



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2015-2019

ΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

Εισαγωγή.....	6
A. Γενικά.....	6
B. Ομάδα Έργου.....	8
Κεφάλαιο 1^ο. Το Προγραμματικό Πλαίσιο για την Περίοδο 2014 – 2020.....	9
1.1. Η Αρχή της Εταιρικής Σχέσης στην εφαρμογή των Ταμείων του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου....	10
1.1.1. Τι είναι η αρχή της εταιρικής σχέσης;.....	10
1.1.2. Το στάδιο της υλοποίησης.....	14
1.1.3. Το στάδιο της αξιολόγησης.....	15
1.2. Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία των ΟΤΑ.....	16
1.2.1. Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων.....	16
1.2.2. Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση (Ο.Ε.Ε.).....	17
1.2.3. Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη.....	19
1.3. Δέκα ερωτήματα και οκτώ βήματα για την ενεργοποίηση και προετοιμασία του Δήμου.....	20
1.4. Η Δημόσια Διαβούλευση στο πλαίσιο των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων.....	21
1.5. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019 του Δήμου Περιστερίου.....	24
1.5.1. Σκοπιμότητα.....	24
1.5.2. Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	25
1.5.3. Διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	26
1.5.4. Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	27
1.5.4.1. Οικονομικός Προγραμματισμός και Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.....	29
1.5.5. Προϋποθέσεις για τον επιτυχή σχεδιασμό και υλοποίηση.....	30
1.5.6. Βασικές Αρχές Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	32
1.5.6.1. Θεωρίες Προτύπων Ανάπτυξης.....	32
1.5.6.2. Βιώσιμη Ανάπτυξη ή Αειφόρος Ανάπτυξη.....	32
1.5.6.3. Ψηφιακές Κοινότητες.....	33
1.5.7. Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	34
1.5.8. Στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Αναπτυξιακά Προγράμματα.....	36
1.5.9. Ο θεσμός των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.).....	37
1.5.10. Η στρατηγική της Εθνικής Αναπτυξιακής Πολιτικής κατά την περίοδο 2014 – 2020.....	39
1.5.11. Περιφερειακός Αναπτυξιακός Προγραμματισμός Αττικής για την περίοδο 2014 – 2020	39
1.5.11.1. Στρατηγικοί στόχοι και προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	39
1.5.12. Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός.....	40
1.5.13. Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός σε τοπικό επίπεδο.....	41
1.5.14. Ορισμός και περιεχόμενο των Ε.Π. 2014-2020.....	41
1.5.15. Η στρατηγική για τη νέα προγραμματική περίοδο.....	43
1.5.16. Σύνδεση της Περιφερειακής με την Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου.....	46
1.6. Συμπεράσματα.....	47

Κεφάλαιο 2^ο: Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης.....	49
2.1. Γενική εικόνα της περιοχής και του Δήμου ως οργανισμού.....	49
2.1.1. Ιστορική αναδρομή και ταυτότητα της περιοχής του Δ. Περιστερίου.....	49
2.1.2. Πληθυσμιακή και αστική ανάλυση - Κοινωνικοί και Δημογραφικοί Δείκτες για τον πληθυσμό του Δήμου Περιστερίου.....	57
2.2 Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	68
2.2.1. Φυσικό Περιβάλλον.....	68
2.2.1.1.Γενικά.....	68
2.2.1.2 Χωρική -Διοικητική οργάνωση του Δήμου Περιστερίου.....	78
2.2.1.3. Γεωλογικά χαρακτηριστικά.....	79
2.2.1.4. Υδρογεωλογία – Υδρολογία – Διαχείριση Υδατικών Πόρων.....	86
2.2.1.5. Τεκτονική –Σεισμικότητα.....	100
2.2.1.6. Κλίμα – Μετεωρολογικά στοιχεία.....	106
2.2.2. Αστικό - Ανθρωπογενές Περιβάλλον.....	111
2.2.2.1. Πολεοδομικός ιστός του Δήμου Περιστερίου.....	111
2.2.2.2. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο.....	112
2.2.2.3. Οικιστική οργάνωση του Δήμου - Χρήσεις Γης - Τοπικό Χωρικό Σχέδιο (πρώην Γ.Π.Σ)....	113
2.2.2.4. Οριοθέτηση περιοχής μελέτης - Αναφορά υφιστάμενων χρήσεων γης.....	114
2.2.2.5. Τεχνικές Υποδομές – Δίκτυα.....	116
2.2.2.6. Αστικό Πράσινο.....	121
2.2.2.7. Όμοροι περιβαλλοντικοί θησαυροί για τον Δ. Περιστερίου-Πάρκο Τρίτση.....	135
2.2.3. Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και ασφάλεια.....	136
2.2.3.1. Συνθήκες κινδύνου στον Δήμο Περιστερίου.....	138
2.2.3.2. Αστικά Στερεά Απόβλητα.....	140
2.2.3.3. Υπάρχουσα κατάσταση στο Δήμο Περιστερίου.....	144
2.2.3.4. Αστική Όχληση - Πηγές ρύπανσης και κατάσταση φυσικού περιβάλλοντος στο Περιστερί.....	149
2.3. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός.....	154
2.3.1. Κοινωνική Πολιτική.....	154
2.3.2. Πολιτική Ισότητας.....	156
2.3.3. Πολιτική Προστασία.....	158
2.3.4. Παιδεία – Εκπαίδευση.....	159
2.3.5. Αθλητισμός.....	161
2.3.6. Υφιστάμενες κοινωνικές υποδομές της πόλης.....	163
2.3.7. Αξιολόγηση κοινωνικής σύνθεσης και κοινωνικών υποδομών.....	164
2.4. Το εσωτερικό περιβάλλον του Δ. Περιστερίου.....	166
2.4.1. Εισαγωγή.....	166
2.4.2. Διοίκηση- Εποπτεία- Συντονισμός.....	167
2.4.3. Τα αιρετά όργανα διοίκησης του Δήμου.....	168
2.4.4. Δημοτικό Συμβούλιο.....	168

2.4.5. Οι Επιτροπές του Δήμου Περιστερίου.....	170
2.4.6. Γενικός Γραμματέας – Αντιδήμαρχοι.....	170
2.4.7. Διάρθρωση Οργανικών Μονάδων Δήμου Περιστερίου.....	171
2.4.8. Περιγραφή αρμοδιοτήτων στους τομείς Οικονομίας & Διοίκησης.....	174
2.4.8.1. Γενικός Γραμματέας.....	174
2.4.8.2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.....	174
2.4.8.3. Αυτοτελές Γραφείο Τύπου, Επικοινωνίας & Δημοσίων Σχέσεων.....	174
2.4.8.4. Νομική Υπηρεσία.....	174
2.4.8.5. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας.....	174
2.4.8.6. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας.....	175
2.4.8.7. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας.....	175
2.4.9. Αρμοδιότητες Λοιπών Οργανικών Μονάδων.....	175
2.4.9.1. Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής.....	175
2.4.9.2. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών.....	176
2.4.9.3. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών.....	178
2.4.9.4. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών.....	179
2.4.9.5. Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.).....	181
2.4.9.6. Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Ποιότητα Ζωής.....	182
2.4.9.7. Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Πολιτισμού.....	186
2.4.9.8. Διεύθυνση Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων.....	187
2.4.9.9. Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών.....	191
2.4.9.10. Ειδικές Θέσεις.....	192
2.4.9.11. Οργανικές θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου.....	192
2.4.9.12. Υφιστάμενες δομές τοπικής Οικονομίας και Απασχόλησης.....	195
2.4.10 Κοινωνικές, Πολιτιστικές και Αθλητικές Δραστηριότητες του Δήμου.....	196
2.4.10.1. Οργανισμός Προσχολικής Αγωγής Αθλητισμού & Πρόνοιας/ ΟΠΑΑΠ Δ.Περιστερίου.....	196
2.4.10.2. Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου (Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π.).....	199
2.5. Καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης και οικονομικής λειτουργίας.....	207
2.5.1. Εισαγωγή.....	207
2.5.2. Μεθοδολογία.....	208
2.5.3. Η υφιστάμενη δομή των Οικονομικών Υπηρεσιών.....	209
2.5.4. Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσιών εμπλεκόμενων με οικονομική διαχείριση.....	211
2.5.5. Οικονομική Ανάλυση Δήμου Περιστερίου.....	218

2.5.6. Έσοδα.....	221
2.5.7. Έξοδα – Δαπάνες.....	227
2.5.8. Δανειακές Υποχρεώσεις.....	236
2.5.9. Αριθμοδείκτες.....	236
2.5.10. Δείκτες Εξόδων – Δαπανών.....	239
2.5.11. Δείκτες Ανθρώπινων Πόρων.....	239
2.5.12. Δείκτες Διαχείρισης – Επίδοσης.....	241
2.5.13. Δείκτης Υλοποίησης Προϋπολογισμού.....	241
2.5.14. Δείκτες Επενδύσεων.....	243
2.5.15. Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων.....	244
2.5.16. Εξέλιξη των αποτελεσμάτων χρήσεως.....	246
2.5.17. Κεφάλαιο Κίνησης.....	248
2.5.18. Αριθμοδείκτες.....	249
2.6. Συμπεράσματα.....	252
Κεφάλαιο 3^ο: Swot Ανάλυση.....	256
3.1. Αξιολόγηση Εξωτερικού Περιβάλλοντος.....	256
3.1.1. Παρουσίαση δυνάμεων, αδυναμιών, ευκαιριών, απειλών και στρατηγικών στόχων κοινωνικο-οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης του Δήμου Περιστερίου.....	256
3.1.2. Συνθετική παρουσίαση πλεονεκτημάτων.....	256
3.1.3. Συνθετική παρουσίαση αδυναμιών.....	257
3.1.4. Συνθετική παρουσίαση ευκαιριών/προοπτικών.....	258
3.1.5. Συνθετική παρουσίαση απειλών.....	259
3.1.6. Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης.....	260
3.2. Αξιολόγηση εσωτερικού περιβάλλοντος.....	261
3.2.1. Συνθετική παρουσίαση πλεονεκτημάτων.....	261
3.2.2. Συνθετική παρουσίαση αδυναμιών.....	262
3.2.3. Συνθετική παρουσίαση ευκαιριών/προοπτικών.....	263
3.2.4. Συνθετική παρουσίαση απειλών.....	264
3.2.5. Κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής οργάνωσης.....	265
Κεφάλαιο 4^ο: Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου Περιστερίου.....	266
4.1 Το Αναπτυξιακό – Στρατηγικό Όραμα.....	266
4.2. Καθορισμός Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρα.....	269
4.3. καθορισμός επιμέρους στόχων/δράσεων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρα.....	277
Συνημμένες/Συντομογραφίες.....	292
Παραρτήματα.....	294
Βιβλιογραφία.....	295

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α. ΓΕΝΙΚΑ



Το 2020 για την δημόσια διοίκηση έχει ήδη φθάσει. Το σύνολο του οργανισμού πρέπει να σκέφτεται με αυτόν τον τρόπο. Η νέα προγραμματική περίοδος 2014 - 2020 ήδη έχει ξεκινήσει. Για να μην επαναληφθούν λάθη προηγούμενων προγραμματικών περιόδων, θα πρέπει, αυτή τη φορά, να προετοιμαστούμε σωστά και έγκαιρα. Σήμερα, υπάρχει ένας επιπλέον καθοριστικός λόγος που υποχρεώνει τον Δήμο Περιστερίου να εντείνει την προσπάθειά του για την προετοιμασία του σχετικά με το

ΕΣΠΑ 2014-2020.

Μας έχει γίνει ήδη αντιληπτό ότι τα οικονομικά όλων των δήμων έχουν μετατραπεί στο πρώτο και ίσως στο κυριότερο θύμα της δημοσιονομικής προσαρμογής. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ιδιαίτερα για τους δήμους, έχει σχεδόν αδρανοποιηθεί. Σε περίπτωση που χαθεί χρόνος στην προετοιμασία, ωρίμανση και ένταξη έργων στο ΕΣΠΑ 2014-2020, υπάρχει κίνδυνος η επόμενη δημοτική περίοδος να χαρακτηριστεί από έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων για επενδύσεις. Χωρίς επενδύσεις, η πολυπόθητη τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, που θα μας βγάλει από τον φαύλο κύκλο της ύφεσης, θα παραμείνει οραματική επιδίωξη.

Έχει αποσαφηνισθεί ότι το ΕΣΠΑ 2014-2020 θα είναι πολύ διαφορετικό στη φιλοσοφία του. Εμπεριέχει πολλές απαιτήσεις και δίνει έμφαση στην προώθηση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας, της «έξυπνης εξειδίκευσης», της απασχόλησης, της μετάβασης σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον, σε δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα και σε ολοκληρωμένα προγράμματα τοπικής ανάπτυξης. Επιπλέον δίνει έμφαση στη βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ένα νέο επίσης στοιχείο είναι ότι η χρηματοδότηση των προγραμμάτων αυτών θα είναι πολυτομεακή και πολυταμειακή.

Είναι γεγονός ότι, ο Νόμος για τη διαχείριση του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 ψηφίσθηκε με μεγάλη καθυστέρηση μόλις στις 23/12/2014, ενώ το ΕΣΠΑ 2014-2020 είχε εγκριθεί από τις 23/5/2014, με συνέπεια να δημιουργούνται επί πλέον προβλήματα. Παρ' όλα αυτά, η γνώμη μας είναι ότι ο Δήμος πρέπει να επιταχύνει την διαδικασία καθορισμού και υλοποίησης του Ε.Π. και για έναν επιπλέον λόγο. Ότι τα προγράμματα και τα χρηματοδοτικά εργαλεία που προβλέπονται για την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι άκρως ανταγωνιστικά. Όσοι καταφέρουν να αποκτήσουν προβάδισμα θα έχουν ένα σαφές πλεονέκτημα χρόνου και επιτυχίας. Από την εμπειρία υλοποίησης των προηγούμενων προγραμμάτων

προέκυψε ότι η παρακολούθηση των διαχειριστικών απαιτήσεων ήταν δύσκολη, λόγω έλλειψης κυρίως εμπειρίας αλλά και κατανόησης της σημασίας ανάλογων θεμάτων.

Κατά συνέπεια, η οπτική στην σύνταξη του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015- 2019 θα πρέπει να υποστηρίξει την άμβλυνση των παραπάνω αδυναμιών, λαμβάνοντας σχετικές πρωτοβουλίες για να καθοριστούν κατάλληλοι όροι διαχείρισης, και διαμορφώνοντας την σχετική ηλεκτρονική πλατφόρμα χαρακτηριστικών και προδιαγραφών σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ.

Θα ήταν ωφέλιμο, στελέχη του Δήμου να συμμετέχουν σε ενημερωτικά σεμινάρια στην Ελλάδα και στις Βρυξέλλες, με αντικείμενο όχι μόνο την καλύτερη πληροφόρηση αλλά και την επαφή με εξειδικευμένα άτομα της Τ.Α. στα θεσμικά όργανα λήψης αποφάσεων. Η απ' ευθείας συνεργασία του Δήμου μας με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών (CEMR) κρίνεται γόνιμη διαδικασία, η οποία πρέπει να ενταχθεί στις υποχρεώσεις του οργανισμού. Απαραίτητη κρίνεται η συνεργασία με Πανεπιστημιακούς¹ φορείς με αντικείμενο τον ρόλο του Δήμου στη νέα προγραμματική περίοδο και το πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ευεργετική θα είναι η ανάπτυξη επαφών τόσο με στελέχη των Γενικών Διευθύνσεων Ευρωπαϊκών Επιτροπών με αντικείμενο την πληρέστερη και αποτελεσματικότερη ενημέρωση του Δήμου, όσο και την παρουσίαση των σχετικών προσχεδίων του Ε.Π.. Χρήσιμο θα είναι να προωθηθεί η συνεργασία με άλλους «πilotικούς» δήμους, στην προσπάθεια διατύπωσης και εφαρμογής του Ε.Π., με βάση τα όσα μέχρι σήμερα έχουν καθοριστεί, σχετικά με τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία. Η εμπειρία αυτών των πιλοτικών προγραμμάτων θα δημιουργήσουν έναν πολύ χρήσιμο οδικό χάρτη για την νέα προγραμματική περίοδο. Από τα μέχρι τώρα δεδομένα, τα θεμελιώδους σημασίας θέματα είναι:

- α. Η εταιρική σχέση
- β. Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία
- γ. Η διαβούλευση μεταξύ των εταίρων.

Στην ουσιαστική διαμόρφωση του Ε.Π., υπάρχουν δέκα θεμελιώδη ερωτήματα που πρέπει να απαντήσει πρώτα από όλους ο ίδιος ο Δήμος και στη συνέχεια να πραγματοποιήσει τα πρώτα οκτώ βήματα, ώστε να διαμορφώσει μία επιτυχημένη και ουσιαστική πρόταση. Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος από μόνη της δεν λύνει τα σύγχρονα προβλήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αν η πολιτική ηγεσία δεν ενστερνισθεί σε βάθος την αξία του περιεχομένου και των στόχων του και αν το προσωπικό του Δήμου δεν συμμετέχει ενεργά στην διαμόρφωση και

¹ Βλέπε για περισσότερα: «**Αρχές και Κατευθύνσεις για την αρχιτεκτονική ενός πολυταμειακού - πολυτομειακού και εθνικής εμβέλειας Επιχειρησιακού Προγράμματος**», «**Ολοκληρωμένη Τοπική Ανάπτυξη**» Μελέτη που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, για λογαριασμό της, ΕΕΤΑΑ, Μάιος 2013 και «**Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020**», που επίσης εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών για λογαριασμό της ΕΕΤΑΑ, Μάρτιος 2013.

την εφαρμογή του βάσει αντικειμενικών, ρεαλιστικών και δόκιμων στόχων. Η εμπειρία σύνταξης των προηγούμενων δυο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αποδεικνύει την ορθότητα των παραπάνω.

B. ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ

Το Τμήμα Προγραμματισμού – Ανάπτυξης και Αποτελεσματικότητας συντάξε Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος, σε συνεργασία με τα όργανα της διοίκησης, τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Περιστερίου, συνεπικουρούμενο από 7μελή Ομάδα Έργου, που συγκροτήθηκε για το σκοπό αυτό.

Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 10331/16.03.2015 απόφαση Δημάρχου συγκροτήθηκε Ομάδα Έργου, υπό την άμεση εποπτεία του Δημάρχου Περιστερίου κ. Ανδρέα Παχατουρίδη, κατάλληλα διαρθρωμένη για την επεξεργασία, κατάρτιση, παρακολούθηση, αξιολόγηση εργασιών και εισηγήσεων αποτελούμενη από τους:

1. Παναγιώτης Λύκος, Αντιδήμαρχος Οικιστικής Ανάπτυξης και υπεύθυνος της Ομάδας Έργου
2. Χρυσούλα Χρονοπούλου, Προϊστάμενη Τμήματος Προγραμματισμού – Ανάπτυξης και Αποτελεσματικότητας
3. Ευδοξία Ιωαννίδου, Προϊσταμένη Τμήματος Διοίκησης
4. Παναγιώτης Τσεκούρας, υπάλληλος της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών
5. Δημήτριος Λάγαρης, υπάλληλος της Δ/σης Προγραμματισμού – Οργάνωσης και Πληροφορικής
6. Μαρία Χρόνη, υπάλληλος της Δ/σης Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής
7. Ιωάννης Κωνσταντόπουλος, υπάλληλος της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών.

Κεφάλαιο 1^ο. Το Προγραμματικό Πλαίσιο για την περίοδο 2014 – 2020

Στα πλαίσια της νέας Πολιτικής Συνοχής, η ΕΕ² θα διαθέσει, μέσω των διάφορων διαρθρωτικών ταμείων, γύρω στα 376 δις ευρώ τα έτη 2014 – 2020. Στο επίπεδο χώρας, σε αντίθεση με την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013, όπου η κατανομή των πόρων ήταν μεγαλύτερη λόγω της επιτακτικής ανάγκης στήριξης των επιπτώσεων της κρίσης στην οικονομία, η κατανομή των πόρων για τη νέα περίοδο είναι σημαντικά μικρότερη. Αυτό πρακτικά οφείλεται στον τρόπο που αποφάσισε να υιοθετήσει η ΕΕ και να ακολουθήσει, σχετικά με τον υπολογισμό των κονδυλίων που θα διατεθούν.

Οι υπολογισμοί της κατανομής κονδυλίων μέχρι σήμερα, λαμβάνουν υπόψη τα δεδομένα του ΑΕΠ και απασχόλησης για την περίοδο 2007 – 2008, χρονική περίοδο κατά την οποία η Ελλάδα δεν είχε πρακτικά εισέλθει στην κρίση χρέους και το επίπεδο ανάπτυξης, εν πολλοίς, παρουσίαζε πολλά συμπτώματα πλασματικότητας, όπως αποδείχτηκε από την καταβράθρωση των εισοδημάτων τα επόμενα έτη 2009-2014, στα οποία το ΑΕΠ παρουσίασε δραματική μείωση. Εάν δεν υιοθετηθεί κάποια έκτακτη πολιτική πρόσθετης στήριξης της ΕΕ, συνολικά για τις χώρες που δοκιμάζονται από την κρίση χρέους, η Ελλάδα, αλλά και όσοι εταίροι – δικαιούχοι, προσβλέπουν στην αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων, θα πρέπει να προετοιμαστούν και να σχεδιάσουν ώριμες και «εμπροσθοβαρείς» πολιτικές, με στόχο την αξιοποίηση των μειωμένων αυτών πόρων.

Στη λογική αυτή, παρουσιάζονται οι νέες δυνατότητες που δίνουν οι Κανονισμοί της νέας Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε., σε σχέση με την ανάπτυξη του προγραμματισμού και την υιοθέτηση στρατηγικών σε τοπικό επίπεδο. Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία έχουν εμφανισθεί στο προσκήνιο όπως η «Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων» και η «Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση».

Τα νέα αυτά προγράμματα επιτρέπουν την ανάληψη πρωτοβουλιών από τοπικούς φορείς και υπάρχει βάσιμη ελπίδα ότι θα διευκολύνουν την απορρόφηση κοινοτικών πόρων, παρακάμπτοντας την σχετική αβεβαιότητα και τη γραφειοκρατική χρονοτριβή, μέσα από τα τομεακά και περιφερειακά προγράμματα. Στα συγκεκριμένα χρηματοδοτικά εργαλεία, που προβλέπει ο Γενικός Κανονισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων της περιόδου 2014 – 2020, αναδεικνύεται η διττή πρόκληση για τους Δήμους της χώρας.

Από τη μία πλευρά, οι κανονισμοί των διαρθρωτικών ταμείων ευνοούν την αποκέντρωση της διαχείρισης των κοινοτικών πόρων σε υπό-περιφερειακό επίπεδο, επιλύοντας, σε πολλές περιπτώσεις, καθυστερήσεις και στρεβλώσεις του συστήματος διαχείρισης (που κοστίζουν σε ποιότητα και χρόνο απορρόφησης πόρων), αλλά και από την άλλη, παρέχεται πλέον η

² Βλέπε για περισσότερα: Ανακοίνωση της Επιτροπής «ΕΥΡΩΠΗ 2020», Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, COM(2010) 2020 τελικό, 2010.

δυνατότητα άσκησης ουσιαστικότερης και αποτελεσματικότερης τοπικής αναπτυξιακής πολιτικής, μέσα από ολοκληρωμένο αναπτυξιακό προγραμματισμό.

Αποτελεί αδήρριτη απαίτηση πλέον για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, η ανάλυση σε βάθος των αδυναμιών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο ευρωπαϊκός χώρος σε τοπικό επίπεδο. Οι τοπικές αυτοδιοικήσεις θα πρέπει να θέσουν τις βάσεις, για την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που παρέχονται από το νέο διαφοροποιημένο θεσμικό πλαίσιο κατανομής των πόρων, και για την ανάληψη ουσιαστικής δράσης στο σχεδιασμό, προγραμματισμό αλλά και την απευθείας διαχείριση και διάθεση πόρων στις τοπικές τους κοινωνίες.

Οι Δήμοι πλέον μπορούν να αξιοποιήσουν τις καινοτομίες των ενιαίων αρχών του Κανονισμού των διαρθρωτικών ταμείων, και σε συνάρτηση με τοπικές πρωτοβουλίες και πολιτικές ανάπτυξης, να θεσπίσουν μια συμπαγή πρόταση χρηματοδότησης με θεματικά ολοκληρωμένο και πολύ-ταμειακό χαρακτήρα. Η λογική πλέον του τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού κατευθύνεται και ευνοεί τη συμμετοχή σε αυτόν και φορέων της τοπικής κοινωνίας (ΜΚΟ, τοπικές οργανώσεις, κλπ) και οικονομίας (ενώσεις παραγωγικών φορέων, ιδιώτες, κ.α.).

1.1 Η Αρχή της Εταιρικής Σχέσης στην εφαρμογή των Ταμείων του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου

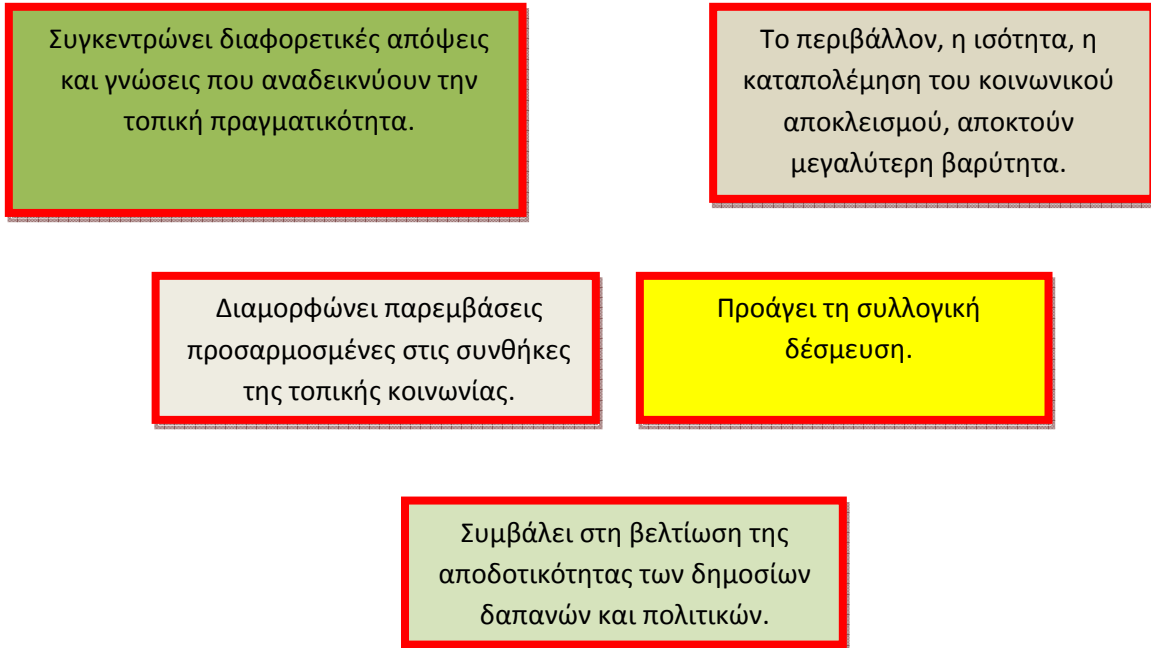
1.1.1 Τι είναι η αρχή της εταιρικής σχέσης³;

Η αρχή της εταιρικής σχέσης αναφέρεται στη συνεργασία μεταξύ των δημοσίων αρχών των κρατών – μελών (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο), του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών. Η συνεργασία αυτή βασίζεται στην ουσιαστική συμμετοχή όλων των εταίρων σε όλο τον κύκλο ζωής του εκάστοτε προγράμματος (διαβούλευση, προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση), διασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες συμμετοχής σε κάθε εταίρο, από όποιο τομέα και αν προέρχεται.

Η εταιρική σχέση, αποσκοπεί στην επίτευξη των στόχων των Κοινοτικών Ταμείων που διατίθενται για την χρηματοδότηση του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου. Αποτελεί βασική αρχή και προϋπόθεση για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που στοχεύει σε μία έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία και κοινωνία.

³ Βλέπε για περισσότερα: Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: "Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013" Εισηγητής: ο κ. Olsson (14 Ιουλίου 2010) <http://www.eesc.europa.eu> και Έγγραφο εργασίας υπηρεσιών της Επιτροπής με θέμα: "Η αρχή της εταιρικής σχέσης στην εφαρμογή των Ταμείων του κοινού στρατηγικού πλαισίου – στοιχεία για έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση" (24.4.2012) - SWD(2012) 106 final http://www.esfhellas.gr/userfiles/swd_eccp_el.pdf

Πίνακας 1: Τα χαρακτηριστικά της εταιρικής σχέσης



Το κράτος – μέλος καλείται να οργανώσει εταιρική σχέση με: α) τις αρμόδιες περιφερειακές, τοπικές και άλλες δημόσιες αρχές, β) τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και γ) οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο φορέα που εκπροσωπεί την κοινωνία των πολιτών (περιβαλλοντικοί εταίροι, ΜΚΟ, φορείς αρμόδιοι για την προώθηση της ισότητας και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού). Κάθε κράτος-μέλος, εντοπίζει και ορίζει τους πιο αντιπροσωπευτικούς εταίρους, διασφαλίζοντας την πολυφωνία στην εταιρική σχέση. Η συμμετοχή των εταίρων πραγματοποιείται με τις ακόλουθες μεθόδους:

α) Η συμμετοχή των αρμόδιων περιφερειακών, τοπικών και άλλων δημοσίων αρχών

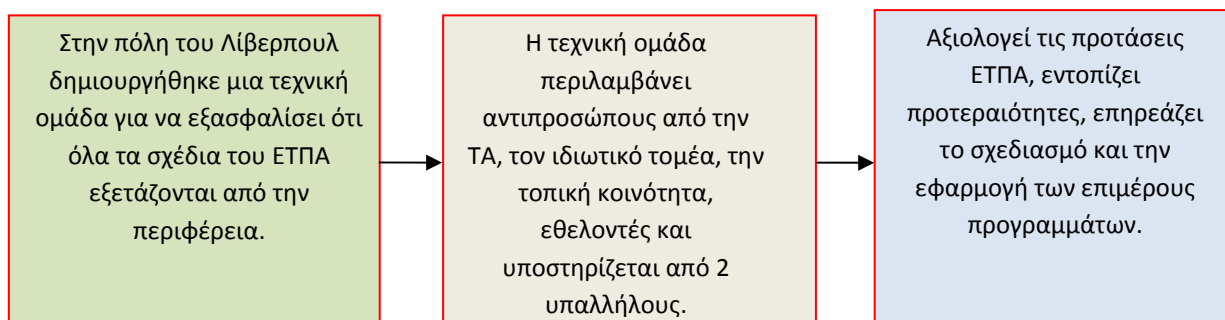
Οι αρχές της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς αποτελούν τον κοντινότερο στον πολίτη θεσμό, έχουν σημαντικό ρόλο τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή της στρατηγικής "Ευρώπη 2020" και στην επίτευξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

β) Η συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων

Ο διάλογος με τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους αποτελεί βασικό εργαλείο στην υλοποίηση της εταιρικής σχέσης. Πρέπει να εξασφαλίζεται ότι, αναγνωρισμένες σε εθνικό επίπεδο, οργανώσεις κοινωνικών εταίρων συμπεριλαμβάνονται στην εταιρική σχέση, τόσο οι γενικού χαρακτήρα διακλαδικές όσο και οι τομεακές συνεργασίες, διασφαλίζοντας παράλληλα την ίση εκπροσώπηση εργοδοτών και εργαζομένων.

Στο ίδιο πλαίσιο, θα πρέπει επίσης να κατοχυρώνεται η συμμετοχή και των ενώσεων επιχειρήσεων, ιδίως αυτών που εκπροσωπούν τις ΜΜΕ, τα εμπορικά επιμελητήρια, τα πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα. Και οι δύο αυτές ομάδες εταίρων έχουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της ανάπτυξης, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας, και αποτελούν βασικά εργαλεία για την υλοποίηση των στόχων των Ταμείων του Κοινοτικού Στρατηγικού Πλαισίου.

Πίνακας 2: Παράδειγμα δράσης σε ευρωπαϊκή πόλη για την εφαρμογή ΕΤΠΑ



γ) Η συμμετοχή των φορέων που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία των πολιτών και των φορέων που είναι αρμόδιοι για την ισότητα και την καταπολέμηση των διακρίσεων

Στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης, θα πρέπει να διασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) που αντιπροσωπεύουν την κοινωνία των πολιτών, σε τομείς όπως το περιβάλλον, η κοινωνική ένταξη, η ισότητα και η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού. Επειδή ο αριθμός των ενδιαφερόμενων οργανώσεων ενδέχεται σε πολλές περιπτώσεις να είναι ιδιαίτερα μεγάλος, δυσχεραίνοντας την ομαλή λειτουργία της εταιρικής σχέσης, προτείνεται η δημιουργία συντονιστικού οργάνου και ο ορισμός ενός κοινού εκπροσώπου της εταιρικής σχέσης που θα συμβάλλει στην προετοιμασία και εφαρμογή των προγραμμάτων. Βεβαίως, είναι απαραίτητη η διασφάλιση της μεγαλύτερης αντιπροσωπευτικότητας.

Η ενεργός συμμετοχή όλων των εταίρων, από τα πρώτα κίονας στάδια του προγραμματισμού, είναι κρίσιμη για την επιτυχή υλοποίηση των στόχων των Ταμείων.

α) Προετοιμασία της σύμβασης εταιρικής σχέσης και σχεδιασμός των προγραμμάτων. Η σύμβαση εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα πρέπει να απαρτίζονται από τα κράτη – μέλη ή από άλλη αρχή που έχει οριστεί από αυτά, πάντα όμως σε συνεργασία με τους εταίρους. Πιο συγκεκριμένα οι εταίροι πρέπει να συμμετέχουν ουσιαστικά: i) στην ανάλυση των προσκλήσεων και των αναγκών που καλούνται να χρηματοδοτηθούν μέσα από τα Ταμεία, ii) στην επιλογή των στόχων και προτεραιοτήτων και iii) στους συντονιστικούς μηχανισμούς για την ουσιαστικότερη

μεταξύ τους συνεργασία. Στις περιπτώσεις που ήδη υπάρχουν συμφωνίες π.χ. τοπικά σύμφωνα, αυτές θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προετοιμασία της σύμβασης της εταιρικής σχέσης.

β) Καθορισμός κανόνων χρηματοδότησης και χρονοδιαγράμματος για την εταιρική σχέση. Είναι απαραίτητο η εταιρική σχέση να είναι οργανωμένη με διαφάνεια για όλους τους εταίρους, ώστε ο καθένας να γνωρίζει το ρόλο του, το σκοπό της συνεργασίας και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Χρειάζεται επομένως ο καθορισμός ενός προγράμματος εργασίας με σαφείς στόχους και ακριβή "χάρτη πορείας" που θα περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέσα, εργαλεία και ενέργειες, εξασφαλίζοντας την ενεργή συμμετοχή του συνόλου των εταίρων σε κάθε φάση του προγράμματος. Επιπλέον, θα πρέπει να καθοριστούν οι ελάχιστες απαιτήσεις, ώστε να εξασφαλιστεί: i) η έγκαιρη κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με όλα τα στρατηγικά κείμενα, ii) ο επαρκής χρόνος, ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλλουν παρατηρήσεις, iii) οι διάυλοι, μέσω των οποίων θέτονται τυχόν ερωτήσεις και παρατηρήσεις, iv) η διαφάνεια στην επεξεργασία των σχολίων και v) η διάδοση του αποτελέσματος της διαβούλευσης.

γ) Υλοποίηση της εταιρικής σχέσης στα έγγραφα προγραμματισμού

Στη σύμβαση της εταιρικής σχέσης θα πρέπει να καθορίζονται τα έγγραφα διαδικασιών που οργανώθηκαν για να εξασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή των εταίρων. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να καταγράφεται: i) ο κατάλογος των εταίρων, ο ρόλος και η έκταση συμμετοχής τους, ii) ο τρόπος με τον οποίο εντοπίστηκαν οι εταίροι και εφαρμόστηκαν οι αρχές της διαφάνειας και της προσβασιμότητας, iii) οι συντονιστικές δομές και διαδικασίες, iv) ο τρόπος χρήσης των πόρων της τεχνικής υποστήριξης και v) οι απόψεις των εταίρων για την υλοποίηση της εταιρικής σχέσης.

Πίνακας 3: Η λειτουργία των ΕΤΠΑ, Ταμείου Συνοχής και του ΕΚΤ

Για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής οι εταιρικές σχέσεις περιλαμβάνουν περιφερειακές και τοπικές αρχές που διεξάγουν ολοκληρωμένα προγράμματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μαζί με κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, εκπροσώπους ΜΚΟ σε οριζόντια θέματα και εκπρόσωποι πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων αλλά και επιμελητηρίων.

Για το ΕΚΤ, απαραίτητη είναι η συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποτελούν εταίρους κλειδιά, όπως και τα επιμελητήρια, οι οργανώσεις επιχειρήσεων, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι ΜΚΟ και οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ισότητας, της καταπολέμησης των διακρίσεων, που έχουν σχέσεις με ομάδες σε μειονεκτική θέση.

1.1.2 Το στάδιο της υλοποίησης

Τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης (Ε.Π.), που κατέχει σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των προγραμμάτων, διορίζονται από το κράτος – μέλος, σε συμφωνία με τη διαχειριστική επιτροπή και αποτελούνται από αντιπροσώπους της διαχειριστικής αρχής, των ενδιάμεσων φορέων και των εταίρων.

Πίνακας 4: Τα μέλη των Επιτροπών Παρακολούθησης

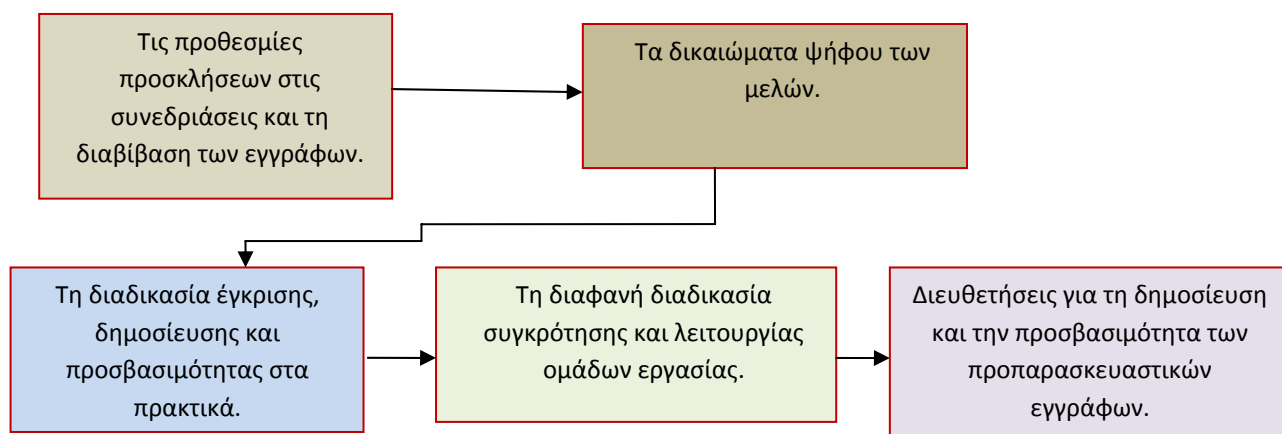
- Η επιλογή των μελών της Ε.Π. λαμβάνει υπόψη τους εταίρους που συμμετείχαν ενεργά στο πρόγραμμα.
- Η εκπροσώπηση των εταίρων βασίζεται στις αντίστοιχες αρμοδιότητες τους.
- Οι εταίροι οφείλουν να επιλέγουν και να ορίζουν οι ίδιοι τα μέλη τους.
- Πρέπει να υπάρχει ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων.
- Ο κατάλογος των μελών και των άλλων ομάδων εργασιών δημοσιοποιείται.
- Κάθε εταίρος γνωρίζει τα καθήκοντά του ως προς την εμπιστευτικότητα και τη σύγκρουση συμφερόντων.

Κάθε επιτροπή παρακολούθησης καταρτίζει και εγκρίνει τον εσωτερικό της κανονισμό, προβλέποντας δικαίωμα ψήφου σε κάθε μέλος της, εκτός από την Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, που λειτουργούν συμβουλευτικά.

- Παρακολουθεί την υλοποίηση του προγράμματος και την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων.
- Διατυπώνει γνώμη για την τυχόν τροποποίηση των προγραμμάτων.
- Προχωρεί σε συστάσεις προς τις διαχειριστικές αρχές, σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Τέλος, μολονότι η εμπλοκή των εταίρων στη διαδικασία επιλογής των σχεδίων είναι σημαντική, η σύγκρουση συμφερόντων αποτελεί ένα καίριο πρόβλημα. Για το λόγο αυτό οι διαχειριστικές αρχές: **i)** εμπλέκουν, όπου ενδείκνυται, τους εταίρους στον καθορισμό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και την αξιολόγηση αυτών, **ii)** αποτρέπουν το ενδεχόμενο να συμμετέχει στον καθορισμό αυτό και την αξιολόγηση, κάθε πρόσωπο που εκπροσωπεί οργανώσεις εταίρων με άμεσο ή έμμεσο συμφέρον, **iii)** ανανεώνουν τακτικά τα άτομα που ασχολούνται με τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και **iv)** εξασφαλίζουν ότι ο κάθε εταίρος γνωρίζει τα καθήκοντά του σχετικά με το απόρρητο και τη σύγκρουση συμφερόντων, μέσω και έγγραφης διατύπωσης των υποχρεώσεών του.

Πίνακας 5: Δεσμεύσεις Εσωτερικού Κανονισμού Επιτροπής Παρακολούθησης



1.1.3 Το στάδιο της αξιολόγησης

Η συμμετοχή των εταίρων στην αξιολόγηση είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της αμεροληψίας και τη διασπορά της μάθησης σε όλους τους παράγοντες που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία. Για κάθε πρόγραμμα που καταρτίζεται, καθορίζει σχέδιο αξιολόγησης από τη διαχειριστική αρχή, ενώ η εταιρική σχέση εξετάζει τακτικά, μέσω των επιτροπών παρακολούθησης, την πρόοδο της υλοποίησης του προγράμματος.

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τα ενδιαφερόμενα μέρη δε μπορούν να προχωρήσουν στην οργάνωση μιας εταιρικής σχέσης λόγω ανεπαρκών γνώσεων ή και πόρων. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αδυναμία τους να συμμετέχουν ενεργά στην οργάνωση και κατά συνέπεια οδηγεί στη μη αποτελεσματική εφαρμογή μιας εταιρικής σχέσης.

Πίνακας 6: Μορφές τεχνικής βοήθειας – στήριξης

- Εξειδικευμένα εργαστήρια.
- Επιμορφωτικά σεμινάρια.
- Συντονιστικές δομές.
- Συνεισφορά στις δαπάνες που πραγματοποιούν οι εταίροι σχετικά με συναντήσεις που αφορούν στην εταιρική σχέση.
- Από κοινού επιμόρφωση εταίρων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Κάτι τέτοιο ισχύει κυρίως για τους «μικρούς» παράγοντες, που χρειάζεται να επιμορφώσουν τα στελέχη και το προσωπικό τους ή και για οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν κάποιο θέμα, το οποίο ακόμη δεν έχει ενταχθεί στην πολιτική ατζέντα. Στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη – μέλη και οι διαχειριστικές αρχές καλούνται να χρησιμοποιήσουν μέρος της τεχνικής βοήθειας, ώστε να εξασφαλίσουν ότι όλοι οι εταίροι (ιδίως οι μικροί δήμοι, οι μικροί οικονομικοί και κοινωνικοί

εταίροι και οι ΜΚΟ) έχουν τις αναγκαίες ικανότητες να συμμετάσχουν στην προετοιμασία, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της σύμβασης της εταιρικής σχέσης.

Οι συνεχείς και τακτικές ανταλλαγές εμπειριών και καλών πρακτικών ανάμεσα στους εταίρους, θα πρέπει να ενθαρρύνονται από τη Συντονιστική Επιτροπή των Ταμείων. Τα ευρωπαϊκά δίκτυα πληροφοριών και επικοινωνιών (INFORM & INIO) θα χρησιμοποιηθούν για την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την ευκολότερη πρόσβαση στις πληροφορίες.

1.2 Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία των ΟΤΑ

1.2.1 Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων

Η Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (Community Lead Local Development- CLLD)⁴ είναι ένα επιμέρους εργαλείο προς χρήση σε υπό-περιφερειακό επίπεδο, το οποίο λειτουργεί συμπληρωματικά προς τη λοιπή αναπτυξιακή υποστήριξη σε τοπικό επίπεδο. Η CLLD επικεντρώνεται σε επιμέρους υπό περιφερειακές περιοχές.

Η κάλυψη περιοχής και πληθυσμού μιας δεδομένης τοπικής στρατηγικής πρέπει να είναι συνεκτική και να προσφέρει επαρκή κρίσιμη μάζα για την αποτελεσματική της υλοποίηση. Εναπόκειται στις ομάδες τοπικής δράσης να καθορίσουν τις πραγματικές περιοχές και το πληθυσμό που θα καλύψουν οι στρατηγικές τους, αλλά πρέπει να είναι συνεπείς με τα κριτήρια που θα ορίσει η Επιτροπή, μέσω πράξης κατ' εξουσιοδότηση. Για λόγους αναφοράς, οι διατάξεις της περιόδου 2007-2013, σχετικά με την κάλυψη πληθυσμού στο πλαίσιο του προγράμματος LEADER, στοχεύουν σε ελάχιστο πληθυσμό ίσο με 10.000 και μέγιστο ίσο με 150.000 ανθρώπους.

Η CLLD αναπτύσσεται με πρωτοβουλία κοινοτήτων, από ομάδες τοπικής δράσης που απαρτίζονται από εκπροσώπους των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων που αθροιστικά εκπροσωπούν το σύνολο των διαχειριστών των κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης θα πρέπει να αποτελούνται από εκπροσώπους τοπικών, δημόσιων και ιδιωτικών κοινωνικοοικονομικών συμφερόντων, όπως οι επιχειρηματίες και οι ενώσεις τους, οι τοπικές αρχές, οι συνοικιακές και οι τοπικές ενώσεις ομάδων πολιτών (όπως μειονότητες, ηλικιωμένοι πολίτες, γυναίκες/ άντρες, νέοι, επιχειρηματίες, κλπ.), κοινοτικές και εθελοντικές οργανώσεις, κλπ. Η κοινωνία των πολιτών και οι εταίροι του ιδιωτικού τομέα πρέπει να κατέχουν τουλάχιστον το 50% της εξουσίας στη λήψη αποφάσεων και καμία ομάδα συμφερόντων δεν πρέπει να έχει πάνω από το 49% των ψήφων.

⁴ **Βλέπε για περισσότερα:** Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πολιτική Συνοχής 2014 - 2020, Ενημερωτικό Δελτίο με θέμα: "Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων"
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/community_el.pdf

Η CLLD χρηματοδοτείται από το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο (το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, την Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας), στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 (τα Ταμεία του ΚΣΠ).

Σε ότι αφορά την πολιτική συνοχής, για τα επιχειρησιακά προγράμματα όπου υλοποιείται ολόκληρος άξονας προτεραιοτήτων μέσω CLLD, το ανώτατο ποσοστό συγχρηματοδότησης από το Ε.Τ.Π.Α. ή/και το Ε.Κ.Τ., στο επίπεδο του άξονα προτεραιότητας, θα αυξηθεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες. Στην περίπτωση του Ε.Γ.Τ.Α.Α., ανάλογα με τις περιστάσεις, το ανώτατο ποσοστό συγχρηματοδότησης για CLLD μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 80% και 90% και για το ΕΤΘΑ το ανώτατο ποσοστό συγχρηματοδότησης είναι 75%.

Οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης χρειάζεται να είναι συνεκτικές με τα σχετικά προγράμματα των Ταμείων του ΕΣΠΑ 2014-2020, μέσω των οποίων υποστηρίζονται. Θα πρέπει να καθορίζουν την περιοχή και τον πληθυσμό που καλύπτει η στρατηγική, να περιλαμβάνουν ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και της δυναμικής της περιοχής, μαζί με μια ανάλυση SWOT (δυνατά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες, απειλές), και περιγραφή των στόχων, καθώς και του ολοκληρωμένου και καινοτόμου χαρακτήρα της στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένων των στόχων, απόδοσης και αποτελεσμάτων. Οι στρατηγικές πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν ένα σχέδιο δράσης, όπου θα καταδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο οι στόχοι μεταφράζονται σε συγκεκριμένα έργα, ρυθμίσεις διαχείρισης και παρακολούθησης, καθώς και ένα χρηματοοικονομικό σχέδιο.

Η επιλογή και έγκριση των στρατηγικών θα γίνει από μια κοινή επιτροπή, που θα έχει συσταθεί για το σκοπό αυτό από τις υπ' όψη διαχειριστικές αρχές. Η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι οι πολυτομεακές στρατηγικές λαμβάνουν συντονισμένη χρηματοδότηση για τη συνολική στρατηγική. Η καταληκτική ημερομηνία για την επιλογή και έγκριση τοπικών στρατηγικών είναι το τέλος του 2015.

1.2.2 Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση (Ο.Ε.Ε.)

Η Ο.Ε.Ε.⁵ είναι ένα εργαλείο υλοποίησης εδαφικών στρατηγικών με ολοκληρωμένο τρόπο. Δεν αποτελεί λειτουργία ούτε υπό-προτεραιότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Αντίθετα, η Ο.Ε.Ε. επιτρέπει σε κράτη - μέλη να υλοποιήσουν επιχειρησιακά προγράμματα με οριζόντιο τρόπο και να αντλήσουν χρηματοδότηση από διάφορους άξονες προτεραιοτήτων ενός ή περισσότερων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η υλοποίηση μιας

⁵ **Βλέπε για περισσότερα:** Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πολιτική Συνοχής 2014 - 2020, Ενημερωτικό Δελτίο με θέμα: "Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση":

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/iti_el.pdf

ολοκληρωμένης στρατηγικής για συγκεκριμένη περιοχή. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η Ο.Ε.Ε. μπορεί να αξιοποιηθεί αποδοτικά μόνο εάν η εν λόγω συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή διαθέτει μια ολοκληρωμένη, διατομεακή εδαφική στρατηγική. Τα βασικά στοιχεία μιας Ο.Ε.Ε. είναι τα εξής:

- Καθορισμένη περιοχή και ολοκληρωμένη εδαφική στρατηγική ανάπτυξης.
- Δέσμη δράσεων προς υλοποίηση.
- Ρυθμίσεις διακυβέρνησης για τη διαχείριση της Ο.Ε.Ε.

Κάθε γεωγραφική περιοχή με ιδιαίτερα εδαφικά χαρακτηριστικά θα μπορεί να αποτελεί αντικείμενο μιας Ο.Ε.Ε.⁶, ξεκινώντας από επιμέρους αστικές γειτονιές με πολλαπλές ελλείψεις έως το αστικό, μητροπολιτικό, αστικό-αγροτικό, υπό-περιφερειακό ή διαπεριφερειακό επίπεδο. Μια Ο.Ε.Ε. μπορεί επίσης να υλοποιήσει ολοκληρωμένες δράσεις σε μεμονωμένες γεωγραφικές μονάδες μίας περιφέρειας με παρεμφερή χαρακτηριστικά (π.χ. ένα δίκτυο πόλεων μικρού ή μεσαίου μεγέθους). Δεν είναι υποχρεωτική, στο πλαίσιο της Ο.Ε.Ε., η χωρική κάλυψη της έκτασης μιας διοικητικής μονάδας.

Οι δράσεις προς υλοποίηση μέσω Ο.Ε.Ε., θα συμβάλουν στους θεματικούς στόχους των σχετικών αξόνων προτεραιοτήτων του/των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που συμμετέχουν, καθώς και στους αναπτυξιακούς στόχους της εδαφικής στρατηγικής. Μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και το Ταμείο Συνοχής, αλλά δεν είναι υποχρεωτικός ο συνδυασμός όλων των ταμείων σε κάθε Ο.Ε.Ε.

Ενθαρρύνεται ο συνδυασμός των Ε.Τ.Π.Α. και Ε.Κ.Τ. από την Ο.Ε.Ε., καθώς η ολοκληρωμένη προσέγγιση απαιτεί τη σύνδεση κοινωνικών (soft) επενδύσεων με επενδύσεις σε φυσικές υποδομές. Αυτό είναι ιδιαίτερα συναφές στην περίπτωση επιδίωξης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Η CLLD είναι μια προσέγγιση με αυστηρά «από κάτω προς τα πάνω» χαρακτήρα. Η τοπική ομάδα δράσης είναι αυτή που προσδιορίζει το περιεχόμενο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης και τις χρηματοδοτούμενες λειτουργίες στο πλαίσιο αυτής. Η Ο.Ε.Ε., από την άλλη, δεν προδικάζει τον τρόπο λήψης αποφάσεων για τις ίδιες τις επενδύσεις – αυτή η διαδικασία μπορεί να είναι «από πάνω προς τα κάτω» ή αντίστροφα ή ένας συνδυασμός και των δύο. Ως τέτοια διαδικασία, η CLLD, θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αποτελεί ένα συστατικό μιας ολοκληρωμένης αστικής στρατηγικής που υλοποιείται, μέσω Ο.Ε.Ε.

⁶ **Βλέπε για περισσότερα:** Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πολιτική Συνοχής 2014 - 2020, Ενημερωτικό Δελτίο με θέμα: “Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη”: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/urban_el.pdf

1.2.3 Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Οι προτάσεις για Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στοχεύουν στην καλλιέργεια ολοκληρωμένων αστικών πολιτικών, ενισχύοντας την βιωσιμότητα και τον ρόλο των πόλεων.

Προτείνεται οι πόλεις να συνδυάσουν τις δράσεις που υποστηρίζονται από τομεακές επενδυτικές προτεραιότητες αστικού χαρακτήρα (προώθηση στρατηγικών χρήσεων χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) για αστικές περιοχές, βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος (υποδομές πρασίνου, ελεγχόμενοι χώροι στάθμευσης, διευρύνσεις κεντρικών οδών, εκσυγχρονισμός/ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων κ.λ.π.), προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και της κοινωνικής ένταξης μέσω της υποστήριξης της φυσικής και οικονομικής αναζωογόνησης και ανάπτυξης υποβαθμισμένων οικιστικά και οικονομικά αστικών περιοχών) και να τις ενσωματώσουν στην συνολική στρατηγική ανάπτυξης της πόλης, για την υλοποίηση της αρχής της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης. Μπορούν επίσης να συνδυάσουν αυτές τις δράσεις με άλλες που υποστηρίζονται από το Ε.Κ.Τ., στο πλαίσιο των επενδυτικών του προτεραιοτήτων.

"Επισπεύδοντες" είναι οι πόλεις. Οι πόλεις που υλοποιούν ολοκληρωμένες δράσεις για βιώσιμη αστική ανάπτυξη με ανάθεση της διαχείρισης. Θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε έναν κατάλογο που θα συνοδεύει τις Συμβάσεις Εταιρικής Σχέσης του Κράτους-Μέλους και το επιχειρησιακό πρόγραμμα. Αυτοί οι κατάλογοι είναι ενδεικτικοί και μπορούν να τροποποιούνται στη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.

Η Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη είναι ένας νέος τρόπος υλοποίησης προγραμμάτων για την ομαδοποίηση χρηματοδοτήσεων από διάφορους άξονες προτεραιοτήτων, από ένα ή περισσότερα επιχειρησιακά προγράμματα, για διατομεακές παρεμβάσεις πολλαπλών επιπέδων. Μία δράση Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης είναι ένα ιδανικό εργαλείο για την υποστήριξη ολοκληρωμένων δράσεων σε αστικές περιοχές, καθώς προσφέρει τη δυνατότητα για συνδυασμό χρηματοδοτήσεων που συνδέονται με διαφορετικούς θεματικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από αυτούς τους άξονες προτεραιοτήτων, και επιχειρησιακά προγράμματα που υποστηρίζονται από τα Ε.Τ.Π.Α., Ε.Κ.Τ. και Ταμείο Συνοχής (Τ.Σ.).

Με βάση έναν κατάλογο πόλεων που κατήρτισαν τα κράτη - μέλη στο πλαίσιο της Σύμβασης Εταιρικής Σχέσης, η Επιτροπή θα θεσπίσει μια "πλατφόρμα αστικής ανάπτυξης". Αυτή θα περιλαμβάνει 300 πόλεις σε όλη την Ευρώπη, με στόχο την ανάπτυξη διαλόγου μεταξύ τους και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προσανατολισμένο στις πολιτικές για την αστική ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Δεν πρόκειται απλά για ένα μόνο χρηματοδοτικό εργαλείο. Είναι περισσότερο ένας μηχανισμός που κάνει πιο ορατή τη συμβολή των πόλεων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής

προς τη στρατηγική "Ευρώπη 2020", διευκολύνοντας ολοκληρωμένες και καινοτόμες δράσεις για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και κεφαλαιοποιώντας τα αποτελέσματα.

Το πεδίο εφαρμογής τους μπορεί να καλύπτει όλους τους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες. Είναι επίσης ευρέως αναμενόμενη η επιδίωξη της στενής σύνδεσης αυτής της προσέγγισης αστικής ανάπτυξης με την ολοκληρωμένη προσέγγιση που αντιμετωπίζει τις επιμέρους ανάγκες των γεωγραφικών περιοχών, οι οποίες επηρεάζονται πιο έντονα από τη φτώχεια, ή ομάδων-στόχων με υψηλότερο κίνδυνο διακρίσεων ή αποκλεισμού – όπως περιγράφεται στη Σύμβαση Εταιρικής Σχέσης και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

1.3 Δέκα ερωτήματα και οκτώ βήματα για την ενεργοποίηση και προετοιμασία του Δήμου

Στην ουσιαστική διαμόρφωση του Ε.Π. υπάρχουν δέκα θεμελιώδη ερωτήματα, που πρέπει να απαντήσει πρώτα από όλους ο ίδιος ο Δήμος και στη συνέχεια να πραγματοποιήσει τα πρώτα οκτώ βήματα, ώστε να διαμορφώσει μία επιτυχημένη και ουσιαστική πρόταση.

Πίνακας 7: 10 Ερωτήματα για την ενεργοποίηση του Δήμου

1	Όραμα	- Το όραμα για τον Ο.Τ.Α. να εντάσσεται στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, ενώ ταυτόχρονα να έχει διακριτό τοπικό στοιχείο
2	Επιλογή Κλάδου	- Λίγους και καλούς. - Γιατί αυτοί και όχι άλλοι; (αιτιολόγηση – προτεραιότητες) - Πώς μπορούν αυτοί να συμπαρασύρουν το σύνολο της οικονομίας – κοινωνίας.
3	Επιλογή Χώρου	- Σημεία σύνθεσης και δυνατότητα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων - Ακτίνα δράσης.
4	Προβολή	- Προβολή και προώθηση τοπικού συγκριτικού πλεονεκτήματος.
5	Συγκρότηση Τοπικής Ομάδας Δράσης	- Κινητοποίηση του βέλτιστου δυνατού συνόλου συμμετεχόντων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση.
6	Τι θα χρηματοδοτηθεί και από ποια χρηματοδοτική πηγή;	- Εξαρτάται από την οριστική αρχιτεκτονική και τους κανονισμούς (τι θα χρηματοδοτηθεί από ΠΕΠ, ΙΤΙ, CLLD, κλπ).
7	Καινοτομία	- Ποιά είναι τα καινοτόμα στοιχεία της πρότασης και πώς συνδέονται μεταξύ τους ικανοποιητικά;
8	Πηγές Χρηματοδότησης	- Εναλλακτικές ή πολυσυλλεκτικές μορφές χρηματοδότησης.
9	Τοπική ταυτότητα	- Ανάδειξη / Συγκρότηση τοπικής ταυτότητας - Trade Mark (διατήρηση και προβολή των τοπικών χαρακτηριστικών) π.χ. αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά, προϊόντα Π.Ο.Π..
10	Αναμενόμενα αποτελέσματα	- Ποιά τα αναμενόμενα αποτελέσματα; - Θα πρέπει να είναι μετρήσιμα στην αγορά εργασίας και να έχουν τοπική προστιθέμενη αξία. - Βιωσιμότητα

Τα 8 Βήματα για την ενεργοποίηση και προετοιμασία των Δήμων:

❖ **Βήμα 1ο:** Ενημέρωση – κινητοποίηση υπηρεσιών, προσωπικού και αιρετών του Δήμου αναφορικά με τις προκλήσεις της νέας περιόδου.

Στόχος: Η γνωστοποίηση των δυνατοτήτων, η συγκέντρωση προβλημάτων και προτάσεων.

❖ **Βήμα 2ο:** Ενημέρωση και εισήγηση του Δήμου προς την Περιφέρεια και την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή, σχετικά με την πρόθεσή του, για αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Στόχος: Γνωστοποίηση ενδιαφέροντος για έναρξη συνεργασίας

❖ **Βήμα 3ο:** Αξιολόγηση δυνατοτήτων και ευκαιριών, που παρέχονται μέσα από τους κανονισμούς.

Στόχος: Αφού πρώτα καθορίσει ο ΟΤΑ το όραμα του και τις ανάγκες του, προχωράει σε λεπτομερή διερεύνηση των τρόπων που παρέχονται για υλοποίηση.

❖ **Βήμα 4ο:** Επιλογή και εστίαση του Δήμου στην πιλοτική προετοιμασία ΟΧΕ ή CLLD.

Στόχος: Προετοιμασία για επιτυχία της πρότασης.

❖ **Βήμα 5ο:** Επιλογή περιοχής – προέλεγχος εκπλήρωσης κριτηρίων ΕΕ.

Στόχος: Συγκεκριμενοποίηση στόχων. Αντιστοίχιση στόχων – κριτηρίων αποδοχής.

❖ **Βήμα 6ο:** Εκκίνηση διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωσης δυνητικών ομάδων στόχου (κοινωνικοί φορείς, εκπρόσωποι παραγωγικών φορέων, ιδιωτική πρωτοβουλία, ΜΚΟ).

Στόχος: Συντονισμός, κινητοποίηση κοινωνικών εταίρων.

❖ **Βήμα 7ο:** Κατάρτιση αρχικού Α' φάσης σχεδίου Τοπικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής για την περιοχή παρέμβασης, με έμφαση στη συσχέτιση στρατηγικών αναπτυξιακών στόχων με θεματικούς στόχους ΕΕ2020 και επενδυτικών προτεραιοτήτων ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΕΣ, ΕΓΤΑΑ, ΕΤΘΑ.

Στόχος: Προκαταρκτική προετοιμασία για την υλοποίηση του στόχου/ στόχων, συνδυασμός και συντονισμός του εγχειρήματος επί του πρακτέου.

❖ **Βήμα 8ο:** Επεξεργασία – προετοιμασία εισήγησης, προϋπολογισμού, προτεινόμενων παρεμβάσεων και εξειδίκευση σε άξονες – μέτρα – πεδία παρέμβασης.

Στόχος: Τελική προετοιμασία για υποβολή πρότασης, σύμφωνα με όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις και προδιαγραφές για την αποδοχή της.

1.4 Η Δημόσια Διαβούλευση στο πλαίσιο των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων

Η διαβούλευση αποτελεί μια συνεχή, αμφίδρομη και διαδραστική διαδικασία, που στοχεύει στην αναζήτηση και ανταλλαγή απόψεων και ιδεών ανάμεσα στους συμμετέχοντες. Συνήθως περιλαμβάνει την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης, τον καθορισμό των επιμέρους θεμάτων/στόχων, τη συζήτηση προτάσεων, την ανταλλαγή επιχειρημάτων και τέλος – αλλά όχι απαραίτητως – τη συμφωνία για ανάληψη ενεργειών από κοινού.

Η διαβούλευση δεν είναι απλώς μια διαπραγμάτευση, καθώς δεν έχει κύριο μέλημα να γεφυρώσει μια διαφορά. Στοχεύει κυρίως στο να δημιουργήσει κάτι νέο και χρήσιμο για όλους, όπως για παράδειγμα μια αναπτυξιακή στρατηγική. Ουσιαστικά, η διαβούλευση αποτελεί για τους συμμετέχοντες μία ευκαιρία, μέσα από την οποία διαμορφώνουν οι ίδιοι νέες πτυχές της συλλογικής τους πραγματικότητας, αντί να τις πληροφορούνται εκ των υστέρων από τρίτους που μπορεί να βρίσκονται μακριά από την δική τους καθημερινή πραγματικότητα.

Σε θεσμικό επίπεδο, η δημόσια διαβούλευση είναι μια αμφίδρομη επικοινωνία και κανονιστική διαδικασία ανάμεσα στους διαμορφωτές της πολιτικής (policy makers) και στα μέρη που αφορούν οι πολιτικές.

Δυνατότητα να συμμετέχουν στις διαδικασίες διαβούλευσης έχουν οι ακόλουθοι:

- ❖ Όλοι οι φορείς της τοπικής κοινωνίας
- ❖ Οι τοπικές δημόσιες αρχές
- ❖ Οι τοπικοί εμπορικοί και επαγγελματικοί σύλλογοι και οργανώσεις
- ❖ Οι επιστημονικοί σύλλογοι και φορείς
- ❖ Οι τοπικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών
- ❖ Οι φορείς ειδικών πληθυσμιακών ομάδων
- ❖ Οι φορείς εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα
- ❖ Οι ενώσεις και σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων
- ❖ Τα τοπικά συμβούλια νέων
- ❖ Οι αθλητικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι και φορείς
- ❖ Οι εθελοντικές οργανώσεις και κινήσεις πολιτών
- ❖ Οι φορείς ειδικής αγωγής και σύλλογοι ατόμων με ειδικές ανάγκες
- ❖ Κάθε άλλος φορέας που δρα σε τοπικό επίπεδο, και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και των δυνατοτήτων του, μπορεί να συμβάλλει στην επίτευξη των κοινών στόχων.

Ο δήμος κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης⁷ των χρηματοδοτικών εργαλείων. Η τοπική αυτοδιοίκηση, ως ο κοντινότερος στον πολίτη θεσμός, γνωρίζει τις ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες αλλά και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κάθε τοπική κοινωνία. Επιπλέον, γνωρίζει ότι η εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας σε ζητήματα αναπτυξιακά και μη, μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Επειδή όμως, η τοπική κοινωνία δεν μπορεί να γίνει αντιληπτή, σαν ένα ενιαίο σύνολο πολιτών, αλλά μόνο μέσα από μία σύνθεση δράσεων που θα αθροίσει τα συνολικά κοινωνικά οφέλη και ανάγκες (ΜΚΟ, ευπαθείς ομάδες, τοπικές ενώσεις κλπ), η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ο μοναδικός φορέας που μπορεί, όχι μόνο να συγκεντρώσει

⁷ Βλέπε για περισσότερα: ΕΕΤΑΑ, - Υπουργείο Εσωτερικών, Οδηγός Δημοτικής Διαβούλευσης, ΕΠ "Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007 – 2013", 2011.

τον «πολύχρωμο» αυτό πληθυσμό, αλλά και να τον συντονίσει και να ενισχύσει την ανταλλαγή απόψεων στο εσωτερικό του, ώστε να υπάρξουν ουσιαστικά αποτελέσματα.

Συνεπώς, η τοπική αρχή είναι η πλέον αρμόδια για τη διοργάνωση των επαφών και του διαλόγου μεταξύ των φορέων που λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο, τη λήψη αποφάσεων για τις γενικές αρχές της συνεργασίας, τη διευκόλυνση των συνεργασιών και εν συνεχεία για τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος, ως προς τη συνέχιση των διαδικασιών και τη μακροπρόθεσμη προοπτική των συμφωνιών.

Οι βασικές προϋποθέσεις επιτυχίας μιας διαβούλευσης είναι:

- 1) Η πλατιά ενημέρωση και η κατανόηση του σκοπού και της διαδικασίας της διαβούλευσης από τους συμμετέχοντες, καθώς διευκολύνει την πρόθυμη και ουσιώδη συμμετοχή.
- 2) Η εξασφάλιση ισότιμης συμμετοχής στις διαδικασίες και πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση όλων ανεξαιρέτως, καθώς βοηθά στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης.
- 3) Κάθε απόπειρα επιβολής λογικής, σχέσεων και ιδίως διαδικασιών, από την μια πλευρά πάνω στην άλλη, λειτουργεί σε βάρος του τελικού αποτελέσματος.
- 4) Ο ουσιαστικός σεβασμός των διαφορετικών απόψεων, αξιών, συμφερόντων, εμπειρίας και γνώσεων των συμμετεχόντων, ο οποίος εμπλουτίζει τη συνολική οπτική και βοηθά στη σύνθεση νέων και ολοκληρωμένων σχεδίων.
- 5) Η ενίσχυση της αίσθησης της συλλογικότητας, στο πλαίσιο μίας τοπικής κοινωνίας.
- 6) Η υποχρέωση λογοδοσίας και ανάληψης ευθύνης για τα πεπραγμένα και τα λεχθέντα από όλους τους συμμετέχοντες στις διαδικασίες της διαβούλευσης, καθώς ενισχύει την αξιοπιστία του θεσμού.

Για την ενίσχυση των δημόσιων διαβουλεύσεων υπάρχουν οι ακόλουθες μέθοδοι και τεχνικές:

- 1) Δημόσιες Συναντήσεις
- 2) Εργαστήρια / Σεμινάρια και ομάδες εστιασμένης συζήτησης (Focus Group)
- 3) Forum
- 4) Διαδικτυακά εργαλεία
- 5) Πάνελ Πολιτών
- 6) Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης
- 7) Ερωτηματολόγια
- 8) Χαρτογράφηση της Κοινότητας
- 9) Κοινά Σημεία Πρόσβασης.

1.5 Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2015-2019 του Δήμου Περιστερίου

1.5.1 Σκοπιμότητα

Ο θεσμός των ΟΤΑ έχει εδραιωθεί σήμερα στη συνείδηση του πολίτη και έχει γίνει πιο σύνθετος και πιο περίπλοκος. Οι πολίτες, όσα θέματα αδυνατούν να λύσουν μέσα από τα κέντρα λήψης των αποφάσεων, διεκδικούν να τα λύσει ο Ο.Τ.Α.. Οι Δήμοι, στις σύγχρονες δημοκρατικές και ανεπτυγμένες κοινωνίες, μπορούν να στηρίξουν τον πολίτη στην καθημερινότητα του.

Οι Ο.Τ.Α. οφείλουν να διαδραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο, με βάση τον ανθρωποκεντρικό σχεδιασμό και προγραμματισμό, και να οργανώσουν ρεαλιστικούς άξονες δράσης, εκφράζοντας τις ανάγκες και τα λογικά αιτήματα των τοπικών κοινωνιών.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι το ουσιαστικό μέσο για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη οργάνωση και διαχείριση των τοπικών αναγκών και προτεραιοτήτων. Είναι κατά συνέπεια ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο σε τοπικό επίπεδο με στόχο να αποτελέσει το βασικό «εργαλείο» σχεδιασμού του Δήμου, προκειμένου να μπορέσει να αντεπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις που επιτάσσει τόσο η ευρωπαϊκή διάσταση της αυτοδιοίκησης, όσο και η ανάγκη της αειφόρου ανάπτυξης και ευημερίας του τοπικού πληθυσμού, σύμφωνα με τις συνιστώσες της αειφορίας (βλ. παρακάτω). Ένα ρεαλιστικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί προϋπόθεση για να μπορέσει ο Δήμος να εφαρμόσει ουσιαστική πολιτική ανάπτυξης.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα επί πλέον, προσπαθεί μέσα από την συγκρότηση της Ομάδας Έργου, με ουσιαστικές και εποικοδομητικές παρεμβάσεις, να κινητοποιήσει την δημιουργική ικανότητα των Υπηρεσιών του Δήμου.

Η βασική φιλοσοφία της όλης προσπάθειας είναι προσανατολισμένη στην ισχυροποίηση της ικανότητας του Δήμου Περιστερίου σε ενέργειες προγραμματισμού και ευρύτερου στρατηγικού σχεδιασμού, οριοθετώντας παράλληλα τα νέα επιχειρησιακά πρότυπα που απαιτεί ο χώρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αναδεικνύοντας τις δυνατότητες των Ο.Τ.Α. στη διαδικασία του σχεδιασμού.

Επισημαίνεται και πάλι ότι, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει μεσοπρόθεσμο χαρακτήρα πενταετούς διάρκειας, και σκοπός του είναι να προσδιορίσει και να παγιώσει τους στόχους της δημοτικής ηγεσίας για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η υλοποίηση του γίνεται μέσω Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, τα οποία και αποτελούν τις επιμέρους πράξεις του.

Η σημασία του Επιχειρησιακού Προγράμματος για το Δήμο έγκειται στα εξής:

1. Αποτελεί ολοκληρωμένη στρατηγική διαχείρισης και επίλυσης τοπικών προβλημάτων, με στόχο να εξαλειφθεί ο αποσπασματικός τρόπος αντιμετώπισης.
2. Αποτελεί την αποτελεσματικότερη μέθοδο για αποδοτικότερη κατανομή των ήδη περιορισμένων οικονομικών πόρων του Δήμου και προσπάθεια αναζήτησης νέων εσόδων.
3. Εισάγει τεχνικές ποσοτικοποίησης στόχων.

4. Είναι προϊόν δημοκρατικού προγραμματισμού.
5. Αναβαθμίζει την εικόνα του Δήμου προς την κοινωνία και την Κεντρική Διοίκηση προσδίδοντας κύρος, γιατί αναδεικνύει την ύπαρξη υποδομής και διαδικασιών για την λήψη αποφάσεων και την διαχείριση θεμάτων μείζονος σημασίας.
6. Δίνει την δυνατότητα χάραξης Ολοκληρωμένου Σχεδίου Ανάπτυξης.
7. Βελτιώνει την εσωτερική οργάνωση του Δήμου, προσανατολίζοντας τις λειτουργίες του σε νέα πρότυπα εργασίας και εισάγοντας νέες τεχνικές και μεθοδολογίες.
8. Επισπεύδει την ωρίμανση και υλοποίηση των δράσεων.

1.5.2 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203 - 207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006) θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ. Με το άρθρο 265 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης») επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α΄ βαθμού.

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕΣΔΔΑ), με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε, έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ α΄ βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

- Την υπ΄ αρ 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- Την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534Β΄/13-4-2007, στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ α΄ βαθμού.
- Την υπ΄ αρ 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α΄ βαθμού.
- Το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α΄ βαθμού», με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Την Υπουργική Απόφαση 5694/2011, ΦΕΚ 382Β΄/11-03-2011, σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η Υ.Α. 18183/13-4-2007.
- Το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011, με το οποίο τροποποιείται το Π.Δ. 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΟΤΑ α΄ βαθμού».
- Την Υπουργική Απόφαση 41179/2014, ΦΕΚ 2970Β΄/4-11-2014, σύμφωνα με την οποία καθορίστηκε το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019.

Όλες οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στο Ε.Π. καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, που αφορούν τόσο τις προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, όσο και την οργάνωση των υπηρεσιών του Δήμου. Συνεπώς, οι δράσεις που υλοποιούν τους συγκεκριμένους στρατηγικούς στόχους στα πλαίσια του Ε.Π., διακρίνονται στις εξής:

- α) Παροχή παγίων υπηρεσιών προς τους δημότες, στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- β) Δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, είτε με αποφάσεις και μέσα του Δήμου, είτε με την παρέμβαση και συνεργασία με άλλους φορείς, και
- γ) Δράσεις για την βελτίωση της εσωτερικής κατάστασης του Δήμου.

1.5.3 Διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Για την μελέτη κατάρτισης του Ε.Π. λήφθησαν υπόψη, αφ' ενός οι διαδικασίες σύνταξης των προηγούμενων Ε.Π., αφ' έτερου η υφιστάμενη κατάσταση οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. Τα βήματα που ακολουθήθηκαν ήταν:

- **ΒΗΜΑ 1:** Προετοιμασία και οργάνωση.
- **ΒΗΜΑ 2:** Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.
- **ΒΗΜΑ 3:** Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου.
- **ΒΗΜΑ 4:** Συνεργασία με όμορους Δήμους.
- **ΒΗΜΑ 5:** Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου και υλοποίηση των διαδικασιών διαβούλευσης.
- **ΒΗΜΑ 6:** Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου.
- **ΒΗΜΑ 7:** Πενταετής Προγραμματισμός των δράσεων και οικονομικός προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- **ΒΗΜΑ 8:** Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.
- **ΒΗΜΑ 9:** Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τελικές ενέργειες.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συνθέτει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο, το οποίο περιλαμβάνει τις βασικές αρχές ανάπτυξης και εξέλιξης της τοπικής κοινωνίας. Οι αρχές αυτές προκύπτουν μέσα από μια σύνθετη διαδικασία, που περιλαμβάνει την αρωγή της επιστημονικής προσέγγισης της Δ/σης Προγραμματισμού – Οργάνωσης και Πληροφορικής, τις συμμετοχικές διαδικασίες και το όραμα της Δημοτικής Αρχής, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας (βλ. παρακάτω).

Είναι ανάγκη να τονισθεί η σημασία της συμμετοχής του συνόλου των Δ/σεων στην επεξεργασία των θέσεων του Ε.Π., διότι η πολυπλοκότητα του εγχειρήματος, η ευρύτητα του φάσματος δράσεων του Ε.Π., π.χ. πολεοδομικού, περιβαλλοντικού, οικονομικού, κοινωνικού, πολιτιστικού αλλά και οργανωτικού χαρακτήρα είναι τέτοια που η ενεργή συμμετοχή τους οφείλει να είναι ουσιαστική.

Η σημερινή οικονομική και συστημική χαρακτήρα κρίση, που διαπερνά την κοινωνία και τους θεσμούς της, επιβάλλει την διερεύνηση των νέων τάσεων να γίνει με όσο το δυνατόν αντικειμενικότερη προσέγγιση, ώστε να δοθεί η ευκαιρία σε νέες αναπτυξιακές διαδικασίες. Για το λόγο αυτό ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στις στρατηγικές διεύρυνσης χρήσης των νέων τεχνολογιών. Επίσης, απαραίτητο στοιχείο στην όλη διαδικασία αποτελεί η εξοικείωση του ανθρώπινου δυναμικού του ΟΤΑ με τις έννοιες του επιχειρησιακού προγραμματισμού, τους στόχους που θέτονται, τα μέσα υλοποίησής του, αλλά και τις μορφές συμμετοχής τους.

1.5.4 Χαρακτηριστικά του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, Έκθεση ανάλυσης και αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης στο Δήμο ανά θεματικό τομέα, όπως:

- α) Φυσικό και Οικιστικό Περιβάλλον - Τεχνικές υποδομές.
- β) Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία και Πολιτισμός.
- γ) Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.
- δ) Ο Δήμος ως οργανισμός και οι σχέσεις του με τους Πολίτες, την Πολιτεία και τους τοπικούς φορείς.
- ε) Οικονομική κατάσταση του ΟΤΑ.

Η ανάλυση και η αξιολόγηση πραγματοποιείται με συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων, αλλά και πληροφοριών από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Πρωτογενείς πηγές αποτελούν οι πληροφορίες από τα στελέχη του Δήμου και τους τοπικούς φορείς, που περιγράφουν την υφιστάμενη κατάσταση σε κάθε τομέα, ενώ δευτερογενείς πηγές είναι κάθε μορφής πληροφορία που εμπεριέχεται σε οποιοδήποτε άλλου τύπου μελέτη σχετική με το Δήμο, όπως το Γ.Π.Σ., παλαιότερα Τ.Α.Π., προηγούμενο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κ.λ.π. Η ανάλυση στους τρεις πρώτους τομείς συγκεντρώνει πληροφορίες που αφορούν γενικά στοιχεία για την υφιστάμενη κατάσταση του τομέα στο Δήμο, π.χ.:

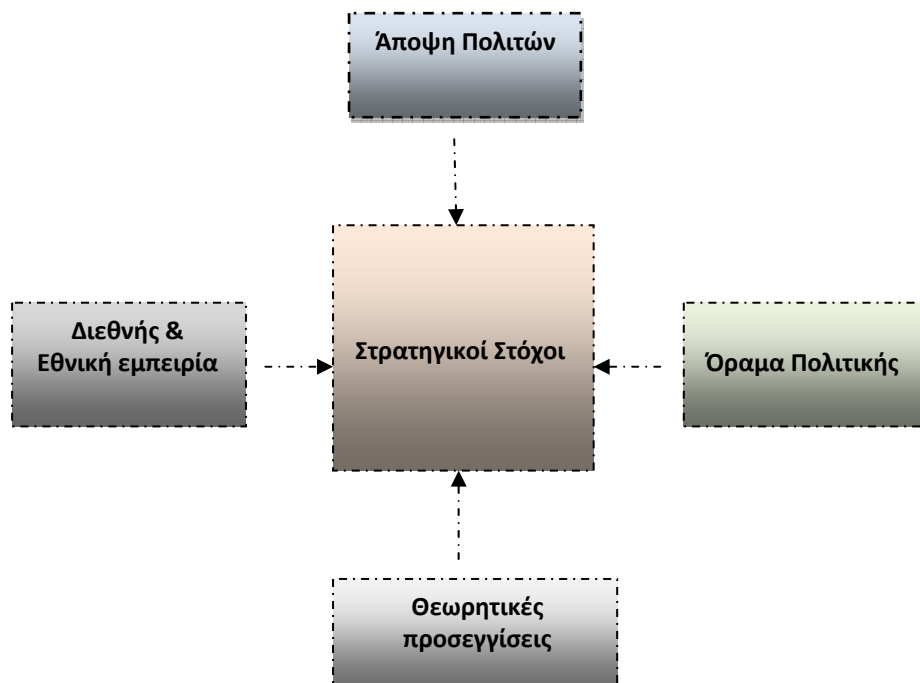
1. Στοιχεία απασχόλησης και ανεργίας
2. Τις υφιστάμενες δομές και υπηρεσίες του ίδιου του οργανισμού του Δήμου για το συγκεκριμένο τομέα
3. Τους αποδέκτες των συγκεκριμένων υπηρεσιών
4. Τις αλλαγές στο συγκεκριμένο τομέα από το εξωτερικό περιβάλλον.

Στη συνέχεια, επιχειρείται μία σύνοψη των κρίσιμων ζητημάτων σχετικά με την ανάπτυξη του Δήμου, τις απειλές και τις δυνατότητές του, στη βάση των αναπτυξιακών του προοπτικών.

Ακολουθεί συνοπτική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και αξιολόγησης των εσωτερικών δομών και νομικών προσώπων του Δήμου Περιστερίου. Σκοπός του παρόντος είναι η συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του και ο εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης. Για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής του Δήμου αλλά και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων τηρείται μια αλληλουχία δράσεων η οποία περιλαμβάνει:

1. Διατύπωση **οράματος** και **κατευθυντηρίων αρχών** που διέπουν τον τρόπο λειτουργίας και διαχείρισης τοπικών υποθέσεων.
2. Διατύπωση **γενικών στρατηγικών στόχων** που:
 - α) δίνουν ώθηση οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική στην περιοχή,
 - β) ικανοποιούν τις ανάγκες των αποδεκτών των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων,
 - γ) αναβαθμίζουν τη λειτουργία των υπηρεσιών και των οργάνων τους,
 - δ) προωθούν την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής, και τέλος,
 - ε) προωθούν την βελτίωση της οικονομικής κατάστασής του
3. Εξειδίκευση των γενικών στόχων σε **ειδικούς στόχους**.

Οι στρατηγικοί στόχοι ομαδοποιούνται σε σύνολο αξόνων προτεραιοτήτων, σύμφωνα με τους θεματικούς τομείς που έχουν αναφερθεί, και αναλύονται σε σύνολο μέτρων με ειδικούς στόχους, για να συμβάλλουν έτσι πιο αποτελεσματικά στην υλοποίηση του πολιτικού οράματος της Δημοτικής Αρχής και των επιδιώξεων της τοπικής κοινωνίας. Βασική παράμετρος στην εξειδίκευση των στόχων είναι και η εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές και εθνικές - περιφερειακές κατευθύνσεις.



Διάγραμμα 1: Διαμόρφωση Στρατηγικών Στόχων

Βασικά χαρακτηριστικά των Ε.Π. των Ο.Τ.Α. είναι:

1. Ο καθορισμός Μέτρων και προτεινομένων Δράσεων ανά τομέα παρέμβασης.
2. Ο πενταετής προγραμματισμός ιεραρχημένων δράσεων για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου.

1.5.4.1 Οικονομικός προγραμματισμός και Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Στο σημείο αυτό καταγράφονται στοιχεία σχετικά με:

1. Τον Οικονομικό Προγραμματισμό, που περαιτέρω περιλαμβάνει:
 - α) Εκτίμηση εσόδων του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων του ανά πηγή χρηματοδότησης, για κάθε έτος της επόμενης πενταετίας
 - β) Εκτίμηση λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών των Δράσεων του προγράμματος
 - γ) Κατάρτιση χρηματοδοτικών πινάκων του προγράμματος ανά άξονα και μέτρο.
2. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης, δηλαδή:
 - α) Δείκτες εκροών για τις προτεινόμενες δράσεις.
 - β) Δείκτες αποτελεσμάτων για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων.
3. Ετήσιο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ο.Τ.Α. για το 2016.

Η Δ/ση Προγραμματισμού – Οργάνωσης και Πληροφορικής, έχοντας ως γνώμονα την ευρεία γνωστοποίηση του Ε.Π., θα ενεργήσει για την μεγαλύτερη δυνατή δημοσιότητα και

ενημέρωση του κοινού σε συσχετισμό με το κόστος της υλοποίησής του, προκειμένου να επιτύχει την ευρύτερη δυνατή απήχηση.

1.5.5 Προϋποθέσεις για τον επιτυχή σχεδιασμό και υλοποίηση

Η εμπειρία των δυο προηγούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έδειξε και επεσήμανε ότι οι σημαντικότερες προϋποθέσεις για τον επιτυχή σχεδιασμό και την υλοποίηση των Ε.Π. είναι:

1. Η πολιτική βούληση. Η εφαρμογή του Ε.Π. αναδεικνύει ένα πλήθος σοβαρών ζητημάτων, τόσο σε επίπεδο στόχων και περιεχομένου της τοπικής ανάπτυξης, όσο και σε επίπεδο μεθόδων και εργαλείων άσκησης πολιτικής. Η ενσωμάτωση αρχών του Ε.Π. έχει ήδη απαιτήσει μακρά περίοδο προσαρμογής υφιστάμενων πρακτικών και νοοτροπιών, σε όλα τα επίπεδα άσκησης πολιτικής και πρακτικών της τοπικής κοινωνίας. Η αντιμετώπιση της σημερινής οικονομικής συγκυρίας, όπου όλα ή σχεδόν όλα έχουν φτάσει σε οριακό σημείο, δείχνει ότι αν δεν υπάρχει σαφής και ρεαλιστικός σχεδιασμός με δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δηλαδή της εκλεγμένης διοίκησης, της αντιπολίτευσης, των υπευθύνων και εργαζομένων στις υπηρεσίες και τις οργανώσεις των κοινωνικών φορέων, και τέλος της τοπικής κοινωνίας, τότε θα είναι αδύνατον να ξεφύγει ο Ο.Τ.Α. από τις δυσκολίες, τις δυσλειτουργίες και άλλα νοσηρά φαινόμενα.

Η εισαγωγή κανόνων βιώσιμης ανάπτυξης, θα πρέπει, να ιεραρχούνται πρώτοι στη σειρά, σε σχέση με τους υπολοίπους κανόνες, να είναι δεσμευτικοί και να προάγουν αποτελεσματικά και χωρίς υπαναχωρήσεις όλα τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις.

2. Συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας. Το Ε.Π., για να λειτουργήσει αποτελεσματικά, θα πρέπει να συμπεριλάβει στις διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης, ένα ευρύ φάσμα από τοπικές ομάδες και ανθρώπους που θα συμμετέχουν και θα συμβάλλουν στην δημιουργία του.

3. Συνεργασίες σε τοπικό επίπεδο. Βιώσιμη ανάπτυξη σημαίνει συλλογική προσπάθεια, στην οποία όσο το δυνατόν ευρύτερες κοινωνικές δυνάμεις, κοινωνικοί φορείς και οργανώσεις μη κυβερνητικές, οργανώσεις κοινωνικές και επαγγελματικές ομάδες, ο ιδιωτικός τομέας και φυσικά η διοίκηση, κεντρική και τοπική, συγκεντρώνουν τις δυνάμεις τους για την ευημερία του τόπου. Η ανάπτυξη και εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής προϋποθέτει την ενεργοποίηση κατάλληλων μηχανισμών, τη δόμηση συγκεκριμένων ικανοτήτων και την χρήση συγκεκριμένων ειδικοτήτων, προκειμένου οι Υπηρεσίες του Δήμου να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης της δύσκολης και σύνθετης αυτής προσπάθειας. Οι βασικές υποδομές, που είναι απαραίτητες για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και υλοποίηση της στρατηγικής, είναι, σε γενικές βέβαια, γραμμές, οι εξής:

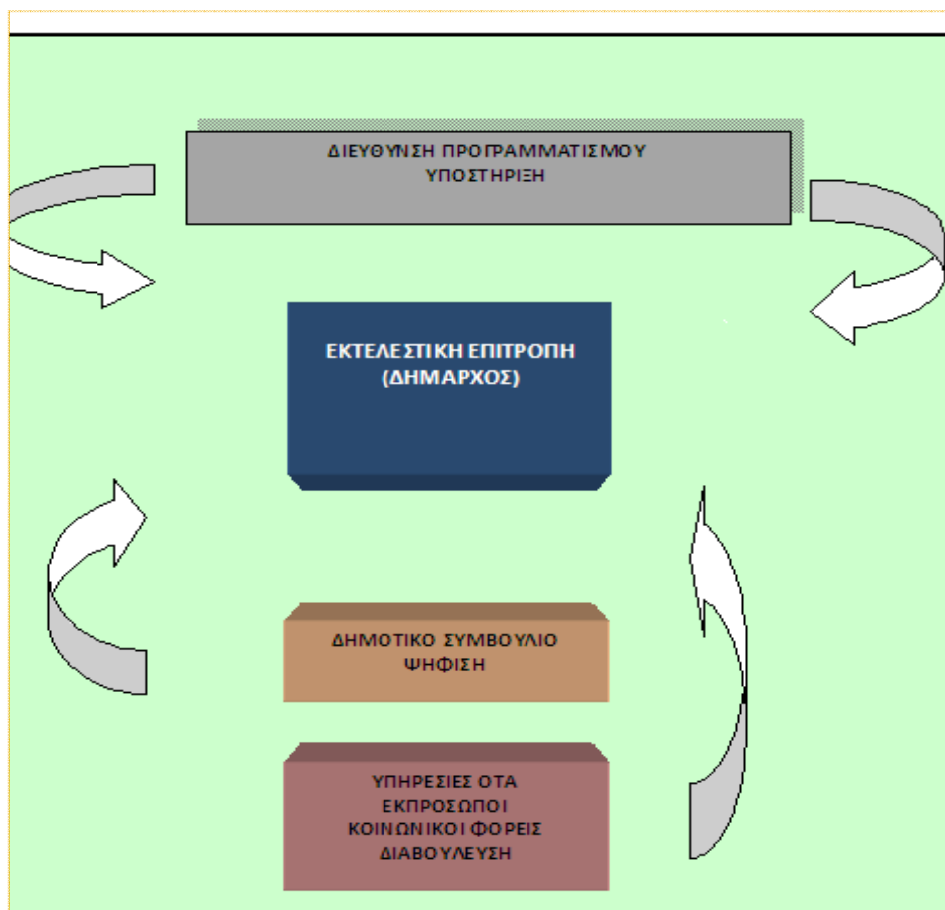
α) Ευέλικτοι μηχανισμοί καταγραφής και παρακολούθησης των εξελίξεων στους τομείς της οικιστικής ανάπτυξης, του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, καθώς και της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.

β) Μηχανισμοί και υποδομές τεκμηρίωσης των εξελίξεων αλλά και των προγραμμάτων. Η τεκμηρίωση αφορά τη συστηματική συλλογή και αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων που αφορούν το Δήμο, την οργάνωσή τους σε βάσεις δεδομένων και την αξιοποίησή τους για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων και την δημιουργία των κατάλληλων δεικτών.

γ) Μηχανισμοί και δομές προώθησης της συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στις διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης, προώθησης συνεργασιών μεταξύ φορέων, συνεργασιών δημόσιου-ιδιωτικού τομέα κλπ.

δ) Μηχανισμοί πληροφόρησης του κοινού, επικοινωνίας με άλλους Ο.Τ.Α., κρατικούς φορείς, διεθνείς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ΕΕ κλπ. Η χρήση του διαδικτύου είναι εξαιρετικά αποτελεσματικό και οικονομικό εργαλείο σε όλους τους παραπάνω τομείς.

Διάγραμμα 2: Όργανα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος



1.5.6 Βασικές Αρχές Επιχειρησιακού Προγράμματος

1.5.6.1 Θεωρίες Προτύπων Ανάπτυξης

Η σύγχρονη θεωρητική αντίληψη αντιμετώπισης προβλημάτων έχει ξεφύγει από την μονοδιάστατη θεώρηση για την ανάπτυξη. Εδώ, θα αναπτυχθεί σε παραλλαγή η ενδογενής ανάπτυξη, με αναφορά κυρίως στην κινητοποίηση των τοπικών πόρων, σε ένα πλαίσιο κοινωνικής συναίνεσης και τοπικής συλλογικής δράσης.

Η τοπική ανάπτυξη επικεντρώνεται στο ενδογενές δυναμικό, δηλαδή στη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας σε αναπτυξιακές διαδικασίες και ανάδειξη των δυνατοτήτων σε καινοτομίες, επιχειρηματικότητα, ευελιξία δράσεων κ.λ.π.

Η σημερινή οικονομική κρίση δίνει ώθηση στην ενδογενή ανάπτυξη, η οποία εμφανίζεται κυρίως σε περιόδους κρίσης, με σημαντικές διαρθρωτικές μεταβολές. Η επιλογή του μοντέλου ανάπτυξης διαφέρει ανάλογα το οικονομικό, τεχνολογικό και ιδεολογικό σύστημα, καθώς και την κοινωνική και πολιτική οργάνωση που επικρατεί.

Υπάρχουν ιστορικοί περίοδοι που κυριαρχούνται, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, από το πρότυπο αυτό που σήμερα ονομάζουμε «αγορά», στο οποίο η αναπτυξιακή δραστηριότητα καθορίζεται από την κορυφή της πολιτικοδιοικητικής πυραμίδας. Σε στιγμές όμως, όπου στην αναπτυξιακή δραστηριότητα κυριαρχεί ο κοινωνικός έλεγχος, η τεχνολογική καινοτομία, η έμφαση στην ποιότητα, στην διαφοροποίηση του προϊόντος, στο σεβασμό στη φύση και το περιβάλλον, τότε, το πρότυπο που ακολουθείται, κατευθύνεται από την βάση της κοινωνίας. Τότε είναι που η εμπλοκή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποκτά κεντρική σημασία.

1.5.6.2 Βιώσιμη Ανάπτυξη ή Αειφόρος Ανάπτυξη

Στην ελληνική βιβλιογραφία, η έννοια της αειφορίας (sustainability) αποδίδεται και ως «βιωσιμότητα». Ο πλέον ολοκληρωμένος και συνεκτικός ταυτόχρονα ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης, που χρησιμοποιείται και θεωρείται αποδεκτός παγκοσμίως, είναι ο εξής: «Αειφόρος Ανάπτυξη είναι η διατηρήσιμη ανάπτυξη, που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να εξασθενίζει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες», και προέρχεται από την εισήγηση που έγινε στα Ηνωμένα Έθνη από την τότε Πρωθυπουργό της Νορβηγίας (αναφορά Brundtland, 1987). Ο ορισμός αυτός, εμπεριέχει την έννοια της «φέρουσας ικανότητας» ενός συστήματος (φυσικού ή τεχνητού), δηλαδή την ικανότητα του συστήματος να στηρίξει μία διαδικασία ανάπτυξης ενός πληθυσμού, χωρίς να αλλοιωθεί ή να καταρρεύσει. Η έννοια της αειφορίας, είναι ολοκληρωμένη και θεμελιώδης για την χάραξη οικονομικών πολιτικών σε τοπικό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο, και περιλαμβάνει τρεις αλληλοσυνδεόμενες παραμέτρους: την κοινωνική, την οικονομική και την περιβαλλοντική.

Πιο περιγραφικά, με τον όρο διατηρήσιμη, αειφόρο ή βιώσιμη ανάπτυξη εννοούμε μία διαδικασία ανάπτυξης με την οποία επιδιώκουμε:

- ❖ Την αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη ολοκληρωμένων παρεμβάσεων
- ❖ Την προστασία των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων
- ❖ Την ισορροπία μεταξύ ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος
- ❖ Την διαφύλαξη, αναπαραγωγή και διαιώνιση του πολιτιστικού γίνεσθαι
- ❖ Την διατήρηση του κοινωνικού και ψυχολογικού ιστού του τόπου
- ❖ Την διαφύλαξη της φυσικής και πολιτιστικής ιδιαιτερότητας του τόπου
- ❖ Την αναβάθμιση των τοπικών ποιοτικών χαρακτηριστικών
- ❖ Την διατήρηση της ποιότητας διαβίωσης των κατοίκων
- ❖ Την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική βιωσιμότητα του τόπου

Κατά συνέπεια, η συνοχή της πόλης και η βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, δεν πρέπει να στερούν από τις μελλοντικές γενιές το δικαίωμα της επιλογής. Η πόλη, κατά συνέπεια, αποτελεί όχι μόνο χώρο οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά και τον χώρο που ζει και αναπτύσσεται, ως φυσική υπόσταση, η κοινωνία των πολιτών της, και επομένως τα ποιοτικά κριτήρια διαβίωσης δεν πρέπει να παραβλέπονται.

1.5.6.3 Ψηφιακές Κοινότητες

Ως ψηφιακές κοινότητες θα μπορούσαμε να ορίσουμε την πολιτική ή την στρατηγική που επικεντρώνεται στην χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών και εφαρμόζεται από τις τοπικές κοινωνίες. Οι παραπάνω πολιτικές συνδέονται με οικονομικές και κοινωνικές ευκαιρίες, σε επίπεδο κοινότητας, που προσφέρουν η ηλεκτρονική δημοκρατία, το ηλεκτρονικό εμπόριο και τα κοινοτικά αστικά δίκτυα.

Σε διεθνές επίπεδο, όπου η χρήση τους είναι περισσότερο διαδεδομένη, τα δίκτυα μεταξύ των κοινοτήτων, παρέχουν ένα μεγάλο εύρος πληροφοριών, σε επίπεδο γειτονιάς, πόλης ή ακόμα και σε επίπεδο περιφέρειας.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δραστηριοποιήθηκαν έντονα τελευταία, αναπτύσσοντας εύκολα προσβάσιμα δημοτικά ηλεκτρονικά δίκτυα, στοχεύοντας στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αύξηση της συμμετοχής του πολίτη στην λήψη τοπικών αποφάσεων.

Γενικότερα, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι με την εισαγωγή στην Κοινωνία της Πληροφορίας επιτυγχάνεται:

- α. Καλύτερος τοπικός και κεντρικός συντονισμός
- β. Αποτελεσματικότερος τοπικός σχεδιασμός και υλοποίηση (στόχοι και δείκτες)
- γ. Αξιοποίηση κεντρικών δράσεων

- δ. Προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων (τοπικές εταιρικές σχέσεις), τοπικών φορέων και οργανώσεων
- ε. Εξέλιξη της τεχνικής και θεσμικής υποστήριξης και καλύτερη ανταλλαγή εμπειριών
- στ. Βελτίωση εθνικής υποδομής και κοινωνικού κεφαλαίου

Οι φορείς πρέπει τάχιστα να συνειδητοποιήσουν τα πλεονεκτήματα που μπορούν να αποκτήσουν με την χρήση των νέων μέσων επικοινωνίας. Δεν είναι μέσα συμβατικά, αλλά μέσα πληροφόρησης, διαχείρισης και παροχής υπηρεσιών. Απαιτείται κατά συνέπεια σχεδιασμός αναλυτικών στρατηγικών, βασισμένων σε στρατηγικές και σε μελέτες συστηματικές και προσαρμοσμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες, με απώτερο στόχο την τοπική ανάπτυξη και ευημερία.

Η επιτυχημένη διάδοση της χρήσης των νέων μέσων στην τοπική κοινότητα, στηρίζεται στην αναπτυγμένη τεχνολογία, στα κίνητρα, στο ωφέλιμο έργο, στην παραγόμενη πολιτική και τέλος στην κουλτούρα από την εξοικείωση με τα νέα μέσα.

Ο πρωταρχικός εκφραστής της Κοινωνίας της Πληροφορίας, αυτή την στιγμή, είναι το διαδίκτυο. Η πρόσβαση του πολίτη στην πληροφόρηση αποτελεί την βασική παράμετρο της δυνατότητας άμεσης παρέμβασής του στην διαχείριση των κοινών, της συμμετοχής του στην διαδικασία του δημοκρατικού προγραμματισμού και φυσικά στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι η εμπειρία, που έχει συγκεντρωθεί από την χρήση των νέων μέσων, είναι ότι αυτά σήμερα ενδυναμώνουν τον δημοκρατικό προγραμματισμό, σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, διότι η διάδοση της γνώσης και της πληροφορίας είναι το θεμέλιο της δημοκρατίας. Οι σύγχρονες επικοινωνιακές τεχνολογίες μπορούν να ενδυναμώσουν τον δημόσιο διάλογο, και να προστατεύσουν τις δημοκρατικές αξίες και τους θεσμούς.

1.5.7 Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Τα τελευταία χρόνια, επήλθαν πολλές και σημαντικές θεσμικές αλλαγές, που αντικειμενικά συνέβαλαν στον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως επίσης και στην σύγκληση της με τους αντίστοιχους τοπικούς πολιτικο-διοικητικούς θεσμούς των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές, αφορούν κυρίως τους παρακάτω τομείς: α) την οργάνωση και λειτουργία της Τ.Α., β) το εύρος των αρμοδιοτήτων της, και γ) τις σχέσεις της με το κράτος και τα περιφερειακά όργανα διοίκησης.

Στον πρώτο τομέα μπορούμε να επισημάνουμε καταρχήν την καθιέρωση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, η οποία απορρόφησε το μεγαλύτερο μέρος των αρμοδιοτήτων της αποκεντρωμένης νομαρχιακής διοίκησης, τις σοβαρές ανακατατάξεις στο πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης για την δημιουργία ισχυρότερων Δήμων, αρχικά με το πλαίσιο του σχεδίου «Καποδίστριας» και από το 2010 με τον Ν.3852/2010 για την Νέα Αρχιτεκτονική της

Αυτοδιοίκησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (πρόγραμμα «Καλλικράτης»), τον νόμο για τις Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) όπως ισχύει σήμερα και τέλος το νέο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

Σήμερα έχουν παραχωρηθεί στα αιρετά όργανα, αρμοδιότητες που παλαιότερα ασκούσαν από διορισμένους νομάρχες, που αποτελούσαν τον σκληρό πυρήνα του κράτους. Η εξέλιξη της τεχνολογίας στη διάδοση της πληροφορίας, επέτρεψε την διοχέτευση περισσότερων αρμοδιοτήτων προς την Τ.Α., αφού η ίδια η τεχνολογία επιτρέπει την οριοθέτηση της δράσης της και τον άμεσο έλεγχο από την κεντρική διοίκηση του Κράτους (Υπουργεία).

Το πρόγραμμα «Καποδίστριας», αλλά κυρίως η νέα Αρχιτεκτονική με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», επέφεραν ριζικές αλλαγές στη Τ.Α., με την δημιουργία πιο μεγάλων γεωγραφικά και πιο ισχυρών οικονομικά και διοικητικά Δήμων, που ως απώτερο σκοπό έχουν τη παροχή αποτελεσματικών και ποιοτικών υπηρεσιών προς το πολίτη, την προώθηση της τοπικής οικονομίας και τέλος την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Σχετικά με τους «Καλλικρατικούς Δήμους», τα συνεχιζόμενα οικονομικά προβλήματα αλλά και η απουσία δυναμικής, η οποία ήταν επιθυμητή και αναμενόμενη αλλά μόνο κατ' εξαίρεση εμφανίστηκε, επιβεβαιώνει μια ασθμαίνουσα και μάλλον προβληματική λειτουργία των Δήμων. Επίσης, είναι προφανές ότι η δημιουργία νέων και ισχυρότερων διοικητικών κέντρων, δεν επαρκεί από μόνη της για να επιλύσει το αναπτυξιακό πρόβλημα της περιφέρειας, αλλά θα πρέπει να συνδυαστεί με μια γενικότερη και πιο συστηματική αναδιάρθρωση της δημόσιας διοίκησης, καθώς και με την ενθάρρυνση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα, που πρέπει να ξεπεραστούν για να αποκτήσουν οι Ο.Τ.Α. σύγχρονο βηματισμό, όπως:

- α) Προβλήματα που υπερβαίνουν τα σημερινά διοικητικά όρια του κάθε Δήμου (συγκοινωνία, αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών) και τα οποία απαιτούν ενιαία αντιμετώπιση σε περιφερειακό επίπεδο.
- β) Πολυαρχία φορέων (κεντρικό κράτος, εποπτευόμενοι φορείς, περιφέρεια, περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση), με συνέπεια την παράλληλη αλληλοεπικάλυψη ή κενά αρμοδιοτήτων.
- γ) Έλλειψη υλοποίησης αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, που θα συμβάλουν τόσο στη συνέργια και ολοκλήρωση των πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη του μητροπολιτικού χώρου, όσο και στην παροχή αποτελεσματικότερων και καλύτερης ποιότητας υπηρεσιών προς τους πολίτες.
- δ) Σημαντικό στοιχείο ως προς τα οικονομικά των Ο.Τ.Α. είναι και η καθιέρωση μεταξύ άλλων του θεσμού των τοπικών εσόδων (αρχή διαφάνειας, μεταφορά αντιστοίχων πόρων με την μεταφορά κρατικής αρμοδιότητας), δηλ. τοπικών φόρων που θα εξειδικεύονται και θα εισπράττονται από τους Ο.Τ.Α.

Τα τελευταία τριάντα χρόνια, οι μεταρρυθμίσεις της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συνοδεύτηκαν και από μια σειρά από νόμους και προεδρικά διατάγματα, τα οποία διέδρυναν κατά πολύ τις αρμοδιότητες της. Η πρωτοβάθμια κυρίως Αυτοδιοίκηση, ανέλαβε πρόσθετες λειτουργίες σε σχέση με ό,τι υπήρχε στο παρελθόν, π.χ. μέσα από τον Ν.2218/1994 και με τον Ν.3852/2010. Η στόχευση ήταν η δημιουργία μεγάλων και ισχυρών Δήμων που θα μπορούσαν να αποδώσουν θετικά, στο βαθμό που θα επέτρεπε και η διεύρυνση του πεδίου δράσης τους, μέσα από την αποκέντρωση αρμοδιοτήτων του κεντρικού κράτους και της περιφέρειας, αλλά και μέσα από την μεταφορά αντίστοιχων οικονομικών πόρων.

1.5.8 Στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Αναπτυξιακά Προγράμματα

Η ποιοτική αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για την διαχείριση τοπικών προβλημάτων, μπορεί να γίνει μόνο υποστηρίζοντας επενδυτικές δραστηριότητες, με ταυτόχρονη ορθολογική και διαφανή κατανομή των πόρων, που κατευθύνονται σε αυτές. Η κατανομή των πόρων μπορεί να γίνει είτε από την κεντρική εξουσία, είτε να εξευρεθούν πόροι από άλλες πηγές.

Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπάρχει μόνο όταν μειωθεί το χάσμα μεταξύ δημότη και Διοίκησης. Σήμερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί, στο βαθμό που έχει την πολιτική βούληση, να λειτουργήσει υποστηρικτικά, ώστε να προάγεται η διαφάνεια, η νομιμότητα και ο σεβασμός στα δικαιώματα των πολιτών. Υφίστανται πια τρόποι που προσδιορίζουν επιτελικές αρμοδιότητες. Μπορεί να υποστηριχθεί βάσιμα ότι η μεταφορά των αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σχετικά με τοπικές υποθέσεις, βάσει των αρχών της αποκέντρωσης, της επικουρικότητας και της αποτελεσματικότητας, μπορεί να αποδώσει ουσιαστικότερα και καλύτερα αποτελέσματα απ' ό,τι παλαιότερα.

Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη, τόσο την νέα οικονομική πραγματικότητα όσο και την πολιτική που σχεδιάζεται και εφαρμόζεται σε κεντρικό επίπεδο, οι Δήμοι οφείλουν να αποκτήσουν πλήρως και με ρεαλιστικό τρόπο αυτογνωσία της οικονομικής κατάστασής και να περάσουν σε μια πολιτική ουσιαστικής αξιοποίησης του κάθε οικονομικού πόρου που μπορεί να τους παραχωρηθεί ή να τους προσφερθεί μέσω διαδικασιών.

Σε αυτό το σημείο, πρέπει να τονιστεί, ότι, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενός Δήμου, εφ' εξής, και εφ' όσον η χορηγία του Κεντρικού Κράτους σταδιακά θα μειώνεται, θα πρέπει να χαράσσεται με γνώμονα πραγματικά προβλήματα της τοπικής κοινωνίας και ένα ρεαλιστικό σχέδιο αντιμετώπισης και επίλυσής τους, ώστε να μπορούν να διεκδικηθούν με αξιώσεις προσφερόμενες χρηματοδοτήσεις από την Ε.Ε. μέσω του ΕΣΠΑ ή άλλων προγραμμάτων και φορέων (π.χ. LIFE, Πράσινο Ταμείο κ.λπ.). Ο δε σχεδιασμός των λύσεων, θα πρέπει να οριοθετείται βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, ανάλογα με τις ανάγκες και

το όραμα τη Διοίκησης, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει, διαφορετικά δεν θα εξυπηρετείται η μελλοντική πορεία της τοπικής κοινωνίας σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας. Για παράδειγμα, η βελτίωση του κυκλοφοριακού δικτύου της πόλης, δεν μπορεί να γίνεται σε βάρος της αύξησης της επιφάνειας πρασίνου ανά κάτοικο ή οι οικονομικές δαπάνες δεν μπορούν να ξεπερνούν τα προβλεπόμενα έσοδα. Υπό τις παρούσες συνθήκες, η οικονομική πίεση προς την Α' βάρθμια Αυτοδιοίκηση, συνεχώς θα αυξάνεται και επομένως θα πρέπει να ληφθεί η ανάλογη μέριμνα, βασισμένη σε σταθμισμένα και ρεαλιστικά κριτήρια με κοινωνικό ωφέλιμο αντίκτυπο.

1.5.9 Ο θεσμός των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.)

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) είναι συμβάσεις κατά κανόνα μακροχρόνιες, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ ενός δημόσιου και ενός ιδιωτικού φορέα, με σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών.

Σε μία ΣΔΙΤ, ο ιδιωτικός φορέας αναλαμβάνει το σύνολο ή μέρος του κόστους υλοποίησης του έργου και ένα σημαντικό μέρος των κινδύνων που σχετίζονται με την κατασκευή και λειτουργία του. Ο δημόσιος τομέας από την πλευρά του, επικεντρώνεται στον καθορισμό των σχεδιαστικών, τεχνικών και λειτουργικών απαιτήσεων του έργου, σύμφωνα με τις ανάγκες της κοινωνίας και τον κεντρικό σχεδιασμό. Ο Ιδιώτης που συμμετέχει στη ΣΔΙΤ, αποπληρώνεται είτε με τμηματικές καταβολές από την πλευρά του Δημοσίου, συνδεδεμένες με τη διαθεσιμότητα του έργου και την τήρηση των προδιαγραφών λειτουργίας του, είτε με απευθείας καταβολές από τους τελικούς χρήστες (πολίτες, φορείς). Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν μια μεγάλη μεταρρύθμιση στον τρόπο παραγωγής υποδομών και παροχής υπηρεσιών του Δημοσίου.

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα έχουν νόημα όταν μπορούν να λειτουργούν ταχύτερα, αποτελεσματικότερα και σαφώς με χαμηλότερο δημοσιονομικό κόστος, υποδομές που θα έχουν άμεσο θετικό αντίκτυπο στην αύξηση της παραγωγικότητας και θα βελτιώνουν αισθητά την καθημερινή ζωή των πολιτών. Επίσης, έχουν ουσιαστική σημασία, όταν το αντικείμενο των συμπράξεων, υπαγορεύεται από πραγματικές ανάγκες της τοπικής ή ευρύτερης κοινωνίας και μόνο.

Οι Σ.Δ.Ι.Τ., που για την ελληνική πραγματικότητα αποτελούν καινοτομία της τελευταίας ουσιαστικά δεκαετίας, για τον αναπτυσσόμενο δυτικό κόσμο και όχι μόνο, αποτελούν δεδομένη πρακτική οικονομικής ανάπτυξης. Παρ' όλα αυτά, ακόμα και σήμερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν έχει προχωρήσει σε μεγάλη ενεργοποίηση του θεσμού, κυρίως λόγω πολιτικών επιλογών και αγκυλώσεων που συνεχίζουν να υπάρχουν στον χώρο της.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να απελευθερώσει πόρους για κοινωνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες. Οι Σ.Δ.Ι.Τ. αποδεδειγμένα μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην έγκαιρη και σωστή ολοκλήρωση πολλών αναγκαίων υποδομών, απελευθερώνοντας πόρους μέσω της ενεργοποίησης ιδιωτικών κεφαλαίων. Είναι ανάγκη να κινητοποιηθούν ιδιωτικά κεφάλαια, ώστε οι Δήμοι να αποκτήσουν σωστές και αξιόπιστες υποδομές, με μεγάλη σημασία για τη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας, που με τις συνήθεις πρακτικές το Δημόσιο δεν θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει.

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- σε Ανταποδοτικά Έργα Σ.Δ.Ι.Τ., και
- σε Μη Ανταποδοτικά Έργα Σ.Δ.Ι.Τ.

Πίνακας 8: Σύγκριση Ανταποδοτικών και Μη Ανταποδοτικών Έργων Σ.Δ.Ι.Τ.		
Έργα	Ανταποδοτικά έργα	Μη ανταποδοτικά έργα
Χαρακτηριστικά έργων	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποπληρωμή της επένδυσης γίνεται με χρέωση των τελικών χρηστών (αυτοκινητόδρομοι, λιμάνια, περιβαλλοντικά έργα, κλπ). 	<ul style="list-style-type: none"> • Η αποπληρωμή της επένδυσης δεν μπορεί να γίνει με χρέωση των τελικών χρηστών (σχολεία, νοσοκομεία, δημόσια κτίρια κλπ).
Αποπληρωμή επένδυσης Ιδιώτη	<ul style="list-style-type: none"> • Οι τελικοί χρήστες καταβάλλουν τέλη. 	<ul style="list-style-type: none"> • Το Δημόσιο καταβάλλει περιοδικές πληρωμές διαθεσιμότητας.
Επενδυτικός Κίνδυνος	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλότερος κίνδυνος. • Κίνδυνος ζήτησης και διακύμανσης εσόδων. • Υψηλές αποδόσεις κεφαλαίου, ανάλογες των κινδύνων που αναλαμβάνονται. 	<ul style="list-style-type: none"> • Χαμηλότερος κίνδυνος. • Τα έσοδα δεν επηρεάζονται από τη ζήτηση, αλλά από τη διαθεσιμότητα του έργου. • Τα έσοδα λειτουργίας βάσει τήρησης προδιαγραφών απόδοσης (χαμηλή ποιότητα υποδομών ή υπηρεσιών οδηγεί σε χαμηλές πληρωμές και αντιστρόφως). • Χαμηλότερες αποδόσεις κεφαλαίου ανάλογες των μικρότερων κινδύνων που αναλαμβάνονται
Υπολογισμός των εσόδων	<ul style="list-style-type: none"> • Βασίζεται στο συνολικό κόστος του έργου και προσδιορίζεται στη σύμβαση. • Το ύψος των τελών μπορεί να κυμαίνεται ανάλογα με τις συνθήκες, εντός ορίων που προβλέπονται στη σύμβαση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Βασίζεται στο συνολικό κόστος της επένδυσης. • Η επένδυση αποπληρώνεται με τμηματικές πληρωμές μετά την έναρξη της λειτουργίας του έργου.
Χρηματοδοτική Υποστήριξη Δημοσίου	<ul style="list-style-type: none"> • Ενδεχόμενη επιχορήγηση κατά τη διάρκεια κατασκευής • Ενδεχόμενη εγγύηση ελάχιστων εσόδων 	<ul style="list-style-type: none"> • Αποπληρωμή του έργου απ' ευθείας από το δημόσιο. • Εμπορικές ή άλλες χρήσεις δύναται να μειώσουν την χρηματοδοτική συμβολή του Δημοσίου

1.5.10 Η στρατηγική της Εθνικής Αναπτυξιακής Πολιτικής κατά την περίοδο 2014 – 2020

Σήμερα, όπως έχουν διαμορφωθεί οι οικονομικές συνθήκες, είναι ξεκάθαρο ότι δεν υπάρχουν μεμονωμένοι παράγοντες που να μπορούν να πυροδοτήσουν μια ταχεία και πραγματική ανάπτυξη, που τόσο έχουμε ανάγκη. Είναι προφανές ότι, δεν υπάρχει ένα και «μοναδικό εμπόδιο για την ανάπτυξη», η άρση του οποίου θα μας επέτρεπε την επίτευξη ενός ικανοποιητικού ρυθμού θετικής εξέλιξης της οικονομίας. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι η ζητούμενη ανάπτυξη θα προέλθει από ένα σύνολο συντονισμένων δράσεων σε συνδυασμό με ένα σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον, μέσα στα πλαίσια του οποίου θα καθορισθούν με σαφήνεια ένα σύνολο από κίνητρα, σε μικροοικονομικό επίπεδο, που θα αφορούν την ιδιωτική πρωτοβουλία και την γενικότερη ανάληψη πρωτοβουλιών.

Στις συνθήκες, που έχουν διαμορφωθεί, οφείλουμε να αναπροσαρμόσουμε τα σχέδια μας, να εφαρμόσουμε επιλογές που να ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και να γίνουν βήματα βελτίωσης της κοινωνικής συνοχής. Οφείλουμε να ενισχύσουμε την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, σε συμφωνία με τους στόχους που αναδεικνύονται από τα κείμενα πολιτικής της Ε.Ε.

Ο στρατηγικός στόχος, για μία μεγάλη περίοδο στο μέλλον, θα πρέπει να είναι η ανάδειξη της εξωστρέφειας της Χώρας, με ισχυρή διεθνή παρουσία, ως μίας χώρας παραγωγικής, ανταγωνιστικής, με έμφαση στην ποιότητα και την καινοτομία.

1.5.11 Περιφερειακός Αναπτυξιακός Προγραμματισμός Αττικής για την περίοδο 2014 – 2020

1.5.11.1 Στρατηγικοί στόχοι και προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο στρατηγικός στόχος είναι η ανάπτυξη της Αθήνας ως μητροπολιτικού και διεθνούς πόλου της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, αλλά και η αποκατάσταση των αδυναμιών της πόλης και της περιφέρειας Αττικής ως προς τις υποδομές.

Οι στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος είναι οι ακόλουθοι:

- βελτίωση της ελκυστικότητας της περιφέρειας,
- βελτίωση της ποιότητας της ζωής και της προστασίας του περιβάλλοντος,
- βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της περιφέρειας,
- δημιουργία καλύτερων και περισσότερων θέσεων εργασίας.

Ο χωρικός σχεδιασμός είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την προώθηση της ανάπτυξης μιας χώρας ή μιας περιφέρειας ή ενός Δήμου. Η συμβολή του χωρικού σχεδιασμού στην οικονομική ανάπτυξη ενός χώρου αποτελεί βασικό του στόχο αν και όχι τον μοναδικό, διότι εξίσου

σημαντική μπορεί να είναι η συνεισφορά του στην προστασία και στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της φύσης, όπως και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην προώθηση δηλαδή της ολοκληρωμένης βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης.


Ο όρος της ανάπτυξης, ιδιαίτερα στα πλαίσια του χωρικού σχεδιασμού, είναι πλέον συνυφασμένος με την έννοια της «βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης», έννοια που κατανοείται πλέον όχι μόνο ως μία πολυδιάστατη διαδικασία, αλλά και ως στοιχείο που ενσωματώνει στα συστατικά της στοιχεία την ανάπτυξη νέων ανώτερων αξιών, με στόχο την βελτίωση των περιβαλλοντικών, οικονομικών και των κοινωνικών συνθηκών ενός χώρου. Συνεπώς, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις: την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική ισότητα και συνοχή, και την οικονομική ευημερία.


Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός οφείλει να υπακούει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αναπτυξιακών κατευθύνσεων, που έχει υιοθετηθεί και τηρείται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Κατ' επέκταση, ο σχεδιασμός του Δήμου Περιστερίου γίνεται σε συμφωνία με κάθε αναπτυξιακή προτεραιότητα και άξονα που έχει αποφασιστεί σε κάθε ανώτερο του τοπικού, επίπεδο χωρικού σχεδιασμού. Οφείλει να εναρμονίζεται και με τον χωρικό σχεδιασμό όπως και με τον ευρύτερο αναπτυξιακό που ισχύει για τα εν εξελίξει προγράμματα του ΕΣΠΑ, του ΠΕΠ, των επιμέρους Τομεακών Επιχειρησιακών κλπ. Οι κατευθύνσεις που υφίστανται σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχουν στο μεγαλύτερο ποσοστό ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία και κατά αυτόν τον τρόπο αρκεί να διερευνάται το προγραμματικό πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο.

1.5.12 Εθνικός Χωροταξικός Σχεδιασμός

Στα πλαίσια του χωρικού σχεδιασμού του, ο εκάστοτε Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης οφείλει να λαμβάνει υπόψη του τις κατευθύνσεις του εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού. Πιο συγκεκριμένα, ο τοπικός σχεδιασμός οφείλει να υπακούει και να εναρμονίζεται με τον ευρύτερο εθνικό χωροταξικό σχεδιασμό που μεταφράζεται στο Γενικό και τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης όπως καταρτίστηκαν πρόσφατα. Τα συγκεκριμένα πλαίσια έχουν περάσει ήδη από την διαδικασία διαβούλευσης και έχουν υιοθετηθεί από την Βουλή των Ελλήνων. Ο Επιχειρησιακός Σχεδιασμός ενός Δήμου οφείλει να εναρμονίζεται με το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας, το οποίο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά τον Ιούλιο του 2011. Το νέο Ρ.Σ. είναι ο Ν. 4277/31.07.2014.

Οι βασικοί πυλώνες του συνολικού πλέγματος των στρατηγικών και πολιτικών που προωθούνται είναι:

 **Το Περιβάλλον**, ως σημαντικός πόρος για όλους, για το μέλλον της κοινωνίας και ως άξονας για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

 **Η Παραγωγή**, ως προϋπόθεση και βασικός μοχλός οικονομικής και κοινωνικής βιωσιμότητας.

✚ **Ο Πολιτισμός**, ως έννοια που διαπερνά και περιέχει όλες τις επιμέρους εκφράσεις και συνιστώσες της κοινωνίας.

✚ **Η Κοινωνική συνοχή**, ως κατεξοχήν ζητούμενο σε περιόδους μετάβασης /κρίσης.

✚ **Η Αστική αναζωογόνηση**, με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις και αστικές αναπλάσεις, ως μέσο για την εξασφάλιση συνεκτικής αστικής δομής, την αναβάθμιση της πόλης, τη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος, αλλά και την ενεργοποίηση της οικοδομικής δραστηριότητας με στροφή προς περιβαλλοντικά φιλικές και ενεργειακά αποδοτικές κατευθύνσεις.

Τέλος, οφείλει να υπακούει και στον τοπικό Χωρικό Σχεδιασμό που απεικονίζεται στο ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ του Δήμου και αναλύεται παρακάτω.

1.5.13 Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός σε τοπικό επίπεδο

Η σχέση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με τον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό είναι πολύ σημαντική και στα χαμηλότερα επίπεδα των υπαρχόντων βαθμίδων σχεδιασμού. Στο επίπεδο αυτό, κι όσον αφορά στον πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό του ΟΤΑ, αυτός υπακούει στις διατάξεις του Ν.2508/97 και αποτυπώνεται στο αντίστοιχο ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ του εκάστοτε Δήμου. Το παραπάνω εργαλείο έχει ορίζοντα δεκαπενταετίας, συνήθως, και ορίζει του χωρικούς αναπτυξιακούς άξονες του κάθε Δήμου. Κατευθύνσεις για τον χωρικό σχεδιασμό θα πρέπει να απεικονίζονται και στο Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου.

Τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ παίζουν παράλληλα και το ρόλο του αναλυτικού εργαλείου της χωρικής ενότητας που μελετάται και τροφοδοτούν με στοιχεία για την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής του Δήμου. Σε καμία περίπτωση βέβαια άλλες μελέτες δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τον ολοκληρωμένο πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό ενός Δήμου, ιδιαίτερα όσον αφορά στην διαμόρφωση του χωρικού του προφίλ.

Άλλωστε για την ορθότερη υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού είναι απαραίτητο να προϋπάρχουν διατυπωμένοι οι άξονες καθώς και οι μακροπρόθεσμοι αναπτυξιακοί στόχοι. Οι μακροπρόθεσμοι αυτοί στόχοι είναι εν μέρει διατυπωμένοι στον ισχύοντα χωρικό τους σχεδιασμό.

1.5.14 Ορισμός και περιεχόμενο των Ε.Π. 2014-2020

Η αρχιτεκτονική του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (Ε.Σ.Π.Α.) 2014-2020, προβλέπει 7 (5+2) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, και 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, προκειμένου να διευκολύνονται οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητά τους. Αναλυτικότερα, σε Εθνικό και Περιφερειακό σκέλος, προβλέπονται:

A. Εθνικό Σκέλος (Τομεακά Ε.Π.)

1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»**. Το πολυτομειακό αυτό πρόγραμμα (Ε.Τ.Π.Α. και Ε.Κ.Τ.), χρηματοδοτεί δράσεις και έργα που ενισχύονται κυρίως από το Ε.Τ.Π.Α. αλλά και από το Ε.Κ.Τ.
2. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»**. Το πρόγραμμα είναι πολυτομειακό και πολυτομειακό (Ε.Τ.Π.Α. και Τ.Σ.) και χρηματοδοτεί κυρίως τις βασικές υποδομές των μεταφορών και του περιβάλλοντος.
3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»**. Το πρόγραμμα είναι πολυτομειακό και μονοτομειακό (Ε.Κ.Τ.) και αποσκοπεί κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων της Χρηματοδοτικής Προτεραιότητας 2 και 5.
4. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»**. Περιλαμβάνει δράσεις, που αποσκοπούν, στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων, μέσων και νέων τεχνολογιών, και πληροφορικής, στον δημόσιο τομέα.
5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Τεχνική Βοήθεια»**. Το πρόγραμμα είναι πολυτομειακό (Ε.Τ.Π.Α., Ε.Κ.Τ. και Τ.Σ.) και στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των Ε.Π. που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
6. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Αγροτική Ανάπτυξη»**. Το πρόγραμμα είναι πολυτομειακό και μονοτομειακό (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) και στοχεύει κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων 1,2 και 3.
7. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα **«Θάλασσα και Αλιεία»**. Το πρόγραμμα είναι μονοτομειακό (Ε.Τ.Θ.Α.) και στοχεύει κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων 1 και 3.

Η έγκριση από την Ε.Ε., σχεδόν του συνόλου των προτάσεων (~ 300) που κατατέθηκαν από την Ελλάδα στα πλαίσια του Ε.Σ.Π.Α 2014 – 2020, αναμένεται να οδηγήσουν στην διάθεση συνολικά 26 δις ευρώ, συμπεριλαμβανομένου και των επιμέρους χρηματοδοτικών εργαλείων που έχουν ήδη εγκριθεί.

B. Περιφερειακό Σκέλος

Δεκατρία πολυτομειακά και πολυτομειακά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μια από τις ελληνικές Περιφέρειες, τα οποία περιλαμβάνουν δράσεις και έργα περιφερειακής κλίμακας και χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Στοχεύουν κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων 1, 3 και 4 καθώς και της 2 για τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Περιληπτικά, το αναπτυξιακό όραμα, της Περιφέρειας Αττικής, έτσι όπως διατυπώθηκε στο σχέδιο του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Π.Ε.Π. Αττικής) 2014 – 2020,

εμφανίζει το συγκριτικό πλεονέκτημα που διαθέτει σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, δηλαδή την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της ως Ευρωπαϊκής Μητρόπολης στο χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου.

1.5.15 Η στρατηγική για τη νέα προγραμματική περίοδο

Η «φιλοσοφία» του νέου Π.Ε.Π. Αττικής 2014-2020 διαφοροποιείται σημαντικά από την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Έμφαση δίδεται σε άυλες δράσεις, με στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας και την ενδυνάμωση της απασχολησιμότητας, σε αντίθεση με το προηγούμενο πρόγραμμα, όπου έμφαση δινόταν στην ολοκλήρωση των βασικών υποδομών. Ως εκ τούτου, η Περιφέρεια προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα, χρησιμοποιώντας κατάλληλα εργαλεία μελέτης.

Το Π.Ε.Π. Αττικής, καλύπτει γεωγραφικά την Περιφέρεια Αττικής και χρηματοδοτικά, εντάσσεται στις επιλέξιμες προς ενίσχυση Περιφέρειες ως «ανεπτυγμένη περιφέρεια» (More Developed - MD), με βάση τον Γενικό Κανονισμό της Ε.Ε. 1303/17-12-2013.

Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, οι πόροι της Ε.Ε. είναι, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, κρίσιμοι για την Ελλάδα, καθώς σε μεγάλο βαθμό είναι και οι μοναδικοί διαθέσιμοι για διάθεση κινήτρων αναπτυξιακών επενδύσεων, τουλάχιστον σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Κατά συνέπεια, η ορθολογική απορρόφηση τους είναι το κρίσιμο σημείο. Η χώρα, οφείλει να προχωρήσει σε ανάπτυξη που δεν θα στηρίζεται πλέον στην κατανάλωση και τον δανεισμό, αλλά θα στηρίζεται σε υγιείς δράσεις και επενδύσεις, που θα δημιουργούν βιώσιμες και ικανοποιητικά αμειβόμενες θέσεις απασχόλησης, αλλά και θα προσελκύουν νέους επενδυτές, λειτουργώντας πολλαπλασιαστικά.

Για το ΠΕΠ Αττικής 2014 -2020, κομβικό σημείο είναι η επανεκκίνηση της οικονομίας για την επίτευξη θετικών ρυθμών ανάπτυξης, και τη δημιουργία θέσεων εργασίας με στόχο την μείωση των ποσοστών ανεργίας, που είναι αναγκαία και ικανή συνθήκη για την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, μετά από την εξαετή περίοδο ύφεσης που προηγήθηκε. Το Π.Ε.Π. Αττικής 2014 -2020, προσδιόρισε τους εξής Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) για την χρονική περίοδο 2014-2020:

- **Α.Π.1:** Ενίσχυση των Μηχανισμών και των Επενδύσεων των Μικρό – Μεσαίων Επιχειρήσεων (Μ.Μ.Ε.) που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια Αττικής στην έρευνα και την καινοτομία (Πρόωθηση της «ευφυούς εξειδίκευσης»).
- **Α.Π.2:** Διάδοση και ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών των Μ.Μ.Ε. με τη χρήση Τ.Π.Ε..

- **A.Π.3:** Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των Μ.Μ.Ε. - Βελτίωση της επενδυτικής ελκυστικότητας της περιφέρειας Αττικής και προαγωγή της καινοτόμου επιχειρηματικότητας.
- **A.Π.4:** Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης μέσω της χρήσης και της συμπαραγωγής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και της προώθησης ενεργειακών πρακτικών χαμηλής εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στις αστικές περιοχές (ενεργειακή αναβάθμιση κτηρίων, εγκαταστάσεις για θέρμανση και ψύξη, γεωθερμία, τηλεθέρμανση, βιοκλιματικός σχεδιασμός υπαίθριων χώρων, κ.λ.π.).
- **A.Π.5:** Λήψη μέτρων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, και την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων (έντονα καιρικά φαινόμενα, μεγάλα θερμοκρασιακά εύρη κ.λ.π.).
- **A.Π.6:** Βελτίωση της ποιότητας ζωής στο αστικό περιβάλλον.
- **A.Π.7:** Ενίσχυση της Περιφερειακής Κινητικότητας και των Πολυτροπικών Μεταφορικών Συνδέσεων της Περιφέρειας Αττικής.
- **A.Π.8:** Προαγωγή της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.
- **A.Π.9:** Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων - Διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.
- **A.Π.10:** Ανάπτυξη - Αναβάθμιση στοχευόμενων κοινωνικών υποδομών και υποδομών υγείας - Στήριξη της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας.
- **A.Π.11:** Ανάπτυξη - Αναβάθμιση στοχευόμενων υποδομών εκπαίδευσης.
- **A.Π.12:** Τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του Ε.Τ.Π.Α.
- **A.Π.13:** Τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής του Ε.Κ.Τ.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος προϋπολογίζονται να δεσμευθούν συνολικοί πόροι (κοινοτική συνδρομή από Ε.Τ.Π.Α, Ε.Κ.Τ. & Ταμείο Συνοχής) ύψους ~1.104.000€.

Πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα αναδεικνύεται ο Α.Π.9, όπου δεσμεύεται το ~30% των πόρων του Π.Ε.Π., και ακολουθούν ο Α.Π.7 με ~15%, ο Α.Π.6 με ~14% και ο Α.Π.3 με ~12%. Το υπόλοιπο ~29% των πόρων του Π.Ε.Π. κατανέμεται σε ποσοστά από ~3% έως ~8% στους λοιπούς άξονες.

Η Περιφέρεια είναι υποχρεωμένη να αντιμετωπίσει υποθέσεις και γεγονότα που διατρέχουν το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, όπως: **α.** Οικονομία που βρίσκεται σε ύφεση εδώ και επτά χρόνια με αποτέλεσμα το Α.Ε.Π. της χώρας να έχει συρρικνωθεί σωρευτικά σχεδόν κατά 25% (από 260 δις το 2009, έπεσε στα 185 δις περίπου). **β.** Ανεργία που έφτασε συνολικά το 27% το 2013, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ελλάδα είναι το υψηλότερο μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών και ξεπερνάει το 60%. **γ.** Ποσοστό συμμετοχής του εργατικού δυναμικού ανέρχεται στο 52,7%. Το α' τριμ. 2013 μόλις 3.595 χιλ. ήταν απασχολούμενοι σε συνολικό πληθυσμό της χώρας των 10.815 χιλ. κατοίκων (33% σε σχέση με 45% Ε.Ε., 46% ΗΠΑ). **δ.** Την

ανησυχία πως η υψηλή ανεργία, που επιμένει στο χρόνο, μπορεί να δοκιμάσει την κοινωνική συνοχή, να μειώσει το δυνητικό προϊόν της χώρας μέσω της απαξίωσης των ανθρώπινου κεφαλαίου και να οδηγήσει σε αυξημένο αριθμό μακροχρόνια ανέργων. Το τελευταίο στοιχείο πρέπει να κινητοποιήσει ιδιαίτερα, καθώς όσο περισσότερο παραμένει κάποιος εκτός εργασίας, τόσο δυσκολότερα επανέρχεται. Επίσης, θα πρέπει να συνεκτιμηθεί η αναλογία παραγωγικού και εν δυνάμει παραγωγικού πληθυσμού/ μη παραγωγικό πληθυσμό, καθώς στην Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία της αναλογίας γεννήσεις/ θάνατοι (1.6/2), δηλαδή την υπογεννητικότητα, οδηγούμαστε σταθερά σε δραματική μείωση του ενεργού πληθυσμού με δυσμενές αντίκτυπο σε όλους τους τομείς εθνικών πολιτικών (κοινωνική ασφάλιση, είδος εργασίας, μισθοί, συντάξεις, τοπική ανάπτυξη, εκπαίδευση κ.λ.π.).

Τέλος, με βάση τα τελευταία στατιστικά στοιχεία για το 2011, ο αριθμός των ανθρώπων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού αυξήθηκε από 3.007.000 άτομα, (27,6% του συνολικού πληθυσμού) το 2009, σε 3.403.000 άτομα το 2010 (31% του συνολικού πληθυσμού). Για το προσεχές μέλλον προβλέπεται περαιτέρω αύξηση του ποσοστού της ανεργίας, προτού αρχίσει να υποχωρεί σημαντικά ως αναμενόμενο και επιθυμητό αποτέλεσμα των διαρθρωτικών αλλαγών στην αγορά εργασίας και τη μείωση του εργατικού κόστους. Παρ' ότι το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα, σηματοδοτώντας την επιτακτικότερη ανάγκη για δημιουργία, αλλά και διατήρηση θέσεων εργασίας, η τελευταία ανακοίνωση της ΕΛΣΤΑΤ (Οκτώβριος 2014) αναφέρει ελαφρά μείωση, πιθανών λόγω υπολογισμού της αύξησης της εποχικής εργασίας στον κλάδο του τουρισμού.

Οι Προτεραιότητες χρηματοδότησης είναι:

1. Αναχαίτιση της παρατεταμένης ύφεσης και στη συνέχεια επίτευξη σταθερής, ποιοτικής και διατηρήσιμης ανάκαμψης.
2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των Μ.Μ.Ε.), και μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
3. Ανάπτυξη και αξιοποίηση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
4. Προστασία του περιβάλλοντος και μετάβαση σε μία οικονομία φιλική προς το περιβάλλον.
5. Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός - συμπλήρωση υποδομών, για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
6. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.5.16 Σύνδεση της Περιφερειακής με την Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου

Η Περιφέρεια Αττικής επηρεάζει καταλυτικά το οικονομικό περιβάλλον της χώρας, από πλευράς επιχειρηματικών, επενδυτικών, παραγωγικών χρηματοοικονομικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών υποδομών, υποδομών μεταφορών, παραγωγικής διάρθρωσης, ικανού και εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και επενδύσεων και επιδόσεων σε καινοτομία και τεχνολογίες αιχμής.

Η Αττική, καθ' όλη την δεκαετία του 2000 και μέχρι την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης, αναπτυσσόταν με ταχύτερους ρυθμούς, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, βελτιώνοντας συνεχώς τη σχετική της θέση ως προς τη συμβολή του Περιφερειακού Α.Ε.Π. στο εθνικό Α.Ε.Π.. Η Αττική παράγει το 48% του συνολικού Α.Ε.Π., της συνολικής Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (Α.Π.Α.) της Χώρας, και το 0,86% της Ε.Ε. των 27, ενώ το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. (Α.Ε.Π. per capita) της Περιφέρειας για το 2011 αντιστοιχούσε στο 107% του Α.Ε.Π. των 27.

Σε εθνικό επίπεδο, τα παραπάνω στοιχεία είναι λογικά, καθώς το λεκανοπέδιο φιλοξενεί σχεδόν το 50% το ελλαδικού πληθυσμού και των υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα, όμως με μία ευρύτερη ματιά, αυτά τα στοιχεία καταδεικνύουν την παραγωγική ερήμωση της ελληνικής περιφέρειας.

Η Αττική έχει πληγεί από την κρίση σε μεγαλύτερο βαθμό από όσο οι υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, όπως αποτυπώνεται από την ραγδαία πτώση του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π., όπου το πρώτο έτος της κρίσης (το 2008), ανερχόταν στο 122% του Α.Ε.Π. της Ε.Ε. των 27, αλλά και στην εκτίναξη του ποσοστού της ανεργίας (από 7,30% το 2008 σε 28,20% το 2012) και, την συνακόλουθη μείωση του ποσοστού απασχόλησης (63,4% το 2008, 51,7% το 2012). Στην Αττική συγκεντρώνεται το 39,8% των ανέργων της Χώρας. Από αυτούς, 350.000 είναι μακροχρόνια άνεργοι και 155.000 είναι νέοι. Αντίστοιχα προβλήματα καταγράφονται στις μειώσεις των οικογενειακών εισοδημάτων, στις επιδόσεις των επιχειρήσεων, στο εμπόριο, στη μείωση των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου κ.λ.π.

Παρόλα αυτά, η Περιφέρεια Αττικής στοχεύει να καταστεί σημαντική Ευρωπαϊκή Μητρόπολη στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, βελτιώνοντας την δυναμική της με σειρά μεταρρυθμίσεων για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας στο επιχειρηματικό περιβάλλον, την ποιότητα των διοικητικών ρυθμίσεων και την αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας.

Η Περιφέρεια Αττικής, για να πετύχει τους στόχους της, είναι υποχρεωμένη να εναρμονισθεί με τους εθνικούς Στρατηγικούς Στόχους (Σ.Σ.), οι οποίοι προσδιορίζονται από τα παρακάτω:

- 1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των Μ.Μ.Ε.), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.**

2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
3. Προστασία του περιβάλλοντος - μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
4. Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός - συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όλα τα προαναφερόμενα συνοψίζονται άκρως σχηματικά ως εξής:

1. Ελαχιστοποίηση του εύρους των αρνητικών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων.
2. Ανάκτηση υψηλότερου επιπέδου Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας.
3. Ανανέωση - Αλλαγή του Παγιωμένου Αναπτυξιακού Μοντέλου.
4. Αναπτυξιακός αναπροσανατολισμός των παραγωγικών δομών και των επιχειρηματικών διευκολύνσεων.
5. Προσαρμογή στις νέες συνθήκες του παγκόσμιου και Ευρωπαϊκού Διαπεριφερειακού Ανταγωνισμού.

1.6 Συμπεράσματα

Οι προκλήσεις στην τοπική κοινωνία από τις νέες διαμορφούμενες καταστάσεις είναι μεγάλες. Η τοπική κοινωνία και οι ΟΤΑ οφείλουν να ανταποκριθούν για να επιλύσουν κρίσιμα προβλήματα και να αξιοποιήσουν τις διαθέσιμες ευκαιρίες.

Προς την κατεύθυνση αυτή είναι ευθυγραμμισμένα τα προαναφερθέντα. Γίνεται πια κατανοητό ότι η αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον Ν.3852/2010 «Καλλικράτης» ενίσχυσε και ευθυγραμμίσθηκε με τις βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεσμοθετώντας την υποχρεωτικότητα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτελούν κατά συνέπεια ένα σημαντικό εργαλείο στην διάθεση των ΟΤΑ, προς την κατεύθυνση της τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης και περιλαμβάνουν το όραμα, τους αναπτυξιακούς στόχους του κάθε Δήμου καθώς και τον προγραμματισμό για την υλοποίηση αυτών υπό την «σκέπη» της αειφορικής ανάπτυξης.

Για μια περίπου εικοσιπενταετία η δημόσια διοίκηση προσπαθεί να εναρμονισθεί στην αναγκαιότητα του πολυετούς προγραμματισμού και αυτό παρά το γεγονός ότι ο περιφερειακός προγραμματισμός ενισχύει την βιώσιμη τοπική ανάπτυξη και υποστηρίζεται θερμά στον Ευρωπαϊκό και Ελληνικό χώρο.

Μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει ένας ουσιαστικός απολογισμός για το αν ο σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, που ήταν και είναι η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη των περιοχών, έχει επιτευχθεί. Επίσης δεν έχει αξιολογηθεί, και αυτό είναι εξ ίσου σημαντικό, ο

βαθμός ένταξης των Ε.Π. στην κουλτούρα των παραγόντων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προϋπόθεση βασική για την τελική επιτυχία του στόχου τους.

Η θεωρητική προσέγγιση του θεσμού των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, πλαισιώνεται από τις κάτωθι έννοιες:

- Έννοια της ανάπτυξης
- Προγραμματισμός στον χώρο
- Προγραμματισμός Περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα
- Αναπτυξιακός προγραμματισμός στην Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Σημασία Επιχειρησιακών Προγραμμάτων
- Ενδεικτικές πηγές χρηματοδότησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, οι προκλήσεις είναι:

1. Εναρμόνιση του Ε.Π. στις νέες διαμορφωμένες συνθήκες.
2. Ικανότητα της χώρας και των περιφερειών να διατυπώσουν εναλλακτικές και βιώσιμες αναπτυξιακές στρατηγικές και να διασφαλίσουν στο μέλλον την πρόοδο και όχι την αβεβαιότητα.

Ο αποκεντρωμένος αναπτυξιακός προγραμματισμός, που έχει ισχύσει στην περιφερειακή πολιτική, παρέχει την δυνατότητα στην ανάληψη ευθυνών σε σχετικές αποφάσεις, που αφορούν την κατάρτιση προγραμμάτων και την εφαρμογή τους. Σήμερα οι ΟΤΑ έχουν την δυνατότητα για την καλύτερη εφαρμογή μέτρων και δράσεων με δυνατότητα άμεσης προσαρμογής.

Ομοίως σήμερα, η αποκεντρωμένη αυτοδιοίκηση έχει σχετικά εναρμονισθεί με τις βασικές αρχές της ΕΕ, κυρίως στα δυο βασικά σημεία, την «εταιρική σχέση» και την «επικουρικότητα». Τις τελευταίες δεκαετίες, η αναδιοργάνωση και η εξέλιξη του συστήματος προγραμματισμού έφερε σημαντικές μεταρρυθμίσεις, όσον αφορά την αναδιοργάνωση των διοικητικών και χωρικών ενότητων, το εύρος των αρμοδιοτήτων της τοπικής αυτοδιοίκησης, την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών φορέων κ.λ.π.

Κατά συνέπεια, ο ρόλος των ΟΤΑ, τώρα περισσότερο από κάθε άλλη φορά, είναι σημαντικός στον σχεδιασμό και υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, στην προώθηση τοπικής ανάπτυξης και στην παροχή υπηρεσιών στους πολίτες. Είναι πια προφανές ότι ο επιχειρησιακός προγραμματισμός στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι θέμα ζωτικής σημασίας και μέγιστη αναγκαιότητα.

Τέλος, πρέπει να γίνει σαφές ότι, οι πολίτες απέναντι στα προβλήματα της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής ασφυξίας αναζητούν ρεαλιστικές απαντήσεις, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο, όσον αφορά ζητήματα όπως, αυτά της απασχόλησης, της κοινωνικής φροντίδας και της πολιτιστικής ταυτότητας.

Κεφάλαιο 2^ο: Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

2.1 Γενική εικόνα της περιοχής και του Δήμου ως οργανισμού

Η παρακάτω ανάλυση αποτελεί την πρώτη ουσιαστική επεξεργασία των στοιχείων, όπως αυτά εξετάστηκαν πρωτογενώς από την Δ/νση Προγραμματισμού – Οργάνωσης & Πληροφορικής και λεπτομερώς επεξεργάστηκαν από την Επιστημονική Ομάδα, στην διαδικασία εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η αντικειμενικότερη αποτύπωση του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Περιστερίου, στηρίζεται σε στοιχεία από αποδεκτές και έγκυρες πηγές όπως είναι η ΕΛ.ΣΤΑΤ. (www.statistics.gr), η Γ.Σ.Ε.Ε. (www.gsee.gr), ο Ο.Α.Ε.Δ. (www.oaed.gr) κ.λ.π.

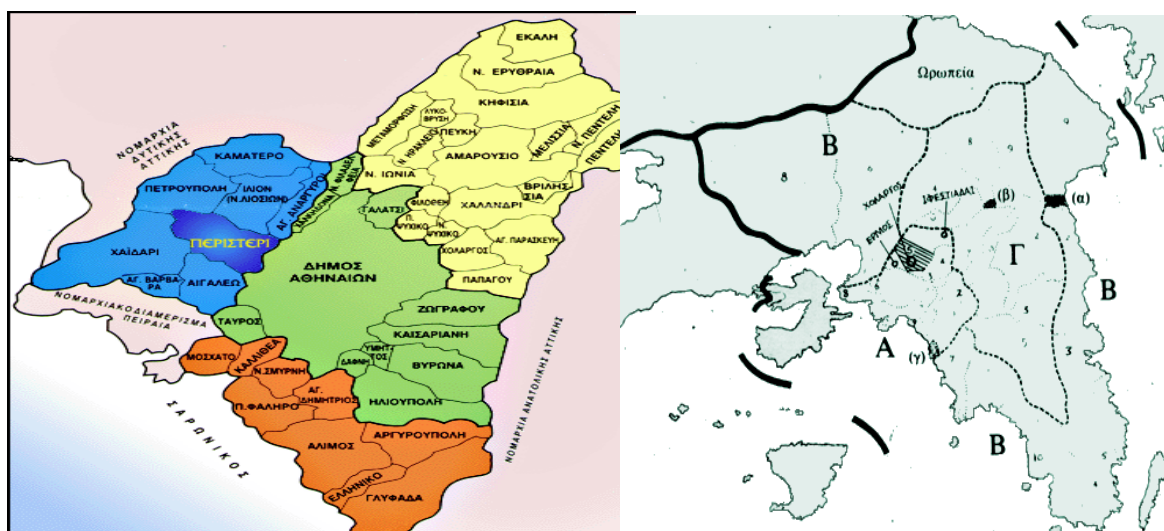
Η δομή της παρούσης έρευνας στηρίζεται:

- α. Σε γενικά πληθυσμιακά στοιχεία
- β. Σε δεδομένα για τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης που αφορούν το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής
- γ. Στην κοινωνική σύνθεση – κοινωνικές υποδομές
- δ. Στην τοπική οικονομία και απασχόληση.

2.1.1. Ιστορική αναδρομή και ταυτότητα της περιοχής του Δ. Περιστερίου

Η ιστορία του Περιστερίου ξεκινάει σχεδόν πριν από 2500 χρόνια, την εποχή του ιδρυτή της Αθηναϊκής Ηγεμονίας και της Συμμαχίας της Δήλου, Περικλή, που σύμφωνα με αναφορές, στην περιοχή αυτή είχε και τα κτήματά του. Ήταν και είναι μία περιοχή με έντονη πολιτιστική δραστηριότητα και η ιστορία του συνδέεται άμεσα με την ιστορία του ελληνισμού.

Χάρτης 1: Γεωγραφική Θέση του Δ. Περιστερίου από την αρχαιότητα έως σήμερα (επεξεργασία ΤΜΕΕ/ΔΠ)



Στην περιοχή του Περιστερίου έχουν καταγραφεί ευρήματα από αρχαιολογικές ανασκαφές ήδη από το 1855. Στο έργο του γνωστού φιλέλληνα αρχαιολόγου Ουίλιαμ Μαρτίνου Ληκ, της εποχής μετά το τέλος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, αναφέρεται ότι η ευρύτερη περιοχή του σημερινού Περιστερίου άνηκε στην δικαιοδοσία της Ακαμαντίδος Φυλής, μίας εκ των σημαντικότερων λειτουργιών της Αρχαίας Αθηναϊκής Δημοκρατίας. Ο αρχαίος Δήμος Χολαργού, τοποθετούνταν περίπου στα σημερινά όρια του Δήμου. Επιπλέον, υπήρχαν οι Δήμοι Λευκονόης, Ρακίδας, Σποργίλος και Κονθύλης.

Νεώτερες ανασκαφές (1950) αποκάλυψαν ταφικό μνημείο που χρονολογήθηκε μεταξύ 430 – 400 π.χ., δηλαδή στην εποχή του Πελοποννησιακού Πολέμου. Το 1961 στο κτήμα Ματρόζου βρέθηκαν Παραστάδες Θύρες από ταφικό μνημείο της πρό Χριστού εποχής. Την περίοδο 1981 – 1984, κατά τις εργασίες εκσκαφής για την εγκατάσταση του δικτύου αποχέτευσης, εντοπίστηκαν πολλά σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα. Ομοίως πολλά αρχαιολογικά ευρήματα ήρθαν στο φως και κατά τις εργασίες διάνοιξης του ΜΕΤΡΟ (περίοδο 2009 -2012). Σήμερα, αρχαιολογικά ευρήματα από την περιοχή του Περιστερίου, εκτίθενται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, όπως το ανάγλυφο όπου απεικονίζεται ο θεός Κηφισός να περιβάλλει τον Ιλισό (βλ. Εικ).



Θεός Κηφισός αγκαλιάζει τον Ιλισό. Ανάγλυφο, που τίθεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.



Το εκκλησάκι του Αγ. Γεωργίου (16ος αιώνας). Σήμερα βρίσκεται στην πλατεία δίπλα στον κτήριο του ΟΠΑΠ.

Σε χάρτη που αναπαριστά τα όρια των Δήμων στην εποχή του Κλεισθένη, εμφανίζεται ότι η περιοχή της Δυτικής Αθήνας και ειδικά το τμήμα γης ανάμεσα στον Κηφισό ποταμό και το Ποικίλο Όρος, περιέχονταν στην επικράτεια της Ακαμαντίδος φυλής, η οποία κατείχε συνολικά 13 δήμους (5 στο «άστυ», 3 στα παράλια και 5 στα μεσόγεια). Ο σημαντικότερος δήμος έδινε και το όνομά του σε κάθε «τριτύα» γι'αυτό και η περιοχή του Περιστερίου άνηκε διοικητικά στον Δήμο Χολαργού. Άποψη πολλών γνωστών αρχαιολόγων του 19ου και 20ου αιώνα, όπως οι Trail, Philipson (1952), Arrigoni και Σαρρής (1923), τοποθετούν τον αρχαίο Δήμο

Χολαργού σε σημεία εντός της περιοχής που σήμερα βρίσκονται τα Άνω και Κάτω Λιόσια και το Χαϊδάρι. Ο αρχαίος Δήμος Λευκονόης τοποθετείται στην περιοχή κοντά στην εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων (οδ. Θηβών) όπου και βρέθηκε βάση αγάλματος του Θεού Απόλλωνα.

Σύμφωνα με τον αρχαιολόγο Κυριάκο Πιττάκη (1798 – 1863), η ονομασία «Περιστέρι», πιθανών να προέρχεται από τον δήμο Λευκονόης. Ο Πιττάκης βασίστηκε στον παρακάτω συλλογισμό για να υποστηρίξει την θέση του: «...*Ούτω το Δήμο Λευκονόη, κληθέντα δια την εν αυτώ το Δήμο Λευκήυγην εκάλεσαν, ως εκ της λευκότητος Περιστέρι, διότι μακρόθεν τω όντι η γη αυτή λευκοτάτη φαίνεται σημαίνει δε η λέξη το λευκόν, ούτω λέγομεν, ελεύκανε τα ρούχα και τα έκανε σαν Περιστέρι....*», δηλαδή, ονόμασαν την περιοχή Περιστέρι επειδή η γη από μακριά φαινόταν λευκή όπως ένα περιστέρι.

Η περιοχή του Περιστερίου στα αρχαία χρόνια, χαρακτηρίζονταν από φυσικό κάλος. Το Ποικίλο Όρος καλύπτονταν από χαμηλή βλάστηση, ενώ η πεδινή περιοχή, που είχε δημιουργηθεί προσχοσιγενώς από την εδαφογενετική δράση του Κηφισού ποταμού και χειμάρρων που διάλευναν τους γύρω ορεινούς όγκους και την πεδιάδα με κατεύθυνση προς το Φάληρο, είχε καλλιέργειες σιτηρών, ελαιώνες, αμπελώνες και αρκετές μεγάλες πευκόφυτες εκτάσεις. Στο έργο του ιστορικού Ι. Κορδάτου, αναφέρεται η περιγραφή του Πλάτωνα, ως εξής : «...*Και το κάρπημα τούτου του τόπου έλεγαν πως ξεπερνούσε κάθε άλλο μέρος, επειδή όμως έγιναν πολλοί και μεγάλοι κατακλυσμοί μέσα στα εννιά χιλιάδες χρόνια, το χώμα που μέσα στα χρόνια αυτά και στο διάστημα αυτών των συμβάντων δεν εμαζεύονταν πάνω στο έδαφος, όπως γινόταν σ' άλλα μέρη, μα κάθε φορά μπόλικο απ' αυτό τραβιότανε προς τα παραθαλάσσια, χάνονταν μέσα στα βαθιά νερά της θάλασσας και αυτός ο πετρότοπος που σήμερα τονε λένε φελλέα, τότε ήταν γεμάτος από παχιά χώματα και τα βουνά ήταν γεμάτα από πολλά δάση όπου ακόμα υπάρχουν φανερά σημάδια.....Υπάρχουν δε και πολλά άλλα ήμερα και μεγάλα δέντρα και πολλά βοσκοτόπια για τα κοπάδια.....*». Από το κείμενο διακρίνεται ότι βασικό στοιχείο και πηγή ζωής για την περιοχή του Περιστερίου πριν 2500 χρόνια ήταν ο Κηφισός ποταμός, που τροφοδοτούσε τον μεγάλο Ελαιώνα και τις καλλιέργειες της εύφορης κοιλάδας ανάμεσα στο Ποικίλο όρος και την κοίτη του ποταμού με νερό και φερτά υλικά. Από τα αρχαία κείμενα του Πλάτωνα και άλλων σύγχρονών του, τεκμαίρεται ότι στην περιοχή υπήρχε έντονη αγροτική δραστηριότητα, τόση που σταδιακά τα κτήματα επεκτάθηκαν προς τις δεντρόφυτες περιοχές, αρχίζοντας από τα «...*ριζοβούνια και κατόπιν προς τα κατώτερα σημεία του πεδίου...*» (από Πλάτωνα).

Ο Στράβωνας (64 π.Χ. – 23 μ.Χ.) περιγράφει την πεδιάδα ως εξής: «...*Υπάρχουν ποτάμια και το ένα είναι ο Κηφισός που ξεκινάει από την περιοχή των Τριμενιών, κυλάει στην πεδιάδα, γι αυτό υπάρχουν γεφύρια και γεφυρισμοί, χωρίζεται σε σκέλη, φτάνει μέχρι τον Πειραιά, χύνεται στο Φαληρικό, είναι χειμαρρώδης και το θέρους μειώνεται τελείως....*». Τέλος, ακόμα και ο Ευρυπίδης στην τραγωδία του Μήδεια, αναφέρει: «...*Κι εκεί το λεν, η Κυπρίδα παίρνοντας απ' τα γάργαρα*

του Κηφισού νερά με τις γλυκόπνοες αύρες των ανάλαφρων ανέμων κάμπους και βουνά δροσαίνει...».

Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους και τον Μεσαίωνα, σταδιακά χάθηκαν οι αρχαίοι δήμοι και παρέμειναν ελάχιστοι μικροί οικισμοί κατά μήκος του Κηφισού.

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας, η περιοχή συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από σημαντική αγροτοοικονομική δραστηριότητα. Ελαιόδεντρα και κτήματα, αποτελούσαν περιουσία εύπορων οικογενειών. Υπήρχε τουλάχιστον ένα μικρό πυργάκι ιδιοκτησίας της οικογένειας Μπουλίκη. «Πυργάκι» ονόμαζαν τα σπίτια εκείνης της εποχής, επειδή κατασκευάζονταν για να παίξουν τον ρόλο κατοικίας και οχύρωσης.

Η ονομασία του οικισμού και την περίοδο της Τουρκοκρατίας ήταν «Περιστέρι» και υπάρχουν αρκετές νεώτερες εκδοχές για την προέλευσή της. Μερικές εξ αυτών αναφέρουν ότι το όνομα οφείλεται στο όνομα του τούρκου Αγά Περιστέρ ή στο όνομα του σπλαρχηγού του 1821 Περιστέρη ή στο όνομα του τοπικού σκουπιδιάρη Περιστέρη. Μία ακόμα εκδοχή αναφέρει ότι η ονομασία Περιστέρι προέρχεται από την αλβανική λέξη *pelistare* που σημαίνει περιστέρι. Το παλαιότερο έγγραφο που αφορά την περιοχή και περιέχει το τοπωνύμιο Περιστέρι, είναι ένα συμβόλαιο διανομής οικογενειακής περιουσίας στο όνομα Πουλημένος Φακάης, με ημερομηνία 27-12-1593. Σημερινά μνημεία από όλη αυτή την περίοδο είναι το εκκλησάκι του Αγ. Γεωργίου και των Αγ. Θεοδώρων.

Μέχρι και το τέλος του 19ου αιώνα, το Περιστέρι επιβίωσε ως ένας ασήμαντος οικισμός, που η θέση του προσδιορίζεται στην περιοχή του σημερινού Λόφου Αξιωματικών, με ελάχιστους κατοίκους και κύρια ασχολία τις αγροτικές δραστηριότητες. Στην γύρω περιοχή υπήρχαν άλλοι 52 οικισμοί, που διοικητικά άνηκαν στην Επαρχία Αθηνών του νομού Αττικοβοιωτίας.

Η πρώτη μεγάλη αλλαγή για το Περιστέρι, άρχισε σταδιακά κατά την επανάσταση του 1821, με την καταστροφή 150.000 ελαιόδεντρων (το Περιστέρι ήταν συνέχεια της αρχικής μορφής της έκτασης του εναπομείναντος σημερινού τμήματος του Ελαιώνα) για την ξυλεία τους και την μετατροπή των εκτάσεων σε χωράφια και αμπελώνες (από Καμπούρογλου, 1920).

Επί βασιλείας Γεωργίου Α', η ανακήρυξη της Αθήνας σε πρωτεύουσα του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους (1835), βρήκε το Περιστέρι στην ίδια μορφή του μικρού οικισμού (με μόλις ~ 130 κατοίκους), που ζούσε από την γεωργία και την κτηνοτροφία. Οι «περιστεριώτες» ήταν απλοί, φιλήσυχοι άνθρωποι, που μετέφεραν με κάρα τα σκουπίδια της αστικής Αθήνας και τα χρησιμοποιούσαν για λίπασμα στα χωράφια τους. Η ευρύτερη περιοχή του συνοικισμού, γύρω από την καταπράσινη κοίτη του Κηφισού, αποτελούσε ένα ειδυλλιακό τοπίο με πολλές εξοχικές κατοικίες και κτήματα των εύπορων Αθηναίων, που χρησιμοποιούσαν για τις θερινές τους διακοπές. Η έδρα του οικισμού τότε ήταν ο σημερινός Λόφος Αξιωματικών.

Η δεύτερη και καταλυτική επίδραση, που πυροδότησε τη ραγδαία μεταμόρφωση και έδωσε ταυτότητα στην ευρύτερη περιοχή του Περιστερίου, ήταν η Μικρασιατική καταστροφή του 1922. Ένα χρόνο μετά, από τους 1.500.000 πρόσφυγες που ήρθαν στην Ελλάδα, οι 300.000 έφτασαν στην Αττική. Η ξενοφοβία που κυρίευσε τους Αθηναίους της εποχής δεν στάθηκε δυνατή να εμποδίσει τους έλληνες μικρασιάτες να εγκατασταθούν αρχικά σε πρόχειρα παραπήγματα (παράγκες), δημόσια κτήρια (εκκλησίες, σχολεία) και αποθήκες και να αναζητήσουν ένα πιο φωτεινό μέλλον. Η χώρα βρισκόταν ήδη σε αναβρασμό από την καταστρεπτική έκβαση της μακρόχρονης και πολυδάπανης Μικρασιατικής Εκστρατείας, και το πρόβλημα των προσφύγων προσέθεσε έναν ακόμα πονοκέφαλο στην κεντρική διοίκηση.



Ο πρώτος σχεδιασμός για την αντιμετώπιση του προβλήματος οδήγησε στην σύσταση της «Επιτροπής Αποκατάστασης των Προσφύγων» με σκοπό να επιτύχει και να διαχειριστεί δάνειο από το εξωτερικό – όπως και επέτυχε το 1923 -, που θα κατευθύνονταν στην δημιουργία παραγωγικών έργων και βιομηχανιών, προκειμένου να απασχοληθούν οι πρόσφυγες ως εργατικό δυναμικό. Ο ευρύτερος σχεδιασμός ανάπτυξης της Αττικής, οδήγησε έντεχνα στην δημιουργία ζωνών αποκλεισμού για τους πρόσφυγες, οι οποίοι γρήγορα ωθήθηκαν στο να εγκατασταθούν σε περιοχές μακριά από το κέντρο της Αθήνας και τους υπάρχοντες αστικούς

πληθυσμούς.

Αποτέλεσμα ήταν η δημιουργία των γνωστών αστικών κηπουπόλεων της Φιλοθέης, του Ψυχικού και της Εκάλης, ενώ οι κύριοι προσφυγικοί οικισμοί δημιουργήθηκαν στο Περιστερί, την Καισαριανή, τη Νέα Ιωνία, την Κοκκινιά, τον Κορυδαλλό, το Αιγάλεω, το Χαϊδάρι και την Νέα Χαλκηδόνα, ακριβώς επειδή οι κάτοικοι του κέντρου της Αθήνας, δεν ήθελαν στις γειτονιές τους, τους κατατρεγμένους και πολύπαθους έλληνες πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Τότε στην περιοχή του Περιστερίου εγκαταστάθηκαν σχεδόν 7500 πρόσφυγες, προκαλώντας κυριολεκτικά πληθυσμιακή έκρηξη. Στην φωτογραφία της εποχής φαίνεται ο καταυλισμός των προσφύγων.

Η Ελληνική Πολιτεία, δεν έδειξε την αναγκαία προσοχή ώστε να επουλώσει τις πληγές των προσφύγων. Η τάση απομόνωσης των προσφυγικών πληθυσμών από το άστυ της Αθήνας, είχε ως αποτέλεσμα να μην εφαρμοστεί ένα ομοιογενές σχέδιο οικοδόμησης και ανάπτυξης για όλη την Αττική. Έτσι οι προσφυγικοί οικισμοί αναπτύχθηκαν πρόχειρα, γρήγορα και άναρχα, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες διαβίωσης και επιβίωσης των προσφύγων. Τότε έγινε και η πρώτη στατιστική απογραφή του προσφυγικού πληθυσμού από το Τμήμα Στατιστικής του

Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικής Αντιλήψεως. Προβλήματα όπως οι κακές συνθήκες υγιεινής, οι πυρκαγιές, οι πλημμύρες, οι σκουπιδότοποι, οι φυσικές καταστροφές, η έλλειψη επικοινωνίας και συγκοινωνιακών μέσων, η έλλειψη υδροδότησης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, πρόχειρες χωματερές και εποχικά έλη, παρέμειναν για πολλά χρόνια, και με πολύ αργό ρυθμό λύθηκαν για τους κάτοικους του Περιστερίου. Μόλις μετά το 1927 άρχισαν κάποιες προσπάθειες, που σαφώς υστερούσαν αναλογικά με ό,τι εξελίσσονταν για την κεντρική και βόρεια περιοχή της Αθήνας. Εμφανώς πλέον, οι δυτικές περιοχές της Αττικής ήταν οι πιο απομονωμένες και παραμελημένες.

Το 1930, το Περιστερί άνηκε διοικητικά στον Δήμο της Αθήνας και υπήρχε μόνο η Λεωφόρος Παναγή Τσαλδάρη να το συνδέει με το κέντρο που βρίσκεται 4,5 χλμ μακριά. Οι οικισμοί έχουν αρχίσει να σκαρφαλώνουν στο Ποικίλο Όρος. Επικρατούν τα χωράφια και τα σπίτια με μεγάλους και διαμορφωμένους κήπους (σημερινή Κηπούπολη). Γνωστοί κήποι και περιβόλια της εποχής ήταν η «Κούνεα», η «Νέα Κολοκυνθούς», ο «Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος – Μπουρνάζι», ενώ γνωστές συνοικίες πριν και μετά τον πόλεμο του 1940 ήταν η «Χρυσαλλίς», τα «Άνω και Κάτω Γερμανικά», τα «Κτιστά», οι «Πόντιοι» και οι «Αρμένιοι».

Μέχρι τότε, η περιοχή του κάμπου του Περιστερίου γύρω από τον Κηφισό, δεν είχε χάσει ακόμα την φυσική της ομορφιά. Ο Μπάστας, δίνει την παρακάτω περιγραφή : *«... Ένα πρωί ξύπνησα στ' όμορφο αγρόκτημα κοντά στον Κηφισό με την πέτρινη κοίτη. Ήταν περίφημα. Εκτός από τα λαχανικά τους - ότι 'θελες έβρισκες εκεί από το ραδίκι ως τη ντομάτα - μαγεία και θαύμα ήταν ο ανθόκηπός τους, τριανταφυλλιές μικρές και μεγάλες τριανταφυλλιές μ' άλικα, με χλωρά, ρόδινα, βυσσισιά τριαντάφυλλα σου' διναν την εντύπωση πως βρίσκεσαι σε παράδεισο του Θεού και τα δέντρα δεν έλειπαν. Ήταν μια λεύκα θεριοκωμένη που σαν μπράτσα μυώδη ύψωνε πελώριους τους κλώνους της να κατακτήσει τον ουρανό. Όχι μακριά απ' τη ρίζα της η μεγάλη στέρνα σε καλούσε να περάσεις κάμποση ώρα κοντά τους, τάχουν καταφέρει να σου δίνει την εντύπωση λίμνης φυσικής με τα χρυσόψαρα να την σχίσουν σε σχηματισμούς..... ».*

Πολλά τοπωνύμια συνοικιών, προέκυψαν μέσα από την καθημερινή ζωή. Ο «Λόφος Αξιωματικών» ονομάστηκε έτσι επειδή μετακόμισαν και κατοίκησαν εκεί δύο αξιωματικοί του ελληνικού στρατού πριν τον πόλεμο. Τα «Γερμανικά», εξαιτίας των ξύλινων κατοικιών που χτίστηκαν μετά τον πόλεμο με δαπάνες από τις πολεμικές επανορθώσεις. Τα «Κτιστά» επειδή εκεί κατασκευάστηκαν τα πρώτα λιθόκτιστα σπίτια. Τα «Αρμενικά» επειδή εγκαταστάθηκαν οι πρώτοι πρόσφυγες αρμενικής καταγωγής. Η «Ανθούπολη» επειδή κατοικήθηκε από εμπόρους λουλουδιών. Τα «Άσπρα Χώματα» εξαιτίας του αρχαίου Δήμου Λευκονόης, που βρίσκονταν στην περιοχή του σημερινού κοιμητηρίου Ιλίου και των Αγ. Θεοδώρων. Το «Μπουρνάζι» ονομάστηκε εξαιτίας της οικογένειας Μπουρνάζη, που έζησε στην περιοχή. Ο «Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος» ονομάστηκε εξαιτίας του ομώνυμου ναού.

Η περιοχή του Περιστερίου, ανακηρύχθηκε αυτόνομος Δήμος στις 18-1-1934, απορροφώντας όλους τους γύρω συνοικισμούς (Χρυσάλλης, Άνω και Κάτω Γερμανικά, Κτιστά, Πόντιοι, Αρμένιοι) και παρά την αντίθετη γνώμη των κατοίκων του.

Στις 5-11-1933, ιδρύεται η εταιρία «Λιγνιτωρυχεία Αττικής Α.Ε.» με στόχο την εξόρυξη των κοιτασμάτων κάρβουνου.

Το 1936, καταγράφονται στην περιοχή του Περιστερίου 62 κατοικίες - διαμερίσματα, σε σύνολο 2218 της ευρύτερης περιοχής Αθηνών – Πειραιώς. Τότε ο πληθυσμός του Περιστερίου έφτανε τις 24.000, εκ των οποίων τα $\frac{3}{4}$ ήταν πρόσφυγες και απόγονοι αυτών, καθώς οι οικογένειες της εποχής ήταν κατά παράδοση πολυπληθείς. Ο πληθυσμός απασχολούνταν σε χειρωνακτικές εργασίες, σε κτήματα και εργοστάσια. Οι οικογένειες, συνήθως χωρίς πόρους, συχνά υποστηρίζονταν από συσσίτια και ισχνά επιδόματα από τις τοπικές αρχές (Δήμος, Πολιτεία). Οι υποδομές ακόμα εμφάνιζαν μεγάλες ελλείψεις, ενώ ένα επιπλέον πρόβλημα, αυτό του αναλφαβητισμού, αντιμετωπίστηκε για πρώτη φορά το 1936 με την ίδρυση της Νυχτερινής Σχολής.

Λίγο πριν αναγκαστεί να μπει και η Ελλάδα στον ΒΠΠ' (1940), με απόφαση των Δημοτικών Αρχών, συγχωνεύονται και καταργούνται αρκετοί από τους παλαιούς οικισμούς και αρχίζει αδρά η χωροταξική οργάνωση του Δήμου. Παράλληλα, το Περιστερί αποσπάται από την Επαρχία Αττικοβοιωτίας και προσαρτάται στην Επαρχία Αττικής.

Κατά την περίοδο 1940 – 1948, το Περιστερί πλήρωσε το δικό του τίμημα στα μέτωπα του πολέμου, στην αντίσταση και στον εμφύλιο που ακολούθησε. Σημαντικές τοπικές μάχες της περιόδου έλαβαν χώρα στην περιοχή, και πολλές θυσίες από τους Περιστεριώτες. Ιστορικά αναφέρεται ότι η περιοχή του Περιστερίου κατά την κατοχή, εθεωρείτο επικίνδυνη από τους κατακτητές, γι' αυτό διενεργούσαν μόνο οργανωμένες επιχειρήσεις, που αρκετές φορές κατέληγαν σε εκτελέσεις αμάχων (Εργατική Λέσχη, 2013). Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι οργανωμένες αντιστασιακές ομάδες εκείνης της εποχής (ΕΛΑΣ, ΕΑΜ, ΟΠΛΑ), προστάτευαν βιοτεχνίες και εργοστάσια που είχαν δημιουργηθεί πριν τον πόλεμο, όπως η κλωστοϋφαντουργία Λαναρά, η Γαλαζόπετρα στο Ποικίλο Όρος, η ΒΙΟ στο Μεταξουργείο. Ομοίως, η έντονη αντιστασιακή δράση της περιοχής, δημιουργούσε πολλά προβλήματα σε Ιταλικές και Γερμανικές στρατιωτικές μονάδες, που είχαν την επίβλεψη της λειτουργίας του λιγνιτωρυχείου (κάρβουνο).

Το τέλος του πολέμου, βρήκε το Περιστερί σχεδόν στην ίδια προ του πολέμου κατάσταση, με μεγάλες ελλείψεις σε υποδομές (δρόμοι, υδρευτικό δίκτυο, αποχετευτικό δίκτυο, ηλεκτροφωτισμό), προβλήματα πλημμύρων από τα ρέματα που πολλές φορές στην κοίτη τους είχαν αναπτυχθεί πρόχειρες κατοικίες. Ζημιές από πλημμύρες ήταν πολύ συχνές.

Τα δύσκολα χρόνια του δεύτερου μισού της δεκαετίας του 40' αρχίζει η εποχή της αστυφιλίας. Πληθυσμοί από την Πελοπόννησο, την Κρήτη και την Θεσσαλία, μεταναστεύουν στο Περιστέρι εξαιτίας της φθηνής γης και αρχίζει μία νέα περίοδος μαζικής και άναρχης δόμησης.

Το 1949 οι συνοικισμοί «Ανθούπολη», «Άγιος Ιερόθεος», και «Άγιος Γεώργιος», αποσπώνται από τα Λιόσια και προσαρτώνται στο Περιστέρι. Αρχίζει να αναπτύσσεται υποτυπώδες δίκτυο υδροδότησης, νέοι συνοικιακοί και κεντρικοί δρόμοι και να συντηρούνται οι παλαιότεροι (Παναγή Τσαλδάρη, Βασιλέως Αλεξάνδρου, Αγίου Ιεροθέου, Αγίου Αντωνίου). Αυτή την περίοδο καταστρέφεται ολοκληρωτικά ο Ελαιώνας και ο Κηφισός, αφού δίπλα του χτίζονται νέα εργοστάσια και μετατρέπεται σε αγωγό λυμάτων. Δίκτυο ύδρευσης δεν υπήρχε, ούτε ηλεκτρικό ρεύμα και το οδικό δίκτυο ήταν χωμάτινο και υποτυπώδες.

Η παραμέληση της προσφυγούπολης και γενικότερα των δυτικών προαστίων από την Πολιτεία, οδήγησε στην δημιουργία τοπικών συλλόγων, όπως το «Σωματείο Κατάργησης της Παράγκας» (1951), για την διεκδίκηση της ένταξης των εκτάσεων του Περιστερίου στο σχέδιο πόλης και την διανομή άρτιων οικοδομήσιμων οικοπέδων στους κατοίκους. Μέσα στη δεκαετία του '60, καταγράφονται στο Περιστέρι 21 βιομηχανίες και σχεδόν 2.000 εμπορικά καταστήματα. Είκοσι χρόνια μετά, ο πληθυσμός έχει αγγίξει τις 118.000 και παραμένουν τα προβλήματα των υποδομών. Στην 10ετία του '60, ακόμα μόνο το 10% των δρόμων είναι ασφαλτοστρωμένο. Αποχετευτικό δίκτυο ακόμα δεν έχει κατασκευασθεί, μόνο δύο στα 10 δέκα σπίτια έχουν ηλεκτρικό ρεύμα και 1 στα 2 υδροδοτούνται. Ο Burgel γράφει το 1966: «...πραγματικά στις συνοικίες αυτές (Αιγάλεω, Περιστέρι, Ταύρος) το στοιχειώδες σπίτι περιορίζεται συχνά σε ένα μοναδικό δωμάτιο, που χρησιμεύει ταυτόχρονα σαν κουζίνα, υπνοδωμάτιο και δωμάτιο υποδοχής...».

Σταδιακά αρχίζει να διεκδικείται η διακοπή της λειτουργίας του Λιγνιτωρυχείου και η ένταξη των συνοικιών στο σχέδιο πόλεως, δημιουργούνται ημερήσια, νυχτερινά δημόσια και ιδιωτικά σχολεία και δημόσιες υποδομές. Αλλά με πολύ αργό ρυθμό και πάλι. Η Κηπούπολη εντάχθηκε στο σχέδιο πόλης το 1970, ενώ λίγα χρόνια πριν είχε ενταχθεί το Μπουρνάζι. Χαρακτηριστικό είναι ότι ακόμα και μέχρι τις αρχές του 1980, είχαν απομείνει αρκετά χωράφια στην περιοχή (Τσαλαβούτα, Μπουρνάζι, Κηπούπολη), όμως λίγο καιρό μετά παραδόθηκαν και αυτά στην «αντιπαροχή». Αυτή είναι και η περίοδος (μέσα της δεκαετίας '70) όπου ολοκληρώνεται το κύμα αστυφιλίας, και αρχίζει η τεράστια προσπάθεια ανάπτυξης δημόσιων υποδομών. Μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του '90, αναπτύσσεται και ασφαλτοστρώνεται οδικό δίκτυο, κατασκευάζεται δίκτυο ομβρίων και αποχέτευσης, δίκτυο ηλεκτροφωτισμού, δίκτυο επικοινωνιών, αθλητικές και σχολικές εγκαταστάσεις και υποδομές υγείας.

2.1.2. Πληθυσμιακή και αστική ανάλυση - Κοινωνικοί και Δημογραφικοί Δείκτες για τον πληθυσμό του Δήμου Περιστερίου

Σήμερα το Περιστέρι είναι ένα σύγχρονο αστικό κέντρο του Δυτικού Τομέα της Αττικής. Χαρακτηρίζεται από πυκνή δόμηση και πολυφυλετικότητα, καθώς τα τελευταία χρόνια έχει εγκατασταθεί, κυρίως στις ανατολικές συνοικίες, σημαντικός αριθμός μεταναστών από χώρες της Ασίας.

Το Περιστέρι θεωρείται μία σχετικά πυκνοκατοικημένη πόλη, αφού η πυκνότητα κατοίκησης εκτιμάται σε 13000 κατ./τετρ. χιλιόμετρο. Μειωμένο ποσοστό δόμησης, εμφανίζει κυρίως η περιοχή γύρω από το Άλσος Περιστερίου και τη ΒΙ.ΠΕ. Σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους, είναι ο όγδοος εκ των τριάντα πέντε σε πυκνότητα πληθυσμού, σχετικά κοντά με τον Δήμο Παλαιού Φαλήρου και τον Δήμο Αγίου Δημητρίου.

A/A	ΕΤΟΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
1	1855	130	Έμμεση εκτίμηση από ιστορικά στοιχεία. Πληθυσμός κυρίως Αγροτικός
2	1920	123	Κυρίως Αγροτικός - Εργατικός
3	1928	7268	Κυρίως Αγροτικός – Εργατικός
4	1936	24.000	Αγροτικός – Εργατικός
5	1940	21.000	Αγροτικός – Κυρίως Εργατικός
6	1951	35.733	Κυρίως Εργατικός – Ελάχιστα Αγροτικός – Βιοτεχνικός
7	1961	79.355	Εργατικός – Περιορισμένα Επιχειρηματικός – Βιοτεχνικός
8	1971	118.413	Εργατικός (Β' Γ' γενής τομέας) – Περιορισμένα Επιχειρηματικός – Βιοτεχνικός
9	1981	140.858	Εργατικός (Β' κυρίως Γ' γενής τομέας) – Περιορισμένα Επιχειρηματικός – Βιοτεχνικός
10	1991	130.304	Εργατικός (Β' κυρίως Γ' γενής τομέας) – Περιορισμένα Επιχειρηματικός – Βιοτεχνικός
11	2001	137.918	Εργατικός (Β' κυρίως Γ' γενής τομέας) – Περιορισμένα Επιχειρηματικός – Βιοτεχνικός
12	2011	139.981	Εργατικός (Β' γενής κυρίως Γ' γενής τομέας) – Περιορισμένα Επιχειρηματικός - Βιοτεχνικός

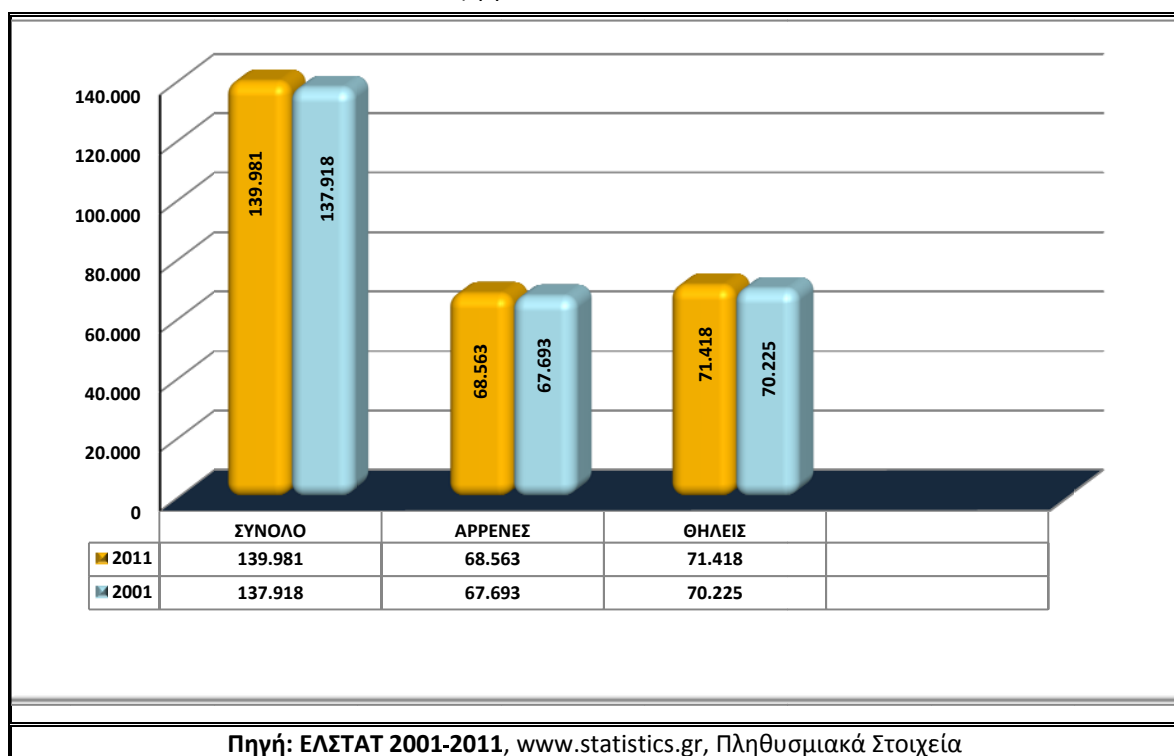
Ως προς τις αστικές υποδομές έχει να επιδείξει αρκετά πλεονεκτήματα. Είναι ο πρώτος από τους δήμους των δυτικών προαστίων που απέκτησε ΜΕΤΡΟ (2 σταθμούς επιβίβασης και έναν τερματικό), αποκαθιστώντας την γρήγορη επικοινωνία με το κέντρο της Αθήνας, με μέσα σταθερής τροχιάς. Αυτό το γεγονός, προσδίδει σημαντική εμπορικότητα στον κεντρικό άξονα του δήμου και στις παράλληλες οδούς (οδός Παναγή Τσαλδάρη, οδός Αγίου Βασιλείου, οδός Θηβών). Η προσθήκη στις μεταφορές του μέσου σταθερής τροχιάς (ΜΕΤΡΟ), έχει βοηθήσει στην διατήρηση της στοιχειώδους εμπορικής κίνησης στην περιοχή, καθώς ο δήμος έγινε πολύ εύκολα προσβάσιμος για κατοίκους ακόμα και των πιο απομακρυσμένων περιοχών της Αττικής.

Ο Δήμος διαθέτει οδικό δίκτυο μήκους περίπου 550 χιλιομέτρων (μελέτη Ευσταθιάδη, 2000), δίκτυο αποχέτευσης περίπου 400 χιλιομέτρων και δίκτυο ομβρίων περίπου 300

χιλιομέτρων (πηγή Τμήμα Συντήρησης και Αυτεπιστασίας/Δ.Τ.Υ./Δ.Π.), ενώ το δίκτυο ηλεκτροφωτισμού των πλατειών περιλαμβάνει περίπου 10.000 στήλες, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν το δίκτυο της ΔΕΗ (πηγή, Τμήμα Μελετών και Εκτέλεσης Η/Μ Έργων/Δ.Τ.Υ./Δ.Π.).

Στα μειονεκτήματα της πόλης συμπεριλαμβάνεται η έλλειψη ελεύθερων χώρων και χώρων πρασίνου. Αυτό οφείλεται στην άναρχη δόμηση που ακολουθήθηκε μετά τον ΒΠΠ', και στην ανυπαρξία ουσιαστικών διορθωτικών κινήσεων σε επόμενο χρόνο, για την αντιμετώπιση των ρυμοτομικών προβλημάτων. Πάντως, σταδιακά, έστω και με αργό ρυθμό παρά τα όποια προβλήματα, αποκαθίστανται προβλήματα ρυμοτομικού χαρακτήρα.

Διάγραμμα 3: Πραγματικός πληθυσμός Δήμου Περιστερίου και η σύνθεση του ανά φύλο 2001-2011 (Ιδία επεξεργασία Τ.Μ.Ε.Ε./Δ.Τ.Υ./Δ.Π.



Η οικονομική κρίση επηρέασε δυσμενέστερα τον πληθυσμό του Περιστερίου, καθώς συνίσταται κυρίως από μισθωτούς, μεσαίων εισοδηματικών στρωμάτων, με απασχόληση κυρίως στον τριτογενή τομέα.

Πίνακας 10: Κατανομή της ανεργίας στις ηλικιακές τάξεις, για άνδρες και γυναίκες για τον μήνα Απρίλιο 2015

Ηλικία	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
- 18	21	23	44
19 – 25	678	918	1596
26 – 35	1346	2295	3641
36 – 45	1508	2690	4198
46 – 55	1545	2342	3887
56 -	1135	1150	2285
Σύνολο	6233	9418	15651

Πηγή: ΟΑΕΔ Περιστερίου. Ιδία επεξεργασία στοιχείων, Τ.Μ.Ε.Ε./Δ.Τ.Υ./Δ.Π.

Χαρακτηριστικό είναι ότι για το έτος 2013, το ποσοστό ανεργίας άγγιξε το 27,1%. Οι κάτοικοι ανήκουν στα μικρομεσαία εισοδηματικά στρώματα και απασχολούνται κυρίως στον τριτογενή τομέα, αλλά η οικονομική κρίση έχει βάλει στο περιθώριο ζωντανές και παραγωγικές κοινωνικές ομάδες, ιδίως τους νέους ηλικίας 18 – 40 ετών. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι η ανεργία στον πληθυσμό του Δήμου, όπως καταγράφηκε από την επεξεργασία των στοιχείων, αφορούσε:

	Σύνολο	Οικονομικά ενεργοί					Οικονομικά μη ενεργοί			
		Σύνολο	Απασ/νοι	Άνεργοι			Σύνολο	Μαθητές-σπουδαστές	Συν/χοι	Λοιποί
				Σύνολο	Πρώην απασχολούμενοι	"Νέοι"				
Σύνολο Χώρας	10.816.286	4.586.636	3.727.633	859.003	593.235	265.768	6.229.650	1.737.074	2.407.222	2.085.354
Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα	489.675	227.400	182.497	44.903	33.474	11.429	262.275	80.746	86.591	94.938
Άρρενες	239.567	130.537	105.790	24.747	18.537	6.210	109.030	40.852	47.653	20.525
Θήλειες	250.108	96.863	76.707	20.156	14.937	5.219	153.245	39.894	38.938	74.413
Δήμος Περιστερίου	139.981	65.847	52.316	13.531	10.306	3.225	74.134	22.229	25.184	26.721
Άρρενες	68.563	37.992	30.545	7.447	5.666	1.781	30.571	11.227	13.964	5.380
Θήλειες	71.418	27.855	21.771	6.084	4.640	1.444	43.563	11.002	11.220	21.341

Πίνακας 11: Κατάταξη του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο Περιστερί

Πηγή: www.statistics.gr, Απογραφή Πληθυσμού 2011

Οι παραπάνω τιμές, μεταφράζονται σε ανεργία 19,1% στον παραγωγικό πληθυσμό (ηλικίες από 18 – 60 έτη ηλικίας) για το έτος απογραφής.

Με βάση τα αποτελέσματα της απογραφής του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Περιστερίου, ανέρχεται σε 139.981 άτομα, δηλ. το 6% του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής

Με πληθυσμιακά κριτήρια, κατατάσσεται δεύτερος στην Περιφέρεια Αττικής, μετά το Δήμο Αθηναίων. Έχει συνολική έκταση 10,050 km² και μέση πυκνότητα κατοίκησης 13.723,18 κάτοικοι/km². Πρόκειται για μέγεθος σαφώς μεγαλύτερο του αντίστοιχου εθνικού μέσου όρου (83,1 κάτοικοι/τετρ. χλμ), ενώ συμπίπτει περίπου με τον μέσο όρο της Περιφέρειας Αττικής (13.787,98 κάτοικοι/km²).

Διαχρονικά, ο Δήμος Περιστερίου εμφανίζει οριακή αύξηση πληθυσμού στα πλαίσια των τριών δεκαετιών, καθώς η μεταβολή του πραγματικού πληθυσμού του Περιστερίου, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ (2011), παρουσίασε μικρή μεταβολή σε σχέση με την αντίστοιχη απογραφή του 2001. Η αξιολόγηση αυτού του δεδομένου όμως πρέπει να γίνει σε δύο διαστάσεις. Πρώτον, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου, ο πληθυσμός που διαμένει δηλαδή μόνιμα στην πόλη, είναι πολύ μεγαλύτερος από τα παρουσιαζόμενα στατιστικά στοιχεία, καθώς κατά την απογραφή δεν λαμβάνονται υπ' όψιν τα στοιχεία ηλεκτροδότησης κατοικιών της ΔΕΗ. Επιπρόσθετα, κατά την περίοδο της απογραφής συνήθως δεν απογράφονται ως μόνιμοι δημότες, πολίτες που διαμένουν στον Δήμο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αλλά για προσωπικούς λόγους δηλώνουν δημότες άλλου δήμου, συνήθως επαρχιακού. Δεύτερον, συγκριτική παρατήρηση των αριθμών για τις απογραφές 1991, 2001, 2011 δείχνει ότι ο μόνιμος πληθυσμός, όπως τον περιγράφει η ΕΛΣΤΑΤ δεν έχει υποστεί στατιστικά σημαντική μεταβολή. Αυτό είναι ένα ανησυχητικό στοιχείο, καθώς συνδέεται με την γήρανση του πληθυσμού, την οικογενειακή κατάσταση και την εθνολογική σύνθεση.

Επίσης, διαχρονικά ο Δήμος εμφανίζει οριακή πληθυσμιακή αύξηση στα πλαίσια των τριών τελευταίων δεκαετιών (1980–2010), καθώς ο πληθυσμός του Περιστερίου μετά την τελευταία απογραφή παρουσίασε μικρή μεταβολή σε σχέση με την απογραφή του 2001.

Ένα σημαντικό στοιχείο της τελευταία απογραφής πληθυσμού, είναι η κατανομή των ηλικιακών τάξεων ως ποσοστιαία σύνθεση του πληθυσμού, με εμφανή την τάση αύξησης του μέσου όρου ηλικίας των κατοίκων (40,7 έτη).

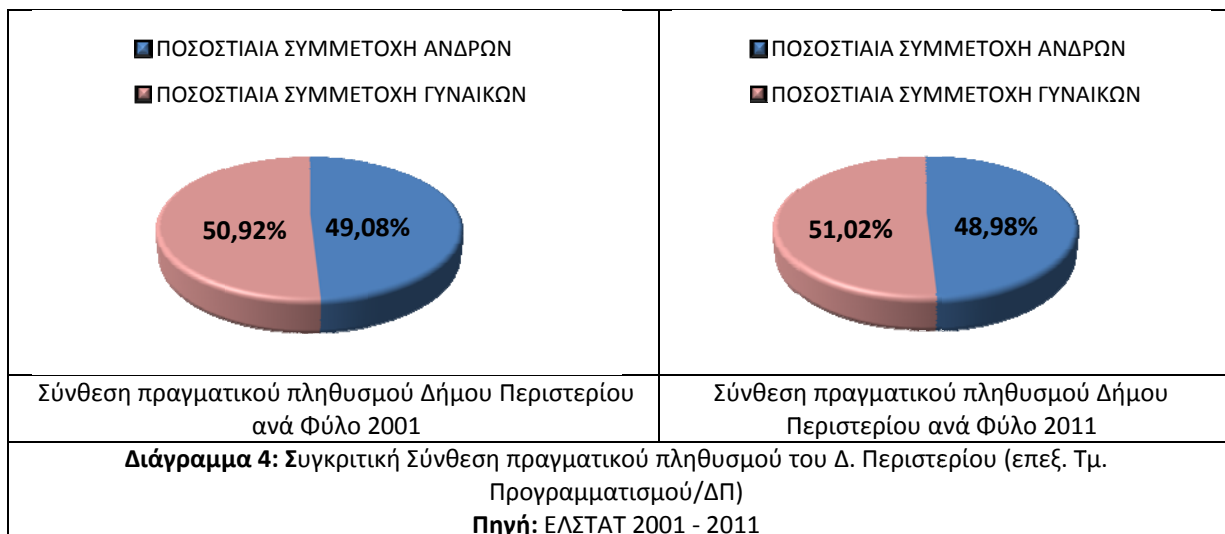
Πίνακας 12: Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικού, Βόρειου και Νότιου Τομέα Αττικής Συγκεντρωτικός Πίνακας αποτελεσμάτων πληθυσμιακής σύστασης Δ. Περιστερίου (επεξ. ΤΜΕΕ/ΔΤΥ)					
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ (Μ.Ο. ηλικίας 40,7 έτη)	
Μόνιμος	139.981	Άρρενες	68.563	0 – 9	13.291
De facto	137.129			10 – 19	13.512
Νόμιμος	118.893	Θήλειες	71.418	20 – 29	18.773
Κατοικίες	68.290			30 – 39	23.226
ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ		% του Μόνιμου Πλήθουςμου		40 - 49	22.765
Ελληνική	129.662	Άρρενες	48,9%	50-59	18.133
Άλλη	10.319			60-69	12.909
% Αναλογία επί του Μόνιμου Πληθυσμού 92,6 % / 7,4 %		Θήλειες	51,1%	70+	17.372
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία απογραφής 2011 (ΦΕΚ Β' 3465 / 28-12-2012)					

Η τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ, εισαγάγει και τον όρο «νόμιμος» πληθυσμός (118.893 άτομα), δείχνοντας έμμεσα μία διοικητική πτυχή του μεγέθους της πληθυσμιακής ομάδας των μεταναστών που κατοικούν στην πόλη, οι οποίοι προέρχονται κυρίως από χώρες της Ασίας και της Αφρικής.

Ακολουθούν συγκεντρωτικοί πίνακες με τα γενικά χαρακτηριστικά σύνθεσης και απασχόλησης του Δήμου Περιστερίου, όπως προέκυψαν από την απογραφή του 2011 της ΕΛΣΤΑΤ.

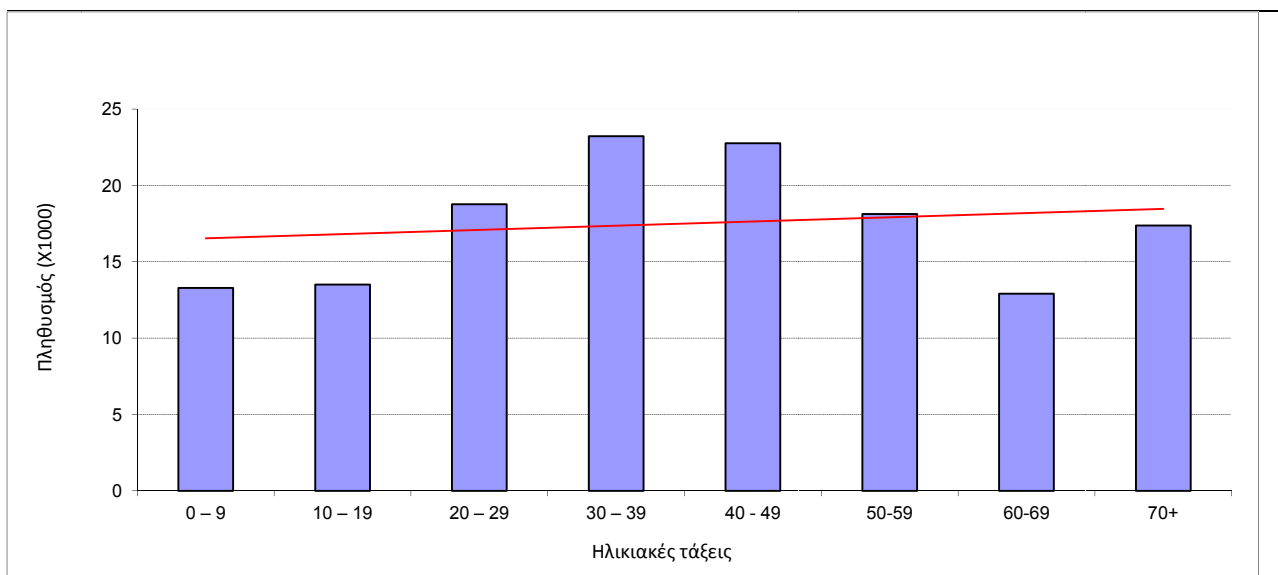
Πίνακας 13: Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικού, Βόρειου και Νότιου Τομέα Αττικής Συγκεντρωτικός Πίνακας αποτελεσμάτων οικογενειακής σύνθεσης Δ. Περιστερίου (επεξ. ΤΜΕΕ/ΔΤΥ)			
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ		ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ	
Άγαμοι	56.687	ΣΥΝΟΛΟ	53.814
Έγγαμοι και με συμφωνο συμβίωσης και σε διάσταση	68.212	Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού	2,56 άτομα
Σε χηρεία από γάμο και από σύμφωνο συμβίωσης	9.657	Πυρηνικές Οικογένειες	38.980
Διαζευγμένοι από γάμο και από σύμφωνο συμβίωσης	5.428		
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., στοιχεία απογραφής 2011 (ΦΕΚ Β' 3465 / 28-12-2012)			

Πίνακας 14: Περιφερειακή Ενότητα Κεντρικού, Βόρειου και Νότιου Τομέα Αττικής Συγκεντρωτικός Πίνακας αποτελεσμάτων εκπαιδευτικού επιπέδου πληθυσμού & Εργασιακής Κατάστασης/Απασχόλησης Δ. Περιστερίου (επεξ. ΤΜΕΕ/ΔΤΥ)			
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ	
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	30.784	Απασχολούμενοι	52.316
Δευτεροβάθμια – Μεταδευτεροβάθμια (Ι.Ε.Κ. κ.λπ)	65.515	Σε αναζήτηση εργασίας	13.536
		Συνταξιούχοι	25.184
		Μαθητές / Φοιτητές	22.229
Τριτοβάθμια	19.971	Οικιακά	16.968
Λοιπά	15.255	Λοιπά	9.748
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΤΟΜΕΩΝ			
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
Πρωτογενής Τομέας	257	Μεταποιητικές	2.660
Δευτερογενής Τομέας	10.581	Λιανικού Εμπορίου	2.090
Τριτογενής Τομέας	41.478	Χονδρικού Εμπορίου	1.144
		Τριτογενής Τομέας	8.643
		Με κύκλο εργασιών > 300.000 €	1.198
ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ / ΑΝΕΡΓΙΑΣ / ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ			
Παραγωγικός Πληθυσμός	65.852 (47,1%)	Σημείωση: παρατηρείται ότι το απροσδιόριστο ποσοστό ως προς εργασία / ανεργία συμπίπτει αριθμητικά περίπου με το ποσοστό κατοίκων που φέρουν άλλη πλην της ελληνικής υποκοιότητας	
Μη Παραγωγικός Πληθυσμός	64.381 (45,99 %)		
Απροσδιόριστο	9.748 (6,91 %)		
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία απογραφής 2011 (ΦΕΚΒ' 3465/28-12-2012)			
Σημείωση : Τα στοιχεία αναφέρονται στην περίοδο απογραφής, 10 – 24 Μαΐου 2011			

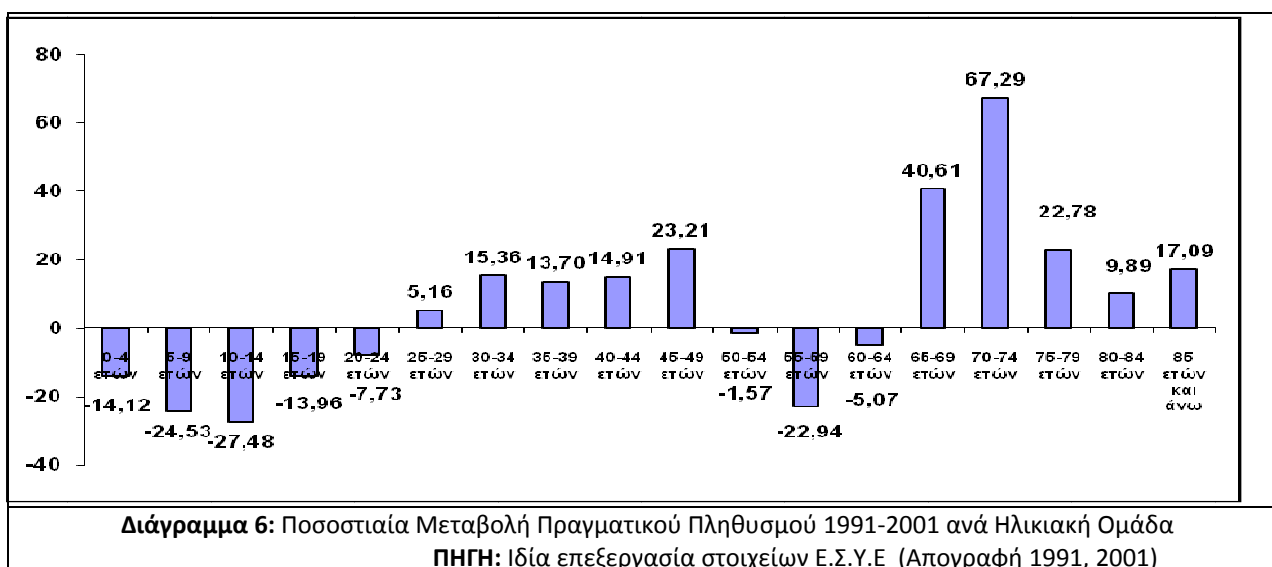


Πίνακας 15: Σύγκριση Πληθυσμού Ανδρών / Γυναικών Δήμου Περιστερίου 2001-2011			
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ
2001	137.918	67.693	70.225
2011	139.981	68.563	71.418

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ. Ιδία επεξεργασία στοιχείων Τ.Υ. / Τ.Μ.Ε.Ε. / ΔΠ



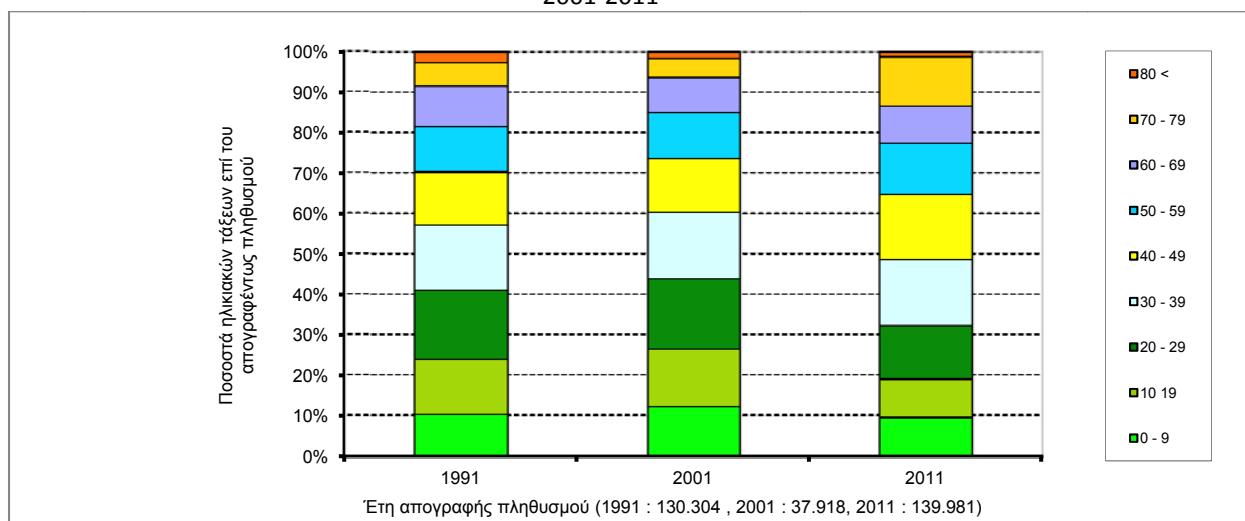
Διάγραμμα 5: Κατανομή των ηλικιακών τάξεων του Πληθυσμού του Περιστερίου (επεξ ΤΜΕΕ/ΔΠ)
Απεικονίζεται γραφικά η κατανομή των ηλικιακών τάξεων στον πληθυσμό της πόλης, όπως προέκυψε από την απογραφή του 2011. Η κόκκινη γραμμή δείχνει την τάση στην σύνθεση του πληθυσμού. Είναι φανερό ότι υπάρχει μία τάση γήρανσης του πληθυσμού. Αυτό συμπεραίνεται με ασφάλεια και από τον μέσο όρο ηλικίας που είναι τα 40,7 έτη.
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Ιδία επεξεργασία στοιχείων Τ.Μ.Ε.Ε./Δ.Τ.Υ./Δ.Π.



Τα δημογραφικά στοιχεία της απογραφής του 2011, δεν απέχουν ιδιαίτερα από τα ποσοστά που παρουσιάζουν τα νούμερα του διαγράμματος. Όμως καταγράφεται μία ελαφρά τάση αύξησης της γήρανσης του πληθυσμού, που αποτυπώνεται στην μικρή αύξηση του μέσου όρου ηλικίας.

Η συγκριτική ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων των ετών 1991 – 2011 δείχνουν μία σταδιακή γήρανση του πληθυσμού, μέσω της αύξησης του ποσοστού των μέσων ηλικιακών τάξεων και της μείωσης των χαμηλών ηλικιακών τάξεων. Επίσης, ως αποτέλεσμα των παραπάνω, αυξάνεται και ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού συνολικά για τον Δήμο.

Διάγραμμα 7: Συγκριτική παρουσίαση ποσοστιαίας κατανομής ηλικιών τάξεων κατά τις απογραφές 1991-2001-2011



Δείκτης Γήρανσης Πληθυσμού (Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 65 ετών και άνω * 100 / Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών)

Με βάση τα νούμερα της απογραφής του 2011 ο ΔΓ υπολογίζεται σε 116,4. Για τις ηλικίες 0 – 14 και >65, 26 άτομα ηλικίας έως 14 ετών αντιστοιχούν σε 30 άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών.

Ο δείκτης ουσιαστικά παρουσιάζει κατακόρυφη αύξηση κατά το διάστημα της δεκαετίας 1991-2001 που σε 48 ηλικιωμένους αντιστοιχούσαν 100 παιδιά το 1991, διαμορφώθηκε στους 85 ηλικιωμένους το 2001 εμφανίζοντας αύξηση της τάξης των 37 ηλικιωμένων. Ο δείκτης γήρανσης του Δήμου Περιστερίου είναι χαμηλότερος από τον μέσο όρο στην Αττική, ο οποίος αγγίζει τους 111 ηλικιωμένους ανά 100 παιδιά.

Η μείωση που καταγράφεται τελευταία στον Δήμο Περιστερίου στις τρεις πρώτες ηλικιακές ομάδες των 0-4, 5-9 και 10-14 ετών είναι της τάξεως του -14,12% για την πρώτη, -24,53% για τη δεύτερη, ενώ στην τρίτη το ποσοστό αγγίζει το -24,48%. Το ανάλογο ποσοστό μεταβολής για τις συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες στην Περιφέρεια Αττικής για την αντίστοιχη περίοδο παρουσιάζει μικρότερη μείωση σε σχέση με εκείνη του Δήμου Περιστερίου, η οποία είναι της τάξης του -3,3%, του -18,8% για τις δύο πρώτες ηλικιακές ομάδες, ενώ μεγαλύτερη εμφανίζεται η διαφορά για την τρίτη ηλικιακή ομάδα με ποσοστό -26,2%.

Την ίδια στιγμή ο δείκτης γήρανσης στην Περιφέρεια Αττικής, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, παρουσιάζεται υψηλότερος από αυτόν του Περιστερίου με 105,9 ηλικιωμένους να αντιστοιχούν σε 100 παιδιά από 68,4 που ήταν το 1991 παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση. Στο επίπεδο της Χώρας, ο δείκτης γήρανσης το 2001 διαμορφώνεται σε 110 ηλικιωμένους ανά 100 παιδιά παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 54,93% από το 1991, όπου ο αριθμός των ηλικιωμένων ήταν αντίστοιχα 71 άτομα.

Τα αίτια του συγκεκριμένου φαινομένου συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με τις ευρύτερες κοινωνικές συνθήκες και τους τρόπους διαβίωσης: τις δυνατότητες των ζευγαριών να επωμισθούν τα οικονομικά βάρη της ανατροφής των παιδιών, τις αντιλήψεις τους για το ρόλο της οικογένειας, τη συμβολή του κράτους κ.λπ.

Δείκτης Ηλικιακής Εξάρτησης Γεροντικού Πληθυσμού (Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών * 100 / Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 15-64 ετών)

Ο ΔΗΕΓΠ με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 2011 υπολογίζεται σε 43%. Ο δείκτης εκφράζει ποσοτικά την αντιστοιχία των θεωρουμένων ως εξαρτημένων μελών του πληθυσμού ως προς τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται στην εργασιακή ηλικία. Με βάση την προηγούμενη απογραφή (2001) ο δείκτης επιδεινώθηκε κατά 2%, αφού για το 2001 υπολογίστηκε σε 41%. Δηλαδή, στα 100 άτομα παραγωγικής ηλικίας (15-64 ετών) αντιστοιχούν πλέον 43 άτομα που χαρακτηρίζονται ως οικονομικά εξαρτώμενα. Στην Περιφέρεια Αττικής, στα 100 άτομα εργάσιμης ηλικίας αντιστοιχούν ~42 οικονομικά εξαρτημένα άτομα, ενώ στο επίπεδο της Χώρας ~47. Από

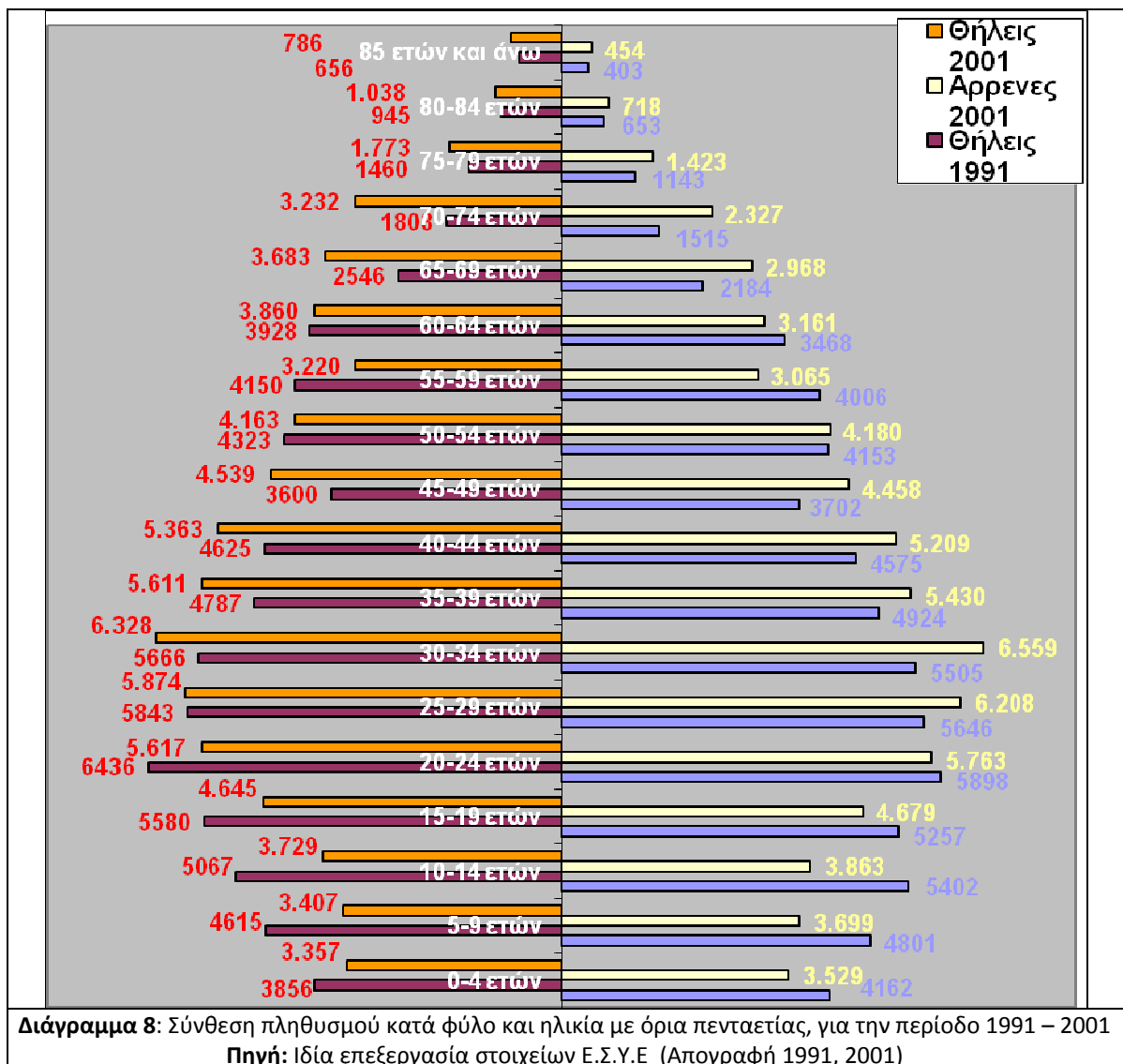
τα παραπάνω στοιχεία μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ο δείκτης εξάρτησης στο Δήμο είναι χαμηλότερος τόσο από αυτόν σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Περιφέρειας.

Δείκτης Αντικατάστασης Πληθυσμού Α (Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 10-14 ετών* 100 / Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 60-64 ετών)

Ο ΔΑΠ-Α δείχνει την αναλογία των ατόμων, τα οποία πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν (ηλικίες 60-65 ετών), σε σχέση με τα άτομα που πρόκειται να ενταχθούν στον παραγωγικό πληθυσμό (ηλικίες 10-14 ετών). Στην απογραφή του 2001 διαμορφώθηκε στις 92,48 μονάδες, παρουσιάζοντας αύξηση 21,83 μονάδων σε σχέση με το 1991 (70,65). Δηλαδή, για κάθε 100 άτομα που πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν, πρόκειται να εισαχθούν στον παραγωγικό πληθυσμό 92,48 άτομα. Ο αντίστοιχος δείκτης, σε επίπεδο χώρας και Περιφέρειας για το 2001, διαμορφώνεται στις 91,44 και 92,7 μονάδες, αντίστοιχα. Στην απογραφή του 2011 τείνει να δημιουργηθεί η αναλογία 1:1, δηλαδή για κάθε ένα άτομο που ετοιμάζεται να εισέλθει στην παραγωγή, ένα άτομο ετοιμάζεται να συνταξιοδοτηθεί.

Δείκτης Αντικατάστασης Πληθυσμού Β (Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 15-19 ετών* 100 / Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 65-69 ετών)

Ο ΔΑΠ-Β δείχνει την αναλογία μεταξύ ατόμων, που ολοκληρώνουν την βασική εκπαίδευση και εισέρχονται στην παραγωγή και ατόμων, που ολοκληρώνουν την εργασιακή περίοδο και εξέρχονται από την παραγωγή. Για την απογραφή του 2011, ο δείκτης υπολογίζεται σε 1,3%, δηλαδή αναλογικά για κάθε δύο άτομα που εισέρχονται στην παραγωγή, τρία άτομα εξέρχονται.



(Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 0-14 ετών* 100 / Μόνιμος πληθυσμός ηλικίας 15-64 ετών). Ο ΔΗΕΠΠ για την απογραφή του 2011 υπολογίζεται σε 20%.

Σύνθεση Νοικοκυριών

Η απογραφή του 2011 έδειξε ότι ο μισός πληθυσμός του Περιστερίου είναι έγγαμος ή προέρχεται από έγγαμη σχέση ζωής, ενώ το 28% αποτελούν πυρηνικές οικογένειες και κάθε οικογένεια αποτελείται από περίπου 3 άτομα (γονείς και ένα παιδί). Η σύνθεση των νοικοκυριών κατά τη δεκαετία 1991-2001 παρουσίαζε νοικοκυριά με 1 μέλος να εμφανίζουν τη μεγαλύτερη αύξηση (61,29%), να ακολουθούν τα νοικοκυριά με 2 μέλη (19,82%), και τέλος τα νοικοκυριά με 3 μέλη (9,62%).

Αντίθετα, μείωση παρουσίαζαν τα νοικοκυριά με 4 μέλη (-6,86%), τα νοικοκυριά με 5 μέλη (-14,66%) και τα νοικοκυριά με 6 μέλη και άνω (-8,02%). Τα νοικοκυριά που αποτελούνται από 4

μέλη, σημειώνουν μείωση σε σχέση με την απογραφή του 1991 της τάξεως του 14,66%. Αυτά τα ποσοστά παραμένουν με μικρή τάση αύξησης και κατά την απογραφή του 2011.

Συμπερασματικά, το μέσο μέγεθος οικογένειας τείνει να μειώνεται διαχρονικά (1991: 3.07 άτομα / 2001: 2,84 άτομα / 2011: 2,54 άτομα).

Πίνακας 16: Σύνθεση νοικοκυριών με βάση τον αριθμό των μελών τους 1991 – 2001						
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ						
ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΤΑ ΑΡΙΘΜΟ ΜΕΛΩΝ	ΜΕΛΗ	1991	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ 1991	2001	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ 2001	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 1991-2001
	1	5.182	12,22%	8.358	17,74%	61,29%
	2	10.169	23,97%	12.185	25,87%	19,82%
	3	9.939	23,43%	10.895	23,13%	9,62%
	4	12.340	29,09%	11.493	24,40%	-6,86%
	5	3.555	8,38%	3.034	6,44%	-14,66%
	6	1.235	2,91%	1.136	2,41%	-8,02%
	ΣΥΝΟΛΟ	42.420	100,00%	47.101	100,00%	

Το φαινόμενο της μείωσης του μέσου μεγέθους ατόμων ανά νοικοκυριό, μπορεί να συνδεθεί με την σταδιακή μείωση της αγοραστικής δύναμης των εισοδημάτων, την εύρεση εργασίας, αλλά και τον αναπροσανατολισμό των ενδιαφερόντων ζωής των νεότερων γενεών, που πλέον από μικρή ηλικία στρέφονται πρωτίστως στην επαγγελματική αποκατάσταση.

Τα στατιστικά στοιχεία, που έχουν επεξεργασθεί από την απογραφή του 2011, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τον πληθυσμό του Περιστερίου εμφανίζεται τάση αύξησης των ηλικιών >50, μικρή αύξηση του γυναικείου πληθυσμού, μείωση του παραγωγικού πληθυσμού και αύξηση του μέσου όρου ηλικίας. Σε αυτά πρέπει να προστεθεί η αύξηση των μονογονεϊκών οικογενειών. Επίσης, σημαντική είναι η πληροφορία της αύξησης του ποσοστού των οικονομικών μεταναστών, που κατανέμονται σε νόμιμο και μη νόμιμο πληθυσμό, χωρίς να μπορούν να προσδιοριστούν τα ανάλογα επιμέρους ποσοστά (βλ. συγκριτικό διάγραμμα ετών 1991 – 2001 – 2011). Ιδιαίτερα από το διάγραμμα 7 που παρουσιάζονται οι ηλικιακές τάξεις για τα έτη 1991 – 2001 – 2011, φαίνεται ότι, η τυπική αύξηση του πληθυσμού δεν αφορά νέες γεννήσεις αλλά μεταβολή των ποσοστών σύνθεσης των ηλικιακών τάξεων από 20 – 60 ετών, που μεταφράζεται σε εξωτερικές εισροές και όχι σε εσωτερικά αίτια (γεννήσεις). Τα δεδομένα αυτά, πιθανών θα πρέπει να γίνουν έναυσμα σχεδιασμού πολιτικών ενίσχυσης της οικογένειας και των κοινωνικών δομών που την στηρίζουν.

2.2 Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Στο παρόν κεφάλαιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής στα όρια του Δήμου και τα αποτελέσματα της επίδρασης των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Η περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης πολεοδομικής και περιβαλλοντικής κατάστασης του Δήμου είναι διαδικασίες απαραίτητες στην μελέτη, προκειμένου να διαγνωστούν τα προβλήματα και οι αδυναμίες, αλλά και τα πλεονεκτήματα και οι ευκαιρίες που θα αναδυθούν από μία σε βάθος πολυεπίπεδη και διατομεακή ανάλυση.

Προκειμένου να τεθούν οι βάσεις του στρατηγικού σχεδιασμού για την εκάστοτε περιοχή, θα πρέπει να συσχετιστούν τα διάφορα χωρικά φαινόμενα και χαρακτηριστικά της, με τα αντίστοιχα κοινωνικά και οικονομικά, ενώ παράλληλα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές πολιτικές που εφαρμόζονται στα ανώτερα χωρικά και διοικητικά επίπεδα. Τέτοιες πολιτικές περιγράφονται στο προγραμματικό πλαίσιο, αλλά και στα διάφορα ευρωπαϊκά κατευθυντήρια έγγραφα. Η ευρωπαϊκή και εθνική πολιτική που εφαρμόζεται σε κάθε δραστηριότητα του χωροταξικού – περιβαλλοντικού τομέα, ορίζει τις κατευθυντήριες βάσεις, πάνω στις οποίες οφείλει να πλαισιώσει η αυτοδιοίκηση την πολιτική της σε αυτούς τους τομείς.

2.2.1. Φυσικό Περιβάλλον

2.2.1.1. Γενικά



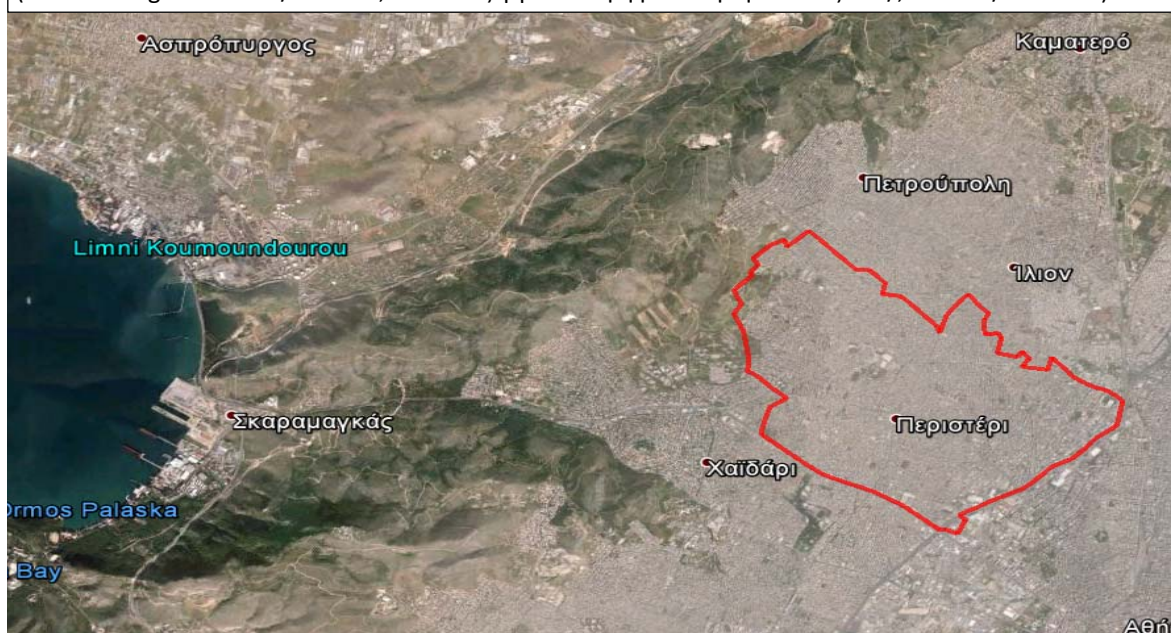
Το Περιστέρι βρίσκεται στην δυτική πλευρά του Λεκανοπεδίου Αττικής, οριζόμενο από τις παράλληλες Ε. 23.665° – Ν. 38.035° και Ε. 23.725° – Ν. 37.995° και έχει έκταση περίπου 1050 τ.χλμ. Τοποθετείται στο ανατολικό πρηνές του Ποικίλου όρους και εκτείνεται έως τα τέως εμφανή όρια της κοίτης του Κηφισού ποταμού (νυν λεωφόρος Αθηνών – Λαμίας /Λ. Κηφισού). Το εύρος υψομέτρου του Δήμου είναι από τα 38 μέτρα (περιοχή Τσαλαβούτα στη συμβολή με τον Κηφισό ποταμό) έως τα 197 μέτρα περίπου (περιοχή Κηπούπολης οδός Ρέας).

Το Περιστέρι αποτελεί κεντρικό δήμο, σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852, ΦΕΚ Α, 87/7-6-2010). Συνορεύει από δυτικά με τους Δήμους Αιγάλεω και Χαϊδαρίου, από βορρά

με τους Δήμους Πετρούπολης και Ιλίου και ανατολικά με τους Δήμους Αγίων Αναργύρων και Αθηνών. Από το 1923 που έφτασε και εγκαταστάθηκε το κυρίως κύμα προσφύγων μετά την Μικρασιατική καταστροφή έως σήμερα, άλλαξε πλήρως μορφή, και από μία μεγάλη χέρσα αραιοκατοικημένη περιοχή με φυσικό πράσινο και αγροτικές καλλιέργειες που διασχίζονταν από εποχικούς χείμαρρους και παραπόταμους του Κηφισού ποταμού, μετατράπηκε σταδιακά σε μια τυπική αστική περιοχή, όπου επικρατεί ο τριτογενής τομέας οικονομικής δραστηριότητας (υπηρεσίες). Ως Δήμος άρχισε επισήμως να λαμβάνει υπόσταση μετά το 1935.

Χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος χώρου του Περιστερίου είναι ότι πρόκειται για μία περιοχή κατωφερή. Όμοροι γεωλογικοί σχηματισμοί που έχουν περιβαλλοντική σημασία για τον Δήμο είναι το Ποικίλο Όρος από δυτικά και το Όρος Αιγάλεω από νότιο-δυτικά (βλ. παρακάτω) που παραμένουν και οι μοναδικοί φυσικοί θύλακες βιοποικιλότητας, όχι μόνο για το Περιστερί, αλλά για όλη την Αττική, ενισχύοντας το οικολογικό δυναμικό της Πάρνηθας, του Υμηττού και των Τουρκοβουνίων. Επίσης, στο ίδιο οικολογικό δυναμικό της ευρύτερης περιοχής, εντάσσεται η Λίμνη Κουμουνδούρου, το Πάρκο Τρίτση (περιοχή «Πύργος Βασιλίσσης») και ο Βοτανικός

Χάρτης 2: Γενική τοποθέτηση του Δήμου Περιστερίου στην δυτική πλευρά του Λεκανοπέδιου Αττικής (εικόνα GoogleEarth Pro/Satellite, ίδια επεξεργασία - ψηφιοποίηση εικόνας Τ.Υ./, Τ.Μ.Ε.Ε/ ΔΠ 2012)



Κήπος Αλεξάνδρου και Ιουλίας Διομήδους.

Ο Δήμος γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη των υποδομών του μετά το 1980 (ασφαλτόστρωση, διάνοιξη δρόμων, ηλεκτροδότηση, δίκτυο αποχέτευσης και όμβριων, συγκοινωνίες, κ.λπ). Αυτή την περίοδο οικοδομήθηκαν και τα τελευταία ελεύθερα καλλιεργούμενα κτήματα στην περιοχή Τσαλαβούτα, που είχαν ενταχθεί στην ΒΙΠΕ. Σε αυτή την περίοδο, κατασκευάσθηκε το αποχετευτικό δίκτυο, που καλύπτει σχεδόν το 100% του Δήμου, το δίκτυο όμβριων, που καλύπτει σχεδόν το 90% του Δήμου και έχει μήκος περίπου 300χλμ.

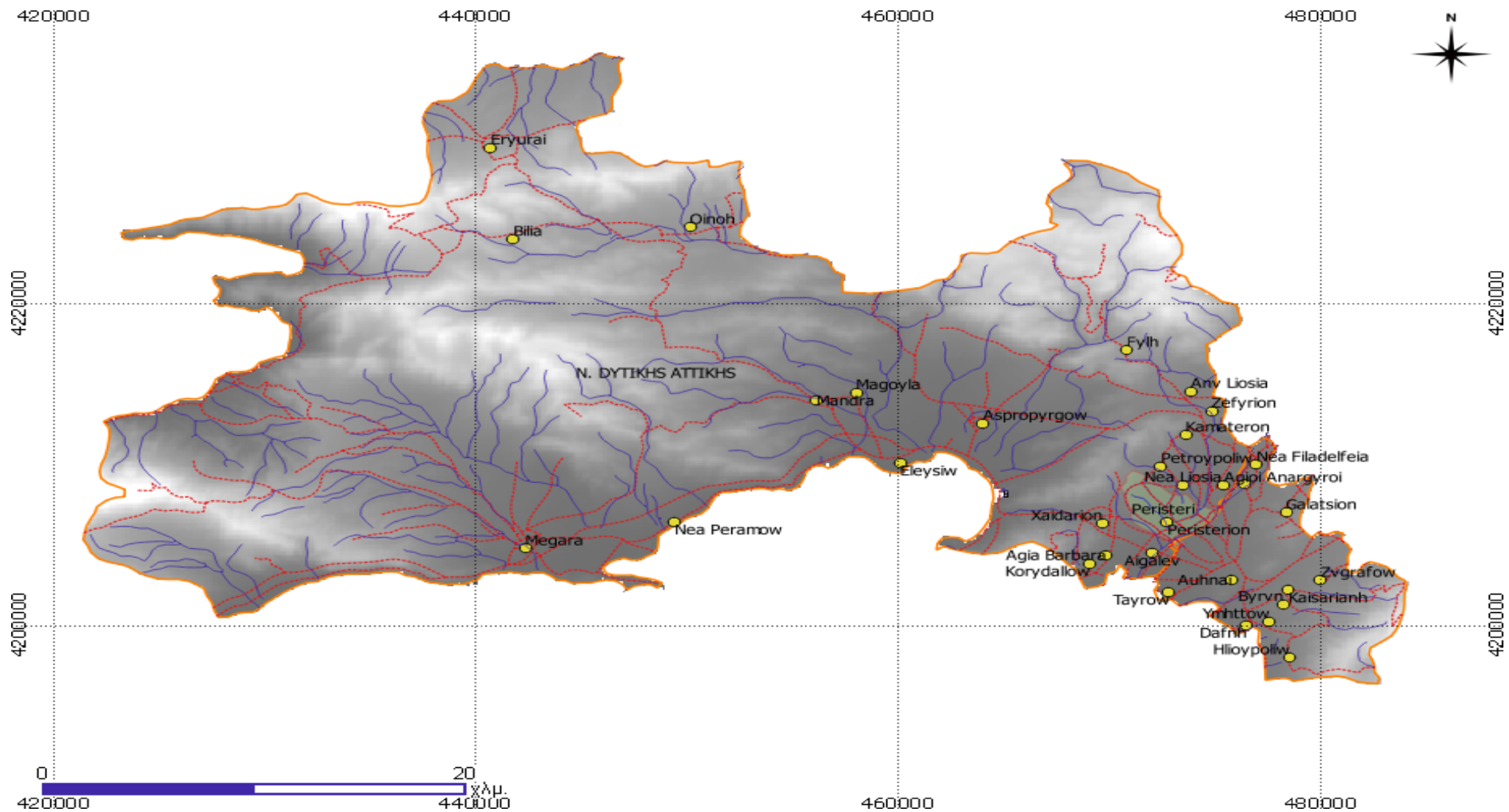
Σήμερα, ο Δήμος αντιμετωπίζει τα προβλήματα μίας σύγχρονης μεγαλούπολης. Μικρά πεζοδρόμια, έλλειψη πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, έλλειψη χώρων στάθμευσης, ελλείψεις σε σχολικές υποδομές, έλλειψη πρασίνου, κυρίως υψηλού πρασίνου, θέματα άρδευσης και ύδρευσης δημοτικών χώρων για ανάπαυση και παιχνιδότοπους κ.λπ. Επομένως, η διαμόρφωση της γενικής διαχείρισης της πολιτικής της εξέλιξης του Περιστερίου, τουλάχιστον ως προς το οικιστικό, πολεοδομικό και ενεργειακό κομμάτι, οφείλει να λάβει υπ' όψιν σοβαρά και καταλυτικά, όλα τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του εσωτερικού και γύρω χώρου σε φυσικό, πολιτικό και διοικητικό επίπεδο, καθώς επηρεάζονται από αυτά οι απαραίτητες υποδομές, προκειμένου να διευκολυνθεί και να αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων του.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η περιγραφή και η αξιολόγηση της πολεοδομικής κατάστασης του Δήμου, ο διευρυμένος περιβαλλοντικός σχεδιασμός, υπό το πρίσμα της εξέλιξης των συνθηκών της κλιματικής αλλαγής και η έλλειψη πρωτογενών χρηματικών πόρων, είναι παράμετροι που πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν για την χάραξη του στρατηγικού σχεδιασμού, προκειμένου να αντιμετωπισθούν ή και να λυθούν οριστικά πολλά από τα παρόντα προβλήματα. Μέσα στα παραπάνω, εντάσσεται και η πολιτική διαχείρισης της ενέργειας και του νερού (ανακύκλωση, συστήματα ΑΠΕ για καθημερινή χρήση, συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας, άρδευση δημοσίων χώρων και ύδρευση ιδιωτικών και δημόσιων κτηρίων, ολοκληρωμένα συστήματα monitoring των χώρων πρασίνου με συστήματα βιοκλιματικού λογισμικού, γεωτρήσεις, πιθανότητα χρήσης «γκρι» νερού κ.λπ), καθώς αποτελούν σημαντικές δαπάνες για τους ΟΤΑ, αλλά και πηγή εσόδων, μέσω τοπικής φορολογίας και λειτουργικής εξοικονόμησης.

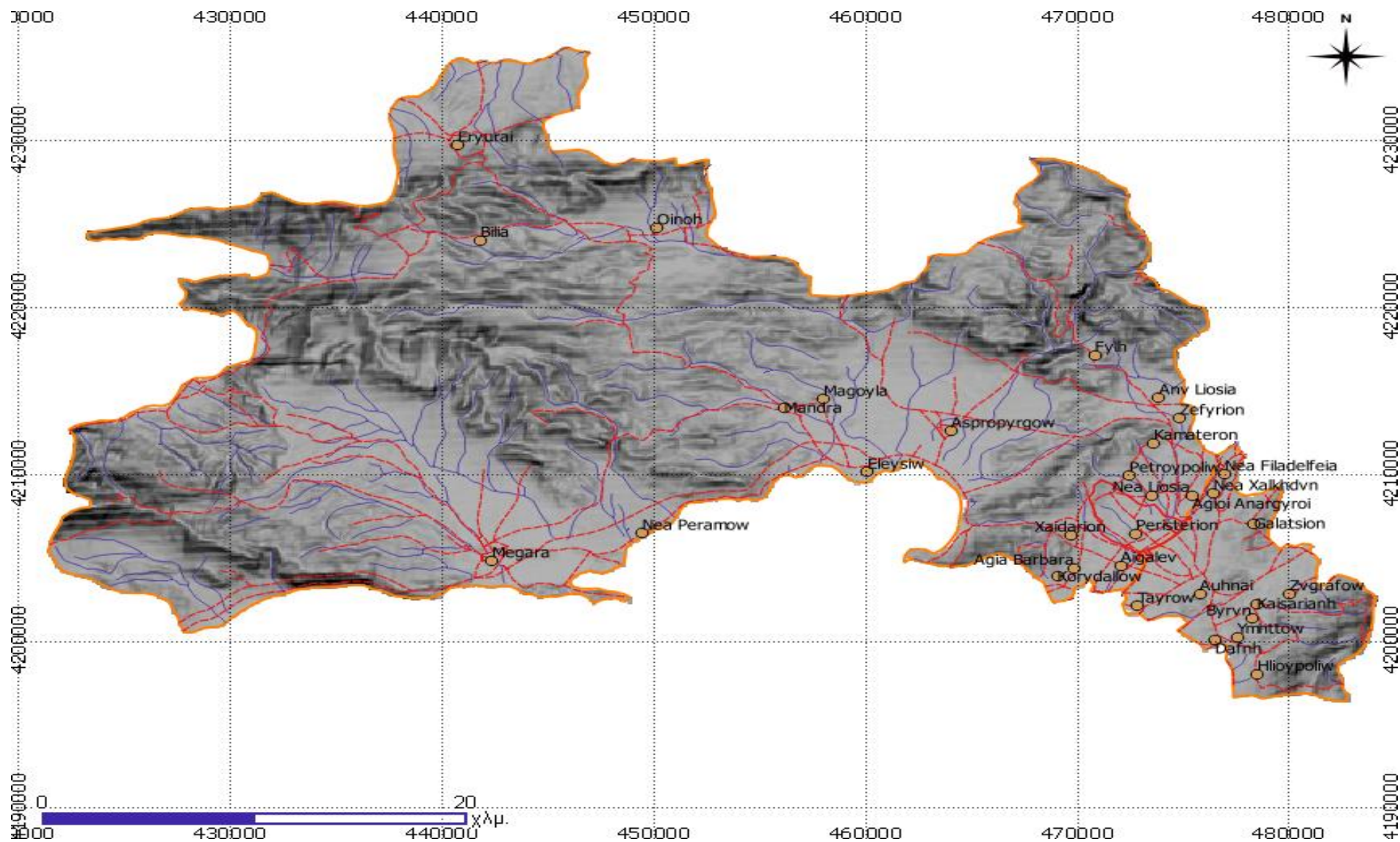
Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται συγκεκριμένες δράσεις, που πρέπει να αφορούν την ενεργειακή αναβάθμιση κτηριακών μονάδων ιδιοκτησίας του Δήμου, και ιδιαίτερα κτηρίων που στεγάζουν υπηρεσίες που καθημερινά εξυπηρετούν κοινό ή θεμελιώδεις, για την λειτουργία του Δήμου, Υπηρεσίες. Ομοίως, στην ίδια κατηγορία προτεραιοτήτων πρέπει να ενταχθούν και οι σχολικές μονάδες συνολικά, καθώς σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Καλλικράτης», η ιδιοκτησία και η ευθύνη λειτουργίας τους μεταφέρθηκε στους ΟΤΑ, μετά την υποβάθμιση του ΟΣΚ. Ιδιαίτερα η ενεργειακή αναβάθμιση των κτηριακών υποδομών των σχολικών μονάδων και των αύλειων χώρων, σύμφωνα με τις αρχές της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής, εντάσσεται μέσα στο πνεύμα των μέτρων διαχείρισης και αναβάθμισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, που η πράξη έδειξε ότι προβλέπουν όλα τα ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως το νέο ΕΣΠΑ 2014 – 2020 που αναμένεται να ξεκινήσει.

Όλο το εύρος δράσεων των παραπάνω στοχεύσεων θα πρέπει να ενταχθεί στις πολιτικές που εφαρμόζονται στα ανώτερα διοικητικά επίπεδα και περιγράφονται ιεραρχημένα στο προγραμματικό πλαίσιο σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ευρωπαϊκή και εθνική πολιτική που εφαρμόζεται σε κάθε δραστηριότητα του χωροταξικού – περιβαλλοντικού τομέα, ορίζει τις

κατευθυντήριες βάσεις, πάνω στις οποίες οφείλει να πλαισιώσει η αυτοδιοίκηση την πολιτική της, υποχρεωτικά, ώστε να έχει πρόσβαση στην παρεχόμενη χρηματοδότηση και διευκολύνσεις στο άμεσο μέλλον. Διαφορετικά υπάρχει ορατός ο κίνδυνος, ένας ΟΤΑ να μείνει έξω από το «παιχνίδι» απορρόφησης χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Γι' αυτό, είναι απαραίτητο από τώρα να γίνει με αύξουσα σειρά αναγκών όλος ο σχεδιασμός ανάπτυξης του Δήμου, ξεκινώντας από τα θεμελιώδη και «χτίζοντας» πάνω σε αυτά, να ακολουθήσει αθροιστικά η βελτίωση της ποιότητας ζωής στην καθημερινότητα και στην παροχή υπηρεσιών προς τον πολίτη.

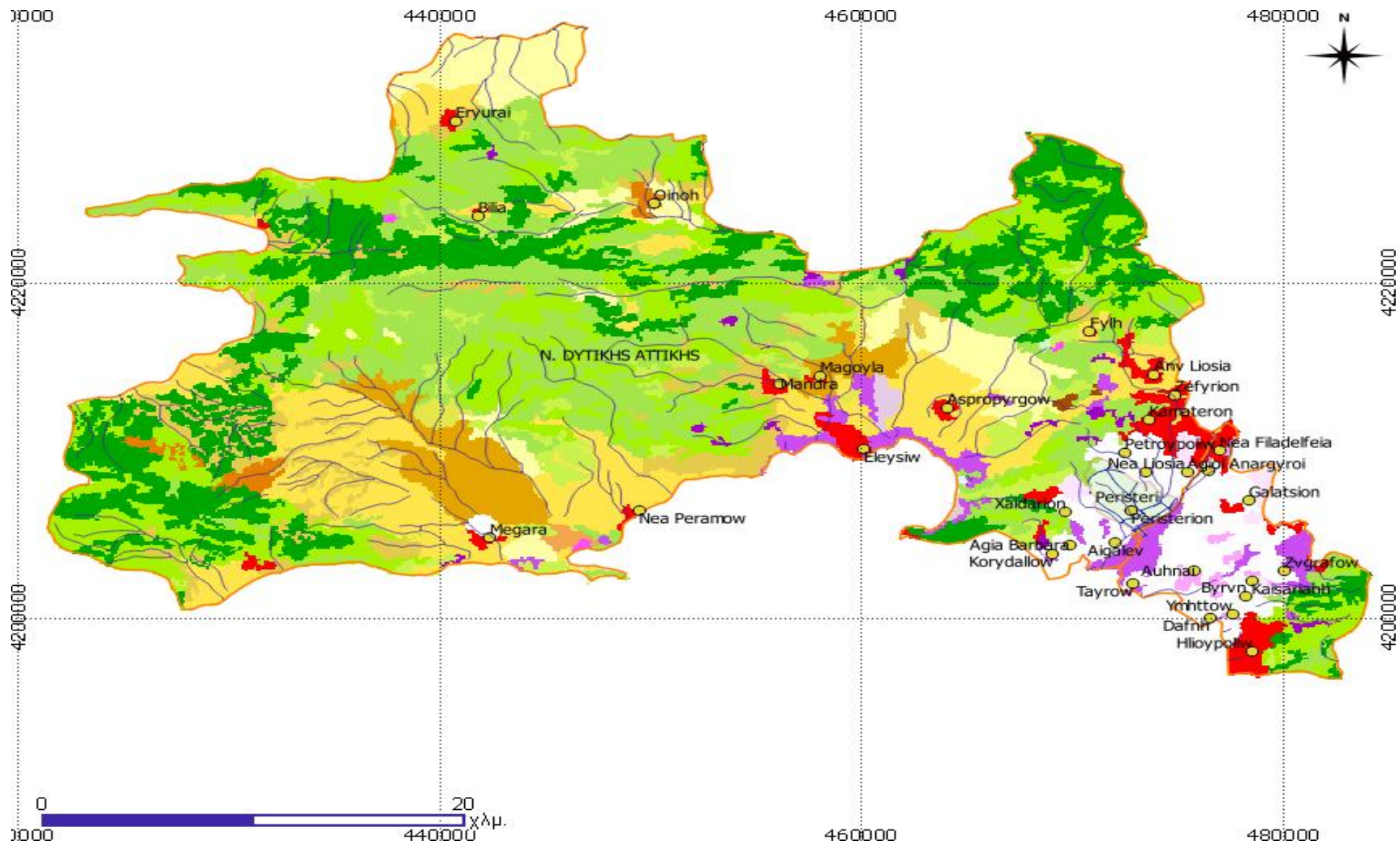


Χάρτης 3: Ενδεικτικό Ψηφιακό υψομετρικό μοντέλο επιφάνειας (ΨΥΜΕ) της ευρύτερης περιοχής της Δ. Αττικής με υπόδειξη του Δήμου Περιστερίου. Με κόκκινη διάστικτη γραμμή εμφανίζεται το κύριο οδικό δίκτυο, με μπλε γραμμή εμφανίζεται το υδρογραφικό δίκτυο. **Πηγή:** Ψηφιακά δεδομένα ελήφθησαν από την διεύθυνση: <http://geodata.gov.gr/geodata/index.php>. Ιδία επεξεργασία Τ.Υ./Τ.Μ.Ε.Ε./Δ.Π. 2012

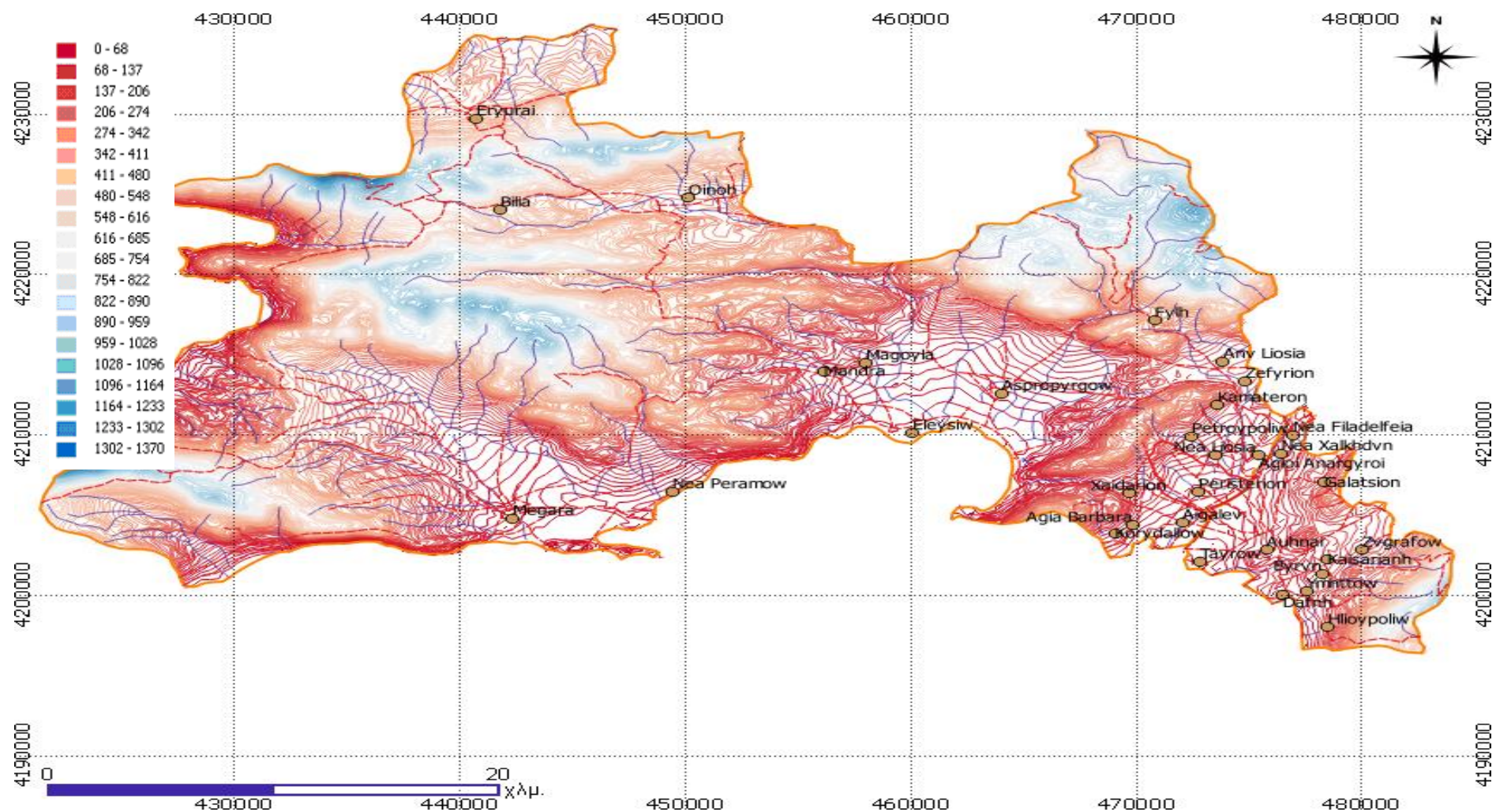


Χάρτης 4: Ενδεικτικό ψηφιακό μοντέλο του ανάγλυφου του εδάφους της ερυτύτερης περιοχής της Δ. Αττικής με υπόδειξη του Δήμου Περιστερίου. Με κόκκινη διάστικτη γραμμή εμφανίζεται το κύριο οδικό δίκτυο, με μπλε γραμμή εμφανίζεται το υδρογραφικό δίκτυο. Η κλίση του ανάγλυφου της περιοχής εμφανίζεται από 0° – 21.57° μοίρες.

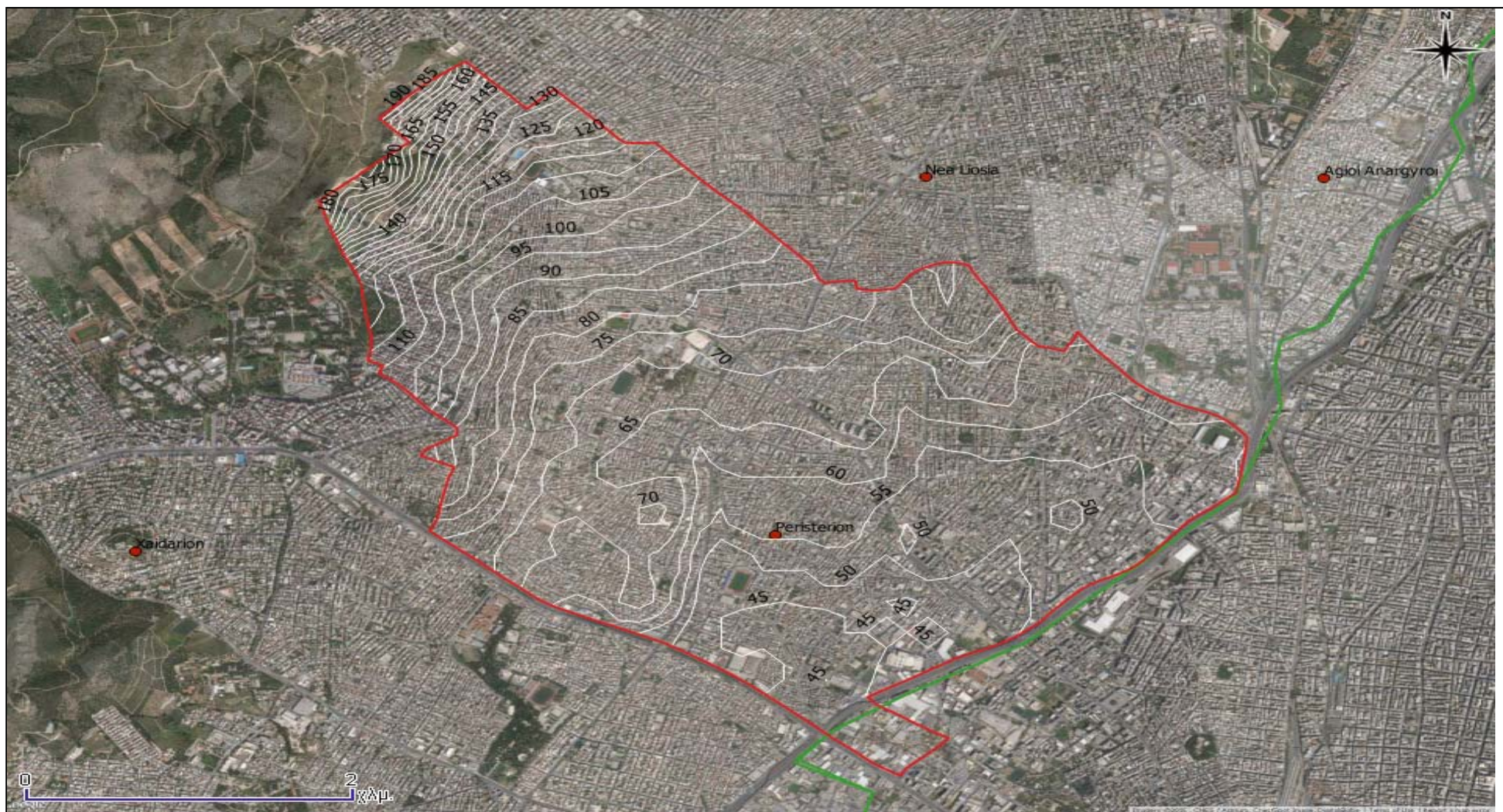
Πηγή: Ψηφιακά δεδομένα ελήφθησαν από την διεύθυνση : <http://geodata.gov.gr/geodata/index.php>. Ιδία επεξεργασία Τ.Υ./Τ.Μ.Ε.Ε./Δ.Π. 2012.



Χάρτης 5: Ενδεικτική απεικόνιση καλύψεων γης σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σχέδιο CORIN στην Δ. Αττική με επισήμανση της θέσης του Δ. Περιστερίου. Με κόκκινο χρώμα φαίνονται οι πιο πυκνοκατοικημένες και βιομηχανικές περιοχές. **Πηγή:** <http://geodata.gov.gr/geodata/index.php>. Ιδία επεξεργασία Τ.Υ./Τ.Μ.Ε.Ε./Δ.Π. 2013.

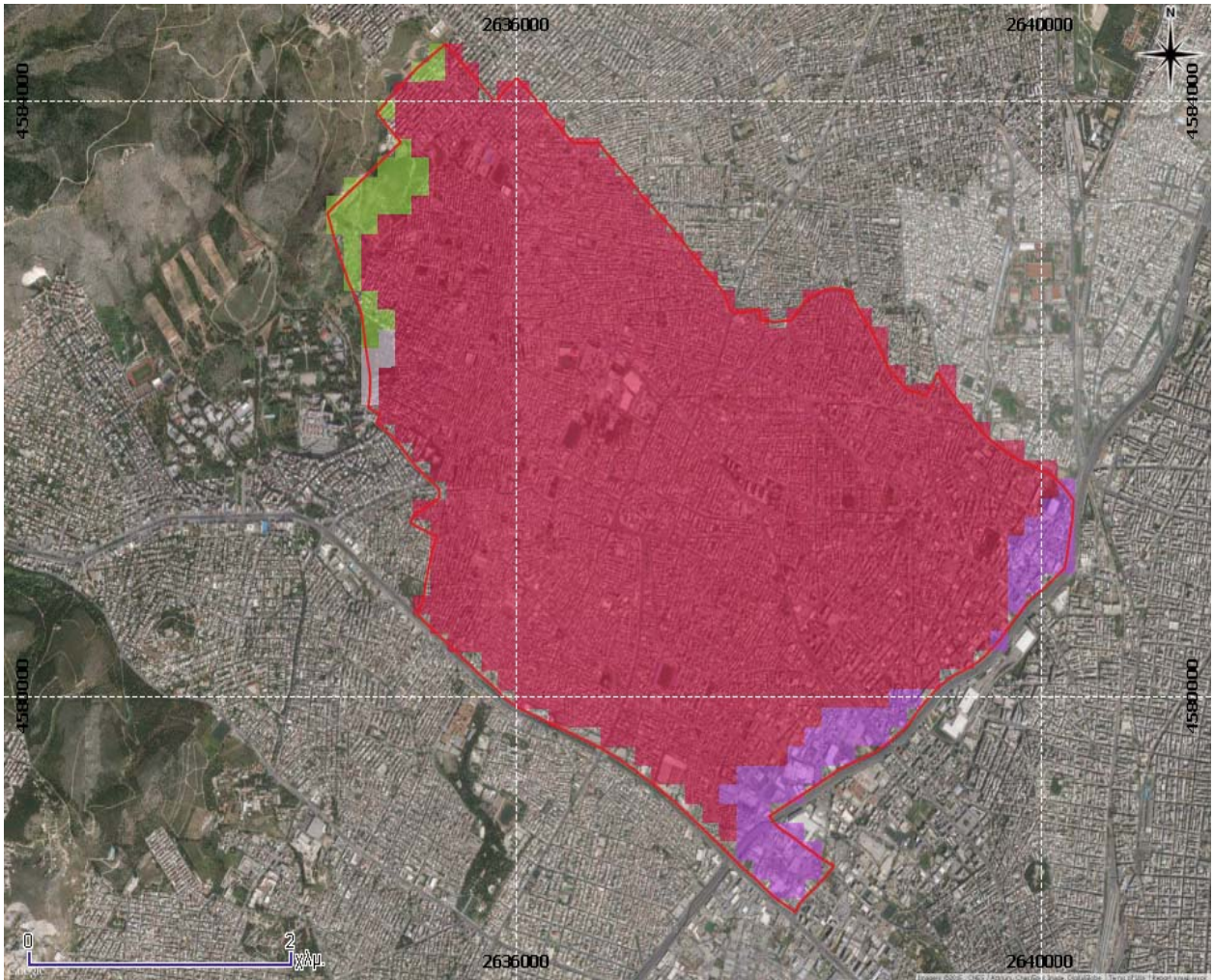


Χάρτης 6: Ενδεικτικό ψηφιακό υψομετρικό μοντέλο εδάφους (ΨΥΜΕ) της περιοχής της Δ. Αττικής όπου φαίνεται η θέση του Δήμου Περιστερίου και αναλυτικά οι λεκάνες απορροής. Η χρωματική διαβάθμιση αντιστοιχεί σε εύρος 0 μέτρα (κόκκινο) έως 1370 μέτρα (μπλε) . Το Περιστέρνι εμφανίζει υψομετρική διαβάθμιση από 38 μέτρα (περιοχή συμβολής Κηφισού με Λεωφόρο Αθηνών), έως τα 208 μέτρα περίπου (οδός Ρέας). Διακρίνονται με αραιές κόκκινου χρώματος ισούψεις καμπύλες, οι λεκάνες απορροής που σχηματίζει το ανάγλυφο. **Πηγή:** <http://geodata.gov.gr/geodata/index.php>, ίδια επεξεργασία Τ.Υ./Τ.Μ.Ε.Ε./ Δ.Π., 2013 Η επεξεργασία έγινε με το λογισμικό QGIS, από την Τ.Υ. / Τ.Μ.Ε.Ε/ Δ.Π.



Χάρτης 7: Ψηφιακό υψομετρικό μοντέλο του Δήμου Περιστερίου (ισοδιάστασης 5 μέτρων αποτυπωμένο σε εικόνα GoogleEarth).

Πηγή: GE Pro..Ιδία επεξεργασία εικόνας από Τ.Υ. / ΤΜΕΕ/ΔΠ/2013.



Χάρτης 8: Απεικόνιση καλύψεων γης στο Περιστέρι σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σχέδιο CORIN. Με κόκκινο χρώμα φαίνεται η περιοχή αστικής ζώνης / κατοικίας, με μπλε η βιομηχανική ζώνη και με πράσινο η δασική ζώνη **Πηγή:**<http://geodata.gov.gr/maps> Από ίδια επεξεργασία στοιχείων Τ.Υ./Τ.Μ.Ε.Ε./ΔΠ.

2.2.1.2 Χωρική- Διοικητική Οργάνωση του Δήμου Περιστερίου

Σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», ο Δήμος Περιστερίου ανήκει στον Δυτικό Τομέα Αθηνών και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Αττικής με έδρα την Αθήνα. Συνολικά οι Περιφερειακές Ενότητες (Τομείς) στην Αττική είναι:

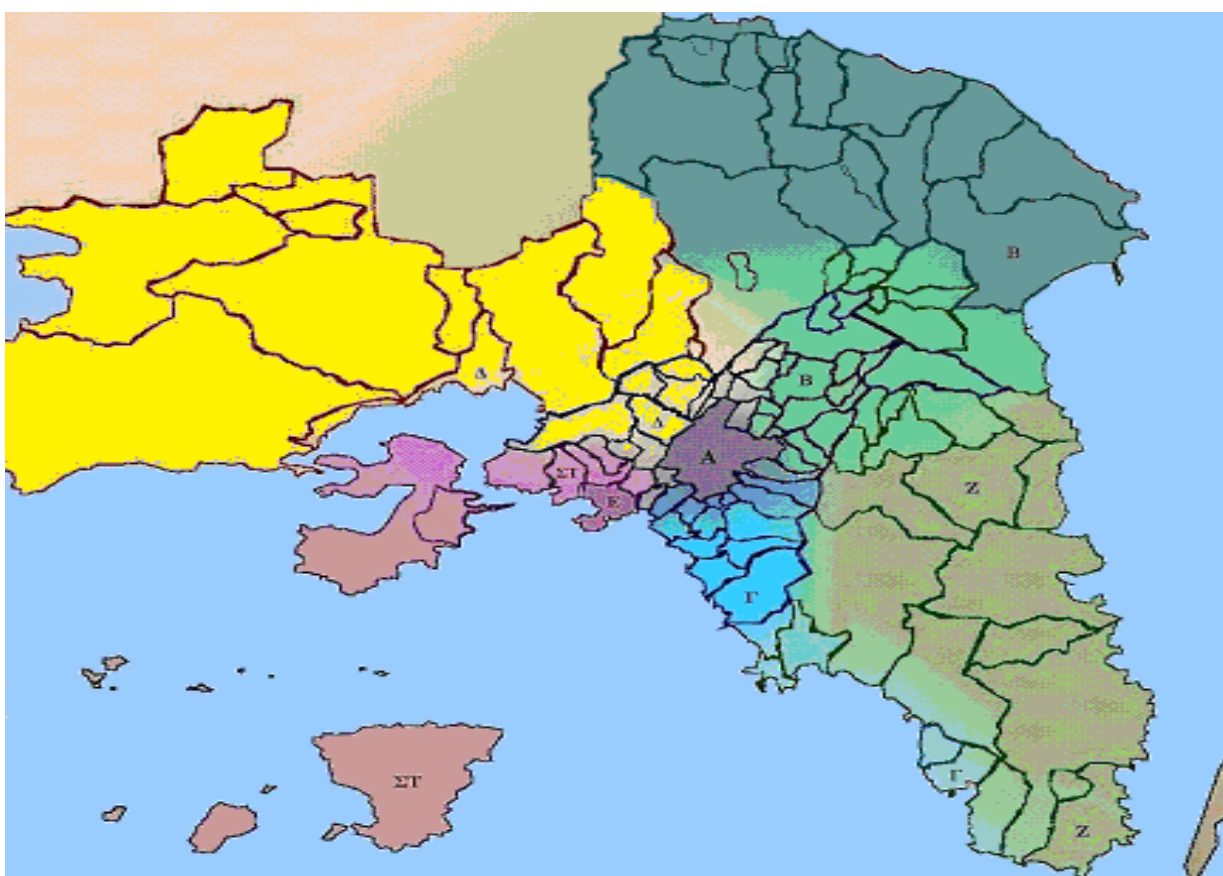
1. Περιφερειακή ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών. Δήμοι: Αθηναίων, Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας, Γαλασίου, Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνος, Ηλιούπολης, Δάφνης-Υμηττού.
2. Περιφερειακή ενότητα Νοτίου Τομέα Αθηνών. Δήμοι : Γλυφάδας, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Αλίμου, Νέας Σμύρνης, Μοσχάτου-Ταύρου, Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου, Αγίου Δημητρίου.
3. Περιφερειακή ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών. Δήμοι: Πεντέλης, Κηφισιάς, Μεταμορφώσεως, Ηρακλείου, Πεύκης-Λυκόβρυσης, Αμαρουσίου, Ψυχικού-Φιλοθέης, Χολαργού-Παπάγου, Νέας Ιωνίας, Βριλησίων, Αγ. Παρασκευής, Χαλανδρίου.
4. Περιφερειακή ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών. Δήμοι: Αιγάλεω, **Περιστερίου**, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, Αγίας Βαρβάρας, Ιλίου, Αγίων Αναργύρων-Καματερού.
5. Περιφερειακή ενότητα Πειραιώς. Δήμοι: Πειραιώς, Κορυδαλλού, Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Περάματος.
6. Περιφερειακή ενότητα Νήσων. Δήμοι: Αίγινας, Τροιζηνίας, Κυθήρων, Αγκιστρίου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Ύδρας, Πόρου.
7. Περιφερειακή ενότητα Δυτικής Αττικής. Δήμοι: Ελευσίνος, Ασπροπύργου, Ερυθρών, Μάνδρας-Ειδυλλίας, Μεγαρέων, Φυλής.
8. Περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής. Δήμοι: Παλλήνης, Αχαρνών, Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Διονύσου, Κρωπίας, Λαυρεωτικής, Μαραθώνος, Μαρκοπούλου- Μεσογαίας, Παιανίας, Ραφήνας-Πικερμίου, Σαρωνικού, Σπάτων-Αρτέμιδας, Ωρωπού.

Ζώνες Αττικής

Η Αττική, για λόγους διαχείρισης και μελέτης, χωρίζεται άτυπα σε επτά ζώνες, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία γεωγραφικής, κοινωνικοοικονομικής και ιστορικής φύσεως. Ειδικότερα, εντάσσονται:

- στη ζώνη Α' η πόλη των Αθηνών,
- στη ζώνη Β' η Βορειοανατολική Αττική,
- στη ζώνη Γ' η Νοτιοανατολική Αττική,
- στη ζώνη Δ' η Δυτική Αττική,
- στη ζώνη Ε' η πόλη του Πειραιώς,
- στη ζώνη ΣΤ' οι Νήσοι του Αργοσαρωνικού και
- στη ζώνη Ζ' τα Μεσόγεια με τη Λαυρεωτική.

Ο Δήμος Περιστερίου περιλαμβάνεται στην ζώνη Δ, η οποία έχει όρια τους δήμους των Αθηνών, την Πάρνηθα, τα Τουρκοβούνια έως τις παρυφές του Ποικίλου Όρους στη δυτική και στη βορειοδυτική διέξοδο από το λεκανοπέδιο, τον Κηφισό ποταμό και το Αιγάλεω, μέχρι και την Κινέττα στο δυτικό άκρο της Αττικής, κατά μήκος της παραλιακής γραμμής του Θριασίου Πεδίου και των κοιλίσκων της Ελευσίνας. Παρακάτω η ζώνη Δ' απεικονίζεται με κίτρινο χρώμα και πρόκειται για την πιο αστικοποιημένη και πυκνοκατοικημένη περιοχή της Αττικής, μαζί με το πολεοδομικό συγκρότημα του Πειραιά. Στη ζώνη Δ' αναπτύσσονται τέσσερις οικιστικές τάσεις, κατά μήκος των οδικών αξόνων της Λεωφόρου Αχαρνών, της Λεωφόρου Χασιάς, της Λεωφόρου Θηβών και της Ιεράς Οδού.



Χάρτης 9: Ζώνες και Διοικητική διαίρεση στην Αττική. Ο Δήμος Περιστερίου σημειώνεται με το γράμμα «Δ».
Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών 2009.

Η οικιστική και βιοτεχνική κάλυψη σε αυτούς τους οδικούς άξονες δείχνει ότι η πρώτη βορειοανατολική τάση κινείται στα όρια των ζωνών Δ και Β, με υπερτοπική έδρα τη Νέα Ιωνία και προορισμό το Μενίδι, έδρα του Δήμου Αχαρνών. Η δεύτερη βόρεια τάση διέρχεται από το υπερτοπικό κέντρο του Ιλίου (Κάτω Λιόσια), με προορισμό την πόλη των Άνω Λιοσίων, στη

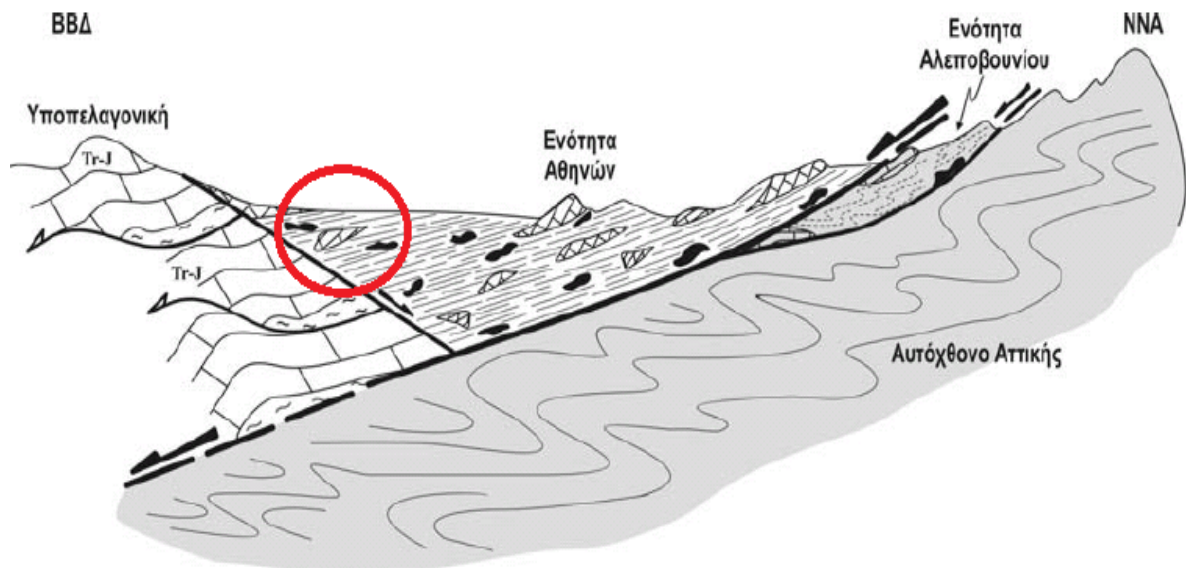
βορειοδυτική έξοδο του λεκανοπεδίου. Η τρίτη δυτική τάση κινείται στην καρδιά της ζώνης Δ, διερχόμενη από τους δήμους της δυτικής Αθήνας, στις παρυφές του Ποικίλου και του όρους Αιγάλεω, μέσα από το Περιστερί. Η τέταρτη οικιστική τάση κινείται κατά μήκος της Ιεράς Οδού, όπου στο ύψος του Κεραμικού βρίσκεται το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και στην δυτική έξοδο του λεκανοπεδίου με υπερτοπικό κέντρο το Αιγάλεω, όπου εδρεύουν τα δύο Τεχνολογικά Ε.Ι. της Αττικής (ΤΕΙ Πειραιά και ΤΕΙ Αθήνας). Ο οδικός άξονας κινείται στην αρχαία διαδρομή προς την Ελευσίνα, σύγχρονη μητροπολιτική έδρα της Δυτικής Αττικής και σημαντική βιομηχανική πόλη. Με έντονο σκοτεινό χρωματισμό απεικονίζονται οι αστικοποιημένες περιοχές και με πιο σκούρο χρωματισμό οι περιοχές που εντοπίζονται έξω από την Αθήνα (βιομηχανικές, αγροτικές, παραθεριστικές).

2.2.1.3 Γεωλογικά χαρακτηριστικά

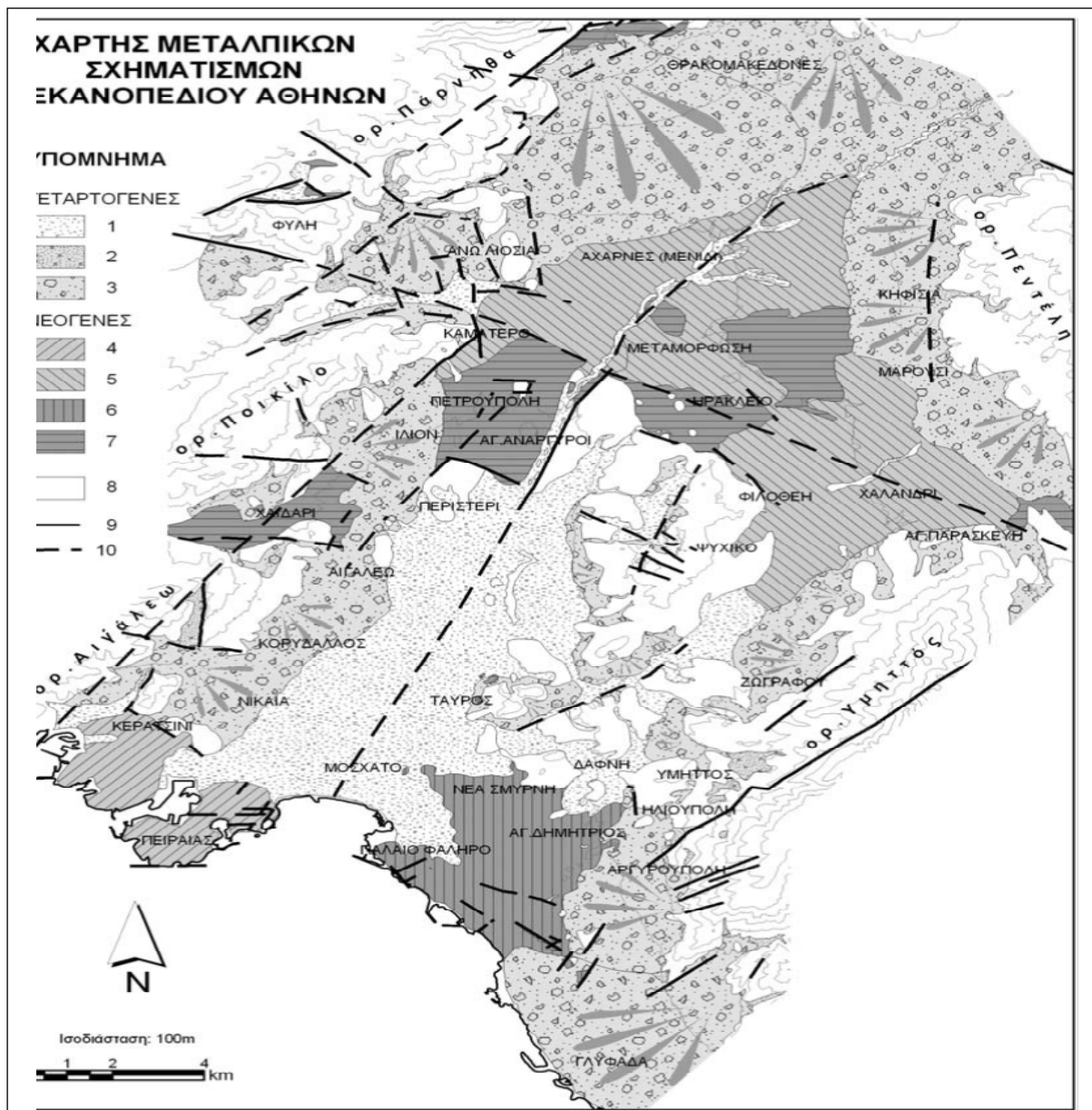
Το υπόβαθρο του Δήμου Περιστερίου συνίσταται στο μεγαλύτερο μέρος του από τεταρτογενείς σχηματισμούς από αλλούβια ή πλευρικά κορήματα και ριπίδια. Επίσης μικρές εμφανίσεις ανωμειοκαινικών ηπειρωτικών σχηματισμών εμφανίζονται κυρίως, στις περιοχές της Ανθούπολης και των Άσπρων Χωμάτων.

Το κυρίως περιεχόμενο αυτής της παραγράφου προέρχεται από το επίσημο Δελτίο της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας, Τόμος XXVI (2004), και την επιστημονική δημοσίευση (paper) των Δ. Παπανικολάου, Σ. Λοίζου, Ι. Σούκη και Εμ. Σκούρτσου, που αφορά τα γεωλογικά υποστρώματα της Αττικής και την σεισμική συμπεριφορά τους. Από το κείμενο έχουν αντληθεί όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, ώστε ο αναγνώστης να αποκτήσει την σφαιρική και αναγκαία εικόνα, που θα χρησιμεύσουν στην διαμόρφωση στόχων για μία επαρκή πολιτική διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων. Τέλος, έχουν χρησιμοποιηθεί αντιπροσωπευτικά στοιχεία από το προηγούμενο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Αναλυτικότερα, αναφέρεται ότι «το Λεκανοπέδιο της Αθήνας εντοπίζεται στο βορειοδυτικό περιθώριο του Αττικοκυκλαδικού μεταμορφικού συμπλέγματος (Marinos & Petracheck, 1956, Παπανικολάου, 1986). Με βάση τη λιθολογική σύσταση, την παραμόρφωση και το βαθμό μεταμόρφωσης, οι σχιστόλιθοι των Αθηνών διακρίνονται σε δύο ενότητες, την υπερκείμενη ουσιαστικά αμεταμόρφωτη Ενότητα Αθηνών και την υποκείμενη ελαφρά μεταμορφωμένη Ενότητα Αλεποβουνίου».



Χάρτης 10: Σχηματική απεικόνιση / σκαρίφημα της γεωλογικής δομής του Λεκανοπεδίου Αθηνών. Οι μεταμορφωμένοι σχηματισμοί του σχετικά Αυτόχθονου της Αττικής και της ενότητας Αλεποβουνίου εντοπίζονται στο δάπεδο ενός μεγάλου ρήγματος εφελκυστικής εποκόλλησης ενώ οι ενότητες Υποπελαγονικής και Αθηνών εντοπίζονται αντίστοιχα στη στέγη (από Παπανικολάου και άλλοι, 2004). Με κόκκινο κύκλο σημειώνεται η θέση που βρίσκεται ο Δήμος Περιστερίου.



Χάρτης 12. Χάρτης Μεταλλικών Σχηματισμών του Λεκανοπεδίου Αττικής.
(Πηγή: Από Παπανικολάου και άλλοι, 2004).

Το Περιστέρι τοποθετείται στο πρηνές του Ποικίλου Όρους, που ανήκει στην αμεταμόρφωτη Ενότητα Αθηνών. Από το πόνημα των Παπανικολάου και συνεργατών (2004): «...Οι σχηματισμοί της Ενότητας Αθηνών δομούν το μεγαλύτερο τμήμα του Λεκανοπεδίου των Αθηνών, αν και επιφανειακά εμφανίζονται μόνο στα ανώτερα τμήματα των λόφων του κεντρικού και του δυτικού τμήματος, λόγω του ότι καλύπτονται από Νεογενείς και Τεταρτογενείς μεταλλικές αποθέσεις. Κατά μήκος της δυτικής παρυφής του Λεκανοπεδίου οι εμφανίσεις της Ενότητας των Αθηνών σχηματίζουν επιμήκη ζώνη, την οποία αποτελούν οι πρόβουνοι του όρους Αιγάλεω και του Ποικίλου Όρους. Η βορειότερη εμφάνιση της απαντά στο όριο των Δήμων Άνω Λιοσίων και Αχαρνών (Μενιδίου), ενώ οι νοτιότερες εμφανίσεις της παρατηρούνται στην περιοχή μεταξύ

Νίκαιας και Κερατσινίου. Στο κεντρικό τμήμα εμφανίζονται στους λόφους που υψώνονται μεταξύ των δομημένων περιοχών του κέντρου της πρωτεύουσας, με διεύθυνση Βορράς – Νότος. Η πρώτη υποενότητα δεν παρουσιάζει λιθολογική ποικιλία και περιλαμβάνει λευκούς – γκριζωπούς, σπανιότερα καστανόχρωους, συμπαγείς, άστρωτους – παχύστρωματώδεις (στρωμένοι σε οριζόντες πάχους 0,5 – 1,5 μ.) νηρητικούς ασβεστόλιθους, κατά θέσεις δολομιτικούς. Οι ασβεστόλιθοι αυτοί εμφανίζουν γενικά τα ίδια χαρακτηριστικά τόσο στο δυτικό όσο και στο κεντρικό τμήμα του Λεκανοπεδίου και περιέχουν τρηματοφόρα, πλήρεις τομείς και θραύσματα ρουδιστών, που προσδιορίζουν κατά βάση ηλικία Σενωνίου. Σε αρκετές περιοχές εμφανίζονται στην ανώτερη θέση του συνόλου της Ενότητας Αθηνών. Στους ανατολικούς πρόποδες του Ποικίλου οι ανώτεροι νηρητικοί ασβεστόλιθοι είναι πιο καστανόχροοι με υποκείμενες εμφανίσεις της ίδιας λιθολογικής υποενότητας...»

«..Η δεύτερη υποενότητα, αντιστοιχεί σε ένα σύνθετο σύστημα, που αποτελείται από διάφορες λιθολογίες και είναι γνωστό με την ονομασία «σχιστόλιθοι των Αθηνών» (Μαρίνος και άλλοι, 1971). Η ονομασία αυτή είναι παραπλανητική και δεν αντιστοιχεί στην πραγματική φύση των σχηματισμών, δεδομένου ότι περιλαμβάνει αμεταμόρφωτα κλαστικά ιζήματα, όπως ψαμμίτες, άργιλοι, ψαμμούχες, μάργες και πλακώδεις μαργαϊκοί ασβεστόλιθοι, οι οποίοι κατά θέσεις σχηματίζουν αξιόλογες εμφανίσεις και συχνά περιέχουν πυριτικές ενδιαστρώσεις και κονδύλου πυριτόλιθων. Σε αρκετές θέσεις, τόσο στο δυτικό τμήμα όσο και στο κεντρικό τμήμα έχει αναφερθεί η ύπαρξη πλουσιότατης μικροπανίδας του Άνω Κρητιδικού, εντός των μαργαϊκών ασβεστόλιθων (Μαρίνος 1937, Τάταρης 1967, Μαρίνος και άλλοι, 1971, 1974)». Η λιθολογική ποικιλία της υποενότητας αυτής, είναι πιο έντονα εκφρασμένη στο δυτικό τμήμα του Λεκανοπεδίου. «Στην Πετρούπολη, οι 'σχιστόλιθοι των Αθηνών' s.s κοντά στην επαφή τους με τους τεκτονικά υποκείμενους ασβεστόλιθους της Υποελαγονικής αποτελούνται από υπερβασικά πετρώματα, ερυθρούς πηλίτες, τόρφους και τορφίτες, μάργες και σχίστες, που εναλλάσσονται μεταξύ τους. Νοτιότερα και επί της ίδιας ζώνης, οι «σχιστόλιθοι των Αθηνών» αποτελούνται από εναλλαγές καστανόφαιων πηλιτών, σχιστών, ψαμμιτών, μαργών και πλακωδών ασβεστολιθών. Από την περιοχή του Χαϊδαρίου και νοτιότερα, φαίνεται ότι υφίσταται μία σχετική διαφοροποίηση των λιθολογικών φάσεων που απαντώνται, χωρίς ωστόσο να μεταβάλλεται ο χαρακτήρας της υποενότητας αλλά και της Ενότητας Αθηνών, γενικότερα. Οι πλακώδεις ασβεστόλιθοι αυξάνονται και είναι πιο καστανόχροοι ενώ και τα σώματα των υπερβασικών πετρωμάτων είναι πιο συχνά ογκώδη. Στον Προφήτη Ηλία Χαϊδαρίου και στις περιοχές Κορυδαλλού και Νίκαιας, οι λεγόμενοι «σχιστόλιθοι των Αθηνών» s.s. συνίστανται και πάλι από ψαμμίτες και ψαμμούχες μάργες, πηλίτες, σχίστες, ηφαιστειακούς τόρφους και τορφίτες και καστανόρωμους πλακώδεις μαργαϊκούς

ασβεστολιθους. Οι ασβεστόλιθοι αυτοί είναι τομές τρηματοφόρων του Άνω Κρητιδικού (*Globotruncana sp.*) και ακτινόζωα (*Radiolaria*)».

Σημειώνεται εδώ, ότι στην περιοχή της Κηπούπολης, υπάρχουν ανοικτές εδαφικές τομές, όπου μπορούν να βρεθούν δια γυμνού οφθαλμού, απολιθωμένα όστρακα αυτής της περιόδου. Σε άλλο σημείο της ίδιας δημοσίευσης, σχετικά με το γεωλογικό υπόβαθρο που αφορά το Περιστέρι, αναφέρονται τα εξής:

«Στους λόφους του κεντρικού Λεκανοπεδίου, από τα Τουρκοβούνια μέχρι και το λόφο Σικελίας, η λιθολογική ποικιλία είναι σχετικά πιο περιορισμένη. Στο νότιο τμήμα των λόφων των Τουρκοβουνίων, παρατηρούνται εναλλαγές καστανοφόρων πηλιτών, μαργαϊκών ασβεστόλιθων και ψαμμούχων μαργών, ενώ επίσης παρατηρούνται τορφφίτες και υπερβασικά σώματα. Οι φάσεις αυτές περιβάλλουν τους νηριτικούς ασβεστόλιθους και αποτελούν τον ανώτερο ορίζοντα. Στην ανατολική πλευρά των λόφων του κεντρικού τμήματος υπερτερούν οι πλακώδεις ασβεστόλιθοι, όπου εναλλάσσονται κυρίως με ψαμμίτες και ψαμμούχες μάργες. Παρά την έντονη παραμόρφωση και την ασθενή ανακρυστάλλωση που παρατηρείται στα ασβεστομαργαϊκά και ψαμμιτικά στρώματα, δεν απουσιάζει η χαρακτηριστική μικροπανίδα από τρηματοφόρα (*Globotruncana sp.*) και απολιθωμένους οργανισμούς που δείχνουν Ανώκρητική ηλικία». Η παραμόρφωση της πρώτης ενότητας είναι κυρίως ρηξιγενής και εκφράζεται μέσω ρηγμάτων, από τα οποία κάποια περιορίζονται στη μία υποενότητα, ενώ άλλα επηρεάζουν και τις δύο. Η παραμόρφωση της δεύτερης υποενότητας είναι πιο πολύπλοκη και χαρακτηρίζεται από έντονη πτύχωση με ισοκλινείς πτυχές και λεπιώσεις, οι οποίες σε συνδιασμό με τις ρηξιγενείς επιφάνειες επιτείνουν την χαώδη εικόνα της δομής.

Η επαφή μεταξύ των δύο λιθολογικών συνόλων είναι πάντα τεκτονική. Στις περισσότερες περιπτώσεις η επαφή αυτή συνοδεύεται από την παρουσία τεκτονικού λατυποπαγούν, πάχους 1 – 1,5 μ., το οποίο περικλείει θραύσματα και λατύπες κυρίως από τους νηριτικούς ασβεστόλιθους και σε μικρότερο ποσοστό μικρότερες λατύπες από πυριτόλιθους, ψαμμίτες και σχίστες. Ειδικά στους νοτιότερους λόφους του κεντρικού τμήματος (Λόφος Σικελίας, Ακρόπολη, Φιλοπάππου, Λυκαβητός), οι νηριτικοί ανθρακικοί σχηματισμοί εμφανίζονται σε ανώτερη θέση, τεκτονικά υπερκείμενοι των πελαγικών φάσεων, με περίπου οριζόντια τεκτονική επαφή, δίνοντας την εντύπωση ότι αποτελούν ένα ενιαίο τεκτονικό κάλυμμα.

Η εσωτερική γεωμετρία της Ενότητας Αθηνών, με τις διαδοχικές εναλλαγές των δύο υποενοτήτων, αποκαλύπτεται με εντυπωσιακό τρόπο στα παλαιά λατομεία του δυτικού και του κεντρικού τμήματος του Λεκανοπεδίου. Στο δυτικό τμήμα και συγκεκριμένα στα λατομεία Κηπούπολης – Άσπρων Χωμάτων, (σημείωση: η αναφορά αυτή αφορά το γνωστό λατομείο στο Μαλατέστα), διακρίνονται τουλάχιστον δύο επαναλήψεις από τις τρεις που αναγνωρίζονται στο

δυτικό τμήμα. Στη θέση αυτή παρατηρούνται εντυπωσιακές τεκτονικές επιφάνειες με οριζόντιες γραμμές ολίσθησης, που φέρνουν σε επαφή τους διάφορους λιθολογικούς τύπους της δεύτερης υποενότητας μεταξύ τους, αλλά και στο κεντρικό τμήμα του Λεκανοπεδίου, στα παλαιά λατομεία των Τουρκοβουνίων, όπου επίσης παρατηρήθηκαν τρεις παρεμβολές ανθρακικών μέσα στην πελαγική φάση.

Η Ενότητα των Αθηνών υπέρκειται τεκτονικά των σχηματισμών της Ενότητας Υποπελαγονικής στο δυτικό τμήμα του Λεκανοπεδίου. Η επαφή εμφανίζεται κατά μήκος των ανατολικών προπόδων του Αιγάλεω και του Ποικίλου Όρους, κλίνει με μέτριες τιμές κλίσης προς τα ανατολικά και τέμνεται από νεότερα ρήγματα με διεύθυνση Α – Δ. Οι παρατηρούμενες μικροδομές (γραμμές προστριβής σε κατοπτρικές επιφάνειες, θραυσιγενής παραμόρφωση των ανθρακικών σχηματισμών της υποκείμενης Ενότητας Υποπελαγονικής και των κλαστικών σχηματισμών της υπερκείμενης Ενότητας Αθηνών) υποδηλώνουν ολίσθηση των υπερκείμενων σχηματισμών προς τα ανατολικά. Στο ανατολικό τμήμα του Λεκανοπεδίου, η Ενότητα Αθηνών επίσης υπέρκειται τεκτονικά των σχηματισμών της μεταμορφωμένης Ενότητας Αλεποβουνίου. Η επαφή στο μεγαλύτερο τμήμα της καλύπτεται από μεταλλικούς σχηματισμούς, αναγνωρίζεται δε κυρίως από το τεκτονικό πέτρωμα που δημιουργήθηκε και από το γεγονός ότι εκατέρωθεν αυτής, τα πετρώματα έχουν υποστεί έντονη διατμηματική παραμόρφωση, πράγμα που καθιστά δύσκολη την αναγνώριση του ορίου των δύο ενότητων. Η διατμηματική παραμόρφωση των σχηματισμών της Ενότητας Αθηνών εξασθενεί σταδιακά προς τα δυτικά.

Στην Ενότητα Αθηνών, παρατηρούνται δύο διευθύνσεις αξόνων πτυχών: ένα σύστημα με διεύθυνση ΒΔ – ΝΑ και βύθιση προς ΝΑ και ένα δεύτερο σύστημα με διεύθυνση ΒΑ – ΝΔ με βύθιση προς ΒΑ (Poll & Theodoropoulos 1971). Το πρώτο σύστημα συνδέεται πιθανότατα με την αλτική παραμόρφωση του Ηώκαινου, ενώ το δεύτερο σύστημα με την μεταγενέστερη φάση ανόδου των μεταμορφωμένων στην επιφάνεια.

2.2.1.4. Υδρογεωλογία – Υδρολογία – Διαχείριση Υδατικών Πόρων

Διαχείριση Υδατικών πόρων

Η παρακάτω ενότητα προέρχεται από το σχέδιο καταγραφής των υδατικών διαμερισμάτων της Γενικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ (2014) και έχει διαμορφωθεί ώστε να είναι προσαρμοσμένη στο προφίλ των αναγκών και του απαραίτητου σχεδιασμού για τον Δήμο Περιστερίου. Επιπλέον, καλύπτει την βασική πληροφορία που πρέπει να διαθέτει ένας ΟΤΑ, προκειμένου να διαμορφώσει άποψη και θέση για το ζήτημα της διαχείρισης του νερού.

Το νερό είναι η πιο αναγκαία παράμετρος για την διατήρηση της ζωής στον πλανήτη. Αποτελεί έναν μη ανανεώσιμο φυσικό πόρο. Παρά το γεγονός ότι, η επιστημονική κοινότητα είναι διχασμένη ως προς το φαινόμενο της υπερθέρμανσης και την κλιματική αλλαγή, προβλήματα όπως η ερημοποίηση και η διαθεσιμότητα των υδατικών πόρων (εξαιτίας μείωσης ή μετατόπισης των βροχοπτώσεων και μεταβολής της έντασής τους, ρύπανσης, μόλυνσης των υδροφορέων και υφαλμύρωσης), είναι κοινώς αποδεκτά και υπάρχει ομοφωνία ως προς το επείγον της αναγκαιότητας για κινητοποίηση. Όλες οι προσπάθειες πλέον επικεντρώνονται στην καταγραφή και προστασία των υδατικών πόρων και στην εφαρμογή μεθόδων εξοικονόμησης και ανακύκλωσης νερού (αρδευτικά συστήματα, βιολογικοί καθαρισμοί κ.λ.π), ώστε να επιτευχθεί ένας στόχος εξοικονόμησης της τάξης του 30% στην διαχείριση της παγκόσμιας κατανάλωσης. Στις μέρες μας, σε παγκόσμιο επίπεδο, το 70% του νερού καταναλώνεται στην γεωργία, το 22% στην βιομηχανία και το 8% στις εσωτερικές ανάγκες των πόλεων.

Είναι γεγονός ότι, μέχρι την πρόσφατη σχετικά απόφαση της Ε.Ε. (βλ. παρακάτω) και την προσπάθεια του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης – Περιβάλλοντος & Ενέργειας (Υ.Π.Α.Π.Ε.Ν.), για καταγραφή των υδατικών πόρων σε πανελλαδική κλίμακα, για τον διαχωρισμό όλης της χώρας σε Υδατικά Διαμερίσματα, κανένας Ο.Τ.Α. στην Ελλάδα, κυριολεκτικά δεν είχε μία ολοκληρωμένη στόχευση για την διαχείριση του νερού που τον αφορά. Αποσπασματικές λύσεις έχουν εφαρμοστεί παντού (υδατοδεξαμενές, αφαλάτωση, γεωτρήσεις, βιολογικοί καθαρισμοί). Υπό αυτή την έννοια, οι ΟΤΑ, δεν έχουν προχωρήσει ακόμα ούτε στον υπολογισμό του «οικολογικού αποτυπώματος» τους, έννοια που σε γενικές γραμμές αντανάκλα την ποσότητα φυσικού νερού που χρειάζεται να καταναλωθεί για την παραγωγή προϊόντων και χρήση από τους δημότες, και εμπεριέχει και την έννοια του οικολογικού δυναμικού.

Ακόμα, δεν υπάρχει μία ολοκληρωμένη πρακτική, που να καλύπτει τις αρχές της αειφορικής διαχείρισης των υδάτων σε πανελλαδική κλίμακα και να εξειδικεύεται σε επίπεδο Ο.Τ.Α., λαμβάνοντας υπ' όψιν όλες τις δυνατές παραμέτρους παροχής/κατανάλωσης. Παρ' ότι η Ελλάδα δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερο πρόβλημα επάρκειας σε νερό, δεν σημαίνει ότι η χρήση των υδατικών πόρων πρέπει να συνεχίσει να είναι ασύδοτη, γιατί κατά τα επόμενα χρόνια θα ενταθεί η διαμάχη για την «κτήση» των υδατικών πόρων σε διεθνές επίπεδο, εξαιτίας και της επιφανειακής ανακατανομής τους που συντελείται.

Επομένως, γνωρίζοντας τα μεγάλα προβλήματα στην διαχείριση του νερού και την τάση επιδείνωσης αυτών, είναι απολύτως απαραίτητο να χαραχθούν εξειδικευμένες πολιτικές διαχείρισης των υδατικών αναγκών από κάθε ΟΤΑ, υπακούοντας στα γενικά πλαίσια που ορίζει η νομοθεσία της ΕΕ και οι Οδηγίες που έχουν ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο, βάση της απτής πραγματικότητας.

Οι ΟΤΑ πλέον έχουν επιφορτιστεί άμεσα με το βάρος της πρόνοιας ως προς την διαχείριση των υδατικών πόρων σε τοπική κλίμακα, και εννοείται ότι όλες οι ενέργειές τους πρέπει να εντάσσονται στον γενικότερο σχεδιασμό του Υ.Π.Α.Π.ΕΝ., που με τη σειρά του έχει προσαρμοσθεί στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες (βλ. παρακάτω). Ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006) και το πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010) παρέχουν στην πολιτική και υπηρεσιακή ηγεσία των ΟΤΑ τις αναγκαίες κατευθύνσεις για την άσκηση αρμοδιοτήτων, που αφορούν την προστασία και την διαχείριση περιβαλλοντικών πόρων. Συγκεκριμένα:

A. Στο πρόγραμμα «Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010),

- στο άρθρο 73, καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Στο αρθ. 1.Β. iii καθορίζεται η αρμοδιότητα της να κάνει προτάσεις και να λαμβάνει αποφάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

- Στο άρθρο 94, καθορίζονται συμπληρωματικά, ως προς τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που αφορούν δραστηριότητες, οι οποίες κατ' επέκταση σχετίζονται και με την προστασία του υδροφόρου ορίζοντα.

B. Στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006).

- στο άρθρο 75 καθορίζονται οι αρμοδιότητες παρέμβασης και γνωμοδότησης των ΟΤΑ σχεδόν σε όλο το φάσμα των τομέων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, πάντα μέσα στα πλαίσια που καθορίζονται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς της κεντρικής Κυβέρνησης και της ΕΕ.

Το αρνητικό σημείο μέχρι σήμερα είναι ότι οι ΟΤΑ, έχουν περιοριστεί κυρίως σε ενέργειες διαχειριστικού χαρακτήρα για κατηγορίες αρμοδιοτήτων εισπρακτικού χαρακτήρα, παραβλέποντας αρμοδιότητες που έχουν να κάνουν με διερεύνηση προτάσεων και δράσεων που έχουν άμεση σχέση με την αξιοποίηση και προστασία του οικολογικού τους δυναμικού. Τουλάχιστον ως προς το θέμα της διαχείρισης προβλημάτων που σχετίζονται με τους υδατικούς πόρους, οι ΟΤΑ, κυρίως των μεγάλων αστικών κέντρων, ακόμα υπολείπονται πολύ από το σημείο όπου θα έχουν αποδείξει ότι έχουν ενεργό ρόλο στην διαμόρφωση ευρύτερης πολιτικής μέσα από την ανάλυση των τοπικών προβλημάτων και την παρουσίαση ρεαλιστικών και καινοτόμων προτάσεων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του προβλήματος είναι η επιμονή πολλών ΟΤΑ να μην ακολουθούν συγκροτημένη πολιτική διαχείρισης των ΑΣΑ που παράγουν, με αποτέλεσμα να συνεχίζεται, έστω και σε μικρότερη κλίμακα το φαινόμενο των παράνομων χωματερών, ή να επιμένουν στην λειτουργία του ήδη κορεσμένου ΧΥΤΑ της Φυλής, ή να μην δέχονται με κανένα τρόπο την δημιουργία ΧΥΤΑ ή ΧΥΤΥ στα υπερτοπικά όρια τους για την επεξεργασία των δικών τους

απορριμμάτων, ή τέλος, να ακολουθούν «αυτόνομες» μεθοδολογίες αντιμετώπισης προβλημάτων που έχουν επίπτωση στον υδροφόρο ορίζοντα.

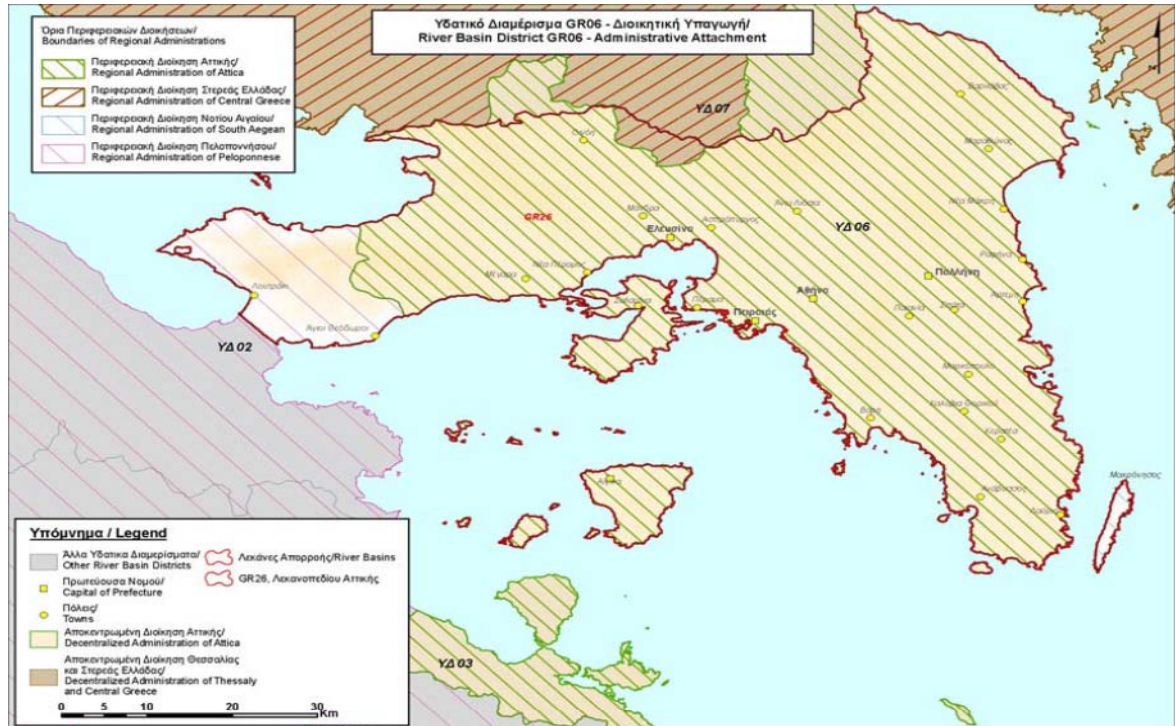
Απαραίτητη προϋπόθεση για έναν ΟΤΑ, προκειμένου να συγκροτήσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης των υδατικών του πόρων, είναι να συνδυάσει την στρατηγική που θα θέσει η πολιτική ηγεσία, με τα δεδομένα που θα παρουσιάσει το επιστημονικό προσωπικό του ΟΤΑ. Η αυτιστική συμπεριφορά σε θέματα διαχείρισης περιβάλλοντος δεν εξυπηρετεί επ ουδενί, ούτε τον ευρύτερο στόχο της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής μέσα από την ενότητα «υδατικοί πόροι», ούτε προσφέρει κάτι σε εθνικό επίπεδο. Επομένως, πρέπει να υπάρξει μία επανεξέταση των θέσεων και των μεθόδων λειτουργίας των ΟΤΑ, προκειμένου να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις αρμοδιότητες που ήδη έχουν, ώστε να συνδυάσουν την συμμετοχή τους στην προστασία των περιβαλλοντικών πόρων και την εισροή χρηματοδοτήσεων.

Η περιοχή του Περιστερίου ανήκει στο 6^ο Υδατικό Διαμέρισμα (GR06) σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, που εξέδωσε η Ειδική Γραμματεία Υδάτων το 2013. Ενωσιολογικά, Υδατικό Διαμέρισμα είναι μια εδαφική έκταση που αποστραγγίζεται από ποτάμια και τα αντίστοιχα παράκτια ύδατα και περιλαμβάνει επιμέρους λεκάνες απορροής. Τα Σχέδια Διαχείρισης που αφορούν ένα υδατικό διαμέρισμα αποτελούν μία στιγμιαία καταγραφή, γι' αυτό και υπάρχει συνεχώς ανάγκη επικαιροποίησης. Οι περιγραφικοί χάρτες και πίνακες που ακολουθούν προέρχονται από το τεύχος 6 της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, από το πρόγραμμα απογραφής των Υ.Δ.



Χάρτης 13: Υδατικά διαμερίσματα της Ελλάδος.

Πηγή: ΥΠΕΚΑ, Γ. Γ. Υδάτων, 2014



Χάρτης 15:

Πηγή: ΥΠΕΚΑ, Γ. Γ. Υδάτων, 2014

Η προσπάθεια του σχεδίου είναι μακροπρόθεσμη και διεθνής και εντάσσεται στο πλαίσιο της αειφορικότητας στην διαχείριση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από αυτά.

Το σχέδιο τέθηκε σε αρχική μορφή σε δημόσια διαβούλευση την περίοδο 2012 – 2013 και κατόπιν διαμορφώθηκε στην τελική του μορφή, με σειρά παραδοτέων έργων που βασίστηκαν στην συλλογή στοιχείων και τεκμηρίωση αυτών.

Είναι απαραίτητο και χρήσιμο να αναφερθεί συνοπτικά το νέο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο, μέσω του οποίου ενσωματώθηκε η ευρωπαϊκή οδηγία 2000/60/ΕΚ, ώστε να μπορεί να ανατρέξει ο κάθε ενδιαφερόμενος.

- Νόμος 3199/9-12-2003 (ΦΕΚ 280 Α) για την “προστασία και διαχείριση των υδάτων – εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000”, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τους νόμους Ν. 3481/2006, Ν. 3587/2007, Ν. 3621/2007, Ν. 3734/2009 και Ν. 4117/2013.
- Προεδρικό Διάταγμα υπ’ αριθμ. 51/2007 (ΦΕΚ 54Α/8-3-2007) “Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της

πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000”, κατ’ εξουσιοδότηση των διατάξεων του Άρθρου 15, παράγρ. 1 του Νόμου 3199/2003.

- Την Κοινή Υπουργική Απόφαση 39626/2208/Ε130 (ΦΕΚ 2075Β/25-09-2009), σχετικά με τον καθορισμό μέτρων για την προστασία των υπόγειων νερών από την ρύπανση και την υποβάθμιση, με την οποία ενσωματώθηκε η Οδηγία 2006/118/ΕΚ σχετικά με “την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση”, κατ’ εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 17 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.
- Την Απόφαση Αριθμ. Οικ. 706/2010 (ΦΕΚ 1383Β/2-9-2010) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, σχετικά με τον Καθορισμό των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους.
- Την Κοινή Υπουργική Απόφαση 51354/2641/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1572Β/8-12-2010), σχετικά με τον Καθορισμό Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/105/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 “σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου”, καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις.
- Την Κοινή Υπουργική Απόφαση 140384/2011 (ΦΕΚ 2017Β/9-9-2011), σχετικά με τον Ορισμό Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων, με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στην λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν. 3199/2003.
- Την Υπουργική Απόφαση 1811 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΦΕΚ 3322Β/30-12-2011) «Ορισμός ανώτερων αποδεκτών τιμών για την συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης σε υπόγεια ύδατα, σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ’ αριθμ. 39626/2208/Ε130/2009 κοινής υπουργικής απόφασης (Β’ 2075)».
- Την Κοινή Υπουργική Απόφαση 145116/2011 (ΦΕΚ 354Β/8-3-2011) «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις».

➤ Την Κοινή Υπουργική Απόφαση 150559/2011 (ΦΕΚ 1440B/16-7-2011) «Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού», όπως αυτή τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ 160143/2011 (ΦΕΚ 2834B/15-12-2011).

Οι Δήμοι, όπως και ο Δήμος Περιστερίου, εντάσσονται στο πλαίσιο των φορέων που οφείλουν να έχουν σαφή εικόνα για τους υδροφορείς τους και την διαχείριση των υδατικών τους πόρων, καθώς ο υδροφόρος ορίζοντας δεν έχει μόνο τοπικό χαρακτήρα, μέσα σε ένα γενικό εθνικό πλαίσιο.

Όλο το σχέδιο καταγραφής και διαχείρισης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, εξελίσσεται ακόμα και θα συνεχίσει να εξελίσσεται. Οι Δήμοι, οφείλουν να προσαρμόσουν την κάλυψη των αναγκών τους σε νερό, υπό το πρίσμα της αρχής της αειφορικότητας. Καθώς το βασικό πρόβλημα των Δήμων είναι η οικονομική αιμορραγία από την άρδευση δημόσιων χώρων πρασίνου, οι μελλοντικές προσπάθειες αναδιοργάνωσης είναι χρήσιμο να επικεντρωθούν στην εφαρμογή νέων τεχνικών άρδευσης, συστημάτων παρακολούθησης του αρδευτικού δικτύου και ανάπτυξης δικτύων χρήσης του «γκρι» νερού που προκύπτει από βιολογικούς καθαρισμούς. Ειδικά για την Αττική, θα ήταν ευχής έργον, να ξεκινήσει ο σχεδιασμός ενός δικτύου «γκρι» νερού. Ο Δήμος Περιστερίου, θα μπορούσε να πρωτοπορήσει σε ένα τέτοιο εγχείρημα.

Σχετικά με το δίκτυο ύδρευσης, εδώ οι αρμοδιότητες διαχείρισης (εκσυγχρονισμού του δικτύου, ενημέρωσης καταναλωτών κ.λ.π.) ανήκουν κυρίως στην ΕΥΔΑΠ, όμως και πάλι, ο Δήμος έχει μέρος της ευθύνης ευαισθητοποίησης του κοινού επάνω στο πολύ σημαντικό πρόβλημα της προστασίας των υδατικών πόρων.

Από τις δράσεις που προβλέπονται μέσα από τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ κατ' εφαρμογή του Ν.3199/2003 και του ΠΔ 51/2007, αυτές που σχετίζονται άμεσα με το διοικητικό επίπεδο ενός ΟΤΑ, είναι οι εξής:

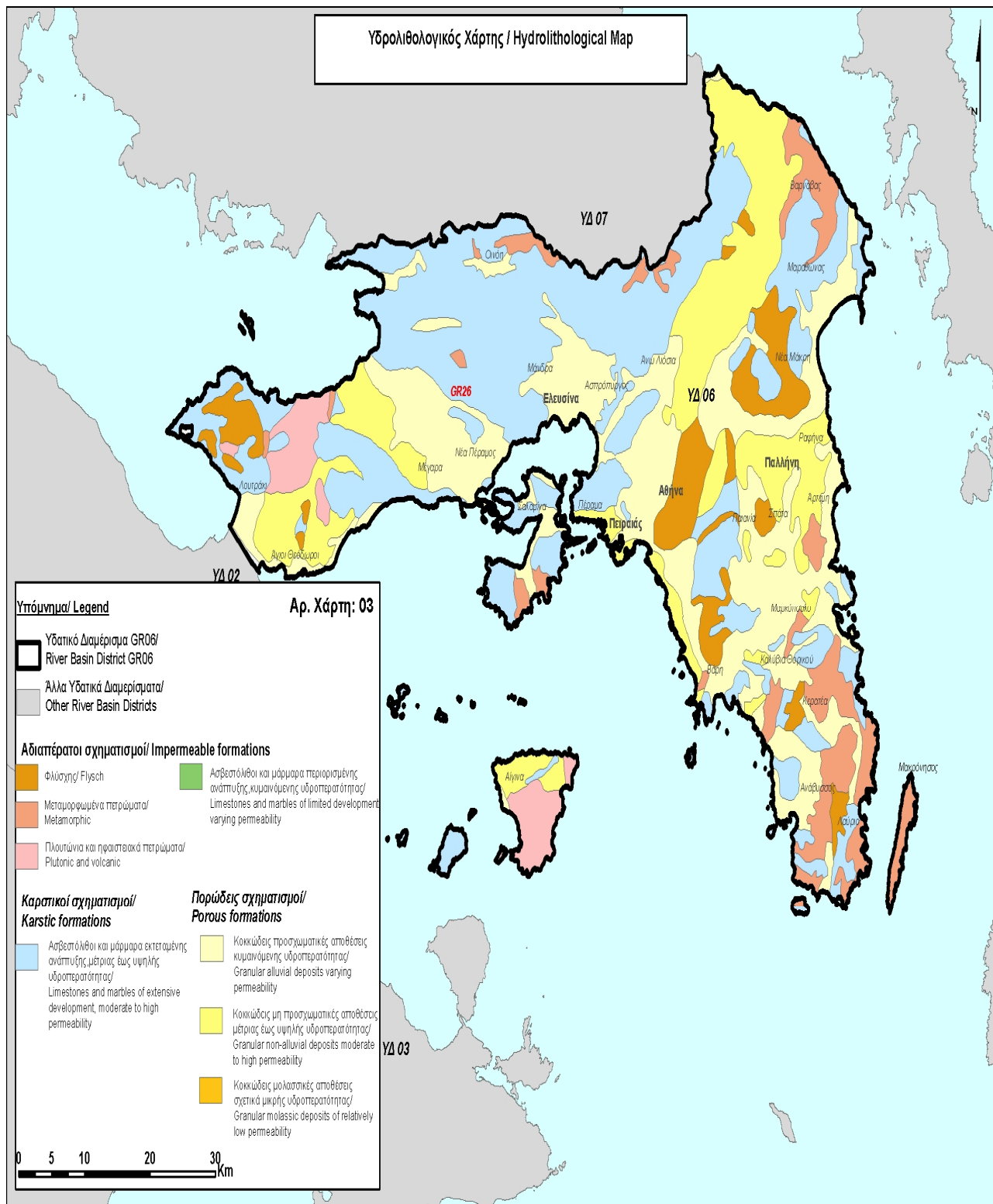
- Προσδιορισμός και καταγραφή των Υδατικών Διαμερισμάτων (ΥΔ) και των Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ) της χώρας, όπως προσδιορίστηκαν και καταγράφηκαν με το ΦΕΚ Β' 1383/02.09.2011 και διορθώθηκαν με το ΦΕΚ Β' 1572/28.09.2010. Δηλαδή, ο ΟΤΑ πρέπει να έχει ακριβή γνώση του ΥΔ στο οποίο εντάσσεται.
- Καταγραφή των αρμοδίων αρχών και της περιοχής άσκησης των αρμοδιοτήτων τους σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος (Άρθρα 3, 24 και Παράρτημα Ι).
- Διαμόρφωση Μητρώου Προστατευόμενων Περιοχών (Άρθρα 6,7 και Παράρτημα ΙV). Αφορά έναν ΟΤΑ, ως προς το επίπεδο που εντός της διοικητικής του ευθύνης βρίσκεται μία ανάλογη περιοχή. Για τον Δήμο Περιστερίου, το θέμα είναι γενικότερου ενδιαφέροντος, εντάσσοντας μέσα στον σχεδιασμό του τον ορεινό όγκο του Ποικίλου Όρους, το οποίο αποτελεί ένα φυσικό καταφύγιο για την περιοχή της Δυτικής Αττικής.

- Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα, προσδιορισμός του υφιστάμενου βαθμού ανάκτησης κόστους για τις υπηρεσίες ύδατος (ύδρευση, άρδευση και αποχέτευση), σύμφωνα με τα Άρθρα 5, 9 και τα Παραρτήματα II,III της Οδηγίας. Αυτό σημαίνει ότι οι ΟΤΑ, πρέπει να έχουν σαφή εικόνα των δαπανών νερού, ανά κατηγορία χρήσης, προκειμένου να μπορούν να προγραμματίζουν τις ανάγκες τους στο μέλλον. Ο Δήμος Περιστερίου, ακόμα δεν έχει συγκεντρώσει και αναλύσει τα απαραίτητα στοιχεία, όπως και δεν έχει ενημερωθεί για την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που αφορά την περιοχή ευθύνης του.
- Κατηγοριοποίηση, χαρακτηρισμός και τυπολογία των υδατικών συστημάτων σε επιφανειακά (ποτάμια, λιμναία, μεταβατικά, παράκτια) και υπόγεια υδατικά συστήματα (Άρθρο 5 και Παράρτημα II). Ορισμός τυπο-χαρακτηριστικών συνθηκών αναφοράς για τους τύπους επιφανειακών υδατικών συστημάτων, έτσι ώστε να οριστούν ενιαίοι δείκτες και όρια με τα οποία θα γίνει η ταξινόμησή τους, βάσει της οικολογικής τους κατάστασης (Παράρτημα V). Στην πραγματικότητα επιφανειακά τον Δήμο τον αφορούν το τμήμα του Κηφισού που διέρχεται από την ανατολική οριογραμμή του και ο κλάδος που περνάει από την περιοχή Τσαλαβούτα (Σφακίων). Όλα τα υπόλοιπα στοιχεία που πρέπει να προσδιοριστούν είναι οι εποχικές υδατικές ροές που οφείλονται στη διαχρονική κάλυψη ρεμάτων και οι εδαφικές κλίσεις που ευνοούν την συγκέντρωση λιμναζόντων υδάτων. Είναι ήδη γνωστό ότι, μία τέτοια περιοχή είναι η περιοχή Τσαλαβούτα, η οποία βρίσκεται και στο χαμηλότερο υψομετρικό σημείο του Δήμου (38 – 42 μέτρα) και στην οποία δεν έχουν ακόμα γίνει αντιπλημμυρικές υποδομές. Σε μία τέτοια περίπτωση, ίσως θα μπορούσαν τέτοιες υποδομές να συνδυαστούν με υδαταποθήκες που θα χρησιμοποιούνταν για την άρδευση χώρων πρασίνου. Επίσης, μετά την καταρακτώδη νεροποντή της 24^{ης} Οκτωβρίου 2014, φάνηκε ότι απαιτείται ένας αναπροσδιορισμός των διατομών του δικτύου όμβριων και μία μελέτη επικαιροποίησης της αποτελεσματικότητάς του, καθώς ανάλογα καταρακτώδη φαινόμενα αναμένεται στο μέλλον να είναι πιο συχνά. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον μετεωρολογικό σταθμό που λειτουργεί εντός του Δήμου και παρακολουθείται από το Τμήμα Μελετών και Εκτέλεσης Έργων/ Δ.Τ.Υ., στην εν λόγω νεροποντή οι κατακρημνίσεις έφτασαν τα 43 χιλιοστά βροχής μέσα σε μιάμιση ώρα, δηλαδή σχεδόν 43 κυβικά νερού/ στρέμμα επιφανείας εδάφους.
- Ανάλυση των ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεών τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα (Άρθρο 5, Παράρτημα II). Για τον Δήμο ουσιαστικά αφορά σημειακές πηγές ρύπανσης, δηλαδή απορροές αποχετεύσεων ή βιοτεχνικών και βιομηχανικών αποβλήτων στον Κηφισό ή στο δίκτυο όμβριων.
- Καθορισμός των περιβαλλοντικών στόχων, συμπεριλαμβανομένων των εξαιρέσεων από την επίτευξη των στόχων (Άρθρο 4). Σύνταξη καταλόγου προγραμματισμένων και νέων έργων/

δραστηριοτήτων/τροποποιήσεων με τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη που εξυπηρετούνται (Άρθρο 4). *Π.χ. έργα αποταμίευσης βρόχινου νερού.*

➤ Διαμόρφωση σχεδίου για την αντιμετώπιση φαινομένων λειψυδρίας και ξηρασίας, για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα της περιοχής μελέτης, με βάση τις αρχές κυρίως του προληπτικού σχεδιασμού. (βλ. παραπάνω)

➤ Εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) για τον εντοπισμό, περιγραφή και αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή των προαναφερθέντων Προγραμμάτων/ Μέτρων και τη διερεύνηση εναλλακτικών δυνατοτήτων, λαμβανομένων υπόψη των στόχων των Σχεδίων Διαχείρισης.



Χάρτης 16: Υδρολιθολογικός Χάρτης Αττικής
Πηγή: ΥΠΕΚΑ, Γ. Γ. Υδάτων, 2014

Γενικά, οι λύσεις που χρησιμοποιούνται από τους ΟΤΑ για την κάλυψη των αναγκών τους σε νερό (για ύδρευση και άρδευση) είναι:

- Οι γεωτρήσεις, με όλα τα γνωστά επακόλουθα. Το πλαίσιο που θέτει η παραπάνω νομοθεσία και κατευθύνσεις από την Γ.Γ. Υδάτων του ΥΠΕΚΑ, καθορίζει ότι ένας ΟΤΑ οφείλει να έχει πλήρη γνώση και αντίληψη της κατάστασης των υδατικών του πόρων, όπως και να διαθέτει σχέδιο διαχείρισης των αναγκών με την βέλτιστη μεθοδολογία που να εξασφαλίζει αειφορία. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο είναι και η διαχείριση των γεωτρήσεων. Ιδιαίτερα σε περιαστικές και αγροτικές περιοχές, τα μεγαλύτερα προβλήματα στη χρήση του νερού των γεωτρήσεων τα έχει δημιουργήσει η αντίληψη ότι «το νερό είναι ανεξάντλητο». Στα αστικά κέντρα, σε αρκετές περιπτώσεις, η εφαρμογή γεωτρήσεων γίνονταν στα τυφλά χωρίς αξιολόγηση πριν και μετά το εγχείρημα.
- Η συγκέντρωση νερού σε υπέργειες ή υπόγειες δεξαμενές. Τις περισσότερες φορές αυτό το νερό προέρχεται από επιφανειακές πηγές ρεόντων υδάτων και σπανιότερα από βρόχινο νερό. Δεν αφορά τους κεντρικούς ΟΤΑ της Ελλάδας.
- Η μεταφορά νερού με υδροφόρα οχήματα ή πλοία όταν πρόκειται για κάλυψη επιμέρους αναγκών σε απομακρυσμένους και νησιωτικούς ΟΤΑ.
- Η αφαλάτωση θαλασσινού νερού. Αφορά αποκλειστικά τους νησιωτικούς και παραθαλάσσιους Ο.Τ.Α. Εφαρμόζεται σε περιορισμένη κλίμακα.
- Η χρήση του νερού της ΕΥΔΑΠ. Το νερό της ΕΥΔΑΠ παρέχεται από ελεγχόμενους επιφανειακούς συλλεκτήρες που τροφοδοτούνται από επιφανειακά ρέοντα υδατικά συστήματα και βροχοπτώσεις και παρέχεται κυρίως για οικιακή χρήση. Δυστυχώς, η ευκολία και οι άμεσες ανάγκες ανάπτυξης αστικού πρασίνου, επί δεκαετίες οδήγησαν νομοτελειακά τους ΟΤΑ να χρησιμοποιούν σχεδόν αποκλειστικά το δίκτυο της ΕΥΔΑΠ για την άρδευση. Αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής είναι σήμερα να υπάρχουν ΟΤΑ με μεγάλες οφειλές προς την ΕΥΔΑΠ, αλλά και να υπάρχουν πολλές συνδέσεις που δεν είναι καταγεγραμμένες επισήμως. Το νερό της ΕΥΔΑΠ χαρακτηρίζεται ως «πράσινο νερό» (από βροχοπτώσεις) και «μπλε νερό» (από επιφανειακά υδατικά συστήματα). Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η χρήση του νερού της ΕΥΔΑΠ για αρδευτικούς λόγους αστικού πρασίνου, αποτελεί και μία οικολογική σπατάλη και έγκλημα, όταν υπάρχουν εναλλακτικές πηγές και τεχνικές εξοικονόμησης που δεν εφαρμόζονται, καθώς το πράσινο νερό και το μπλε νερό, μειώνονται σταδιακά ως ποσοστό νερού στον υδρολογικό κύκλο.

Ο Δήμος Περιστερίου, εντασσόμενος στο κοινό πλαίσιο λειτουργίας των ΟΤΑ, έχει προβλήματα διαχείρισης σε αυτόν τον τομέα, ακολουθώντας διαχρονικά τις εξής πρακτικές, προκειμένου να καλύπτει τις ανάγκες του:

Γεωτρήσεις

Ο Δήμος Περιστερίου διαθέτει γεωτρήσεις στις εξής θέσεις :

- Πλατεία Κολοκοτρώνη (Ανδριτσαίνης & Αχαΐας, 38°.01'.19,52'' N , 23°.41'.23,22'' E)
- Πλ. Μαλατέστα (Σαμπφούς & Τεμπών, 38°.01'.32,51'' N, 23°.40'.12,22'' E)
- Πλ. Αγ. Άννας (Πτολεμαΐδος & Αγ. Πολυκάρπου, 38°.00'42,03'' N, 23.40'53.54'' E)
- Πεζόδρομος Σφακίων (Σφακιων & Μιχαήλ Βόδα, 37°.59'.51,05'' N, 23°.41'.37.64'' E)
- Πλ. ΟΤΕ (Παναγή Τσαλδάρη & Αιόλου, 38°.00'.30,42'' N, 23°41'.53,39'' E)
- Πλ. Μ. Αλεξάνδρου (Μ.Αλεξάνδρου & Παρασκευοπούλου, 38° 00'43,89'' E, 23° 42'.17,48'' N)
- Γήπεδο Μαζαράκη (Σκαμάνδρου & Γονατά Στυλ, 38° 00'48,98'' & 23° 43'.02,15'' N)
- Έναντι Άλσους (Αττικής & Ερωτοκρίτου, 38° 01' 56,34'' N, 23°.68'.46,13'' E).

Γενικά οι γεωτρήσεις πρέπει να κατηγοριοποιηθούν σε λειτουργικές και μη, για να ενταχθούν σε διαδικασία λειτουργικής και ουσιαστικής χρήσης, επαναξιολογώντας όλες τις γεωτρήσεις.

Μέχρι σήμερα, με την συνεργασία των Διευθύνσεων Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος & Ποιότητας Ζωής του Δήμου και της αρμόδιας Υπηρεσίας της Περιφέρειας, έχουν συσταθεί οι προβλεπόμενοι από την νομοθεσία φάκελοι για την αδειοδότηση των γεωτρήσεων, στο πλαίσιο της πανελλαδικής απογραφής υδατικών πόρων που ξεκίνησε από το 2005. Η ολοκλήρωση του σταδίου ακόμα βρίσκεται σε εκκρεμότητα, καθώς δεν έχει υπάρξει απάντηση έγκρισης από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές.

Οι περισσότεροι χώροι πρασίνου και δημοτικοί χώροι (παιδικές χαρές κ.λπ) στο Περιστερί υδροδοτούνται από το δίκτυο της ΕΥΔΑΠ. Σε αρκετές περιπτώσεις η ανάγκη για γρήγορες λύσεις, οδήγησε σε τεχνικά λάθη που επιβάρυναν διαχρονικά το κόστος άρδευσης. Απώλειες νερού, λόγω διαρροών, και η χρήση υπερβολικών ποσοτήτων, λόγω κακού προγραμματισμού, είναι προβλήματα πολύ συχνά. Μερικές φορές, και το πεπαλαιωμένο δίκτυο της ΕΥΔΑΠ συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση. Το πρόβλημα με το νερό του δικτύου της ΕΥΔΑΠ έγκειται στο ότι είναι εξαιρετικά ακριβό για την χρήση ως αρδευτικού. Αν λάβουμε υπ' όψιν ότι η άρδευση ενός στρέμματος χλοοτάπητα κατά τις θερμές περιόδους του έτους (π.χ. μήνες Ιούνιος έως Αύγουστος) απαιτεί κατά μέσο όρο 4-4½ m³ νερού/24ωρο, με κόστος 0.2 – 0.3 ευρώ, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι αποτελεί μία ανελαστική δαπάνη δυσβάσταχτη για έναν ΟΤΑ, ιδιαίτερα στην σημερινή εποχή της οικονομικής δυστοκίας. Είναι αναγκαίο να πραγματοποιείται ορθολογική χρήση στην διαχείριση του νερού για άρδευση, που να αντιστοιχεί στο ύψος διαχείρισης του υφιστάμενου και μελλοντικού πρασίνου του Δήμου Περιστερίου.

Παραπάνω αναφέρθηκε ότι παγκοσμίως, ένας μεσοπρόθεσμος στόχος που έχει τεθεί είναι η εξοικονόμηση της χρήσης του νερού σε ποσοστό 30% με βάση την σημερινή κατανάλωση. Σχετικά με την άρδευση πρέπει να αντιμετωπισθούν τα εξής γενικά προβλήματα:

- Προβλήματα που έχουν παρουσιασθεί στα αρδευτικά δίκτυα πλατειών, νησίδων και κηπαρίων και πιθανά παρουσιάζουν είτε ατέλειες, είτε συχνές βλάβες από πλημελή συντήρηση, είτε βλάβες κατά την διενέργεια εργασιών.

- Προβλήματα που οφείλονται σε καθυστερημένο εντοπισμό προβλημάτων και βλαβών, είτε λόγω θέσης, είτε λόγω ωραρίου εργασίας (π.χ. βλάβες που συμβαίνουν σε ώρες που δεν είναι εργάσιμες για τις υπηρεσίες, αποκαθίστανται το λιγότερο μετά από ένα 12ωρο).

- Προβλήματα που οφείλονται σε έλλειψη ειδικευμένου τεχνικού προσωπικού σε σχέση με την έκταση των αρδευόμενων χώρων, έλλειψη σε αισθητήρες υγρασίας, έτσι ώστε σε περίπτωση βροχόπτωσης να σταματά αυτόματα η άρδευση και τέλος απώλειες νερού που σχετίζονται με βανδαλισμούς κ.λ.π.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί τεχνικά το πρόβλημα των απωλειών και της υπερκατανάλωσης νερού, οφείλουμε να βρούμε λύσεις, που να μπορούν να ενταχθούν σε ένα ευρύτερο πρόγραμμα αναμόρφωσης της περιβαλλοντικής πολιτικής που αφορά την διαχείριση υδατικών πόρων στον Δήμο:

1. Σταδιακή βελτίωση των δικτύων άρδευσης σε όλους τους χώρους πρασίνου με επιλεγμένες παρεμβάσεις.
2. Εκσυγχρονισμός του δικτύου, με βελτίωση των παροχών, ώστε η άρδευση να γίνεται μόνο κατά τις νυχτερινές ώρες, ειδικά κατά τις θερμές περιόδους του έτους.
3. Μείωση των χρόνων άρδευσης, σύμφωνα με την φυτοκάλυψη, λαμβάνοντας υπόψιν ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους.
4. Εγκατάσταση συστημάτων ηλεκτρονικής παρακολούθησης των δικτύων άρδευσης, με σύστημα αισθητήρων και εσωτερικών υδρομετρητών, και μεταφορά δεδομένων μέσω δικτύου GPRS ή ενσύρματα, για on line παρακολούθηση από κεντρικό τερματικό σταθμό, διευκολύνοντας έτσι τον γρήγορο εντοπισμό και αποκατάσταση βλαβών.
5. Καταγραφή των μικροκλιματικών συνθηκών της πόλης, για την βέλτιστη ποιοτική και ποσοτική κατανομή πρασίνου.
6. Εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης παραμέτρων της ατμόσφαιρας, που σχετίζονται με τις ανάγκες σε νερό (υγρασία αέρα, υγρασία εδάφους).
7. Καταγραφή του αρδευτικού δικτύου κάθε αρδευόμενου χώρου, ώστε να επιταχύνεται ο επιτόπου εντοπισμός της βλάβης.
8. Κάλυψη των ελλείψεων σε τεχνικό προσωπικό, έστω και σε εποχική βάση, και η εκπαίδευση του υπάρχοντος προσωπικού.
9. Χρήση στις διαμορφώσεις χώρων πρασίνου ειδών εγκλιματισμένων στις μεσογειακές συνθήκες, κυρίως ελληνικής χλωρίδας (αείφυλλα σκληρόφυλλα – μακκία βλάστηση, φρύγανα).

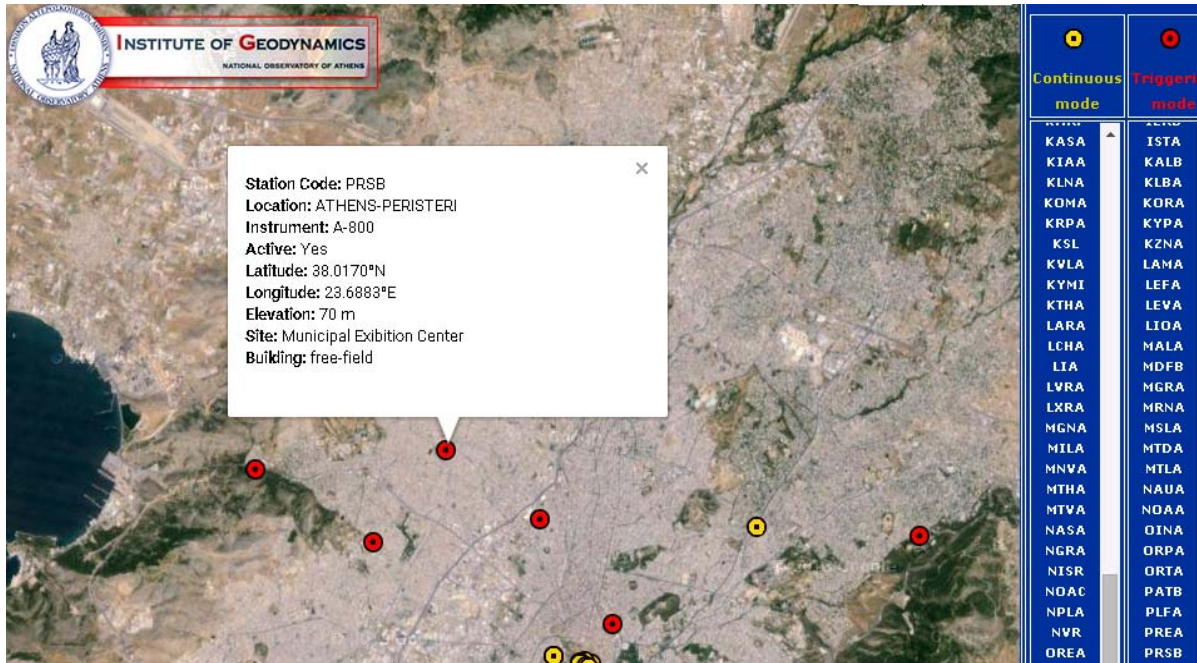
- 10.Αποφυγή υδροβόρων φυτών ή εφαρμογή τους σε απολύτως απαραίτητες περιπτώσεις και στην μικρότερη δυνατή κλίμακα χώρου, π.χ. χλοοτάπητες (γκαζόν) και άλλες πόες.
- 11.Αποφυγή χρήσης φυτικών ειδών ευαίσθητων σε αυξημένες και παρατεταμένες συνθήκες υγρασίας.
- 12.Συστηματική καταγραφή της κατανάλωσης νερού ανά χώρο πρασίνου, με χρονική διαδοχή σε μηνιαία βάση, ώστε να υπάρχει άμεση εικόνα της εξέλιξης της κατανάλωσης και της δαπάνης σε βάθος χρόνου.
- 13.Χρήση εναλλακτικών και καινοτόμων μεθοδολογιών άρδευσης, όπως η δημιουργία υπόγειων ή υπέργειων υδατοδεξαμενών για συλλογή βρόχινου νερού και η χρήση «γκρι νερού».

Στις σημερινές συνθήκες έχει μεγάλη σημασία ο Δήμος να ξεκινήσει μία συντονισμένη προσπάθεια για την ανάπτυξη ενός δικτύου μεταφοράς «γκρι νερού», από όλους τους όμορους δήμους. Πρέπει να συμβάλλουμε ώστε να πραγματοποιηθεί ένα σημαντικό βήμα προς την αιφροδική διαχείριση των υδάτινων πόρων, καθώς η χρήση του ανακυκλωμένου «γκρι νερού» δεν αφαιρεί ποσότητες από το φυσικό σύστημα αλλά επαναφέρει στην χρήση νερό που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί.

2.2.1.5. Τεκτονική –Σεισμικότητα

Η ευρύτερη περιοχή που φιλοξενεί το Περιστέρι, εμφανίζει νεοτεκτονική δραστηριότητα, εξαιτίας ρηγματών που εντοπίζονται κατά μήκος των όμορων και κοντινών ορεινών όγκων και κατά μήκος του Κηφισού.

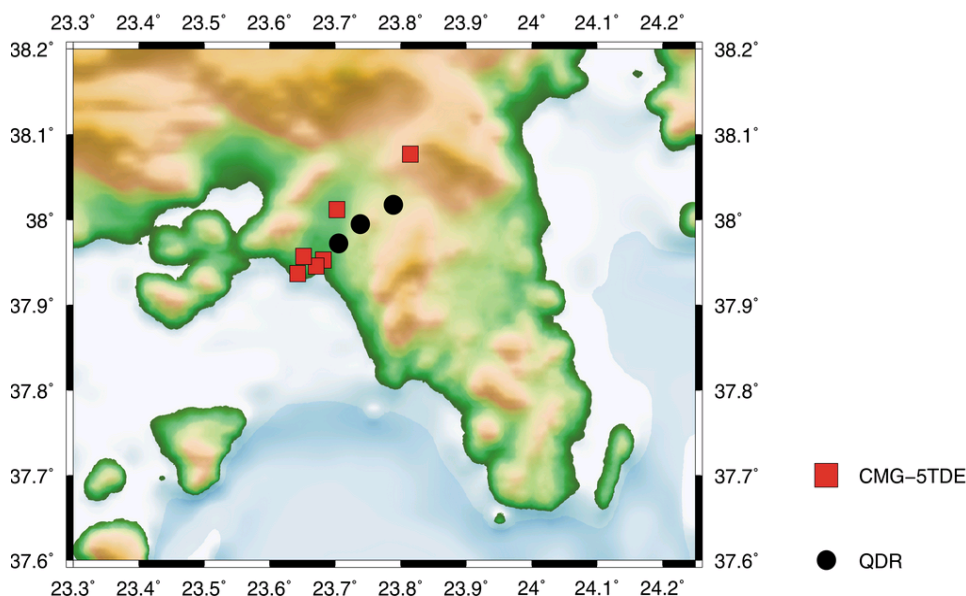
Η μία ρηξιγενής ζώνη διαμορφώνεται στο δυτικό περιθώριο κατά μήκος του Αιγάλεω, του Ποικίλου Όρους και της Πάρνηθας με διεύθυνση ΒΒΑ-ΝΝΔ. Στην Πεντέλη και στον Υμηττό δεν παρατηρούνται περιθωριακά ρήγματα, που να οριοθετούν τις μεταλλικές αποθέσεις και τα ριπίδια. Ένα σύστημα ΒΒΑ-ΝΝΔ ρηγματών που παρατηρείται στον Υμηττό εισχωρεί μέσα στο αλπικό υπόβαθρο (Παπανικολάου κ.ά., 2004). Κατά μήκος του Κηφισού ποταμού εντοπίζεται δεύτερη μεγάλη ρηξιγενής ζώνη, με διεύθυνση ΒΒΑ-ΝΝΔ, που χωρίζει το Λεκανοπέδιο σε Ανατολικό και Δυτικό, με διακριτική νεοτεκτονική και παλαιογεωγραφική εξέλιξη. Το Περιστέρι εντάσσεται στο δυτικό τμήμα.



Χάρτης 17: Στοιχεία του Σεισμού στην Πάρνηθα το 1999
Πηγή: Γεωδυναμικό Ινστιτούτο Αθηνών

Επίσης, στο Λεκανοπέδιο Αθηνών εντοπίζεται από Βορρά προς Νότο μία διαφοροποίηση που αφορά τις φάσεις των μεταλλικών ιζημάτων και την ύπαρξη ή όχι ρηξιγενών ζωνών, αναδύσεων του αλπικού υποβάθρου κ.λ.π. Η διαφοροποίηση λαμβάνει χώρα εκατέρωθεν μιας μεγάλης ρηξιγενούς γραμμής, που με διεύθυνση ΔΒΔ-ΑΝΑ διασχίζει το Λεκανοπέδιο από το όριο Ποικίλου-Πάρνηθας (Ζεφύριο) στα δυτικά, μέχρι το όριο Υμηττού-Πεντέλης (Αγ. Παρασκευή) στα ανατολικά, σηματοδοτώντας διαφορετική παλαιογεωγραφική και νεοτεκτονική εξέλιξη για κάθε ένα από τα τμήματα αυτά. Η δυτική προέκταση της ζώνης αυτής ταυτίζεται περίπου με το βόρειο περιθώριο του Θριάσιου Πεδίου, που αναπτύσσεται πίσω από το Ποικίλο.

ΑΤΤΙΚΑ Net.



Χάρτης 18: Δίκτυο επιταχυσιογράφων ΙΤΣΑΚ στην Αττική

Πηγή: ΙΤΣΑΚ – ΟΑΣΠ

Συνεπώς, οι κύριες ενεργές νεοτεκτονικές δομές της περιοχής είναι οι περιθωριακές ρηξιγενείς ζώνες, που οριοθετούν τα τεκτονικά βυθίσματα από τα τεκτονικά κέρατα, όπως είναι η ρηξιγενής ζώνη του Κηφισού, και η ρηξιγενής ζώνη της Ποικίλου-Πάρνηθας (Θριάσιου Πεδίου) που οριοθετεί το Θριάσιο Πεδίο από τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας, καθώς και η ρηξιγενής ζώνη που οριοθετεί τον ορεινό όγκο του Αιγάλεω από το λεκανοπέδιο, λόγω της εγγύτητας μεταξύ των περιοχών.

Με στοιχεία του ΥΠΕΚΑ, το Περιστερί βρίσκεται στην ζώνη σεισμικής επικινδυνότητας. Παρ' αυτά ο Δήμος δεν έχει αποτελέσει ποτέ στο παρελθόν επίκεντρο σεισμού, παρ' τι υπάρχουν αρκετά ρήγματα στην Αττική και παρ' ότι συνορεύει με Δήμους που ανήκουν στη ζώνη επικινδυνότητας 2 όπως ο Δήμος Καματερού - Αγίων Αναργύρων κ.τ.λ. Τα ρήγματα που βρίσκονται στα όρια του Λεκανοπέδιου δεν είναι δυνατόν να προκαλέσουν σεισμό μεγαλύτερο από 6,0-6,1 βαθμούς της κλίμακας Ρίχτερ. Τέτοια ρήγματα υπάρχουν στα όρια του Λεκανοπέδιου (ρήγμα στο Θριάσιο Πεδίο στα δυτικά, το ρήγμα στις Αφίδνες το οποίο μπορεί να δώσει σεισμό μεγέθους έως και 6,4 βαθμών). Το λιγότερο διερευνημένο μέχρι στιγμής ρήγμα του Διονύσου χαρακτηρίζεται από χαμηλούς ρυθμούς ολίσθησης και δίνει σεισμούς ανά μερικές χιλιάδες χρόνια.

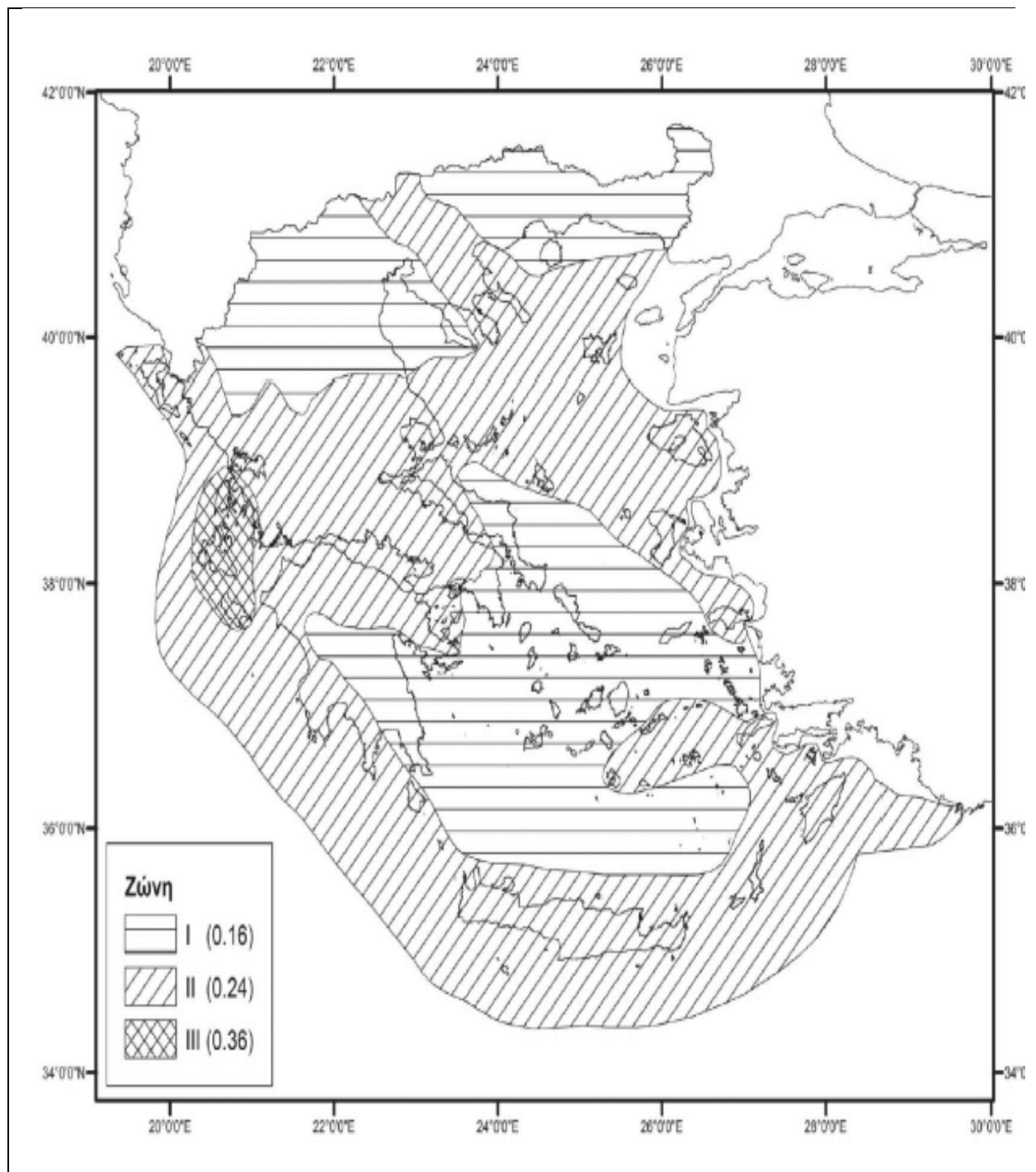
Από την δεκαετία του '70, ο οικιστικός ιστός του Περιστερίου έχει αναπτυχθεί τερατωδώς ακόμα και σε ακατάλληλες εκτάσεις, χωρίς να προβλεφθούν επαρκείς ελεύθεροι χώροι. Αυτό το

γεγονός σε συνδυασμό με το υπόβαθρο που περιγράφηκε αυξάνει την τρωτότητα της μητροπολιτικής περιοχής σε τεκτονικά φαινόμενα.

Σύμφωνα με την προτελευταία τροποποίηση του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού ΕΑΚ-2000 (ΦΕΚ 1154 Β/ 12-8-2003), ο Δήμος Περιστερίου εντάχθηκε στην Ζώνη Σεισμικής Επικινδυνότητας Ι (επιτάχυνση σχεδιασμού 0,16).

Ο Δήμος Περιστερίου, από το 2012, φιλοξενεί σε εγκαταστάσεις του δύο συσκευές (επιταχυνσιογράφους) καταγραφής της σεισμικής δραστηριότητας που ανήκουν σε εθνικά δίκτυα (έτη εγκατάστασης 2004 και 2012). Η μία συσκευή ανήκει στο Σεισμολογικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών. Η δεύτερη συσκευή ανήκει στο δίκτυο του Ινστιτούτου Τεχνικής Σεισμολογίας και Αντισεισμικών Κατασκευών του ΟΑΣΠ.

Για την περιοχή του Περιστερίου, έχει εκπονηθεί εξειδικευμένη και μεγάλης έκτασης μικροζωνική μελέτη από το 2004, με τη συνεργασία του ΙΓΜΕ, του ΕΚΠΑ και των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Περιστερίου, η οποία όμως ακόμα δεν έχει αξιοποιηθεί για την αναπροσαρμογή των κανόνων δόμησης και χρήσης γης. Αντίγραφο της μελέτης βρίσκεται στην βιβλιοθήκη του ΙΓΜΕ. Θεωρείται αναγκαίο, μετά και από μία σειρά ιδιαίτερων περιστατικών που κατεγράφησαν στα προηγούμενα έτη (καταρρεύσεις πρανών και περιορισμένες σημειακές επαναλαμβανόμενες υποχωρήσεις), να αξιοποιηθεί από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Δήμου η γνώση που καταγράφηκε και να χρησιμοποιηθεί για την αντισεισμική θωράκιση και τον μελλοντικό πολεοδομικό και χωροταξικό σχεδιασμό.



ΕΤΟΣ	ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ	ΜΕΓΕΘΟΣ (Μ)	ΒΑΘΟΣ (km)	ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΡΓΟΥ (km)
480 π.χ	Σαλαμίνα	6,3	~ 10	~ 30
426 π.χ	Βοιωτία (Ορχομενός)	6,6	~ 10	~ 90
77 μ.χ	Κόρινθος	6,3	~ 10	~ 80
524	Κόρινθος	6,6	~ 10	~ 80
543	Κόρινθος	6,3	~ 10	~ 70
580	Κόρινθος	6,3	~ 10	~ 90
1321	Θήβα	6,3	~ 10	~ 60
1421	Άργος	6,0	~ 10	~ 100
1457	Υδρα	6,0	~ 10	~ 90
1694	Αθήνα	6,4	~ 10	~ 30
1753	Κορινθία (Εβροσπίνη)	6,2	~ 10	~ 130
1756	Πελοπόννησος	7,0	~ 10	~ 90
1805	Αθήνα	6,0	~ 10	~ 20
1837	Υδρα	6,2	~ 10	~ 90
1853	Θήβα	6,8	~ 10	~ 60
1858	Κόρινθος	6,7	~ 10	~ 80
1870	Αράχωβα	6,8	~ 10	~ 130
1873	Επίδαυρος	6,0	~ 10	~ 60
1874	Βοιωτία (Ερέτρια)	6,0	~ 10	~ 70
1876	Κορινθία (Νεμέα)	6,0	~ 10	~ 100
1887	Ξυλόκαστρο	6,3	~ 10	~ 120
1891	Κύθνος	6,3	~ 10	~ 80
1893	Θήβα	6,2	~ 10	~ 60
1914	Βοιωτία	6,0	~ 10	~ 60
1928	Κόρινθος	6,3	~ 10	~ 70
1930	Κόρινθος (Σοφικό)	6,0	~ 10	~ 65
1938	Ωρωπός	6,0	~ 10	~ 40
1948	Σπέτσες	6,4	~ 10	~ 100
1970	Βοιωτία (Αντίκυρα)	6,2	~ 10	~ 130
1972	Κόρινθος (Α. Καλλιθέα)	6,3	75	~ 120
1981	Αλκυονίδες (Περαχώρα)	6,7	8	~ 70
1999	Πάρνηθα	5,9	~ 7	~ 10

Πίνακας 17: Πίνακας κυριότερων σειμών που έγιναν σε απόσταση μικρότερη από 150 χλμ, ήταν αισθητοί στο Περιστερί και είχαν μέγεθος μεγαλύτερο από 5,9 της κλίμακας Richter.

Πηγή: Μακρόπουλος και άλλοι, 2000.

Η περιοχή του Περιστερίου μέχρι σήμερα έχει υποστεί σεισμικά επεισόδια με βάθος υπόκεντρου έως 60 χλμ. Τέτοιοι σεισμοί χαρακτηρίζονται ως επιφανειακού ή ενδιάμεσου βάθους. Οι επιφανειακοί σεισμοί προέρχονται από σεισμικά επίκεντρα, που εντοπίζονται στην ηπειρωτική Ελλάδα (π.χ. Κορινθιακός) και από κανονικά ρήγματα, που βρίσκονται σε όλο το Αιγαίο και οφείλονται σε δυνάμεις εφελκυσμού. Οι σεισμοί ενδιάμεσου βάθους προέρχονται από υπόκεντρα της περιοχής του κεντρικού και νότιου Αιγαίου.

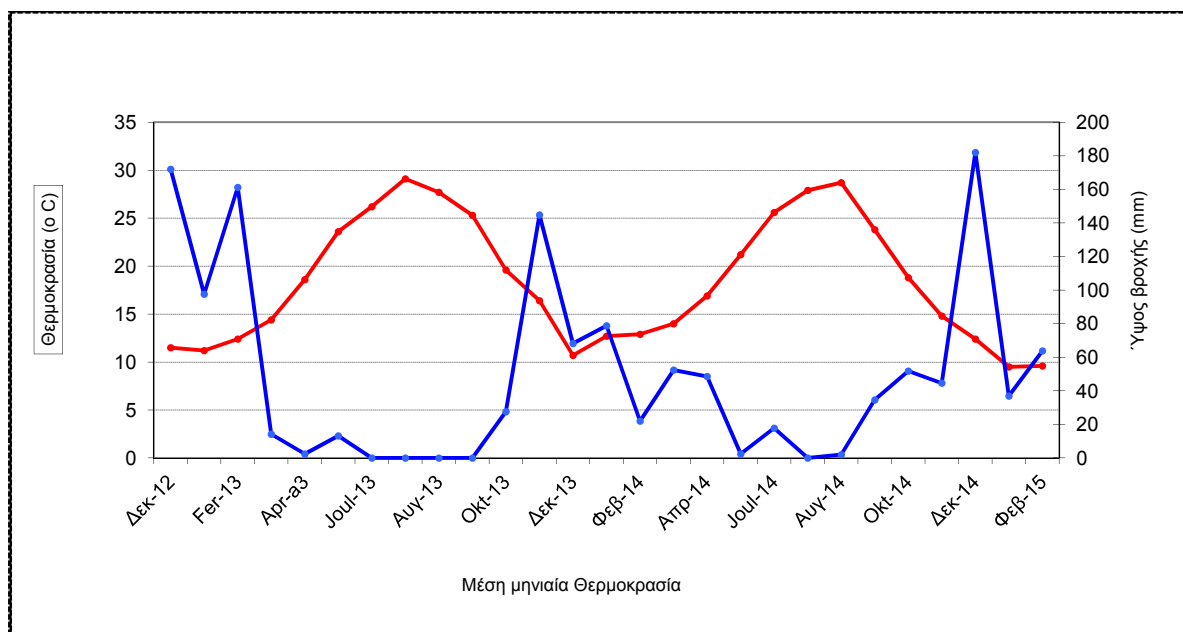
2.2.1.6. Κλίμα – Μετεωρολογικά στοιχεία

Το κλίμα στον Δήμο Περιστερίου υπόκειται στο πλαίσιο της μεσογειακής διαβάθμισης που ισχύει για την περιοχή της Αττικής. Επιμέρους διαφοροποιήσεις σχετίζονται με τοπικά χαρακτηριστικά (υψόμετρο, καλύψεις γης, οικιστική διαμόρφωση κ.λ.π.). Αξιοσημείωτα είναι έντονα καιρικά φαινόμενα που έλαβαν χώρα μετά το 2003 (έντονες βροχοπτώσεις και χιονοπτώσεις), που εντάσσονται στο γενικό πλαίσιο καιρικών φαινομένων για την χώρα.

Πίνακας 18: Χρονοσειρά νέου μετεωρολογικού σταθμού ΚΥΒΕ (Δεκ. 2012 – Φεβρ 2015) Θέση: Οδός Παναγή Τσαλδάρη και Κηφισού, Υψόμετρο θέσης: 55m, Συντεταγμένες: LAT: 38° 00' 06" N, LONG: 23°42'14"E				
Μήνας	Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία	Μηνιαίο ύψος βροχόπτωσης	Μέση Μηνιαία ταχύτητα ανέμου	Επικρατής Άνεμος
Δεκ 2012	11,5	172,0	5,5	NE
Ιαν 2013	11,2	97,6	6,7	NE
Φεβρ	12,4	161,2	7,5	NE
Μαρτ	14,4	14,2	7,9	NE
Απρ	18,6	2,4	7,4	NE
Μια	23,6	13,2	8,0	NE
Ιουν	26,2	11,8	8,0	NE
Ιουλ	29,1	0,0	7,6	NE
Αυγ	29,7	0,0	8,7	NE
Σεπτ	25,3	0,0	6,9	NE
Οκτ	19,6	27,6	5,7	NE
Νοεμ	16,4	144,8	6,0	NE
Δεκ	10,7	68,2	6,2	NE
Ιαν 2014	12,7	101,4	5,6	NE
Φεβρ	12,9	22	6,5	NE
Μαρτ	14	52,4	7,3	NE
Απρ	16,9	48,6	7	NE
Μια	21,2	2,4	8,6	NE
Ιουν	25,6	17,8	7,6	NE
Ιουλ	27,9	0	7,6	NE
Αυγ	28,7	2	7,2	NE
Σεπτ	23,8	34,6	6,2	NE
Οκτ	18,8	51,8	6,2	NE
Νοεμ	14,8	44,6	4,7	NE
Δεκ	12,4	182	5,6	NE
Ιαν 2015	9,5	36,9	7,1	NE
Φεβρ	9,6	63,8	7,7	NE

Σε γενικές γραμμές, το κλίμα στο Περιστερί, ανήκει στο εύρος του ήπιου μεσογειακού. Στον παραπάνω Πίνακα παρουσιάζονται οι μέσες μηνιαίες τιμές θερμοκρασίας αέρα, βροχόπτωσης και ο επικρατής άνεμος. Οι τιμές προέρχονται από τον νεότερο μετεωρολογικό σταθμό που έχει εγκατασταθεί στο ΚΥΒΕ (βλ. παρακάτω). Αυτό που καταγράφεται για τα έτη 2013 – 2014, είναι ότι ο θερμότερος μήνας είναι ο Ιούλιος ενώ επικρατούν οι Βόρειο-Ανατολικοί άνεμοι (NE). Το ύψος βροχόπτωσης που είναι σημειωμένο με κόκκινο χρώμα, αντιστοιχεί στην έντονη βροχόπτωση που

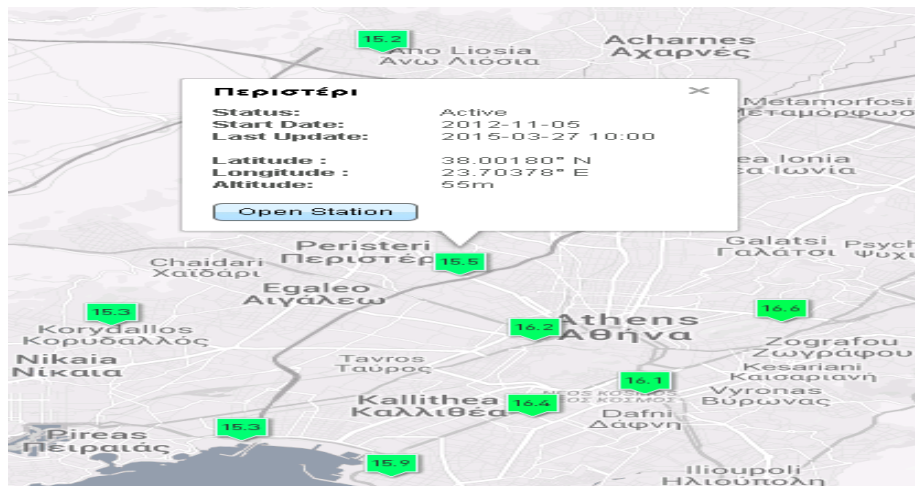
προκάλεσε μεγάλα πλημμυρικά φαινόμενα και πολλές υλικές ζημιές στις 24 Οκτωβρίου 2014. Παρ' ότι αριθμητικά το συνολικό μηνιαίο ύψος υετού για τον μήνα Οκτώβριο 2014 είναι χαμηλό και σύνηθες, το πρόβλημα δημιουργήθηκε γιατί ο κύριος όγκος βροχής έπεσε μέσα σε διάστημα μίας και μισής ώρας. Συγκεκριμένα καταμετρήθηκαν on line 43,5 mm βροχής που αντιστοιχούν σε 43,5 κυβικά νερού/στρέμμα. Αυτή η ένδειξη είναι χαρακτηριστική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί: α) για να εξαχθούν πολύτιμα συμπεράσματα για την παροχετευσιμότητα του δικτύου ομβρίων του Δήμου, β) για την δημιουργία δικτύου ενδείξεων alert, ώστε να τίθεται σε ετοιμότητα ο μηχανισμός αντιμετώπισης έντονων καιρικών φαινομένων του Δήμου.



Διάγραμμα 9: Ομβροθερμικό διάγραμμα βροχομετρικών και θερμοκρασιακών δεδομένων από τον μετεωρολογικό σταθμό Θησείου του ΕΑΑ (μέσες μηνιαίες τιμές).
Πηγή: Ιδία επεξεργασία στοιχείων Τ.Υ. / Τ.Μ.Ε.Ε.

Στην εικόνα φαίνεται η θέση του μετεωρολογικού σταθμού στο ΚΥΒΕ και το ομβροθερμικό διάγραμμα για την περίοδο λειτουργίας Δεκ 2012 – Φεβρ 2015. Οι θερμοκρασιακές τιμές αντιστοιχούν σε μέσες μηνιαίες τιμές και οι τιμές βροχόπτωσης αντιστοιχούν στην μέγιστη μηνιαία τιμή.

Ο συγκεκριμένος σταθμός έχει εγκατασταθεί στο ΚΥΒΕ από τον Δεκέμβριο 2012, με τη συνεργασία του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, και ανήκει στο δίκτυο meteo του ΕΑΑ. Παρέχει άμεσα δεδομένα στην ιστοσελίδα του Δήμου και on line εικόνα στην Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου. Τα δεδομένα αποθηκεύονται και επεξεργάζονται από την Τ.Υ. ώστε να γίνεται αποτύπωση πρωτογενών στοιχείων για μελλοντική χρήση και σύγκριση με δεδομένα άλλων σταθμών.



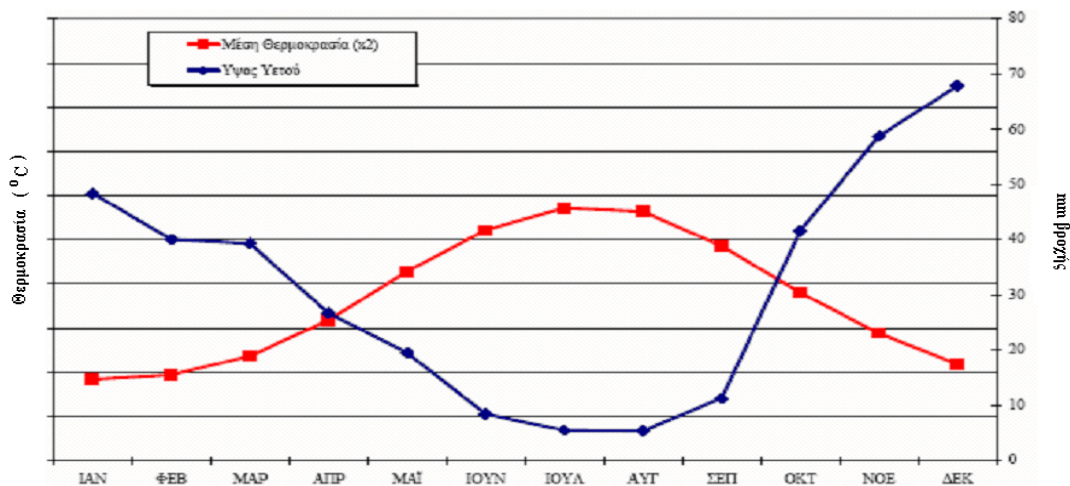
Χάρτης 20: Η θέση του Μετεωρολογικού Σταθμού στο ΚΥΒΕ.

Πηγή: Δίκτυο meteo.gr του ΕΑΑ

Ουσιαστικά έχει αρχίσει η ανάπτυξη από τον Δήμο Περιστερίου εσωτερικού δικτύου καταγραφής μετεωρολογικών/κλιματικών παραμέτρων. Μετά το ΚΥΒΕ, προχωράει η εγκατάσταση πέντε σταθμών στην Κηπούπολη στο πλαίσιο του έργου βιοκλιματικής ανάπλασης της Χωράφας. Το δίκτυο μετεωρολογικών σταθμών, θα βοηθήσει σημαντικά στην λεπτομερέστερη καταγραφή των τοπικών μικροκλιματικών διακυμάνσεων που διαμορφώνονται υπό την πίεση της πολεοδομικής διαμόρφωσης. Ένα τέτοιο δίκτυο εδραιώνει μία θετική προοπτική βελτίωσης της πολιτικής ανάπτυξης πρασίνου κάθε δημοτικού διαμερίσματος αλλά και της πρόβλεψης των αναγκών αναπλάσεων, προκειμένου να βελτιωθούν ευρύτερα οι βιοκλιματικοί δείκτες (δείκτης δρόσου, θερμικής άνεσης, κλπ) που είναι χρήσιμοι για την εκτίμηση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Οι σταθμοί, επίσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στην εκπαιδευτική διαδικασία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν το ενδιαφέρον που έχει ήδη εκδηλωθεί, και την ενημέρωση των πολιτών. Σε δεύτερη φάση, οι σταθμοί θα πρέπει να αναβαθμιστούν με αισθητήρες CO₂ προκειμένου να διαμορφωθεί εν ευθέτω χρόνο το αποτύπωμα CO₂. Σε τρίτη φάση, μετά την ολοκλήρωση και αποτίμηση του έργου της Χωράφας, είναι αναγκαίο να ανακατανομηθούν οι τέσσερις σταθμοί σε επιλεγμένα σημεία του Περιστερίου, ώστε να καλύπτεται ευρύτερη περιοχή του Περιστερίου.

Πίνακας 19: Συγκριτική παρουσίαση δεδομένων από τους Μετεωρολογικούς σταθμούς Πειραιά και Ελευσίνας. Πηγή: ΕΜΥ, επεξεργασία πίνακα από Τ.Υ. / Τ.Μ.Ε.Ε. / Δ.Π.			
Παράμετροι	Περίοδος 1951 - 2001		Μέση σχετική υγρασία/ μήνα για τον σταθμό Ελευσίνας
	Σταθμός Πειραιά	Σταθμός Ελευσίνας	
Συνολική ετήσια βροχόπτωση	418 mm	420 mm	
Μέση μέγιστη μηνιαία βροχόπτωση	68,9 mm	66,9 mm	
Μέση ελάχιστη μηνιαία βροχόπτωση	4,5 mm	7,7 mm	
Μέση ετήσια θερμοκρασία	18,1 °C	18,3 °C	
Μέση ημερήσια θερμοκρασία (Ιανουάριος)	9,4 °C	9,2 °C	Ιανουάριος 72,5 %
Μέση ημερήσια θερμοκρασία (Ιούλιος – Αύγουστος)	28,8 °C	28,7 °C	Φεβρουάριος 70,7 %
Μέση μέγιστη θερμοκρασία	30,1 °C	29,7 °C	Μάρτιος 68,0 %
Μέση ελάχιστη θερμοκρασία	15,1 °C	15,0 °C	Απρίλιος 61,9 %
Μέση ετήσια υγρασία	62 %	60 %	Μάιος 54,4 %
Μέση μέγιστη σχετική υγρασία	75 %	77 %	Ιούνιος 47,4 %
Μέση ελάχιστη σχετική υγρασία	46 %	45 %	Ιούλιος 43,6 %
Άνεμοι Β – ΒΔ – ΒΑ	33	33	Αύγουστος 45,0 %
N - ΝΔ - ΝΑ	21	21	Σεπτέμβριος 3,3 %
Νηνεμιά (< 1 Beuford)	36 %	36 %	Οκτώβριος 63,3 %
Ώρες ηλιοφάνειας/μήνα: Χειμώνας	150	150	Νοέμβριος 71,4 %
Καλοκαίρι	360	360	Δεκέμβριος 73,4 %

Τα στοιχεία του τοπικού μετεωρολογικού σταθμού μπορούν να συγκριθούν με στοιχεία άλλων παλαιότερων σε χρήση σταθμών στην Αττική, ώστε να αξιολογηθεί στο παρόν η χρήση του και να γίνει μία πιο ειδική εκτίμηση για το κλίμα που επικρατεί. Μία ασφαλής εκτίμηση κλίματος σε μία περιοχή χρειάζεται δεδομένα σε βάθος χρόνου, με αποδεκτή μία περίοδο 25 – 30 ετών.

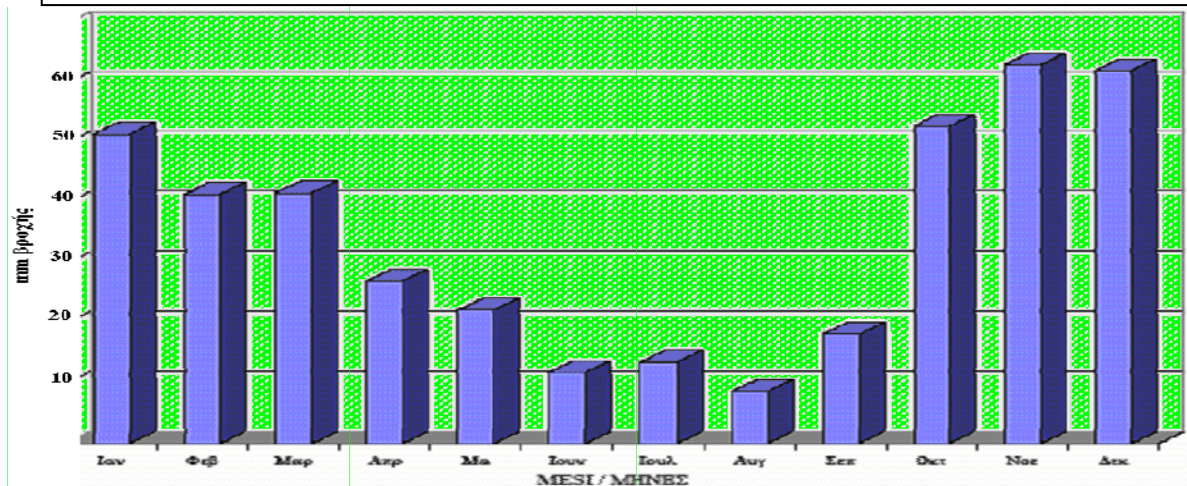
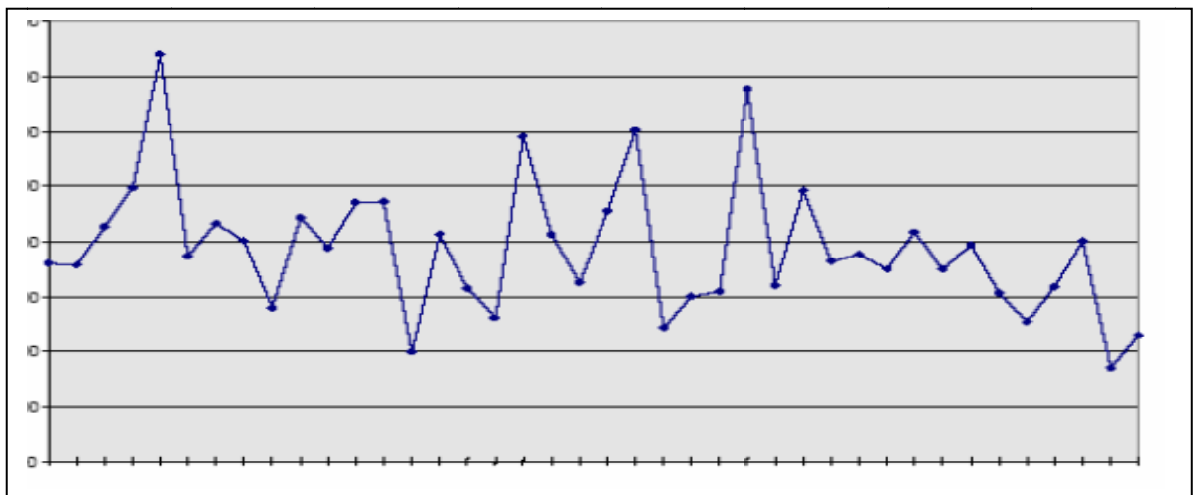


Διάγραμμα 10: Ομβροθερμικό διάγραμμα μέσω μηνιαίων τιμών από τον μετεωρολογικό σταθμό Πειραιά για την περίοδο 1963–2001.

Πηγή: ΕΜΥ

Οι αναφορές κλιματικών δεδομένων, βασίζονται στον Μετεωρολογικό Σταθμό Πειραιά και Ελευσίνας (1961 – 2001), και στον σταθμό Θησείου του ΕΑΑ (2005 – 2006) για περιόδους που δεν

υπήρχε ανάλογη μετρητική εγκατάσταση στον Δήμο Περιστερίου (ο μόνιμος σταθμός του πρώην ΠΕΡΠΑ, για την μέτρηση ατμοσφαιρικών ρύπων, δεν θεωρείται αξιόπιστος για την καταμέτρηση βροχόπτωσης και θερμοκρασίας), λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι το Περιστέρι βρίσκεται ανάμεσα σε αυτές τις δύο περιοχές. Οπότε είναι αντιπροσωπευτική η εικόνα που λαμβάνεται. Παράλληλα γίνεται συγκριτική παρουσίαση δεδομένων από τον μετεωρολογικό σταθμό Θησείου (περίοδος Δεκ. 2005–Σεπτ. 2006) του ΕΑΑ και τον μετεωρολογικό σταθμό Περιστερίου που ανήκει στο δίκτυο ΜΕΤΕΟ του ΕΑΑ.



Διάγραμμα 11 (Επάνω): Βροχομετρικό διάγραμμα.

Διάγραμμα 12 (Κάτω): Βροχομετρικό ιστόγραμμα

Από τον μετεωρολογικό σταθμό Πειραιά για την περίοδο 1963 – 2001.

Παρουσιάζονται οι μέσες ετήσιες τιμές ύψους βροχόπτωσης.

Πηγή:ΕΜΥ

Συμπερασματικά, από τα παραπάνω στοιχεία, φαίνεται ότι το κλίμα στο Περιστέρι μπορεί να ενταχθεί στην διαβάθμιση του θερμού μεσογειακού, με ήπιους χειμώνες και ξηρά θερμά καλοκαίρια, με ετήσιο εύρος θερμοκρασίας να κυμαίνεται από 3 °C χαμηλότερη ετήσια έως 39 °C, υψηλότερη, ενώ ακραίες τιμές που έχουν καταγραφεί κυμαίνονται από 0 °C έως και 46°C σε

συνθήκες καιρικών εξάρσεων. Το ολικό ετήσιο ύψος βροχόπτωσης στα 470 mm, και επικρατείς ανέμους τους βορειοανατολικούς (NE). Η ψυχρότερη θεωρείται η περίοδος Δεκεμβρίου – Ιανουαρίου και θερμότερη η περίοδος Ιουλίου – Αυγούστου με τις υψηλότερες θερμοκρασίες να καταγράφονται στο δεύτερο μισό του Ιουλίου και στις αρχές Αυγούστου. Επομένως και η πιο ξηρή περίοδος είναι ο μήνας Ιούλιος και το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου. Από αυτό το σημείο και μετά αρχίζει η σταδιακή πτώση της μέσης θερμοκρασίας. Η περίοδος των βροχοπτώσεων εκτείνεται κυρίως από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Μαρτίου. Η σχετική υγρασία του αέρα μεταβάλλεται στο εύρος από 42 % – 45 % για την θερινή και πιο θερμή περίοδο έως 75% – 80% για την χειμερινή περίοδο. Το εύρος της υγρασίας και της θερμοκρασίας καθορίζει και τις ανάγκες άρδευσης των δημοτικών χώρων πρασίνου, οι οποίες όπως είναι αναμενόμενο αρχίζουν να αυξάνονται από τα μέσα Μαΐου, κορυφώνονται τους μήνες Ιούνιο – Αύγουστο κι αρχίζουν να μειώνονται από το τέλος Σεπτεμβρίου.

Σε αυτό το σημείο όμως πρέπει να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια, μέσα στο πλαίσιο της γενικής παρατήρησης κλιματικών παραμέτρων, καταγράφεται (χωρίς να αποτελεί τελικό δεδομένο) αύξηση της ατμοσφαιρικής υγρασίας μέχρι και τον Ιούνιο μήνα. Η υγρασία του αέρα είναι ένα αρνητικό για την υγεία των κατοίκων χαρακτηριστικό. Ιδιαίτερα όταν συνδυάζεται και με την μεταφορά νεφών σκόνης, φαινόμενο που ήταν αρκετά συχνό την περίοδο 2012 – 2014.

Επίσης, τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια καταγράφονται συχνότερα πρόσκαιρες καιρικές εξάρσεις με βροχοπτώσεις ισχυρές σε όγκο και ένταση και χαμηλές θερμοκρασίες που σε ορισμένες περιπτώσεις συνοδεύονται από αραιές έως πυκνότερες χιονοπτώσεις. Γενικά από το 2000 και μετά έχουν καταγραφεί τρεις φορές καταστάσεις παγετού στο Περιστερί.

2.2.2. Αστικό - Ανθρωπογενές περιβάλλον

2.2.2.1. Πολεοδομικός ιστός του Δήμου Περιστερίου

Ο Δήμος Περιστερίου υπάγεται στην Περιφερειακή Διοίκηση. Είναι αστική περιοχή. Στα πλαίσια της δημιουργίας πολυκεντρικής πόλης, ο Δήμος Περιστερίου χαρακτηρίζεται ως δήμος υπερτοπικής σημασίας σύμφωνα και με το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (Ρ.Σ.Α.). Το σύνολο του Δήμου εξυπηρετείται από το λειτουργικό του κέντρο, ενώ λόγω της φύσης του αστικού περιβάλλοντος της Αθήνας, της σύνδεσης του Δήμου με δύο βασικούς οδικούς άξονες και τρεις σταθμούς ΜΕΤΡΟ, ο Δήμος εξυπηρετεί γειτονικούς Δήμους και γενικότερα μεγάλο τμήμα της περιοχής του μητροπολιτικού συγκροτήματος.

Το Γ.Π.Σ. του Δήμου (1989, τροποποίηση 2008) περιλαμβάνει τη χωροθέτηση υπερτοπικού κέντρου, και τη σταδιακή του οργάνωση σε κέντρο υπερτοπικής σημασίας, με εξυπηρετήσεις

διοίκησης και κοινωνικού εξοπλισμού αλλά, και γενικότερων κεντρικών υπηρεσιών του δημοσίου τομέα στο μέλλον, λόγω της χωροθέτησης και λειτουργίας των σταθμών του ΜΕΤΡΟ.

Το Περιστέρι, σε επίπεδο εξυπηρέτησεων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, εκτός των δημοτικών υπηρεσιών, σήμερα έχει:

- Παράρτημα του Υπουργείου Μεταφορών
- Δύο αστυνομικά τμήματα
- Υποκατάστημα της ΔΕΗ
- Υποκατάστημα του ΟΤΕ
- Δύο υποκαταστήματα των ΕΛΤΑ.
- Δύο υποκαταστήματα Εφορίας Α' και Β'
- Τρία υποκαταστήματα του ΙΚΑ
- Υποκαταστήματα της Εθνικής Τράπεζας, της Τράπεζας της Ελλάδος, της Τράπεζας Πειραιώς, της Αττικής, της Eurobank, Alpha Bank κ.λ.π.

2.2.2.2. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

Με την υπ' αριθμ. 35994/386/1.9.2008 Απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. τροποποιήθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Δήμου Περιστερίου, που είχε εγκριθεί με την 28179/838/21.3.1989 (ΦΕΚ 383 Δ'), το οποίο περιλαμβάνει:

- Την πολεοδομική οργάνωση του Δήμου Περιστερίου για προγραμματικό πληθυσμιακό μέγεθος 158.000 κατοίκων, με την δημιουργία 34 πολεοδομικών ενοτήτων με μέση πυκνότητα που κυμαίνεται μεταξύ 70 κατοίκους μέχρι και 274 κατοίκους ανά τ.μ. και μέσο συντελεστή δόμησης που κυμαίνεται από 1,2 μέχρι 1,8.
- Την τροποποίηση και τον καθορισμό χρήσεων γης: γενικής κατοικίας, πολεοδομικών κέντρων, κέντρων κοινωνικών εξυπηρέτησεων, εμπορικών καταστημάτων, χώρων συνάθροισης κοινού, πολιτιστικών κέντρων, εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, αθλητικών εγκαταστάσεων, κ.λ.π.
- Τη δημιουργία χρήσης ελεύθερων χώρων αστικού πρασίνου.
- Τον καθορισμό και τη δημιουργία χώρων ΒΙΠΑ προς εξυγίανση του αστικού περιβάλλοντος.
- Την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος ενισχύοντας τα μέσα δημόσιας συγκοινωνίας, όπως τα μέσα σταθερής τροχιάς και, κυρίως, του μετρό.
- Την τροποποίηση και ιεράρχηση του οδικού δικτύου.

Η τροποποίηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Δήμου Περιστερίου στόχευε στον έλεγχο και στη ρύθμιση των χρήσεων γης, με απώτερο σκοπό την προστασία του φυσικού

περιβάλλοντος, τη δημιουργία ενός βιώσιμου ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και την αναβάθμιση του αστικού τοπίου.

Ειδικότερα, το νέο ΓΠΣ του Δήμου Περιστερίου αποσκοπεί πλέον σε:

- Προστασία του περιαστικού περιβάλλοντος και την εξυγίανση της υφιστάμενης, εκτός ορίων ελαιώνα, βιομηχανικής περιοχής.
- Δημιουργία πόλης με πολυκεντρική δομή, ανάδειξη του κέντρου σε κέντρο υπερτοπικής σημασίας και χωροθέτηση επιτελικών υπηρεσιών διοίκησης.
- Δημιουργία αυτοτελών πολεοδομικών ενοτήτων, με επιτελικές λειτουργίες διοίκησης στους βασικούς οδικούς άξονες.
- Ιεράρχηση της οδικής κυκλοφορίας και οργάνωση της στάθμευσης, με δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.
- Μείωση του κυκλοφοριακού φόρτου και κατ' επέκταση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, με προτάσεις οργάνωσης του δικτύου κυκλοφορίας και έμφαση στα μέσα σταθερής τροχιάς (όπως, η επέκταση της Γραμμής 2 του μετρό από Αγ. Δημήτριο προς Ανθούπολη, ο κυκλοφοριακός διάδρομος της Λ. Θηβών ως άξονα μέσου σταθερής τροχιάς).

2.2.2.3 Οικιστική οργάνωση του Δήμου - Χρήσεις Γης - Τοπικό Χωρικό Σχέδιο (πρώην Γ.Π.Σ)

Ο Δήμος οικιστικά οργανώνεται σε 4 Πολεοδομικά διαμερίσματα και 19 συνοικίες, έχοντας υπ' όψιν και την τροποποίηση του ΓΠΣ το 2008. Παρατηρούνται μικρές διαφοροποιήσεις, που αφορούν κυρίως αλλαγές των ορίων του Δήμου. Συγκεκριμένα:

- 1) Το όριο του ΓΠΣ περιλαμβάνει και το τμήμα μεταξύ οδών Πατριάρχου Σεργίου, Καβάλας, Πάρνηθας και Λεωφόρου Αθηνών, μιας και η περιοχή αυτή έχει ήδη προσαρτηθεί διοικητικά στο Δήμο Περιστερίου, και αποτελεί πλέον τμήμα της πολ. ενότητας 27 (συνοικία 15).
- 2) Τμήμα της πολ. ενότητας 34, νότια της λεωφόρου Αθηνών, εξαιρείται από το όριο του ΓΠΣ, διότι ανήκει πλέον διοικητικά στο Δήμο Αιγάλεω κατόπιν της πιο πάνω αναφερομένης ανταλλαγής.
- 3) Επιπλέον, το τμήμα του Δήμου που ευρίσκεται Νότιο-ανατολικά της λεωφόρου Κηφισού και αποτελεί τμήμα του Ελαιώνα καθορίζεται ως νέα ξεχωριστή γειτονιά του Δήμου (ΠΕ 34) και ξεχωριστή συνοικία (υπ' αριθμ. 19).

Οι συντελεστές δόμησης του εγκεκριμένου σχεδίου παραμένουν ως ισχύουν και κυμαίνονται από 1,0 έως 1,8.

Με δεδομένο ότι δεν υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στον πληθυσμό σχεδιασμού από τον πληθυσμό υπολογισμού των αναγκών του ισχύοντος ΓΠΣ (155.000), στο τροποποιηθέν ΓΠΣ δεν προκύπτουν αξιόλογες αλλαγές στην μέση πυκνότητα ανά πολεοδομική ενότητα.

Κυρίαρχη χρήση στο Δήμο είναι η γενική κατοικία, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 3 του από 23/2/87 ΠΔ/τος ΦΕΚ 166Δ/87 (Εξαιρούνται οι αποθήκες, όπως καθορίζονται στις διατάξεις του Ν. 2965/01).

Το υπερτοπικό κέντρο του Δήμου χωροθετείται στις ΠΕ 1,2,3 και 10, στο τρίγωνο μεταξύ των οδών Τσαλδάρη, Δωδεκανήσου και Βασ. Αλεξάνδρου, με δυνατότητα επέκτασής του και στις ιδιοκτησίες ή στα ΟΤ που έχουν πρόσωπο επί των οδών αυτών. Το δυτικό όριο του υπερτοπικού πολεοδομικού κέντρου εκτείνεται και πέραν της οδού Δωδεκανήσου. Στόχος της νέας τροποποίησης του ΓΠΣ αποτελεί η προώθηση παρεμβάσεων για την ανάπτυξη του Περιστερίου σε υπερτοπικό πόλο, αναβαθμίζοντας την ελκτικότητα του και αναδεικνύοντας την κεντρικότητα του, σε συνάρτηση με την ήδη και προγραμματισμένη λειτουργία των σταθμών του μετρό. Μάλιστα τμήμα του χώρου πρασίνου στη συμβολή των οδών Αναπαύσεως και Δωδεκανήσου, που σήμερα είναι διαμορφωμένο με κτίσματα εκθεσιακών χώρων, προτείνεται να συμπεριληφθεί στο υπερτοπικό κέντρο του Δήμου με χρήσεις πολεοδομικού κέντρου - αναψυχής. Η επιδιωκόμενη μάλιστα μεταφορά των εγκαταστάσεων του γκαράζ και η διαμόρφωση του απελευθερωμένου χώρου σε χώρο πρασίνου και η πιθανή ενοποίησή του με το άλσος θα τονίσει την υπερτοπικότητα του πολεοδομικού ιστού. Σε μακροπρόθεσμο σχεδιασμό χώρος πρασίνου μπορεί να διαμορφωθεί και ο όμορος χώρος του νεκροταφείου, με ταυτόχρονη απομάκρυνση του υπάρχοντος.

Σε κάθε συνοικία επίσης, λειτουργούν πολεοδομικά κέντρα κυρίως πάνω σε βασικούς άξονες κάθε συνοικίας.

2.2.2.4. Οριοθέτηση περιοχής μελέτης - Αναφορά υφιστάμενων χρήσεων γης

Ο Δήμος Περιστερίου, αποτελεί έναν από τους Δήμους που εφάπτονται στον Δήμο Αθηναίων, ενώ ανήκει στο Νομό Αττικής στην Περιφέρεια Αττικής. Ο Δήμος οριοθετείται ουσιαστικά από τις Λεωφόρους Αθηνών και Λεωφόρο Κηφισού.

Σχεδόν ολόκληρη η έκταση του Δήμου, σήμερα είναι εντός σχεδίου. Μετά, μάλιστα και την ένταξη στο σχέδιο και της βιομηχανικής περιοχής στα Νότιο-ανατολικά όρια του Δήμου, στα πλαίσια του Π.Δ/τος του Ελαιώνα, εκτός σχεδίου παραμένει μόνο ένας μικρός θύλακας στα δυτικά όρια του Δήμου, στις υπώρειες του Ποικίλου όρους.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου κυριαρχούν μικτές χρήσεις γης, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη δυσλειτουργιών και τη σημαντική υποβάθμιση της κατοικίας. Ο δήμος συγκεντρώνει και

λειτουργίες υπερτοπικού χαρακτήρα που εξυπηρετούν και τη ευρύτερη περιοχή (λ.χ. εστίασης – αναψυχής στο Μπουρνάζι, κύρια εμπορική περιοχή του Δήμου το τρίγωνο που περικλείουν οι οδοί Π. Τσαλδάρη, Θηβών, Βασ. Αλεξάνδρου). Ειδικότερα, η περιοχή Άγιος Βασίλειος αποτελεί μια από τις ενδιαφέρουσες συνοικίες του Δήμου, εφόσον συνυπάρχουν σε αυτή υπερτοπικές δραστηριότητες, αδόμητες εκτάσεις, αθλητικές εγκαταστάσεις και γενική κατοικία. Η συνοικία 5 και εν μέρει η συνοικία 6, αποτελεί το Μπουρνάζι, γειτονιά που συγκεντρώνει τις εγκαταστάσεις λιανικού εμπορίου, λ.χ. γύρω από την πλατεία Δασκαλογιάννη και τις κύριες υπερτοπικού χαρακτήρα εγκαταστάσεις αναψυχής εστιατορίων, καφέ και μπαρ που έχουν συγκεντρωθεί γύρω από την πλατεία της 28^{ης} Οκτωβρίου, η οποία αποτελεί και ένα δυναμικό πόλο αναψυχής στη περιοχή μελέτης.

Το Νότιο - Νοτιοανατολικό τμήμα του Δήμου είναι κατάσπαρτο από εγκαταστάσεις του δευτερογενούς τομέα, το μεγαλύτερο δε μέρος του περιλαμβάνεται στα όρια του Π.Δ/τος του Ελαιώνα. Οι δραστηριότητες αυτές έχουν υπερτοπικό χαρακτήρα. Η ανατολική περιοχή του Δήμου, κυρίως νότια της Λένορμαν –Κηφισού, επίσης παρουσιάζει συγκέντρωση δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα.

Βέβαια στο Περιστερί, όπως εξάλλου και στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας, παρουσιάζεται έντονα το φαινόμενο της αποβιομηχάνισης με άμεσες συνέπειες την αύξηση του δείκτη ανεργίας της περιοχής μελέτης. Η περίοδος μετά το 2010 είναι τραυματική στον τομέα της αποβιομηχάνισης και των δεικτών ανεργίας (βλέπε ανάλυση στη συνέχεια του κειμένου). Ειδικότερα, σε μια αποτίμηση των υφιστάμενων χρήσεων γης ανά συνοικία, που έχει πραγματοποιηθεί στη μελέτη «Προτάσεις σημειακών παρεμβάσεων τροποποίησης ΓΠΣ», (2004), εντοπίστηκαν υφιστάμενες χρήσεις μη συμβατές με το προηγούμενο πλαίσιο ανάλυσης του ΓΠΣ, γεγονός που δικαιολόγησε τη μερική τροποποίηση των χρήσεων γης ανά πολεοδομική ενότητα (λ.χ. στην συνοικία του Αγίου Φανουρίου ή του Αγ. Ιεροθέου ή της Κηπούπολης που παρατηρείται ότι τα επιτόπου πολεοδομικά κέντρα δεν υφίσταται έτσι όπως είχαν σχεδιασθεί). Επίσης, οι αναφερόμενες ασυμβατότητες δεν αναιρέθηκαν, ούτε έγιναν ενέργειες προς αυτόν τον άξονα.

Γενικά, παρατηρείται διασπορά διαφόρων λειτουργιών επιπέδου γειτονιάς-συνοικίας. Σε πολλές περιπτώσεις είναι προφανές ότι αναπτύχθηκαν λειτουργίες σε χώρους που επελέγησαν με κριτήριο τη δυνατότητα εξεύρεσης οικοπέδου και όχι την οποιαδήποτε πολεοδομική οργάνωση. Λειτουργίες ασυμβίβαστες με την αστική δομή, όπως νεκροταφείο, γκαράζ βαρέων οχημάτων και βιομηχανία συνυπάρχουν μέσα στο πολεοδομικό ιστό και μάλιστα σε κεντρικές περιοχές. Η έλλειψη πολεοδομικού σχεδίου και οργανωμένης κατανομής των διαφόρων λειτουργιών, καθώς και η ανεξέλεγκτη πληθυσμιακή αύξηση των πρόσφατων δεκαετιών, δημιούργησαν τα κύρια προβλήματα του Δήμου. Η πολύ πυκνή δόμηση, η έλλειψη των ελεύθερων χώρων και το

ανεπαρκές οδικό δίκτυο είναι η σημερινή πραγματικότητα για τις περισσότερες συνοικίες του Δήμου.

Δεν υπάρχουν μεγάλοι χώροι στα όρια του Δήμου, με εξαίρεση την περιοχή των παλαιών λιγνιτωρυχείων, όπου σήμερα υπάρχουν διάφορες εγκαταστάσεις (αθλητικές, εμπορικές κτλ). Υπάρχουν δύο σχετικά μεγάλοι χώροι πρασίνου στις δυτικές υπώρειες του Ποικίλου. Μια στα νότια έκτασης 45στρ. και η άλλη βορειότερα, το Άλσος Περιστερίου όπου έχει διαμορφωθεί και υπαίθριο θέατρο.

Σε καμία περίπτωση δεν καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων σε ελεύθερους χώρους. Βέβαια, σύμφωνα με το ΓΠΣ δίνεται η δυνατότητα ανάκτησης ελεύθερων χώρων στις ζώνες Α και Β του όρους Αιγάλεω, ειδικά στη ζώνη Β, όπου επιτρέπεται η λειτουργία περιαστικού πάρκου με λειτουργίες αναψυχής, αθλητισμού, ελεύθερου και οργανωμένου χώρου πρασίνου και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Παράλληλα, μικρές παρεμβάσεις αλλαγής των ελευθέρων χώρων έχουν γίνει κατά καιρούς στην περιοχή και επίσης σχεδιάζονται να πραγματοποιηθούν σε περιοχές δημιουργίας των σταθμών του μετρό. Όσον αφορά τις κοινωνικές υποδομές, οι εκπαιδευτικές υποδομές είναι σχετικά επαρκείς (παρουσιάζονται αναλυτικότερα στη συνέχεια του κειμένου).

2.2.2.5. Τεχνικές Υποδομές - Δίκτυα

Μεταφορές

Όσον αφορά το μεταφορικό σύστημα, αυτό αποτελείται από το οδικό δίκτυο, τα μέσα μαζικής μεταφοράς, τους χώρους στάθμευσης και το δίκτυο πεζοδρόμων. Κάθε επιμέρους κατηγορία παίζει έναν ξεχωριστό ρόλο στο εκάστοτε τοπικό μεταφορικό σύστημα και οφείλει να αναλύεται προκειμένου να αναγνωρισθούν οι ανάγκες και τα προβλήματα στο σύνολο του.

Οδικό δίκτυο

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, το οδικό δίκτυο του Δήμου έχει μήκος 320χιλιόμετρα. Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις, το οδικό δίκτυο έχει αυξημένες ανάγκες συντήρησης, που με πρόχειρους υπολογισμούς ανέρχονται σε 1 εκατομμύριο ευρώ για το έτος 2016.

Με το ισχύον Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Περιστερίου η ιεράρχηση του οδικού δικτύου της πόλης έχει ως εξής:

- Ταχείες Λεωφόρους: Εθνική Οδός Αθηνών – Λαμίας, Λεωφόρος Αθηνών – Κορίνθου
- Πρωτεύουσες αρτηρίες: Λεωφόρος Θηβών, Εθν. Μακαρίου-Π. Τσαλδάρη-Αναπαύσεως-Αγ. Ιερόθεου

- Δευτερεύουσες αρτηρίες: Κωνσταντινουπόλεως – Δωδεκανήσου – Αγ. Βασιλείου, Βασ. Αλεξάνδρου, Πελασγίας, Φαβιέρου, Αγ. Τριάδος, Σικάγου, Περικλέους, Αίγλης, Τεμπών, Κρέσνας, Σοφοκλή Βενιζέλου.

Το οδικό δίκτυο εντάσσεται συνολικά και αποτελεί λειτουργική ενότητα του εθνικού δικτύου. Σημαντικό χαρακτηριστικό είναι η διέλευση του άξονα του Κηφισού, σε μικρή απόσταση από τα όρια του Δήμου. Παρ' αυτά, η μεταφορική υποδομή παρουσιάζεται γενικά ανεπαρκής και με πολλά προβλήματα.

Σε αυτό το σημείο, επισημαίνεται ότι από το 2001 έχει πραγματοποιηθεί κυκλοφοριακή μελέτη για τον Δήμο Περιστερίου (Ευσταθιάδης, 2001), η οποία, μετά την ανάπτυξη των σταθμών μετρό και την αναπροσαρμογή των λεωφορικών γραμμών της ΕΘΕΛ, πρέπει να επικαιροποιηθεί, με κύριο στόχο την ανάπτυξη δικτύου πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και θέσων στάθμευσης για τους χρήστες του μετρό.

Επιπρόσθετα, η «Μελέτη για τις σημειακές παρέμβασης τροποποίησης του ΓΠΣ» (2004) επισημαίνει τα εξής:

- Έλλειψη αρτηριών και συλλεκτριών με κατάλληλα γεωμετρικά χαρακτηριστικά,
- Ανυπαρξία χώρων στάθμευσης εκτός των δρόμων,
- Κυκλοφοριακή αναρχία.

Η σύνδεση με τη μητροπολιτική περιοχή γίνεται μέσω των αξόνων Π. Τσαλδάρη - Εθνάρχου Μακαρίου και Κωνσταντινουπόλεως, προς την Λεωφόρο Κηφισού και στη συνέχεια, προς το κέντρο της Αθήνας, και μέσω της οδού Θηβών προς την Λεωφόρο Αθηνών και πέρα από αυτή προς το Αιγάλεω και Πειραιά.

Ανισόπεδοι κόμβοι υπάρχουν κατά μήκος της λεωφόρου Κηφισού, στις διασταυρώσεις με λεωφόρο Αθηνών, Εθνάρχου Μακαρίου και Κωνσταντινουπόλεως στη θέση Ροσιγιόλ, καθώς επίσης και στη διασταύρωση της οδού Θηβών με τη Λεωφόρο Αθηνών.

Με εξαίρεση τον άξονα Αναπαύσεως - Εθνάρχου Μακαρίου, δύσκολα θα μπορούσε κανείς να χαρακτηρίσει οποιοδήποτε άλλο δρόμο σαν αρτηρία. Οι άξονες, που υποκαθιστούν τις αρτηρίες και διοχετεύουν τον κύριο όγκο των μετακινήσεων, έχουν κατά το πλείστον φτωχά γεωμετρικά και κατασκευαστικά χαρακτηριστικά.

Σαν συλλεκτήριοι θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν οι δρόμοι που εξυπηρετούν λεωφορειακές γραμμές. Τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά και αυτών των δρόμων είναι ως επί το πλείστον ανεπαρκή. Η επιλογή τους έχει γίνει με κριτήριο την σχετικά τεταμένη χάραξη και την γενική κατεύθυνση προς τις εξόδους προς Αθήνα, χωρίς ευρύτερα κριτήρια πολεοδομικής δομής των οικισμών κ.λ.π. Όλοι οι κύριοι άξονες και συλλεκτήριοι παρουσιάζουν μια ακτινωτή μορφή, με γενική διεύθυνση και σύγκλιση προς το κέντρο της Αθήνας. Στην κάθετη διεύθυνση ο μόνος

δρόμος, με σχετικά αξιόλογα χαρακτηριστικά, που συνδέει τους οικισμούς της περιοχής μεταξύ τους και οδηγεί προς νότο, παράλληλα με τη Λεωφόρο Κηφισού, είναι η οδός Θηβών.

Η ιδιαίτερη ρυμοτομία του οικισμού, η σύνδεσή του με τις δύο μεγάλες εισόδους στην Αττική και η ύπαρξη της περιοχής του Ελαιώνα εντός των ορίων της πόλης δεν δημιουργεί οργανωμένο δίκτυο συλλεκτριών οδών, με συνέπεια να υπάρχει μεγάλος φόρτος στις κεντρικές οδούς υπερτοπικής προέλευσης. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο είναι τοπικό, ενώ δεν απουσιάζουν φαινόμενα υπερφόρτωσης του κατά τις ώρες αιχμής.

Ειδικότερα, για την κυκλοφορία στη ευρύτερη περιοχή της πλατείας Δέγλερη εκπονήθηκε και υλοποιήθηκε κυκλοφοριακή μελέτη με σκοπό να ξεπεραστούν οι συνθήκες κορεσμού που υπήρχαν στις βασικές οδούς της ευρύτερης περιοχής της πλατείας.

Εντός των ορίων του Δήμου, χωροθετούνται σημαντικοί πεζόδρομοι. Ένας βασικός πεζόδρομος, είναι η Εθνικής Αντιστάσεως από το Δημαρχείο έως το Άλσος, η οποία αποτελεί και τη ραχοκοκαλιά του υπερτοπικού κέντρου. Άλλοι εγκεκριμένοι πεζόδρομοι είναι:

- Μ. Αλεξάνδρου, από πλατεία 28^{ης} Οκτωβρίου έως Δημαρχείο
- Αγ. Πολυκάρπου, από Άλσος έως Κέννεντυ
- Κρέσνας, από Κέννεντυ έως Βας. Αλεξάνδρου
- Ασκληπείου, από Νεκροταφείο έως Ναούσης.

Οι υπάρχοντες χώροι στάθμευσης δεν επαρκούν πλέον για τις αυξημένες ανάγκες της περιοχής. Παραταύτα, στο λειτουργικό κέντρο οι απαιτήσεις είναι διαφορετικές και αυξάνονται με την συνεχή ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα των υπηρεσιών. Μετά και την δημιουργία των τριών σταθμών μετρό είναι επιτακτική η ανάγκη χωροθέτησης και δημιουργίας μεγάλων χώρων στάθμευσης, υπόγειων ή επίγειων, ώστε να μειωθεί ο φόρτος ΙΧ που διοχετεύονται προς το κέντρο και να υπάρξει συμβολή στην μείωση ρύπων που προέρχονται από την χρήση οχημάτων.

Όλα τα παραπάνω επιτάσσουν την ανάγκη για συνεργασία και ενημέρωση μεταξύ όλων των φορέων που εμπλέκονται στον σχεδιασμό της πόλης, καθώς και την υιοθέτηση συνδυασμένων πολιτικών και συμμετοχικού σχεδιασμού για την επίλυση των κυκλοφοριακών προβλημάτων της υπό μελέτη περιοχής.

Το σημαντικό για την περιοχή μελέτης σε σχέση με το σύστημα μεταφορών είναι ο σχεδιασμός, με χρηματοδότηση μέσω ΥΜΕ και κονδυλίων της ΕΕ, συστήματος ποδηλατοδρόμων. Συγκεκριμένα, βρίσκεται υπό διαδικασία μελετών ο σχεδιασμός του ποδηλατικού δικτύου Δυτικής Αθήνας, Περιστερί – Αιγάλεω – Αγ. Βαρβάρα – ΤΕΙ Πειραιά, συνολικού μήκους 6χλμ. Το συγκεκριμένο έργο θα συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση του κυκλοφοριακού φόρτου και της ρύπανσης στη περιοχή μελέτης, ενώ θα βελτιώσει την ποιότητα ζωής στη συγκεκριμένη περιοχή.

Δίκτυα Μέσων Σταθερής Τροχιάς

Σήμερα λειτουργούν στα όρια του Δήμου τρεις σταθμοί μετρό (Αγ. Αντώνιος, Περιστερί, Ανθούπολη) που εξυπηρετούν καθημερινά περισσότερα από 80.000 επιβάτες ημερησίως. Πλέον, η απόσταση Ανθούπολη-Σύνταγμα θα διανύεται μόλις σε 11 λεπτά, ενώ σήμερα τα επιβατικά αυτοκίνητα, σε ώρες αιχμής, κάνουν τουλάχιστον 45 λεπτά. Όμως σε αυτό το σημείο, πρέπει πάλι να τονισθεί η ανάγκη δημιουργίας χώρων περιστασιακής στάθμευσης, καθώς ακόμα κρίνεται χαμηλή η συχνότητα χρήσης του μετρό από τους κατοίκους. Η παράδοση και λειτουργία των δύο τελευταίων σταθμών του μετρό έχει προσφέρει αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση στο κέντρο της πόλης.

Σήμερα, ουσιαστικά υπάρχει ένας μόνο μεγάλος χώρος στάθμευσης (Ανθούπολη), όχι όμως οργανωμένος και διευθετημένος σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα. Άμεσος στόχος πρέπει να είναι η δημιουργία υπόγειων χώρων στάθμευσης σε σημεία κοντά στους σταθμούς του ΜΕΤΡΟ ή σε σημεία που μπορούν εύκολα και γρήγορα να εξυπηρετηθούν από πυκνή τοπική συγκοινωνία. Στην ίδια κατεύθυνση, θα βοηθήσει και η ανάπτυξη κεντρικών πεζοδρόμων.

Μέχρι στιγμής έχει πραγματοποιηθεί η ενοποίηση της κεντρικής πλατείας του Περιστερίου (Πλατεία Δημοκρατίας) με κυκλοφοριακή ρύθμιση της Λεωφόρου Παναγή Τσαλδάρη, που προσέθεσε δημόσιο χώρο και πράσινο στο κέντρο, έστω και σε μικρή έκταση.

Δίκτυο Συγκοινωνιών

Η πόλη του Δήμου Περιστερίου εντός του αστικού ιστού, όπως και με τους γύρω δήμους συνδέεται με αστικά λεωφορεία της ΕΘΕΛ και τρεις γραμμές του ΗΛΠΑΠ, αλλά έχει και εσωτερικό δίκτυο δημοτικής συγκοινωνίας.

Η πρόσφατη αναδιοργάνωση των αστικών συγκοινωνιών στα πλαίσια του Δήμου βελτίωσε και αύξησε την συχνότητα και την χρήση των λεωφορειακών γραμμών στο τμήμα της διαδρομής μέχρι τον σταθμό του Μέτρο «Άγιος Αντώνιος». Οι τρεις γραμμές δημοτικής συγκοινωνίας είναι η γραμμή 100, η γραμμή 400 και η γραμμή 600.

Η δημοτική συγκοινωνία διαθέτει σήμερα 5 σύγχρονα μικρά λεωφορεία (minibus) που καλύπτουν πάνω από 20χλμ του οδικού δικτύου του Δήμου και λειτουργεί καθημερινά εκτός Κυριακής εξυπηρετώντας περίπου 300 επιβάτες ημερησίως. Η διαδρομή της γραμμής 100 παρουσιάζεται στη συνέχεια στο χάρτη που ακολουθεί.



Χάρτης 21: Χάρτης της λεωφορικής διαδρομής της Δημοτικής Συγκοινωνίας με το νούμερο 100.

Πηγή: Τμήμα Τοπογραφικών Εφαρμογών ΔΠ

Δίκτυο Ύδρευσης – Αποχέτευσης

Ο Δήμος Περιστερίου καλύπτεται πλήρως από το δίκτυο ύδρευσης της ΕΥΔΑΠ. Προβλήματα παρατηρούνται πολύ σπάνια. Επιπλέον, η ΕΥΔΑΠ διαθέτει δικά της αναλυτικά χημικά εργαστήρια, που πραγματοποιούν έλεγχο ποιότητας νερού.

Γενικά, η κατανάλωση νερού για το Δήμο αφορά κυρίως την ύδρευση και την άρδευση κοινόχρηστων χώρων. Υπάρχει σημαντική βιομηχανική δραστηριότητα στην περιοχή και δεν υπάρχουν πια άλλες χρήσεις. Συνολικά στην περιοχή δεν υπάρχει φαινόμενο υπερεκμετάλλευσης των υδατικών πόρων από ανθρωπογενείς δραστηριότητες (γεωργία, γεωτρήσεις), αφού τέτοιες ανθρωπογενείς δραστηριότητες σχεδόν δεν υφίσταται.

Παρ' ότι ο Δήμος Περιστερίου ήταν από τους πρώτους που εφάρμοσε συστήματα εξοικονόμησης νερού στην άρδευση χώρων πρασίνου (στάγδην άρδευση με χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων / προγραμματιστών), στην πορεία δεν ασχολήθηκε με τον εκσυγχρονισμό και την περαιτέρω εξέλιξη των εγκαταστάσεων και με πολιτικές εξοικονόμησης νερού. Η δε ΕΥΔΑΠ (φορέας διαχείρισης και ελέγχου), δεδομένου της φύσης των αντικειμένων που διαχειρίζεται, δεν έχει ακόμα υιοθετήσει στρατηγικές αντιμετώπισης της σπατάλης του νερού παρά την διαπίστωση ότι το νερό είναι σε ανεπάρκεια και η ανάγκη ευαισθησίας στο θέμα αυτό είναι ζωτικής σημασίας.

Ο Δήμος Περιστερίου καλύπτεται πλήρως με δίκτυο αποχέτευσης σε ποσοστό σχεδόν 100%. Προβλήματα παρουσιάζονται κυρίως στο τομέα των όμβριων υδάτων, καθώς το δίκτυο των αγωγών όμβριων υδάτων είναι μικρό σε σχέση με το μέγεθος του δήμου. Η έλλειψη σημαντικού δικτύου όμβριου υδάτων οδηγεί σε ελλιπή αντιπλημμυρική προστασία, καθώς συγκεκριμένες περιοχές του Δήμου έχουν πληγεί αρκετές φορές από πλημμυρικά φαινόμενα ακόμα και με μεσαίας έντασης βροχοπτώσεις.

Παρά την υλοποίηση αντιπλημμυρικών έργων στη περιοχή με τη στήριξη της τέως ΝΑ Αθηνών όπως λ.χ. το έργο κατασκευής ενός εκτεταμένου δικτύου αγωγών όμβριων υδάτων στις περιοχές Ανθούπολη, Άσπρα Χώματα, Νέα Ζωή, Λόφος Αξιωματικών, η αναγκαιότητα συστηματικής μελέτης για την απορροή των όμβριων υδάτων σε σχέση με τα ετήσια βροχομετρικά στοιχεία θα δώσει λύση στα όποια προβλήματα δημιουργούνται στη περιοχή.

2.2.2.6. Αστικό Πράσινο

Το Περιστερί είναι μία πόλη με όλα τα σύγχρονα προβλήματα των μεγάλων αστικών κέντρων που αναπτύχθηκαν άναρχα μετά το 1950. Το αστικό δομημένο περιβάλλον περιόρισε εξαιρετικά τους διαθέσιμους χώρους για αστικό πράσινο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα σήμερα, μόλις το ~4,5% της επιφάνειας της πόλης να καλύπτεται από χώρους πρασίνου και δημοτικούς χώρους αναψυχής (πλατείες, παιδικές χαρές), φυτεμένες νησίδες, νησίδες πρασίνου και παρτέρια. Οι παλιές αλάνες της δεκαετίας του 70', είτε χτίστηκαν είτε μετατράπηκαν σε κεντρικούς και συνοικιακούς δρόμους. Η πρώτη επίσημη απογραφή πρασίνου έγινε την περίοδο 2002 – 2003, και επικαιροποιήθηκε πρόσφατα (2010 - 2012), σύμφωνα με τον συνοπτικό πίνακα που ακολουθεί:

Είδος χαρακτηριστικού	Σύνολο	Άλλα στοιχεία	
Έκταση κοινοχρήστων χώρων (τμ) ~	426.500	Πλατείες	120
Έκταση χλοοτάπητα σε χώρους πρασίνου (τμ) ~	115.300	Παιδικές Χαρές	67
Αριθμός Δέντρων σε χώρους Πρασίνου ~	13.442		
Αριθμός Θάμνων σε χώρους πρασίνου ~	17.800	νησίδες πρασίνου	8
Μπορντούρα ~	13.800	Τρίγωνα	32
Αριθμός Δέντρων σε Δρόμους ~	120.000	Πεζόδρομοι	8
Έκταση Νησίδων	6.500		

Πίνακας 20: Απογραφή Πρασίνου του Δ. Περιστερίου
Πηγή : Δ/ση Πράσινου

Όμως, η πόλη ακόμα «αντιστέκεται» και έτσι καταγράφονται οι παρακάτω πολύ σημαντικοί αστικοί χώροι πρασίνου και φυσικοί σχηματισμοί:

Άλσος Περιστερίου

- Έκταση: 35 στρέμματα (+ 2 στρ. Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής + 7 στρ. λοιποί χώροι)
- Υψόμετρο: 65 μ
- Θέση: γύρω οδοί Αγίου Βασιλείου – Λάρνακος – Ακαδημίας – Αττικής – Καϊάφα
- Είδος βλάστησης: συνθέσεις τεχνητού και φυσικού πρασίνου.

Το Άλσος Περιστερίου αποτελεί ίσως το μοναδικό στοιχείο του πάλαι ποτέ φυσικού πρασίνου, που κάποτε εκτεινόταν από τις πλαγιές του Ποικίλου Όρους έως και τις όχθες του Κηφισού ποταμού. Ο χώρος αυτός πέρασε από μία περίοδο έντονης απειλής για οικοδομική εκμετάλλευση μέχρι που την δεκαετία του 70' και 80' με κινητοποίηση των τοπικών αρχών και των κατοίκων οριοθετήθηκε από την γύρω οικιστική περιοχή και δεντροφυτεύτηκε με ευκαλύπτους (*Eucalyptus camaldoulensis*). Αργότερα στις αρχές της δεκαετίας του 80' έγινε η πρώτη διαμόρφωση του χώρου ως Άλσος, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της νομοθεσίας και πρόσφατα, με δαπάνη της Περιφέρειας Αττικής, ολοκληρώθηκε η δεύτερη ανάπλαση με κόστος που έφτασε τα 3.800.000 ευρώ.

Το Άλσος πλέον αποτελεί ένα μικρό οικοσύστημα αστικού τεχνητού πρασίνου που φιλοξενεί σχεδόν 250 είδη φυτών διαφόρων κατηγοριών, μικρούς και μεγάλους θάμνους, χαμηλά, μεσαία και ψηλά δέντρα, φοινικοειδή, πόες, διάφορα καλλωπιστικά ανθόφυτα, υποτροπικά και ερημικά φυτά, φυτά εδαφοκάλυψης. Στα παραπάνω συγκαταλέγονται αρκετά είδη, χαρακτηριστικά της ελληνικής μεσογειακής χλωρίδας, αείφυλλα-σκληρόφυλλα, φρύγανα και πόες, φυλλοβόλα και αιθαλή δέντρα, όπως η ελιά (*Olea europaea*), η κουτσουπιά (*Cercis siliquastrum*), η χαλέπιος

πεύκη (*Pinus halepensis*), η φλαμουριά (*Tilia europaea*), η καζουαρίνα (*Casuarina equisetifolia*), το πλατάνι (*Platanus orientalis*), η αγγελική (*Pittosporum tobira*), ρίγανη (*Origanum vulgare*), φασκόμηλο (*Salvia officinalis*), κ.λ.π., ενώ το περιβάλλον που διαμορφώνεται γίνεται πόλος έλξης για πανίδα, που διαφορετικά δεν θα είχε πολλά περιθώρια επιβίωσης μέσα στο αστικό περιβάλλον, όπως χελώνες (*Testudo graeca*), τσίχλες, σουσουράδες και καρακάξες.

Σήμερα, το Άλσος είναι καθημερινά πόλος έλξης για τους κατοίκους και αποτελεί χώρο αναψυχής, άθλησης και πολιτιστικών εκδηλώσεων, καθώς διαθέτει πλήρες δίκτυο υποδομών. Ο χώρος του Άλσους στεγάζει πλέον και τις δραστηριότητες του Τοπικού Συστήματος Προσκόπων Περιστερίου.

Η Περιφέρεια έχει δημιουργήσει από το 2008, τον ιστότοπο «Αττικό – Πράσινο» (<http://www.attiko-prasino.gr/>) στον οποίο παρουσιάζονται όλοι οι σημαντικοί χώροι πρασίνου της Αττικής, μεταξύ των οποίων και το Άλσος Περιστερίου.

Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής Δήμου Περιστερίου

Σε παρακείμενο χώρο του Άλσους, έκτασης πέντε στρεμμάτων περίπου, λειτουργεί από το 2008 το Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής του Δήμου. Το Πάρκο δημιουργήθηκε με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση μέσω προγράμματος που διαχειρίστηκε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Σε τακτική βάση δέχεται σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Αυτό που θα πρέπει να απασχολήσει τον Δήμο είναι η μετεξέλιξη του Πάρκου και η ενίσχυση του με σύγχρονα μέσα εκπαίδευσης που θα διευκολύνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, όπως οχήματα καθώς και εποπτικό και έντυπο υλικό, ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις σηματοδότησης, αλλά και προσαρμογές του εκπαιδευτικού προγράμματος για παιδιά ηλικίας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (έως δευτέρας γυμνασίου).

Σε κάθε περίπτωση, το Πάρκο για να λειτουργήσει ουσιαστικά χρειάζεται να διαθέτει μόνιμη ομάδα εκπαιδευμένου προσωπικού που θα ασχολείται με την καθημερινή ενημέρωση των μαθητών, την δημιουργία έντυπου και εποπτικού υλικού, αλλά και την οργάνωση των δραστηριοτήτων του. Ο Δήμος πρέπει να ξεφύγει από τις συνήθεις πρακτικές της τετριμμένης και άχρωμης λειτουργίας, που δυστυχώς είναι κανόνας στην χώρα μας.

Σήμερα, η λειτουργία του ΠΚΑ συνδυάζεται με την λειτουργία του Σταθμού Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης «Πράσινο Σπίτι» (βλ. παρακάτω). Ένα βασικό πρόβλημα όμως είναι η επικοινωνία των δύο χώρων μέσα από την διάβαση της οδού Αγίου Βασιλείου, που είναι κεντρική οδός σύνδεσης του κέντρου του Περιστερίου με τις δυτικές του συνοικίες. Κατά το παρελθόν έχει προταθεί ατύπως ακόμα και η υπογειοποίηση τμήματος του δρόμου, αλλά μέχρι σήμερα δεν έχουν ληφθεί οι κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον καθορισμό μίας τελικής λύσης.

Το ΠΚΑ, εξαιτίας του ιδιαίτερου περιβάλλοντος πρασίνου που διαθέτει, γίνεται καθημερινά πόλος έλξης για κατοίκους που αθλούνται ή το επισκέπτονται για αναψυχή, προσφέροντας αθροιστικά υπεραξία στην λειτουργία του Άλσους.

Ελεύθεροι Χώροι περιοχής Χωράφας

Σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη έργο βιοκλιματικής ανάπλασης των ελεύθερων χώρων της περιοχής Χωράφας. Η περιοχή ανάπλασης βρίσκεται στον Άγιο Ιερόθεο – περιοχή Χωράφα – οριοθετείται από τις οδούς: Ιωαννίνων, Πευκών, Ημαθίας-Κάκτου, Κέδρων και περιλαμβάνει δύο πλατείες επί της οδού Ιωαννίνων: πλατεία Ιωαννίνων και πλατεία Δέγληρη. Η προς ανάπλαση περιοχή, σαν συμπαγής ενότητα, η οποία προβλέπεται να καρπωθεί τα άμεσα αποτελέσματα της βιοκλιματικής ανάπλασης, έχει συνολική έκταση 120.000μ² περίπου και αποτελεί ενιαίο τμήμα αστικού ιστού του Δήμου Περιστερίου. Τα επιδιωκόμενα περιβαλλοντολογικά οφέλη, θα προκύψουν από παρέμβαση σε περιοχή συνολικού εμβαδού 28.085μ², προσεκτικά επιλεγμένη έτσι ώστε με την γεωμετρία της στον χώρο, να περικλείει και να επηρεάζει άμεσα τον μεγαλύτερο δυνατόν χώρο. Η συγκεκριμένη μάλιστα ενότητα βρίσκεται στην πλέον υποβαθμισμένη περιβαλλοντολογικά περιοχή του Δήμου, με μεγάλους κυκλοφοριακούς φόρτους και έλλειψη πράσινου. Στη μεγαλύτερη έκτασή της, φιλοξενεί δραστηριότητες που σχετίζονται με τη «νέα γενιά» της περιοχής. Συγκεκριμένα, εκπαίδευση και χώρους άθλησης. Το γεγονός ότι εκτελούνται αθλητικές δραστηριότητες στην περιοχή, καθιστά άμεση και επιβεβλημένη την ανάγκη της πολιτείας να επιμεληθεί την περιβαλλοντολογική αναβάθμισή της, με στόχο και την μείωση της μέγιστης θερμοκρασίας επιφανείας, προς όφελος της υγείας των νεαρών κυρίως πληθυσμών της πόλης. Τέλος, η ανάπλαση της συγκεκριμένης αστικής περιοχής, θα αποτελέσει πιλοτική παρέμβαση στην πόλη με εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Πάρκο Στρατοπέδου Καραϊσκάκη (Πευκώνας)

- Έκταση: ~ 70 στρέμματα
- Υψόμετρο: 115 μέτρα
- Θέση: Οδός Μυστριώτη (όρια με Δήμο Χαϊδαρίου)
- Είδος βλάστησης: κυρίως Χαλέπιος πεύκη (Pinus halepensis)

Ουσιαστικά πρόκειται για τα απομεινάρια του πευκοδάσους που κάλυπτε παλαιότερα την πλαγιά του Ποικίλου Όρους. Μετά το 1960, η περιοχή άρχισε τη σταδιακή άναρχη καταπάτηση και δόμηση. Στην περιοχή αυτή ο Γεώργιος Καραϊσκάκης έδωσε σημαντικές μάχες κατά του Κιουταχί κατά την επανάσταση του 1821, γι' αυτό και τα στρατόπεδα που δημιουργήθηκαν αργότερα ονομάστηκαν «Στρατόπεδα Καραϊσκάκη Α' και Β'». Οι χώροι των στρατοπέδων παραχωρήθηκαν

πριν από λίγα σχετικά χρόνια σε όμορους Δήμους (Χαϊδαρίου και Περιστερίου) και αξιοποιήθηκαν ως χώροι πρασίνου και χώροι δημιουργίας υποδομών. Σήμερα, ο πευκώνας είναι πόλος έλξης για τους κατοίκους της περιοχής, φυλάσσεται και διαθέτει στοιχειώδεις υποδομές για την συντήρησή του, ενώ υπάρχουν και σκέψεις περεταίρω αξιοποίησης, χωρίς να υποβαθμιστεί ως χώρος πρασίνου.

Ποικίλο όρος

- Έκταση: 28.000 στρέμματα
- Μέγιστο Ύψος: 453 μέτρα (Ζαχαρίτσα, από το όνομα οικογένειας οπλαρχηγών του 21')
- Είδος βλάστησης: χαμηλή θαμνώδεις και χασμοφυτική, με αραιή παρουσία δέντρων κυρίως χαλεπίου πεύκης.

Πρόκειται για φυσικό σχηματισμό που είναι στενά συνδεδεμένος με την τοπική ιστορία. Βρίσκεται στην δυτική πλευρά του Περιστερίου και του λεκανοπεδίου Αττικής και αποτελεί προπομπό του όρους Αιγάλεω. Είναι κυρίως ασβεστολιθικής σύστασης γι' αυτό και έχει σημαντικό σπηλαιολογικό ενδιαφέρον. Το όρος είναι καταγεγραμμένο σε χάρτες από την εποχή της επανάστασης του 1821 και νωρίτερα με την ονομασία «Στεφάνι». Το γεγονός της αλλαγής του ονόματος διευκόλυνε τις παράνομες καταπατήσεις, ένα πρόβλημα που έχει φτάσει μέχρι τις ημέρες μας δυσχαιρένοντας την διαχείριση του ορεινού και περιαστικού οικοσυστήματος. Το όρος αποτελεί φυσικό όριο ως προς τον Δήμο Αχαρνών, ενώ στις παρυφές του έχουν αναπτυχθεί επίσης οι Δήμοι Ιλίου, Καματερού, Αγ. Αναργύρων, Πετρούπολης και Ασπροπύργου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Ποικίλο είναι ένας μοναδικής σημασίας φυσικός σχηματισμός για το Περιστερί, εξαιτίας της σημαντικής πανίδας και χλωρίδας που φιλοξενεί, αλλά και των ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων που συνδέονται με αυτό. Παρά το γεγονός ότι αποτελεί τμήμα της ίδιας γεωλογικής ενότητας με το όρος Αιγάλεω, είναι ένα εξαιρετικά ευαίσθητο και απομονωμένο οικοσύστημα, που φιλοξενεί ποικιλία οικοτόπων και ενδιαιτημάτων για την άγρια πανίδα και χλωρίδα. Παρ' ότι πιο κάτω θα γίνει κοινή παρουσίαση του φυσικού πλούτου για την ενότητα Ποικίλο – Όρος Αιγάλεω, αναφέρουμε περιληπτικά ότι κατά το παρελθόν έχουν καταγραφεί πάνω από 450 είδη φυτών μερικά από τα οποία είναι ενδημικά.

Η επέκταση της οικιστικής απειλής έχει θέσει το Ποικίλο σε θέση προτεραιότητας για την προστασία και την ανάπτυξη του, και σημαντικό ρόλο σε αυτή την κατεύθυνση έχει αναλάβει ο ΑΣΔΑ. Παρ' αυτά φαινόμενα λαθροθηρίας, καταπατήσεων και παράνομης χρήσης εξακολουθούν να υπάρχουν. Από το 1959 έχει απαγορευτεί το κυνήγι στο Ποικίλο, ενώ συνεχίζονται διαμάχες για την ιδιοκτησία εκτάσεων που ξεκινούν από την εποχή της τουρκοκρατίας. Αξίζει να σημειωθεί, ως μία ενδεικτική εικόνα, ότι:

- α. Η Μητρόπολη Λαμίας διεκδίκησε 3500 στρέμματα μέσα στην Β' ζώνη του βουνού και 4000 στρέμματα στον αστικό ιστό της Πετρούπολης και του Περιστερίου.
- β. Η Μονή Κλειστών διεκδικεί 13.500 στρέμματα στην πλευρά προς τον Σκαραμαγκά.
- γ. Μεγαλοϊδιοκτήτης διεκδικεί στην περιοχή του Άνω Δάσους Χαϊδαρίου 1.000 στρέμματα.
- δ. Τα τέως Στρατόπεδα Χαϊδαρίου (3.500 στρέμματα) που βρίσκονται στην δυτική πλευρά κινδυνεύουν να οικοδομηθούν κατά 50% σύμφωνα με τον νόμο 2745/1999. Προς το παρόν φαίνεται ότι δεν έχει προχωρήσει αυτή η διαδικασία.
- ε. Ο Συνεταιρισμός Πολεμιστών Κορέας διεκδικεί 80 στρέμματα, από τα οποία τα 18 είναι ενταγμένα στο Σχέδιο Πόλεως του Δήμου Πετρούπολης.
- στ. 83 στρέμματα de facto αναδασωτέας έκτασης, στην περιοχή του παλιού λατομείου «Γάτου», έχουν χαρακτηριστεί ως χορτολιβαδική έκταση.
- ζ. 60 στρέμματα διεκδικούνται στην Αγία Τριάδα Πετρούπολης.

Πέραν από το διαχρονικό πρόβλημα των καταπατήσεων, το Ποικίλο έχει υποστεί και επιφανειακή υποβάθμιση από τον μεγάλο αριθμό λατομείων (17) που κατά καιρούς λειτούργησαν για να υποστηρίξουν τις οικοδομικές δραστηριότητες της περιοχής και αντίστροφα διάφορα σημεία του έγιναν χώροι απόθεσης οικοδομικών αποβλήτων. Η δημιουργία άτυπου πάρκου κεραιών επικοινωνιακών δικτύων μαζί με την δημιουργία χώρου αθλοπαιδιών και ψυχαγωγίας στις παρυφές του, αύξησαν την όχληση προς το οικοσύστημα και αποτελούν ίσως ένα ακόμα μελλοντικό πρόβλημα εξαιτίας της ανυπαρξίας φύλαξης, αλλά και της πλημμελούς νομοθετικής αντιμετώπισης, αφού π.χ. για το λατομείο Μουσαμά ο νόμος 3164/2003 «προβλέπει» την μετατροπή του σε χώρο απόθεσης επεξεργασμένων αποβλήτων. Επίσης, το νταμάρι στην περιοχή Μαλατέστα, χρησιμοποιήθηκε επί χρόνια ως χώρος υπαίθριας αποθήκευσης υλικού από τον Δήμο Περιστερίου, και μόλις πριν λίγα χρόνια αποδεδευσήθηκε από αυτή τη χρήση.

Στο Ποικίλο έχουν βρεθεί εγκαταλελειμμένοι οικισμοί που χρονολογούνται από 2^ο αιώνα Π.Χ και έχουν χαρακτηριστικά οργανωμένης ρυμοτομίας και δόμησης. Στην βόρεια πλευρά επίσης υπάρχουν ίχνη του αρχαίου τείχους «ΔΕΜΑΣ» που συνέδεε το Ποικίλο με τον Πάρνηθα, ελέγχοντας από Β.Δ. την πρόσβαση στο Λεκανοπέδιο.

Όπως ειπώθηκε και πιο πάνω, το Ποικίλο και ιδιαίτερα η ανατολική πλαγιά του, καλύπτονταν από πυκνό δάσος χαλεπίου πεύκης (*Pinus halepensis*), το οποίο εκτείνονταν από τα υψηλότερα σημεία του έως και τις πεδινές περιοχές, μέχρι και το σημείο «βαθύ ρέμα» όπου σήμερα βρίσκεται η οδός Ανατολικής Ρωμυλίας στην Πετρούπολη και ο Αϊ Γιώργης στη Νέα Ζωή Περιστερίου.

Παράνομη υλοτομία και οικοδόμηση της περιοχής για οικιστικούς κυρίως λόγους, είχαν σαν αποτέλεσμα τον περιορισμό του πευκοδάσους και την δημιουργία των σημερινών πευκώνων του στρατοπέδου Καραϊσκάκη. Οι κυριότερες περιόδους καταστροφής του πευκοδάσους του Ποικίλου

είναι το 1826, 1914, 1922, 1941 – 1944, που συμπίπτουν και με σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Όπως ισχύει και για άλλες περιοχές της Αττικής, έτσι και το Ποικίλο μετά το 1960 – 1970 έπεσε θύμα της ανεξέλεγκτης δόμησης, που κληρονόμησε στις ημέρες μας πολλά προβλήματα.

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ), όπως ειπώθηκε και πιο πάνω, έχει αναλάβει την αξιοποίηση και προστασία του βουνού μέσα από προγράμματα και δράσεις αναδασώσεων, όμως η φτωχή χρηματοδότηση και ιδιαίτερα η σύγχρονη οικονομική συγκυρία, έχει μειώσει κατά πολύ τις δυνατότητες φύλαξης και αξιοποίησης του οικοσυστήματος. Δυστυχώς, προσπάθειες που ξεκίνησαν παλαιότερα έχουν επιβραδυνθεί και εγκαταστάσεις που δημιουργήθηκαν για άρδευση και πυροπροστασία έχουν σχεδόν εγκαταλειφθεί. Η παράνομη βόσκηση, η ρητίνευση, η χωματοληψία, παράνομα αμαξοστάσια (Αγ. Τριάδα Πετρούπολης) και πολλές άλλες δραστηριότητες, δεν περιορίστηκαν παρά την απαγορευτική διάταξη του Δασαρχείου Αιγάλεω που ίσχυε μέχρι το τέλος του 2011, και ακόμα και σήμερα εκτάσεις που έχουν κυρηχθεί αναδασωτές παραμένουν απροστάτευτες.

Το μεγάλο πρόβλημα του Ποικίλου είναι ότι αποτελεί φυσικό σύνορο με την Φυλή και δεν φυλάσσεται, ενώ θα έπρεπε. Σε αρκετά σημεία του, ακόμα και σήμερα, μπορεί ο περιηγητής να εντοπίσει απόρριψη σκουπιδιών πάσης φύσεως, όπως και να δει να διέρχονται μικρά και μεγάλα οχήματα με κατεύθυνση την λεωφόρο Σχιστού, προσθέτοντας και την πρόσφατη διάνοιξη της περιφερειακής ανατολικής οδού. Αυτές οι ενέργειες αποτελούν σημαντική όχληση για την πανίδα και χλωρίδα και πηγή ρύπανσης, που σταδιακά συνεισφέρει στην υποβάθμιση αυτού του ακροτελεύτιου και πολύτιμου για το Περιστέρι οικοσυστήματος.

Η υποβάθμιση του Ποικίλου, δεν σχετίζεται τόσο με την προγενέστερη ανεξέλεγκτη χρήση του, όσο με την παρούσα έλλειψη πρόνοιας για την αξιοποίηση του και την προστασία του. Η έλλειψη πόρων και κυρίως ολοκληρωμένου σχεδιασμού αναδάσωσης και πυροπροστασίας εντείνει την επιφανειακή διάβρωση των πρανών. Εγκαταλελειμμένα λατομεία που βρίσκονται στην Β' ζώνη, όπως αυτό στην περιοχή Μαλατέστα, είναι ανάγκη να ενταχθούν σταδιακά σε προγράμματα ανάπλασης και ένταξής τους στην περιαστική ζώνη πρασίνου, παρακάμπτοντας τις αγκυλώσεις που υπάρχουν. Το πευκοδάσος που έχει απομείνει πρέπει να προστατευτεί από τις εποχικές εξάρσεις προσβολών παρασιτικών εντόμων (πευκοκάμπια και μαρσαλίνα) που απειλούν διαχρονικά την βιωσιμότητά του. Οι οργανωμένες και συστηματικές αναδασώσεις είναι απαραίτητες για την επιβράδυνση φαινομένων διάβρωσης των πρανών. Εγκαταστάσεις υπόγειων ή υπέργειων υδατοδεξαμενών για συλλογή βρόχινου νερού, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν, όπως και η οριοθέτηση ζωνών για τους επισκέπτες και ο τερματισμός της ανεξέλεγκτης διέλευσης οχημάτων, είναι δράσεις που θα επιβραδύνουν την περαιτέρω υποβάθμιση του βουνού.

Το Ποικίλο Όρος καταλήγει δυτικά στην λίμνη Κουμουνδούρου (λίμνη Ρειτών), μία υδατοσυλλογή με μικρό μέσο βάθος (μόλις 1,7μέτρα) που έχει ιδιαίτερα επιβαρυνθεί από τις δραστηριότητες της βιομηχανικής ζώνης Σκαραμαγκά, παρά το γεγονός ότι αποτελεί έναν οικολογικό θησαυρό για την δυτική Αττική.

Άλλοι σημαντικοί γεωλογικοί σχηματισμοί του Ποικίλου Όρους είναι χαράδρες και σπήλαια, που προσδίδουν έναν ιδιαίτερο ποικιλόμορφο χαρακτήρα στην περιοχή. Ιδιαίτερα αξίζει να αναφερθεί το φαράγγι Ναστάνι, που βρίσκεται στην βορειοδυτική πλευρά του Ποικίλου. Από σπηλαιολογικής άποψης, το Ποικίλο εμφανίζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον εξαιτίας της ασβεστολιθικής του σύστασης. Χαρακτηριστικοί σχηματισμοί είναι το σπήλαιο Δρομεάς, το μικρό σπήλαιο Πανός, και τα σπήλαια Αφαίας και Μαρίνη.

Η αναφορά στους φυσικούς αυτούς σχηματισμούς γίνεται για να καταδειχθεί ότι ο Δήμος Περιστερίου ακόμα δεν έχει εξερευνήσει και δεν έχει εκμεταλλευτεί τον φυσικό και γεωλογικό πλούτο που τον περιβάλλει, προκειμένου να προχωρήσει στην διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων μεσαίας και μεγάλης κλίμακας που θα έδιναν την ευκαιρία για την ανάπτυξη στρατηγικής προστασίας του Ποικίλου και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ώστε να προωθηθούν περαιτέρω πολιτικές αειφορικής διαχείρισης περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει το εσωτερικό σύστημα λειτουργίας της πόλης. Πολλά δε από τα σπήλαια έχουν και αρχαιολογική και σπηλαιολογική αξία, επομένως είναι εξέχουσας σημασίας για την αναψηλάφηση της πολιτισμικής ιστορίας της περιοχής.

Οι φυτοκοινωνίες του Ποικίλου όρους και του όρους Αιγάλεω ανήκουν στη θερμομεσογειακή ζώνη. Οι κλάσεις φυτών και τα είδη που συναντώνται ανήκουν κυρίως στις οικογένειες Compositae, Gramineae, Labiatae, Cruciferae, Leguminosae, Boraginaceae, Dipsacaceae, Asteraceae. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ΑΣΔΑ στα πλαίσια του προγράμματος "Προστασία του Περιβάλλοντος και Βιώσιμη ανάπτυξη" συμμετείχε το 2004 στην εκπόνηση μελέτης με τίτλο "Όρος Αιγάλεω – Ποικίλο, αποκατάσταση του δασικού χαρακτήρα, προστασία και ανάδειξή του" και το 2010 εξέδωσε την «Μελέτη προστασίας και διαχείρισης δασικής έκτασης Ποικίλου Όρους – Όρους Αιγάλεω». Η καταγραφή της περιοχής έχει ξεκινήσει από τον 19^ο αιώνα και τεράστια συμβολή έχουν ιδιώτες ερευνητές, σύλλογοι και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Όρος Αιγάλεω

- Έκταση : 28.000 στρέμματα
- Μέγιστο Ύψος 463 μέτρα (κορυφή Κούκος)
- Είδος βλάστησης : χαμηλή θαμνώδεις και χασμοφυτική, ποώδης, κωνοφόρα.

Πρόκειται για σχηματισμό που είναι στενά συνδεδεμένος με την τοπική ιστορία. Βρίσκεται στην δυτική πλευρά του Περιστερίου. Ως φυσικός σχηματισμός είναι συνέχεια του γεωλογικού σχηματισμού που ανήκει και το Ποικίλο.

Σε χλωριδικά και πανιδικά στοιχεία για το Όρος Αιγάλεω και το Ποικίλο όρος, θα αναφερθούμε συνολικά πιο κάτω, καθώς έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά. Αλλά και λεπτομερείς παρουσίαση ιδιαίτερων στοιχείων διαφοροποίησης δεν αποτελεί αντικείμενο αυτής της παρουσίασης.

Αδιαμφισβήτητα το Ποικίλο όρος και το όρος Αιγάλεω, αποτελούν δύο περιβαλλοντικούς θησαυρούς για τον Δήμο Περιστερίου και όλους τους όμορους Δήμους, διότι φιλοξενούν μεγάλη και σημαντική ποικιλία χλωρίδας και πανίδας, που είναι συγκρίσιμη ποιοτικά και ποσοτικά με αυτές του Υμητού και της Πάρνηθας. Από τον Χάρτη Γαιών του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (τέως Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), η εδαφολογική σύσταση του Ποικίλου χαρακτηρίζεται με τον κωδικό C3C5-826-G3QQ, ο οποίος αναφέρεται σε σκληρούς ασβεστόλιθους και κλιτύες. Επίσης σύμφωνα με τον κατάλογο του ΥΠΑΠΕΝ, η περιοχή Οικότοποι σημαντικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνονται στους καταλόγους της Ε.Ε. ως Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους, καταγράφονται στο πρόγραμμα CORINE, άλλοι οικότοποι εντάσσονται στο πρόγραμμα NATURA 2000, μαζί με τους δύο Εθνικούς Δρυμούς Πάρνηθας και Σουνίου. Το δε όρος Αιγάλεω προστατεύεται και με εθνική νομοθεσία (Ν.2742/1999 ΦΕΚ 207/Α/07.10.1999). Ειδικότερα, καθορισμένοι οικότοποι, που εντάσσονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, είναι ο οικότοπος της Χαλεπίου πέυκης (κωδικός 9540), των αείφυλλων σκληρόφυλλων (κωδικός 5210), των φρυγάνων (κωδικός 5420, 5430), και χασμοφυτικών διαπλάσεων (κωδικός 8210) (Ντάφης και άλλοι, 1977).

Από την άλλη πλευρά, τα δύο αυτά χαμηλού υψομέτρου όροι, παρ' ότι εξαιτίας της γεωδιάπλασης τους δεν διαθέτουν εκείνα τα χαρακτηριστικά που θα τους επέτρεπαν να διαμορφώσουν ευκρινείς ζώνες για διάκριση βλάστησης και για την ανάπτυξη διακριτών φυτοκοινωνιών, αποτελούν ένα ιδιαίτερα απομονωμένο περιβάλλον, που λειτούργησε ως καταφύγιο για πολλά είδη που δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν στο θερμό και άνυδρο αστικό περιβάλλον. Επιπλέον, το Ποικίλο όρος περισσότερο και λιγότερο το όρος Αιγάλεω από νότιο-δυτικά, συμβάλλει στην διαμόρφωση του μικροκλίματος της περιοχής του Περιστερίου. Δυστυχώς, διαχρονικά, η υποβάθμισή του λόγω πυρκαγιών και καταπατήσεων για οικιστική και άλλη χρήση, έχει μειώσει αυτή τη συμβολή με αποτέλεσμα να ελλοχεύουν πλέον και αρνητικές επιπτώσεις πρώτα για το ίδιο το βουνό, εξαιτίας του κινδύνου διάβρωσης των επιφανειακών εδαφών και δευτερευόντως για τον Δήμο λόγω αύξησης του κινδύνου πλημμυρικών φαινομένων.

Η χλωρίδα

Βασικά χαρακτηριστικά του χλωριδικού πλούτου για το όρος Αιγάλεω και το Ποικίλο είναι η μεσογειακή βλάστηση αείφυλλων σκληρόφυλλων (μακκί), των φρυγάνων (εποχικά διμορφικά φυτά) και των κωνοφόρων, κυρίως χαλεπίου πεύκης. Οι μικροί και διάσπαρτοι πευκώνες χαλεπίου άλλωστε, αποτελούν απομεινάρια της παλαιότερης ευρύτερης εξάπλωσής τους, που περιορίστηκε από την ανθρώπινη δραστηριότητα. Παρ' αυτά πλέον υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις αναγέννησης. Ακόμα υπάρχουν ελαιόδεντρα, κοκορεβυθιές, βελανιδιές κ.λ.π. Στην ενότητα Ποικίλο όρος και όρος Αιγάλεω έχουν καταγραφεί επισήμως σχεδόν 900 είδη φυτών, που περιλαμβάνουν κοινές πόες, αείφυλλα σκληρόφυλλα, δέντρα, φρύγανα και ορχεοειδή (από ανακοινώσεις παλαιότερων καταγραφών και νεωτέρων Βαλλιανάτου, Λύτρας (2011) και ΑΣΔΑ (2004)).

Στα καταγεγραμμένα είδη χλωρίδας περιλαμβάνονται 41 ελληνικά είδη, 8 είδη ενδημικά και 30 είδη που χαρακτηρίζονται σημαντικά. Από αυτά, σημαντικός αριθμός είναι προστατευόμενα. Επίσης, έχουν καταγραφεί 40 είδη ορχεοειδών που προστατεύονται από την διεθνή σύμβαση CITES και το Π.Δ. 67/1981 και 120 είδη αυτοφυών ποωδών αθόφυτων.

Ενδεικτικά φυτικά είδη που συναντώνται είναι:

1. Δεντρώδη είδη

Χαλέπιος πεύκη	<i>Pinus halepensis</i>
Κουκουναριά	<i>Pinus pinea</i>
Κυπαρρίσι	<i>Cupressus sempervirens</i>
Κουτσουπιά/Κερκίς	<i>Cercis siliquastrum</i>
Χαρουπιά/Ξυλοκερατιά	<i>Ceratonia siliqua</i>
Ελιά	<i>Olea europeae</i>
Κοκορεβυθιά	<i>Pistacia terebinthus</i>
Βελανιδιά	<i>Quercus macrolepis</i>
Γκορτσιά	<i>Pirus amygdaliformis</i>
Άρκευθος / Αγριόκεδρος	<i>Juniperus phoenicea</i>

2. Θαμνόφυτα - Ποώδη - Βολβόφυτα

Πουρνάρι	<i>Quercus coccifera</i> πουρνάρι
Αγριελιά	<i>Olea europaea</i> var. <i>silvestris</i>
Σπάρτο	<i>Spartium junceum</i>
Χαμορείκι	<i>Erica manipuliflora</i>
Σχίνος	<i>Pistacia lentiscus</i>
Κοκορεβυθιά	<i>Pistacia terebinthus</i>
Φιλλίκι	<i>Phillyrea media</i>
Άρκευθος η Φοινική	<i>Juniperus phoenicea</i>
Αγχούσα	<i>Anchusa variegata</i>
Ασφάκα	<i>Phlomis fruticosa</i>
Αγγιναράκι/Κενταύρια	<i>Centaurea raphanina</i> ssp. <i>mixta</i>
Σπαράγγι	<i>Asparagus acutifolius</i>
Λαδανιά	<i>Cistus creticus</i>
Λαδανιά	<i>Cistus salviifolius</i>
-	<i>Crepis hellenica</i> (ενδημικό είδος)

Ασπάλαθος	<i>Genista acanthocladus</i>
Θυμάρι	<i>Corydanthus capitatus</i>
Οροβάνγη	<i>Orobanche minor</i>
Φασκομηλιά	<i>Salvia fruticosa</i>
Κρεμμυδολούλουδο	<i>Ornithogalum arabicum</i>
Παπαρούνα	<i>Papaver rhoeas</i>
Θυμελαία	<i>Thymelaea tartonraira</i>
Πικραγγουριά	<i>Ballota acetabulosa</i>
Ραυγόχορτο	<i>Inula verbascifolia ssp. menthanea</i>
Σκαμπιόζα του Υμητού	<i>Lomelosia hymettia</i> (σπάνιο σε ορισμένες περιοχές)
Αγριόβρωμη	<i>Bromus mollis</i>
Αγριοβιολέτα	<i>Aethionema saxatile ssp. graecum</i>
Σκυλοκρεμμύδα	<i>Urginea maritima</i>
Ίριδα	<i>Iris pumila</i>
Σκορτσονέρα	<i>Scorzonera crocifolia</i> (σπάνιο σε ορισμένες περιοχές)
Κυκλάμινο	<i>Cyclamen graecum</i>
Κρουπίναστρος	<i>Crupina crupinastrum</i>
Αλογοθύμαρο/Ρείκι	<i>Anthyllis hermanniae</i>
Ασφόδελος	<i>Asphodelus luteus</i>
Γαλασιίδα/Ευόρβια	<i>Euphorbia acanthothamnos</i>
Μηδική	<i>Medicago sativa</i>
Χρυσόξυλο	<i>Cotinus coggygria</i>
Αφάνα	<i>Poterium spinosum</i>
Καντηλάκι	<i>Ballota acetabulosa</i>
Κάπαρη	<i>Caparis spinosa</i>
Λαγουουρά	<i>Lagurus ovatus</i>
Αγριος Ιάκινθος	<i>Muscari comosum</i>
Πίκνομο	<i>Cirsium acarna</i>
Μυρτιά	<i>Myrtus communis</i>
Ορλιάϊα	<i>Orlaya daucoides</i>
Κορφόχορτο	<i>Pallenis spinosa</i>

Πηγή : ΑΣΔΑ/ επεξ ΤΜΕΕ./ΔΠ

Πολλά είδη περιέχονται στην βάση δεδομένων «Φιλότης» (Filotis < filotis.itia.ntua.gr).

Σημειώνεται και πάλι ότι αρκετά είδη δέντρων δεν είναι αυτοφυή, αλλά προέρχονται από αναδασώσεις. Τέλος, επισημαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια καταγράφεται η παρουσία του Αείλανθου (*Ailanthus altissima*) ως αποτέλεσμα της αυτόνομης εξάπλωσής του σε όλη την Αττική.

Η Πανίδα

Παρά το γεγονός ότι η παρουσία του ανθρώπου αποτελεί όχληση για την άγρια πανίδα της περιοχής, είναι πλούσιος ο κατάλογος ειδών που συναντώνται μόνιμα ή περιστασιακά (εποχικά). Οι περιβαλλοντικές πιέσεις, και κυρίως η ζώνη κατοικίας και η ρύπανση, αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες για την πληθυσμιακή αύξηση πολλών ειδών, που βρίσκουν ενδιαίτημα στον ευρύτερο οικότοπο του χώρου «Ποικίλο Όρος – Όρος Αιγάλεω». Διάνοιξη παράνομων ορεινών δρόμων, παράνομες διελεύσεις οχημάτων, απόρριψη σκουπιδιών, περιστασιακές πυρκαγιές, κ.λ.π είναι

μερικοί από τους παράγοντες που διατηρούν υποβαθμισμένο τον οικότοπο και επομένως διατηρούν τους πληθυσμούς κάτω από την φέρουσα ικανότητα του χώρου. Επιπλέον περιοριστικός παράγοντας είναι η έλλειψη υψηλής βλάστησης, που προσφέρεται ιδιαίτερα για την δημιουργία πολλαπλών οικολογικών θώκων και ενδιαιτημάτων ορνιθοπανίδας και μικρών θηλαστικών.

Πίνακας 21: Είδη ορνιθοπανίδας που εμφανίζονται στην περιοχή εποχικά για διαχείμαση, αναπαραγωγή ή κατά την περίοδο μετανάστευσης.
Πηγή: ΑΣΔΑ / επεξ. ΤΜΕΕ/ΔΠ

A/A	ΓΕΝΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
1	<i>Circaetus</i>	<i>gallicus</i>	Φιδαετός
2	<i>Streptopelia</i>	<i>turtur</i>	Τρυγόνι
3	<i>Cuculus</i>	<i>canorus</i>	Κούκος
4	<i>Apus</i>	<i>apus</i>	Σταχτάρα
5	<i>Hirundo</i>	<i>rustica</i>	Χελιδόνι
6	<i>Delichon</i>	<i>urbica</i>	Σπιτοχελίδονο
7	<i>Luscinia</i>	<i>megarhynchos</i>	Αηδόνι
8	<i>Muscicapa</i>	<i>striata</i>	Μυγοχάφτης
9	<i>Lanius</i>	<i>senator</i>	Κοκκινοκεφαλάς
10	<i>Larus</i>	<i>rudibundus</i>	Γλάρος καστανοκέφαλος
11	<i>Larus</i>	<i>cacchianans</i>	Ασημογλάρος
12	<i>Merops</i>	<i>apiaster</i>	Μελισσοφάγος
13	<i>Upupa</i>	<i>epops</i>	Τσαλαπετεινός
14	<i>Motacilla</i>	<i>flava</i>	Κιτρινοσουσουράδα
15	<i>Motacilla</i>	<i>cinerea</i>	Σταχτοσουσουράδα
16	<i>Motacilla</i>	<i>alba</i>	Λευκοσουσουράδα
17	<i>Erithacus</i>	<i>rubecula</i>	Κοκκινολαίμης
18	<i>Turdus</i>	<i>iliacus</i>	Κοκκινότσιχλα
19	<i>Turdus</i>	<i>viscivorus</i>	Τσαρτσάρα

Κάτω από τέτοιες συνθήκες, είναι φυσικό τα ευαίσθητα στις ανθρώπινες πιέσεις είδη να έχουν απομακρυνθεί σημαντικά από την περιοχή (κυρίως θηλαστικά και ανώτερα αρπακτικά -γύπες, αετοί, κ.λπ.). Δεν υπάρχουν δυστυχώς για το Αιγάλεω όρος συστηματικές μελέτες καταγραφής των ζωικών ειδών, αλλά με βάση ενδεικτικές βιβλιογραφικές αναφορές συμπεραίνεται ότι μάλλον δεν υπάρχουν σπάνια ή απειλούμενα με εξαφάνιση είδη. Προσπάθειες όμως έχουν γίνει και από τον ΑΣΔΑ και από άλλους φορείς και ιδιώτες. Μέχρι σήμερα στην περιοχή έχουν καταγραφεί και παρατηρηθεί πολλά είδη μικρών θηλαστικών, πτηνών (115 είδη), εντόμων (100 είδη), ερπετών (20 είδη) και αμφιβίων (4 είδη). Πολλά από αυτά περιλαμβάνονται σε οδηγίες της ΕΕ που αφορούν υπό προστασία είδη πανίδας και ορνιθοπανίδας (79/409 και 85/411/ΕΟΚ, 82/72/ΕΟΚ, 92/43/ΕΕ, Π.Δ.67/1981, Ν1335/1985). Έτσι ενδεικτικά στοιχεία για την πανίδα της περιοχής αυτής έχουν ως εξής:

Πίνακας 22: Οрниθοπανίδα που μπορεί να παρατηρηθεί στην ευρύτερη περιοχή όλο το έτος.
Πηγή: ΑΣΔΑ / επεξ ΤΜΕΕ/ΔΠ

A/A	ΓΕΝΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
1	<i>Accipiter</i>	<i>nisus</i>	Τσιχλογέρακο
2	<i>Buteo</i>	<i>buteo</i>	Γερακινα
3	<i>Falco</i>	<i>tinunculus</i>	Βραχοκιρκινέζο
4	<i>Falco</i>	<i>peregrinus</i>	Πετρίτης
5	<i>Tyto</i>	<i>alba</i>	Τυτώ
6	<i>Otus</i>	<i>scops</i>	Γκιώνης
7	<i>Melanocorypha</i>	<i>calendra</i>	Γαλιάντρα
8	<i>Troglodytes</i>	<i>troglodytes</i>	Τρυποφράχτης
9	<i>Saxicola</i>	<i>torquata</i>	Μαυρολαίμης
10	<i>Turdus</i>	<i>merula</i>	Κότσυφας
11	<i>Parus</i>	<i>major</i>	Καλόγερος
12	<i>Pica</i>	<i>pica</i>	Καρακάξα
13	<i>Corvus</i>	<i>corone</i>	Κουρούνα
14	<i>Friginilla</i>	<i>coelebs</i>	Σπίνος
15	<i>Carduelis</i>	<i>chloris</i>	Φλώρος
16	<i>Carduelis</i>	<i>cardeulis</i>	Καρδερίνα

Πίνακας 23: Πανίδα θηλαστικών που εκτιμάται ότι ενδιαίτουν στην περιοχή αλλά δεν έχει υπάρξει συστηματική καταγραφή και παρατήρηση.

Πηγή: ΑΣΔΑ / επεξ ΤΜΕΕ/ΔΠ

A/A	ΓΕΝΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
1	<i>Vulpes</i>	<i>vulpes</i>	Αλεπού
2	<i>Lepus</i>	<i>europaeus</i>	Λαγός
3	<i>Mustela</i>	<i>nivalis</i>	Νυφίτσα
4	<i>Microtus</i>	<i>quentheri</i>	Αρουραίος Μεσογείου
5	<i>Erinaceus</i>	<i>concolor</i>	Σκαντζόχοιρος
6	<i>Talpa</i>	<i>caeca</i>	Τυφλοασπάλακας
7	<i>Rhinolopus</i>	<i>ferrumequinum</i>	Τρανορινολόφος
8	<i>Rhinolopus</i>	<i>hipposideros</i>	Μικρορινολόφος
9	<i>Eptesicus</i>	<i>serotinus</i>	Τρανονυχτερίδα
10	<i>Myotis</i>	<i>myotis</i>	Τρανομωτίδα
11	<i>Dryomys</i>	<i>nitedula</i>	Δενδρομυωξός
12	<i>Apodemus</i>	<i>sylvaticus</i>	Δασοποντικός
13	<i>Rhinolopus</i>	<i>blasii</i>	Ρινολόφος του Blasius
14	<i>Myotis</i>	<i>blythi</i>	Μικρομωτίδα

Πίνακας 24: Ενδεικτική ερπετοπανίδα

Πηγή: ΑΣΔΑ./επεξ ΤΜΕΕ/ΔΠ

A/A	ΓΕΝΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ
1	<i>Testudo</i>	<i>hermanni</i>	Μεσογειακή χελώνα
2	<i>Testudo</i>	<i>marginata</i>	Κρασπεδωτή χελώνα
3	<i>Lacerta</i>	<i>trilineata</i>	Πρασινοσαύρα
4	<i>Podarcis</i>	<i>erhardii</i>	Αιγαιόσαυρα
5	<i>Podarcis</i>	<i>muralis</i>	Τοιχόσαυρα
6	<i>Elaphe</i>	<i>situla</i>	Σπιτόφιδο
7	<i>Vipera</i>	<i>ammodytes</i>	Οχιά

Πίνακας 25: Ενδεικτικός κατάλογος ειδών ορνιθοπανίδας που έχουν παρατηρηθεί και καταγραφεί στην περιοχή κατά την περίοδο 1986 – 2004.

Πηγή: ΑΣΔΑ / επεξ ΤΜΕΕ/ΔΠ

<p>Δενδρογέρακο <i>Falco subbuteo</i></p> <p>Πετρίτης <i>Falco peregrinus</i></p> <p>Νησιώτικη πέρδικα <i>Alectoris chukar</i></p> <p>Ασημόγλαρος <i>Larus cacchianus</i></p> <p>Περιστερί <i>Columba livia</i></p> <p>Δεκοχτούρα <i>Streptopelia decaocto</i></p> <p>Τρυγόνι <i>Streptopelia turtur</i></p> <p>Κούκος <i>Coccyus canorus</i></p>	<p>Βαλτόκιρκος <i>Circus cyaneus</i></p> <p>Τοιχολογέρακο <i>Accipiter nisus</i></p> <p>Γερακίνα <i>Buteo buteo</i></p> <p>Αετογερακίνα <i>Buteo rufinus</i></p> <p>Κιρκινέζι <i>Falco naumanni</i></p> <p>Βραχοκιρκινέζο <i>Falco tinnunculus</i></p> <p>Όρνιο <i>Gyps fulvus</i></p> <p>Φιδαετός <i>Circaetus gallicus</i></p>
<p>Κουκουβάγια <i>Athene noctua</i></p> <p>Γιδοβύζι <i>Caprimulgus europaeus</i></p> <p>Σταχτάρα <i>Apus apus</i></p> <p>Ωχροσταχτάρα <i>Apus pallidus</i></p> <p>Σκεπαρνάς <i>Apus melba</i></p> <p>Μελισσοφάγος <i>Merops apiaster</i></p> <p>Τσαλαπετεινός <i>Upupa epops</i></p>	<p>Κατσουλιέρης <i>Galerida cristata</i></p> <p>Δενδροσταρήθρα <i>Lullula arborea</i></p> <p>Σταρήθρα <i>Alauda arvensis</i></p> <p>Χελιδόνι <i>Hirundo rustica</i></p> <p>Δενδροχελιδόνο <i>Hirundo daurica</i></p> <p>Σπιτοχελιδόνο <i>Delichon urbica</i></p> <p>Δενδροκελάδα <i>Anthus trivialis</i></p> <p>Λιβαδοκελάδα <i>Anthus pratensis</i></p>

Σταχτοσουσουράδα <i>Motacilla cinerea</i>	Σταχτοπετρόκλης <i>Oenanthe oenanthe</i>
Λευκοσουσουράδα <i>Motacilla alba</i>	Ασπροκόλα <i>Oenanthe hispanica</i>
Τρυποφράχτης <i>Troglodytes troglodytes</i>	Γαλαζοκότουφας <i>Monticola solitarius</i>
Θαμνοψάλτης <i>Prunella modularis</i>	Κότουφας <i>Turdus merula</i>
Κοκκινολαίμης <i>Erithacus rubecula</i>	Τσίχλα <i>Turdus philomelos</i>
Αηδώνι <i>Luscinia megarhynchos</i>	Τσιχλοποταμιδα <i>Acrocephalus arundinaceus</i>
Καρβουνιάρης <i>Phoenicurus ochruros</i>	Ωχροστριτσιδα <i>Hippolais pallida</i>
Κοκκινούρης <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Κιτρινοστριτσιδα <i>Hippolais icterica</i>
Βραχοτσοπανάκος <i>Sitta neumayer</i>	Σπίνος <i>Fringilla coelebs</i>
Αετομάχος <i>Lanius collurio</i>	Σκαρθάκι <i>Serinus serinus</i>
Κοκκινοκεφαλός <i>Lanius senator</i>	Φλώρος <i>Carduelis chloris</i>
Καρακάδα <i>Pica pica</i>	Καρδερίνα <i>Carduelis carduelis</i>
Κουρούνα <i>Corvus corone</i>	Λούγαρο <i>Carduelis spinus</i>
Ψαρόνι <i>Sturnus vulgaris</i>	Φανέτο <i>Carduelis cannabina</i>
Σπουργίτης <i>Passer domesticus</i>	Χοντρομύτης <i>Coccothraustes coccothraustes</i>
Πετροσπουργίτης <i>Petronia petronia</i>	Σιρλοτσιχλονο <i>Emberiza cirlus</i>

2.2.2.7. Όμοροι περιβαλλοντικοί θησαυροί για τον Δήμο Περιστερίου -Πάρκο Τρίτση

- Έκταση: 1200 στρέμματα
- Θέση: Δήμος Ιλίου, Λεωφόρος Δημοκρατίας

Είναι απαραίτητο να αναφερθεί το Πάρκο Τρίτση (τμήμα του τέως βασιλικού κτήματος γνωστού ως «Πύργος Βασιλίσσης»), καθώς στα επόμενα χρόνια φαίνεται ότι θα ενταθεί η συζήτηση για την διαχείριση του από τους όμορους Δήμους (Αχαρνών, Ιλίου, Καματερού, Αγ. Αναργύρων, Πετρούπολης) καθώς αποτελεί έναν βασικό πνεύμονα πρασίνου για την αστικοποιημένη ζώνη της Δυτικής Αττικής, αλλά και όλου του οικιστικού πλέγματος της Αττικής.

Παραχώρηση της έκτασης στο Ελληνικό Δημόσιο από τον ιδιώτη ιδιοκτήτη του, και η έλλειψη πόρων, είχαν σαν αποτέλεσμα για πολλά χρόνια να παραμένει αναξιοποίητη. Τελικά, η ανεύρεση πόρων οδήγησε στην διαμόρφωση εγκαταστάσεων και την δημιουργία τεχνητής λίμνης σχηματίζοντας ένα μικρό οικοσύστημα. Ένα πρόβλημα που προέκυψε ίσως είναι η υποβάθμιση του μικρού πευκώνα που βρίσκονταν στα πρηνή του γειτονικού λοφίσκου. Παρ' αυτά για αρκετά χρόνια, η αναβαθμισμένη έκταση προσφέρει πολλά στην τοπική κοινωνία της Δυτικής Αττικής, μέσα από προγράμματα περιβαλλοντικής ενημέρωσης, δραστηριοποίησης εθελοντών σε συνεργασία με ΜΚΟ και άλλες οργανώσεις καθώς και διεξόδους αναψυχής για τους κατοίκους.

Το Πάρκο αποτελεί ένα φυσικό θησαυροφυλάκιο της φυσικής ιστορίας της περιοχής, καθώς φιλοξενεί ακόμα δέντρα από τις πάλαι ποτέ καλλιέργειες φυσικιάς (*Pistacia vera*) και τμήμα του βασιλικού πευκοδάσους που υπάρχει ακόμα στην βόρεια πλευρά του, μαζί με τις παλαιές εγκαταστάσεις του βασιλικού κτήματος που σήμερα τις διαχειρίζεται το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων.

Δυστυχώς, η έλλειψη πόρων και κυρίως ενδιαφέροντος οδήγησαν στην σημερινή εικόνα εγκατάλειψης και πλημμελούς συντήρησης του πάρκου, με αποτέλεσμα να απειλείται ακόμα και η βιωσιμότητά του ως χώρου πρασίνου. Τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει μία συζήτηση για την μεταφορά της αρμοδιότητας του Πάρκου στους όμορους Δήμους και την συνεκμετάλλευση του. Σε κάθε περίπτωση, αυτή είναι μία συζήτηση που πρέπει να ξεκινήσει σε σοβαρή βάση και να απασχολήσει όλους τους άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενους κρατικούς και κοινωνικούς φορείς, ακόμα και τα ΑΕΙ της Δυτικής Αττικής (Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Τ.Ε.Ι Πειραιά και Αθήνας) καθώς ο κίνδυνος της οικοπεδοποίησης ελλοχεύει, ασχέτως των αγαθών προθέσεων και σκέψεων.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, το Πάρκο θα μπορούσε να αποτελέσει έναν κοινό τόπο συνεργασίας των όμορων και γειτονικών δήμων υπό την καθοδήγηση ενός ΑΕΙ (π.χ. του Γ.Π.Α.) ώστε να μην πέσει θύμα άστοχων ενεργειών. Η έκτασή του είναι ιδανική για την εφαρμογή πρότυπων φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας και ανακύκλωσης υλικών και νερού αλλά, την δημιουργία ενός πρότυπου φυτωρίου που θα είναι πηγή φυτικού υλικού, την δημιουργία κέντρου εκπαίδευσης μαθητών και ενηλίκων σε τεχνικές οικιακής ανακύκλωσης κ.λ.π με την ενεργό συμμετοχή των δήμων της Δυτικής Αττικής. Η τακτική λειτουργία με επιστημονικά και επαγγελματικά πρότυπα μπορεί να αναβαθμίσει το Πάρκο και να λύσει τα προβλήματα συντήρησης της τεράστιας έκτασης, προσφέροντας υπηρεσίες περιβαλλοντικής ενημέρωσης και αναψυχής στους κατοίκους των γύρω περιοχών.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι από την αρχική ιδιόκτητη έκταση, ένα μικρό μέρος δεν παραχωρήθηκε στο δημόσιο, αλλά διατέθηκε σε ΜΚΟ που σήμερα λειτουργεί με πρότυπο σχεδιασμό περιβαλλοντικής αυτοδιαχείρισης.

2.2.3. Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και ασφάλεια

Η έννοια του Περιβαλλοντικού Κινδύνου εμπεριέχει την απειλή και τον κίνδυνο κατά της ατομικής ακεραιότητας και της ζωής. Σύμφωνα με τον Ipenz (1983), κίνδυνος είναι μία κατάσταση που μπορεί να επιφέρει απώλειες ή βλάβη σε ανθρώπους και περιουσίες. Δηλαδή συνδέεται με φυσικής ή ανθρωπογενούς προέλευσης κρίσεις, που μπορεί να καταλήξουν σε μικρό ή μεγάλο μέγεθος ζημιάς. Στην περίπτωση απωλειών σε ζωές και υλικά σε μεγάλο βαθμό, αναφερόμαστε

πλέον σε «καταστροφές». Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι γενικά διακρίνονται σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς. Μέσα στο αστικό περιβάλλον συνοπτικά εντοπίζονται στις εξής κατηγορίες:

Κίνδυνοι από φυσικές αιτίες

- Καιρικά φαινόμενα που μπορεί να προκαλέσουν έντονες βροχοπτώσεις με αποτέλεσμα τοπικά πλημμυρικά φαινόμενα.
- Καιρικά φαινόμενα που μπορεί να προκαλέσουν παγετό ή έντονη χιονόπτωση
- Καιρικά φαινόμενα που μπορεί να προκαλέσουν πτώσεις δέντρων ή αντικειμένων.
- Υποχωρήσεις ακάλυπτων εδαφών, κυρίως πρανών.
- Καθιζήσεις υποδομών (π.χ. τμημάτων οδικού δικτύου, κτηρίων κ.λ.π) που οφείλονται σε σαθρό υπέδαφος ή υπόγεια ύδατα ή άλλες αιτίες που σχετίζονται με το γεωλογικό υπόβαθρο.
- Προβλήματα που οφείλονται σε παθογόνους οργανισμούς με πιθανή απειλή κατά του ανθρώπινου πληθυσμού.

Κίνδυνοι από ανθρωπογενείς αιτίες

- Ατυχήματα οφειλόμενα σε κακοτεχνίες οδικού δικτύου
- Ατυχήματα οφειλόμενα σε δυσλειτουργίες οδικής σήμανσης
- Ατυχήματα που οφείλονται σε παραβάσεις του ΚΟΚ
- Ασθένειες ή μολύνσεις οφειλόμενες σε πλημμελή υγειονομική πρόληψη.
- Ρύπανση δημόσιων χώρων και περιοχών φυσικού κάλλους
- Τραυματισμός και ατυχήματα από χημικά υλικά
- Διάχυση τοξικών παραπροϊόντων βιοτεχνικών / βιομηχανικών δραστηριοτήτων
- Πράξεις που εντάσσονται στο πλαίσιο της παραβατικότητας (βία, κλοπή, απάτη, εμπρησμοί, αμέλεια κ.λπ)
- Πράξεις και αποτελέσματα που οφείλονται σε αγχωτικές καταστάσεις και ψυχολογική πίεση
- Ατυχήματα από πλημμελή συντήρηση πρασίνου.
- Ατυχήματα από πλημμελή μέτρα ασφαλείας κατά την διεξαγωγή εργασιών.
- Ατυχήματα από λανθασμένες πολεοδομικές επιλογές.

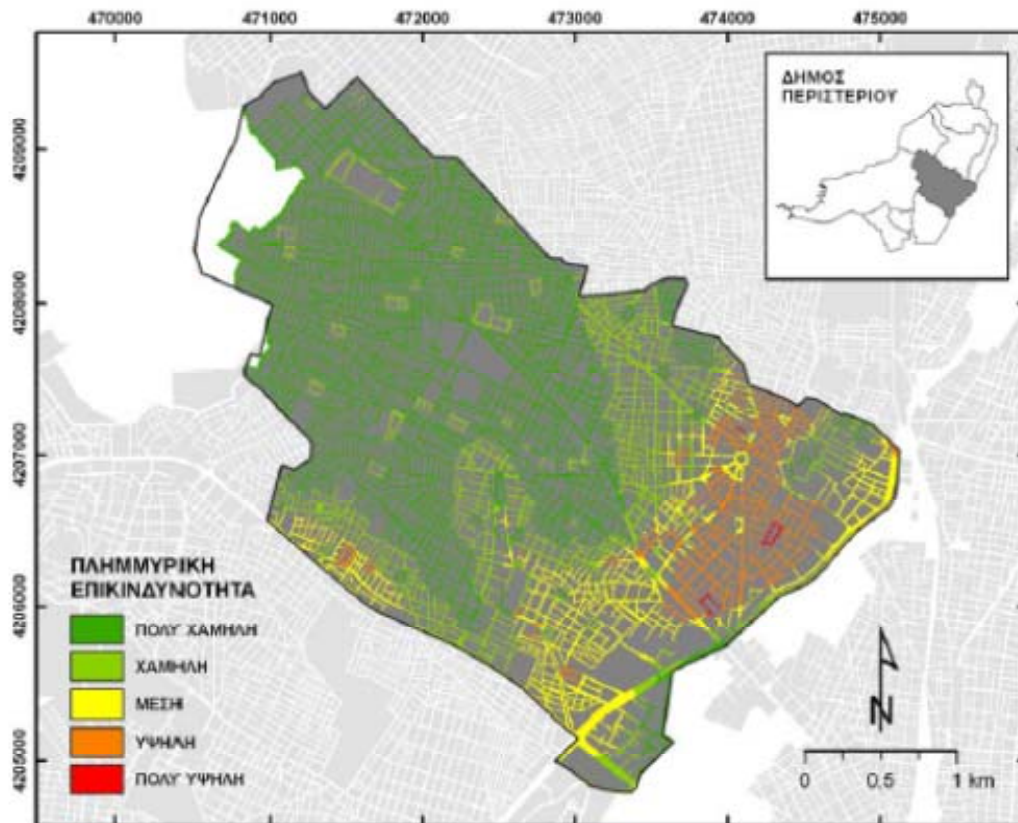
Σε κάθε περίπτωση, η εκδήλωση ενός κινδύνου ως ατύχημα, έχει οικονομικές επιπτώσεις, επιπτώσεις στην υγεία, και επιπτώσεις στο περιβάλλον.

2.2.3.1. Συνθήκες κινδύνου στον Δήμο Περιστερίου

Το Περιστέρι στην διάρκεια των ετών έχει αναπτύξει αρκετές αστικές και οικιστικές υποδομές που του επιτρέπουν να έχει περιορίσει τους περιβαλλοντικούς κινδύνους που απειλούν άμεσα την επιβίωση των κατοίκων του. Τα πάλαι ποτέ ρέματα έχουν διευθετηθεί, η κοίτη του Κηφισού ποταμού έχει καλυφθεί με την δημιουργία υπερκείμενης λεωφόρου, υπάρχει πλήρως εκτεταμένο και οριοθετημένο δίκτυο ηλεκτροδότησης, δίκτυο υδροδότησης, δίκτυο όμβριων και δίκτυο ακαθάρτων, ικανοποιητική αντισεισμική θωράκιση κτηρίων σύμφωνα με τον ΝΟΚ κ.λ.π

Παρ' αυτά, η διερεύνηση του πλαισίου των περιβαλλοντικών κινδύνων μπορεί να εξειδικευθεί, όσον αφορά στα εξής:

- Προβλήματα από πλημμυρικά φαινόμενα που οφείλονται σε έντονες και μεγάλου όγκου βροχοπτώσεις. Η συνοικία Τσαλαβούτα αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα εξαιτίας της φυσικής της θέσης. Βρίσκεται χαμηλότερα από το επίπεδο της κοίτης του Κηφισού ποταμού και έχει μικρή εδαφική κλίση. Δεν έχουν γίνει αντιπλημμυρικά έργα στην περιοχή μέχρι σήμερα.
- Η έλλειψη οικονομικών πόρων για τον Δήμο, επιφέρει κατ' ανάγκην και ελλείψεις στην συντήρηση του οδικού δικτύου.
- Ατυχήματα από μη τήρηση των κανόνων ασφαλείας κατά την διενέργεια εργασιών.
- Ατυχήματα από πτώση δέντρων και μεγάλων κλαδιών. Τα τελευταία χρόνια, ανάλογα περιστατικά που έχουν συμβεί, οφείλονται σε έντονα καιρικά φαινόμενα. Επίσης, στα αίτια μη πρόληψης, θα πρέπει να σημειωθεί η δραματική μείωση του προσωπικού της Υπηρεσίας Πρασίνου η αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των εργαζομένων, οι ελλείψεις σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό και η εργασιακή καταπόνηση εκείνων των ομάδων εργαζομένων που είναι επιφορτισμένες με τις ανάλογες εργασίες συντήρησης.
- Ατυχήματα που έχουν σαν αποτέλεσμα υλικές ζημιές ή τραυματισμούς, που οφείλονται σε κακοτεχνίες ή ελλείψεις υποδομών στο οδικό δίκτυο της πόλης.
- Ατυχήματα που οφείλονται σε προβλήματα του γεωλογικού υποστρώματος (κατάρρευση πρανών, καθιζήσεις).
- Επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων από διαχρονικά προβλήματα διαχείρισης θεμάτων της καθημερινότητας (εντάσεις, άγχος, κ.λπ).



Χάρτης ...: Πλημμυρικής Επικινδυνότητας για τον Δήμο Περιστερίου
Πηγή: ΑΣΔΑ, 2010

- Όσον αφορά τα παραπάνω, σημεία που πρέπει να χαίρουν ιδιαίτερης σημασίας είναι τα εξής:
- Όσον αφορά κινδύνους από έντονα καιρικά φαινόμενα, ο Δήμος υποχρεούται πλέον εν' όψη της κλιματικής αλλαγής, να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες που θα περιορίσουν τις επιπτώσεις πιθανά αυξημένου όγκου βροχοπτώσεων. Αυτό συνεπάγεται βελτιώσεις στο δίκτυο απορροής όμβριων και την ολοκλήρωση των αντιπλημμυρικών υποδομών σε όλη την έκταση της πόλης, καθώς και ενίσχυση των υπηρεσιών που σχετίζονται με την συντήρηση των υποδομών πρασίνου και του φυτικού υλικού.
 - Καθορισμός πολιτικής ανάπτυξης πρασίνου με στοχευμένη ανάπτυξη δεντροστοιχιών και χαμηλής βλάστησης (νησίδες, διασταυρώσεις, πεζοδρόμια κ.λ.π).
 - Επικαιροποίηση της συγκοινωνιακής μελέτης για το Περιστερί, λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα αδύνατα σημεία του οδικού δικτύου.
 - Επίλυση κυκλοφοριακών προβλημάτων σε επίπεδο συνοικιών (μικρά πεζοδρόμια, παράνομη στάθμευση κ.λ.π).
 - Ασφαλής χωροθέτηση των κάδων αποκομιδής απορριμμάτων.

Σε αυτό το σημείο, πρέπει να αναφερθεί ότι το μεγάλο έλλειμμα, που σήμερα κατά κανόνα υπάρχει σε όλους σχεδόν τους ΟΤΑ, έγκειται στο ότι δεν γίνεται συστηματική καταγραφή των ατυχημάτων και στατιστική, γενική και ειδική ανάλυση των αιτιών πρόκλησής τους, με στόχο την μελλοντική πρόληψη. Ο κίνδυνος ατυχήματος αντιμετωπίζεται ως κάτι απευκταίο που εναπόκειται πολλές φορές στην τύχη. Αυτή η νοοτροπία πρέπει να μεταμορφωθεί, καθώς δεν βοηθάει την δημιουργία αρραγών και αγαστών σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ διοίκησης και κοινωνίας. Η ελληνική νομοθεσία είναι πλούσια σε διατάξεις που σχετίζονται με θέματα ασφάλειας - υγείας και πρόληψης ατυχημάτων. Πιο πρόσφατος είναι ο νόμος 3850/2010 που καθορίζει μεν θέματα ασφάλειας κατά την εργασία, αλλά η εφαρμογή του έχει ευρύτερες προεκτάσεις σε όλο το κοινωνικό σύνολο.

Επίσημος κρατικός φορέας που έχει ως αποστολή την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κινδύνων και την συμβουλευτική για την πρόληψη ατυχημάτων είναι η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (Ν. 3013/2002), ενώ φορέας για την ασφάλεια και υγεία στον χώρο της εργασίας είναι στην Ελλάδα το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. (Ελληνικό Ινστιτούτο για την Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία) που έχει ιδρυθεί με την σύμπραξη εργατικών και εργοδοτικών οργανώσεων και λειτουργεί ως αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα υπό την αιγίδα της Ελληνικής Πολιτείας.

2.2.3.2. Αστικά Στερεά Απόβλητα

Διαχείριση Στερεών Αστικών Αποβλήτων (ΑΣΑ) – Ανακύκλωση

Η διαχείριση των Στερεών Αστικών Αποβλήτων, είναι μία από τις βασικές αρμοδιότητες των ΟΤΑ, σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Η σημερινή συνθήκη λειτουργίας των ΟΤΑ σε αυτόν τον τομέα, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα, αν όχι το σημαντικότερο τμήμα, της λειτουργικής τους ευθύνης, η οποία επεκτάθηκε και εξειδικεύτηκε υπό την πίεση της διόγκωσης των αστικών κέντρων και της ποιοτικής και ποσοτικής πολυπλοκότητας των υλικών που απορρίπτονται πλέον καθημερινά.

Οι ΟΤΑ, στον τομέα της καθαριότητας υποχρεώνονται να λειτουργούν υπό το πλαίσιο της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας (σχετικές Οδηγίες που ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο), η οποία εξειδικεύτηκε στις κατά τόπους διοικητικές ενότητες (Περιφέρειες και Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις) και προσαρμόστηκε μέσα από μέτρα λειτουργικού χαρακτήρα.

Η βασική νομοθεσία που αφορά την διαχείριση των ΑΣΑ σήμερα είναι:

A. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης:

α. Οδηγία 1999/31/26-4-1999. Πλαίσιο για την υγειονομική ταφή αποβλήτων.

- β. Οδηγία 2008/98/ΕΚ, (Ν.4042/2012 (ΦΕΚ Α/13-2-2012). επικαιροποίηση πλαισίου για την ολοκληρωμένη Διαχείριση των ΑΣΑ.
- γ. Οδηγία 2008/99/ ΕΚ, (ΚΥΑ 13588/725/2006). Μέτρα και όροι για την διαχείριση των ΑΣΑ, όπως ενσωματώθηκε με τον Ν. 4042.
- δ. Οδηγία 91/689/ΕΟΚ (12 -12- 1991). Βασική αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- ε. Οδηγία 2000/76/ΕΚ. Καύση αποβλήτων και υπολειμμάτων.
- Β. Σε Εθνικό Επίπεδο:**
- α. ΚΥΑ 50910/2727/2003, (ΦΕΚ Β 1909 /22-12-2003). Αρχές και στόχοι ενός Σχεδίου Διαχείρισης των ΑΣΑ, ο ρόλος των ΠΕΣΔΑ ως προς το ΕΣΔΑ και η λειτουργία των Φο.Σ.Δ.Α, ΕΜΑΚ, ΚΔΑΥ.
- β. Ν.2939/2001 (ΦΕΚ Α 179/ 6-8-2001). Διαχείριση εναλλακτικών συσκευασιών και ίδρυση του Ε.Ο.Ε.Δ.Σ.Α.Π.

Σύμφωνα με την Ε.Ε., η στρατηγική για την διαχείριση των ΑΣΑ, πρέπει να έχει:

- α. Μεθοδολογία μείωσης των απορριμμάτων στην πηγή.
- β. Μέγιστη ανακύκλωση και χρήση απορριπτόμενων υλικών.
- γ. Ελεγχόμενη τελική απόρριψη μη ανακυκλώσιμων υλικών.
- δ. Αποκατάσταση των ανεξέλεγκτων χωματερών.

Σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο 2008/98/ΕΚ η ιεράρχηση των σταδίων διαχείρισης των ΑΣΑ πρέπει να ακολουθεί την εξής φθίνουσα σειρά σημαντικότητας: Πρόληψη – Ελαχιστοποίηση – Επαναχρησιμοποίηση – Ανακύκλωση – Ανάκτηση Ενέργειας – Τελική Διάθεση.

ΔΕΙΚΤΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	P,S,R
1. Αριθμός Νοικοκυριών και πυκνότητα κατοίκησης / m ²	κοινωνικός, οικονομικός	P
2. Είδος Οικονομικής δραστηριότητας (πρωτογενούς, δευτερογενούς ή τριτογενούς τομέα κ.λπ.)	οικονομικός	P
3. Εισόδημα Νοικοκυριού	οικονομικός, κοινωνικός	P
4. Τοπικό ΑΕΠ (ετήσιο)	οικονομικός	P
5. Υψος ημερήσιων / μηνιαίων / ετήσιων αποδοχών	οικονομικός, κοινωνικός	P
6. Ποσότητα παραγόμενων αποβλήτων / άτομο (kgf)	περιβαλλοντικός	P, S
7. Απορριπτόμενες ποσότητες ΑΣΑ σε ΧΑΔΑ	περιβαλλοντικός	S
8. Κόστος χρήσης εγκαταστάσεων επεξεργασίας ΑΣΑ (ΣΜΑ, Κομποστοποίηση αερόβια ή αναερόβια, εκτακτική ή εντακτική), Πυρόλυση, Καύση, Θερμική επεξεργασία / τόνο ΑΣΑ.	οικονομικός	S, P, R
9. Κόστος αποκομιδής (συντήρηση οχήματος καύσιμιο) / τόνο ΑΣΑ	οικονομικός	R
11. Ποσοστό % ανακύκλωσης ΑΣΑ	περιβαλλοντικός, κοινωνικός	R
12. Συμμετοχή του πληθυσμού σε προγράμματα οικιακής κομποστοποίησης και ανακύκλωσης	κοινωνικός, περιβαλλοντικός	R
13. Αριθμός οχημάτων αποκομιδής / 10.000 κατοίκους	οικονομικός	R
16. Επίπεδο εκπαίδευσης πληθυσμού	κοινωνικός	S, R
17. Μόνημος ή πραγματικός (de facto) η εποχική μεταβολή Πληθυσμού	κοινωνικός, οικονομικός	P, S
18. Εισπραττόμενα τέλη Καθαριότητας / κόστος διαχείρισης / τόνο	οικονομικός	S
19. Αριθμός ΧΥΤΑ ή ΧΥΤΥ ΧΑΔΑ	περιβαλλοντικός	S
20. Μετακίνηση απορριμμάτων.	περιβαλλοντικός	S
22. Ηλικιακές Τάξεις	κοινωνικός	S
23. Μεταβολή ποσοστού ανεργίας	κοινωνικός, οικονομικός	P, S

Πίνακας 26: Ανάλυση δεικτών PSR για την διαχείριση Αστικών Στερεών Αποβλήτων σε επίπεδο Δήμου, με βάση τα χαρακτηριστικά του Δ.Π.

Πηγή: Από Τ.Μ.Ε.Ε./Τ.Υ./ Δ.Π., 2013.

Η ΚΥΑ 50910/2003 καθορίζει ότι κάθε Περιφέρεια πρέπει να καταρτίσει το δικό της πρόγραμμα για την διαχείριση των ΑΣΑ (ΠΕΣΔΑ – Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων). Σύμφωνα με το υπάρχον σχέδιο (απόφαση έγκρισης ΠΕΣΔΑ 22/2/2006), για την 1^η Διαχειριστική Ενότητα που αφορά το Περιστερί, η ΟΕΔΑ δυτικής Αττικής περιλαμβάνει έναν ΧΥΤΑ (Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων), έναν ΚΔΑΥ (Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών), και δύο μονάδες ΕΜΑΚ (Εργοστάσιο Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης), μία για σύμμεικτα ΑΣΑ και μία για οργανικά ζυμώσιμα.

Το στάδιο της πρόληψης αναφέρεται κυρίως στο κεντρικό ζητούμενο της διαδικασίας ανακύκλωσης που περιγράφεται από την βασική αρχή «ανακύκλωση στην πηγή», δηλαδή στην ένταξη της οικιακής ανακύκλωσης με ήπια μέσα, των εύκολα ανακυκλώσιμων και ζυμώσιμων οικιακών υπολειμμάτων, ώστε να μειώνονται στο μέγιστο τα απορριπτόμενα στους κάδους γειτονιάς (πράσινους κάδους), αλλά και στον αρχικό διαχωρισμό των ανακυκλώσιμων υλικών (χαρτί, γυαλί, χυτοσίδηρος, αλουμίνιο και πλαστικό) πριν την απόρριψη τους στους κάδους ανακύκλωσης (μπλε κάδους). Κατά το πρόσφατο παρελθόν, έγιναν μικρές προσπάθειες από τις Υπηρεσίες του Δήμου προς αυτή την κατεύθυνση, μέσω υποβολής προτάσεων στο Πράσινο Ταμείο, αλλά απορρίφθηκαν και δεν υιοθετήθηκαν συνολικά από την διοίκηση του Δήμου, με αποτέλεσμα σήμερα, η οικιακή κομποστοποίηση στον Δήμο να μην υφίσταται ως παγιωμένη αρχή. Επίσης, ο Δήμος δεν αξιοποίησε ανάλογες προτάσεις και δεν προχώρησε στην δημιουργία μηχανισμών που θα επέτρεπαν την κομποστοποίηση /λιπασματοποίηση ζυμώσιμων οργανικών αποβλήτων C30, δημιουργώντας ένα πρώτο επίπεδο αυτονομίας στην διαχείριση οργανικών υλικών που προκύπτουν από την καθημερινή δραστηριότητα ορισμένων Υπηρεσιών του. Για μία μόνο περίοδο έγινε διανομή υπαίθριων κάδων κομποστοποίησης (500), όμως χωρίς να επιτευχθεί κάποιο μετρήσιμο αποτέλεσμα. Όμως, έχει εμπλακεί σε διαδικασίες ανακύκλωσης μη ζυμώσιμων απορριπτόμενων υλικών, όπως λιπαντικών αυτοκινήτων και φυτοφαρμάκων.

Σήμερα, υπολογίζεται ότι η παραγόμενη ποσότητα ΑΣΑ ανά κάτοικο στην Αττική είναι 1,18 κιλά. Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται τιμές για Δήμους της Δυτικής Αττικής. Η χώρα έχει θέσει ως στόχο την μείωση της ποσότητας αυτής σε 0,91 κιλά για το έτος 2015.

Η πρόβλεψη που είχε τεθεί για την παραγωγή απορριμμάτων για το έτος 2015 και βασίστηκε στην εξέλιξη του πληθυσμού, φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΟΤΑ	Ποσότητα 1993 (τον.)	Ποσότητα 2001 - εκτιμώμενη (τον.)	Ετήσια μεταβολή %	Μέση Ποσότητα ανά κάτοικο και ημέρα το 1993-(Κ9)	Μέση Ποσότητα ανά κάτοικο και ημέρα
ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	99339	10100	0,98	0,8977	1
ΑΓΙΩΝ	11411	12800	1,45	1,0014	1,06
ΑΙΓΑΛΕΩ	33368	31500	-0,72	1,178	1,17
ΙΛΙΟΥ	23813	29500	2,71	0,8273	1
ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	6064	7400	2,52	0,919	0,96
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	48802	53800	1,23	0,9725	1,07
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	13964	18700	3,72	0,9510	1,04
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	16207	18500	1,67	0,9449	1,12
ΖΕΦΥΡΙΟΥ	2400	3200	3,66	0,7337	0,99
ΚΟΥΡΥΔΑΛΛΟΥ	22789	25400	1,37	0,9759	1,03
ΣΥΝΟΛΟ	278157	210900	1,859	0,94	1,044

Πίνακας 27: «Έρευνα των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας» και «Ποσότητες Παραγόμενων Οικιακού Τύπου Απορριμμάτων».

Πηγή: Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας, 2013

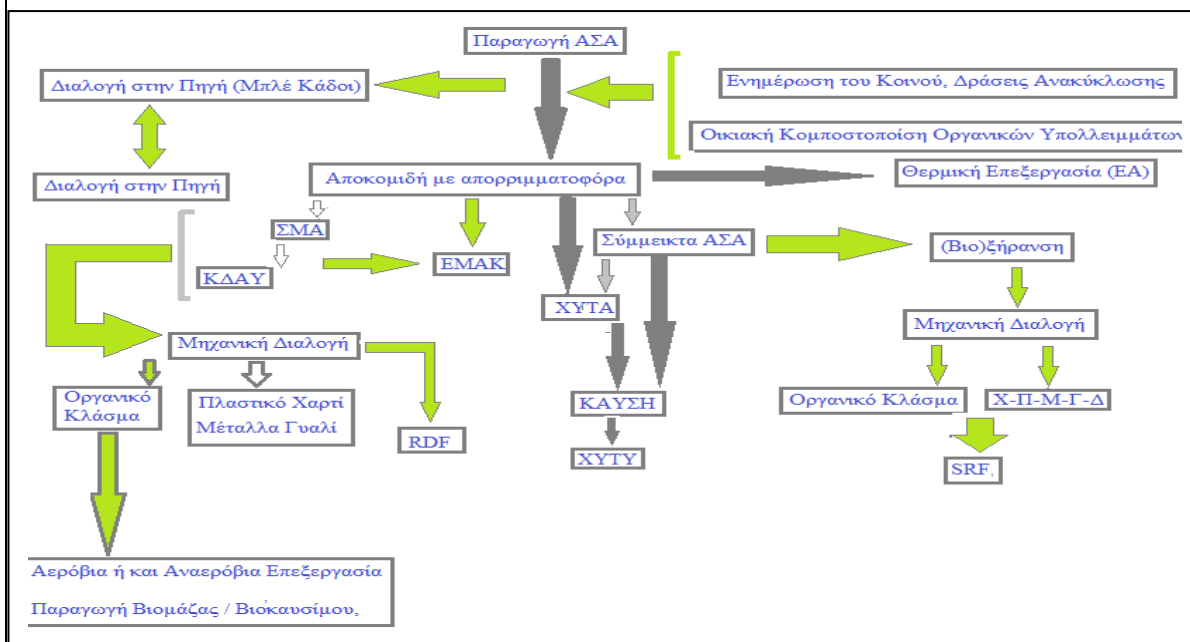
ΟΤΑ	Με βάση την εξέλιξη πληθυσμού και διακήρυξη των εξελίξεων για τις μέσες ημερήσιες ποσότητες ανά κάτοικο			Με βάση την εξέλιξη πληθυσμού και σταθεροποίηση στα επίπεδα του 1995 για τις μέσες ημερήσιες ποσότητες ανά κάτοικο	
	Πληθυσμός 2015	Ποσότητα 2015 (τον/έτος)	Μέση Ποσot. ανά κάτ. και ημ.	Ποσότητα 2015 (τον/έτος)	Μέση Ποσot. ανά κάτ. και ημ.
ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡ	26344 (μείωση)	11721	1,22	8875	0,9
ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡ	37004	18366	1,36	13907	1,02
ΑΙΓΑΛΕΩ	67811	39589	1,6	29979	1,21
ΙΛΙΟΥ	85029	34861	1,12	26398	0,85
ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	27337	12451	1,25	9429	0,94
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	139741	67348	1,3	50999	0,99
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	69482	32748	1,29	24779	0,97
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	42361 (μείωση)	19837	1,3	15022	0,97
ΖΕΦΥΡΙΟΥ	8716	3169	0,99	8716	0,75
ΚΟΥΡΥΔΑΛΛΟΥ	73404	32830	1,225	26693	0,99
ΣΥΝΟΛΟ	577229	272920	1,29	214797	1,02

Πίνακας 28: Παραγωγή απορριμμάτων σε διάφορους δήμους της Αττικής σε σχέση με τον πληθυσμό τους.

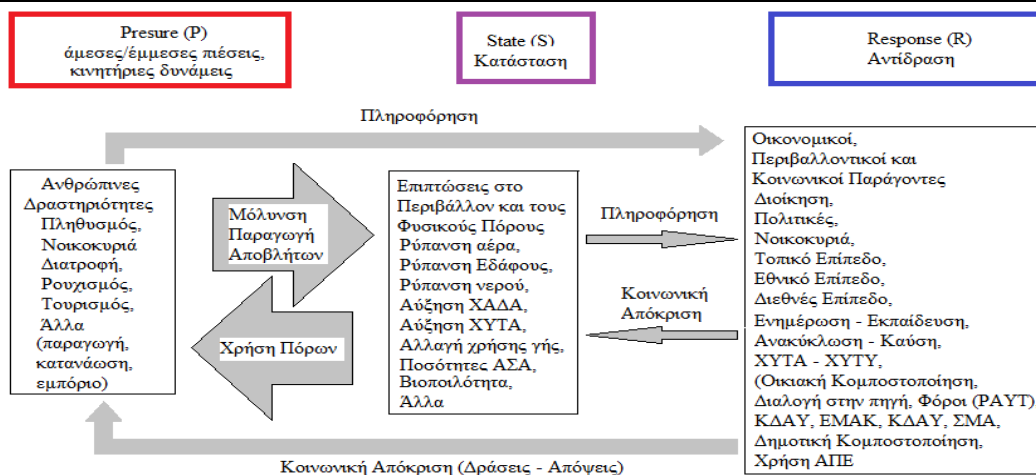
Πηγή: ΕΣΔΝΑ, 2015.

Η ποιοτική σύσταση των παραγόμενων ΑΣΑ σύμφωνα με τον Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Στερεών Απόβλητων (ΚΥΑ 50910 / 2003), αφορά ζυμώσιμα υλικά κατά 47%, χαρτί κατά 20%, πλαστικά υλικά κατά 8,5%, μέταλλα κατά 4,5%, γυαλί κατά 4,5% και λοιπά υλικά κατά 15,5%. Επομένως βλέπουμε ότι η ανάπτυξη συστήματος οικιακής κομποστοποίησης μπορεί να επιφέρει μείωση των συλλεγόμενων και μεταφερόμενων στον ΧΥΤΑ απορριμμάτων τουλάχιστον κατά 40%.

Διάγραμμα 13: Σύστημα Διαχείρισης ΑΣΑ που σε γενικές γραμμές ακολουθείται σήμερα από τους Ο.Τ.Α. Μετατροπή από σχέδιο Δρ.Λοιζίδου, 2012, επεξεργασία από Τ.Υ./ΤΜΕΕ/ΔΠ)



Πηγή: http://library.tee.gr/digital/m2598/m2598_loizidou.pdf



Διάγραμμα 14: Η επίδραση της παραγωγής ΑΣΑ σύμφωνα με το σύστημα PSR.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία Τ.Μ.Ε.Ε./ Τ.Υ./ Δ.Π., 2013.

2.2.3.3 Υπάρχουσα κατάσταση στο Δήμο Περιστερίου

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής στεγάζεται σ' ένα κεντρικό σημείο της πόλης, που προσφέρει αρκετά πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα κατά την λειτουργία της.

Βασικό πλεονέκτημα είναι η εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στους κεντρικούς οδικούς άξονες, γεγονός που διευκολύνει την εκτέλεση του έργου των οχημάτων και μηχανημάτων της Υπηρεσίας Καθαριότητας. Το σημείο εγκατάστασης είναι εύκολα προσβάσιμο στους δημότες και τους δίνει την δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά στα προγράμματα ανακύκλωσης-αξιοποίησης αποβλήτων, μεταφέροντας και αποθέτοντας τα ανακυκλώσιμα απόβλητα στους ειδικούς χώρους

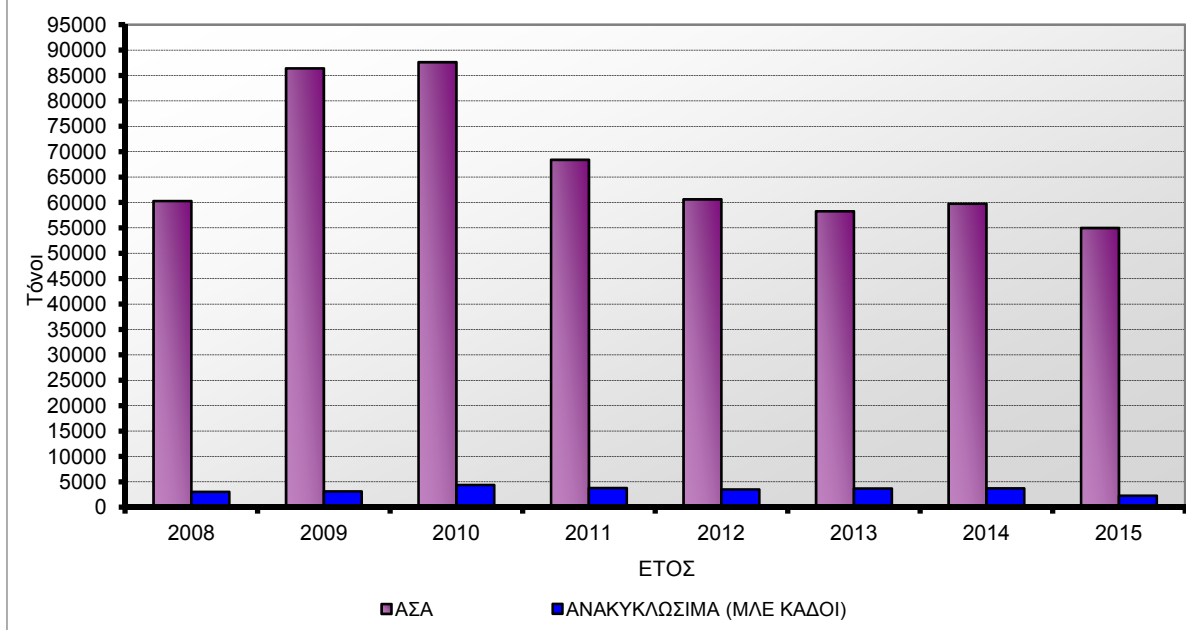
για το κάθε είδος (ειδικοί κάδοι ανακύκλωσης), που βρίσκονται τοποθετημένοι στο χώρο του Δημοτικού Σταθμού Οχημάτων. Επίσης, μειώνει το χρόνο ανταπόκρισης της υπηρεσίας στα έκτακτα και επείγοντα αιτήματα καθαριότητας των κατοίκων της πόλης.

Μειονέκτημα είναι το γεγονός της λειτουργίας της Διεύθυνσης υπό καθεστώς προσωρινά αποδεκτής παράνομης αναγκαιότητας, σε χώρο που είναι χαρακτηρισμένος επισήμως με Προεδρικό Διάταγμα (569 Δ'/1981) ως χώρος Πρασίνου, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η δυνατότητα να αναπτυχθούν όλες οι αναγκαίες εγκαταστάσεις με τρόπο τέτοιο που δεν θα προκαλείται όχληση στην γύρω περιοχή. Το πρόβλημα για το αμαξοστάσιο πέραν της προβλεπόμενης από τον νόμο χρήσης, μεγενθύνεται όσο δεν προχωρούν οι διαδικασίες χωροθέτησης νέας έκτασης για την δημιουργία ενός σύγχρονου αμαξοστασίου, καθώς αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας προβλέπουν ότι η χρήση εκτάσεων χαρακτηρισμένων ως χώρων πρασίνου δεν μπορεί να βαίνει επί τα χείρω. Οι ενέργειες μετεγκατάστασης που έχουν γίνει έως τώρα δεν έχουν φέρει απτά αποτελέσματα.

Στις εγκαταστάσεις του αμαξοστασίου του Δήμου, φιλοξενείται σχεδόν συνολικά ο στόλος απορριμματοφόρων οχημάτων, λειτουργεί πλυντήριο οχημάτων, συνεργεία τακτικής συντήρησης και αποθήκες υλικών, καθώς επίσης και λειοτεμαχιστής ογκωδών αντικειμένων, ο οποίος με τη λειτουργία του έχει αυξήσει τη δυνατότητα της υπηρεσίας για μεγαλύτερη ποσότητα αποκομιδής ογκωδών αντικειμένων με ταυτόχρονη μείωση του κόστους αποκομιδής, που οφείλεται στη μείωση των εργατωρών και των καυσίμων που απαιτούνταν για τη μεταφορά τους. Στον ίδιο χώρο στεγάζονται και οι Διοικητικές Υπηρεσίες της Διεύθυνσης και το Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας του Δήμου.

Σήμερα, ο Δήμος διαθέτει έναν μεγάλο στόλο μικρών, μεσαίων και βαρέων οχημάτων για την αποκομιδή των Αστικών Στερεών Αποβλήτων που παράγονται, όπως και έχει συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ) για την αποκομιδή των βασικών ανακυκλώσιμων υλικών (χαρτί, αλουμίνιο, γυαλί, χυτοσίδηρος και πλαστικό). Γι' αυτό το σκοπό έχουν διατεθεί τέσσερα απορριμματοφόρα. Επίσης, σε κεντρικά σημεία του δήμου, όπου υπάρχει μεγάλη εμπορική δραστηριότητα, έχουν τοποθετηθεί 3 υπόγειοι κάδοι συλλογής χαρτιού και συσκευασιών χωρητικότητας έκαστος 3 κυβικών μέτρων.

Διάγραμμα παραγωγής ΑΣΑ και Ανακυκλώσιμων για τον Δήμο Περιστερίου για την περίοδο 2008 - 2015 (με πρόβλεψη για το 2015). Εππεξεργασία στοιχείων ΤΜΕΕ/ΔΠ 2015



ΑΣΑ		ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΑ	
ΕΤΟΣ	ΤΟΝΟΙ	ΕΤΟΣ	ΤΟΝΟΙ
2009	86.412,20	2009	3.137,40
2010	87.612,30	2010	4.391,10
2011	68.420,80	2011	3.793,80
2012	60.621,70	2012	3.512,50
2013	58.277,10	2013	3.698,40
2014	59.751,50	2014	3.731,80

Πίνακας 29:

Πηγή: Δ/ση Καθαριότητας

Τα αστικά απόβλητα συλλέγονται και μεταφέρονται στον ΧΥΤΑ Φυλής. Τα ανακυκλώσιμα μεταφέρονται στο εργοστάσιο ανακύκλωσης του ΧΥΤΑ Φυλής (ΕΜΑΚ).

Θετικό ήταν ότι κατά τα τελευταία χρόνια έχει ενισχυθεί πολύ η διανομή των μπλε κάδων συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών, με παράλληλη αύξηση της ανταπόκρισης του κοινού. Η οικονομική κρίση όμως μετά το 2009, οδήγησε σε μείωση των παραγόμενων απορριμμάτων, φαινόμενο λογικό αφού μειώθηκε η κατανάλωση αγαθών λόγω απότομης αύξησης της ανεργίας και μείωσης των εισοδημάτων.

Ο στόλος οχημάτων του δήμου καλύπτει το στάδιο της αποκομιδής και μετά ακολουθεί η διαδικασία μεταφοράς στον ΧΥΤΑ Φυλής για όλα τα υλικά (αδρανών, ανακυκλώσιμων), καθώς δεν έχει αναπτυχθεί εσωτερικό σύστημα διαχείρισης σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Η μέση ποσότητα συλλεγόμενων ΑΣΑ ημερησίως μετά το 2013 αγγίζει τους 205 τόνους ενώ μέχρι το 2010 έφτανε τους 317 τόνους και ετησίως το 2010 τους 94.938,10 τόνους και το 2013 τους 61.385,20 τόνους.

Οι μπλε κάδοι ανακύκλωσης, που έχουν τοποθετηθεί, φτάνουν το 2013 τους 1.200, από τους 500 που υπήρχαν το 2010, και οι κάδοι οικιακών απορριμμάτων τους 5000. Στους κάδους ανακύκλωσης αυτούς εναποθέτονται συγκεκριμένα υλικά όπως αλουμιένια κουτάκια (από μπίρα, αναψυκτικά), γυάλινα μπουκάλια, πλαστικά μπουκάλια (από νερό, αναψυκτικά, απορρυπαντικά, τρόφιμα), σιδερένιες κονσέρβες (από γάλα ή τρόφιμα), χαρτοκιβώτια και χάρτινες συσκευασίες υγρών προϊόντων (από χυμούς και γάλατα) και τέλος, έντυπο χαρτί από εφημερίδες, περιοδικά και βιβλία. Ο όγκος των απορριμμάτων που συγκεντρώνεται για ανακύκλωση φτάνει το έτος 2013 τους 3.731,80 τόνους και έχει υποστεί μείωση μετά το 2010 όπου άγγιζε τους 4.391,10 τόνους. Σε σχέση με τον όγκο των απορριμμάτων που συγκεντρώνεται ημερησίως στο Δήμο, το ποσοστό που ανακυκλώνεται δεν ξεπερνά το 2013 το 1,68%, αναδεικνύοντας τη εμβρυϊκή φάση δημιουργίας συνείδησης ανακύκλωσης.

Το πρόγραμμα διαχείρισης της ανακύκλωσης, εκτός των ανακυκλώσιμων των μπλε κάδων που εφαρμόζει ο Δήμος σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (Ε.Ε.Α.Α.) εκτελώντας καθημερινά πέντε προγράμματα, είναι επίσης της ανακύκλωσης ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, της απόσυρσης-αξιοποίησης μπαταριών, λιπαντικών ελαίων, ελαστικών, αχρήστων ανταλλακτικών οχημάτων, της διαχείρισης αποβλήτων εκσκαφών και κατεδαφίσεων που οι δημότες εναποθέτουν σε κοινόχρηστους χώρους, της απόσυρσης-αξιοποίησης εγκαταλειμμένων οχημάτων που περισυλλέγονται από διάφορα σημεία της πόλης, της οικιακής κομποστοποίησης κήπου (έχουν διανεμηθεί 500 κάδοι σε δημότες), καθώς και πρόγραμμα ανακύκλωσης γυαλιού (έχουν τοποθετηθεί 37 ειδικοί κάδοι συλλογής) και με δύο ειδικά πράσινα απορριμματοφόρα μεταφέρει τα ανακυκλώσιμα υλικά στο εργοστάσιο ανακύκλωσης στον Ασπρόπυργο.

Πίνακας 30: Στατιστικά στοιχεία Δήμου Περιστερίου επικεντρωμένα στην Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής										
Έκταση		10.050 km ²								
2001	Μόνιμος	137.918 κάτοικοι								
	Πραγματικός (de facto)	? ³								
	Πυκνότητα κατοίκησης	13.723 κάτοικοι/ km ²								
	Νοικοκυριά	46.860								
2011	Μόνιμος	139.981 κάτοικοι								
	Πραγματικός (de facto)	137.129 κάτοικοι								
	Πυκνότητα κατοίκησης	13.644 κάτοικοι/ km ²								
	Νοικοκυριά	53814 αύξηση 14.8 %								
Εποχιακή Διακύμανση		Απροσδιόριστη μείωση στην περίοδο Ιουλίου – Αυγούστου.								
Έτος	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ανεργία	8,8	8,3	7,6	6,5	8,8	12,3	17,6	25,3	26,5	27,1
Εξοπλισμός Τομέα Καθαριότητας & άλλα χαρακτηριστικά της ΔΠΠΖ										
Οχήματα Αποκομιδής	Οχήματα Ανακύκλωσης	Σάρωθρα	Σ.Μ.Α.	Κοντέινερ Μεταφοράς	Καύσιμο / κατανάλωση	Οδικό Δίκτυο	Απόσταση από ΧΥΤΑ	ΑΣΑ		
37 (18.23 m ³)	4 (16 m ³)	5(...)		ΝΑΙ (3) (16 m ³)	39 Πετρέλαιο (12 l/100 km) 4 Φυσ. Αέρ. (15 l/100 km)	420 km (30 τομείς)	15 km			1200
Προγράμματα ενημέρωσης για τους Δημότες σχετικά με την Ανακύκλωση		Χρήση ΧΑΔΑ		Συνεργασία με ιδιωτικά ΚΔΑΥ		Πρόγραμμα Οικιακής Κομποστοποίησης		Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση		
ΌΧΙ συστηματικά		ΌΧΙ		ΌΧΙ		ΌΧΙ		Υποτυπώδεις		
Πηγές : ΕΛΣΤΑΤ: www.statistics.gr , http://www.ypeka.gr , http://www.ypes.gr , Δήμος Περιστερίου)										

Παράλληλα, από το 2008 ξεκίνησε μια περιορισμένη προσπάθεια ενημέρωσης, κυρίως των μαθητών των σχολείων της πόλης, με τη λειτουργία του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης «Πράσινο Σπίτι». Το κέντρο σταδιακά απευθύνθηκε σε όλες τις ηλικιακές τάξεις, χωρίς όμως ανάλογα αποτελέσματα και συνέχεια, καθώς δεν δόθηκε η απαιτούμενη οργανωτική μέριμνα. Κεντρικοί στόχοι του Κέντρου είναι η ενημέρωση του κοινού για θέματα που αφορούν το περιβάλλον, την καθαριότητα, την ανακύκλωση, την χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας κ.λ.π.

2.2.3.4 Αστική Όχληση - Πηγές ρύπανσης και κατάσταση φυσικού περιβάλλοντος στο Περιστερί



Γενικά

Υπάρχουν διάφοροι τύποι ρύπανσης, που αφορούν τις αστικές περιοχές. Όλοι οι τύποι εντάσσονται στην γενικότερη έννοια της «αστικής όχλησης». Ως «αστική όχληση» νοείται οποιοσδήποτε παράγοντας επηρεάζει αρνητικά τις ανθρώπινες αισθήσεις. Τα όρια επικινδυνότητας και λήψης μέτρων, όσον αφορά τους ρύπους όλων των κατηγοριών, καθορίζονται από οδηγίες και νομοθεσία της ΕΕ, που έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία.

Η πόλη του Περιστερίου, εντασσόμενη στο ευρύτερο λεκανοπέδιο της Αττικής, δεν εξαιρείται από την πίεση της αστικής όχλησης, καθώς φέρει ενδογενείς πηγές σημειακής κυρίως ρύπανσης. Στα όρια του Δήμου Περιστερίου και στις όμορες περιοχές, υπάρχουν δρόμοι πυκνής κυκλοφορίας, βιοτεχνίες, ήπιες βιομηχανικές δραστηριότητες, αθλητικές εγκαταστάσεις, κ.λ.π. Η ρύπανση δεν είναι ένα αποκλειστικά τοπικό φαινόμενο, αλλά μεταφέρεται, δηλαδή έχει και διαδημοτικό χαρακτήρα. Επομένως, οποιαδήποτε πολιτική αντιμετώπισης των ανάλογων προβλημάτων πρέπει να αναλαμβάνεται συνολικά και όχι μόνο τοπικά.

<p>Νομομοθετημένα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)</p> <p><i>Κάτω από τα όρια:</i> Μονοξείδιο του άνθρακα (CO), Διοξείδιο του θείου (SO₂), Μόλυβδος (Pb)</p> <p><i>Πολύ μεγάλες υπερβάσεις ορίων: [κυρίως από μεταφορές & βιομηχανία]</i> Οζόν (O₃) Υδρογονάνθρακες ΗCs Βενζόλιο-Τολουόλιο-Ξυλένιο (BTX) Αιωρούμενα Σωματίδια (PM_{2.5} & PM₁₀) Οξείδια του αζώτου (NO_x) Μονοξείδιο του άνθρακα (CO)</p>
<p>Πίνακας 31: Οι βασικοί ρύποι στο Λεκανοπέδιο της Αττικής, που αφορούν και τον Δήμο Περιστερίου Πηγή: Α. Παπαγιάννης, ΕΜΠ, 2012)</p>

Οι κύριες μορφές αστικής όχλησης είναι: η ηχορύπανση, η θερμορύπανση, η ηλεκτρομαγνητική ρύπανση, η αέρια ρύπανση, η φωτορύπανση, η αισθητική ρύπανση, η υγραρύπανση και η οσμορύπανση. Σε αυτές τις κατηγορίες εντάσσονται ρύποι που παράγονται απευθείας από ανθρωπογενείς δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα, από την χρήση των ΙΧ

προκύπτουν πρωτογενείς ρύποι όπως είναι τα οξείδια του αζώτου, του θείου και του άνθρακα, τα αιρούμενα σωματίδια P10, αλλά υπάρχουν και οι δευτερογενείς ρύποι, που δημιουργούνται στην ατμόσφαιρα με την συνέργεια των πρωτογενών ρύπων με τους ατμοσφαιρικούς υδρατμούς, το ηλιακό φως κ.λ.π. Από τους δευτερογενείς ρύπους, ιδιαίτερης σημασίας για τα αστικά κέντρα είναι το φωτοχημικό νέφος και το όζον, διότι επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα υπό την πίεση αυξημένης κυκλοφορίας οχημάτων, υπό συνθήκες έντονης ηλιοφάνειας και υψηλών θερμοκρασιών. Ιδιαίτερα για το Λεκανοπέδιο της Αττικής, όπου τοποθετείται και το Περιστερί, η γεωδιαμόρφωση είναι τέτοια που οι αέριοι ρύποι εγκλωβίζονται εύκολα και δεν απομακρύνονται με την κυκλοφορία του αέρα. Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι, μακρόχρονα έκθεση σε συνθήκες ατμοσφαιρικής ρύπανσης και υψηλών συγκεντρώσεων επιφέρει σοβαρές βλάβες στην υγεία των κατοίκων και δημιουργεί διαβρωτικές καταστάσεις σε ορισμένες κατηγορίες δομικών υλικών.

Για το Περιστερί, εντοπίζονται μορφές ρύπανσης που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα, όπως:

1. Ηχορύπανση.
2. Αέρια ρύπανση
3. Θερμική ρύπανση
4. Ρύπανση από υγρά απόβλητα

Από τις άλλες μορφές ρύπανσης, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η ηλεκτρομαγνητική ρύπανση, κυρίως ως προς το σκέλος της κυψελιδωτής τηλεφωνίας (κινητή τηλεφωνία), καθώς βασίζεται στην εγκατάσταση και λειτουργία κεραιών αναμετάδοσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσεγγίζει το θέμα της αέριας ρύπανσης μέσα από το κεντρικό της νομοθέτημα, την «Οδηγία 2008/50/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 2008 για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη». Στην οδηγία αυτή δίδονται οι πιο κάτω ορισμοί:

- Ατμοσφαιρικός αέρας: ο αέρας της τροπόσφαιρας στους εξωτερικούς χώρους, εξαιρουμένου του αέρα στους χώρους εργασίας, όπως ορίζονται στην οδηγία 89/654/EOK.
- Οριακή τιμή: επίπεδο καθοριζόμενο βάσει επιστημονικών γνώσεων, με σκοπό να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και/ή στο σύνολο του περιβάλλοντος, το οποίο πρέπει να επιτευχθεί εντός δεδομένης προθεσμίας, χωρίς εν συνεχεία υπερβάσεις.
- Τιμή στόχος: επίπεδο καθοριζόμενο με σκοπό να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και/ή στο σύνολο του περιβάλλοντος, που επιτυγχάνεται κατά το δυνατόν εντός δεδομένης χρονικής περιόδου.

- Όριο ενημέρωσης: το επίπεδο πέραν του οποίου η βραχύχρονη έκθεση εγκυμονεί, για ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού, κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία, με αποτέλεσμα να καθίσταται απαραίτητη η άμεση και κατάλληλη πληροφόρηση.
- Όριο συναγερμού: το επίπεδο πέραν του οποίου υπάρχει κίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία του πληθυσμού εν γένει ύστερα από σύντομη έκθεση και κατά τη διαπίστωση του οποίου τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν άμεσα μέτρα.
- Κρίσιμο επίπεδο: επίπεδο καθοριζόμενο βάσει επιστημονικών γνώσεων, η υπέρβαση του οποίου ενδέχεται να συνεπάγεται άμεσες αρνητικές επιπτώσεις για ορισμένους υποδοχείς όπως τα δένδρα, άλλα φυτά ή τα φυσικά οικοσυστήματα, όχι όμως και για τον άνθρωπο.

Στην Αττική έχει αναπτυχθεί από το 1993 και μετά, ένα δίκτυο σταθερών αυτόματων σταθμών παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, που έχει την δυνατότητα να καταγράφει σε real time τους σημαντικότερους αέριους ρύπους (CO₂, CO, NO, NO₂, P10, P50, SO₂, κ.λ.π). Το δίκτυο σήμερα ανήκει στην δικαιοδοσία του ΥΠΕΚΑ και καθημερινά αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου οι τρέχουσες τιμές ατμοσφαιρικών ρύπων, τα επιτρεπτά όρια, τα όρια επικινδυνότητας και οι τιμές alert, για την λήψη μέτρων ως προς την ανακοίνωση οδηγιών για την προστασία του κοινού. Στο ίδιο πλαίσιο υπόκεινται και οι δραστηριότητες της ΕΜΥ για την παρακολούθηση της φασματικής ηλιακής ακτινοβολίας, προκειμένου για την προστασία από υψηλές θερμοκρασίες και την υπεριώδη κυρίως ακτινοβολία (UV). Βάση των καταγραφόμενων τιμών, η περιοχή του Περιστερίου, εποχικά, εμφανίζει υψηλές τιμές ατμοσφαιρικών ρύπων και θερμική ρύπανση.



Χάρτης 22: Το δίκτυο σταθμών καταμέτρησης της αστικής και περιαστικής αέριας ρύπανσης.
Πηγή: ΥΠΕΚΑ, 2013.

Από το 1997 και μετά, δημοσιοποιείται από το ΥΠΕΚΑ, η ετήσια έκθεση για την κατάσταση της ατμόσφαιρας στην Αττική.

Ηχορύπανση

Η ηχορύπανση είναι ένα βασικό πρόβλημα των σύγχρονων πόλεων. Η πόλη του Περιστερίου βρίσκεται δίπλα σε δύο μεγάλους οδικούς άξονες, την Λεωφόρο Κηφισού (στον άξονα ΒΑ - ΝΔ) και την Λεωφόρο Καβάλας (στον άξονα από ΝΔ – ΒΔ), ενώ διασχίζεται από Βορρά προς Νότο, από την Λεωφόρο Θηβών (στον άξονα ΒΑ – ΝΔ) και από την Λεωφόρο Παναγή Τσαλδάρη, η οποία είναι η προέκταση της οδού Λένορμαν (στον άξονα ΝΑ – ΒΔ), και συνδέει το Περιστερί με τον κέντρο της πόλης των Αθηνών.

Επιπλέον, στο εσωτερικό της πόλης υπάρχουν σημαντικοί οδικοί άξονες, που συνδέουν τις συνοικίες με το κέντρο της Πόλης (Πλατεία Δημοκρατίας / Ευαγγελίστρια). Αυτοί οι εσωτερικοί οδικοί άξονες είναι: η Βασιλέως Αλεξάνδρου, η Πελασγίας, η Παρασκευοπούλου, η Δωδεκανήσου, η Ελ. Βενιζέλου, η Κωνσταντινουπόλεως και η Κύπρου.

Γενική ρύπανση

Στη χώρα μας ισχύουν νομοθετημένα όρια για τους ρύπους από το διοξείδιο του θείου, τα αιωρούμενα σωματίδια, το διοξείδιο του αζώτου, το μόλυβδο, το όζον, το μονοξείδιο του άνθρακα, το βενζόλιο, σύμφωνα με τα όρια ποιότητας ατμόσφαιρας που έχουν καθιερωθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με μία σειρά από νέες οδηγίες σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση, θεσπίστηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, πέραν των άλλων, νέα όρια για τους διάφορους ατμοσφαιρικούς ρύπους. Τα όρια αυτά εναρμονίσθηκαν στην ελληνική νομοθεσία και αναφέρονται τόσο στην προστασία της ανθρώπινης υγείας όσο και των οικοσυστημάτων.

Αναλυτικότερα, οι συνθήκες ανέμων που επικρατούν στο λεκανοπέδιο ευνοούν τη μεταφορά αέριων ρύπων και την εμφάνιση επεισοδίων ρύπανσης, από την αυξημένη κυκλοφορία οχημάτων στο κέντρο της Αθήνας. Άλλες παράμετροι που συντελούν σημαντικά στη διαμόρφωση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι: η βροχόπτωση, η σχετική υγρασία της ατμόσφαιρας και έμμεσα η θερμοκρασία.

Οι σχετικές μας αναφορές ανάγονται στο έτος 2007, όπου παρατηρήθηκε ότι το όζον εμφανίζει υπερβάσεις του ορίου επιφυλακής (180 μικρογραμμάρια) σε 10 περιοχές. Η θλιβερή πρωτιά, ως προς τον συγκεκριμένο ρύπο, ανήκει στους Θρακομακεδόνες, με 10 υπερβάσεις μέσα στο 2006, δικαιολογώντας απολύτως τον χαρακτηρισμό που του έχει αποδοθεί από τους ειδικούς ως «αριστοκράτη» ρύπου. Ακολουθούν η Νέα Σμύρνη (6 φορές), η Λυκόβρυση (5 φορές), το Περιστερί, το Μαρούσι και η Αγία Παρασκευή με 4 φορές η κάθε μία, τα Λιόσια (3 φορές), η Ελευσίνα (2 φορές) κ.λ.π., καθιστώντας το Δήμο Περιστερίου ως έναν από τους Δήμους του λεκανοπεδίου με σχετικές υπερβάσεις του ορίου του όζοντος.

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα, εκτός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που αντιμετωπίζει σήμερα ο Δήμος Περιστερίου, συνδέονται:

- α) με την ύπαρξη σημαντικού αριθμού βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων στην περιοχή μελέτης και με την απρογραμματίστη ανάπτυξη της περιοχής του Ελαιώνα την τελευταία εικοσαετία, αλλά και την παράνομη χωροθέτηση μη επιτρεπόμενων χρήσεων γης,
- β) με την κυκλοφορία αυτοκινήτων, ιδιαίτερα σε ώρες αιχμής που δημιουργείται έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα, όπως περιγράφεται στη συνέχεια
- γ) με τη μη διευθέτηση και το μπάζωμα των ρεμάτων απορροής όμβριων υδάτων και την έλλειψη ανάλογων παρεμβάσεων, που έχουν ως συνέπεια πλημμυρικά φαινόμενα ακόμα και με μέτριας έκτασης βροχοπτώσεις
- δ) με την έλλειψη σχεδιασμού ολοκληρωμένης πολιτικής χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- ε) με την έλλειψη σχεδιασμού ολοκληρωμένης πολιτικής χρήσης βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων.

Ειδικότερα, ως πηγές ρύπανσης των βιομηχανιών, σύμφωνα με στοιχεία του Κέντρου Υποστήριξης Βιοτεχνικών Επιχειρήσεων του Δήμου Περιστερίου, αναφέρονται οι εξής:

1. Βιομηχανία ξύλου (ξυλουργικές εργασίες) και κατασκευή επίπλων σε ποσοστό 94% του συνόλου των 228 μονάδων του κλάδου. Κύρια πηγή ρύπανσης είναι ο θόρυβος από τη λειτουργία των μηχανημάτων, τα στερεά απόβλητα (υποπροϊόντα παραγωγικής διαδικασίας, ροκανίδια)
2. Μεταποίηση ειδών ένδυσης και παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών σε ποσοστό 83% του συνόλου των 232 επιχειρήσεων της κατηγορίας. Κύρια πηγή ρύπανσης είναι ο θόρυβος και τα στερεά απόβλητα (υποπροϊόντα παραγωγικής διαδικασίας)
3. Βιομηχανία τροφίμων και ποτών (αρτοποιία, ζαχαροπλαστική και λοιπά εργαστήρια), όπου σε μεγάλο ποσοστό η ρύπανση δημιουργείται λόγω του θορύβου, της εκπομπής καυσαερίων και απαγωγής των καυσαερίων του αρτοκλιβάνου
4. Εκδόσεις-Εκτυπώσεις-Γραφικές Τέχνες, όπου σε μεγάλο ποσοστό η ρύπανση έχει ως κύρια πηγή τον θόρυβο, τα υποπροϊόντα παραγωγικής διαδικασίας (αποκόμματα χάρτου) και οσμή από χρησιμοποιούμενους διαλύτες
5. Κατασκευή προϊόντων από πλαστικές ύλες, όπου σε μεγάλο ποσοστό η ρύπανση δημιουργείται λόγω του θορύβου, της οσμής από πλαστικές ύλες και υπολειμμάτων πλαστικών υλών από την παραγωγική διαδικασία
6. Συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων (συνεργεία), όπου σε μεγάλο ποσοστό η ρύπανση είναι ο θόρυβος, τα χρησιμοποιημένα λιπαντικά και ορυκτέλαια και η διοχέτευση των απαερίων στην ατμόσφαιρα

7. Κατασκευή μηχανημάτων και μεταλλικών προϊόντων, όπου σε μεγάλο ποσοστό η ρύπανση προέρχεται από τον θόρυβο, τα στερεά απόβλητα (υποπροϊόντα παραγωγικής διαδικασίας) και τα λιπαντέλαια
8. Φανοποιείο-Βαφείο, όπου σε μεγάλο ποσοστό η ρύπανση είναι ο θόρυβος, η ύπαρξη στερεών αποβλήτων, απαερίων βαφής και σκόνης από εργασίες τριβής.

Συνεπώς, η βιομηχανική και η βιοτεχνική δραστηριότητα στη περιοχή μελέτης συντείνει τόσο στη ηχορύπανση της περιοχής, όσο και στην ατμοσφαιρική ρύπανση.

Οι εκπομπές από τις οδικές μεταφορές αποτελούν μία ακόμα πηγή αερίων ρύπων για την περιοχή. Στην κατηγορία των μεταφορών περιλαμβάνονται οι μετακινήσεις/ μεταφορές των οχημάτων στις οδικές αρτηρίες της περιοχής και δη στους εθνικούς κόμβους αυτής. Οι εκπομπές ρύπων σε ένα σημείο μιας οδικής αρτηρίας αποτελούν συνάρτηση πολλών μεταβλητών, που μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κυρίως κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τις μεταβλητές που έχουν σχέση με κυκλοφοριακά μεγέθη (κυκλοφοριακός φόρτος, ταχύτητα, σύνθεση κυκλοφορίας, μοντέλο οδήγησης), ενώ οι δεύτερες μεταβλητές έχουν άμεση σχέση με τα ίδια τα οχήματα (κυβισμός, ηλικία του κινητήρα) και τις συνθήκες οδήγησης (φόρτιση κινητήρα, θερμοκρασία κ.λ.π.).

Ως κύρια πηγή εκπομπών στην περιοχή εκτιμάται πως είναι η βιομηχανία, βιοτεχνία και οι οδικές μεταφορές. Οι μεταφορές στην άμεση, αλλά κυρίως στην ευρύτερη περιοχή ευθύνονται για τις υψηλότερες συνολικά εκπομπές CO και VOC. Η βιομηχανική δραστηριότητα στην περιοχή προκαλεί τις μεγαλύτερες εκπομπές NOx, και CH4.

2.3. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται το κοινωνικό προφίλ των κατοίκων του Δήμου, με σκοπό να εντοπισθούν κοινωνικές ομάδες – στόχοι, οι οποίες απαιτούν ειδική κοινωνική μέριμνα, καθώς και οι υπάρχουσες κοινωνικές δομές (πρόνοια, υγεία, εκπαίδευση, πολιτισμός, αθλητισμός) που έχουν αναπτυχθεί εντός των ορίων του Δήμου για να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές ανάγκες της περιοχής.

2.3.1. Κοινωνική Πολιτική

Φροντίδα παιδιών

- Διερεύνηση των αναγκών σε υποδομές για την κάλυψη της φύλαξης παιδιών (βρεφονηπιακών - παιδικών σταθμών) και πρόταση ένταξής τους στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου. (Διερεύνηση για πιθανή χρηματοδότηση από τα Περιφερειακά Προγράμματα).

- Κάλυψη των αναγκών περισσότερων παιδιών για φύλαξη, αύξηση του αριθμού παιδιών στους παιδικούς σταθμούς, είτε προσαρμογή των ωραρίων λειτουργίας των δομών στις ανάγκες των εργαζομένων γονέων, δηλ επέκταση του ωραρίου με ταυτόχρονη αύξηση του προσωπικού. (Αξιοποίηση του προγράμματος εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής).
- Λειτουργία Κ.Δ.Α.Π. και Κ.Δ.Α.Π Αμεα (Αξιοποίηση του προγράμματος εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής)
- Υλοποίηση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών και του προσωπικού που απασχολείται σε αντίστοιχες δομές, σχετικά με έμφυλα στερεότυπα. (Μπορεί να αποτελέσει δράση στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση»).
- Δωρεάν γεύματα στα παιδιά στους παιδικούς σταθμούς, στους βρεφικούς σταθμούς, στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Φροντίδα Ηλικιωμένων

- Στήριξη των Προγραμμάτων που υλοποιούν οι Δήμοι π.χ. «Βοήθεια στο Σπίτι», ΚΗΦΗ, μέσω των προγράμματος *«Ενέργειες στήριξης ηλικιωμένων και λοιπών ατόμων που χρήζουν βοήθειας για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των εμμέσως ωφελούμενων ατόμων.»*
- Δωρεάν τακτική εξέταση μαστογραφίας, κλινικής εξέτασης και υπερηχογραφήματος μαστού καθώς και Test-Pap για όλο τον γυναικείο πληθυσμό στον Δήμο.
- Δωρεάν προγράμματα μέτρησης της οστεοπόρωσης στις γυναίκες ηλικίας πάνω από 45 χρονών. Επέκταση του προγράμματος ελέγχου οστεοπόρωσης και σε όλες τις γυναίκες που εμφανίζουν κλιμακτηριακή φάση ανεξαρτήτως ηλικίας.

Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών.

- Δημιουργία Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων. (Ο Δήμος Περιστερίου έχει δημιουργήσει και λειτουργεί το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών).
- Προγράμματα ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης.

Διοργάνωση εκθέσεων για την προώθηση νέων δημιουργών γυναικών

- Δυνατότητα λειτουργίας Δημοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, με τη συνεργασία και το συντονισμό της δράσης τους με τα κατά τόπους γραφεία του Ο.Α.Ε.Δ., τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης και άλλους αρμόδιους φορείς, καθώς και με τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας. Παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών πληροφόρησης και συμβουλευτικής γυναικών στην προοπτική της ένταξής τους στην απασχόληση και την ψυχοκοινωνική και νομική τους στήριξη.

- Προώθηση της συμμετοχής των γυναικών σε προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων χειρισμού υπολογιστών, τη χρήση νέων τεχνολογιών, και σε κατάρτιση που σχετίζεται με παραδοσιακά ανδροκρατούμενα επαγγέλματα και σε προγράμματα με τεχνικά και τεχνολογικά προηγμένα αντικείμενα που έχουν υψηλή ζήτηση στην αγορά εργασίας και υψηλές αμοιβές.

2.3.2. Πολιτική Ισότητας

Σύμφωνα με το άρθρο 70 του Ν.3852/2012, προβλέπεται η συγκρότηση, από το Δημοτικό Συμβούλιο, Δημοτικών Επιτροπών για την επεξεργασία και την εισήγηση ειδικών θεμάτων. Προτείνεται να δημιουργηθεί η Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, η οποία θα έχει σαν κύριες αρμοδιότητες:

- Την εισήγηση προτάσεων στο Δημοτικό Συμβούλιο, καθώς και τη προώθηση, με κάθε πρόσφορο μέσο σε επίπεδο Δήμου, του γενικότερου στόχου για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους του τομείς
- Την ευαισθητοποίηση/ ενημέρωση και πληροφόρηση των κατοίκων στο ζήτημα της ισότητας, με διοργάνωση εκδηλώσεων, ελεύθερων συζητήσεων, συνεδρίων, σεμιναρίων, επιμορφωτικών προγραμμάτων και μέτρων δράσης
- Τον εντοπισμό και προσπάθεια εξεύρεσης και προώθησης λύσεων των προβλημάτων που προκύπτουν σε τοπικό επίπεδο από κρίσεις που γίνονται σε βάρος του ενός φύλου στον τομέα της εργασίας, της παιδείας, της εκπαίδευσης, των οικογενειακών σχέσεων, της υγείας, της κοινωνικής ασφάλισης
- Την επιδίωξη μόνιμης και στενής συνεργασίας με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας, τους ΟΤΑ του Νομού, τις τοπικές συνδικαλιστικές και συνεταιριστικές οργανώσεις, τους μαζικούς φορείς και τις ΜΚΟ.

Στην επιτροπή μπορούν να συμμετέχουν:

- ✓ η/ο Αντιδήμαρχος για θέματα Ισότητας
- ✓ Αιρετές/αιρετοί του Δημοτικού Συμβουλίου
- ✓ Στελέχη από την Δ/ση Κοινωνικής Πολιτικής – Παιδείας – Πολιτισμού και Νέας Γενιάς (Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας)
- ✓ Στελέχη από τα Ν.Π.Δ.Δ. του Δήμου
- ✓ Γυναικείες οργανώσεις της περιοχής
- ✓ Εμπειρογνώμονας σε θέματα Ισότητας
- ✓ Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με σχετικό αντικείμενο

Διαδικασία:

- ✓ Εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο
- ✓ Ψήφιση δημιουργίας και συγκρότηση Επιτροπής από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Προτεραιότητες με την υπογραφή της Χάρτας Ισότητας των Φύλων

Στις 7/11/2011 ο Δήμος Περιστερίου υπέγραψε την Ευρωπαϊκή Χάρτα Ισότητας των Φύλων, μαζί με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής και τους Δήμους Αθηναίων, Πειραιώς, Αχαρνών και Νίκαιας – Αγ. Ι. Ρέντη. Το Πρόγραμμα είναι πιλοτικό και τελικός στόχος του είναι η αποτελεσματική ένταξη της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης. Το Πρόγραμμα εντάσσεται στο Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2014» και ειδικότερα στον άξονα ΙΙΙ – Τμήμα 1 «Εξειδίκευση του πρότυπου Συστήματος Ένταξης της Ισότητας των Φύλων (ΣΕΙΦ), στην Περιφέρεια και σε Δήμους της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής»

Μετά την υπογραφή της Χάρτας και βάσει του άρθρου 75 του Κ.Δ.Κ., καθώς και του άρθρου 97 του Ν.3852/10, ο Δήμος μας δεμεύεται για τις ακόλουθες ενέργειες:

- 1) Στον Οργανισμό του δήμου να συσταθεί Υπηρεσιακή Μονάδα «Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων». Αυτό έχει ήδη πραγματοποιηθεί.
- 2) Στη συνέχεια θα πρέπει να συγκροτηθεί «Δημοτική Επιτροπή Ισότητας» στο Δήμο και να αναπτυχθούν δράσεις, όπως παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες (συμβουλευτική, απασχόληση, νομική υποστήριξη, συνδυασμός οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, δηλ. ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ, ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ ΑμΕΑ κλπ.). Εκτός από την τελευταία δομή, την οποία η Διεύθυνση Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων προσπαθεί να δημιουργήσει, οι υπόλοιπες υπάρχουν. Θα πρέπει να εντάξουμε και δράσεις για την απασχόληση και την μείωση της ανεργίας, ιδιαίτερα των γυναικών, οι οποίες υφίστανται περισσότερο τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης.
- 3) Θα πρέπει ο Δήμος να καταρτίσει το δικό του Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα και να το εφαρμόζει (μέτρα, πόροι, διαβούλευση πριν, δημοσίευση μετά, επεξεργασία, αξιολόγηση εφαρμογής, ανταλλαγή εμπειριών με Ευρώπη, γραπτή ενημέρωση προς το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης για μελλοντική συνεργασία).

Η Διεύθυνση Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων στους δήμους άνω των 60.000 κατοίκων, προβλέπεται να αποτελείται τουλάχιστον από τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής (κυρίως με επιτελικό και σχεδιαστικό ρόλο)
- Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινωνικής Προστασίας (για τα προγράμματα της κοινωνικής πρόνοιας καθώς και θέματα ΟΤΑ)

➤ Τμήμα Πολιτικών Ισότητας των Φύλων, το οποίο απαιτείται από τη Χάρτα. (Θα αναλάβει την ένταξη της διάστασης του φύλου στις πολιτικές του Δήμου και την παρακολούθηση εφαρμογής τους σε συνεργασία με τη Δημοτική Επιτροπή Ισότητας).

Το «Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013» που διαχειρίζεται η ΓΠΦ, απευθύνεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ούτως ώστε να ενισχύσει τις δράσεις που απαιτούνται (εδώ εντάσσονται και οι «Ξενώνες» και τα «Συμβουλευτικά Κέντρα»).

2.3.3. Πολιτική Προστασία

Το νέο αυτό διοικητικό πλαίσιο θεσπίσθηκε κυρίως με τον Ν. 3852/2010 (Καλλικράτης) αναβαθμίζοντας το σύστημα πολιτικής προστασίας της χώρας με την συμπλήρωση βασικών χαρακτηριστικών, όπως θεσμοθετήθηκαν και ισχύουν μέχρι σήμερα.

Η Πολιτική Προστασία κατέχει πλέον ισχυρή θέση, ως θεσμός, και ο ρόλος της ενισχύεται με την ανάθεση και εξειδίκευση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων και δράσεων σε θεσμοθετημένα όργανα, καθώς και την αναγνώριση του ρόλου των εθελοντικών ομάδων ή άλλων ενεργών πολιτών. Με τον «Καλλικράτη» προβλέπεται:

- Να συστήνονται συνεργεία άμεσης επέμβασης των Δήμων, με αντικείμενο το περιβάλλον και την πολιτική προστασία, που αναπτύσσουν δράσεις και ενεργοποιούνται για όλα τα είδη των κινδύνων και των καταστροφών (Άρθρο 97).
- Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Άρθρο 63).
- Η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, μεταξύ άλλων αρμοδιοτήτων, έχει και τη λήψη αποφάσεων για θέματα του περιβάλλοντος (Άρθρο 73).
- Στη σύνθεση της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης προβλέπεται και εκπροσώπηση από φορείς της τοπικής κοινωνίας, όπως των Εθελοντικών Οργανώσεων και κινήσεων πολιτών, καθώς και άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας πολιτών (Άρθρο 76).
- Ο Πρόεδρος Τοπικής Κοινότητας ή ο Εκπρόσωπος Τοπικής Κοινότητας καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και είναι υπεύθυνος της ομάδας πυρασφάλειας της τοπικής Κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του Δήμου, ενώ κατά την διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στην διάθεση των αρμόδιων αρχών (Άρθρο 82).

- Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου Δημοτικής και της Τοπικής Κοινότητας είναι η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, καθώς και η προώθηση του εθελοντισμού και η συνεργασία με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση της Τοπικής Κοινότητας (Άρθρο 83 και 84).
- Στην έδρα του Δήμου συστήνεται συντονιστικό τοπικό όργανο, με επικεφαλής το Δήμαρχο και τη συμμετοχή δύο Δημοτικών Συμβούλων, ειδικευμένων στελεχών πολιτικής προστασίας, εκπροσώπων στρατιωτικών, αστυνομικών, πυροσβεστικών και δασικών αρχών και υπηρεσιών, καθώς και εκπροσώπων εθελοντικών οργανώσεων πολιτικής προστασίας. Τέλος, στους νέους Δήμους μπορεί να συγκροτείται κέντρο επιχειρήσεων για το συντονισμό των δράσεών τους κατά την αντιμετώπιση του κινδύνου και οφείλουν να συντάσσουν μνημόνιο ενεργειών και συνεργασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς στο επίπεδό τους, καθώς και με όμορους δήμους.

Στο Δήμο Περιστερίου δημιουργήθηκε Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας, το οποίο και υπάγεται απευθείας στο Δήμαρχο.

Αξιοσημείωτη είναι και η δράση και οι πρωτοβουλίες που έχει αναπτύξει η Εθελοντική Ομάδα Πολιτών Περιστερίου, όπου δραστηριοποιούνται τέσσερις (4) πιστοποιημένες Εθελοντικές Ομάδες, όπως η Ε.Ο.Π.Π, η ΚΙ.ΠΟ.ΔΑ, η Λέσχη 4Χ4 Περιστερίου και η Λέσχη Ραδιορασιτεχνικών Περιστερίου.

2.3.4. Παιδεία - Εκπαίδευση

Εκπαιδευτικό Επίπεδο

Σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης, οι απόφοιτοι στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης συνιστούν τον κύριο κορμό του πληθυσμού του Δήμου Περιστερίου, με ποσοστό 31,4% και 31,14% αντίστοιχα. Σε πραγματικούς αριθμούς, οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης φτάνουν τα 38.918 άτομα, ενώ οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης τα 38.596 άτομα. Στην τρίτη σειρά, με ποσοστό 13,48% ή 16.705 άτομα, έρχονται οι απόφοιτοι της Γ' τάξης του Γυμνασίου. Ακολουθούν αυτοί που δεν τελείωσαν το δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση με 7,92 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ μικρά ποσοστά (πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών 5,85% ή 7.251 άτομα, πτυχιούχοι ανωτέρων σχολών 4,6% ή 5.700 άτομα) και πολύ μικρά ποσοστά (αγράμματοι 2,67% ή 3.304 άτομα, πτυχιούχοι ΤΕΙ ποσοστό 2,53% ή 3.135 άτομα και κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου με ποσοστό 0,41% ή 506 άτομα) διατηρούν οι υπόλοιπες κατηγορίες.

Η εικόνα αυτή διαφέρει από τα αντίστοιχα ποσοστά της Περιφέρειας Αττικής, παρουσιάζοντας διαφοροποιήσεις σε όλο το εκπαιδευτικό επίπεδο. Παρατηρούμε ότι ο Δήμος Περιστερίου εμφανίζει πολύ υψηλότερα ποσοστά στα άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου,

ιδιαιτέρως στους απόφοιτους της στοιχειώδους εκπαίδευσης, οι οποίοι παρουσιάζονται κατά ~7,0 εκατοστιαίες μονάδες αυξημένοι σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό της Περιφέρειας. Αντιθέτως, τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου συγκριτικά έχουν ποσοστά σχετικά μικρότερα αναφορικά με αυτά της περιφέρειας. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι ο πληθυσμός του Δήμου Περιστερίου έχει χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από ότι η Περιφέρεια Αττικής, εμφανίζοντας διαφοροποιήσεις.

Το ποσοστό του Δήμου Περιστερίου αναφορικά με τη βασική εκπαίδευση, παρουσιάζει μια μικρή θετική διαφοροποίηση από το αντίστοιχο της χώρας, ενώ είναι υψηλότερο από αυτό της περιφέρειας (διαφορά 9,0%). Ειδικότερα, σχετικά με τους απόφοιτους της Μέσης Εκπαίδευσης, παρατηρούμε ότι ο Δήμος προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό της περιφέρειας, ενώ διαφέρει του αντίστοιχου ποσοστού της χώρας. Οι πτυχιούχοι των ανώτερων σχολών στον Δήμο, υπολείπονται ελαφρώς της χώρας, ενώ είναι σημαντικότερη η διαφορά σχετικά με αυτά της περιφέρειας.

Το ποσοστό εκείνων που δεν τελείωσαν το δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση στο Δήμο είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο της περιφέρειας, ενώ είναι ελαφρώς χαμηλότερο από το αντίστοιχο της χώρας.

Επίσης, σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται στα ποσοστά των πτυχιούχων ΑΕΙ –ΤΕΙ του Δήμου, τόσο με τα αντίστοιχα ποσοστά της χώρας όσο και με την περιφέρεια. Στο Δήμο, οι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ αντιστοιχούν περίπου στο 8,0% του πληθυσμού ενώ στην περιφέρεια το ποσοστό είναι γύρω στα 15,0% και στο σύνολο της χώρας είναι γύρω στα 11,0%. Παράλληλα, το ποσοστό των κατόχων μεταπτυχιακών και διδακτορικών διπλωμάτων στο Δήμο είναι χαμηλότερο τόσο σχετικά με την περιφέρεια όσο και στη χώρα.

Βέβαια, διαχρονικά, το εκπαιδευτικό επίπεδο βελτιώνεται στην περιοχή του Δήμου. Την τελευταία δεκαετία, η μεγαλύτερη αλλαγή έχει συντελεστεί στους πτυχιούχους ανωτέρων σχολών, ακολουθούμενη από την αύξηση των κατόχων μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων. Τρίτη ομάδα, με υψηλή θετική μεταβολή, είναι οι πτυχιούχοι ΑΕΙ-ΤΕΙ με ποσοστό περίπου 71,0%. Αξιοσημείωτη είναι και η μείωση των τριών τελευταίων κατηγοριών, ιδιαιτέρως δε αυτή των αγραμμάτων. Οι μεταβολές αυτές στοιχειοθετούν μια τάση βελτίωσης του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού του Δήμου Περιστερίου.

Επιπλέον, σχετικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο ανά ηλικία, μπορούν να εξαχθούν με σχετική ασφάλεια τα κάτωθι συμπεράσματα:

1. Η ηλικιακή ομάδα 65 ετών και άνω συγκεντρώνει τα μεγαλύτερα ποσοστά του αγράμματος πληθυσμού, ενώ η ηλικιακή ομάδα 10-19 κατέχει το μικρότερο ποσοστό. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τη σταδιακή μείωση, μέσα στα επόμενα χρόνια, του ποσοστού των αγραμμάτων στο Δήμο

2. Στην ηλικιακή ομάδα των 45-64 ετών υπερτερούν οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης, ακολουθούμενοι από τους απόφοιτους μέσης εκπαίδευσης
3. Στις ηλικίες μεταξύ 30-44 ετών, κυριαρχούν οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης. Τη δεύτερη θέση καταλαμβάνουν οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης, και έπονται οι απόφοιτοι της Γ' τάξης Γυμνασίου
4. Στις μικρές ηλικίες, οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης υπολείπονται ελαφρώς εκείνων που ολοκλήρωσαν τη φοίτηση στην Γ' τάξη Γυμνασίου
5. Οι ηλικιακές ομάδες των 20-24 και 25-29 ετών στη συντριπτική πλειοψηφία είναι απόφοιτοι της μέσης εκπαίδευσης
6. Η ηλικιακή ομάδα των 30-44 ετών είναι αυτή που διαθέτει τους περισσότερους πτυχιούχους ανώτερων και ανωτάτων σχολών
7. Η δεύτερη ομάδα σε πτυχιούχους ανώτατων σχολών είναι αυτή των 45-64 ετών, ενώ δεύτερη σε πτυχιούχους ανώτερων σχολών είναι η ομάδα των 20-24 ετών.

Στο εκπαιδευτικό επίπεδο, οι γυναίκες παρουσιάζουν συνολικά χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο από τους άντρες. Η εξέλιξη εντός της δεκαετίας των αριθμητικών μεταβολών στον γυναικείο πληθυσμό, επιβεβαιώνει την βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου στο μέλλον.

Έχει γίνει μάλιστα αντιληπτό ότι ο ρυθμός βελτίωσης του εκπαιδευτικού επιπέδου του Δήμου Περιστερίου υπερέχει στα περισσότερα επίπεδα του ρυθμού βελτίωσης της περιφέρειας και της χώρας, μειώνοντας ταυτόχρονα με πολύ υψηλούς ρυθμούς, τα ποσοστά των αποφοίτων στοιχειώδους εκπαίδευσης, των ατόμων οι οποίοι δεν τελείωσαν το δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση, καθώς και των αγραμμάτων.

Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι υπάρχει ένα ισχυρό προβάδισμα των γυναικών σε σχέση με τους άντρες αναφορικά με τη βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αύξηση των γυναικών πτυχιούχων ανώτερων σχολών κατά περίπου 1500,0 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με την αντίστοιχη αύξηση των αντρών που είναι γύρω στα 610,0 των εκατοστιαίων μονάδων. Με βάση αυτά τα στοιχεία, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι η υφιστάμενη διαφορά του εκπαιδευτικού επιπέδου αντρών και γυναικών θα περιοριστεί σημαντικά τα επόμενα χρόνια.

2.3.5. Αθλητισμός

Οι αθλητικοί χώροι του Δήμου Περιστερίου είναι οι ακόλουθοι:

1. Γήπεδο ποδοσφαίρου Ηφαίστου

Το γήπεδο ποδοσφαίρου του Ηφαίστου, διαστάσεων αγωνιστικού χώρου 65,00x100,00μ & βοηθητικού γηπέδου 25,00x50,00μ, βρίσκεται στο Ο.Τ. 1637, επί της οδού Εθνικής Αντιστάσεως & Ηφαίστου. Στο γήπεδο αυτό φιλοξενούνται κατά βάση 4 ομάδες, αλλά καλύπτονται και έκτακτες ανάγκες άλλων ομάδων. Επιπλέον, διεξάγονται αγώνες της ερασιτεχνικής κατηγορίας, που διοργανώνονται από την ΕΠΣΑ

2. Κλειστό γυμναστήριο Α. Παπανδρέου

Το Δημοτικό Κλειστό Γυμναστήριο Περιστερίου «Α. Παπανδρέου» κατασκευάστηκε το 1989 από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Είναι ένα κλειστό γήπεδο μπάσκετ με αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, γυμναστηρίου, συνεντεύξεων, γραφείων κλπ και έχει χωρητικότητα 2.400 καθήμενων θεατών. Βρίσκεται στην οδό Τζων Κέννεντυ & Γιαννιτσών 81Α, εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Περιστερίου, κοντά στη Λεωφόρο Αθηνών (πρώην “Καβάλας”) και Λεωφόρο Θηβών. Ανήκει στο ίδιο Οικοδομικό Τετράγωνο (Ο.Τ. 460) με το Δημοτικό Στάδιο Περιστερίου.

3. Δημοτικό Στάδιο Περιστερίου

Αφορά το γήπεδο ποδοσφαίρου το οποίο έχει παραχωρηθεί η χρήση του στην ομάδα του Ατρομήτου. Ανήκει στο ίδιο Οικοδομικό Τετράγωνο (Ο.Τ. 460) με το Κλειστό γυμναστήριο Α. Παπανδρέου

4. Αθλητικές Εγκαταστάσεις Χωράφας αποτελούμενες από:

- Κολυμβητήριο
- Ανοιχτό γήπεδο ποδοσφαίρου
- Κλειστά γήπεδα μπάσκετ

Το κλειστό γήπεδο μπάσκετ και το γήπεδο ποδοσφαίρου της Χωράφας κατασκευάστηκαν το 1985 από τον Οργανισμό Σχολικών Κτηρίων. Το κολυμβητήριο της Χωράφας κατασκευάστηκε το 1997 από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Το κλειστό γήπεδο μπάσκετ είναι χωρητικότητας 198 καθήμενων θεατών, το γήπεδο ποδοσφαίρου είναι χωρητικότητας 1.400 καθήμενων θεατών, ενώ το κολυμβητήριο είναι χωρητικότητας 1.500 καθήμενων θεατών. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις της Χωράφας βρίσκονται στις οδούς Ιωαννίνων και Πευκών, εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Περιστερίου στην περιοχή της Κηπούπολης και ανήκουν στο Οικοδομικό Τετράγωνο (Ο.Τ. 1282) του Δήμου Περιστερίου.

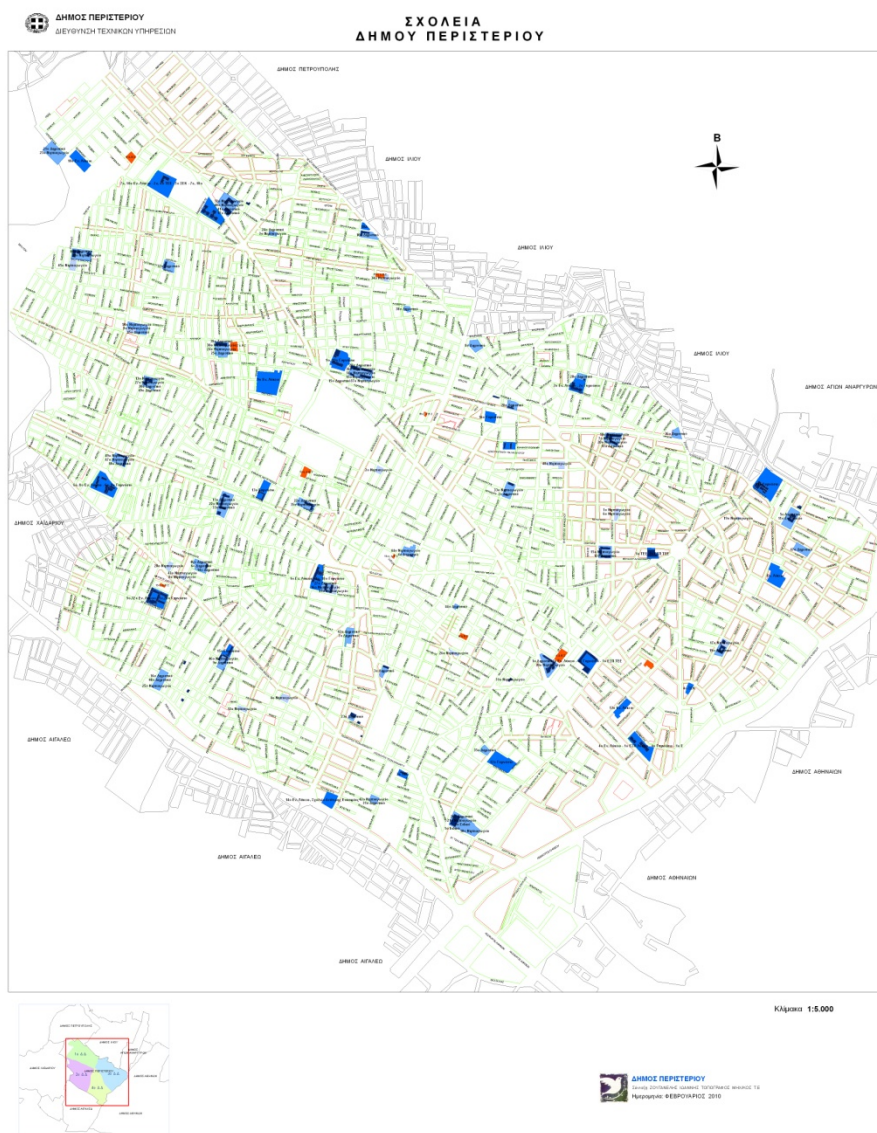
2.3.6. Υφιστάμενες κοινωνικές υποδομές της πόλης

Στο Δήμο Περιστερίου έχουν αναπτύξει έντονη κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική δραστηριότητα μεγάλος αριθμός τοπικών συλλόγων. Αρκετοί από τους συλλόγους συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό μελών, είναι δραστήριοι και κάνουν αισθητή την παρουσία τους στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή του Περιστερίου. Η κύρια αδυναμία τους εντοπίζεται στους περιορισμένους οικονομικούς πόρους, οργανωτικά προβλήματα, τα οποία αποτελούν και τροχοπέδη στην περαιτέρω ανάπτυξη τους.

Στο Δήμο Περιστερίου, πραγματοποιούνται σημαντικές μορφωτικές, πολιτιστικές παρεμβάσεις και δραστηριότητες, όπως είναι η λειτουργία του ιστορικού μουσείου, η λειτουργία του θεάτρου "Πολιτών", το θερινό θέατρο "Φοίνικα", ο πολυχώρος ΕΦΗ, ο ανακαινισμένος θερινός κινηματογράφος "ΣΙΝΕ ΠΕΡΑΝ" και η έκδοση του δημοτικού μηνιαίου περιοδικού "ΝΕΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ". Σε άρτια λειτουργία βρίσκεται το δημοτικό θεατρικό εργαστήρι, ενώ παράλληλα, έχει ανακαινιστεί και το δημοτικό Ωδείο, στο οποίο έχουν τη δυνατότητα οι νέοι του Δήμου Περιστερίου να ξεκινήσουν την εκμάθηση μουσικών οργάνων. Επίσης, λειτουργούν δύο χορωδίες (παιδική και ενηλίκων) και τέθηκαν σε λειτουργία εργαστήρια ζωγραφικής, αγιογραφίας και χειροποίητου κοσμήματος. Τέλος, λειτουργεί δημοτική σχολή χορού.

Η μεγαλύτερη κατάκτηση στην πορεία αναβάθμισης της μορφωτικής και πνευματικής ζωής του Δήμου ήταν η δημιουργία Πρότυπης Δημοτικής Βιβλιοθήκης και η ίδρυση Ελεύθερου Δημοτικού Πανεπιστημίου στο, ανακαινισθέν το 2010, ιστορικό Πέτρινο Σχολείο. Η προσπάθεια συγκεντρώνεται στο να δοθεί η ευκαιρία σε κάθε ενδιαφερόμενο, ανεξάρτητα από ηλικία, μορφωτικό επίπεδο και επαγγελματική ενασχόληση, να διευρύνει ορίζοντες, σκέψεις και πνευματικά ενδιαφέροντα με την παρακολούθηση ειδικών κύκλων-σειρών ημερίδων, διαλέξεων, συνεδρίων, με επίκαιρα διαχρονικά θέματα και ζητήματα κοινωνικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Για τα ανωτέρω δημιουργήθηκε ειδική Επιστημονική Επιτροπή από διαπρεπείς Πανεπιστημιακούς Καθηγητές συντονισμού Δημοτικής Βιβλιοθήκης και ανοικτού Πανεπιστημίου. Σχετικά με την υγεία, η νοσοκομειακή περίθαλψη καλύπτεται από όλα τα Νοσοκομεία της Αθήνας. Τα ζητήματα πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε τοπικό επίπεδο, καλύπτονται από το ΙΚΑ της περιοχής και από το παράρτημα του Αττικού Νοσοκομείου για βραχεία φροντίδα και νοσηλεία. Όσον αφορά τις εκπαιδευτικές υποδομές του Δήμου, αυτές απαρτίζονται από 19 Βρεφονηπιακούς – Παιδικούς Σταθμούς, 53 Νηπιαγωγεία, 46 Δημοτικά, 22 Γυμνάσια, 15 Ενιαία Λύκεια και 8 ΤΕΕ και ΣΕΚ.

Χάρτης 23: Εκπαιδευτικές Υποδομές Δήμου Περιστερίου



Πηγή: Δήμος Περιστερίου

2.3.7. Αξιολόγηση κοινωνικής σύνθεσης και κοινωνικών υποδομών

Η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού και των δύο φύλων παρουσιάζει, σε γενικές γραμμές, μια ανομοιόμορφη κίνηση. Στις ηλικιακές ομάδες των 25-29 και 30-34 ετών, η αύξηση του πληθυσμού των ανδρών, εμφανίζεται σημαντικά ενισχυμένη από την αντίστοιχη γυναικεία. Σε όλες τις υπόλοιπες ηλικιακές ομάδες, η ποσοστιαία μεταβολή του γυναικείου πληθυσμού υπερτερεί έναντι της ανδρικής, ιδιαίτερα στις ηλικίες 35-39, 65-69 και 70-74 ετών.

Ο Δήμος Περιστερίου έχει χαμηλότερη συγκέντρωση αλλοδαπών, συγκρινόμενος με το επίπεδο Περιφέρειας Αττικής, ενώ είναι ελαφρώς υψηλότερη από το επίπεδο της χώρας. Σύμφωνα

με τη στατιστική υπηρεσία, οι καταγεγραμμένοι μετανάστες του Δήμου φτάνουν τους 10.315 αγγίζοντας το 7,48% του πραγματικού πληθυσμού. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών αφορά ανειδίκευτους εργάτες με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, οι οποίοι αλλάζουν συχνά το αντικείμενο εργασίας τους ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς. Χώρα προέλευσης των μεταναστών είναι κατά κύριο λόγο η Αλβανία. Μάλιστα, οι γυναίκες συμμετέχουν κατά πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από τους άνδρες στην ανεργία των μεταναστών.

Η μεταβολή των αγάμων στο Δήμο Περιστερίου παρουσιάζει αύξηση της τάξεως του 6,36% σε σχέση με το 1991, οι έγγαμοι παρουσιάζουν μια μείωση της τάξεως του 3,23%, ενώ η κατηγορία των χήρων και διαζευγμένων παρουσιάζει μια αύξηση της τάξεως του 39,24%. Στο επίπεδο της χώρας, τα αντίστοιχα ποσοστά μεταβολής διαμορφώνονται σε 13,29%, 4,22% και 29,55%, αντίστοιχα. Στο επίπεδο της Αττικής, παρατηρούμε μια θετική μεταβολή σε όλες τις κατηγορίες της τάξεως του 11,37% για τους άγαμους, του 3,64% για τους έγγαμους και του 32,13% για τους χήρους-διαζευγμένους. Το σημαντικό στοιχείο είναι ο ρυθμός αύξησης που παρατηρείται στην τρίτη κατηγορία των χήρων – διαζευγμένων στο Δήμο Περιστερίου, καθώς και η σημαντική αύξηση μονογονεϊκών οικογενειών. Φαινόμενο ιδιαίτερα σημαντικό, αν αναλογιστούμε τις συνέπειές του στην κοινωνική διάρθρωση και στις περαιτέρω ανάγκες για κοινωνικές υποδομές και υποστηρικτικές πολιτικές που δημιουργούνται.

Τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού και η κοινωνική σύνθεσή του οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η κοινωνία του Δήμου Περιστερίου απαρτίζεται από μια πληθώρα διαφορετικών κατηγοριών ευπαθών ομάδων πληθυσμού, χωρίς όμως η ποσοστιαία συμμετοχή τους στο σύνολο του Δήμου να ξεπερνά σε υπερβολικό αριθμό τα αντίστοιχα ποσοστά του συνόλου της Περιφέρειας Αττικής.

Από τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό ότι θα πρέπει να γίνει μια επαναξιολόγηση των υφισταμένων κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου και να δοθούν συγκεκριμένες προτεραιότητες σε ομάδες- στόχους για τις οποίες μέχρι σήμερα δεν έχουν προβλεφθεί συγκεκριμένες πολιτικές προστασίας και υποστήριξής τους.

Η ανάλυση της κατά φύλο σύνθεσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (ΟΕΠ) του Δήμου Περιστερίου δείχνει την υπεροχή του ανδρικού φύλου στη σύνθεση του ΟΕΠ. Ο ανδρικός πληθυσμός με ποσοστό περίπου 63,00% εξακολουθεί να αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ του Δήμου, ενώ ο γυναικείος πληθυσμός είναι γύρω στο μισό περίπου του ανδρικού πληθυσμού. Ωστόσο, η διαχρονική εξέλιξη του γυναικείου πληθυσμού ως ποσοστού του ΟΕΠ παρουσίαζε σχετική αύξηση σε αντίθεση με τον ανδρικό πληθυσμό που υποχωρεί ανάλογα.

Η συμμετοχή του εργατικού δυναμικού, δηλαδή των ατόμων που θεωρούνται οικονομικώς ενεργά, στον πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών) ήταν σχετικά υψηλότερη σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο, ενώ παρουσιαζότανε ελαφρώς χαμηλότερη τόσο από τον μέσο όρο της

Περιφέρεια Αττικής όσο και από την τέως Ν.Α. Αθηνών. Κατά την δεκαετία, ο Δείκτης Συμμετοχής στο Δήμο Περιστερίου έχει σαφείς αυξητικές τάσεις.

Κρίσιμη παράμετρος εξάλλου αποτελεί η συνεχής αύξηση του μη ενεργού δυναμικού, τόσο ανδρών όσο και γυναικών, μετά την ηλικία των 45 ετών ιδίως, γεγονός που θα πρέπει να συσχετιστεί με το δείκτη γήρανσης, εξάρτησης και αντικαταστάσεως του πληθυσμού του Δήμου.

Το συνεχώς αυξανόμενο ποσοστό των μη οικονομικά ενεργών ατόμων μετά την ηλικία των 45 ετών, αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα αντιμετώπισης, ιδιαίτερα σε αυτές τις συνθήκες για την ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού του ΟΤΑ. Ακόμα και στη περίπτωση που η συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα είναι κατά πλείστον συνταξιούχοι (λ.χ. γυναίκες με πρόωρη συνταξιοδότηση) θα πρέπει να στηριχθούν οι συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες με τοπικές πολιτικές για τη προώθηση όσων το επιθυμούν στην αγορά εργασίας. Η προώθηση στην αγορά εργασίας θα πρέπει να συσχετιστεί με ενίσχυση της κατάρτισης και επανακατάρτισης για τις ομάδες αυτές.

Συνεπώς, η στήριξη των συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων αποτελεί κρίσιμο ζήτημα τοπικής ανάπτυξης καθώς διαφαίνεται ότι λόγω γήρανσης και παράτασης των χρόνων σπουδών, το αναπτυξιακό δυναμικό του Δήμου εξαρτάται από τη απορρόφηση στο εργατικό δυναμικό αυτών των ομάδων.

2.4 Το εσωτερικό περιβάλλον του Δ. Περιστερίου

2.4.1 Εισαγωγή

Στην συγκεκριμένη ενότητα επιχειρείται να γίνει μια συνολική καταγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του ΟΤΑ. Η καταγραφή έχει ως αφετηρία τα αιρετά όργανα, συνεχίζει με τις υφιστάμενες οργανικές μονάδες, όπως αυτές προσδιορίζονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, τους ανθρώπινους πόρους, τις διαδικασίες που τηρούνται αναφορικά με τη συνεργασία, τον συντονισμό, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών, αλλά και άλλων σημαντικών παραμέτρων, όπως αυτών της επιμόρφωσης και της κατάρτισης.

Επιπρόσθετα, συνεχίζει με την ανάλυση ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών των οργανικών μονάδων ανά θεματικό τομέα ανάλυσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και καταλήγει με την καταγραφή της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης και της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου Περιστερίου. Τα συγκεκριμένα στοιχεία προέκυψαν:

- α) από την ανάλυση ερωτηματολογίων που είχαν αποδοθεί σε όλες τις οργανικές μονάδες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου από την Διεύθυνση Προγραμματισμού – Οργάνωσης & Πληροφορικής και

β) από την διεξαγωγή συσκέψεων μεταξύ επιστημονικής ομάδας έργου και επιλεγμένων διευθύνσεων.

Σημαντικό στοιχείο, αναγκαίο για την βελτίωση της λειτουργίας του οργανισμού, θα είναι η επαναξιολόγηση όλων των υπηρεσιών σχετικά με το πώς θα διαμορφωθούν αυτές μετά τις ανακατατάξεις που έγιναν στο προσωπικό, κυρίως από τις προγραμματισμένες ή μη συνταξιοδοτήσεις που έγιναν μετά την εφαρμογή του υπάρχοντος οργανισμού λειτουργίας.

Ο Δήμος ουσιαστικά αποτελεί έναν από τους βασικότερους, αν όχι το βασικότερο, παράγοντα τοπικής ανάπτυξης. Η ανάλυση και καταγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος μας επιτρέπει να αξιολογήσουμε σε ποιο βαθμό η δομή, η οργάνωση και οι μηχανισμοί που διαθέτει ο Δήμος, ικανοποιούν τις σύγχρονες προδιαγραφές παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στον τοπικό πληθυσμό και κατά πόσο εμπεριέχουν τα στοιχεία εκείνα που ενισχύουν την αναπτυξιακή διαδικασία σε τοπικό επίπεδο.

2.4.2. Διοίκηση- Εποπτεία- Συντονισμός

Ο Δήμος διοικείται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την Οικονομική Επιτροπή, την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, την Εκτελεστική Επιτροπή και τον Δήμαρχο. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Όργανα διοίκησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους -των Δημοτικών Κοινοτήτων- είναι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας αντίστοιχα. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Ο Δήμαρχος υποστηρίζεται στα διοικητικά του καθήκοντα από τον Γενικό Γραμματέα, ο οποίος υλοποιεί τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν ιδίως την εποπτεία και τον έλεγχο των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

Τον Δήμαρχο επικουρούν οι Αντιδήμαρχοι που ορίζει ο Δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην (π.χ. άσκηση εποπτείας συγκεκριμένων δημοτικών υπηρεσιών) και κατά τόπο (εποπτεία αποκεντρωμένων υπηρεσιών και ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένες Δημοτικές κοινότητες).

Όλες οι υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με την Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής κατά το σχεδιασμό και την παρακολούθηση εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, των ετησίων προγραμμάτων και γενικά των προγραμμάτων δράσης του Δήμου.

Όλες οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου συνεργάζονται με τα Αποκεντρωμένα Τμήματα Διοικητικών Θεμάτων /Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

2.4.3. Τα αιρετά όργανα διοίκησης του Δήμου

Για την ολοκληρωμένη καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με τη διάρθρωση των εσωτερικών δομών του Δήμου Περιστερίου, θεωρήθηκε σκόπιμο να αναλυθούν ορισμένα βασικά στοιχεία, σχετικά με τη δομή των συλλογικών οργάνων του Δήμου, όπως αυτά εκφράζονται μέσω του Δημοτικού Συμβουλίου, αλλά και των υφιστάμενων επιτροπών (Οικονομική Επιτροπή, Εκτελεστική Επιτροπή και Επιτροπή Ποιότητας Ζωής).

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, όπως αυτό εκφράζεται μέσω του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και τον Ν. 3852/2010, ο Δήμος έχει τα ακόλουθα αιρετά, πλην του Δημάρχου, όργανα Διοίκησης:

A) Δημοτικό Συμβούλιο, Β) Οικονομική Επιτροπή, Γ) Επιτροπή Ποιότητας Ζωής, Δ) Εκτελεστική Επιτροπή, και Ε) Αντιδήμαρχοι.

2.4.4 Δημοτικό Συμβούλιο

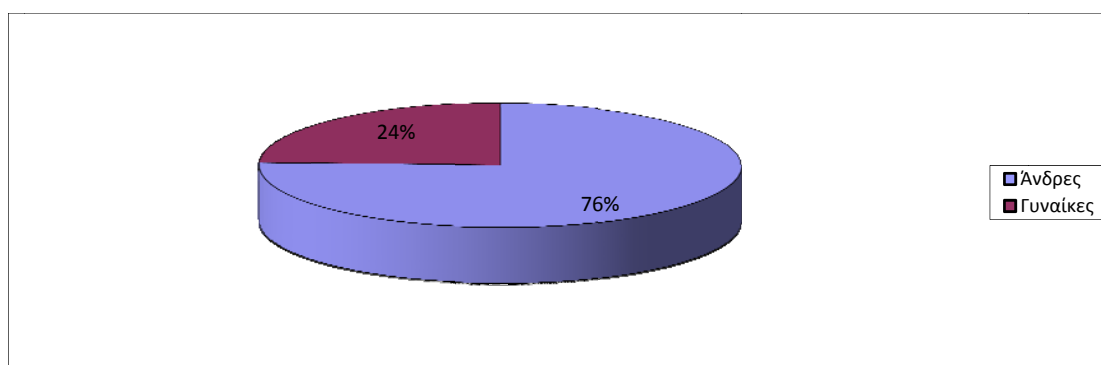
Η σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου με βάση τον συνδυασμό προέλευσης, και το φύλο των μελών του, διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Πίνακας 32: Σύνθεση Δημοτικού Συμβουλίου ανά Συνδυασμό & Φύλο

A. Σύμφωνα με το συνδυασμό προέλευσης:	1ος Συνδυασμός:	28
	2ος Συνδυασμός	6
	3ος Συνδυασμός	5
	4ος Συνδυασμός	4
	5ος Συνδυασμός:	2
B. Σύμφωνα με το φύλο:	Άνδρες	34
	Γυναίκες	11

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

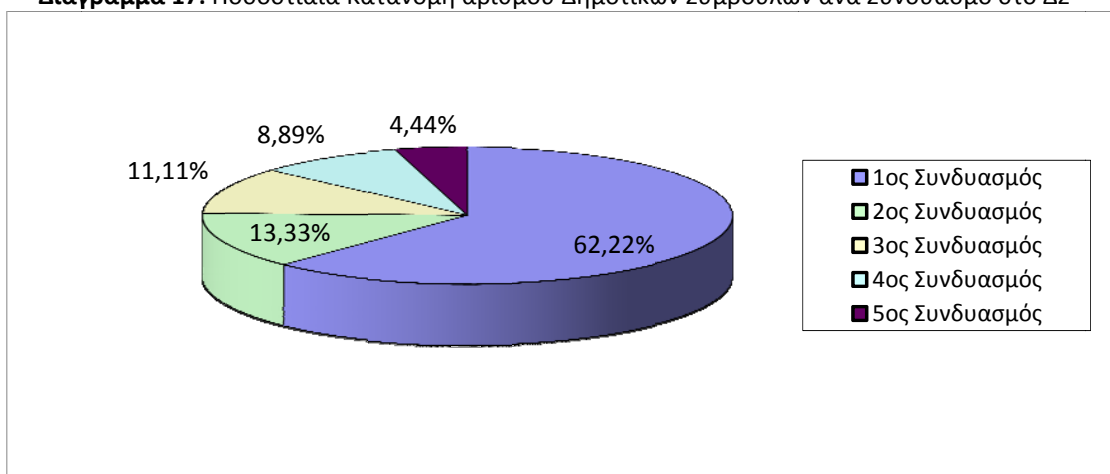
Διάγραμμα 16: Κατανομή Δημοτικών Συμβούλων ανά Φύλο



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στο Δήμο Περιστερίου είναι εμφανής η υποεκπροσώπηση του γυναικείου φύλου, σε σχέση με τη συνολική σύνθεση του Δημοτικού Συμβουλίου. Όπως εμφανίζεται και στο παραπάνω διάγραμμα, οι γυναίκες Δημοτικοί Σύμβουλοι αποτελούν το 24% του συνόλου των Δημοτικών Συμβούλων, το ποσοστό που υπολείπεται αφορά τους Δημοτικούς Συμβούλους του ανδρικού φύλου, το οποίο αγγίζει το 76%. Το συγκεκριμένο γεγονός σαφώς είναι πολύ σημαντικό για το Δήμο Περιστερίου και αποτελεί κεντρικό ζήτημα σε σχέση με τη θέση της γυναίκας, τόσο αναφορικά με τη συμμετοχή της στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων (είτε πρόκειται για τοπικού είτε για εθνικού χαρακτήρα κέντρα) όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύστημα της χώρας.

Διάγραμμα 17: Ποσοστιαία Κατανομή αριθμού Δημοτικών Συμβούλων ανά Συνδυασμό στο ΔΣ



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας εκλογικής διαδικασίας στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Περιστερίου μετέχουν πέντε (5) συνδυασμοί. Η ποσοστιαία συμμετοχή του κάθε συνδυασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο, όπως παρουσιάζεται και στο παραπάνω διάγραμμα, εμφανίζει το 62,22% των συμβούλων να ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό. Το ποσοστό του 13,33% κατέχει ο δεύτερος συνδυασμός, ο τρίτος συνδυασμός κατέχει ποσοστό 11,11%, ο τέταρτος συνδυασμός εμφανίζει ποσοστό 8,89% και ο πέμπτος, καταλαμβάνει ποσοστό της τάξεως του 4,44%.

Το εκπαιδευτικό επίπεδο των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου έχει διαμορφωθεί ως εξής:

- Είκοσι έξι (26) σύμβουλοι έχουν πανεπιστημιακή μόρφωση,
- Δέκα επτά (17) έχουν δευτεροβάθμια εκπαίδευση και
- Δυο (2) έχουν τεχνολογική εκπαίδευση.

Το Δημοτικό Συμβούλιο κατά το έτος 2014 πραγματοποίησε 23 συνεδριάσεις. Στις συνεδριάσεις του ελήφθησαν 318 αποφάσεις, ενώ ο μέσος όρος απουσιών είναι περίπου δέκα σύμβουλοι ανά συμβούλιο.

2.4.5 Οι Επιτροπές του Δήμου Περιστερίου

- ✚ Η συσταθείσα **Οικονομική Επιτροπή** αποτελείται από εννέα (9) τακτικά μέλη, μαζί με τον πρόεδρό της, και από πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη. Κατά το έτος 2014 πραγματοποιήθηκαν σαράντα τέσσερις (44) συνεδριάσεις και ελήφθησαν πεντακόσιες πενήντα τρεις (553) αποφάσεις.
- ✚ Η **Εκτελεστική Επιτροπή** αποτελείται από οκτώ (8) τακτικά μέλη, μαζί με τον πρόεδρό της. Κατά το έτος 2014 πραγματοποιήθηκαν δυο (2) συνεδριάσεις και ελήφθησαν έξι (6) αποφάσεις. Δεν υπήρξαν απόντες μέχρι σήμερα.
- ✚ Η **Επιτροπή Ποιότητας Ζωής** αποτελείται από εννέα (9) τακτικά μέλη, μαζί με τον πρόεδρό της, και από πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη. Κατά το έτος 2014 πραγματοποιήθηκαν δεκαεννέα (19) συνεδριάσεις και ελήφθησαν πενήντα δύο (52) αποφάσεις.
- ✚ Το **Δημοτικό Συμβούλιο** αποτελείται από σαράντα πέντε (45) μέλη, μαζί με τον Πρόεδρό του. Κατά το έτος 2014 πραγματοποιήθηκαν είκοσι τρεις (23) συνεδριάσεις και ελήφθησαν τριακόσιες εβδομήντα επτά (377) Αποφάσεις.

2.4.6. Γενικός Γραμματέας - Αντιδήμαρχοι

Στο Δήμο Περιστερίου έχουν διοριστεί επτά αντιδήμαρχοι, σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις του Κ.Δ.Κ. ανάλογα με το πληθυσμιακό μέγεθος στα όρια του ΟΤΑ. Ο Γενικός Γραμματέας και ο κάθε ένας από τους αντιδημάρχους προΐσταται πολιτικά για μια ομάδα υπηρεσιών, όπως:

- ❖ Προγραμματισμός
- ❖ Τεχνικές Υπηρεσίες
- ❖ Διοικητικές Υπηρεσίες
- ❖ Οικονομικές Υπηρεσίες
- ❖ Πολεοδομικές Υπηρεσίες
- ❖ Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής - Πολιτισμός
- ❖ Κοινωνική Πολιτική - Παιδεία
- ❖ Οδοποιία

2.4.7. Διάρθρωση Οργανικών Μονάδων Δήμου Περιστερίου

Η οργανική διάρθρωση του Δήμου Περιστερίου προσδιορίζεται σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ 2587Β' /07.11.2011) και έχει ως εξής:



Δήμαρχος

Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο:

1. Γενικός Γραμματέας
2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου
3. Αυτοτελές Γραφείο Τύπου Επικοινωνίας & Δημοσίων Σχέσεων
4. Νομική Υπηρεσία
5. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
6. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
7. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας







Δ/ση Προγραμματισμού Οργάνωσης & Πληροφορικής

Τμήματα

-  Τμήμα Προγραμματισμού Ανάπτυξης & Αποτελεσματικότητας
-  Τμήμα Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών






Δ/ση Διοικητικών Υπηρεσιών

Τμήματα

-  Διοίκησης
-  Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
-  Μισθοδοσίας & Ασφάλισης Προσωπικού
-  Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων
-  Δημοτικής Κατάστασης & Ληξιαρχείου
-  Γραμματείας

Δ/ση Οικονομικών Υπηρεσιών

Τμήματα

-  Λογιστηρίου
-  Ταμείου
-  Προϋπολογισμού Εσόδων & Περιουσίας
-  Αδειοδοτήσεων & Ρυθμίσεων Εμπορικών Δραστηριοτήτων
-  Κοιμητηρίου

Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών

Τμήματα

- ✚ Μελετών & Εκτέλεσης Έργων + Γραφείο γραμματείας
- ✚ Μελετών & Εκτέλεσης Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων
- ✚ Συντήρησης & Αυτεπιστασίας
- ✚ Συγκοινωνιών Εγκαταστάσεων & Αδειών Μεταφορών

Δ/νση Υπηρεσιών Δόμησης

Τμήματα

- ✚ Εκδόσεως Οικοδομικών Αδειών + Γραφείο γραμματείας
- ✚ Πολεοδομικών Εφαρμογών
- ✚ Ελέγχου Κατασκευών

Δ/νση Περιβάλλοντος & Ποιότητας Ζωής

Τμήματα

- ✚ Περιβάλλοντος Αποκομιδής Απορριμμάτων & Ανακυκλώσιμων Υλικών + Γραφείο γραμματείας
- ✚ Καθαρισμού Κοινόχρηστων Χώρων & Ειδικών Συνεργείων
- ✚ Διαχείρισης & Συντήρησης Οχημάτων + Γραφείο Κίνησης
- ✚ Διαχείρισης Πρασίνου & Παιδικών Χαρών

Δ/νση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Πολιτισμού & Νέας Γενιάς

Τμήματα

- ✚ Κοινωνικής Πολιτικής & Ισότητας + Γραφείο Υποστήριξης Τρίτης Ηλικίας
- ✚ Κοινωνικών παροχών
- ✚ Παιδείας Πολιτισμού & Νέας Γενιάς + Γραφείο Δημοτικού Ωδείου

Δ/νση Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

Τμήματα

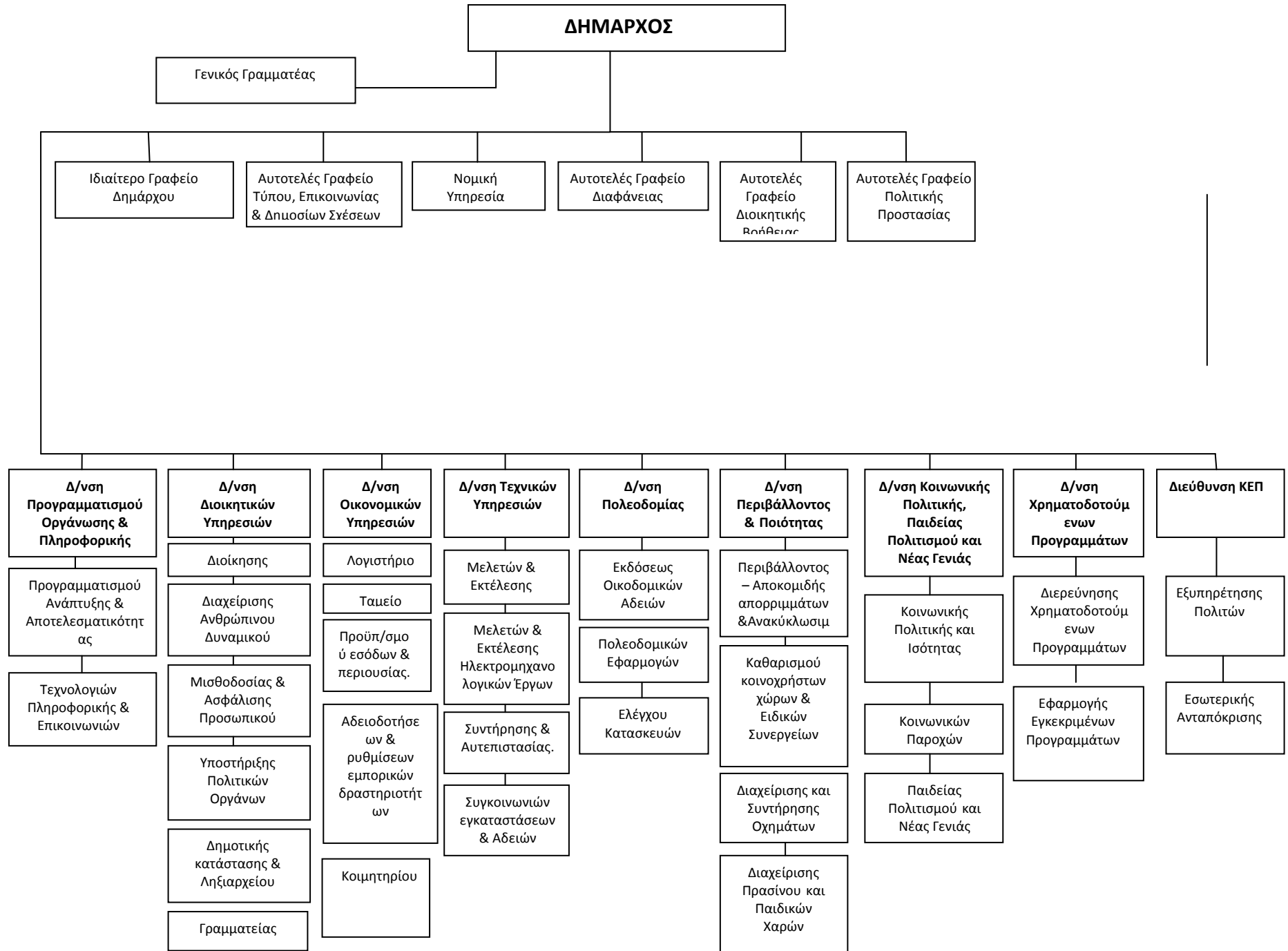
- ✚ Τμήμα Διερεύνησης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
- ✚ Τμήμα Εφαρμογής Εγκεκριμένων Προγραμμάτων

Δ/νση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

Τμήματα

- ✚ Εξυπηρέτησης Πολιτών
- ✚ Εσωτερικής Ανταπόκρισης

Συνολικά, οι οργανικές μονάδες του Δήμου, εκτός αυτών που υπάγονται απ' ευθείας στον Δήμαρχο, διαρθρώνονται σε εννέα (9) Διευθύνσεις και τριάντα ένα (31) Τμήματα.



2.4.8 Περιγραφή αρμοδιοτήτων στους τομείς Οικονομίας & Διοίκησης

2.4.8.1. Γενικός Γραμματέας

Ο Γενικός Γραμματέας υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα, υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του. Οι αρμοδιότητες αυτές αφορούν κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων που αποφασίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

2.4.8.2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου

Το Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου παρέχει κάθε είδους διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη προς τον Δήμαρχο, ήτοι προγραμματίζει, οργανώνει και ρυθμίζει τις συναντήσεις του Δημάρχου, διεξάγει και διεκπεραιώνει την προσωπική αλληλογραφία του Δημάρχου και τηρεί το πρωτόκολλο και το αρχείο αυτής, τηρεί αρχείο, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Δημάρχου και παρέχει κάθε είδους διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη προς τους κατέχοντες θέσεις Ειδικών Συμβούλων ή Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών.

2.4.8.3 Αυτοτελές Γραφείο Τύπου, Επικοινωνίας & Δημοσίων Σχέσεων

Σχεδιάζει και εισηγείται την επικοινωνιακή πολιτική για την προώθηση της αποστολής και των στόχων του Δήμου και αντίστοιχα σχεδιάζει, εισηγείται και προωθεί την εφαρμογή των προγραμμάτων και ενεργειών που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της επικοινωνιακής αυτής πολιτικής.

2.4.8.4. Νομική Υπηρεσία

Η Νομική Υπηρεσία παρέχει νομική υποστήριξη προς τα αιρετά όργανα του Δήμου και τις δημοτικές υπηρεσίες για την προώθηση των επιδιώξεων/ στόχων/ συμφερόντων του Δήμου, παρέχοντας γι' αυτό νομικές συμβουλές και γνωμοδοτήσεις.

2.4.8.5. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας

Το Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων και διαδικασιών που επιδιώκουν την διασφάλιση της διαφάνειας στις κάθε είδους σχέσεις του Δήμου προς τρίτους.

2.4.8.6. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας

Το Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας είναι αρμόδιο για την παροχή διοικητικής βοήθειας σε άτομα που έχουν αντικειμενική αδυναμία προσπέλασης στις δημοτικές υπηρεσίες ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

2.4.8.7. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας

Το Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας είναι αρμόδιο για τη διατύπωση εισηγήσεων σχεδιασμού, το συντονισμό δράσεων για την πρόληψη, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών στην περιοχή του Δήμου.

2.4.9. Αρμοδιότητες Λοιπών Οργανικών Μονάδων

2.4.9.1. Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής

Η Διεύθυνση Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής του Δήμου είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των υπηρεσιών του Δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχομένων κάθε είδους υπηρεσιών. Επιπρόσθετα, η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ΤΠΕ του Δήμου, περιλαμβανομένης της ευθύνης εκπλήρωσης του έργου του ΚΟ.Σ.Ε. (Κομβικό Σημείο Επαφής) του Δήμου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 του Ν.3882/2010 (ΦΕΚ Α'166).

Επίσης, η κατάσταση των χρησιμοποιούμενων λογισμικών και συνδρομών σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων Δήμου Περιστερίου αποτελείται από το GENESIS Οικονομικό λογιστικό σύστημα (Κατασκευαστής: SingularLogic S.A.), από το Microsoft Office, από το Ηλεκτρονικό Πρωτόκολλο (Κατασκευαστής: Modus S.A), από το HRMS Μισθοδοσία (Κατασκευαστής: SingularLogic S.A.), από το Μητρώο ΟΤΑ (Κατασκευαστής: ΕΕΤΑΑ), από τις Άδειες παραμονής (Κατασκευαστής: ΔΑΕΜ), για τα Αιτήματα Πολιτών (Κατασκευαστής: Τμήμα Πληροφορικής), την e-Πολεοδομία (Κατασκευαστής: Υπουργείο Εσωτερικών), το Autocad 2000i, 2004, ECM Εργολήπτης – Προκοστολόγηση (Κατασκευαστής: Υπουργείο Εσωτερικών), ARC VIEW (GIS), e-ΚΕΡ

κ.λ.π Το προσωπικό της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής κατανέμεται, όπως παρουσιάζει ο παρακάτω πίνακας:

Πίνακας 33: Προσωπικό της Δ/σης Προγραμματισμού

Δ/ση Προγ/σμού	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	1 Διοικητικός 2 Αρχιτέκτονες 1 Γεωλόγος 1 Μηχ. Πληροφ. 1 Τοπογράφος Μηχ.	2 Πληροφορική	1 Πληροφορική	1 Υπ. Γραφείου	10
Εργασιακή Σχέση	6 Μόνιμο Προσωπ.	2 Μόνιμο Προσωπ.	1 Μόνιμο Προσωπ.	1 Μόνιμο Προσωπ.	10ΜΠ
Σύνολο	6	2	1	1	10

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Το υφιστάμενο προσωπικό είναι αρκετά καταρτισμένο, αλλά στο σύνολο της η Διεύθυνση χρειάζεται ενίσχυση με εξειδικευμένους υπαλλήλους κυρίως Χρηματοοικονομικών ειδικοτήτων. Ο ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός των τμημάτων βρίσκεται σε σχετικά καλή κατάσταση. Το ίδιο ισχύει και για την κατάσταση της μηχανογράφησης.

Ο χώρος που στεγάζονται οι υπηρεσίες της διεύθυνσης είναι επαρκής, λόγω μετεγκατάστασης του τμήματος Πληροφορικής στο Νέο Δημαρχείο. Το έργο όμως της Δ/σης δυσχεραίνεται, κυρίως από την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, που είναι σημαντική και στα δυο τμήματα της Δ/σης. Επίσης το τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών έχει να υποστηρίξει σημαντικό αριθμό υπηρεσιών του Δήμου, που είναι διασκορπισμένες σε διαφορετικά κτίρια, με προβληματική δικτυακή υποδομή, με παράλληλες συνεχείς μετακινήσεις. Ακόμη αρκετές εγκαταστάσεις είναι παλαιού εξοπλισμού, με συνέπεια να απαιτείται συνεχή συντήρηση, ενώ μεγάλο μέρος των υπαλλήλων του Δήμου έχει ελλιπή τεχνογνωσία, με αποτέλεσμα οι ανάγκες υποστήριξης (βλάβες από κακή χρήση, χειρισμός) των Δ/σεων να εντείνονται.

2.4.9.2. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων, που αφορούν την δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου και για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση/διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Παράλληλα, η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την γραμματειακή υποστήριξη των πολιτικών οργάνων του Δήμου, τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου, τον χαρακτηρισμό εισερχομένων εγγράφων και την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο

πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Το προσωπικό της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών κατανέμεται όπως ο παρακάτω πίνακας.

Πίνακας 34: Προσωπικό της Δ/σης Διοικητικού

Δ/ση Διοικητικού	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	7 Διοικητικοί 1 Κοινωνιολόγος	6 Διοικ. Λογιστικού	31 Προσ. Ασφαλ. 4 Χειριστές 27 Διοικητικού 5 Υπάλληλοι Γραφ. 1 Τεχνικός	4 Γενικών Καθηκ. 1 Καθαριότητας 2 Κλητῆρων	
Εργασιακή Σχέση	7 Μόνιμο Προσωπ. 1 Αορίστου Χρόνου	5 Μόνιμο Προσωπ. 1 Αορίστου Χρόνου	16 Μόνιμο Προσωπ. 52 Αορίστου Χρόνου	3 Μόνιμο Προσωπ. 4 Αορίστου Χρόνου	31ΜΠ 58 ΑΟ
Σύνολο	8	6	68	7	89

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Χαρακτηριστικό της Διεύθυνσης είναι ότι το περίπου 60% του προσωπικού είναι υπάλληλοι αορίστου χρόνου.

Η μέθοδος εργασίας έχει τυποποιηθεί, με αποτέλεσμα να αποφεύγονται περιττές καθυστερήσεις. Η συνεργασία και η αλληλοενημέρωση στο πλαίσιο της διοικητικής πυραμίδας συναντά προβλήματα, που κυρίως οφείλονται στην υποτίμηση του καθήκοντος, η οποία πολλές φορές συναρτάται ή από την ελλιπή επιμόρφωση του προσωπικού σε θέματα νομοθεσίας των ΟΤΑ ή διότι οι υπάλληλοι αισθάνονται αδύναμοι και κουρασμένοι απέναντι στην κεντρική διοίκηση.

Οι υπηρεσίες της Διεύθυνσης δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες ελλείψεις ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και διαθέτουν εξειδικευμένες λογισμικές εφαρμογές για τη διαχείριση των εργασιών τους.

Με την κατάρτιση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, μετά από την εφαρμογή του «Καλλικράτη», καταργήθηκε η Δ/ση Προμηθειών που λειτουργούσε στο Δήμο. Συνέπεια αυτής της κατάργησης, ήταν να ενταχθούν οι αρμοδιότητες αυτής της Δ/σης (π.χ. συντηρήσεις ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων κτιρίων του Δήμου, προμήθεια φαρμάκων του Δήμου & του Νομικού του Προσώπου, προμήθεια μουσικών οργάνων κ.λ.π.) στις αρμοδιότητες της Δ/σης Δ/κων Υπηρεσιών, οι οποίες είναι διαφορετικές από τις αρμοδιότητες και το πνεύμα της Δ/σης, και μετά την έναρξη λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) και του Κεντρικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΔΜΗΣ) τα οποία απαιτούν εξειδίκευση, επιμόρφωση και παρακολούθηση, παρατηρείται αδυναμία εκτέλεσης των καθηκόντων τους από το διοικητικό προσωπικό.

Το μόνιμο διοικητικό προσωπικό έχει παρακολουθήσει κατά τα δύο τελευταία έτη, επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με την νομοθεσία των ΟΤΑ και τη δημόσια διοίκηση. Υπάρχει πάραυτα ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης για τις νέες διαδικασίες.

Μία από τις αρμοδιότητες της Δ/σης Δ/κών Υπ/σιών είναι να συντάσσει τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου, σε συνεργασία με την εκάστοτε Διοίκηση. Οι τελευταίες τροποποιήσεις του Ο.Ε.Υ., πραγματοποιήθηκαν το Νοέμβριο του 2011 και τον Φεβρουάριο του 2013, προς εφαρμογή του Ν.3852/2010. Από τότε όμως μέχρι σήμερα έχουν συμβεί διάφορες αλλαγές στο Δήμο, (κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας, αθρόες συνταξιοδοτήσεις του προσωπικού του Δήμου, εφαρμογή νέας νομοθεσίας ΚΗΔΜΗΣ-ΕΣΗΔΗΣ, νέων αρμοδιοτήτων κ.λ.π.), με αποτέλεσμα την αναποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών του.

Προτείνεται λοιπόν, η εκ βάθρων τροποποίηση του Ο.Ε.Υ. του Δήμου, ώστε να εκσυγχρονιστεί και να εναρμονιστεί με το σύγχρονο και ευρωπαϊκό τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών, με απώτερο σκοπό την εξυπηρέτηση του πολίτη.

2.4.9.3. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών του, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας, συμπεριλαμβανομένου και του Δημοτικού Κοιμητηρίου.

Το προσωπικό της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών κατανέμεται, όπως ο παρακάτω πίνακας:

Πίνακας 34: Προσωπικό της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών

Δ/ση Οικονομικού	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	5 Διοικητικοί-Οικ. 2 Οικονομικού	6 Λογιστικού	7 Διοικητικού 3 Υπάλληλοι Γραφ. 1 Ελεγκτών Εσόδων 2 ΔΕ Εισπρακτόρων		26
Εργασιακή Σχέση	6 Μόνιμο Προσωπ. 1 Αορίστου Χρόνου	5 Μόνιμο Προσωπ. 1 Αορίστου Χρόνου	10 Μόνιμο Προσωπ. 3 Αορίστου Χρόνου		21 ΜΠ 5 ΑΟ
Σύνολο	7	6	13		26

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Το επίπεδο των σχέσεων επικοινωνίας που αναπτύσσονται εντός της Διεύθυνσης επιτρέπει την ευέλικτη συνεργασία και την έγκαιρη αντιμετώπιση έκτακτων υπηρεσιακών γεγονότων. Είναι αναγκαίο η μέθοδος των τακτικών συσκέψεων μεταξύ Διεύθυνσης και Τμημάτων να λειτουργεί για να ενισχυθεί το επίπεδο συντονισμού.

Η προσπάθεια για τυποποίηση των μεθόδων εργασίας ενισχύεται αφενός με την σχετική νομοθεσία που διέπει τις υπηρεσίες και αφετέρου με την χρήση των ειδικών λογιστικών εφαρμογών. Το γενικότερο πλαίσιο οργάνωσης των τμημάτων της Διεύθυνσης είναι ικανοποιητικό, καθώς στόχο αποτελεί η απρόσκοπτη λειτουργία τους, ώστε το παραγόμενο έργο να επιτυγχάνεται με συλλογική προσπάθεια, χωρίς την προσωποποίηση της εργασίας. Οι υπάλληλοι έχουν συμμετάσχει σε ικανοποιητικό βαθμό σε επιμορφωτικά προγράμματα, καθώς απαιτείται συνεχής επιμόρφωση σε όλα τα αντικείμενα που χειρίζεται η Δ/ση.

Η συνεργασία εντός της Δ/σης χαρακτηρίζεται γενικά ικανοποιητική, όπως και η συνεργασία με άλλες Δ/σεις. Τα παραπάνω δεν σημαίνουν ότι δεν απαιτείται περαιτέρω βελτίωση, υπολογίζοντας μάλιστα την δύσκολη οικονομική συγκυρία. Βασικός στόχος της Δ/σης πρέπει να είναι η εξειδίκευση μέσω καταμερισμού των εργασιών για την επίτευξη καλύτερου αποτελέσματος. Παράλληλα υπάρχει ανάγκη συνεχούς ενημέρωσης όλου του προσωπικού σε όλα τα αντικείμενα και τις αρμοδιότητες.

2.4.9.4. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για τη μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση των κάθε είδους τεχνικών έργων του Δήμου με στόχο την έγκαιρη, οικονομική και άριστη από επιστημονικής απόψεως πραγματοποίησή τους. Συγχρόνως, η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την εξασφάλιση βελτιωμένων συνθηκών ασφαλούς μετακίνησης και κυκλοφορίας των δημοτών και των οχημάτων τους, καθώς και για τον έλεγχο εγκαταστάσεων και την έκδοση αδειών εγκαταστάσεων και εγκαταστατών, κυρίως στον τομέα των μεταφορών. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων. Το προσωπικό της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών κατανέμεται, όπως ο παρακάτω πίνακας:

Πίνακας 35: Προσωπικό της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών

Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	2 Πολιτικοί Μηχ. 1 Περιβ/λόγος 2 Μηχανολόγοι Μηχ.	1 Πολιτικός Μηχ. 1 Τοπογράφος Μηχ. 6 Ηλεκτρολόγοι Μηχ. 3 Γεωπόνοι	2 Διοικητικοί 2 Χειριστές ΗΥ 2 Σχεδιαστές 1 Γραφίστας 7 Ηλεκτροτεχνίτες 3 Οδηγοί	20 Τεχνίτες	52
Εργασιακή Σχέση	Μόνιμο Προσωπ.: 5 Αορίστου Χρόνου: 0	Μόνιμο Προσωπ. : 11 Αορίστου Χρόνου: 0	Μόνιμο Προσωπ. : 10 Αορίστου Χρόνου : 7	Μόνιμο Προσωπ. : 18 Αορίστου Χρόνου : 2	ΜΠ: 43 ΑΟ: 9
Σύνολο	5	11	17	20	52

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Η Διεύθυνση χρησιμοποιεί εκτός από το λογισμικό Genesis, το λογισμικό πρόγραμμα AUTOCAD, ARC VIEW (GIS), OFFICE, eCM.

Το ποσοστό υπαλλήλων της Διεύθυνσης, το οποίο την προηγούμενη διετία συμμετείχε σε επιμορφωτικά σεμινάρια, ήταν σχετικά μικρό. Συγκεκριμένα, την τελευταία διετία τέσσερις (4) υπάλληλοι είχαν παρακολουθήσει σεμινάρια σχετικά την νομοθεσία για τα Δημόσια Έργα και την Εκτέλεση Έργων στα πλαίσια Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Η Διεύθυνση για την εκτέλεση των εργασιών της διαθέτει επιπρόσθετα τον ακόλουθο εξοπλισμό:

Πίνακας 36: Εξοπλισμός της Δ/σης των Τεχνικών Υπηρεσιών

Οχήματα	Λοιπός εξοπλισμός
Ένα (1) φορτηγό Α/Τ 7,5 τον	Έναν (1) Εκσκαφέας φορτωτής
Ένα (1) φορτηγό μη Α/Τ 3,5 τον	Έναν (1) Φορτωτή Σπαστό
Τρία φορτηγά ανοικτά μη Α/Τ 2,4 τον	Ένα (1) Κομπρεσέρ αέρος
	Δυο (2) Κομπρεσέρ χειρός
	Τρεις (3) Μπετονιέρες μικρές
	Ραδιοδίκτυο

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Οι υπηρεσίες της Διεύθυνσης είναι οργανωμένες με στόχο τη μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα στην παραγωγή μελετών και έργων, μέσα από την τυποποίηση της εργασίας.

Το προσωπικό της Διεύθυνσης χρειάζεται άμεση ενίσχυση στους κλάδους ΠΕ και ΤΕ με ειδικότητες αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών και μηχανολόγων, καθώς το υπάρχον προσωπικό είναι αριθμητικά μικρό σε σχέση με το μέγεθος του φορέα. Το εργατοτεχνικό προσωπικό είναι έμπειρο, έχει σχετική επάρκεια αλλά παράλληλα είναι μεγάλης ηλικίας και κρίνεται σκόπιμη η ενίσχυσή του είτε με την άντληση προσωπικού από την συμμετοχή σε προγράμματα απασχόλησης είτε με την αναζήτηση προσωπικού μέσω μετατάξεων. Ανάγκη επαναπροσδιορισμού υφίσταται και για το διοικητικό προσωπικό της Διεύθυνσης. Σκόπιμη κρίνεται η τακτικότερη συμμετοχή του προσωπικού σε επιμορφωτικά προγράμματα και σεμινάρια.

Ο ηλεκτρομηχανολογικός και ο τεχνικός εξοπλισμός που διαθέτουν οι υπηρεσίες της Διεύθυνσης είναι σε καλή κατάσταση, καθώς έχει αποκτηθεί σχετικά πρόσφατα και συντηρείται τακτικά (πλην του τμήματος ηλεκτρομηχανολογικών έργων). Υπάρχει άμεση ανάγκη ενίσχυσης εξοπλισμού για τα έργα αυτεπιστασίας π.χ. αυτοκινούμενη μπετονιέρα.

Η Διεύθυνση έχει εντάξει, σε επαρκώς καλή κατάσταση, στον εξοπλισμό της το Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS) και έχει εκπαιδεύσει μέλη του προσωπικού της. Επισήμανση όμως θα πρέπει να γίνει στην έλλειψη λογισμικού σχετικού με την παρακολούθηση και διαχείριση έργων.

Ο χώρος που στεγάζεται η Διεύθυνση κρίνεται ικανοποιητικός. Ο υπάρχων χώρος είναι μεν εύκολα προσβάσιμος για τους δημότες (κοντινές στάσεις Μετρό και ΕΘΕΛ), αλλά υπάρχει χαμηλή διαθεσιμότητα χώρων στάθμευσης.

Στην Διεύθυνση ανήκει και η σειρά οχημάτων που βοηθούν στην συντήρηση των ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, τα οποία είναι σχετικά καινούργια και συντηρούνται σε καλή κατάσταση. Παρ' όλα αυτά η Διεύθυνση έχει ανάγκη ενίσχυσης με μέσα μεταφοράς προσωπικού (1 όχημα), με μηχανήματα εντοπισμού βλαβών (2), με δίκυκλα μεταφορικά μέσα (3).

Μεγάλη οργανωτική αδυναμία είναι ότι καθήκοντα της έχουν κατανεμηθεί σε διαφορετικούς πολιτικούς προϊστάμενους, με αποτέλεσμα η διεύθυνση να μην μπορεί πάντα να συντονίζεται. Επίσης, πρέπει να αποκτήσει εργασιακή ευελιξία, διότι η πολυπλοκότητα και το μέγεθος των θεμάτων που χειρίζεται έχουν τέτοιο μέγεθος που πολλές φορές είναι αναγκαία η συνεργασία με άλλα τμήματα και διευθύνσεις.

2.4.9.5. Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.)

Η Διεύθυνση Υπηρεσίας Δόμησης είναι αρμόδια:

- 1) Για την χορήγηση της Έγκρισης Δόμησης και της Άδειας Δόμησης, εντός των ορίων του Δήμου Περιστερίου, εκτός εάν από ειδικές διατάξεις ορίζεται διαφορετικά
- 2) Για τον έλεγχο των κατασκευών, σε συνεργασία με την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Δόμησης & Ενέργειας για τον έλεγχο κατασκευών και την έκδοση του πιστοποιητικού ελέγχου κατασκευών
- 3) Για τη σύνταξη ή παρακολούθηση Πολεοδομικών Μελετών και τις εφαρμογές αυτών
- 4) Για την σταδιακή ψηφιοποίηση του Αρχείου Οικοδομικών Αδειών και Αδειών Δόμησης, όπως καθορίζονται τα παραπάνω από τις ισχύουσες Διατάξεις Νόμων, Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Το απασχολούμενο προσωπικό της διεύθυνσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 36: Προσωπικό της Υπηρεσίας Δόμησης

Δ/νση Δόμησης	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	2 Πολιτικοί Μηχ. 2 Αρχιτέκτονες	2 Τοπογράφοι 2 Πολ. Μηχανικοί	3 Διοικητικού 1 Σχεδιαστών 2 Τεχνιτών 2 Υπ. Γραφείου 1 Ηλεκτρονικός 1 Εργ. Δημοσίων Έργων 1 Προγρ. Η/Υ	1 Γεν. Καθηκ.	20
Εργασιακή Σχέση	4 Μόνιμο Προσωπ.	4 Μόνιμο Προσωπ.	7 Μόνιμο Προσωπ. 4 Αορίστου Χρόνου	1 Μόνιμο Πρ.	16 ΜΠ 4 ΑΟ
Σύνολο	4	4	11	1	20

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Η Διεύθυνση συνεργάζεται άμεσα με τις Διευθύνσεις Τεχνικών και Οικονομικών Υπηρεσιών, καθώς και με την Νομική Υπηρεσία του Δήμου. Η Διεύθυνση έχει στην διάθεσή της πλήρη ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό.

Ως προς το λογισμικό, χρησιμοποιούνται οι εξής ειδικές εφαρμογές: AUTOCAD, ARC VIEW, GG CAD. Επίσης εφαρμόζεται το πρόγραμμα e-πολεοδομία, στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Επίσης χρήσιμη θα ήταν η επέκταση των ειδικών εφαρμογών με πρόγραμμα GIS.

Η Διεύθυνση βρίσκεται σε συνεχή συνεργασία με τα τρία τμήματα που υπάγονται σε αυτήν, σε όλα τα επίπεδα και με όλες τις μορφές. Με την εφαρμογή του προγράμματος e-πολεοδομία έχει επέλθει σε σημαντικό βαθμό τυποποίηση των εργασιών των υπηρεσιών της Διεύθυνσης. Επίσης, η μηνιαία ενημέρωση στην ΕΛΣΤΑΤ για τις εκδοθείσες οικοδομικές άδειες και τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά τους, αποτελεί ουσιαστικά δείκτη της εκροής των εργασιών της Διεύθυνσης. Η Διεύθυνση θα μπορούσε να παρέχει ψηφιακές υπηρεσίες μέσω του διαδικτύου. Συγκεκριμένα, θα ήταν χρήσιμη η βελτίωση της οργάνωσης της «Ηλεκτρονικής Πολεοδομίας» και η παροχή πληροφοριών για όρους δόμησης, αποσπάσματα ρυμοτομικών διαγραμμάτων κλπ με σύγχρονο ηλεκτρονικό τρόπο.

Ως προς την μηχανοργάνωση, κρίνεται αναγκαία η συνέχιση του υπολοίπου της ψηφιοποίησης του αρχείου των οικοδομικών αδειών. Το υπάρχον αρχείο τηρείται από το 1964 και απαρτίζεται από περίπου 80.000 φακέλους, εκ των οποίων ένα ποσοστό γύρω στα 70% ήδη έχει ψηφιοποιηθεί.

Ο υπάρχων χώρος είναι μεν εύκολα προσβάσιμος για τους δημότες (κοντινές στάσεις μετρό και ΕΘΕΛ), αλλά υπάρχει χαμηλή διαθεσιμότητα χώρων στάθμευσης. Την τελευταία διετία ελάχιστοι υπάλληλοι των ανωτέρω τμημάτων παρακολούθησαν επιμορφωτικά σεμινάρια που αφορούν στην νομοθεσία πολεοδομίας και στον χειρισμό εφαρμογής προγραμμάτων π.χ. AUTOCAD.

2.4.9.6. Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Ποιότητα Ζωής

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Ποιότητας Ζωής αποτελεί νέα οργανική μονάδα, στην οποία προσδιορίστηκαν με ακρίβεια τα καθήκοντα σχετικά με την φροντίδα καθαριότητας, της συντήρησης του υπάρχοντος πρασίνου και των παιδικών χαρών και την προστασία του περιβάλλοντος της πόλης. Είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και παρακολούθηση συστημάτων περιβαλλοντικής προστασίας, της εναλλακτικής διαχείρισης των αστικών αποβλήτων, της εφαρμογής μέτρων μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης σε οχήματα- κτήρια- κοινόχρηστους χώρους, για την εξασφάλιση της αποκομιδής και της μεταφοράς των απορριμμάτων, της χωριστής αποκομιδής και μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών, τη διατήρηση της καθαριότητας των

κοινοχρήστων χώρων, καθώς και τη συντήρηση των οχημάτων του Δήμου. Επίσης, είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη συντήρηση των χώρων πρασίνου και την συντήρηση, την φύλαξη και την ασφαλή λειτουργία των παιδικών χαρών του Δήμου.

Η διαχείριση του Δήμου Περιστερίου περιλαμβάνει «στόλο» οχημάτων και μηχανημάτων που αντιστοιχούν σε 42 απορριμματοφόρα, 14 σάρωθρα, 30 φορτηγά διαφόρων τύπων, 4 υδροφόρα, 9 μηχανήματα έργου, 7 επιβατικά, 3 μικρολεωφορεία, 4 πλυντήρια κάδων, 4 καλαθοφόρα, 7 λεωφορεία, 1 αποφρακτικό, 1 ημιφορτηγό, 22 δίκυκλα και 5 τρίκυκλα. Το απασχολούμενο προσωπικό της διεύθυνσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 37: Προσωπικό της Δ/σης Περιβάλλοντος

Δ/ση Περιβάλλοντος	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	3 Γεωπόνοι 7 Διοικητικοί 1 Μηχ. Μηχανικ.	1 Γεωπόνος 1 Λογιστικού 1 Μηχανικός	55 Οδηγοί 12 Χειρ. Μηχανημ. 7 Επόπτες 1 Μηχ/τεχνίτης 2 Ηλεκτροτεχνιτών 16 Τεχνιτών 27 Δεντρ/ρων 1 Διοικ/κων Η\Υ 10 Διοικητικών	138 Εργ. Καθ. 9 Γεν. Καθηκ. 6 Φ. Παιδ. Χαρ. 2 Εργ. Κήπων	300
Εργασιακή Σχέση	9 Μόνιμο Προσωπ. 2 Αορίστου Χρόνου	3 Μόνιμο Προσωπ.	105 Μόνιμο Προσωπ. 26 Αορίστου Χρόνου	127 Μόνιμο Πρ. 28 Αορίστ. Χρόνου	244 ΜΠ 56 ΑΟ
Σύνολο	11	3	131	155	300

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στο παραπάνω απασχολούμενο προσωπικό πρέπει να προστεθεί και:

- 1 Τεχνικός Ασφαλείας, με σύμβαση παροχής υπηρεσιών για 1 (ένα) έτος.
- 1 Γιατρός Εργασίας, με σύμβαση παροχής υπηρεσιών για 1 (ένα) έτος,

οι οποίοι δεν απασχολούνται αποκλειστικά στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής, διότι εξυπηρετούν και τις υπόλοιπες Διευθύνσεις του Δήμου.

Η Διεύθυνση συνεργάζεται με όλες τις Διευθύνσεις (Οικονομικού, Διοικητικού, Κοινωνικής Πολιτικής και Τεχνική Υπηρεσία), λόγω της φύσης των εργασιών και του μηχανολογικού εξοπλισμού που διαθέτει (απορριμματοφόρα, σάρωθρα κ.λπ.). Οι υπηρεσίες της Διεύθυνσης σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν τα προγράμματα που αφορούν την καθαριότητα της πόλης, τα προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΣΑ, τα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας (οχημάτων και κοινοχρήστων χώρων), την προώθηση ήπιων μορφών ενέργειας, τη σύνταξη, τη διενέργεια και την υλοποίηση των μελετών που αφορούν την προμήθεια οχημάτων,

μηχανημάτων και υλικών που χρειάζονται για τη λειτουργία της Διεύθυνσης, τηρώντας μηχανογραφικά όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Όσον αφορά τα οχήματα και μηχανήματα για την παρακολούθηση των εργασιών τους εκδίδουν δελτία κίνησης αυτοκινήτων, δελτία κατανάλωσης πετρελαίου και τηρούν αρχείο εντολών συνεργείου του μηχανολογικού εξοπλισμού.

Στο χώρο του Δημοτικού Σταθμού Οχημάτων λειτουργεί συνεργείο επισκευής οχημάτων, το οποίο ελέγχει την κατάσταση των τροχοφόρων, φροντίζει για την επισκευή τους, όπου μπορεί να την πραγματοποιήσει, διαφορετικά ζητά τη μεταφορά τους σε εξωτερικά συνεργεία, οι οποίοι με συμβάσεις έργου αναλαμβάνουν την επισκευή, κυρίως των βαρέων οχημάτων είτε των εγκατεστημένων μηχανολογικών εγκαταστάσεων. Η συνεργασία που αναπτύσσεται σε επίπεδο Διεύθυνσης με τους προϊσταμένους των τμημάτων και τους υπαλλήλους είναι ικανοποιητική.

Το προσωπικό απασχολείται αρκετά χρόνια στην υπηρεσία με μόνιμη σχέση εργασίας, με αποτέλεσμα την απόκτηση της απαραίτητης εμπειρίας για την εύρυθμη λειτουργία της Διεύθυνσης. Παρουσιάζεται όμως μείωση του εξειδικευμένου προσωπικού, λόγω συνταξιοδότησης, χωρίς να γίνεται ταυτόχρονη αντικατάστασή του. Η κατάσταση του υφιστάμενου εξοπλισμού συνεργείων χαρακτηρίζεται καλή, παρά το γεγονός ότι παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις σύγχρονων επισκευαστικών μέσων καθώς και τεχνικών.

Τα οχήματα του Δήμου στην πλειοψηφία τους βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Ορισμένα όμως, λόγω παλαιότητας δεν ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες προδιαγραφές. Ίσως να είναι αναγκαίο να γίνει ορθολογικότερη χρήση των δαπανών στον τομέα της συντήρησης των υπάρχοντων οχημάτων, αναπροσαρμόζοντας ώρες εργασίας, δρομολόγια κ.λ.π.

Η διεύθυνση κατανέμει και διαθέτει τα οχήματα και τα μηχανήματα στις Υπηρεσίες του Δήμου ανάλογα με τις ανάγκες τους. Τηρεί καρτέλες (ηλεκτρονικά) για κάθε όχημα ή μηχανήμα όπου καταγράφονται οι Υπηρεσίες στις οποίες έχουν διατεθεί.

Η καθημερινή επιμέλεια έχει ως αποτέλεσμα την διατήρηση σε πολύ καλή κατάσταση τα οχήματα και μηχανήματα του Δήμου. Για τον λόγο αυτό, ελέγχει από μηχανολογικής απόψεως τα οχήματα και τα μηχανήματα κατά την είσοδο και έξοδο τους από το δημοτικό σταθμό και φροντίζει για την επισκευή τους, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, από τα σχηματιζόμενα ειδικά συνεργεία, ώστε να αποφεύγονται τυχόν ατυχήματα. Επιπλέον, φροντίζει για την ασφαλή φύλαξη τους στο δημοτικό σταθμό.

Η Δ/ση επίσης μεριμνά για την ανάπτυξη του αστικού πρασίνου, υλοποιεί έργα ανάπλασης και συντήρησης πρασίνου και παιδικών χαρών, και πραγματοποιεί τις καλλιεργητικές φροντίδες του πρασίνου της πόλης σε αλσύλλια, κήπους, πλατείες, κηπάρια, δενδροστοιχίες, οδούς, παιδικές χαρές κ.λ.π. (λίπανση, κλάδευση, φυτοπροστασία κ.λ.π.)

Μεριμνά για την λειτουργικότητα των χώρων πρασίνου και των παιδικών χαρών, καθώς και για την ποιοτική και ποσοτική απόδοση των συνεργειών. Λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη αποφυγή ατυχημάτων κατά την εκτέλεση των έργων. Φροντίζει για τη φύλαξη και την προστασία όλων των παιδικών χαρών, φροντίζει για την καθαριότητά τους, την τοποθέτηση πάγκων, την επισκευή και την συντήρησή τους κλπ.

Στο φυτώριο ευθύνης του τμήματος συντηρούνται και παράγονται μοσχεύματα, τα οποία χρησιμοποιούνται από τα συνεργεία για φυτεύσεις και συμπληρώσεις χώρων πρασίνου.

Ειδικότερα, οι εργασίες που εκτελούνται είναι:

- Συντήρηση του υπάρχοντος πρασίνου
- Συντήρηση υπαρχόντων δένδρων που βρίσκονται σε πεζοδρόμια
- Κλάδεμα ψηλών δένδρων με καλαθοφόρο μηχάνημα
- Καθαρισμός οικοπέδων με χρήση χορτοκοπτικών
- Συντήρηση 67 παιδικών χαρών
- Φύλαξη 3 παιδικών χαρών
- Καθαρισμός και συντήρηση των παιδικών σταθμών
- Συντήρηση αυτόματου ποτίσματος
- Εγκατάσταση αυτόματου ποτίσματος σε νέους χώρους
- Βάψιμο οργάνων και περιβάλλοντα χώρου παιδικών χαρών
- Βάψιμο κοινόχρηστων δημοτικών χώρων
- Κατασκευή και συντήρηση πάγκων κοινόχρηστων χώρων, ξύλινων οργάνων παιδικών χαρών,
- Πότισμα με βυτίο στους χώρους πρασίνου που δεν διαθέτουν αυτόματο πότισμα
- Λειτουργία φυτωρίου για την συντήρηση φυτών και παραγωγή νέων
- Εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, όπου απαιτείται
- Έλεγχος και συντήρηση μηχανολογικού εξοπλισμού
- Προγραμματισμός εργασιών και έλεγχος προσωπικού
- Διαδικασίες και υλοποίηση προμήθειας υλικών και εργασιών που αφορούν το τμήμα
- Σύνταξη μελετών των προμηθειών – εργασιών, διακηρύξεων που αφορούν το τμήμα
- Τήρηση φακέλων διαγωνισμών
- Τήρηση αρχείου αιτημάτων, δημοτών, σχολείων, συλλόγων και άλλων φορέων
- Προγραμματισμός διεκπεραίωσης των παραπάνω αιτημάτων
- Εκπόνηση περιβαλλοντικών δράσεων, όπως π.χ. πρόγραμμα κομποστοποίησης
- Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης πολιτών

Συνολικά συντηρούνται 120 πλατείες, 8 νησίδες πρασίνου, 32 τρίγωνα, 8 πεζόδρομοι και χώροι όπως οι πολυκατοικίες Ευαγγελίστριας και Αγ. Αντωνίου συνολικής έκτασης 426.500μ². Στα πεζοδρόμια και τις νησίδες υπάρχουν φυτεμένα πάνω από 120.000 δένδρα διαφόρων ειδών και διαστάσεων. Κλαδεύονται 5.000 φυλλοβόλα δένδρα ετησίως και συντηρούνται στο φυτώριο 3.500 φυτά διαφόρων διαστάσεων και παράγονται 2.500 φυτά.

Ανασταλτικός παράγοντας στη λειτουργία της Διεύθυνσης είναι ότι στεγάζεται σε αυθαίρετες και υποτυπώδεις κτιριακές εγκαταστάσεις, που σε πολλά σημεία δεν πληρούν τις απαραίτητες συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας.

2.4.9.7. Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Πολιτισμού

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Πολιτισμού είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων, καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Συγχρόνως, η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την προώθηση και ρύθμιση ζητημάτων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, καθώς και για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων Πολιτισμού, και Νέας Γενιάς. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες της Διεύθυνσης στο πλαίσιο της αποστολής της, καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις Νόμων, Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων.

Με την 177/2015 Α.Δ.Σ. εγκρίθηκε η μετονομασία των χώρων συνάθροισης (πρώην ΚΑΠΗ) σε ΚΕ.ΦΙ. (Κέντρα Φιλίας). Επιπλέον, ο Δήμος βρίσκεται σε διαδικασία δημιουργίας 9^{ου} ΚΕ.ΦΙ.

Πίνακας 38: Κέντρων Φιλίας Δήμου Περιστερίου

ΚΕ.ΦΙ.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
1. ΚΕ.ΦΙ. Ανθούπολης	Αχαΐας 4 & Απολλωνίας
2. ΚΕ.ΦΙ. Ν. Ζωής	Πεισιστράτου & Φιλίππου 54
3. ΚΕ.ΦΙ. Κέντρου	Κ. Βάρναλη & Ραιδεστού
4. ΚΕ.ΦΙ. Χρυσούπολης	Εγνατίας 52
5. ΚΕ.ΦΙ. Μπουρναζίου	Τήνου & Κεφαλληνίας 8
6. ΚΕ.ΦΙ. Αγ. Τριάδος	Σφακίων 17-19
7. ΚΕ.ΦΙ. Λόφος Αξιωματικών	Μαραθωνόκαμπου 15
8. ΚΕ.ΦΙ.	Αγ. Ιερόθεου 142

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Είναι αναγκαία η επανεξέταση του προσωπικού, με μέλημα την στελέχωσή του με το κατάλληλο προσωπικό:

- Έναν (1) ΠΕ Ιατρό Παθολόγο

- Δεκαεννέα (19) ΤΕ (1 Διοικητικού Λογιστικού, 3 Επισκέπτες Υγείας, 5 Φυσιοθεραπευτές, 8 Εργοθεραπευτές, 2 Νοσηλεύτριες)
- Τέσσερις (4) ΔΕ (1 Διοικητικού, 1 Τεχνίτης, 2 Οδηγών)
- Τέσσερις (4) ΥΕ (1 Κλητήρας, Οικογενειακών Βοηθών).

Το υπάρχον προσωπικό την τελευταία περίοδο είχε παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με την Ιατρική, την Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη και τη Διοίκηση και είναι αναγκαίο να συνεχιστεί η επιμόρφωση του προσωπικού.

Ο ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός είναι επαρκής και σύγχρονος. Αποτελείται από δέκα (10) Η/Υ, εννέα (9) fax, εννέα (9) εκτυπωτές, ενώ επίσης διαθέτει ένα πούλμαν και μηχανήματα φυσικοθεραπείας, τα οποία όμως, δεν καλύπτουν όλα τα τμήματα του Κ.Α.Π.Η. Όσον αφορά την κατάσταση του λογισμικού και της διαδικτυακής σύνδεσης των τμημάτων του Κ.Α.Π.Η., αυτή κρίνεται μέτρια προς κακή, διότι εκτός από το πρόγραμμα Genesis, δεν υπάρχουν κατάλληλα προγράμματα για την μηχανοργάνωση της κοινωνικής και ιατρικής υπηρεσίας, ενώ παράλληλα η διαδικτυακή σύνδεση είναι ανύπαρκτη. Το απασχολούμενο προσωπικό της διεύθυνσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 39: Προσωπικό της Δ/σης Κοινωνικής πολιτικής, Παιδείας και Πολιτισμού

Δ/ση Κοινωνικής Πολιτικής	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	1 Ιατρός 3 Διοικητικού 1 Κοινωνιολόγος	10 Κοιν. Λειτουργοί 2 Λογιστές 3 Επισκεπτών Υγ. 3 Φυσιοθ/των	13 Διοικητικού 3 Βοηθ. Νοσηλευτών 9 Καθ. Μουσικής	2 Οικог. Βοηθών 35 Καθ. Σχολείων 3 Γεν. Καθηκόντων	88
Εργασιακή Σχέση	4 Μόνιμο Προσωπ. 1 Αορίστου Χρόνου	11 Μόνιμο Προσωπ. 7 Αορίστου Χρόνου	3 Μόνιμο Προσωπ. 22 Αορίστου Χρόνου	1 Μόνιμο Προσ. 39 Αορίστ. Χρόνου	19 ΜΠ 69 ΑΟ
Σύνολο	5	18	25	40	88

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στην διεύθυνση δεν υπάρχουν συγκεντρωτικές εκτιμήσεις για την εκτέλεση των εργασιών. Διαθέτει πάντως όλα τα συστατικά στοιχεία για να λειτουργήσει αρμονικά και με επιτυχία.

2.4.9.8. Διεύθυνση Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

Η Δ/ση Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων είναι νεοσυσταθείσα Διεύθυνση, αρμόδια να διερευνά και να ενημερώνει τα όργανα και τις υπηρεσίες του Δήμου για χρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, Εθνικούς ή Διεθνείς Οργανισμούς που αφορούν τους ΟΤΑ και συμβάλλουν στην ανάπτυξη της τοπικής περιοχής, να παρακολουθεί την υποβολή των σχετικών προτάσεων, καθώς και την υλοποίησή τους. Συγκεκριμένα, ο Δήμος Περιστερίου συμμετέχει στα ακόλουθα χρηματοδοτούμενα προγράμματα:

Όνομα Έργου	Σχολεία της Μεσογείου με Σχεδόν Μηδενική Ενεργειακή Κατανάλωση (Promoting Renovation of Schools in a Mediterranean Climate up to Nearly Zero-Energy Buildings – ZEMedS)
Συνολικός Προϋπολογισμός	1.294.534,00€
Συμμετοχή του Δήμου	13.658,00€
Χρονική Διάρκεια:	Μάρτιος 2013 – Μάρτιος 2016
Υπεύθυνος Έργου	Διευθυντής Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	<p>Προώθηση της Ανακατασκευής Σχολείων στην περιοχή της Μεσογείου με στόχο την μετατροπή τους σε Σχεδόν Μηδενικής Ενεργειακής Κατανάλωσης Κτίρια.</p> <p>Το προτεινόμενο έργο ανταποκρίνεται στις πολιτικές και τη στοχοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή ενεργειών στο χώρο της εξοικονόμησης ενέργειας στα Δημόσια Κτίρια.</p> <p>Το προτεινόμενο έργο στοχεύει αρχικά, στη άρση ορισμένων από τα εμπόδια, ώστε η ανακαίνιση των σχολικών κτηρίων να οδηγήσει σε κτήρια μηδενικής ενεργειακής απόδοσης –Near Zero Energy Buildings (NZE)</p> <p>Fundacio ASCAMM / Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών/National Association of Italian Municipalities of Tuscany / Province of Ancona κλπ.</p>

Όνομα Έργου	«Ολιστική Ενεργειακή Αναβάθμιση Κτηρίων Κατοικίας» (Holistic Energy Efficient Retrofitting of Residential Buildings – H.E.R.B.)
Συνολικός Προϋπολογισμός	Εμπιστευτικός από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στο έργο.
Συμμετοχή του Δήμου	Ο Δήμος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα λειτουργεί ως τελικός χρήστης και ως εκ' τούτου δεν επιβαρύνεται με κόστη
Χρονική Διάρκεια	-----
Υπεύθυνος Έργου	Διευθυντής Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	<p>Στα πλαίσια του έργου πρόκειται να αναπτυχθούν καινοτόμες τεχνολογίες και λύσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων. Οι τεχνολογίες αυτές θα εφαρμοστούν και θα αξιολογηθούν πειραματικά σε αντιπροσωπευτικά κτίρια κατοικιών σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες. Η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων θα γίνει σύμφωνα με το νεότερο εθνικό κανονισμό ενεργειακής απόδοσης κτιρίων. Η επιλογή των τεχνολογιών που θα εφαρμοστεί στο κάθε κτίριο θα γίνει βάσει των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν από την ενεργειακή ανάλυση του κύκλου ζωής τους για κάθε τύπο κτιρίου.</p> <p>Για την εφαρμογή του προγράμματος έχει επιλεγεί εργατική πολυκατοικία στην Ευαγγελίστρια.</p>

ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ – 2ΔΟΜΕΣ	
Όνομα Έργου	
Συνολικός Προϋπολογισμός	Η χρηματοδότηση γίνεται φέτος από Εθνικούς πόρους βάσει του αριθμού των ωφελουμένων του προγράμματος ανά έτος
Συμμετοχή του Δήμου	0
Χρονική Διάρκεια:	Έχει παραταθεί από 1/10/2014 έως 31/12/2015. Θα συνεχιστεί δε και από 1/1/2016 κατά πάσα πιθανότητα από τα ΠΕΠ. ΕΦΔ είναι η ΕΕΤΑΑ
Υπεύθυνος Έργου	Διοικητικά ανήκει στη ΔΕΠΑΔΠ, αλλά τη χρηματοδότηση παρακολουθεί και ελέγχει υπάλληλος της Δ\σης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	Η κατ' οίκον παροχή βοήθειας σε μοναχικούς συνταξιούχους και ΑΜΕΑ

Όνομα Έργου	ΕΝΑΡΜΟΝΗΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ. ΚΕΝΤΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ 6-10 ΕΤΩΝ (ΚΔΑΠ) – 2 ΔΟΜΕΣ
Συνολικός Προϋπολογισμός	112.000,00 € συνολικά για το σχολικό έτος 2014-2015
Συμμετοχή του Δήμου	0
Χρονική Διάρκεια:	Έχει παραταθεί για το έτος 2014-2015 και θα συνεχιστεί και στη Νέα Προγραμματική Περίοδο
Υπεύθυνος Έργου	Διοικητικά ανήκει στη ΔΕΠΑΔΠ, αλλά τη χρηματοδότηση παρακολουθεί και ελέγχει υπάλληλος της Δ/νσης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	Η δημιουργική απασχόληση παιδιών 6-12 ετών τα απογεύματα. Η μία δομή βρίσκεται στο πάρκο της Τσαλαβούτα και η δεύτερη στην Ανθούπολη

Όνομα Έργου	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ 2007-2013 -ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ- Δημιουργία Κέντρων Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό επίπεδο (Δήμος Περιστερίου) / ΑΞΟΝΑΣ 8
Συνολικός Προϋπολογισμός	300.000,00€
Συμμετοχή του Δήμου	0
Χρονική Διάρκεια:	1/1/2012-31/12/2015
Υπεύθυνος Έργου	υπάλληλος της Δ/νσης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	Δημιουργία και Λειτουργία Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών θυμάτων βίας στο Δήμο Περιστερίου. Το Κέντρο βρίσκεται στο ισόγειο του ΚΥΒΕ.

Όνομα Έργου	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ 2007-2013. ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΤΟΠΣΑ) ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Α.Σ. "ΑΦΑΙΑ"
Συνολικός Προϋπολογισμός	21.500,00€
Συμμετοχή του Δήμου	0
Χρονική Διάρκεια:	1/1/2014-31/12/2014
Υπεύθυνος Έργου	Υπάλληλος της Δ/νσης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	Συμβουλευτική- Κατάρτιση – Προώθηση στην απασχόληση 37 ανέργων κατοίκων Περιστερίου

Όνομα Έργου	«Σύστημα απομακρυσμένης διαχείρισης δικτύου ηλεκτροφωτισμού με χρήση M2M (Machine to Machine) τεχνολογιών και επέκτασή του σε άλλα έξυπνα δίκτυα», στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος Ψηφιακή Σύγκλιση και για τη Δράση Υποστήριξη Επιχειρήσεων για την Υλοποίηση Επενδυτικών Σχεδίων που αφορούν στην ανάπτυξη Καινοτόμων Υπηρεσιών Προστιθέμενης Αξίας» (συνοπτικά ICT4Growth)
Συνολικός Προϋπολογισμός	Εμπιστευτικός από τους υπόλοιπους συμμετέχοντες στο έργο
Συμμετοχή του Δήμου	Ο Δήμος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα λειτουργεί ως τελικός χρήστης και ως εκ' τούτου δεν επιβαρύνεται με κόστη
Χρονική Διάρκεια:	2016
Υπεύθυνος Έργου	Διευθυντής Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
Αντικείμενο του Έργου	<p>1. Μελέτη & έρευνα γύρω από τα ισχύοντα ρυθμιστικά και νομοθετικά πλαίσια σε Ελλάδα και Ε.Ε. που αφορούν στον φωτισμό σε δημόσιους εξωτερικούς χώρους όπως δρόμοι, πλατείες, παιδικές χαρές, κλπ.</p> <p>2. Ηλεκτρολογική μελέτη του προτεινόμενου συστήματος (έργου) ώστε να είναι δυνατή η ενσωμάτωσή του εντός υπάρχοντων pillar και «ενδιάμεσα» της παροχής της ΔΕΗ και του δικτύου ηλεκτροφωτισμού, με αποτέλεσμα τη δυνατότητα διαχείρισης του δικτύου Ηλεκτροφωτισμού.</p> <p>Η υλοποίηση του έργου θα γίνει σε δύο φάσεις:</p> <p>α.) Διενέργεια μετρήσεων έντασης φωτισμού (lx) και λαμπρότητας (cd/m²) σε δημόσιους εξωτερικούς χώρους διαφορετικών κατηγοριών όπως: πεζοδρόμοι, δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας, τοπικοί δρόμοι, δρόμοι υψηλής κυκλοφορίας, πλατείες κ.α., οι οποίοι βρίσκονται εντός των ορίων του Δήμου Περιστερίου.</p> <p>β.) Για τις περιπτώσεις χώρων (δρόμοι-πλατείες) που θα αξιολογηθούν ως κατάλληλες, πιλοτική εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του ηλεκτροφωτισμού με επιλεκτικές επεμβάσεις σε pillars φωτισμού έτσι ώστε να γίνει φανερή και μετρήσιμη η εξοικονόμηση ενέργειας από την εφαρμοζόμενη τεχνολογία.</p>

Το απασχολούμενο προσωπικό της διεύθυνσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 40: Προσωπικό της Δ/νσης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

Δ/νση Χρημ/νων Προγραμμάτων	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	1 Πολιτικός Μηχ. 1 Τοπογράφος Μηχ. 1 Κοινωνιολόγος	1 Ηλεκτρολόγος Μηχ.			4
Εργασιακή Σχέση	Μόνιμο Προσωπ.: 2 Αορίστου Χρόνου: 1	Μόνιμο Προσωπ.: 1 Αορίστου Χρόνου: 0	Μόνιμο Προσωπ. Αορίστου Χρόνου Απ. Πρωτοδικείου	Μόνιμο Προσ. Αορίστ. Χρόνου	ΜΠ: 3 ΑΟ: 1
Σύνολο	3	1			4

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Η διεύθυνση είναι νεοσύστατη με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν συγκεντρωτικές εκτιμήσεις για την εκτέλεση των εργασιών. Το γεγονός όμως ότι η Δ/νση δεν έχει πλήρως στελεχωθεί δημιουργεί προβλήματα στην εκπλήρωση των καθηκόντων και τίθεται σε δοκιμασία.

2.4.9.9. Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών

Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου Εσωτερικών. Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και τα αποκεντρωμένα Τμήματα Κ.Ε.Π. σε επιμέρους δημοτικές κοινότητες. Το απασχολούμενο προσωπικό της διεύθυνσης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 41: Προσωπικό της Δ/σης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

Δ/ση Κ.Ε.Π.	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κλάδος	2 Διεκ/ση υποθ. πολιτών 1 Διοικητικός	1 Διεκ/ση υποθ. πολιτών	10 Διεκ/ση υποθ. Πολιτών 6 Διοικητικός		20
Εργασιακή Σχέση	3 Μόνιμο Προσωπ. - Αορίστου Χρόνου	1 Μόνιμο Προσωπ. - Αορίστου Χρόνου	12 Μόνιμο Προσωπ. 4 Αορίστου Χρόνου	Μόνιμο Προσ. Αορίστ. Χρόνου	16 ΜΠ 4 ΑΟ
Σύνολο	3	1	16	0	20

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί καταγράφονται ελλείψεις αναφορικά με το πλαίσιο των εργασιών του ΚΕΠ.

Δεν υπάρχουν τοποθετήσεις υπαλλήλων στα τμήματα του ΚΕΠ. Όλοι οι υπάλληλοι της Διεύθυνσης ανήκουν και στα δύο τμήματα και διεκπεραιώνουν από κοινού τις οριζόμενες από το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α διοικητικές διαδικασίες.

Η Διεύθυνση ΚΕΠ για τις παραπάνω υπηρεσίες βρίσκεται σε άμεση συνεργασία με τα τμήματα Δημοτολογίου, Πολεοδομίας, Προσωπικού και την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών. Βέβαια, καθώς η φιλοσοφία των ΚΕΠ είναι η λειτουργία τους ως one stop shop (με μια στάση πολλαπλή εξυπηρέτηση) υφίσταται ευρύτερη συνεργασία με διάφορους φορείς του Δημοσίου (Υπουργεία, Νομαρχίες, Εισαγγελία κλπ). Στον Δήμο Περιστερίου λειτουργούν τρία (3) ΚΕΠ (Κεντρικό, συνοικίας Ανθούπολης, συνοικίας Νέας Ζωής).

Για την διεκπεραίωση των υποθέσεων των δημοτών, τα ΚΕΠ έχουν στην διάθεσή τους τον εξής εξοπλισμό:

- Είκοσι πέντε (25) Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές
- Τέσσερα (4) fax
- Δεκαπέντε (15) Εκτυπωτές
- Τέσσερα (4) Φωτοτυπικά
- Ένα (1) Πολυμηχάνημα.

Κάθε ΚΕΠ διαθέτει τηλεφωνικό κέντρο και γίνεται χρήση της ειδικής εφαρμογής e-ker.

Οι εργασίες που γίνονται μέσω των ΚΕΠ είναι τυποποιημένες. Η ολοκλήρωση των διοικητικών πράξεων είναι συγκεκριμένη και ρυθμίζεται σύμφωνα με οργανόγραμμα του Υπουργείου Εσωτερικών.

Η επιμόρφωση προσωπικού γίνεται μέσω τηλεματικής από το Υπουργείο, όμως κάθε φορά που το Υπουργείο εντάσσει νέες διαδικασίες στα ΚΕΠ εντείνεται η ανάγκη για παρακολούθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων από το προσωπικό. Δικαίωμα συμμετοχής στην επιμόρφωση έχουν μόνο οι μόνιμοι υπάλληλοι και έτσι αποκλείεται μεγάλο μέρος του προσωπικού από αυτή την διαδικασία.

Η ανομοιογένεια του προσωπικού (μόνιμοι, συμβασιούχοι, ημιαπασχόληση κλπ) προκαλεί πρόβλημα στην λειτουργία του ΚΕΠ, έχοντας ως γνώμονα την προσαρμογή στις διαδικασίες και την εμπειρία στη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών.

Επειδή όλες οι διαδικασίες των ΚΕΠ γίνονται ηλεκτρονικά, ο εξοπλισμός φθείρεται γρήγορα. Απαιτείται συνεχή συντήρηση και τακτική ανανέωση. Απαραίτητη χαρακτηρίζεται η προμήθεια 10 επιπλέον Η/Υ.

Μέσω της εφαρμογής e-ker (ηλεκτρονική διαχείριση) κατατίθενται καθημερινά και στα τρία ΚΕΠ πάνω από 2.000 αιτήσεις πολιτών για την προσκόμιση δικαιολογητικών. Τα ΚΕΠ στην συνέχεια διαβιβάζουν τις αιτήσεις στην αρμόδια υπηρεσία και ο πολίτης μπορεί να παραλάβει την διοικητική πράξη από το ΚΕΠ της επιλογής του. Τα τρία ΚΕΠ στεγάζονται σε μισθωμένα κτίρια περίπου 150τμ, λειτουργούν σε σημεία που καλύπτουν το εύρος του Δήμου και είναι εύκολα προσβάσιμα από τους πολίτες (πρόσβαση με όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς). Συγκεκριμένα, το ΚΕΠ της Νέας Ζωής, καθότι νεόδμητο, διαθέτει λειτουργικούς και σύγχρονους χώρους υποδοχής.

2.4.9.10. Ειδικές Θέσεις

Δημιουργήθηκαν οι ακόλουθες θέσεις ειδικού προσωπικού:

- α) Μία (1) θέση Γενικού Γραμματέα.
- β) Τέσσερις (4) θέσεις Ειδικών Συμβούλων ή Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών.
- δ) Τέσσερις (4) θέσεις Δικηγόρων με έμμισθη εντολή.

2.4.9.11. Οργανικές θέσεις με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου

Οι θέσεις του μόνιμου προσωπικού του Δήμου διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- A. Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)
- B. Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)
- Γ. Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)

Δ. Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ).

Τα προσόντα διορισμού περιγράφονται στο Π.Δ. 37α/1987, στο Π.Δ.22/90 και στο Π.Δ. 50/2001, όπως εκάστοτε ισχύουν. Στην κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Πίνακας 41: Κατανομή Προσωπικού κατά κλάδο ΠΕ

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ	Αριθμός Θέσεων Καλυπτόμενες
ΠΕ Διοικητικού	20
ΠΕ Οικονομικού	2
ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού	12
ΠΕ Κοινωνιολόγων	2
ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	5
ΠΕ Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	3
ΠΕ Μηχανολόγων Μηχανικών, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	4
ΠΕ Τοπογράφων Μηχανικών	3
ΠΕ Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης	
ΠΕ Χημικών Μηχανικών	
ΠΕ Μηχανικών Περιβάλλοντος	
ΠΕ Μηχανικών Χωροταξίας και Πολεοδομίας	
ΠΕ Πληροφορικής	1
ΠΕ Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής	
ΠΕ Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών	
ΠΕ Γεωπόνων	3
ΠΕ Γεωλόγων	1
ΠΕ Ιατρών Γενικής Παθολογίας	1
ΠΕ Ιατρών – Κτηνιάτρων	
ΠΕ Ψυχολόγων	
ΠΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	2
ΠΕ Δημοτικής Αστυνομίας	
Σύνολο θέσεων ΠΕ	59

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στην κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Πίνακας 42: Κατανομή Προσωπικού κατά κλάδο ΤΕ

Κλάδος ΤΕ	Αριθμός Θέσεων Καλυπτόμενες
ΤΕ Διοικητικού – Λογιστικού	16
ΤΕ Διοίκησης Μονάδων Τ.Α.	
ΤΕ Τεχνολόγων Πολιτικών Μηχανικών	3
ΤΕ Τεχνολόγων Μηχανολόγων – Ηλεκτρολόγων Μηχανικών	8
ΤΕ Τεχνολόγων Τοπογράφων Μηχανικών	2
ΤΕ Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Συστημάτων	2
ΤΕ Τεχνολόγων Γεωπόνων	4
ΤΕ Κοινωνικών Λειτουργιών	10

ΤΕ Εργοθεραπευτών	
ΤΕ Επισκεπτών και Επισκεπτριών Υγείας	3
ΤΕ Εποπτών Δημόσιας Υγείας	
ΤΕ Νοσηλευτών	
ΤΕ Φυσιοθεραπευτών	3
ΤΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	1
ΤΕ Δημοτικής Αστυνομίας	
Σύνολο θέσεων ΤΕ	52

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στην κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Πίνακας 43: Κατανομή Προσωπικού κατά κλάδο ΔΕ

Κλάδος ΔΕ	Αριθμός Θέσεων Καλυπτόμενες
ΔΕ Διοικητικού	64
ΔΕ Εποπτών Φυλάκων Σχολικών Κτιρίων	
ΔΕ Εποπτών Καθαριότητας	
ΔΕ Εποπτών Πρασίνου	7
ΔΕ Τηλεφωνητών	
ΔΕ Εργοδηγών Δομικών Έργων	1
ΔΕ Σχεδιαστών	2
ΔΕ Ηλεκτρολόγων	6
ΔΕ Μηχανοτεχνιτών Αυτοκινήτων	1
ΔΕ Ηλεκτροτεχνιτών Αυτοκινήτων	
ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων Έργων	12
ΔΕ Οδηγών Αυτοκινήτων	55
ΔΕ Τεχνιτών Γενικά	41
ΔΕ Δενδροανθοκηπουρών	25
ΔΕ Προσωπικού Η/Υ	10
Εκ των οποίων	
ΔΕ Προγραμματιστών	(2)
ΔΕ Χειριστών Η/Υ	(8)
ΔΕ Βοηθών Νοσηλευτών	3
ΔΕ Ιεροψαλτών	?
ΔΕ Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών	10
ΔΕ Δημοτικής Αστυνομίας	
ΔΕ Προσωπικού Ασφαλείας	30
ΔΕ Ελεγκτής Εσόδων	1
ΔΕ Εισπρακτόρων	2
ΔΕ Υπάλληλοι Γραφείου	9
ΔΕ Γραφιστών	1
ΔΕ Ηλεκτρονικών	1
ΔΕ Ηλεκτροτεχνιτών	2
ΔΕ Καθηγητών Μουσικής	9
Σύνολο θέσεων ΔΕ	292

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στην κατηγορία Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης υπάγονται οι εξής κλάδοι και προβλέπονται αντίστοιχα οι παρακάτω θέσεις:

Πίνακας 44: Κατανομή Προσωπικού κατά κλάδο ΥΕ

Κλάδος ΥΕ	Αριθμός Καλυπτόμενων Θέσεων
ΥΕ Οικογενειακών Βοηθών	2
ΥΕ Κλητήρων – Θυρωρών – Γενικών Καθηκόντων	20
ΥΕ Φυλάκων Κτιρίων	1
ΥΕ Φυλάκων Παιδικών Χαρών	6
ΥΕ Εργατών Επιμέλειας Κήπων	2
ΥΕ Γενικών Καθηκόντων	
ΥΕ Επιστατών Καθαριότητας	
ΥΕ Εργατών Καθαριότητας	147
ΥΕ Νεωκόρων	
ΥΕ Εργατών ταφής – εκταφής	2
ΥΕ Καθαριστριών Σχολικών Μονάδων	35
Σύνολο θέσεων ΥΕ	215

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Μέχρι το τέλος του 2019 συμπληρώνουν προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση (έτη υπηρεσίας και ηλικία), 19 άτομα μόνιμοι και 1 αορίστου χρόνου.

2.4.9.12. Υφιστάμενες δομές τοπικής οικονομίας και απασχόλησης

Όσον αφορά τις δομές του Δήμου Περιστερίου, οι οποίες έχουν κύρια αρμοδιότητα την προώθηση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, κεντρικό βάρος διαμορφώνεται από τους κάτωθι παράγοντες:

1. Το Τμήμα Διερεύνησης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, της Δ/σης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων.
2. Το Τμήμα Αδειοδοτήσεων και ρυθμίσεων εμπορικών δραστηριοτήτων και το Τμήμα Ελέγχου Εμπορικών και λοιπών δραστηριοτήτων, της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες του τμήματος Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων είναι να διερευνά και να ενημερώνει τα όργανα και τις υπηρεσίες του Δήμου για πιθανές πηγές χρηματοδότησης, να συνεργάζεται με υπηρεσίες της Περιφέρειας για την εναρμόνιση προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης, οφείλει να παρακολουθεί σχετικές προκηρύξεις και να αξιολογεί προγράμματα, να σχεδιάζει και να εισηγείται την εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων, να συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα και να τηρεί όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες μέχρι την οριστική έγκριση του κάθε προγράμματος και τέλος να τηρεί φακέλους με τα στοιχεία των υποβληθέντων και των εγκεκριμένων προγραμμάτων.

Ρόλο στην τοπική οικονομία και απασχόληση έχει επίσης το τμήμα Αδειοδοτήσεων και Εμπορικών Ρυθμίσεων Δραστηριοτήτων, το οποίο έχει την δυνατότητα να μελετά και να εισηγείται θέματα ρύθμισης εμπορικών δραστηριοτήτων κατά την κείμενη νομοθεσία.

2.4.10 Κοινωνικές, Πολιτιστικές και Αθλητικές Δραστηριότητες του Δήμου

Σε εφαρμογή σχετικών διατάξεων του Ν. 3852/2010 σειρά αρμοδιοτήτων συγκεντρώθηκαν στον Οργανισμό Προσχολικής Αγωγής Αθλητισμού και Πρόνοιας (ΟΠΑΑΠ) και στην Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου (ΔΕΠΑΔΠ).

2.4.10.1 Οργ. Προσχολικής Αγωγής Αθλητισμού και Πρόνοιας/ΟΠΑΑΠ Δ. Περιστερίου

Η συγκρότηση των υπηρεσιακών μονάδων του ΟΠΑΑΠ έχει ως εξής:

- α. Γραφείο Διοίκησης – Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
- β. Γραφείο Νομικής Υποστήριξης
- γ. Γραφείο Προληπτικής Ιατρικής
- δ. Αυτοτελές Τμήμα Άθλησης
 - δ.1 Γραφείο Αθλητικών Δραστηριοτήτων & Προγραμμάτων
 - δ.2 Γραφείο Εποπτείας, επίβλεψης, φύλαξης & συντήρησης αθλητικών εγκαταστάσεων
- ε. Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας
 - ε.1 Γραφείο μελετών σχεδιασμού και εφαρμογής προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας
 - ε.2 Γραφείο κοινωνικής υποστήριξης
- στ. Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής

Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής

Η Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής περιλαμβάνει τις εξής οργανικές μονάδες και ενότητες:

1. Τον Δ/ντή της Δ/νσης Προσχολικής Αγωγής
2. Τμήμα Διοικητικού-Οικονομικού
 - α. Γραφείο Προσωπικού -Μισθοδοσίας
 - β. Γραφείο Πρωτοκόλλου - Διεκπεραίωσης – Αρχείου
 - γ. Γραφείο Λογιστηρίου - Εσόδων
 - δ. Γραφείο Προμηθειών, Έργων, Περιουσίας, αποθηκών & Διαχείρισης υλικού
3. Τα εξής Τμήματα:
 - 3.1 Τμήμα Α΄ Βρεφονηπιακού Σταθμού
 - 3.2 Τμήμα Β΄ Βρεφονηπιακού Σταθμού «ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΕΙΟ»

- 3.3 Τμήμα Γ΄ Βρεφονηπιακού Σταθμού
- 3.4 Τμήμα Δ΄ Παιδικού Σταθμού
- 3.5 Τμήμα Ε΄ Παιδικού Σταθμού
- 3.6 Τμήμα ΣΤ΄ Παιδικού Σταθμού
- 3.7 Τμήμα Ζ΄ Βρεφονηπιακού Σταθμού
- 3.8 Τμήμα Η΄ Παιδικού Σταθμού
- 3.9 Τμήμα Θ΄ Παιδικού Σταθμού
- 3.10 Τμήμα 10^{ου} Παιδικού Σταθμού
- 3.11 Τμήμα 11^{ου} Παιδικού Σταθμού
- 3.12 Τμήμα 12^{ου} Βρεφονηπιακού Σταθμού Περιστερίου
- 3.13 Τμήμα 13^{ου} Παιδικού Σταθμού Περιστερίου
- 3.14 Τμήμα 14^{ου} Βρεφονηπιακού Σταθμού
- 3.15 Τμήμα 15^{ου} Βρεφονηπιακού Σταθμού « Γ.ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ»
 - Γραφείο Παραρτήματος του Δ΄ Παιδικού Σταθμού
 - Γραφείο Παραρτήματος του 13^{ου} Παιδικού Σταθμού.

Οι αρμοδιότητες των πολιτικών προϊσταμένων, των προϊσταμένων διευθύνσεων και τμημάτων έχουν προσδιοριστεί στον οργανισμό λειτουργίας του ΟΠΑΑΠ.

Διοίκηση – Εποπτεία

Το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Περιστερίου, από το οποίο εξαρτάται και εποπτεύεται, όπως ορίζεται ειδικότερα από την ισχύουσα νομοθεσία.

Ο Πρόεδρος του Νομικού Προσώπου προΐσταται όλων των Υπηρεσιών του, εποπτεύει και ελέγχει αυτές, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται με αποδοτικό τρόπο η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των περιοδικών στόχων και προγραμμάτων, που αποφασίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Προέδρου, αυτός αναπληρώνεται από τον Αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου.

Κανονισμός λειτουργίας

Ο Κανονισμός λειτουργίας είναι ένας και ενιαίος για όλο το Νομικό Πρόσωπο. Οι αρμοδιότητες των επί μέρους οργανικών μονάδων και των προϊσταμένων τους θεωρούνται ως η γενική περιγραφή του ρόλου τους και αποτελούν το βασικό πλαίσιο λειτουργίας τους. Λεπτομερέστερες περιγραφές αρμοδιοτήτων μπορούν να γίνουν με τη σύνταξη κανονισμών λειτουργίας των οργανικών μονάδων.

Ο λεπτομερής τρόπος λειτουργίας της κάθε οργανικής μονάδας, οι θέσεις εργασίας, οι περιγραφές καθηκόντων, οι διαδικασίες διοίκησης και λειτουργίας, καθώς και ο τρόπος λειτουργίας των παραρτημάτων, ορίζονται με αποφάσεις του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου ή καθορίζονται με ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας, που συντάσσονται με απόφαση του Προέδρου, μετά από εισήγηση των αρμόδιων προϊσταμένων.

Το Προσωπικό εκτελεί με εντολή του Προϊσταμένου του Τμήματός του ή τον Διευθυντή του Ν.Π. κάθε άλλη εργασία σε περίπτωση ειδικών συνθηκών βάσει του Κανονισμού.

Ο κάθε υπάλληλος συμπεριφέρεται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του με προσοχή, επιμέλεια και ευσυνειδησία ακολουθώντας τους Νόμους, τον Κανονισμό Λειτουργίας του Ν.Π. και τις εκάστοτε οδηγίες και κατευθύνσεις των Προϊσταμένων του.

Κάλυψη Δαπανών

Στο σχέδιο Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, δεν έχουν δημιουργηθεί νέες οργανικές θέσεις σε καμία κατηγορία. Ως εκ τούτου δεν θα προκληθεί καμία επιπρόσθετη δαπάνη από την ψήφισή του.

Η επιβάρυνση των προϋπολογισμών, πέραν του τρέχοντος έτους, δεν είναι δυνατόν να υπολογιστεί, διότι είναι συνάρτηση της μελλοντικής οικονομικής δυνατότητας του Νομικού Προσώπου και του προγραμματισμού των προσλήψεων στα πλαίσια των αναγκών των υπηρεσιών και θα αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις προβλεπόμενες προσλήψεις.

Επιβάρυνση των προϋπολογισμών του Νομικού Προσώπου από σύσταση νέων θέσεων δεν υφίσταται επειδή με τον παρόντα ΟΕΥ προβλέπεται η πρόσληψη μόνο προσωπικού ορισμένου χρόνου (εποχικό προσωπικό).

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΠΑΑΠ

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ**

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ –
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ
ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΘΛΗΣΗΣ

ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ

ΤΜΗΜΑ Α ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ Β ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ
ΣΤΑΘΜΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΕΙΟ

ΤΜΗΜΑ Γ
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ Δ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ Ε ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΣΤ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ Ζ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ Η ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ Θ ΠΑΙΔΙΚΟΥ
ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 10ου ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 11ου ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 12ου ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ
ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 13ου ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 14 ου ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ
ΣΤΑΘΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ 15ου ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ
ΣΤΑΘΜΟΥ Γ.ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

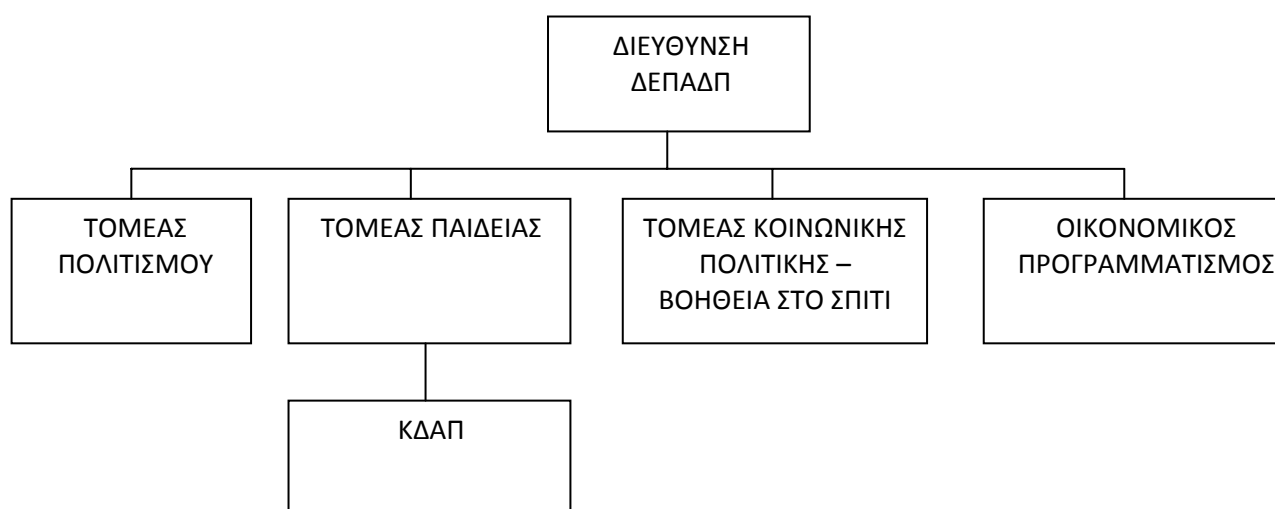
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Δ Π.Σ.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 13ου Π.Σ.

2.4.10.2 Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου (Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π.)

Σε εφαρμογή σχετικών διατάξεων του Ν. 3852/2010, σειρά αρμοδιοτήτων συγκεντρώθηκαν στην Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου, της οποίας οι στόχοι και η δομή αναλύονται ακολούθως.

Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης του Δήμου Περιστερίου συστήθηκε με την 5.303/23-2-96 απόφαση Περιφερειακού Διευθυντή Αθηνών, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 175Β'/19-3-1996. Το οργανόγραμμα του οργανισμού σχηματικά έχει ως εξής:



Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν.3463/06, η επιχείρηση μετετράπη σε Κοινωφελή Δημοτική Επιχείρηση, με την 366/2007 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, με την οποία αποφασίσθηκε ότι η μετατροπή της αμιγούς Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου (Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π.), που είχε συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 277 έως 284 του Π.Δ.410/1995, σε Κοινωφελή Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου (Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π.) έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 252 έως 270 του ν.3463/2006.

Επίσης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν.3852/2010 και ιδιαίτερα τα άρθρα 103 και 109 και την 24/22-2-2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου απεφασίσθη η συγχώνευση των δύο κοινωφελών επιχειρήσεων του Δήμου Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π. και ΚΕΠΕΚΑΠ με απορρόφηση της ΚΕΠΕΚΑΠ από την Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π.. Η συγχώνευση ολοκληρώθηκε με την έγκριση από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και τη δημοσίευση στο Φ.Ε.Κ. 626/2011. Το αντικείμενο των δραστηριοτήτων αφορά την ανάπτυξη του πολιτισμού, την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη, την παιδεία και το περιβάλλον, και τέλος την εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής.

Σκοπός της ΔΕΠΑΔΠ

Οι στόχοι της ΔΕΠΑΔΠ είναι:

- α) Η δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής, η διάδοση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και η διασφάλιση των συνθηκών που θα επιτρέψουν την άσκηση και ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στο θέατρο, στο χορό, στη μουσική, στον κινηματογράφο, στις εικαστικές τέχνες κ.λ.π.
- β) Η προβολή, ανάπτυξη και διάδοση των τεχνών και η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους πολιτιστικούς φορείς και τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα της πόλης μας, για την ενίσχυση της ατομικής και την διεύρυνση των πρωτοβουλιών και των παρεμβάσεών τους
- γ) Η αξιοποίηση των υφισταμένων και η κατασκευή και διαχείριση νέων χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων του Περιστερίου
- δ) Η δημιουργία πολιτιστικών-πνευματικών σχέσεων, ανταλλαγών και συνεργασιών με ομοειδείς επιχειρήσεις στην Ελλάδα και το Εξωτερικό.

Για όλα τα προαναφερόμενα δημιουργεί, εξοπλίζει και λειτουργεί το Πολιτιστικό Κέντρο της πόλης, οργανώνει και λειτουργεί εργαστήρια δημιουργικά, θεατρικό, παιδικό θεατρικό, θεατρικού παιχνιδιού, χορού και ρυθμικής γυμναστικής, εικαστικών τεχνών, ορχήστρας, χορωδίας, κουκλοθέατρο, θέατρο σκιών, χειροτεχνίας κ.λ.π. Επίσης αξιοποιεί προγράμματα που αφορούν στην δημιουργική απασχόληση παιδιών, καθώς και προγράμματα, όπως το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης (Κ.Δ.Α.Π.), κοινωνικής αλληλεγγύης (Βοήθεια στο Σπίτι). Οργανώνει και λειτουργεί Δημοτική Βιβλιοθήκη κ.λ.π.

Στρατηγική και αναπτυξιακές προτεραιότητες ΔΕΠΑΔΠ

Βασική στρατηγική του Δήμου για την ανάπτυξη του πολιτισμού είναι η ευαισθητοποίηση των πολιτών και η μέριμνα για συμμετοχικές δράσεις σε όλα τα επίπεδα του πολιτισμού και των κοινωνικών εκδηλώσεων. Το βασικό μειονέκτημα για την υλοποίηση της στρατηγικής είναι το υψηλό κόστος, το οποίο πρέπει να καλυφθεί από άλλες πηγές εσόδων, δηλ. με αυτοχρηματοδοτούμενες διαδικασίες είναι αδύνατον να λειτουργήσουν οι προαναφερόμενες δράσεις. Αυτός βασικά είναι και ο λόγος που δεν ασχολούνται ιδιωτικές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, αν και οι δράσεις είναι απόλυτα βέβαιο ότι θα είναι επωφελείς στο σύνολο για την ανάπτυξη του πολιτισμού στο Δήμο μας.

Στόχοι και δράσεις

Οι άξονες για την ανάπτυξη του πολιτισμού, της παιδείας αλλά και της κοινωνικής πολιτικής μας θα είναι:

Τομέας Πολιτισμού

Η παροχή πνευματικής και ψυχικής καλλιέργειας και σωματικής καλλιέργειας των δημοτών μας, μέσα από την συμμετοχή τους στα δημιουργικά εργαστήρια, που θα λειτουργήσουν στους διαμορφωμένους χώρους του θεάτρου Πολιτών, της Μαραθωνοκάμπου και της Αγίας Αναστασίας, για τα οποία θα είναι το θεατρικό ενηλίκων, το θεατρικό παιχνίδι για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας, χορού με λειτουργία τμημάτων ευρωπαϊκών χορών, παραδοσιακών χορών και κλασσικού χορού για παιδιά, Φιλαρμονική Ορχήστρα, χειροτεχνίας, φωτογραφίας, ζωγραφικής κ.λ.π.

Φροντίδα για τη διενέργεια των ήδη καθιερωμένων εκδηλώσεων, όπως παραδοσιακός εορτασμός των Απόκριω – Καθαρής Δευτέρας, εκδηλώσεις την περίοδο της Εβδομάδας των Αγίων Παθών, διοργάνωση φεστιβάλ, θεατρικών – χορευτικών και μουσικών εκδηλώσεων με το τίτλο Πολιτιστικός Σεπτέμβρης, καλοκαιρινό μαθητικό φεστιβάλ, κινηματογραφικό αφιέρωμα στο θερινό Σινεμά Πέραν, διοργάνωση εκδηλώσεων-αφιερωμάτων με τον τίτλο Τεχνών Άνοιξη, διοργάνωση εορτασμού των Χριστουγέννων κ.λ.π.

Τομέας Παιδείας

Σκοπός του τομέα παιδείας είναι η μετάδοση ευρύτερης γνώσης σε δημότες, σε διάφορους τομείς για την βελτίωση της ποιότητας ζωής, όπως διοργάνωση Εκθέσεων, συνεδρίων, ημερίδων, λειτουργία έντυπης, ηλεκτρονικής και μουσικής Βιβλιοθήκης, λειτουργία Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής, λειτουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης

Με τον Ν. 3852/2010, σειρά αρμοδιοτήτων, που ήταν κατανεμημένα σε νομικά πρόσωπα, συγκεντρώθηκαν στην νέα Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας και Πολιτισμού.

Στο Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.), παιδιά σχολικής ηλικίας συμμετέχουν σε οργανωμένα παιδαγωγικά προγράμματα, στοχεύοντας στην ευχάριστη και παράλληλα δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους, εκτός σχολικού ωραρίου.

Μέσα από τις οργανωμένες ομαδικές και ατομικές δραστηριότητες των προγραμμάτων, τα παιδιά γνωρίζουν το κόσμο του θεατρικού παιχνιδιού, της εικαστικής αγωγής, της μουσικοκινητικής έκφρασης, της περιβαλλοντικής αγωγής, του Βιβλίου και της χρήσης Η/Υ.

Το Κ.Δ.Α.Π. του Δήμου Περιστερίου φιλοξενεί σήμερα παιδιά από 6 έως 12 ετών καθημερινά, από τις 14:00 μέχρι τις 21:30. Κατά μέσο όρο στο κέντρο φιλοξενούνται 70 με 75 παιδιά ημερησίως. Βασικό πρόβλημα της φιλοξενίας των παιδιών αποτελεί το μικρό ενδιαφέρον δημοτών

για τη χειμερινή περίοδο ενώ αντίθετα είναι πολύ μεγάλο την καλοκαιρινή, όπου και οι αιτήσεις είναι παρά πολλές, με συνέπεια να δημιουργούνται δύο περίοδοι για να εξυπηρετηθούν όλοι.

Το προσωπικό του κέντρου αποτελείται από επτά (7) υπαλλήλους, που είναι άρτια καταρτισμένα στον τομέα απασχόλησής τους.

Τομέας Κοινωνικής Μέριμνας – Βοήθεια στο Σπίτι

Εφαρμογή του Προγράμματος Κοινωνικής Μέριμνας, το οποίο λειτουργεί κατ' εφαρμογή του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.) με την ονομασία «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής μέσω παροχής κατ' οίκον υπηρεσιών φροντίδας σε εξαρτώμενα μέλη των οικογενειών ανέργων και αναγνωρισμένα επαπειλούμενων με ανεργία εργαζομένων που ωφελούνται από ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης» στο οποίο εντάσσεται η λειτουργία του προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ».

Οικονομικός Προγραμματισμός/κοστολόγηση

Σύμφωνα με την ανάλυση των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στους προαναφερόμενους τομείς το κόστος της επιχείρησης για τον ετήσιο προγραμματισμό των δράσεων, που περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, για το πρώτο και δεύτερο έτος, προϋπολογίζουμε ότι θα ανέλθει ανά τομέα στα παρακάτω ποσά:

α\α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	2015	2016
1.	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	649.000	601.000
2.	Αμοιβές και έξοδα τρίτων	270.000	270.000
3.	Παροχές τρίτων	950.000	920.000
4.	Διάφορα έξοδα	752.000	650.000
Σύνολο 5.062.000€ για Α' και Β' έτος (2.621.000 +2.441.00)			

Τομέας Πολιτισμού

Ο τομέας του πολιτισμού αποτελεί το βασικότερο σκοπό της επιχείρησης και αφορά την ανάπτυξη του πολιτισμού στον Δήμο Περιστερίου. Για τον λόγο αυτό αναπτύσσονται οι περισσότερες δραστηριότητες της επιχείρησης, οι οποίες βασικά παρέχονται δωρεάν στους δημότες, με αποτέλεσμα να προκύπτει σημαντικό κόστος που θα επιβαρύνει τον Δήμο

Περιστερίου. Τα έσοδα στον τομέα αυτό θα προέρχονται κυρίως από χορηγίες, από τον θερινό κινηματογράφο και από τα δημιουργικά εργαστήρια. Τα έξοδα θα είναι:

A\A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΞΟΔΩΝ	2015	2016
1.	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	369.000€	321.000€
2.	Αμοιβές και έξοδα τρίτων	470.000€	410.000€
3.	Διάφορα έξοδα	1.292.000€	1.220.000€
Σύνολο 2.131.000+1.951.000 = 4.082.000€ για Α' και Β' έτος			

Τα έσοδα για τα αντίστοιχα έτη θα είναι:

A\A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	2015	2016
1.	Έσοδα από παροχή υπηρεσιών	50.000€	50.000€
2.	Έσοδα από χορηγίες	621.000€	621.000€
Σύνολο 1.342.000€ για Α' και Β' έτος (671.000 + 671.000)			

Κατά συνέπεια η απαιτούμενη συνεισφορά του Δήμου Περιστερίου για τον τομέα του «Πολιτισμού» για το οικονομικό έτος 2015 σύμφωνα με την χρηματοδότηση ανέρχεται στα 1.460.000 και για το έτος 2016 στα 1.280.000€.

Τμήμα Παιδείας

Στον τομέα αυτό οι συνολικές δράσεις που θα υλοποιηθούν είναι:

- ◆ Διοργάνωση εκθέσεων, συνεδρίων, ημερίδων
- ◆ Λειτουργία έντυπης, ηλεκτρονικής και μουσικής Βιβλιοθήκης
- ◆ Λειτουργία πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής, λειτουργία κέντρου δημιουργικής απασχόλησης και θα παρουσιάσουν τα παρακάτω έξοδα και έσοδα.

Τα έξοδα του τομέα θα είναι:

A\A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΞΟΔΩΝ	2015	2016
1.	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	110.000€	110.000€
2.	Υλοποίηση Προγραμμάτων	60.000€	60.000€
Σύνολο 340.000€ για Α' και Β' έτος			

Τα έσοδά του για τα αντίστοιχα έτη θα είναι:

A\A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	2015	2016
1.	Έσοδα από Υλοποίηση Προγραμμάτων	80.000€	80.000€
Σύνολο 160.000€ για Α' και Β' έτος			

Κατά συνέπεια η απαιτούμενη συνεισφορά του Δήμου Περιστερίου για τον τομέα του «Παιδείας» για το οικονομικό έτος 2015 ανέρχεται στα 90.000 και για το έτος 2016 στα 90.000€.

Τομέας Κοινωνικής Μέριμνας – Βοήθεια στο Σπίτι

Στον τομέα αυτό συνεχίζεται το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Τα έξοδα του τομέα θα είναι:

A\A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	2015	2016
1.	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	170.000€	170.000€
2.	Υλοποίηση Προγραμμάτων	150.000€	150.000€
Σύνολο 320.000€ για Α' και Β' έτος			

Και τα έσοδά του για τα αντίστοιχα έτη θα είναι:

A\A	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΩΝ	2015	2016
1.	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	190.000€	190.000€
Σύνολο 320.000€ για Α' και Β' έτος			

Η απαιτούμενη συνεισφορά του Δήμου Περιστερίου για τον τομέα «Κοινωνική Μέριμνα – Βοήθεια στο Σπίτι» για το οικονομικό έτος 2015 ανέρχεται στα 130.000€ και για το έτος 2016 στα 130.000€.

Συγκεντρωτικά

Από όλα τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι το ποσό που θα επιβαρυνθεί ο Δήμος Περιστερίου (1.680.000 α΄έτος και 1.500.000 β΄έτος) για την υλοποίηση των Ετήσιων προγραμμάτων Δράσης της ΔΕΠΑΔΠ, ήτοι συνολικά θα ανέλθει στο ποσό των 3.180.000€, διότι τα ετήσια προγράμματα που θα υλοποιούνται δεν είναι ανταποδοτικά και η εκτέλεσή τους βασίζεται κατά κύριο λόγο στη χρηματοδότηση από το Δήμο Περιστερίου. Συνοπτικά, τα έσοδα και τα έξοδα για τον προγραμματισμό των δράσεων του προγράμματος δράσης των ετών 2015 και 2016 θα παρουσιάζουν τα παρακάτω οικονομικά στοιχεία:

Τα έσοδα της επιχείρησης για τον προγραμματισμό των δράσεων των ετών 2015 και 2016 προϋπολογίζονται ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 1.882.000€ και αναλύονται κατ΄ είδος ως εξής:

Έσοδα από κινηματογράφο	25.000
Έσοδα από εκμίσθωση κυλικείων	76.200
Έσοδα από διάφορες χορηγίες ή για τις Πολιτιστικές δράσεις της επιχείρησης	190.000
Έσοδα από χρηματοδότηση και επιχορήγηση προγραμμάτων	649.800
Ετήσιο σύνολο εσόδων	941.000

Συνολικά έσοδα προγράμματος δράσης ετών 2015 και 2016 941.000 x 2 έτη = 1.882.000€

Το Συνολικό κόστος του προγράμματος δράσης των ετών 2015 και 2016 προϋπολογίζεται ότι θα ανέλθει στο ποσό των 5.062.000€, το ποσό αυτό θα καλυφθεί από τα έσοδα της επιχείρησης που θα προέλθουν από τις δράσεις του προγράμματος με τις 1.882.000€ και το υπόλοιπο κόστος των ετήσιων προγραμμάτων δράσης θα καλυφθεί από τη συμμετοχή του Δήμου για την εκτέλεση των δράσεων 3.180.000€.

Το κόστος των 3.180.000 των ανωτέρω δράσεων για τα δύο έτη θα βαρύνει το Δήμο Περιστερίου. Το κόστος με ανάλυση στα δύο κύρια μεγέθη του μισθοδοσία – λοιπά έξοδα, κατ΄ έτος και στο σύνολο της διετίας έχουν ως εξής:

Το συνολικό κόστος της μισθοδοσίας του προσωπικού που θα απασχολείται στην διοργάνωση των δραστηριοτήτων του προγράμματος δράσης των ετών 2015 και 2016, υπολογίζουμε ότι θα ανέλθει στο ποσό των 1.250.000€ για 2 έτη. Το υπόλοιπο κόστος και τα διάφορα έξοδα της διοργάνωσης των ανωτέρω δραστηριοτήτων θα ανέλθει στο ποσό των 1.972.000 για το έτος 2015 και 1.840.000 για το έτος 2016€.

Το Συνολικό κόστος διειτίας αναμένεται στα 5.062.000€.

Το κόστος των ετήσιων προγραμμάτων δράσης θα καλυφθεί:

- από έσοδα της επιχείρησης, τα οποία προβλέπονται στα 1.882.000€
- και από τη χρηματοδότηση του Δήμο Περιστερίου σε 3.180.000€. Οπότε και το συνολικό ποσό ανέρχεται σε 5.062.000€.

Το ανωτέρω ποσό των 3.180.000€ της χρηματοδότησης από το Δήμο των ετησίων προγραμμάτων δράσης θα καταβληθεί σε μηνιαίες δόσεις ως εξής: 140.000€ X12 μήνες για το έτος 2015 (1.680.000 €) και 125.000X12 μήνες για το έτος 2016 (1.500.000€).

Η χρηματοδότηση για το ετήσιο πρόγραμμα δράσης απαλλάσσεται από Φ.Π.Α. και παρακράτηση φόρου εισοδήματος.

Η οικονομική διαχείριση, συνολικά, της Δημοτικής Επιχείρησης σύμφωνα με το άρθρο 257 παρ.2 του ν.3463/06 θα διενεργείται για τη σύναψη συμβάσεων ανάθεσης των έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, καθώς και τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για τους Ο.Τ.Α.

2.5. Καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης και οικονομικής λειτουργίας

2.5.1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια της καταγραφής και αξιολόγησης της υπάρχουσας κατάστασης του Δήμου Περιστερίου για τη σύνταξη του 5ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος παρατίθενται α) η υφιστάμενη δομή των οικονομικών υπηρεσιών, β) η οργάνωση και η λειτουργία τους κατά την εκτέλεση των βασικών εργασιών, γ) ανάλυση των οικονομικών δεδομένων του Δήμου βάσει των απολογιστικών στοιχείων, δ) δείκτες αξιολόγησης των απολογιστικών στοιχείων, ε) ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων του Δήμου.

2.5.2 Μεθοδολογία

Στα πλαίσια των διαδικασιών προγραμματισμού, οργάνωσης, διαχείρισης και ελέγχου μίας οικονομικής μονάδας αναπτύσσονται τεχνικές για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των λειτουργιών της.

Η δομή και λειτουργία της Οικονομικής Υπηρεσίας λαμβάνεται υπόψη στα πλαίσια της εκτέλεσης τόσο της δημοσιονομικής πλευράς (εκτέλεση προϋπολογισμού), όσο και της χρηματοοικονομικής (διπλογραφική μέθοδος).

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν την πλέον γνωστή και ευρέως χρησιμοποιούμενη κατηγορία μέσων με στόχο, πρώτον την καταγραφή - μέτρηση των πόρων που χρησιμοποιεί κάθε μονάδα, δεύτερον την ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνει και τρίτον τη συγκριτική της εξέταση με άλλες ομοειδείς.

Οι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες καταγράφουν, αναλύουν και αξιολογούν οικονομικά - λογιστικά δεδομένα και πληροφορίες, καθώς και στατιστικά στοιχεία με αντικείμενο:

- 1) την κατανόηση της οικονομικής συμπεριφοράς μίας συγκεκριμένης μονάδας
- 2) την επισήμανση τάσεων σε κρίσιμα οικονομικά της μεγέθη
- 3) την αποτίμηση των επιδράσεων που δέχεται από το οικονομικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται και αναπτύσσεται
- 4) τη σύγκριση της με άλλες ομοειδείς μονάδες
- 5) την τεκμηρίωση προτάσεων και εναλλακτικών λύσεων, σε σχέση με τις επιλογές και τις προτεραιότητες της.

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) αποτελούν μία ιδιαίτερη κατηγορία οικονομικών μονάδων με τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Παρέχουν υπηρεσίες και κατασκευάζουν υποδομές που χαρακτηρίζονται ως τοπικά δημόσια αγαθά, τα οποία δεν είναι δυνατό να παραχθούν σε ικανοποιητικές ποσότητες ή και με την ανάλογη ποιότητα από την αγορά, ούτε μπορούν να τιμολογηθούν με τις κλασσικές μεθόδους του ιδιωτικού τομέα
- Δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα όπως οι επιχειρήσεις
- Αποτελούν φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας σε τοπικό επίπεδο και είναι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

Οι οικονομικοί τους στόχοι επικεντρώνονται κατά συνέπεια σε τρεις κατευθύνσεις:

- α) στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (παραγωγή τοπικών δημόσιων αγαθών) με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, με βάση ορισμένα πρότυπα ποιότητας,
- β) στην εξεύρεση σταθερών και μόνιμων εσόδων που επιτρέπουν την εφαρμογή προγραμματικών διαδικασιών.

γ) στην εξασφάλιση πλεονάσματος για να επιτευχθεί η υλοποίηση μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων.

Η κατάρτιση χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών για να αξιολογηθούν οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. θα πρέπει αφενός μεν να παίρνει υπόψη της τα παραπάνω χαρακτηριστικά, αφετέρου δε να χρησιμοποιεί αξιόπιστα και κατάλληλα δεδομένα και στοιχεία.

Το λογιστικό των ΟΤΑ (δημόσια λογιστική) δεν παρέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται για μια ολοκληρωμένη χρηματοοικονομική ανάλυση και κατά συνέπεια οι αριθμοδείκτες που καταρτίζονται, υπόκεινται σε περιορισμούς.

Η εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος και του νέου τύπου προϋπολογισμού στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ δίνει τη δυνατότητα εκπόνησης σειράς αριθμοδεικτών που επιτρέπουν μία πλήρη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση της οικονομικής τους κατάστασης και των προοπτικών τους, καθώς και τις μεταξύ τους συγκρίσεις, οι οποίοι παρατίθενται στο τελευταίο μέρος του παρόντος.

2.5.3. Η υφισταμένη δομή των Οικονομικών Υπηρεσιών

Παρακάτω εμφανίζεται η δομή των επιμέρους τμημάτων των οικονομικών υπηρεσιών με αναφορά στις αρμοδιότητες τις οποίες είναι επιφορτισμένο το κάθε τμήμα να διεκπεραιώνει.

Πίνακας 45: Κατανομή Υπαλλήλων Οικονομικής Δ/σης

α/α	Οικονομική διεύθυνση	Εκτέλεση εργασίας	
1.	Μόνιμοι	4	<input type="text"/>
	Σύνολο υπαλλήλων	4	<input type="text"/>
α/α	Λογιστήριο	Εκτέλεση εργασίας	
1	Μόνιμοι	5	<input type="text"/>
2	Αορίστου χρόνου	1	<input type="text"/>
3	Συμβασιούχοι	-	<input type="text"/>
	Σύνολο υπαλλήλων	6	<input type="text"/>
α/α	Εσόδων και περιουσίας	Εκτέλεση εργασίας	
1	Μόνιμοι	8	<input type="text"/>
2	Αορίστου χρόνου	3	<input type="text"/>
3	Συμβασιούχοι	-	<input type="text"/>
	Σύνολο υπαλλήλων	11	<input type="text"/>
α/α	Ταμείο	Εκτέλεση εργασίας	
1	Μόνιμοι	7	<input type="text"/>
2	Αορίστου χρόνου	-	<input type="text"/>
3	Συμβασιούχοι	-	<input type="text"/>
	Σύνολο υπαλλήλων	7	<input type="text"/>
α/α	Αδειοδοτήσεων και ρυθμίσεων εμπορικών δραστηριοτήτων	Εκτέλεση εργασίας	
1	Μόνιμοι	3	<input type="text"/>
2	Αορίστου χρόνου	1	<input type="text"/>
3	Συμβασιούχοι	-	<input type="text"/>
	Σύνολο υπαλλήλων	4	<input type="text"/>
α/α	Κοιμητηρίου	Εκτέλεση εργασίας	
1	Μόνιμοι	6	<input type="text"/>
2	Αορίστου χρόνου	4	<input type="text"/>
3	Συμβασιούχοι	-	<input type="text"/>
	Σύνολο υπαλλήλων	10	<input type="text"/>

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

2.5.4. Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσιών εμπλεκόμενων με οικονομική διαχείριση

Διαχείριση Περιουσίας				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Υπάρχει υπεύθυνος περιουσίας	✓	N	Ανήκει στην οικονομική υπηρεσία και διαχειρίζεται μόνο την ακίνητη και κοινόχρηστη περιουσία
2	Υπάρχουν ακίνητα	✓	N	
3	Υπάρχουν αντικ. αξίες των ακινήτων	✓	N	
4	Υπάρχουν μεταφορικά μέσα-μηχανήματα	✓	N	
5	Υπάρχουν παραστατικά αυτών	✓	N	
6	Υπάρχει καταγραφή επίπλων-αξίες αυτών	✓	N	
7	Υπάρχει καταγραφή Η/Υ, μηχανογραφικού εξοπλισμού -αξίες αυτών	✓	N	
8	Υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία επιχορηγούμενα	✓	N	
9	Υπάρχουν κοινόχρηστοι χώροι – αξία αυτών	✓	N	
10	Υπάρχει παρακολούθηση έργων (μητρώο έργων)	✓	N	
11	Πραγματοποιούνται διαδικασίες καταστροφής – πώλησης - εκποίησης περιουσιακών στοιχείων	✓	N	
12	Συμμετέχει σε μη κερδοσκοπική ή άλλη εταιρεία	✓	N	
13	Υπάρχουν στοιχεία υπολοίπων χρεωστών-οφειλετών	✓	N	

Πίνακας 46: Θέματα Διαχείρισης Περιουσίας

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις: Η διαχείριση της περιουσίας είναι αρμοδιότητας της Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών και εννοείται η παρακολούθηση της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας, χωρίς να έχει αντιμετωπισθεί συνολικά το θέμα της διαχείρισης όλης της πάγιας περιουσίας.

Διαδικασίες Βεβαίωσης Εσόδων				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Πότε ψηφίζεται ο προϋπολογισμός	✓	N	Στις προβλεπόμενες ημερομηνίες
2	Συντάσσεται τεχνικό πρόγραμμα - αν ΝΑΙ τότε	✓	N	Προηγείται της έγκρισης του προϋπολογισμού
3	Είναι μηχανογραφημένος	✓	N	
4	Γίνονται αναμορφώσεις στη διάρκεια του έτους-αριθμός αναμορφώσεων	✓	N	Περίπου 30
5	Πριν τη προμήθεια ενεργείται ΠΑΥ/ΑΑΥ	✓	N	
6	Παρακολουθούνται ξεχωριστά οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις των προηγούμενων ετών	✓	N	
7	Συντάσσεται κατάσταση υποχρεώσεων ΠΟΕ	✓	N	
8	Πραγματοποιούνται δαπάνες με πάγια προκαταβολή	✓	N	
9	Πραγματοποιούνται δαπάνες με εντάλματα προπληρωμής	✓	N	
10	Υποβάλλονται ταμειακοί απολογισμοί και οικονομικές καταστάσεις	✓	N	
11	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης σε θέματα προϋπολογισμού	✓	O	

Πίνακας 47: Διαδικασίες Βεβαίωσης Εσόδων

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Διαδικασίες Καταχώρισης Δαπανών				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Τα παραστατικά δαπάνης καταχωρούνται εμπρόθεσμα	✓	N	
2	Οι δαπάνες καταχωρούνται με βάση κριτήριο διάκρισης σε πάγια- αναλώσιμα-λοιπές δαπάνες	✓	N	
3	Υπάρχουν δαπάνες για τις οποίες δεν καταχωρούνται παραστατικά	✓	O	
4	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης σε θέματα καταχώρισης δαπανών	✓	O	

Πίνακας 48: Διαδικασίες Καταχώρισης Δαπανών
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Διαδικασίες Εκκαθάρισης – Ενταλματοποίηση				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Η ενταλματοποίηση των δαπανών γίνεται μηχανογραφικά	✓	N	
2	Η εκκαθάριση λαμβάνει υπόψη τις δεσμεύσεις δαπανών και την αντίστοιχη ύπαρξη επαρκών πιστώσεων	✓	N	
3	Η εκκαθάριση λαμβάνει υπόψη τυχόν παραγραφές υποχρεώσεων.	✓	N	
4	Γίνεται μερική ενταλματοποίηση δαπανών	✓	N	
5	Υφίσταται έλεγχος από Ελεγκτικό	✓	N	
6	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης σε θέματα εκκαθάρισης-νομιμοποίησης δαπανών	✓	O	

Πίνακας 49: Διαδικασίες Εκκαθάρισης - Ενταλματοποίησης
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Προσωπικό - Μισθοδοσία				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Πόσες μισθοδοτικές καταστάσεις εκδίδονται το μήνα και ανά ποιές κατηγορίες	✓	N	Περίπου 17, ανά κατηγορία σύμβασης μισθοδοτούμενων υπαλλήλων
2	Καταβάλλεται προκαταβολή	✓	N	
3	Οι πληρωμές γίνονται μέσω τραπεζής	✓	N	
4	Υπάρχουν τακτικές αποδοχές που εκδίδονται μεταχρονολογημένες	✓	O	
5	Γίνονται προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης	✓	N	Μόνο σε συμβασιούχους ΙΔΑΧ

Πίνακας 50: Προσωπικό - Μισθοδοσία
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις:

- Καλύπτονται οι βασικές λειτουργίες.
- Η προσπάθεια για μείωση των μισθολογικών καταστάσεων είναι συνεχής, διότι εξοικονομούνται εργατοώρες και αποφεύγονται λάθη.

Διαδικασίες Κρατήσεων - Αποδόσεων				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Εσωπροϋπολογιστική διαχείριση κρατήσεων	✓	N	
2	Αναλυτική ανάπτυξη στο προϋπολογισμό ή σε υποσύστημα κρατήσεων	✓	N	
3	Απόδοση με έκδοση εντάλματος	✓	N	
4	Αποδίδονται εμπρόθεσμα οι κρατήσεις	✓	N	
5	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης σε θέματα διαχείρισης κρατήσεων	✓	O	

Πίνακας 51: Διαδικασίες Κρατήσεων - Αποδόσεων

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις: Καλύπτονται οι βασικές λειτουργίες.

Διαδικασίες Βεβαίωσης Εσόδων				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Δημοτικά τέλη – Δημοτικοί φόροι.	✓	N	
2	Τόκοι καταθέσεων -	✓	N	
3	Πρόσοδοι από περιουσία	✓	N	
4	Έσοδα από άλλες δραστηριότητες	✓	N	
5	Η έκδοση των παραστατικών εσόδων γίνεται μηχανογραφικά	✓	N	
6	Υπάρχουν περιπτώσεις άσκησης προσφυγής για βεβαιώσεις εσόδων	✓	N	
7	Γίνονται διαγραφές εσόδων	✓	N	
8	Γίνονται παραγραφές εσόδων	✓	N	
9	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης σε θέματα εσόδων	✓	N	

Πίνακας 52: Διαδικασίες Βεβαίωσης Εσόδων

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις: Καλύπτονται οι βασικές λειτουργίες.

Ταμειακή Λειτουργία				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Τηρούνται τραπεζικοί λογαριασμοί- παρακολουθούνται αναλυτικά	✓	N	
2	Οι πληρωμές πραγματοποιούνται με έκδοση επιταγών-μετρητοίς-τραπεζικές εντολές	✓	N	Επιταγές και Τραπεζικές Εντολές
3	Η είσπραξη των εσόδων γίνεται με έκδοση γραμματίου είσπραξης	✓	N	
4	Γίνεται μερική εξόφληση ενταλμάτων	✓	O	
5	Γίνονται λογιστικές τακτοποιήσεις για εγγραφή τραπεζικών εξόδων και πιστωτικών τόκων	✓	N	
6	Υπάρχουν δάνεια-εάν ΝΑΙ υπάρχει υπεύθυνος διαχείρισης-παρακολουθούνται οι τόκοι	✓	N	
7	Η συμφωνία ταμείου-τραπεζικών λογαριασμών πραγματοποιείται καθημερινά ή εβδομαδιαία ή μηνιαία	✓	N	Καθημερινά
8	Παρακολουθούνται οι απαιτήσεις του Δήμου- λαμβάνονται μέτρα είσπραξης-υπάρχουν επισφαλείς χρεώσεις	✓	N	
9	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης σε θέματα ταμιακής διαχείρισης.	✓	O	

Πίνακας 53: Ταμειακή Λειτουργία
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Παρατηρήσεις: Καλύπτονται οι βασικές λειτουργίες.

Οργάνωση Αποθηκών				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Υπάρχουν αποθηκευτικοί χώροι	✓	N	
2	Αν ναι, φυλάσσονται επαρκώς	✓	N	
3	Υπάρχουν υπεύθυνοι αποθηκάριοι	✓	N	
4	Λειτουργεί μηχανογραφικά	✓	N	
5	Υπάρχει κωδικοποίηση ειδών	✓	N	
6	Τηρούνται διαδικασίες (έντυπα, χρεώσεις υλικών κα)	✓	N	
7	Γίνεται κάθε χρόνο απογραφή αποθεμάτων	✓	N	

Πίνακας 54: Οργάνωση Αποθηκών
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Παρατηρήσεις:

- Υπάρχουν αποθήκες και γίνεται οργανωμένη διαχείριση των υλικών.
- Όλες οι αποθήκες φυλάσσονται, είναι μηχανογραφημένες και η διαχείριση τους ελέγχεται από τους υπεύθυνους αποθηκάριους.

Ταμειακός Προγραμματισμός				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Σε τι ποσοστό εκτελείται ο προϋπολογισμός (ποσοστό εκτέλεσης)	✓	N	Σύμφωνα με τον απολογισμό του 2014 το ποσοστό εκτέλεσης του προϋπολογισμού όσον αφορά τα έξοδα(χωρίς το αποθεματικό τις προβλέψεις & τα δάνεια για τις απαλλοτριώσεις) είναι περίπου 74%. Όσον αφορά τα έσοδα(χωρίς το χρηματικό υπόλοιπο & τις εισπράξεις από δάνεια) είναι περίπου 71%
2	Που εμφανίζονται οι μεγαλύτερες αποκλίσεις. Στις δαπάνες για επενδύσεις η στις λειτουργικές δαπάνες	✓	N	Συνολικά στις επενδύσεις
3	Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις στα έσοδα που εντοπίζονται (τακτικά-έκτακτα-δάνεια-επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	✓	N	Στα έκτακτα έσοδα
4	Κάθε πότε ενημερώνεται η Ο.Ε και το Δ.Σ για την πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού και από ποιον.	✓	N	Στο τέλος κάθε τριμήνου από το αρμόδιο τμήμα
5	Κατά την παρουσίαση των απολογιστικών στοιχείων του προϋπολογισμού χρησιμοποιούνται κάποιοι δείκτες.	✓	N	
6	Προσδιορίζονται κατά την συζήτηση τα ουσιαστικά προβλήματα η γίνεται καθαρά για τυπικούς λόγους	✓	N	
7	Οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών παρακολουθούν τον προϋπολογισμό που πρέπει να εκτελέσουν	✓	N	
8	Η οικονομική υπηρεσία διαμορφώνει ταμειακό προγραμματισμό του έτους	✓	N	
9	Ο ταμειακός προγραμματισμός παρακολουθείται σε μηνιαία βάση	✓	N	Τακτικά
10	Η διοίκηση ενημερώνεται για την πορεία του ταμειακού προγράμματος του Δήμου.	✓	N	
11	Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης – εξειδίκευσης κάποιου ανθρώπου σε θέματα ταμειακού προγραμματισμού	✓	N	

Πίνακας 55: Ταμειακός Προγραμματισμός
 ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρακολούθηση Λογιστικών Δεδομένων				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Στηρίζεται η ενημέρωση του Δήμου στα δεδομένα της Γενικής Λογιστικής και εάν όχι γιατί	✓	N	
2	Ενημερώνεται η διοίκηση με ισοζύγιο και κάθε πότε	✓	N	Τακτικά
3	Αξιοποιούνται οι δυνατότητες της πληροφορικής για την εξαγωγή οικονομικής πληροφορίας	✓	N	

Πίνακας 56: Παρακολούθηση Λογιστικών Δεδομένων
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Νόμιμες Διαδικασίες				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Κοινοποιούνται από το δικαστικό αποφάσεις που επηρεάζουν τη περιουσία του Δήμου	✓	N	
2	Οι αποφάσεις αυτές εξετάζονται από την οικονομική διεύθυνση	✓	N	
3	Εγγράφονται λογιστικά οι υποχρεώσεις ή οι απαιτήσεις αυτές	✓	N	

Πίνακας 57: Νόμιμες Διαδικασίες
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις:

- Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις παρακολουθούνται τακτικά τα οικονομικά δεδομένα του προϋπολογισμού από τα όργανα διοίκησης ή τουλάχιστον συνεργάζονται στο τομέα αυτό με τους υπεύθυνους παρακολούθησης του προϋπολογισμού.
- Προκύπτει πως, η Διπλογραφική Λογιστική αξιοποιείται σε ικανοποιητικό βαθμό από τη διοίκηση του Δήμου, στη παρακολούθηση των οικονομικών του.

Μηχανογράφηση:				
Επίπεδο μηχανογράφησης-παραμετροποίησης (περιγραφή των τομέων που είναι μηχανογραφημένοι)				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Διαχείριση προϋπολογισμού	✓	N	
2	Διαχείριση προμηθειών-παραστατικών	✓	N	
3	Διαχείριση ενταλμάτων	✓	N	
4	Διαχείριση ενταλμάτων προπληρωμής	✓	N	
5	Διαχείριση παγίας προκαταβολής	✓	N	
6	Διαχείριση εσόδων	✓	N	
7	Γενική Λογιστική	✓	N	
8	Διαχείριση παγίων	✓	N	
9	Ταμιακή διαχείριση εισπράξεων	✓	N	
10	Ταμιακή διαχείριση πληρωμών	✓	N	
11	Διαχείριση επιταγών	✓	N	
12	Διαχείριση κρατήσεων	✓	N	
13	Διαχείριση υλικών	✓	N	
14	Διαχείριση μισθοδοσίας	✓	N	
15	Διαχείριση έργων – επιχορηγήσεων	✓	N	Πρόβλεψη για βελτίωση του συστήματος
16	Η εφαρμογή λειτουργεί on –line ή off line	✓	N	On line

Πίνακας 58: Περιγραφή τομέων με μηχανογράφηση

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις: Η πληροφορική αξιοποιείται στη λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών.

Τήρηση Βιβλίων				
α/α	Θέμα	Εξέταση	N/O/M (Ναι-Όχι-Μερ)	Παρατηρήσεις
1	Υπάρχει υπεύθυνος τήρησης των βιβλίων	✓	N	Από το αρμόδιο τμήμα
2	Τα βιβλία τηρούνται μόνο μηχανογραφικά	✓	N	
3	Τηρείται ημερολόγιο Γενικής Λογιστικής	✓	N	
4	Τηρείται ισοζύγιο	✓	N	
5	Τηρείται μητρώο παγίων	✓	N	

Πίνακας 59: Τήρηση Βιβλίων

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις: Τα βιβλία του Δήμου τηρούνται από τις υπηρεσίες.

2.5.5. Οικονομική Ανάλυση Δήμου Περιστερίου

Η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών του Δήμου βασίστηκε:

- ❖ Στους οικονομικούς απολογισμούς των ετών 2013 και 2014, αλλά και σε δεδομένα της Οικονομικής Υπηρεσίας
- ❖ Στις οικονομικές καταστάσεις των χρήσεων 2013-2014.
- ❖ Παράλληλα αξιοποιήθηκαν οι επισημάνσεις και εκτιμήσεις της Οικονομικής Υπηρεσίας.

Στους απολογισμούς εσόδων – εξόδων καταγράφονται τα οικονομικά στοιχεία που αφορούν τις προτεραιότητες και επιλογές της Δημοτικής Αρχής, την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Δήμου και γενικά τις δραστηριότητες του.

Τα συγκεκριμένα οικονομικά έτη παρουσιάζουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

1. Είναι η αρχή της νέας χρηματοδοτικής περιόδου και ο Δήμος θα πρέπει να προετοιμαστεί ώστε να είναι έτοιμος να διεκδικήσει χρηματοδοτήσεις, μόλις ανακοινωθούν οι προσκλήσεις.
2. Είναι το τέλος της προηγούμενης χρηματοδοτικής περιόδου και τα Επιχειρησιακά Πρόγραμμα που αφορούν τον Δήμο βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης, παρά τις δύσκολες οικονομικές συγκυρίες (κατασκευή βρεφονηπιακού σταθμού, βιοκλιματικός σχεδιασμός Χωράφας κ.λ.π.).
3. Έχει ξεκινήσει η εφαρμογή του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ (διπλογραφικό λογιστικό σύστημα) με την σύνταξη πρώτον απογραφής και ισολογισμού με ημερομηνία έναρξης το 2000 και στη συνέχεια των οικονομικών καταστάσεων μέχρι και το 2014. Επίσης η μηχανοργάνωση του Δήμου, με βάση το σχετικό πρόγραμμα εγκεκριμένο από το ΥΠΕΣΔΔΑ, έχει ολοκληρωθεί και συνεχώς βελτιώνεται.

Στη συνέχεια αναλύονται όλες οι κατηγορίες και υποκατηγορίες εσόδων - εξόδων από τους ταμιακούς απολογιστικούς πίνακες και ακολουθεί μία σειρά χρηματοοικονομικών αριθμοδεικτών και πινάκων με τους οποίους επιχειρείται η ανάλυση και αξιολόγηση των οικονομικών του Δήμου. Όλα τα ποσά είναι σε ευρώ και σε πολλές περιπτώσεις έχουν στρογγυλευθεί τα δεκαδικά.

Για εποπτικούς λόγους παρουσιάζονται, με βάση την κωδικοποίηση του προϋπολογισμού των ΟΤΑ, όλες οι κατηγορίες και υποκατηγορίες εσόδων - εξόδων.

Κωδ.	ΚΩΔΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ ΟΤΑ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ & ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ (Κ.Α.Π.)

Κωδ.	ΚΩΔΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ ΟΤΑ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ & ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
12	ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
14	ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.) ΠΟΥ ΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
21	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε.
22	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε.
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ
32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ
51	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
6	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΧΡΗΣΗΣ
60	ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
61	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ & ΤΡΙΤΩΝ
62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ
63	ΦΟΡΟΙ ΤΕΛΗ
64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ
66	Δαπάνες Προμήθειας Αναλωσίμων
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις σε τρίτους
68	Λοιπά έξοδα
7	ΕΠΕΝΔΥΣΔΕΙΣ
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων
73	Έργα
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και Ειδικές δαπάνες
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)
82	Λοιπές αποδόσεις
85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. εντός του οικονομικού έτους
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ
	ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
00	ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
15	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
20	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ

Κωδ.	ΚΩΔΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ ΟΤΑ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ & ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
25	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΡΔΕΥΣΗΣ - ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
30	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
35	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
40	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
45	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
70	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
60	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΠΔΕ)
61	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΠΔΕ)
62	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΠΔΕ)
63	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ - ΑΡΔΕΥΣΗΣ – ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΠΔΕ)
64	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΠΔΕ)
69	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΠΔΕ)

Πίνακας 60: Κωδική Κατάταξη Εσόδων Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

2.5.6. Έσοδα

Ο πίνακας παρουσιάζει συγκεντρωτικά απολογιστικά στοιχεία των εσόδων των ετών 2013 έως 2014.

Κωδικός εσόδου	Περιγραφή εσόδου	2013		2014	
		Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα	Βεβαιωθέντα	Εισπραχθέντα
011	Μισθώματα	44.964	36.176	89.025	69.220
012	Έσοδα από εκμ/ση εδάφους - υπεδάφους	291.660	212.297	125.933	123.933
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	23.356	23.356	82.291	82.291
031	Καθαριότητα	12.581.455	12.567.793	12.575.654	12.201.591
034	αποχέτευση	80.199	34.919	41.531	13.115
041	Έσοδα νεκροταφείου	1.011.541	978.567	996.650	950.650
044	ΤΑΠ	1.876.624	1.876.624	1.785.935	1.749.347
045	τέλος ακαθαρίστων	125.769	125.769	147.960	147.960
046	Λοιπά τέλη - και δικαιώματα	426.121	329.176	512.496	335.107
047	Δυνητικά τέλη και δικαιώματα	11.550	11.550	11.585	11.585
05	Φόροι-εισφορές	1.757.634	1.757.634	1.582.012	1.582.012
0611	ΚΑΠ	14.781.969	14.781.969	14.497.332	14.497.332
0612-0619	Λοιποί ΚΑΠ	924.022	924.022	947.626	947.626
07	Λοιπά τακτικά	498.007	498.007	395.592	395.592
11	Έσοδα από εκποίηση	17.320	17.320	16.607	16.608
12	έκτακτες λειτουργικές επιχορηγήσεις	3.343.268	3.343.268	3.996.382	3.996.382
131	Θεσμοθετημένες επενδυτικές επιχορηγήσεις (ΣΑΤΑ κλπ)	1.986.620	1.986.620	1.544.110	1.544.110
132	Λοιπές επιχορηγήσεις για επενδύσεις	2.653.233	2.653.233	3.962.159	3.962.159
14	Δωρεές - κληρονομίες	3.598	3.598	0	0
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	754.173	399.954	644.883	357.099
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	152.298	148.804	145.631	144.062
211	ΠΟΕ τακτικά (πρωτοβευαιούμενα)	994.094	153.457	378.122	148.693
221	ΠΟΕ έκτακτα (πρωτοβευαιούμενα)	98.121	98.121	68.587	68.587
31	Δάνεια	0	0	0	0
321	εισπρακτέα υπόλοιπα τακτικά	8.893.633	329.905	9.539.429	300.732
322	εισπρακτέα υπόλοιπα έκτακτα	3.054.137	61.783	3.317.134	60.802
41	εισπράξεις υπερ δημοσίου & τρίτων	6.604.271	6.603.623	6.340.513	6.339.389
42	επιστροφές χρημάτων	121.275	120.744	104.335	103.803
51	χρηματικό υπόλοιπο	2.729.075	2.729.075	3.017.507	3.017.507
	Σύνολα	65.839.986	52.807.366	66.867.021	53.167.293

Πίνακας 61: Απολογισμός Εσόδων 2013-2014

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

* Έχει γίνει στρογγυλοποίηση δεκαδικών στην πλησιέστερη μονάδα

Αναλογία εσόδου επί των συνολικών εσόδων

Κωδικός εσόδου	Περιγραφή εσόδου	2013		2014	
		Βεβαιωθέντα %	Εισπραχθέντα %	Βεβαιωθέντα %	Εισπραχθέντα %
011	Μισθώματα	0,07	0,07	0,13	0,13
012	Έσοδα από εκμ/ση εδάφους - υπεδάφους	0,44	0,40	0,19	0,23
02	Έσοδα από κινητή περιουσία	0,04	0,04	0,12	0,15
031	Καθαριότητα	19,11	23,80	18,81	22,95
034	αποχέτευση	0,12	0,07	0,06	0,02
041	Έσοδα νεκροταφείου	1,54	1,85	1,49	1,79
044	ΤΑΠ	2,85	3,55	2,67	3,29
045	τέλος ακαθαρίστων	0,19	0,24	0,22	0,28
046	Λοιπά τέλη - και δικαιώματα	0,65	0,62	0,77	0,63
047	Δυσνητικά τέλη και δικαιώματα	0,02	0,02	0,02	0,02
05	Φόροι-εισφορές	2,67	3,33	2,37	2,98
0611	ΚΑΠ	22,45	27,99	21,68	27,27
0612-0619	Λοιποί ΚΑΠ	1,40	1,75	1,42	1,78
07	Λοιπά τακτικά	0,76	0,94	0,59	0,74
11	Εσοδα από εκποίηση	0,03	0,03	0,02	0,03
12	έκτακτες λειτουργικές επιχορηγήσεις	5,08	6,33	5,98	7,52
131	Θεσμοθετημένες επενδυτικές επιχορηγήσεις (ΣΑΤΑ κλπ)	3,02	3,76	2,31	2,90
132	Λοιπές επιχορηγήσεις για επενδύσεις	4,03	5,02	5,93	7,45
14	Δωρεές - κληρονομίες	0,01	0,01	0,00	0,00
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - παράβολα	1,15	0,76	0,96	0,67
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,23	0,28	0,22	0,27
211	ΠΟΕ τακτικά (πρωτοβεβαιούμενα)	1,51	0,29	0,57	0,28
221	ΠΟΕ έκτακτα (πρωτοβεβαιούμενα)	0,15	0,19	0,10	0,13
31	Δάνεια	0,00	0,00	0,00	0,00
321	εισπρακτέα υπόλοιπα τακτικά	13,51	0,62	14,27	0,57
322	εισπρακτέα υπόλοιπα έκτακτα	4,64	0,12	4,96	0,11
41	εισπράξεις υπέρ δημοσίου & τρίτων	10,03	12,51	9,48	11,92
42	επιστροφές χρημάτων	0,18	0,23	0,16	0,20
51	χρηματικό υπόλοιπο	4,15	5,17	4,51	5,68
	Σύνολα	100,00	100,00	100,00	100,00

Πίνακας 62: Αναλογία εσόδου επί των συνολικών εσόδων

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Ταξινόμηση εσόδων (εισπραχθέντων) με βάση την αναλογία τους στα συνολικά έσοδα. Το ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας εσόδων στα συνολικά έσοδα του Δήμου αποτελεί αφενός μεν ένδειξη των προσπαθειών που καταβάλει, αφετέρου δε περιγράφει το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούνται οι οικονομικές του δυνατότητες.

Αναλύοντας τον πίνακα «**ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ**», προκύπτουν τα εξής:

1. Οι κατηγορίες 0611 ΚΑΠ, 0612-0619 Λοιποί ΚΑΠ και ειδικές επιχορηγήσεις για αρμοδιότητες που έχουν μεταφερθεί στους ΟΤΑ - αποτελούν μεγάλο τμήμα των συνολικών εσόδων (περίπου 28% για τα έτη 2013-2014).
Οι επιχορηγήσεις αυτές καταβάλλονται κάθε χρόνο, συνήθως με συστήματα κατανομής που έχει εκπονήσει η ΚΕΔΚΕ (Κ.Α.Π., λειτουργικές δαπάνες σχολείων, παιδικοί σταθμοί κλπ).
Οι επιχορηγήσεις για τις αρμοδιότητες που έχουν μεταφερθεί στους ΟΤΑ, δεν καλύπτουν πλέον το κόστος άσκησης ούτε τις φυσιολογικές αυξήσεις.
2. Τα έσοδα από τέλη και δικαιώματα κυμαίνονται στο επίπεδο 27% & 26% περίπου για τα έτη 2013-2014. Τα τέλη καθαριότητας αποτελούν γύρω στο 90% περίπου της κατηγορίας αυτής. Είναι σαφές ότι η γενικότερη οικονομική κατάσταση της περιοχής και η φοροδοτική ικανότητα των τοπικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών δεν διευκολύνουν την άντληση τοπικών εσόδων. Χαμηλά επίσης είναι τα έσοδα από την ακίνητη περιουσία του Δήμου (κάτω από το 1%).
3. Η αναλογία των εσόδων από παρελθόντα οικονομικά έτη (Π.Ο.Ε.) στα συνολικά έσοδα είναι χαμηλή και ανέρχεται σε ποσοστό κάτω από 1,5% στο 2013 & 2014. Υπάρχει ισχυρή πίεση για μεγαλύτερη αύξηση.
4. Όσον αφορά τα έκτακτα έσοδα, αυτά αποτελούν κατά Μ.Ο. το 17% περίπου των συνολικών εσόδων μέσα στην διετία 2013-2014 ενώ δεν υπάρχουν έσοδα από δάνεια στην ίδια διετία.

Αξιολόγηση των εσόδων

Στη προσπάθεια να εκτιμηθούν τα επιμέρους έσοδα πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση του επιπέδου των εσόδων, βάσει της γνώμης των υπηρεσιών του Δήμου για αυτά. Από την αξιολόγηση προέκυψαν τα εξής:

α/α	ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	N/O/M	ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗ-ΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ (0 δεν προκύπτουν έσοδα αν και υπάρχει η δυνατότητα- 1 χαμηλό επίπεδο εσόδων- 2 μέτριο- 3 υψηλό)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	0111-ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3	
2	0114-ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3	
3	0115-ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	2	

ΓΙΑ ΤΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ				
4	0121-ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΣΤΕΓΑΣΤΡΑ ΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
5	021-ΕΣΟΔΑ ΤΟΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
6	0311-ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
7	032-034-ΤΕΛΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ-ΑΡΔΕΥΣΗΣ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
8	041-ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
9	0434-ΤΕΛΟΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ-ΤΕΥΧΩΝ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
10	0441-ΤΕΛΟΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
11	0451-ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
12	0452-ΤΕΛΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
13	0461-ΤΕΛΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (αφορά και 0122-εμποροπαν-παζάρια-λαϊκές)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
14	0462-ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ-ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ(αφορά και δαπάνες αφαίρεσης παράνομων πινακίδων 1612)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
15	0468-ΤΕΛΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
16	047-ΔΥΝΗΤΙΚΑ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
17	0511-ΦΟΡΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
18	0512-ΦΟΡΟΣ ΖΥΘΟΥ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
19	0521-ΕΙΣΦΟΡΑ ΣΕ ΧΡΗΜΑ ΛΟΓΩ ΕΝΤΑΞΗΣ Ή ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
20	0522-ΕΙΣΦΟΡΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΓΗΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
21	0523-ΕΙΣΦΟΡΑ 40%ή 70% ΤΟΥ ΚΗ/1947 ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
22	0611-ΚΑΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
23	0614-ΚΑΠ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
24	0615-ΚΑΠ ΓΙΑ ΤΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΟΥΣ ΤΡΟΧΟΝΟΜΟΥΣ (Ν.2817/00 π.14,περ.44)	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1

25	0713-ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
26	0715-ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Δ'	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
27	0716-ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΑΔΕΙΩΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
28	0719-ΤΕΛΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΑΙΓΝΙΩΝ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	0
29	1115-ΠΡΟΣΚΥΡΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
30	1311-ΣΑΤΑ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
31	1313-ΘΗΣΕΑΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	2
32	1321-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΕΠ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
33	1326-ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
34	1411-ΠΡΟΪΟΝ ΔΩΡΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	0
35	1511-ΠΡΟΣΔΥΣΕΙΣ ΕΚΠΡΟΘΕΣΜΗΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΧΡΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
36	1512-ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΚΟΚ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
37	1513-ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
38	1514-ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	0
39	1519-ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΣΚΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
40	1519-ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
41	1519-ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
42	152Χ-ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
43	152Χ-ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΤΕΛΕΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΑΜΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3
44	1522-ΠΑΡΑΒΟΛΑ ΤΜΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΧΡΕΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	0
45	1613-ΕΣΟΔΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ ΕΓΚΑΤΑΛΕΛΕΙΜΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	0
46	1614-ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
47	1615-ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΛΟΓΩ ΠΡΟΣΚΥΡΩΣΗΣ Ή ΡΥΜΟΤΟΜΗΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	1
48	31-ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ-ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	3

Πίνακας 63: Αξιολόγηση Επιπέδου Εσόδων
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Παρατηρήσεις:

- Το επίπεδο αξιοποίησης ίδιων πηγών εσόδων είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο. Σε ορισμένους τομείς εμφανίζεται καθυστέρηση, όπως παρουσιάζεται στο προηγούμενο πίνακα.
- Η εργασία που απαιτείται να γίνει είναι η παραπέρα διερεύνηση των εσόδων και η αναζήτηση ίδιων πόρων.
- Γενικότερα το επίπεδο των εσόδων αξιολογείται, από τις υπηρεσίες, ικανοποιητικό αλλά υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης σε ορισμένες κατηγορίες εσόδων.

Πηγές χρηματοδότησης για έργα:

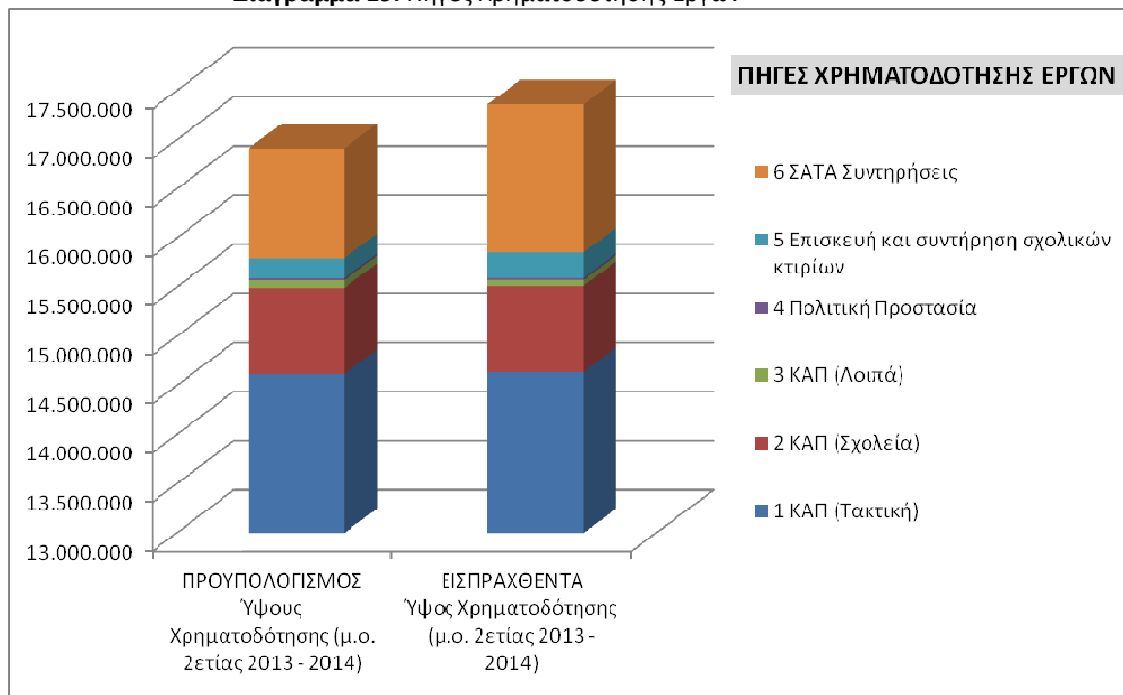
Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τις πηγές χρηματοδότησης για τις αντίστοιχες επενδύσεις των 2 τελευταίων ετών:

A/A	Φορέας Χρηματοδότησης	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ύψους Χρηματοδότησης (μ.ο. 2ετίας 2013 - 2014)	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ Ύψος Χρηματοδότησης (μ.ο. 2ετίας 2013 - 2014)	Προορισμός Χρηματοδοτήσεων (αναλυτικά: Έργα - Δραστηριότητες)
1	ΚΑΠ (Τακτική)	14.618.227	14.639.650	Κάλυψη γενικών αναγκών
2	ΚΑΠ (Σχολεία)	875.634	875.886	Κάλυψη λειτ. αναγκών σχολείων
3	ΚΑΠ (Λοιπά)	78.662	59.938	Καταβολή αποζ.σχολικών τροχονόμων
4	Πολιτική Προστασία	21.600	21.600	Δαπάνες Πολ. Προστασίας
5	Επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων	202.210	258.500	Έσοδα για απισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων
6	ΣΑΤΑ Συντηρήσεις	1.117.940	1.506.865	Επιχορ/σεις για επενδυτικές δαπάνες

Πίνακας 64: Πηγές χρηματοδότησης έργων (Τα ποσά αφορούν τον Μ.Ο. της διετίας 2013 & 2014)

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Διάγραμμα 19: Πηγές Χρηματοδότησης Έργων



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Όπως φαίνεται και στο παραπάνω γράφημα οι βασικότερες πηγές χρηματοδότησης του Δήμου για έργα προέρχονται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), καθώς και από την ΣΑΤΑ.

2.5.7. Έξοδα - Δαπάνες

Στην συγκεκριμένη ενότητα αναλύονται και συγκρίνονται, με τη μορφή πινάκων – γραφημάτων, τα έξοδα (δαπάνες) του Δήμου για τη διετία 2013-2014.

Τα εν λόγω στοιχεία έχουν αντληθεί από τα προβλεπόμενα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία, όπως αυτά καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις, που διέπουν τους ΟΤΑ α΄ βαθμού και συγκεκριμένα από το σύστημα της δημόσιας λογιστικής.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί (έξοδα ανά υπηρεσία) και του γραφήματός του, καταγράφονται οι μεταβολές των εξόδων του Δήμου ανά υπηρεσία του Δήμου στην διετία 2013-2014, καθώς και οι υπηρεσίες με το κόστος το οποίο συγκεντρώνουν.

Αυτό το οποίο παρατηρούμε από τη παράθεση των στοιχείων κόστους του συγκεκριμένου πίνακα είναι η αύξηση των πληρωτέων δαπανών στις γενικές υπηρεσίες του Δήμου σε ποσοστό που αγγίζει το 67% για την διετία από το 2013 στο 2014. Η αύξηση αυτή δεν οφείλεται αμιγώς στην αύξηση των δαπανών της εν λόγω υπηρεσίας αλλά στην τροποποίηση των κωδικών σύνταξης (ΚΑ) του προϋπολογισμού. Παράλληλα βλέπουμε μία βελτίωση (συγκράτηση) των στοιχείων

κόστους στις οικονομικές/διοικητικές υπηρεσίες, στις υπηρεσίες καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού, καθώς και στα έξοδα προηγούμενων χρήσεων (ΠΟΕ), για την διετία 2013-2014, με ποσοστά μεταβολής(μείωσης) 30% , 29% , 15 % αντίστοιχα.

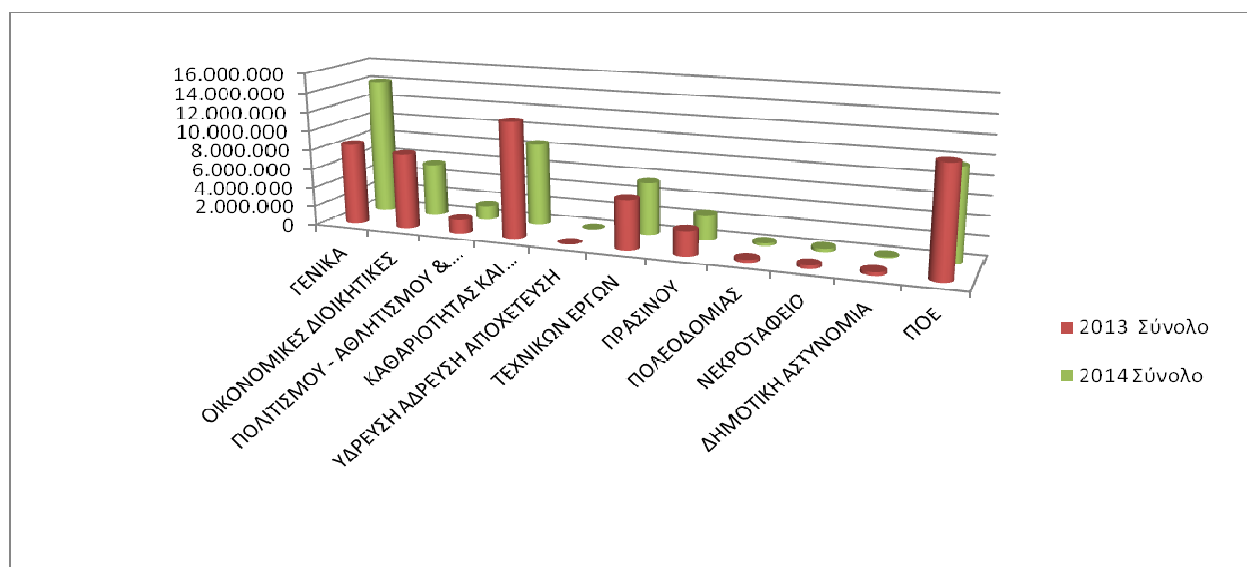
Σαν σύνολο τα έξοδα όλων των υπηρεσιών του Δήμου μειώθηκαν στο 2014 από το 2013 σε ποσοστό περίπου 3,3%.

Κωδικός	Έξοδα ανά υπηρεσία	2013 Σύνολο	2014 Σύνολο	Ρυθμός Μεταβολής 2013/2014
00	ΓΕΝΙΚΑ	8.491.630	14.147.375	0,67
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ	7.853.698	5.511.880	-0,30
15	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	1.482.511	1.434.324	-0,03
20	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	12.080.274	8.614.876	-0,29
25	ΥΔΡΕΥΣΗ ΑΔΡΕΥΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	0	0	0,00
30	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	5.121.284	5.485.446	0,07
35	ΠΡΑΣΙΝΟΥ	2.565.399	2.621.478	0,02
40	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	299.310	274.297	-0,08
45	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	356.839	336.603	-0,06
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	322.041	114.421	-0,64
80	ΠΟΕ	11.216.873	9.581.250	-0,15
	ΣΥΝΟΛΟ	49.789.859	48.121.950	

Πίνακας 65: Έξοδα ανά υπηρεσία

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Διάγραμμα 20: Έξοδα των υπηρεσιών



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

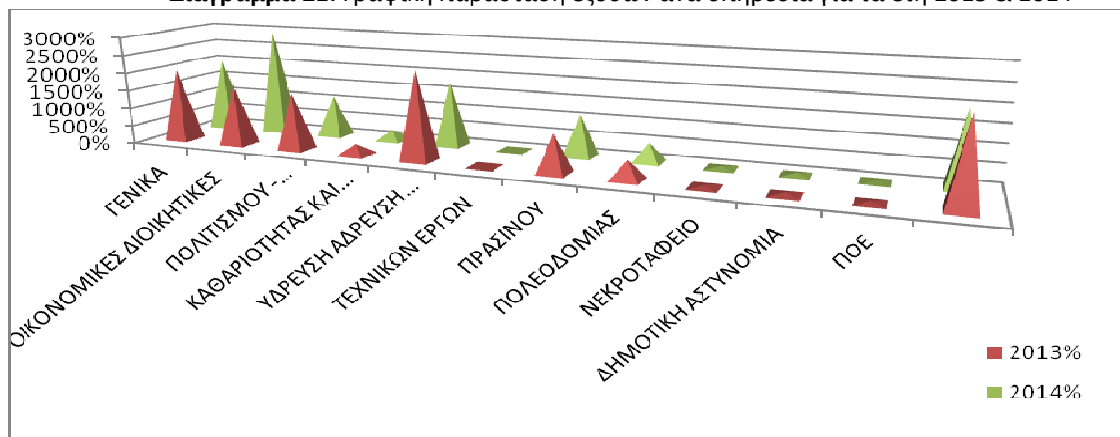
Ο κατωτέρω πίνακας (όπως αποτυπώνεται και στο γράφημα), παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των εξόδων της κάθε υπηρεσίας στα συνολικά έξοδα του Δήμου, αντίστοιχα για τα έτη 2013 & 2014.

Πίνακας 66: Συμμετοχή των εξόδων ανά υπηρεσία στα συνολικά έξοδα σε %.

Κωδικός	Έξοδα ανά υπηρεσία	2013	2014
0	ΓΕΝΙΚΑ	17,05	29,40
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ	15,77	11,45
15	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	2,98	2,98
20	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	24,26	17,90
25	ΥΔΡΕΥΣΗ ΑΔΡΕΥΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	0,00	0,00
30	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	10,29	11,40
35	ΠΡΑΣΙΝΟΥ	5,15	5,45
40	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	0,60	0,57
45	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	0,72	0,70
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	0,65	0,24
80	ΠΟΕ	22,53	19,91
	ΣΥΝΟΛΟ	100,00	100,00

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Διάγραμμα 21: Γραφική παράσταση εξόδων ανά υπηρεσία για τα έτη 2013 & 2014



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Από την μελέτη των παραπάνω πινάκων και των αντίστοιχων γραφημάτων τους μπορούμε να συμπεράνουμε ότι:

1. Το 2013 & 2014 τέσσερις υπηρεσίες (Γενικές, Οικονομικές-Διοικητικές, Καθαριότητα-Ηλε/σμού, Τεχνικά έργα και Πράσινο) καθώς και η κατηγορία-ομάδα 80 (ΠΟΕ) απορρόφησαν το 89,91% & 90,06 των συνολικών εξόδων αντίστοιχα. Οι υπόλοιπες υπηρεσίες απορρόφησαν το 10,09% & 9,94% των συνολικών εξόδων αντίστοιχα στα δύο έτη.

2. Οι Γενικές Υπ/σίες, τα τεχνικά έργα και η υπηρεσία πρασίνου παρουσιάζουν αύξηση εξόδων συνολικά 13,5% περίπου από το 2013 στο 2014 ενώ οι οικονομικές υπηρεσίες η υπηρεσία καθαριότητας και ηλεκ/μου, πολεοδομίας, νεκροταφείου δημοτικής αστυνομίας και ΠΟΕ παρουσιάζουν μείωση εξόδων σε ποσοστό 13,5% περίπου το 2014 σε σχέση με το 2013.
3. Οι ανταποδοτικές υπηρεσίες, Καθαριότητα - Ηλεκτροφωτισμός, συμμετείχαν στην διαμόρφωση των συνολικών εξόδων του Δήμου σε ποσοστό 24,26% περίπου το 2013 και 17,90% περίπου για το 2014.
4. Οι τεχνικές υπηρεσίες εμφανίζουν συμμετοχή στα συνολικά έξοδα του Δήμου 10,29% και 11,40% των συνολικών δαπανών για τα έτη 2013 και 2014 αντίστοιχα.
5. Ο Δήμος Περιστερίου μέσω των λειτουργικών επιχορηγήσεων (ΚΑΠ και έκτακτες λειτουργικές) καλύπτει χονδρικά μέρος (των λειτουργικών του δαπανών ενώ οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες καλύπτονται από τους ίδιους πόρους. Τα ανταποδοτικά τέλη καλύπτουν τις ανταποδοτικές δαπάνες.

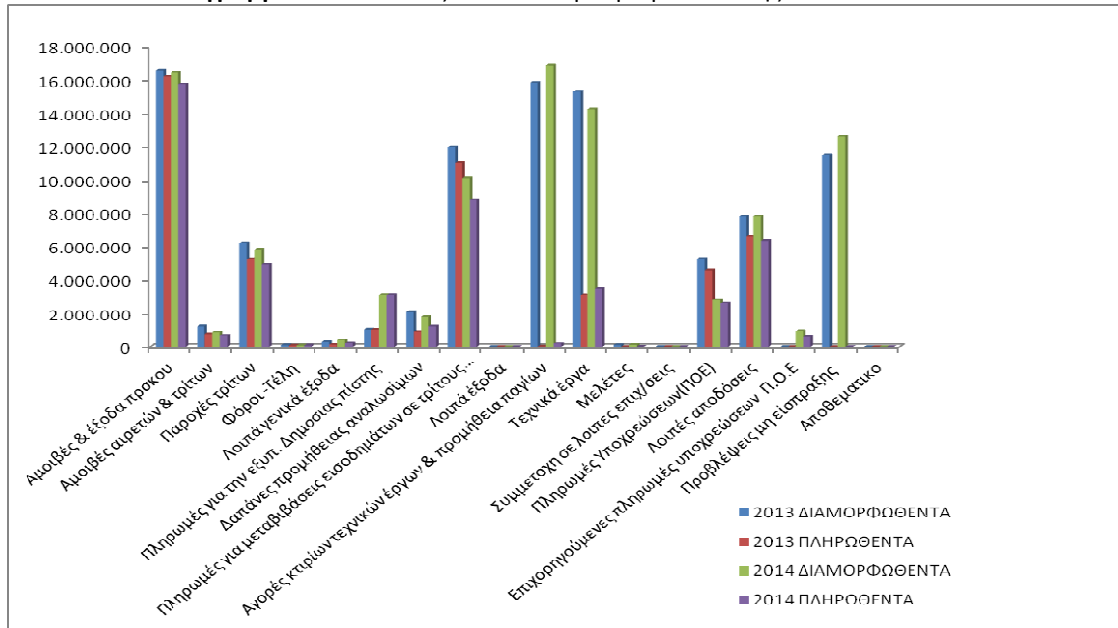
Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται κατάσταση εξόδων ανά προορισμό δαπάνης των 2 τελευταίων χρήσεων (2013-2014). Τα ποσά αφορούν τα προϋπολογισθέντα (στήλη ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΝΤΑ), και τα πληρωθέντα έξοδα όπως έχουν καταγραφεί και λογιστικοποιηθεί στα σχετικά βιβλία του Δήμου.

Πίνακας 67: Πίνακας Εξόδων ανά προορισμό δαπάνης ετών 2013-2014

Κωδικός εσόδου	Περιγραφή εσόδου	2013		2014	
		ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	16.582.510	16.179.289	16.456.184	15.730.299
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	1.244.149	777.909	879.221	689.993
62	Παροχές τρίτων	6.222.519	5.251.358	5.839.747	4.940.851
63	Φόροι -Τέλη	86.080	70.208	76.550	74.908
64	Λοιπά γενικά έξοδα	286.901	123.464	393.221	213.966
65	Πληρωμές για την εξυπ. Δημόσιας πίστης	1.034.745	1.033.227	3.143.934	3.143.787
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	2.098.595	909.756	1.810.688	1.237.601
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Επιχορηγήσεις)	11.960.529	11.067.684	10.123.950	8.810.092
68	Λοιπά έξοδα	1.000	0	1.000	0
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων & προμήθεια παγίων	15.823.176	23.285	16.868.395	188.858
73	Τεχνικά έργα	15.310.822	3.136.170	14.232.898	3.495.461
74	Μελέτες	94.300	637	107.089	14.883
75	Συμμετοχή σε λοιπές επιχ/σεις	0	0	0	0
81	Πληρωμές Υποχρεώσεων(ΠΟΕ)	5.262.524	4.607.997	2.801.889	2.607.698
82	Λοιπές αποδόσεις	7.819.000	6.608.875	7.817.000	6.344.568
83	Επιχορηγούμενες πληρωμές υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0	0	954.639	628.984
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	11.500.000	0	12.620.649	0
9	Αποθεματικό	3.076	0	14	0
		95.329.926	49.789.859	94.127.068	48.121.949

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Διάγραμμα 22: Πίνακα Εξόδων ανά προορισμό δαπάνης ετών 2013-2014



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

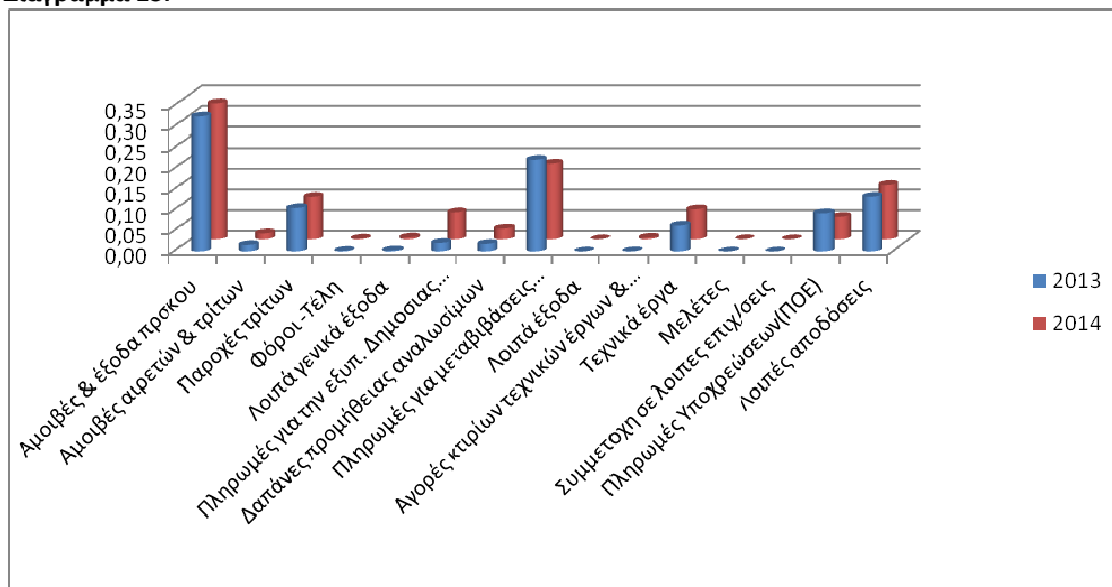
Στον παρακάτω πίνακα (όπως και στο γράφημά του) βλέπουμε την ποσοστιαία αναλογία της κάθε κατά προορισμό δαπάνης επί του συνόλου των δαπανών στο αντίστοιχο έτος.

Πίνακας 68: Δαπάνες κατά % σε σχέση με το συνολικό μέγεθος των δαπανών του Δήμου

Κωδικός εσόδου		2013	2014
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	0,32	0,33
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	0,02	0,01
62	Παροχές τρίτων	0,11	0,10
63	Φόροι - Τέλη	0,00	0,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	0,00	0,00
65	Πληρωμές για την εξυπ. Δημόσιας Πίστης	0,02	0,07
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	0,02	0,03
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Επιχορηγήσεις)	0,22	0,18
68	Λοιπά έξοδα	0,00	0,00
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων & προμήθεια παγίων	0,00	0,00
73	Τεχνικά έργα	0,06	0,07
74	Μελέτες	0,00	0,00
75	Συμμετοχή σε λοιπές επιχ/σεις	0,00	0,00
81	Πληρωμές Υποχρεώσεων(ΠΟΕ)	0,09	0,05
82	Λοιπές αποδόσεις	0,13	0,13
		1,00	1,00

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Διάγραμμα 23:



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Από την παράθεση των ανωτέρω δύο πινάκων παρατηρούμε ότι οι μεγαλύτερες δαπάνες εμφανίζονται σε αμοιβές και έξοδα پرسκου, παροχές τρίτων, πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (αφορά κυρίως επιχορηγήσεις στα νομικά πρόσωπα του Δήμου), με ποσοστά συμμετοχής 32%, 10%, 20% αντίστοιχα, κατά μέσο όρο την διετία. Οι υπόλοιπες δαπάνες κυμαίνονται σε ποσοστά μικρότερα του 10%.

Στους δύο επόμενους πίνακες παρατίθενται, συγκριτικά για τις δύο χρήσεις 2013,2014, στον μεν πρώτο οι πραγματικές δαπάνες αναλυτικά (τιμολογηθέντα) και στην διπλανή στήλη παρατίθεται η πληρωμή τους (πληρωθέντα). Ενώ στον δεύτερο πίνακα εμφανίζονται σε ποσοστιαία ανάλυση οι πληρωμές των τιμολογημένων δαπανών.

Το συμπέρασμα το οποίο μπορεί να εξαχθεί από την μελέτη αυτού του τρόπου παρουσίασης των δαπανών, έχει να κάνει με την ικανότητα του Δήμου να αποπληρώνει τις δαπάνες με τις οποίες έχει επιβαρυνθεί πραγματικά.

Πίνακας 69: Πραγματικές Δαπάνες 2013-2014

Κωδικός εσόδου	Περιγραφή εσόδου	2013		2014	
		ΤΙΜΟΛΟΓΗΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΤΙΜΟΛΟΓΗΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	16.367.334	16.179.289	15.869.351	15.730.299
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	824.856	777.909	744.933	689.993
62	Παροχές τρίτων	5.685.369	5.251.358	5.524.514	4.940.851
63	Φόροι -Τέλη	70.208	70.208	74.908	74.908
64	Λοιπά γενικά έξοδα	135.556	123.464	281.200	213.966
65	Πληρωμές για την εξυπ. Δημόσιας πίστης	1.033.227	1.033.227	3.143.787	3.143.787
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	1.349.401	909.756	1.445.160	1.237.601
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Επιχορηγήσεις)	11.718.484	11.067.684	9.101.742	8.810.092
68	Λοιπά έξοδα	0	0	0	0
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων & προμήθεια παγίων	119.544	23.285	372.397	188.858
73	Τεχνικά έργα	3.658.243	3.136.170	3.902.206	3.495.461
74	Μελέτες	637	637	14.883	14.883
75	Συμμετοχή σε λοιπές επιχ/σεις	0	0	0	0
81	Πληρωμές Υποχρεώσεων(ΠΟΕ)	5.202.924	4.607.997	2.796.388	2.607.698
82	Λοιπές αποδόσεις	6.609.145	6.608.875	6.344.858	6.344.568
83	Επιχορηγούμενες πληρωμές υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0	0	673.585	628.984
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	0	0	0	0
9	Αποθεματικό	0	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΑ	52.774.927	49.789.859	50.289.912	48.121.949

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

Πίνακας 70: Ποσοστιαία ανάλυση πληρωμών τιμολογημένων δαπανών

Κωδικός εσόδου	Περιγραφή εσόδου	2013	2014
		Πληρωθέντα επί των τιμολογηθέντων %	Πληρωθέντα επί των τιμολογηθέντων %
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	98,85	99,12
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	94,31	92,62
62	Παροχές τρίτων	92,37	89,44
63	Φόροι -Τέλη	100,00	100,00
64	Λοιπά γενικά έξοδα	91,08	76,09
65	Πληρωμές για την εξυπ. Δημόσιας πίστης	100,00	100,00
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	67,42	85,64
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους (Επιχορηγήσεις)	94,45	96,80
68	Λοιπά έξοδα	0,00	0,00
71	Αγορές κτιρίων τεχνικών έργων & προμήθεια παγίων	19,48	50,71
73	Τεχνικά έργα	85,73	89,58
74	Μελέτες	100,00	100,00
75	Συμμετοχή σε λοιπές επιχ/σεις	0,00	0,00
81	Πληρωμές Υποχρεώσεων(ΠΟΕ)	88,57	93,25
82	Λοιπές αποδόσεις	100,00	100,00
83	Επιχορηγούμενες πληρωμές υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0,00	93,38
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	0,00	0,00
9	Αποθεματικό	0,00	0,00

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

2.5.8. Δανειακές Υποχρεώσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα υπάρχοντα δάνεια του Δήμου κατά τη 31/12/2014:

Πίνακας 71: Συνολικός Πίνακας Δανείων του Δήμου Περιστερίου

ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΟ EUROBANK								
α/α	φορέας χρηματοδότησης	Σκοπός δανείου	Έτος έναρξης χρηματο- δότησης	Ημερομηνία αποπληρωμής	Αρχική χρονική διάρκεια	Αρχικό επιτόκιο	Δανειζόμενο κεφάλαιο	Υπόλοιπο κεφαλαίου 31/12/2014
1	EFG EUROBANK- ERGASIAS SA	ΑΝΑΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	2006	2026	20 ΕΤΗ	eur.+περιθ.0,9+εισφ.0,6	25.287.890,18	25.429.864,50
2	EFG EUROBANK- ERGASIAS SA	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	2006	2026	20 ΕΤΗ	eur.+περιθ.0,9+εισφ.0,6	2.000.000,00	2.000.343,21
3	EFG EUROBANK- ERGASIAS SA	ΑΓΟΡΕΣ & ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	2006	2026	20 ΕΤΗ	eur.+περιθ.0,9+εισφ.0,6	1.200.000,00	1.212.674,53
ΣΥΝΟΛΟ							28.487.890,18	28.642.882,24
ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΌ ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΩΝ								
4	ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤ.& ΔΑΝΕΙΩΝ	ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	2009	2027	18 ΕΤΗ	5,9	421.000,00	318.936,06
5	ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤ.& ΔΑΝΕΙΩΝ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	2009	2022	13 ΕΤΗ	5,9	5.000.000,00	2.173.332,47
6	ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤ.& ΔΑΝΕΙΩΝ	ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	2009	2027	18 ΕΤΗ	5,9	2.072.212,00	1.569.841,30
7	ΤΑΜΕΙΟ ΠΑΡΑΚΑΤ.& ΔΑΝΕΙΩΝ	ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΟΥ	2009	2027	18 ΕΤΗ	5,9	2.087.708,10	1.581.580,67
ΣΥΝΟΛΟ							34.888.521,49	5.643.690,50

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

2.5.9. Αριθμοδείκτες

Εδώ παρατίθενται σειρά βασικών δεικτών, περιγράφοντας:

α. με ικανοποιητικό βαθμό ακρίβειας την οικονομική κατάσταση των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και

β. προσεγγίζουν σε μεσοπρόθεσμη βάση τις οικονομικές τους προοπτικές:

- 1) **Δείκτες εσόδων – δαπανών**, με αντικείμενο την ανάλυση των εσόδων και των δαπανών, με βάση την κωδικοποίηση του λογιστικού συστήματος των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.
- 2) **Δείκτες οικονομικής επίδοσης**, με αντικείμενο την αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού και οικονομικής διαχείρισης που εφαρμόζουν οι ΟΤΑ.
- 3) **Δείκτες επενδύσεων**, με αντικείμενο την ανάλυση των επενδυτικών προτεραιοτήτων και επιλογών των δημοτικών αρχών.

Δείκτες Εσόδων

Για τους υπολογισμούς των δεικτών εσόδων τα ποσά που συμμετέχουν στο προσδιορισμό είναι τα παρακάτω:

	2013	2014
Τακτικά έσοδα (0,021,321)	34.641.222	33.556.785
Ίδια τακτικά έσοδα (0-06-0512-0715)	17.824.352	17.288.212
Επιχορηγήσεις (06+12+13+0512+0715)	24.316.629	25.321.799
Συνολικά έσοδα(0+1+2+3)	43.353.924	43.706.593

Δείκτης Αυτονομίας: Τακτικά προς συνολικά έσοδα (εισπραχθέντα) πλην ομάδας 4 (εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων) και ομάδα 5 (χρηματικό υπόλοιπο). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη ως ποσοστό, τόσο μεγαλύτερη αυτονομία σε θέματα προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης διαθέτει ένας ΟΤΑ. Αυτό σημαίνει ότι: Δ.Α. (2013): 79,90% και Δ.Α. (2014): 76,78%.

Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας: Ίδια τακτικά έσοδα προς σύνολο τακτικών εσόδων (εισπραχθέντα). Τα ίδια τακτικά έσοδα περιλαμβάνουν τις κατηγορίες 01 (ακίνητη περιουσία), 02 (κινητή περιουσία), 03 (τέλη & δικαιώματα), 04 (λοιπά τέλη δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών), 05 (φόροι και εισφορές), 07 (Λοιπά Τακτικά Έσοδα) εκτός των:

α) φόρο ζύθου (0512) και

β) το τέλος διαφήμισης της κατηγορίας Δ' αρθ.15/ΒΔ 24/1958 (0715) που αποτελούν ουσιαστικά επιχορηγήσεις. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση ενός ΟΤΑ από τις τακτικές επιχορηγήσεις της Κεντρικής Διοίκησης.

Έτσι έχουμε: Δ.Λ.Α. (2013): 51,45% και Δ.Λ.Α. (2014): 51,52%.

Δείκτης Εξάρτησης: Σύνολο επιχορηγήσεων της κεντρικής - περιφερειακής διοίκησης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς συνολικά έσοδα (**εισπραχθέντα**) πλην ομάδας 4(εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων) και ομάδα 5 (χρηματικό υπόλοιπο). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο εξαρτάται ένας ΟΤΑ από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων. Οι επιχορηγήσεις περιλαμβάνουν τις τακτικές επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, τις έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, τις επιχορηγήσεις για επενδύσεις, τον φόρο ζύθου και τα υπόλοιπα ΣΑΤΑ από τα Π.Ο.Ε. Ο δείκτης διαμορφώνεται τελικά σε: Δ.Ε. (2013): 56,09% και Δ.Ε. (2014): 57,94%.

Ο δείκτης αυτός παρουσιάζει δύο όψεις. Η πρώτη αφορά την εξάρτηση των ΟΤΑ είτε στο σκέλος των εσόδων είτε στο σκέλος των εξόδων (βλέπε παρακάτω) από επιχορηγήσεις μη ελεγχόμενες, ως προς τα κριτήρια κατανομής ή και την περιοδικότητά τους. Η δεύτερη αφορά τους δραστήριους

ΟΤΑ οι οποίοι, με τις πρωτοβουλίες τους και την κινητοποίηση τοπικών αναπτυξιακών φορέων, επιτυγχάνουν την ένταξή τους σε κοινοτικά και εθνικά προγράμματα.

Οι **επιχορηγήσεις** ταξινομούνται, λειτουργικά και λογιστικά, σε τακτικές και έκτακτες. Οι τακτικές χρηματοδοτούν όλους τους ΟΤΑ, είναι νομοθετικά κατοχυρωμένες και τα κριτήρια κατανομής τους είναι, σε μεγάλο βαθμό, γνωστά και μετρήσιμα. Οι έκτακτες επιχορηγήσεις αφορούν δημόσιες πολιτικές που χρηματοδοτούνται από Υπουργεία συνήθως με προγραμματικές συμβάσεις, εθνικά προγράμματα στα οποία εντάσσονται οι ΟΤΑ με ειδικές διαδικασίες. Τελευταία οι ΟΤΑ εντάσσονται είτε άμεσα με υποβολή και έγκριση τεχνικών δελτίων.

Ένας ΟΤΑ θεωρείται εξαρτημένος από τις τακτικές επιχορηγήσεις, όταν το ύψος των ιδίων τακτικών του εσόδων είναι ιδιαίτερα χαμηλό, ενώ το ύψος των εκτάκτων επιχορηγήσεων αποτελεί δείκτη δραστηριοποίησης μόνο στην περίπτωση που το σύνολο των εκτάκτων εσόδων δεν ξεπερνά το 30% των συνολικών.

Όσον αφορά τον Δήμο Περιστερίου, η ταξινόμηση αυτή οδηγεί σε δύο κατηγορίες επιχορηγήσεων:

α) **Τακτικές επιχορηγήσεις:** έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, ΣΑΤΑ, υπόλοιπα ΣΑΤΑ, είναι 86% & 84% το 2013 και το 2014 αντίστοιχα. (Αναλογία στο σύνολο των επιχορηγήσεων).

β) **Έκτακτες επιχορηγήσεις:** έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, επιχορηγήσεις για επενδύσεις (πλην ΣΑΤΑ), είναι 14% & 16% το 2013 και το 2014 αντίστοιχα. (Αναλογία στο σύνολο των επιχορηγήσεων).

Αν και ο Δήμος Περιστερίου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις επιχορηγήσεις κάθε είδους, λόγω και της αυξημένης δραστηριότητας του, η εξάρτηση αυτή αφενός μεν αυξάνεται ποσοτικά μέσα στη διετία, αφετέρου δε βελτιώνεται ποιοτικά, επειδή οι τακτικές επιχορηγήσεις υπερτερούν σημαντικά έναντι των εκτάκτων.

Δείκτης Εσόδων ανά κάτοικο: Συνολικά έσοδα πλην ομάδας 4 (εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων) και ομάδα 5 (χρηματικό υπόλοιπο) ανά κάτοικο (απογραφή ΕΣΥΕ 2001, πραγματικός πληθυσμός) και ίδια τακτικά έσοδα ανά κάτοικο (εισπραχθέντα). Ο πρώτος δείκτης προσδιορίζει το μέσο κατά κεφαλή έσοδο που αντιστοιχεί σε κάθε κάτοικο του Δήμου Περιστερίου και ο δεύτερος αποτελεί μία πρώτη προσέγγιση των πόρων που αντλούνται ή και αξιοποιούνται σε τοπικό επίπεδο. Οι δείκτες όπως τελικά προκύπτουν παρουσιάζονται στη συνέχεια ως:

- ♦ Δ.Ε.Κ. (2013 α): 380 €/κατ. ♦ Δ.Ε.Κ. (2014 β): 383 €/κατ. (Συν. έσοδα/Κάτοικο)
- ♦ Δ.Ε.Κ. (2013 α): 132,82 €/κατ. ♦ Δ.Ε.Κ. (2014 β): 127,14 €/κατ. (Ιδ. έσοδα/Κάτοικο)

Παρατηρείται ότι ο πρώτος δείκτης κινείται σε υψηλά επίπεδα που οφείλονται στο μεγάλο μέγεθος των επιχορηγήσεων και μάλιστα αυξάνεται μέσα στη διετία, ενώ ο δεύτερος καταγράφει μικρότερη τιμή σε σχέση με τον πρώτο δείκτη, που οφείλεται στα χαμηλότερα ίδια τακτικά έσοδα. Τα έσοδα δηλαδή από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης είναι υψηλά, με ότι συνεπάγεται αυτό, ενώ η μέση ωφέλεια ανά κάτοικο μικρότερη.

2.5.10. Δείκτες Εξόδων – Δαπανών

Για τους υπολογισμούς των δεικτών εξόδων-δαπανών τα ποσά που συμμετέχουν στο προσδιορισμό είναι τα παρακάτω:

Δείκτες Εξόδων Δαπανών	2013	2014
Σύνολο επιχορηγήσεων προς το Δήμο	23.689.113	24.947.609
Σύνολο Εξόδων {πλην λογαριασμού 82 (λοιπές αποδόσεις) και του λογαριασμού 85 (προβλέψεις μη εισπράξεις)	43.180.984	41.777.381

Δείκτης Λειτουργικής Εξάρτησης: Σύνολο επιχορηγήσεων της κεντρικής, περιφερειακής διοίκησης και της ευρωπαϊκής ένωσης (εισπραχθείσες) προς συνολικά έξοδα (πληρωθέντα) πλην λογαριασμού 82 (λοιπές αποδόσεις) και του λογαριασμού 85 (προβλέψεις μη εισπράξεις). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο εξαρτώνται οι δραστηριότητες ενός ΟΤΑ από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων. Οι επιχορηγήσεις περιλαμβάνουν τις τακτικές επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, τις έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, τις επιχορηγήσεις για επενδύσεις, και τα υπόλοιπα ΣΑΤΑ από τα Π.Ο.Ε. Έτσι, οι δείκτες διαμορφώνονται ως εξής: Δ.Λ.Ε. (2013): 54,86% και Δ.Λ.Ε. (2014): 59,72%.

2.5.11. Δείκτες Ανθρώπινων Πόρων

Για τους υπολογισμούς των δεικτών ανθρώπινων πόρων τα ποσά που συμμετέχουν στο προσδιορισμό είναι τα παρακάτω:

Δείκτες Ανθρώπινου Δυναμικού	2013	2014
Συνολικό κόστος απασχόλησης(ΚΑ60 & 612)	16.414.815	15.967.615
Σύνολο εξόδων	49.789.859	48.121.949
Αριθμός Προσωπικού	753	689
Τακτικά έσοδα	34.157.860	33.107.360

Δείκτης Κόστους Ανθρώπινου Δυναμικού: Συνολικό κόστος απασχόλησης προς συνολικά έξοδα (πληρωθέντα). Έτσι οι δείκτες διαμορφώνονται ως εξής:

- ♦ Δ.Κ.Α.Δ. (2013): 32,97%
- ♦ Δ.Κ.Α.Δ. (2014): 33,18%.

Δείκτης Μέσου Κόστους Προσωπικού: Συνολικό κόστος απασχόλησης (πληρωθέντα) προς σύνολο προσωπικού. Με τον δείκτη αυτόν υπολογίζεται το μέσο κόστος του Δήμου ανά εργαζόμενο. Το ύψος του εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως έτη προϋπηρεσίας, επίπεδο εκπαίδευσης, κλάδοι κ.α. και όχι μόνο από τον αριθμό των εργαζομένων. Το κόστος απασχόλησης περιλαμβάνει από τα γενικά έξοδα τις αποδοχές ειδικών κατηγοριών προσωπικού με τη συμμετοχή του Δήμου στην ασφάλιση, υγεία κλπ του προσωπικού, από τα ειδικά έξοδα την κατηγορία αποδοχές προσωπικού με τη συμμετοχή του Δήμου στην ασφάλιση, υγεία κλπ του προσωπικού σε οκτώ υπηρεσίες (διοικητικές – οικονομικές, πολιτισμού – αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής, τεχνικών έργων, καθαριότητα και ηλεκτροφωτισμός, πράσινο, πολεοδομίας, δημοτική αστυνομία, λοιπές υπηρεσίες) και από τις πληρωμές Π.Ο.Ε. τα ανάλογα έξοδα. Οι δείκτες διαμορφώνονται ως εξής:

♦ Δ.Μ.Κ.Π. (2013): 21.800 €

♦ Δ.Μ.Κ.Π. (2014): 23.175 €

Το μέσο ετήσιο κόστος προσωπικού έφθασε τα 21.800 € το 2013 και 23.175 € το 2014.

Τα μεγέθη αυτά είναι πολύ χρήσιμα για τον ταμιακό προγραμματισμό του Δήμου και επιτρέπουν εκτιμήσεις κόστους υπηρεσιών και άσκησης αρμοδιοτήτων.

Δείκτης Κάλυψης Κόστους Προσωπικού: Συνολικό κόστος απασχόλησης (πληρωθέντα) προς σύνολο τακτικών εσόδων (εισπραχθέντα). Με τον δείκτη αυτόν υπολογίζεται η αναλογία των τακτικών εσόδων του Δήμου που κατευθύνεται στην κάλυψη του κόστους του προσωπικού. Πρόκειται για δείκτη με ιδιαίτερη πρακτική σημασία, επειδή οι δαπάνες για το προσωπικό αποτελούν σημαντικό στοιχείο του λειτουργικού κόστους, είναι συνήθως ανελαστικές και παρουσιάζουν συστηματική ταμιακή ροή. Είναι προφανές ότι όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερα χρήματα από τα τακτικά έσοδα του Δήμου δεσμεύονται για την κάλυψη του κόστους του προσωπικού. Αντίθετα όσο μικρότερο είναι το σχετικό ποσοστό, τόσο αυξάνεται η δυνατότητα του Δήμου για υλοποίηση επενδύσεων, για άσκηση κοινωνικών πολιτικών κ.α., ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνεται καλύτερη αξιοποίηση του προσωπικού.

Το κόστος προσωπικού περιλαμβάνει από τα γενικά έξοδα τις αποδοχές ειδικών κατηγοριών προσωπικού με τη συμμετοχή του Δήμου στην ασφάλιση, υγεία κλπ του προσωπικού, από τα ειδικά έξοδα την κατηγορία αποδοχές προσωπικού με τη συμμετοχή του Δήμου στην ασφάλιση, υγεία κλπ του προσωπικού σε οκτώ υπηρεσίες (διοικητικές – οικονομικές, πολιτισμού – αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής, τεχνικών έργων, καθαριότητα και ηλεκτροφωτισμός,

πράσινο, πολεοδομία, δημοτική αστυνομία, λοιπές υπηρεσίες) και από τις πληρωμές Π.Ο.Ε. τα ανάλογα έξοδα. Στα έσοδα εντάσσονται τα τακτικά, τα τακτικά Π.Ο.Ε. Οι δείκτες είναι:

- ♦ Δ.Κ.Κ.Π. (2013): 48,06%
- ♦ Δ.Κ.Κ.Π. (2014): 48,23%

Στην διετία το κόστος προσωπικού αποτελεί το 48% περίπου κατά μέσο όρο των τακτικών εσόδων, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στη χρηματοδότηση των υποδομών και άλλων πολιτικών. Η τιμή του δείκτη βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα και θα μπορούσε να ήταν μικρότερη, αν το ύψος των ιδίων τακτικών εσόδων ήταν μεγαλύτερο.

2.5.12. Δείκτες Διαχείρισης - Επίδοσης

Για τους υπολογισμούς των δεικτών διαχείρισης-επίδοσης τα ποσά που συμμετέχουν στο προσδιορισμό είναι τα παρακάτω:

Δείκτες Διαχείρισης Επίδοσης	2013	2014
Βεβαιωθέντα έσοδα	65.839.986	66.867.021
Προϋπολογισθέντα έσοδα	95.329.925	94.127.069
Ενταλθέντα έξοδα	49.789.859	48.121.950
Προϋπολογισθέντα έξοδα	95.329.925	94.127.069
Αδιάθετες πιστώσεις	45.540.067	46.005.119
Εισπραχθέντα έσοδα	52.807.366	53.167.293
Εισπρακτέα υπόλοιπα	12.846.690	12.893.057
Πληρωθέντα έξοδα	49.789.859	48.121.950

2.5.13. Δείκτης Υλοποίησης Προϋπολογισμού

Οι δείκτες αυτοί δείχνουν το βαθμό υλοποίησης του προϋπολογισμού ενός Ο.Τ.Α., τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και σε αυτό των εξόδων, είτε στο σύνολο είτε ανά κατηγορία ή υποκατηγορία.

1. Βεβαιωθέντα προς προϋπολογισθέντα έσοδα ΔΥΠ: 69,07% (2013) & ΔΥΠ: 71,04% (2014).
2. Ενταλθέντα προς προϋπολογισθέντα έξοδα ΔΥΠ:52,23% (2013) & ΔΥΠ:51,12 % (2014).

Παρατηρήσεις: Ο αρχικός προϋπολογισμός και οι αναμορφώσεις του, στα έσοδα και στα έξοδα, ισούνται με τον τελικώς διαμορφωθέντα προϋπολογισμό. Τα αρχικώς με τα τελικώς ενταλθέντα έξοδα συνήθως ταυτίζονται, αλλά διαφέρουν στις περιπτώσεις που ακυρωθούν ή εκπέσουν κάποια χρηματικά εντάλματα πληρωμής.

Υπηρεσίες

Στους απολογισμούς εξόδων 2013-2014 του Δήμου Περιστερίου έχουν καταχωρηθεί δαπάνες σε έντεκα υπηρεσίες:

Πίνακας 72: Έξοδα ανά Υπηρεσία (διετίας 2013 - 2014)

Κωδικός	Έξοδα ανά υπηρεσία	2013 Σύνολο	2014 Σύνολο	Ρυθμός Μεταβολής 2013/2014
0	ΓΕΝΙΚΑ	8.491.630	14.147.375	0,67
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ	7.853.698	5.511.880	-0,30
15	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	1.482.511	1.434.324	-0,03
20	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	12.080.274	8.614.876	-0,29
25	ΥΔΡΕΥΣΗ ΑΔΡΕΥΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	0	0	0,00
30	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	5.121.284	5.485.446	0,07
35	ΠΡΑΣΙΝΟΥ	2.565.399	2.621.478	0,02
40	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	299.310	274.297	-0,08
45	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	356.839	336.603	-0,06
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	322.041	114.421	-0,64
80	ΠΟΕ	11.216.873	9.581.250	-0,15
	ΣΥΝΟΛΟ	49.789.859	48.121.950	

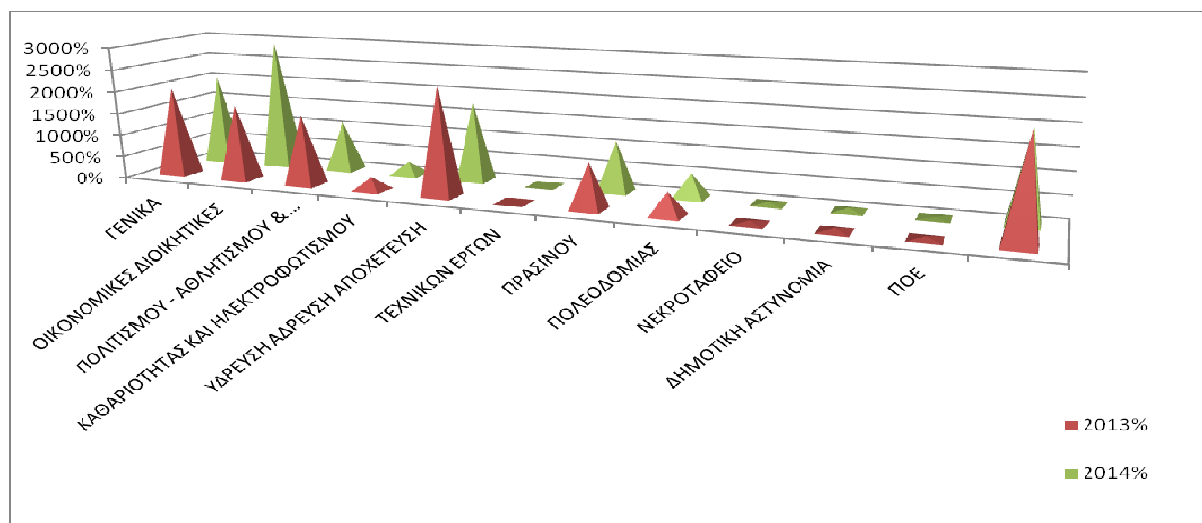
ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Πίνακας 73: Συμμετοχή των Εξόδων ανά υπηρεσία στα συνολικά έξοδα

Κωδικός	Έξοδα ανά υπηρεσία	2013%	2014%
0	ΓΕΝΙΚΑ	17,05	29,40
10	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ	15,77	11,45
15	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	2,98	2,98
20	ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	24,26	17,90
25	ΥΔΡΕΥΣΗ ΑΔΡΕΥΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	0,00	0,00
30	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	10,29	11,40
35	ΠΡΑΣΙΝΟΥ	5,15	5,45
40	ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	0,60	0,57
45	ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	0,72	0,70
50	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	0,65	0,24
80	ΠΟΕ	22,53	19,91
	ΣΥΝΟΛΟ	100,00	100,00

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Διάγραμμα 24: Συμμετοχή των Εξόδων ανά υπηρεσία στα συνολικά έξοδα



ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Στους παραπάνω πίνακες απεικονίζονται οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες ανά υπηρεσία και έτος με τον ρυθμό μεταβολής τους στα δύο έτη σύγκρισης 2013 & 2014 καθώς και η συμμετοχή της κάθε υπηρεσίας στα συνολικά έξοδα του Δήμου.

2.5.14. Δείκτες Επενδύσεων

Για τους υπολογισμούς των δεικτών διαχείρισης-επίδοσης τα ποσά που συμμετέχουν στο προσδιορισμό είναι τα παρακάτω:

Δείκτες Επενδύσεων	2013	2014
Σύνολο επενδύσεων (ΚΑ 7 & 812)	3.847.821	4.460.905
Συνολικά έξοδα	49.789.859	48.121.950
Συνολικές επιχορηγήσεις για επενδύσεις (ΚΑ 13) (εισπραχθέντα)	4.639.853	5.506.270

Δείκτης Επενδυτικής Προσπάθειας: Σύνολο επενδύσεων προς συνολικά έξοδα (πληρωθέντα). Με τον δείκτη αυτόν υπολογίζεται το ποσοστό των συνολικών εξόδων που κατευθύνεται σε επενδύσεις (έργα, μελέτες, εξοπλισμοί, συμμετοχές σε επιχειρήσεις) και έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των υπηρεσιών προς τους τοπικούς φορείς, καθώς και την αναβάθμιση του Δήμου ως τόπου εγκατάστασης επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Οι δείκτες διαμορφώνονται ως εξής: Δ.Ε.Π. (2013): 7,73% και Δ.Ε.Π. (2014): 9,27%.

2.5.15. Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων

Στη συνέχεια εξετάζονται οι οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Περιστερίου για τα έτη 2013 έως το 2014.

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτυπώνουν καλύτερα την οικονομική κατάσταση του Δήμου γιατί χρησιμοποιούν ως βάση υπολογισμού και αναφοράς τις δεδουλευμένες δαπάνες και έσοδα ανεξάρτητα από το γεγονός της πληρωμής ή της είσπραξης.

Αναλυτικά:

- i. Αποτυπώνεται η διάρθρωση της περιουσίας.
- ii. Η εξέλιξη των οικονομικών καταστάσεων 2013-2014.
- iii. Η ποσοστιαία μεταβολή των βασικών οικονομικών μεγεθών.
- iv. Το κεφάλαιο κίνησης.
- v. Η κατάσταση πηγών χρήσεων κεφαλαίων για τα έτη 2013-2014
- vi. Ο πίνακας ταμειακών ροών.
- vii. Το διάγραμμα DUPONT.
- viii. Οι οικονομικοί αριθμοδείκτες

Πίνακας 74: Ανάλυση επί των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων

<i>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>%</i>
<i>B. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ</i>	<i>171.340,04</i>	<i>165.298,93</i>	<i>3,53%</i>
<i>Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</i>			
<i>II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις</i>	108.568.854,24	108.078.000,60	<i>0,45%</i>
<i>III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις</i>	4.153.602,78	12.624.064,56	<i>203,93%</i>
<i>Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού Γ.</i>	<i>112.722.457,02</i>	<i>120.702.065,16</i>	<i>-7,08%</i>
<i>Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</i>			
<i>I. Αποθέματα</i>	772.468,65	736.839,85	<i>4,61%</i>
<i>II. Απαιτήσεις</i>	11.465.927,85	10.767.170,60	<i>6,09%</i>
<i>IV. Διαθέσιμα</i>	5.672.114,27	2.980.974,09	<i>47,45%</i>
<i>Σύνολο Κυκλ. Ενεργητικού Δ.</i>	<i>17.910.510,77</i>	<i>14.484.984,54</i>	<i>19,13%</i>
<i>E. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ</i>	<i>2.913.864,79</i>	<i>3.377.978,00</i>	<i>-15,93%</i>
<i>ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ</i>	<i>133.718.172,62</i>	<i>138.730.326,63</i>	<i>-3,75%</i>
<i>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</i>			
<i>A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ</i>			
<i>I. Κεφάλαιο (μετοχικό κτλ.)</i>	67.404.276,86	67.404.276,86	<i>0,00%</i>
<i>III. Διαφορές αναπροσαρμογής- επιχορηγήσεις</i>	35.610.947,79	33.906.018,91	<i>4,79%</i>
<i>V. Αποτελέσματα εις νέο</i>	-8.348.658,37	-9.867.878,93	<i>-18,20%</i>
<i>Σύνολο A.</i>	<i>94.666.566,28</i>	<i>91.442.416,84</i>	<i>3,41%</i>
<i>B. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ</i>	<i>464.195,04</i>	<i>489.062,97</i>	<i>-5,36%</i>
<i>Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</i>			
<i>I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις</i>	32.044.811,77	34.580.745,43	<i>-7,91%</i>
<i>II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις</i>	5.372.350,67	5.385.112,19	<i>-0,24%</i>
<i>Σύνολο Γ.</i>	<i>37.417.162,44</i>	<i>39.965.857,62</i>	<i>-6,81%</i>
			-
<i>Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ</i>	<i>1.170.248,86</i>	<i>6.832.989,20</i>	<i>483,89%</i>
<i>ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ</i>	<i>133.718.172,62</i>	<i>138.730.326,63</i>	<i>-3,75%</i>

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Παρατηρήσεις:

1. Στον παραπάνω πίνακα εμφανίζεται η διάρθρωση των ετησίων ισολογισμών από το 2013 μέχρι και το 2014.
2. Αποδεικνύεται και βάσει των στοιχείων, πως ο Δήμος είναι μία οικονομική μονάδα (μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) στην οποία το πάγιο ενεργητικό αποτελεί το συντριπτικά μεγάλο τμήμα της περιουσίας του δηλ. 87% για το 2013 και 84% για το 2014. Τα ίδια κεφάλαια αποτελούν το 50% για το 2014 & 66% για το 2013 επί του συνόλου του Παθητικού ενώ το σύνολο των υποχρεώσεων (Μακροπρόθεσμες + Βραχυπρόθεσμες), αποτελούν το 28% περίπου του Παθητικού του Δήμου και για τις δύο χρήσεις.

Επιπλέον στον παραπάνω πίνακα εμφανίζεται σε ποσοστό επί τοις % η μεταβολή των αντίστοιχων κονδυλίων για τις χρήσεις 2013 & 2014 χρησιμοποιώντας τον δείκτη του ρυθμού μεταβολής, προκειμένου να μετρήσουμε τις ποσοστιαίες μεταβολές των κονδυλίων για τις αντίστοιχες δύο χρήσεις.

Πίνακας 75: Ανάλυση επί των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων

ΤΙΤΛΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>%</u>
I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ			
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	35.543.316,85	34.777.885,29	2,15%
Κόστος πωλήσεων	38.029.057,23	38.999.020,63	-2,55%
Μικτά αποτελέσματα εκμεταλεύσεως	-2.485.740,38	-4.221.135,34	-69,81%
Αλλά έσοδα εκμεταλεύσεως	4.469.092,45	4.010.710,11	10,26%
Σύνολο	1.983.352,07	-210.425,23	110,61%
Γενικά και έξοδα διοικητικής λειτουργίας	1.640.933,12	1.685.038,99	-2,69%
Μερικά αποτελέσματα εκμεταλεύσεως	342.418,95	-1.895.464,22	653,55%
Πιστωτικοί τόκοι & συναφοί έσοδα	89.622,25	23.355,53	73,94%
Χρεωστικοί τόκοι & συναφοί έξοδα	-799.796,10	-766.360,06	4,18%
Ολικά αποτελέσματα εκμεταλεύσεως	-367.754,90	-2.638.468,75	-617,45%
II. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Έκτακτα έσοδα	2.909.273,32	3.735.252,00	-28,39%
Έκτακτα έξοδα	-964.538,26	-721.230,46	25,23%
Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα	1.576.980,16	375.552,79	76,19%
Αποσβέσεις παγίων στοιχείων μείον οι ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	0,00	0,00	
<u>ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ</u>	<u>1.576.980,16</u>	<u>375.552,79</u>	76,19%

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

2.5.16. Εξέλιξη των αποτελεσμάτων χρήσεως

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζεται η εξέλιξη των Αποτελεσμάτων Χρήσεως για τα έτη 2014 & 2013. Επισκοπώντας τον ανωτέρω πίνακα βλέπουμε εμφανώς την ανοδική πορεία των κερδών από την χρήση 2013 στην χρήση 2014. Έχουμε αύξηση κερδών 76,19%.

Με την χρήση του κατωτέρω πίνακα μπορούμε να σχολιάσουμε/παρατηρήσουμε επί των βασικών οικονομικών μεγεθών των ισολογισμών και των Αποτελεσμάτων Χρήσεως, αναλύοντας την τάση εξέλιξής τους στα έτη 2014 & 2013.

Πίνακας 76: Τάση Οικονομικών Μεγεθών Ισολογισμού

ΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ			
ΤΑΣΕΙΣ ΜΕΓΕΘΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	2014	2013	%
<u>ΤΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ</u>			
Πάγια	146.985.751,20	143.181.255,02	-2,66
Αποθέματα	772.468,65	736.839,85	-4,84
Απαιτήσεις	11.465.927,85	10.767.170,60	-6,49
Διαθέσιμα	5.672.114,27	2.980.974,09	-90,28
<u>ΤΑΣΕΙΣ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ</u>			
Ίδια Κεφάλαια	94.666.566,28	91.442.416,84	-3,53
Μακροπρόθεσμες Υποχρ.	32.044.811,77	34.580.745,43	7,33
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	5.372.350,67	5.385.112,19	0,24
<u>ΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ</u>			
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	40.012.409,30	38.788.595,40	-3,16
Κόστος πωλήσεων	38.029.057,23	38.999.020,63	2,49
Λειτουργικά έξοδα	1.640.933,12	1.685.038,99	2,62
Χρηματοοικονομικά έξοδα	710.173,85	743.004,53	4,42
Ολικά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως	-367.754,90	-2.638.468,75	86,06
Ζημιές/Κέρδη χρήσης	1.576.980,16	375.552,79	-319,91

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015

Σχόλια/Παρατηρήσεις:

1. Εμφανίζεται 2,66% περίπου αύξηση του Πάγιου Ενεργητικού από το 2013 μέχρι το 2014, αφού έχουν αφαιρεθεί οι αποσβέσεις της κάθε χρήσης, δηλαδή οι αποκτήσεις είναι περισσότερες το 2014 σε σχέση με το 2013. Η αξία αυτού του στοιχείου είναι πως αυξάνονται οι επενδύσεις, άρα και οι πάγιοι πόροι που έχει στη διάθεσή του ο Δήμος για να ανταποκριθεί στους στόχους του.
2. Αυξάνονται σε ποσοστό 6,49% οι απαιτήσεις.
3. Εμφανίζεται μικρή μείωση των υποχρεώσεων σε ποσοστό 7,57% περίπου.
4. Αύξηση κερδών σε ποσοστό 319,91% περίπου.
5. Εμφανίζεται αύξηση κατά 4,84% περίπου των αποθεμάτων.
6. Εμφανίζεται αύξηση κατά 90,28% περίπου των διαθεσίμων.
7. Εμφανίζεται αύξηση κατά 3,53% περίπου των ιδίων κεφαλαίων.

2.5.17. Κεφάλαιο Κίνησης

Ως κεφάλαιο κίνησης ορίζουμε την διαφορά που προκύπτει αν από το κυκλοφορούν ενεργητικό αφαιρεθούν οι τρέχουσες (βραχυπρόθεσμες) υποχρεώσεις.

ΤΙΤΛΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	2014	2013	Μεταβολή 2008-2009	%
Σύνολο Κυκλοφ. Ενεργ.	17.910.510,77	14.484.984,54	-3.425.526,23	-23,65
Μείον: Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	5.372.350,67	5.385.112,19	12.761,52	0,24
ΚΑΘΑΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	12.538.160,10	9.099.872,35	-3.438.287,75	-37,78

Παρατηρήσεις: Το κεφάλαιο κίνησης είναι θετικό με τάση βελτίωσης.

Πίνακας πηγών-χρήσεων κεφαλαίου

Η κατάσταση πηγών-χρήσεων κεφαλαίων δίνει τη δυνατότητα να εκτιμηθεί η προέλευση των μεταβολών της περιουσίας. Να εκτιμηθεί η πηγή χρηματοδότησης της αύξησης του πάγιου Ενεργητικού ή άλλων μεταβολών της περιουσίας.

Η κατάσταση πηγών και χρήσεων κεφαλαίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί στις παρακάτω περιπτώσεις λήψης αποφάσεων:

Ανάλυση και εκτίμηση των αλλαγών στη χρηματοοικονομική διάρθρωση της μονάδας.

Η αναλυτική κατάσταση πηγών και χρήσεων κεφαλαίων συνοψίζει τις αλλαγές που έχουν επέλθει στη χρηματοοικονομική κατάσταση της μονάδος δείχνοντας από πού απέκτησε-διέθεσε κεφάλαια κατά την παρελθούσα περίοδο και τι έκανε τα κεφάλαια αυτά. Η χρήση αυτή έχει μεγαλύτερη σημασία για εσωτερικό έλεγχο.

Απαντά στην εύλογη ερώτηση της διοίκησης, για παράδειγμα, «τι έγιναν τόσα χρήματα που πέρασαν από τον Δήμο μέσα στο χρόνο» ερώτηση η οποία δεν μπορεί να απαντηθεί μέσα από τον ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Εκτίμηση των αλλαγών (και των αιτιών τους) στη ρευστότητα της μονάδας

Το σπουδαιότερο ίσως που δεν εμφανίζεται στις βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι το πώς η δραστηριότητα εντός μίας χρήσεως επηρέασε τη ρευστότητα του Δήμου. Δεν είναι εύκολο να αντιληφθεί κανείς γιατί μια αύξηση του πλεονάσματος σε μία περίοδο δεν σημαίνει και αύξηση της ρευστότητας της μονάδας. Ένας Δήμος μπορεί να απέκτησε, στη χρήση που εμφανίζονται μεγάλα πλεονάσματα, νέα πάγια μεγάλης αξίας (νέα κτίρια για παράδειγμα) για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ρευστά στοιχεία. Από την άλλη, ένας Δήμος με μικρά κέρδη ή με ζημιές

στα αποτελέσματα χρήσης μπορεί να εμφανίζει αυξημένη ρευστότητα επειδή δεν ανανεώνει τον πάγιο εξοπλισμό του.

Πίνακας 77: Πίνακας Χρήσεων – Πηγών Κεφαλαίων

	2014	2013	Μεταβολή	%
I. ΠΙΑ ΑΥΞΗΣΗ				
Έξοδα εγκ/σεως	171.340,04	165.298,93	6.041,11	3,53%
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	108.568.854,24	108.078.000,60	490.853,64	0,45%
Αποθέματα	772.468,65	736.839,85	35.628,80	4,61%
Απαιτήσεις	11.465.927,85	10.767.170,60	698.757,25	6,09%
Διαθέσιμα	5.672.114,27	2.980.974,09	2.691.140,18	47,45%
Προβλέψεις για κινδ. & έξοδα	464.195,04	489.062,97	-24.867,93	-5,36%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	32.044.811,77	34.580.745,43	-2.535.933,66	-7,91%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	5.372.350,67	5.385.112,19	-12.761,52	-0,24%
Μεταβατικοί λογ/μοί Παθητικού	1.170.248,86	6.832.989,20	-5.662.740,34	-483,89%
Αποτελέσματα εις νέο	-8.348.658,37	-9.867.878,93	1.519.220,56	-18,20%
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις	4.153.602,78	12.624.064,56	-8.470.461,78	-203,93%
Μεταβατικοί λογ/μοί Ενεργητικού	2.913.864,79	3.377.978,00	-464.113,21	-15,93%
Διαφορές αναπροσαρμογής-επιχορηγήσεις	35.610.947,79	33.906.018,91	1.704.928,88	4,79%

ΠΗΓΗ: Ίδια Επεξεργασία στοιχείων, Δήμος Περιστερίου, 2015.

2.5.18. Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ διαφορετικών μεγεθών και απεικονίζονται με τη μορφή (συνήθως) ποσοστού. Με τη χρήση των αριθμοδεικτών μπορούμε να παρακολουθήσουμε με συνοπτικό τρόπο βασικά οικονομικά μεγέθη και τάσεις. Υπάρχει πληθώρα αριθμοδεικτών που χρησιμοποιούνται τόσο από μεγάλες ιδιωτικές οικονομικές μονάδες, εισηγμένες στο Χ.Α.Α. ή μή, όσο και από πιστοληπτικούς οργανισμούς κυρίως ιδιωτικού συμφέροντος (τράπεζες). Οι δείκτες αυτοί με την ορθή χρησιμοποίησή τους αποτελούν ένα πανίσχυρο εργαλείο και στην πλειοψηφία τους είναι προσανατολισμένοι σε δύο κατευθύνσεις: στην αξιολόγηση της οικονομικής μονάδας στην παρούσα χρονική κατάσταση και σε βάθος χρόνου. Η μελέτη τους όμως δεν αποτελεί πανάκεια για την αντιμετώπιση κάθε οικονομικού προβλήματος. Η χρήση τους θα μπορούσε να παρομοιαστεί με τις ιατρικές εξετάσεις αίματος: μπορεί να εμφανίζουν το πρόβλημα αλλά δεν έχουν την ικανότητα να εντοπίσουν την πηγή από την οποία προέρχεται. Η χρήση αριθμοδεικτών στους Ο.Τ.Α. απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών μέσα στις οποίες λειτουργούν (δημόσιοι οργανισμοί με σκοπό τη παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και κοινοφελών έργων).

Από την άλλη σημειώνονται τρομακτικές ελλείψεις στο σύνολο των Ο.Τ.Α. σε θέματα τόσο ύπαρξης σχετικών υπηρεσιών όπως τμήματος κοστολόγησης όσο και στην εκπαίδευση του υπάρχοντος προσωπικού. Εξετάζουμε τους δείκτες ρευστότητας – κυκλοφοριακής ταχύτητας – κεφαλαιακής διάρθρωσης – αποδοτικότητας και οικονομικής αποτελεσματικότητας.

Δείκτες Βραχυπρόθεσμης Ρευστότητας

Οι δείκτες αυτοί εμφανίζουν τη δυνατότητα του Δήμου να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.

Δείκτης βασικού διαστήματος βιωσιμότητας

Παρουσιάζει το χρόνο (ενδεικτικά) μέσα στον οποίο ο Δήμος μπορεί να λειτουργήσει χωρίς να παρουσιάσει έσοδα.

Δείκτης κεφαλαίου κίνησης

Δείχνει την ικανότητα του Δήμου μας να εξυπηρετήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του με ομαλό τρόπο. Αποτελεί επίσης μέτρο για το περιθώριο ασφαλείας που είναι διαθέσιμο για την αντιμετώπιση δυσμενών εξελίξεων. Η εύλογη τιμή του δείκτη αυτού εξαρτάται κυρίως από τη συνέχεια της ροής και την αντιστοιχία εισερχομένων κεφαλαίων και εξοφλουμένων υποχρεώσεων.

Δείκτης πραγματικής ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης αυτός περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία που μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά χωρίς σημαντικές απώλειες. Δείχνει, εάν είναι ικανοποιητικός, ότι ο Δήμος μας είναι σε θέση να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του με σχετική άνεση, με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν επισφαλείς απαιτήσεις. Μια μεγάλη διαφορά μεταξύ των αριθμοδεικτών γενικής και ειδικής ρευστότητας μαρτυρεί την ύπαρξη υψηλών αποθεμάτων.

Δείκτες ρευστότητας:

ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	2014	2013
ΒΑΣΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	0,49	0,39
(Κυκλοφορούν Ενεργ. - Αποθέματα) / Έξοδα λειτ/ας		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	1,06	0,55
Διαθέσιμα / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	3,33	2,69
Κυκλοφορούν Ενεργ. / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	3,19	2,55
(Κυκλοφορούν Ενεργ. - Αποθέματα / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		

Παρατηρήσεις: Οι δείκτες ρευστότητας (γενικής και άμεσης) με τιμές στη μονάδα δεν μπορούν να ληφθούν με μεγάλη ασφάλεια, γιατί περιλαμβάνουν τα ποσά των απαιτήσεων, ποσά με ποσοστό επισφάλειας.

Δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης

Οι δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης εμφανίζουν σχέσεις κύρια στοιχείων του ισολογισμού μεταξύ τους και δίνουν τη δυνατότητα εκτίμησης κυρίως των σχέσεων μεταξύ ξένων και ιδίων κεφαλαίων, όπως και μεταξύ μακροπρόθεσμων επενδύσεων (παγίων επενδύσεων) και μακροπρόθεσμων πηγών χρηματοδότησης.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ	2014	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ	0,26	0,26
Δανειακές Υποχρεώσεις / Σύνολο Ενεργητικού		
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΑΚΡ/ΣΜΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	0,34	0,38
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις / Ίδια Κεφάλαια (%)		
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΩΝ	0,64	0,64
Ίδια Κεφάλαια / Σύνολο Παγίων		
ΠΑΓΙΑ ΠΡΟΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4,59	4,14
Πάγια / Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		

2.6. Συμπεράσματα

Η εξέταση της οικονομικής λειτουργίας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου Περιστερίου 2014 και 2013 παρουσίασε ορισμένους περιορισμούς που είχαν σχέση τόσο με τα δεδομένα και τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν όσο και με τις δυνατότητες του λογιστικού των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Οι παράγοντες αυτοί - οικονομικές πληροφορίες και μέθοδοι καταγραφής τους – καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την έκταση και το βάθος της χρηματοοικονομικής ανάλυσης του Δήμου, χωρίς όμως να εμποδίσουν μία αντικειμενική και συστηματική παρουσίαση των οικονομικών του, καθώς και μία αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και των επιλογών του.

Οικονομική λειτουργία και οργάνωση

- 1) Η οικονομική λειτουργία είναι σε άριστο επίπεδο, ιδιαίτερα όσον αφορά το επίπεδο τήρησης των θεμάτων νομιμότητας των δαπανών.
- 2) Η οικονομική λειτουργία πρέπει να αναβαθμιστεί στο τομέα της συγκέντρωσης- επεξεργασίας και παροχής πληροφορίας προς τα όργανα διοίκησης. Οι τομείς του προϋπολογισμού και του ταμειακού προγραμματισμού, αν και λειτουργούν σε ικανοποιητικό επίπεδο, πρέπει να αξιοποιήσουν σύγχρονα χρηματοοικονομικά εργαλεία.
- 3) Διαπιστώνεται ανάγκη εκπαίδευσης σε ορισμένα (λίγα) αντικείμενα της οικονομικής λειτουργίας.

Έσοδα

- 1) Η αυτονομία του Δήμου σε θέματα κατάρτισης - υλοποίησης του προϋπολογισμού θεωρείται ικανοποιητική, αφού ο δείκτης τακτικά έσοδα προς συνολικά έσοδα κυμαίνεται περίπου στο 63,5% κατά μ.ο. στην διετία 2013-2014.
- 2) Σε χαμηλότερο επίπεδο κινείται η εικόνα της λειτουργικής αυτονομίας του Δήμου, της σχέσης δηλαδή των ιδίων τακτικών προς το σύνολο των τακτικών εσόδων. Ο δείκτης κινείται γύρω στο 53% κατά μ.ο. στην διετία 2013-2014.
- 3) Η εικόνα αυτή συμπληρώνεται με τον υπολογισμό της σχέσης των επιχορηγήσεων από κάθε πηγή (κεντρική - περιφερειακή διοίκηση, ευρωπαϊκή ένωση) με τα συνολικά έσοδα του Δήμου. Το 2013 έφθασαν το 45%, από το οποίο το μεγάλο ποσοστό αφορούσε τακτικές επιχορηγήσεις και το 2014 το 47%.
- 4) Σε κάθε κάτοικο του Δήμου αναλογούν 361€ έσοδα/κατ. το 2013 και 364€ το 2014 ενώ η αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας και η τοπική φορολογία απέδωσαν 126,26€, 120,86€ ανά κάτοικο αντίστοιχα για τα έτη 2013 & 2014. Τα έσοδα δηλαδή από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης είναι υψηλά, ενώ η μέση επιβάρυνση ανά κάτοικο χαμηλή.

- 5) Τα έσοδα από τέλη και δικαιώματα κινούνται σε μέτρια επίπεδα και αποτελούν το 30% των συνολικών εσόδων μέσα στην διετία. Τα τέλη καθαριότητας και ύδρευσης απορροφούν κοντά στο 72% της υποκατηγορίας αυτής, ενώ τα υπόλοιπα τέλη σημειώνουν χαμηλά ποσοστά. Είναι σαφές ότι η γενικότερη οικονομική κατάσταση της περιοχής και η φοροδοτική ικανότητα των τοπικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών δεν διευκολύνουν την άντληση τοπικών εσόδων. Απαράδεκτα χαμηλά είναι επίσης τα έσοδα από την ακίνητη περιουσία (κάτω από το 1%) του Δήμου.
- 6) Η αναλογία των Π.Ο.Ε. (3% κατά μ.ο το 2013 & 2014) στα συνολικά έσοδα θεωρείται χαμηλή.
- 7) Χαμηλό είναι το ποσοστό συμμετοχής (2%) των προσαυξήσεων, προστίμων και παραβόλων.
- 8) Απαιτείται η αναζήτηση πόρων χρηματοδότησης ιδιαίτερα στο τομέα των έργων – επενδύσεων.
- 9) Ιδιαίτερο βάρος πρέπει να δοθεί στις έκτακτες επιχορηγήσεις με μεσοπρόθεσμη διάρκεια προγραμματισμού. Η νέα χρηματοδοτική περίοδος, παρέχει πολλές δυνατότητες χρηματοδότησης όχι μόνο υποδομών, αλλά και άλλων δράσεων, καινοτόμων ενεργειών που αναβαθμίζουν τη λειτουργία των ΟΤΑ.

Έξοδα-Επενδύσεις

- 1) Οι λειτουργικές δαπάνες (μισθοδοσία, παροχές τρίτων & συντηρήσεις, φόροι, εξυπηρέτηση δανείων, προμήθειες αναλωσίμων) συγκεντρώνουν ένα μεγάλο μέρος των δαπανών (κοντά στο 49% κατά μέσο όρο στην διετία 2013-2014), που σημαίνει πως οι δαπάνες αυτές είναι ανελαστικές και περιορίζουν την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων και επενδύσεων. Το ύψος των λειτουργικών δαπανών πρέπει να εκληφθεί ως μη παραγωγικό γιατί η όλη δραστηριότητα του Δήμου τείνει στη παροχή κοινωνικού έργου. Εκείνο που είναι ανάγκη να εκτιμηθεί είναι η αποδοτικότητά του.
- 2) Οι επενδύσεις (αγορές ακινήτων, τεχνικά έργα & μελέτες) αποτελούν κατά μέσο όρο το 6,34% περίπου των πληρωμένων δαπανών και προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από επενδυτικές επιχορηγήσεις.
- 3) Ο προορισμός των δαπανών είναι κυρίως προς τις Γενικές Υπηρεσίες περίπου 24% στην διετία, τις Οικονομικές – Διοικητικές 14% περίπου μέσο όρο στη διετία, την υπηρεσία καθαριότητας-ηλεκτροφωτισμού 42% περίπου μέσο όρο στη διετία και την υπηρεσία τεχνικών έργων 11% στην διετία στο 2013-2014, ενώ το υπόλοιπο 9% των πληρωμένων δαπανών κατανέμεται στις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου.
- 4) Ο Δήμος Περιστερίου μέσω των λειτουργικών επιχορηγήσεων (ΚΑΠ και έκτακτες λειτουργικές) καλύπτει χονδρικά μέρος των λειτουργικών του δαπανών ενώ οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες καλύπτονται από τους ίδιους πόρους. Τα ανταποδοτικά τέλη καλύπτουν τις ανταποδοτικές δαπάνες.

5) Οι πληρωμές ΠΟΕ καταλαμβάνουν κατά μέσο όρο το 21% του συνόλου των εξόδων κατά μ.ο. στην διετία 2013-2014.

Οικονομικά αποτελέσματα

1) Τα οικονομικά αποτελέσματα, όπως προκύπτουν από τους ισολογισμούς που έχουν νόμιμα συνταχθεί και ελεγχθεί από τους ελεγκτές, παρουσιάζουν βελτίωση κερδών στην χρήση 2014 σε σχέση με την χρήση 2013 σε ποσοστό 320% περίπου και ανέρχονται σε συνολικά κέρδη χρήσης 1.576.980,16€ βελτιώνοντας ισόποσα και το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων του Δήμου.

2) Δανειακές επιβαρύνσεις

Οι δανειακές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δήμου στην χρήση 2014 εμφανίζονται μειωμένες κατά 2.440.822,74 έναντι της χρήσης 2013 διατηρώντας σταθερό τον Δείκτη Δανειακής Επιβάρυνσης (Δανειακές Υποχρεώσεις / Σύνολο Ενεργητικού) στο 26%.

Επίσης, η τιμή του δείκτη δείχνει ότι ο Δήμος αντεπεξέρχεται στις δανειακές του υποχρεώσεις και διατηρεί υψηλά την πιστοληπτική του ικανότητα. Σε κάθε περίπτωση επενδύσεις που συνεπάγονται μελλοντικά έσοδα, επειδή είναι ανταποδοτικές ή αξιοποιούν τοπικούς πόρους, θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με ανάλογα δάνεια.

Ρευστότητα-κεφάλαιο κίνησης

Το κεφάλαιο κίνησης (κατωτέρω πίνακας) για την διετία εμφανίζεται θετικό και σε ικανοποιητικά επίπεδα, παρουσιάζοντας μάλιστα θετική απόκλιση μεταξύ των δύο ετών 23,65% περίπου.

ΤΙΤΛΟΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	2014	2013	Μεταβολή 2013 - 2014	%
Σύνολο Κυκλοφ. Ενεργ.	17.910.510,77	14.484.984,54	-3.425.526,23	-23,65
Μείον: Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	5.372.350,67	5.385.112,19	12.761,52	0,24
ΚΑΘΑΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ	12.538.160,10	9.099.872,35	-3.438.287,75	-37,78

Βελτιωμένοι επίσης εμφανίζονται και οι βασικοί δείκτες ρευστότητας του Δήμου, όπως εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	2014	2013
ΒΑΣΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ (Κυκλοφορούν - Απόθεμα) / έξοδα λειτ.	0,49	0,39
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ Διαθέσιμα / Βραχυπρ. Υποχρ	1,06	0,55
ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ Κυκλοφορούν ενεργ. / βραχυπρόθεσμες υποχρ.	3,33	2,69
ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ (Κυκλοφορούν ενεργ. - Απόθεμα) / Βραχυπρ. υποχρ.	3,19	2,55

Κόστος Ανθρώπινων Πόρων

Το 2014 το 34% των συνολικών εξόδων του Δήμου αφορούσε δαπάνες για το ανθρώπινο δυναμικό που παρείχε στις υπηρεσίες του.

Το μέσο κόστος ανά εργαζόμενο προσέγγισε τα 21.800€ το 2013 & 23.175€ το 2014. Τα μεγέθη αυτά είναι χρήσιμα για τον ταμιακό προγραμματισμό του Δήμου και επιτρέπουν εκτιμήσεις κόστους υπηρεσιών και άσκησης αρμοδιοτήτων.

Το κόστος προσωπικού του δήμου (εργαζόμενοι με ποικίλες συμβάσεις εργασίας) αντιστοιχεί στο 50% περίπου των τακτικών του εσόδων. Δεδομένου ότι η νομοθεσία επιβάλλει ανώτατο όριο 50%, ο δείκτης αυτός είναι κυμαίνεται σε οριακά επίπεδα.

Δείκτες Διαχείρισης - επίδοσης

- 1) Ο Δήμος Περιστερίου εισπράττει το μεγαλύτερο μέρος των απαιτήσεων που βεβαιώνει και αυτό είναι ένα πολύ θετικό στοιχείο. Αντίθετα η σχέση προβλέψεων και βεβαιώσεων στα έσοδα παρουσιάζει αποκλίσεις που πρέπει να περιοριστούν.
- 2) Οι διαδικασίες υλοποίησης του προϋπολογισμού, όπως αποτυπώνονται στις σχέσεις βεβαιωθέντα έσοδα προς προϋπολογισθέντα και πληρωθέντα έξοδα προς προϋπολογισθέντα, παρουσιάζουν υστερήσεις που οφείλονται είτε σε «αισιόδοξες» εκτιμήσεις είτε σε λειτουργικές αδυναμίες που δυσχεραίνουν την επίτευξη τους.

Προτάσεις

Η ανάλυση που προηγήθηκε, καταλήγει σε βασικά συμπεράσματα, τα οποία προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις οικονομικές προοπτικές του Δήμου:

- 1) Η οικονομική κατάσταση του Δήμου Περιστερίου αξιολογείται ως μέτρια.
- 2) Οι δείκτες του 2013 και 2014 κινούνται στα ίδια περίπου επίπεδα.
- 3) Ακολουθούνται σωστές διαδικασίες οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης, αλλά απαιτείται αναβάθμιση της οικονομικής λειτουργίας στη κατεύθυνση της κοστολόγησης και της οικονομικής πληροφόρησης.
- 4) Αξιοποιούνται οι κρατικές επιχορηγήσεις, οι οποίες κινούνται σε χαμηλά ως προς τις ανάγκες επίπεδα.

Κεφάλαιο 3^ο: Swot Ανάλυση

3.1. Αξιολόγηση Εξωτερικού Περιβάλλοντος

3.1.1. Παρουσίαση δυνάμεων, αδυναμιών, ευκαιριών, απειλών και στρατηγικών στόχων κοινωνικο-οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης του Δήμου Περιστερίου

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, επιδιώκεται η συνθετική παρουσίαση των αξιολογήσεων, με αναφορά στην αναλυτική μελέτη της υπάρχουσας κατάστασης, της περιοχής του Δήμου.

Μας δίνεται η δυνατότητα, μέσω αυτής, της συνολικής διεξαγωγής συμπερασμάτων για τις δυνάμεις, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης του Δήμου (SWOT analysis).

Η συγκεκριμένη μέθοδος της SWOT analysis δύναται να παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο, τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης (θετικά ή αρνητικά) και τις τάσεις/παράγοντες που εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την αναπτυξιακή διαδικασία της περιοχής, αναδεικνύοντας στη συνέχεια τα σημαντικότερα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης της περιοχής.

3.1.2. Συνθετική παρουσίαση πλεονεκτημάτων

- ✓ Η ύπαρξη βιοτεχνικής δραστηριότητας, ο κλάδος λιανικού εμπορίου και το ισχυρό κέντρο ψυχαγωγίας – αναψυχής – εστίασης, με υπερτοπικό χαρακτήρα αποτελούν πόλο έλξης για τους κατοίκους ολόκληρου του λεκανοπεδίου.
- ✓ Δράσεις πολιτιστικής δραστηριότητας στην περιοχή τόσο από φορείς – συλλόγους της τοπικής κοινωνίας όσο και από φορείς του Δήμου.
- ✓ Η αξιοποίηση της διαθέσιμης έκτασης του Ελαιώνα για ώθηση αναπτυξιακών, περιβαλλοντικών, οικονομικών υποδομών.
- ✓ Η περιοχή λειτουργεί ως πόλος έλξης των υφιστάμενων οικονομικών δραστηριοτήτων, ως συνέπεια της γειτνίασης του με την πρωτεύουσα της χώρας, τους εθνικούς οδικούς άξονες, την λειτουργία των τριών σταθμών του μετρό, με την δυνατότητα εύκολης μετακίνησης από και προς την περιοχή.
- ✓ Ο αναπτυξιακός δυναμισμός της περιοχής, λόγω διαχρονικής αύξησης του δείκτη δραστηριότητας.
- ✓ Ενίσχυση του τριτογενούς τομέα της οικονομίας στο πλαίσιο της δεκαετίας 2001-2011 και εξειδίκευση του ΟΕΠ στους τομείς του χονδρικού – λιανικού εμπορίου και εστίασης – αναψυχής.

- ✓ Αύξηση της επιχειρηματικότητας (στην τετραετία 2010-2014) και του ποσοστού του ΟΕΠ που δηλώνεται ως εργοδότες. Αξιοσημείωτο είναι ότι από το 2008 και ύστερα υπάρχει ανατροπή της προαναφερόμενης τάσης, η οποία δεν έχει ακόμα καταγραφεί ποσοτικά.
- ✓ Επιχειρηματική δραστηριότητα στον δευτερογενή τομέα με ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό της Περιφέρειας.
- ✓ Η γεωγραφική θέση του Δήμου αναφορικά με την συμβολή βασικών οδικών αξόνων (εθνικοί οδοί Αθηνών – Λαμίας και Αθηνών - Κορίνθου, Θηβών, Λένορμαν) και η εγγύτητα του στο μητροπολιτικό κέντρο.
- ✓ Η βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου (συγκριτικά με την Περιφέρεια Αττικής αλλά και με το σύνολο της χώρας) δημιουργεί μια ισχυρή αναπτυξιακή δυναμική.
- ✓ Ύπαρξη ελεύθερων χώρων περιαστικού πρασίνου στην περιοχή του Ποικίλου όρους, καθώς και η ανάπτυξη την προηγούμενη δεκαετία χώρων αστικού πρασίνου.
- ✓ Ικανοποιητικός αριθμός κοινωνικών υποδομών (εκπαίδευσης, κοινωνικής φροντίδας, αθλητικών εγκαταστάσεων).
- ✓ Το υψηλό ποσοστό νεανικού πληθυσμού συγκριτικά με τα δεδομένα της Περιφέρειας Αττικής.
- ✓ Η απουσία διπλοβάρδιας στα σχολεία.
- ✓ Υψηλό ποσοστό ενεργειών από την κοινωνία των πολιτών.

3.1.3. Συνθετική παρουσίαση αδυναμιών

- ✓ Περιοχές με αστική υποβάθμιση, κυρίως εκεί που αναπτύχθηκε η βιοτεχνική και βιομηχανική δραστηριότητα.
- ✓ Λειτουργίες ασυμβίβαστες με την αστική δομή, όπως νεκροταφείο, γκαράζ οχημάτων καθαριότητας και βιομηχανία, που συνυπάρχουν μέσα στο πολεοδομικό ιστό και μάλιστα σε κεντρικές περιοχές.
- ✓ Αδυναμία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας σε καινοτόμες οικονομικές δραστηριότητες και έλλειμμα συσχέτισης δεξιοτήτων του ανθρωπίνου δυναμικού με νέες δραστηριότητες στο Δήμο.
- ✓ Η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, κυρίως λόγω της αυξημένης κίνησης οχημάτων (βαρέων και ΙΧ - υπερτοπικοί οδικοί άξονες) και της βιομηχανικής, βιοτεχνικής δραστηριότητας στο Δήμο.
- ✓ Η αναρχία και δυσκαμψία του κυκλοφοριακού δικτύου και η έλλειψη αρτηριών και συλλεκτριών με κατάλληλα γεωμετρικά χαρακτηριστικά.
- ✓ Η μη ολοκλήρωση έργων διευθέτησης ρεμάτων καθώς και το «μπάζωμα» των φυσικών εξόδων της απορροής όμβριων υδάτων, σε συνδυασμό με την έλλειψη ανάλογων παρεμβάσεων, έχουν ως

συνέπεια πλημμυρικά φαινόμενα στη περιοχή, μειωμένα σε σχέση με το παρελθόν, αλλά χωρίς ακόμα τελική διευθέτηση.

- ✓ Η πολύ πυκνή δόμηση της περιοχής, η οποία παρά την σχετική αναβάθμιση των τελευταίων χρόνων κρατούν χαμηλή την ποιότητα του οικιστικού αποθέματος.
- ✓ Η πολύ κακή ποιότητα κατασκευής και συντήρησης του οδικού δικτύου της περιοχής.
- ✓ Ελάχιστο ποσοστό παραγωγικών δομών ενέργειας, συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, φωτοβολταϊκών, ανεμογεννητριών κ.λ.π., που θα συνέβαλλε περαιτέρω στη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.
- ✓ Η μη σχεδιασμένη διάχυση δραστηριοτήτων, οι οποίες δημιουργούν όχληση, προσθετικά λειτουργούν ανασταλτικά στην επιζητούμενη ποιότητα ζωής των κατοίκων αλλά και ανασταλτικά στην εξέλιξη μιας σύγχρονης πόλης με επίσης σύγχρονη αντίληψη οργάνωσης.
- ✓ Η μεγάλη γεωγραφική έκταση του Δήμου ευνοεί τη διασύνδεση των πολεοδομικών ενότητων και την πρόληψη/ αντιμετώπιση βασικών αναγκών.
- ✓ Τα υψηλά ποσοστά σε σχέση με την Περιφέρεια, ομάδων με ειδικά προβλήματα όπως άνεργοι, μετανάστες, διαζευγμένοι με παιδιά, χαμηλά εισοδήματα και χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο. Ο δείκτης απασχόλησης είναι μικρότερος από αυτόν της Περιφέρειας και της χώρας.
- ✓ Ανεπαρκείς πολιτικές για νέους σε σύγκριση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν (π.χ. ανεργία, νεανική παραβατικότητα).
- ✓ Παντελής απουσία οργανωμένων χώρων στάθμευσης, κυρίως στο πολεοδομικό κέντρο της πόλης.
- ✓ Συγκέντρωση σημαντικού αριθμού μικρών βιοτεχνικών μονάδων διάσπαρτων μέσα στον οικιστικό ιστό της πόλης.
- ✓ Ο μικρομεσαίος χαρακτήρας των επιχειρήσεων και η αδυναμία τους να προσαρμοσθούν στα νέα δεδομένα (εξαγωγικό χαρακτήρα, καινοτομία, κοινωνία της πληροφορίας).

3.1.4. Συνθετική παρουσίαση ευκαιριών/προοπτικών

- ✓ Η συνεχώς αυξανόμενη διείσδυση του φυσικού αερίου στην περιοχή μελέτης μπορεί να προκαλέσει ευκαιρίες για την μείωση της ρύπανσης και ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας.
- ✓ Η αναζήτηση χρηματοδότησης έργων μέσω ΣΔΙΤ, αυτοχρηματοδότησης κυρίως μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων χρηματοδότησης και δευτερευόντως μέσω του Π.Δ.Ε.
- ✓ Η δυναμική ανάπτυξη των υπηρεσιών προς τον πολίτη και η προώθηση της έννοιας της «κοινωνικής οικονομίας» μέσα από διάφορες πηγές χρηματοδότησης.

- ✓ Αναζήτηση νέων ευκαιριών στον τομέα των καινούργιων τεχνολογιών.
- ✓ Ανάπτυξη οικονομικών και κοινωνικών υποδομών στην περιοχή του Ελαιώνα, που μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος ανάπτυξης.
- ✓ Δημιουργία πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος από την αύξηση των μεταναστών.
- ✓ Η δημιουργία ενός ποδηλατικού δικτύου της Δυτικής Αθήνας, που αναμένεται να βελτιώσει το περιβάλλον της περιοχής μελέτης.
- ✓ Η ενίσχυση των πεζοδρομήσεων με στόχο την χωρική ολοκλήρωση των συνοικιών.
- ✓ Η βελτίωση που καταγράφεται αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού του Δήμου δημιουργεί νέες προοπτικές.
- ✓ Η δημιουργία και αξιοποίηση αναπτυξιακών πόλων μπορούν να λειτουργήσουν ευεργετικά στην αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων.
- ✓ Η σχεδιαζόμενη δημιουργία χώρων στάθμευσης σε συνδυασμό με την πλήρη λειτουργία του μετρό.
- ✓ Η αξιοποίηση της περιοχής του Ποικίλου όρους ως περιοχή περιαστικού πάρκου με λειτουργίες αθλητισμού, ελεύθερου και οργανωμένου πρασίνου και πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- ✓ Οι νέες προοπτικές αναφορικά με τη Δημοτική Επιχειρηματικότητα, όπως αυτές διαμορφώνονται μετά από την μετατροπή τους, είναι δυνατόν να ενισχύουν την τοπική ανάπτυξη.

3.1.5. Συνθετική παρουσίαση απειλών

- ✓ Η αναπτυξιακή ανομοιομορφία των πολεοδομικών ενοτήτων μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα κοινωνικής συνοχής.
- ✓ Η ύπαρξη ομάδων πληθυσμού με χαμηλά εισοδήματα σε συνδυασμό με την υφιστάμενη οικονομική κρίση, κυρίως του μεταποιητικού τομέα (ο οποίος αποτελεί βασική οικονομική δραστηριότητα του Δήμου) μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω κοινωνική υποβάθμιση αυτών των ομάδων.
- ✓ Ο μη εκσυγχρονισμός και η διαρθρωτική προσαρμογή των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής με κίνδυνο την συνεχιζόμενη κρίση της απασχόλησης στο συγκεκριμένο τομέα και τη ρύπανση του περιβάλλοντος.
- ✓ Αναντιστοιχία μεταξύ αγοράς και ζήτησης, η οποία προκύπτει από το βελτιωμένο επίπεδο εκπαίδευσης των νέων σε σχέση με το είδος της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής.
- ✓ Οριακή αύξηση του πληθυσμού.
- ✓ Η σημαντική αυξητική τάση του δείκτη της ανεργίας, των διαζυγίων και των μονομελών νοικοκυριών απειλεί την κοινωνική συνοχή του Δήμου.

- ✓ Η επιδείνωση του κυκλοφοριακού προβλήματος της πόλης, λόγω του χαρακτήρα και της δομής της, εάν δεν δημιουργηθούν άμεσα χώροι στάθμευσης.
- ✓ Η περαιτέρω επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος του Ποικίλου όρους λόγω καταπατήσεων και αμφισβητήσεων χρήσεων γης.

3.1.6. Κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης

Συνοψίζοντας και ιεραρχώντας τα προβλήματα σε σχέση με τις δυνατότητες και ευκαιρίες της πόλης, αναδεικνύονται τα σημαντικότερα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης της πόλης του Περιστερίου, ως εξής:

- ✓ Ανάγκη για αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, των γυναικών μέσω συντονισμένης λειτουργίας δομών κατάρτισης, δια βίου μάθησης και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης.
- ✓ Η ανάγκη προώθησης εναλλακτικών δραστηριοτήτων (π.χ. οικολογικές επιχειρηματικές μονάδες, κοινωνική οικονομία, εναλλακτικές πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, ποδηλατόδρομοι κ.λ.π.).
- ✓ Ανάγκη βελτίωσης της ποιότητας ζωής του πολίτη (πεζοδρόμηση, διαμόρφωση χώρων πρασίνου και ελεύθερων χώρων, ανάπτυξη δραστηριοτήτων για νέους, ρύθμιση της κυκλοφορίας, νέες θέσεις στάθμευσης, αποσυμφόρηση κοινωνικών υπηρεσιών, αποτελεσματικές δημοτικές υπηρεσίες κ.λ.π.).
- ✓ Ανάγκη για περεταίρω ενίσχυση και στήριξη της πολιτιστικής δραστηριότητας στην περιοχή μελέτης.
- ✓ Ανάγκη για πλήρη αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού του Δήμου, κυρίως των γυναικών μέσω στοχευόμενων δράσεων συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής και δράσεων που αφορούν την σύζευξη ζήτησης και προσφοράς εργασίας σε συνδυασμό με τις όποιες ευκαιρίες απασχόλησης παρουσιάζονται στην περιοχή.
- ✓ Ανάγκη για ενίσχυση των δομών κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας και των αντίστοιχων κοινωνικών υποδομών για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες του Δήμου (άνεργοι, γυναίκες, νέοι, ΑΜΕΑ, αλλοδαποί).
- ✓ Ανάγκη για ενίσχυση των δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω και της εισαγωγής νέων περιβαλλοντικών τεχνολογιών, χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των απορριμμάτων κ.λ.π.
- ✓ Ανάγκη για σχεδιασμένη ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας – διαρκής υποστήριξη της τοπικής αγοράς για τη βιωσιμότητά της και την όσο το δυνατόν προώθηση για την δημιουργία νέων παραγωγικών θέσεων εργασίας.

- ✓ Ανάγκη προώθησης της «Κοινωνίας της Πληροφορίας» μέσω της ευρυζωνικότητας στην τοπική κοινωνία.
- ✓ Ανάγκη ενίσχυσης της γειτονιάς (Ανοικτά σχολεία, Επιτροπές γειτονιάς, Κοινωνικός λειτουργός γειτονιάς, πεζοδρόμηση και διαμόρφωση χώρων πρασίνου).

3.2. Αξιολόγηση Εσωτερικού Περιβάλλοντος

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο συνοψίζονται με την μέθοδο της SWOT Analysis, τα πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα, ευκαιρίες και απειλές που αφορούν την εσωτερική διάρθρωση και λειτουργία του Οργανισμού του Δήμου Περιστερίου, σε συμφωνία με τις προηγούμενες αναλύσεις μας.

3.2.1. Συνθετική παρουσίαση πλεονεκτημάτων

- ✓ Η συμμετοχή πέντε (5) διαφορετικών συνδυασμών στο Δημοτικό Συμβούλιο επιτρέπει την καλύτερη εκπροσώπηση της τοπικής κοινωνίας.
- ✓ Σύγχρονη κτιριακή υποδομή του Δήμου (μετά την κατασκευή του Νέου Δημαρχείου), χωρίς ωστόσο να παραβλέπονται κρίσιμες ελλείψεις που παρουσιάζονται σε βασικές υποδομές (γκαραζ σε χώρο πρασίνου).
- ✓ Επάρκεια του εξοπλισμού σε σχέση με τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών στο σύνολο των οργανικών μονάδων, παρά το γεγονός ότι απαιτείται εκσυγχρονισμός αυτού.
- ✓ Σταδιακή αναβάθμιση στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς του δημότες.
- ✓ Η πλήρης αξιοποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Λειτουργίας του Δήμου, έστω και αν κάποια τμήματα δεν λειτουργούν με επαρκή στελεχιακό δυναμικό.
- ✓ Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων δεν παρατηρούνται επικαλύψεις αρμοδιοτήτων με εξαίρεση κάποιων τμημάτων, κυρίως αυτών που ασχολούνται με την κοινωνική πολιτική.
- ✓ Το μεγάλο ποσοστό του μόνιμου προσωπικού επί του συνόλου δίνει τη δυνατότητα για έναν πιο ασφαλή προγραμματισμό αναφορικά με τους ανθρώπινους πόρους και παράλληλα ευνοεί την εξειδίκευση σε επιμέρους θεματικά αντικείμενα, χωρίς να απαιτείται σε τακτικά χρονικά διαστήματα η αντικατάσταση του ανθρώπινου δυναμικού.
- ✓ Η ύπαρξη σωστών διαδικασιών οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης, αν και ακόμα δεν έχει φτάσει στο πλήρως αποδεκτό πλαίσιο της σύγχρονης οικονομικής διαχείρισης.
- ✓ Ικανοποιητική αξιοποίηση κρατικών επιχορηγήσεων.
- ✓ Ύπαρξη οργανωμένης δημοτικής συγκοινωνίας επιτρέπει τις εσωτερικές μετακινήσεις των πολιτών με προγραμματισμένα δρομολόγια που καλύπτουν τα κομβικά σημεία της πόλης και

διασύνδεουν τις απομακρυσμένες πολεοδομικές ενότητες του Δήμου, εξυπηρετώντας έναν μεγάλο αριθμό δημοτών (περίπου 1.500 άτομα ημερησίως).

3.2.2. Συνθετική παρουσίαση αδυναμιών

- ✓ Ιδιαίτερα αρνητικό στοιχείο, που είναι αποτέλεσμα κυρίως της οικονομικής συγκυρίας, αποτελούν οι νέες ρυθμίσεις των εργασιακών σχέσεων (συνταξιοδότηση έμπειρων στελεχών σε παραγωγική ηλικία, αδυναμία πρόσληψης αναγκαίου προσωπικού μέσω ΑΣΕΠ κ.λ.π.).
- ✓ Παρά το γεγονός ότι η διαδικασία του προγραμματισμού λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και υφίσταται η αντίστοιχη οργανική μονάδα, είναι απαραίτητο η περαιτέρω ενδυνάμωση της ιδιαίτερα μετά το Π.Δ. 89/2011 και της Υ.Α. 41179/2014.
- ✓ Ανάγκη για περαιτέρω ενίσχυση συγκεκριμένων δράσεων, όπως πολιτικές σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, περιβάλλον, κυκλοφοριακό, ποιότητα ζωής.
- ✓ Ελλείψεις στην ποσοτική και ποιοτική στελέχωση σε συγκεκριμένες οργανικές μονάδες που δημιουργούν διαρθρωτικά προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού. Η επικαιροποίηση του ΟΕΥ και ο έλεγχος της λειτουργικότητας του είναι κρίσιμη αυτή την περίοδο.
- ✓ Ελλιπής εφαρμογή συστήματος διασφάλισης ποιότητας ή αξιολόγησης όπως και γενικότερα, η ενσωμάτωση μεθόδων ποσοτικοποίησης και αξιολόγησης των διαδικασιών.
- ✓ Προβλήματα προσβασιμότητας λόγω ανεπάρκειας χώρων στάθμευσης για τους δημότες σε αρκετές από τις υπηρεσίες του Δήμου.
- ✓ Ο χωρικός κατακερματισμός των υπηρεσιών του Δήμου δημιουργεί σε αρκετές περιπτώσεις προβλήματα συντονισμού και συνεργασίας.
- ✓ Αδυναμία εφαρμογής κινήτρων αποδοτικότητας, η οποία αποτελεί βέβαια εγγενές πρόβλημα της Δημόσιας Διοίκησης γενικότερα στην Ελλάδα και ουσιαστικά λειτουργεί ως περιοριστικό πλαίσιο. Παρόλα αυτά είναι δυνατή η διαμόρφωση πολιτικής κινήτρων ακόμα και με ήπιες παρεμβάσεις, οι οποίες θα καλλιεργήσουν το αίσθημα της επιβράβευσης.
- ✓ Έλλειψη οργανωμένης πολιτικής επιμόρφωσης – κατάρτισης που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της δια βίου εκπαίδευσης και στις σύγχρονες ανάγκες εξειδικευμένης κατάρτισης σε συγκεκριμένα θεματικά αντικείμενα κομβικής σημασίας.
- ✓ Ανυπαρξία διαϋπηρεσιακών δομών συντονισμού, που καθιστά ιδιαίτερα προβληματική τη συντονισμένη δράση των υπηρεσιών, την αποτελεσματικότητα στη μεταξύ τους συνεργασία αλλά και τη διάχυση της πληροφορίας.

- ✓ Αδυναμία συμμετοχής του Δήμου σε ευρωπαϊκά δίκτυα της αυτοδιοίκησης, με αποτελέσματα την ελλειμματική ανταλλαγή τεχνογνωσίας και την μείωση των ευκαιριών συμμετοχής σε ευρωπαϊκά προγράμματα.
- ✓ Σε ορισμένες περιπτώσεις το περιβάλλον εργασίας χαρακτηρίζεται ως ακατάλληλο και επικίνδυνο για σημαντική μερίδα των εργαζομένων.
- ✓ Έλλειψη ικανού χρόνου για τα πολιτικά στελέχη, εξαιτίας της εμπλοκής τους με κάθε μορφής εργασίας, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να εμπλακούν με ζητήματα επιτελικού χαρακτήρα και στρατηγικού σχεδιασμού και η παρουσίαση τους να επικεντρώνεται μονομερώς σε θέματα της καθημερινότητας.
- ✓ Αδυναμία ορισμένων αλλά βασικών στελεχών να υιοθετήσουν τη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- ✓ Η απουσία προγραμματισμού των δράσεων πολλών υπηρεσιών οδηγεί σε αποσπασματικότητα των δράσεων και στη περιορισμένη αποτελεσματικότητα της.
- ✓ Η οικονομική κατάσταση του Δήμου Περιστερίου αξιολογείται ως μέτρια. Οι απαιτήσεις για επενδύσεις κρίνουν αναγκαία την προσαρμογή του Δήμου στο νέο οικονομικό περιβάλλον για άντληση χρηματοδοτήσεων σε παραγωγικούς άξονες.
- ✓ Περιορισμένα ίδια έσοδα: τέλη – δικαιώματα και έσοδα ακίνητης περιουσίας, κυρίως ως αποτέλεσμα της απουσίας διάθεσης δημιουργίας οικονομικής ανεξαρτησίας του Δήμου και ως απότοκο του λεγόμενου “πολιτικού κόστους”.

3.2.3. Συνθετική παρουσίαση ευκαιριών/προοπτικών

- ✓ Οι δράσεις που δύνανται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΣΠΑ, Jessica και άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα.
- ✓ Η ενδυνάμωση της διεύθυνσης των ΤΠΕ σε υπηρεσίες του Δήμου (π.χ. πολεοδομία, υπηρεσία καθαριότητας κ.λ.π.) δημιουργεί νέες προοπτικές για τη δράση του Δήμου με ποιοτικότερες και αποτελεσματικότερες υπηρεσίες προσαρμοσμένες στις σύγχρονες ανάγκες.
- ✓ Η δεκτικότητα της δημοτικής αρχής στην καινοτομία.
- ✓ Η δυνατότητα που δίνει ο νέος κώδικας στους ΟΤΑ για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο μέσω ενεργειών όπως:
 - α. η δημιουργία δομών για την προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης
 - β. η δημιουργία Γραφείου Ενημέρωσης για την Απασχόληση σε τοπικό επίπεδο, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

✓ επικαιροποίηση της πιστοποίησης ως τελικού δικαιούχου, προκειμένου να διασφαλιστούν οι χρηματοδοτήσεις.

3.2.4. Συνθετική παρουσίαση απειλών

✓ Η νέα οικονομική πραγματικότητα που διαμορφώθηκε στην χώρα αποτελεί την βασική πηγή ανασφάλειας για τους δημότες και την Διοίκηση. Αν δεν αντιμετωπισθεί ως παράγοντας ευκαιρίας για την καθοριστική λύση χρόνιων προβλημάτων της δημόσιας διοίκησης τότε η προσαρμογή στην πραγματικότητα θα είναι βίαιη.

✓ Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι σειρά έμπειρων, καταξιωμένων στελεχών την επόμενη τετραετία εισέρχονται στο στάδιο της συνταξιοδότησης, με τον κίνδυνο οι υπηρεσιακές δομές να κινδυνεύουν να γίνουν ανενεργές.

✓ Αποσπασματική αντιμετώπιση θεμάτων συνεχούς εκπαίδευσης και τεχνικής ενημέρωσης, με αποτέλεσμα οι υπηρεσίες να μην είναι σε θέση να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις και να ανταπεξέλθουν στις σύγχρονες απαιτήσεις.

✓ Ο κίνδυνος της εμφάνισης δυσλειτουργιών λόγω της εφαρμογής του Εσωτερικού Οργανισμού, μιας και η εναρμόνιση στα νέα δεδομένα αποτελεί μια χρονοβόρα και με ιδιαίτερο εργασιακό κόστος διαδικασία.

✓ Η ελλιπής στελέχωση του τμήματος για τα κοινοτικά προγράμματα, καθώς και του Τμήματος Μελετών & Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών περικλείει κινδύνους για την δυνατότητα συμμετοχής του Δήμου σε προγράμματα χρηματοδοτήσεων. Κατά συνέπεια η στελέχωση της Δ/σης Χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, καθώς και του Τμήματος Μελετών & Εκτέλεσης Έργων της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών είναι άμεση προτεραιότητα.

✓ Η συστηματική απουσία δομών και διαδικασιών συντονισμού ενδέχεται να οδηγήσει στην λειτουργική και οργανωτική ανεπάρκεια του Δήμου.

✓ Η μη ενσωμάτωση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη λειτουργικότητα των οργανικών μονάδων είναι δυνατόν να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

✓ Οικονομική λειτουργία αποκομμένη από την κατεύθυνση της κοστολόγησης και της οικονομικής πληροφόρησης είναι δυνατόν να αυξήσει τα οικονομικά προβλήματα και να εμποδίσουν την ορθολογική οικονομική διοίκηση και διαχείριση.

3.2.5. Κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής οργάνωσης

Αναφορικά με τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής οργάνωσης που προκύπτουν και από την ανάλυση που προηγήθηκε θα πρέπει να εστιάσουμε στα εξής θέματα:

- ✓ Ορθολογικοποίηση της διαχείρισης στην κατανομή των διαθέσιμων πόρων του Οργανισμού.
- ✓ Ενδυνάμωση τόσο των δομών όσο και των διαδικασιών προγραμματισμού και στρατηγικής.
- ✓ Ενδυνάμωση των πολιτικών επιμόρφωσης – κατάρτισης και δια βίου μάθησης του στελεχιακού δυναμικού του ΟΤΑ.
- ✓ Ενσωμάτωση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Οργανισμού, με απώτερο στόχο την αποτελεσματικότητα και την παροχή νέου επιπέδου ποιοτικών υπηρεσιών προς τους δημότες.
- ✓ Συμμετοχή σε δίκτυα της αυτοδιοίκησης αλλά και ευρύτερα εταιρικά σχήματα, από το οποία ο Δήμος μπορεί να αποκτήσει οποιασδήποτε μορφής οφέλη.
- ✓ Ενίσχυση των συνεργασιών με τον ακαδημαϊκό χώρο, αλλά και με τον χώρο των επιχειρήσεων, με στόχο την προώθηση της εταιρικής ευθύνης και της έννοιας της κοινωνικής οικονομίας.
- ✓ Συνεργασία με συμβούλους διαχείρισης ειδικά στα σημεία των νέων τεχνολογιών, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας και κυρίως χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Κεφάλαιο 4^ο: Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου Περιστερίου

4.1. Το Αναπτυξιακό – Στρατηγικό Όραμα

Το αναπτυξιακό και στρατηγικό όραμα του Δήμου Περιστερίου για την προγραμματική περίοδο 2015 – 2019 διαμορφώθηκε με βάση τις τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές προτεραιότητες, τις επιδιώξεις και δεσμεύσεις της Δημοτικής Αρχής.

Στηρίζεται σε ένα **βιώσιμο ολοκληρωμένο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα**, με σκοπό την δημιουργία ενός σύγχρονου, φιλικού, συμμετοχικού και λειτουργικού Δήμου καινοτομίας, οικονομίας της γνώσης, κέντρο πολιτισμού και πράσινης ανάπτυξης. Ο Δήμος Περιστερίου οφείλει να δικαιολογήσει τον κεντρικό του χαρακτήρα στους δήμους του Δυτικού Λεκανοπεδίου. Αυτός ο ρόλος πρέπει να στηρίζεται στην συνεργασία με όμορους δήμους χωρίς αποκλεισμούς, με κοινωνική συνοχή, υψηλή και σταθερή απασχόληση, και οργάνωση του τοπικού συστήματος με τρόπο αποδοτικό και αποτελεσματικό.

Η στρατηγική του Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο στόχων και πολιτικών, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματός του. Η διαμόρφωση του στρατηγικού οράματος και σχεδίου δεν στηρίχθηκε αποκλειστικά και μόνο στις δεσμεύσεις και προτάσεις της δημοτικής αρχής. Στηρίχθηκε εκτός των άλλων, σε Δημοκρατικές Συμμετοχικές Διαδικασίες (ΔΣΔ) κινητοποιώντας όλους τους ενδογενείς πόρους και φορείς (οικονομικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς, αναπτυξιακούς κ.α.).

Ειδικότερα συνεκτιμήθηκαν τα εξής:

- 1) Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, η οποία παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες του Δήμου Περιστερίου σε συνδυασμό με ειδικά μεθοδολογικά εργαλεία ανάλυσης
- 2) Οι δυνατότητες – αδυναμίες και ευκαιρίες – απειλές (S.W.O.T αναλύσεις) στο εσωτερικό (Δημοτικές Υπηρεσίες και Νομικά Πρόσωπα Δήμου) και εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου
- 3) Οι τοπικές ανάγκες και προτάσεις, όπως αυτές αποτυπώθηκαν μετά από συμμετοχικές διαδικασίες όπως:
 - ✚ Επιτόπιες συναντήσεις στις δημοτικές ενότητες
 - ✚ Διαδικτυακή υποβολή προτάσεων από τους πολίτες μέσω του δημοτικού portal www.peristeri.gr.
 - ✚ Συναντήσεις με όλες τις Δημοτικές υπηρεσίες, τους Προέδρους των Νομικών Προσώπων του Δήμου και ενημέρωση των δημοτικών παρατάξεων.
- 4) Οι γενικότερες και ειδικότερες τάσεις και κατευθύνσεις σε τοπικό, υπερτοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο

5) Τις δυνατότητες χρηματοδότησης.

Το στρατηγικό όραμα του Δήμου εκφράζεται στο 5 ετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με τη μορφή Αξόνων – Μέτρων και Στόχων. Ενδεικτικά, οι άξονες αυτοί αφορούν:

- A. στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής
- B. στην ενίσχυση της κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό
- Γ. στην οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση
- Δ. στην ανάπτυξη του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών, και στη βελτίωση των σχέσεών τους με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους και άλλους τοπικούς φορείς,

και είναι οι εξής:

- Άξονας 1: «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»
- Άξονας 2: «Τοπική Ανάπτυξη και Οικονομία»
- Άξονας 3: «Κοινωνική Ανάπτυξη»
- Άξονας 4: «Εσωτερική Ανάπτυξη του Δήμου».

Κάθε ένας από τους άξονες εξειδικεύεται σε Μέτρα και Στόχους τοπικής ή εσωτερικής ανάπτυξης.

Άξονες Επιχειρησιακού Προγράμματος

Άξονας 1
Περιβάλλον &
Ποιότητα Ζωής

Μέτρο 1.1
Περιβάλλον

Μέτρο 1.2
Πολεοδομία-
Χωροταξία

Μέτρο 1.3.
Μεταφορές –
Συγκοινωνίες

Μέτρο 1.4
Διαχείριση
Απορριμμάτων

Μέτρο 1.5
Δίκτυα

Άξονας 2
Τοπική Ανάπτυξη και
Οικονομία

Μέτρο 2.1
Ανεργία –
Απασχόληση

Μέτρο 2.2
Τοπική
Επιχειρηματικότητα

Μέτρο 2.3
Δημοτική
Επιχειρηματικότητα

Μέτρο 2.4
Καινοτόμες Δράσεις

Άξονας 3
Κοινωνική Ανάπτυξη

Μέτρο 3.1
Κοινωνική φροντίδα

Μέτρο 3.2
Πολιτισμός

Μέτρο 3.3
Αθλητισμός

Μέτρο 3.4
Παιδεία

Άξονας 4
Εσωτερική Ανάπτυξη
του Δήμου

Μέτρο 4.1
Αναβάθμιση Δημοτικών
Κτιριακών Υποδομών

Μέτρο 4.2
Σύγχρονες μορφές
οργάνωσης –
Ποιότητα Υπηρεσιών

Μέτρο 4.3
Επιμόρφωση-Κατάρτιση

Μέτρο 4.4
Τ.Π.Ε

Μέτρο 4.5
Οικονομική Διαχείριση

Μέτρο 4.6
Συμμετοχικές
Διαδικασίες

Μέτρο 4.7
Νομικά Πρόσωπα

Μέτρο 4.8
Πολιτική Προστασία-
Διαχείριση Κρίσεων

4.2 Καθορισμός Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρα

ΑΞΟΝΑΣ 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Μέτρο 1.1: Περιβάλλον

- Επίτευξη υγιεινού, ελκυστικού και καθαρού αστικού περιβάλλοντος.
- Αναβάθμιση της λειτουργικότητας και ποιότητας ζωής σε υποβαθμισμένες περιοχές του Δήμου.
- Αποδοτική/Οικονομική χρήση ενέργειας με έμφαση στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων και την οικονομικότερη και περιβαλλοντικά καθαρότερη κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των δημοτών.
- Επέκταση και αναβάθμιση των χώρων πρασίνου και των κοινόχρηστων χώρων, ενίσχυση της αναλογίας του πρασίνου στις περιοχές πυκνής δόμησης.
- Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των παρεμβάσεων της δημοτικής αρχής, καθώς και παρακολούθηση και έλεγχός τους όπου κριθεί απαραίτητο.
- Δράσεις προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- Δράσεις Ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού.
- Συνεργασία και Συντονισμός με όμορους Δήμους και τους σχετικούς φορείς.
- Μέτρα ελέγχου και αντιμετώπισης της ρύπανσης (ατμόσφαιρας, εδάφους, υδάτων) και των πηγών ακτινοβολίας.
- Προώθηση καινοτόμων δράσεων (π.χ. πράσινα δώματα).

Μέτρο 1.2: Πολεοδομία και Χωροταξία

- Δημιουργία προϋποθέσεων για την απόδοση στους δημότες προσιτής, ασφαλούς και προσβάσιμης κατοικίας, ιδιαίτερα στις περιοχές με αύξουσα οικιστική ανάπτυξη.
- Αξιοποίηση και αισθητική αναβάθμιση κτιριακού αποθέματος.
- Αναθεώρηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου.
- Ολοκλήρωση και επικαιροποίηση του χωρικού σχεδιασμού και δραστικός περιορισμός της δόμησης αυθαιρέτων.
- Αναβάθμιση κι εξυγίανση του αστικού περιβάλλοντος και του δομημένου χώρου.
- Διευθέτηση χρήσεων γης, ιδιαίτερα σε περιοχές υψηλής συγκέντρωσης βιομηχανικών μονάδων.
- Αντιμετώπιση φαινομένων συγκρούσεων χρήσεων γης.

Μέτρο 1.3: Μεταφορές – Συγκοινωνίες

- Αποτελεσματικός κυκλοφοριακός σχεδιασμός.
- Ενίσχυση της συντήρησης τοπικού οδικού δικτύου.
- Προώθηση της ελεύθερης πρόσβασης πεζοδρομίων.
- Ενδυνάμωση της δημοτικής συγκοινωνίας.
- Δράσεις μείωσης της χρήσης του Ι.Χ. αυτοκινήτου.
- Αντιμετώπιση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, μείωσης των αέριων ρύπων και των επιπέδων θορύβου που σχετίζονται με το αυτοκίνητο.
- Αντιμετώπιση του προβλήματος της στάθμευσης με μέτρα διέλευσης και οργανωμένης στάθμευσης οχημάτων.
- Προώθηση εναλλακτικών παρεμβάσεων (προώθηση ποδηλατοδρόμων, δρόμοι ήπιας κυκλοφορίας, πεζοδρομήσεις).
- Διασύνδεση των χώρων (με δράσεις όπως οι πράσινες διαδρομές).
- Προσβασιμότητα σε σημαντικά υπερτοπικά δίκτυα (ΜΕΤΡΟ).

Μέτρο 1.4: Διαχείριση Απορριμμάτων

- Βελτίωση του επιπέδου καθαριότητας της περιοχής.
- Ενίσχυση των δράσεων ανακύκλωσης αποβλήτων.
- Διάδοση μεθόδων οικιακής ανακύκλωσης /κομποστοποίησης κλπ.
- Δράσεις ενθάρρυνσης και συντονισμού για τη συμμετοχή των επιχειρήσεων στις σχετικές πολιτικές.
- Δράσεις ευαισθητοποίησης- δημοσιότητας στον τοπικό πληθυσμό.
- Διαχείριση βιομηχανικών και βιοτεχνικών απορριμμάτων.

Μέτρο 1.5: Δίκτυα

- Εκσυγχρονισμός και επέκταση δικτύου δημοτικού φωτισμού.
- Προώθηση της ευρυζωνικότητας.
- Ανάπτυξη δικτύων υποδομών.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Τοπική Ανάπτυξη και Οικονομία

Μέτρο 2.1: Ανεργία- Απασχόληση

- Δράσεις προκατάρτισης, κατάρτισης και δια βίου εκμάθησης των κατοίκων της περιοχής καθώς και προώθησης της επιχειρηματικότητας.
- Δράσεις προγραμματισμού, συντονισμού και αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων για την αντιμετώπιση της ανεργίας και την ενίσχυση της απασχόλησης
- Αναβάθμιση των απαραίτητων εσωτερικών δομών και μηχανισμών που θα λειτουργήσουν αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση της ανεργίας.
- Στοχευμένες δράσεις για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, οι οποίες αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα, όπως η ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, μέσω μέτρων συνδυασμού οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής,
- Προώθηση Καινοτόμων Δράσεων.
- Δημιουργία υποστηρικτικών δομών που θα διευκολύνουν τις ομάδες που πλήττονται.

Μέτρο 2.2: Τοπική Επιχειρηματικότητα

- Έργα υποδομής και μέτρα πολιτικής που βελτιώνουν την ελκυστικότητα της περιοχής ως κέντρο εστίασης και αναψυχής, κέντρο παροχής πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων.
- Δράσεις κατάρτισης, επανακατάρτισης και προώθησης της δια βίου εκπαίδευσης των επιχειρηματιών κυρίως σε νέες τεχνολογίες.
- Δράσεις ενημέρωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης του επιχειρηματικού κόσμου για τις νέες ευέλικτες μορφές εργασίας και τις αρχές της κοινωνικής εταιρικής ευθύνης.
- Προώθηση δράσεων προγραμματισμού, συντονισμού και αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, δηλαδή την ανάπτυξη των απαραίτητων δομών και μηχανισμών.
- Προώθηση συνδυασμένης ενεργοποίησης τοπικών φορέων και ανθρώπινου δυναμικού για την προώθηση θεμάτων τοπικής ανάπτυξης.
- Ενίσχυση δομών και δράσεων για την ενδυνάμωση της ψηφιακής οικονομίας.

Μέτρο 2.3: Δημοτική Επιχειρηματικότητα

- Η ενεργοποίηση για την επίτευξη διαχρονικής συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας
- Καθιέρωση νέων δράσεων που προωθούν την κοινωνικοπολιτιστική δράση της δημοτικής επιχειρηματικότητας, όπως: α) προώθηση της κοινωνικής οικονομίας στην περιοχή, β) σχέσεις

συνεργασίας με τον ευρωπαϊκό χώρο και γ) εμπλοκή σε προγράμματα διαδημοτικής συνεργασίας.

Μέτρο 2.4: Καινοτόμες δράσεις

- Αξιοποίηση βιομηχανικών κτιρίων λ.χ. μέσω της δημιουργίας θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων.
- Συνεργασία με τον ακαδημαϊκό χώρο για προώθηση της καινοτομίας.
- Προώθηση των δράσεων ψηφιακής οικονομίας.
- Συμμετοχή σε δίκτυα για την προώθηση και ενίσχυση της καινοτομίας.
- Πρόγραμμα ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού.
- Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του δημόσιου τομέα για τις δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας.
- Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και των τοπικών φορέων για τις υπηρεσίες, τα προϊόντα και τους κοινωνικούς στόχους των επιχειρήσεων.
- Ίδρυση και οργάνωση υποδομών των επιχειρήσεων.
- Σύναψη συμβάσεων με ΟΤΑ, δημόσιους φορείς, εθελοντικές οργανώσεις και ιδιώτες για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου.
- Προώθηση της εταιρικής ευθύνης και αντίστοιχη επιβράβευση.

ΑΞΟΝΑΣ 3: Κοινωνική Ανάπτυξη

Μέτρο 3.1 Κοινωνική Φροντίδα

- Αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών με στόχο τον προγραμματισμό και το συντονισμό των δράσεων, καθώς και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υποδομών και του ανθρώπινου δυναμικού των υπηρεσιών.
- Διασύνδεση και αξιοποίηση όλων των κρατικών υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής μέσα από διαδικασίες ενημέρωσης και συνεργασίας, για την παραπομπή δημοτών με κοινωνικά αιτήματα στις αντίστοιχες υπηρεσίες στις περιπτώσεις που η κοινωνική υποδομή του Δήμου δεν είναι επαρκής ή είναι ανύπαρκτη.
- Συνεργασία με εθελοντικές οργανώσεις και ΜΚΟ που προσφέρουν κοινωνικές υπηρεσίες στην περιοχή του Δήμου αλλά και ευρύτερα (ειδικά για τους δημόσιους οργανισμούς π.χ Εκκλησία, φιλανθρωπικά ταμεία, ΟΚΑΝΑ, κλπ).
- Χάραξη μακροχρόνιας και ολοκληρωμένης κοινωνικής πολιτικής.

- Προώθηση των δράσεων δημοσιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών και καθιέρωση μηχανισμών επικοινωνίας με την τοπική κοινωνία.
- Αύξηση της προσπελασιμότητας στις κοινωνικές υπηρεσίες.
- Προώθηση νέων θεσμών, όπως για παράδειγμα του κοινωνικού λειτουργού ανά γειτονιά.
- Προώθηση στοχευμένων δράσεων για τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού μέσα από διαδικασίες έρευνας.
- Δημιουργία ευέλικτων ωραρίων στις κοινωνικές υπηρεσίες και στις δομές φύλαξης βρεφών και παιδιών.
- Δημιουργία ειδικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, όπως για παράδειγμα παιδιά, μετανάστες κτλ.
- Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής από τα κάτω, μέσω της ενδυνάμωσης της γειτονιάς. Αξιοποίηση και στήριξη του δυναμικού της γειτονιάς μέσα από την ενίσχυση της οικογένειας, του σχολείου και των εθελοντικών οργανώσεων για την πρόληψη αρνητικών επιπτώσεων στους νέους και την άμεση στήριξη των ευπαθών ομάδων.
- Προώθηση και στήριξη του εθελοντισμού.
- Δημιουργία του θεσμού των ανοικτών σχολείων.

Μέτρο 3.2: Πολιτισμός

- Δημιουργία συγκεκριμένης πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου, η οποία να καλύπτει τις υπάρχουσες και μελλοντικές πολιτιστικές υποδομές παρέχοντας περαιτέρω προώθηση της υπό εξέλιξη πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής.
- Αναβάθμιση των πολιτιστικών υποδομών και αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων.
- Διαδημοτική συνεργασία για την ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων.
- Συνεργασία του Δήμου με τους υφιστάμενους πολιτιστικούς φορείς της πόλης και ενίσχυση του εθελοντισμού στις πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσα από την καλύτερη συνεργασία και διοίκηση των δημοτικών φορέων για την ανάπτυξη του πολιτισμού, τη βελτίωση των υποδομών, του εξοπλισμού και του ανθρώπινου δυναμικού.
- Μελέτη για τις πολιτιστικές προτιμήσεις και ανάγκες των κατοίκων με σκοπό τη μελλοντική διαμόρφωση μιας συνεκτικής πολιτιστικής πολιτικής.

Μέτρο 3.3: Αθλητισμός

- Προώθηση μαζικού αθλητισμού μέσω δράσεων αναβάθμισης υφιστάμενων δομών και εφαρμογής αθλητικών προγραμμάτων.

- Δημιουργία νέων αθλητικών υποδομών
- Ενίσχυση του μαζικού αθλητισμού μέσω του θεσμού των ανοικτών σχολείων.
- Διοργάνωση δραστηριοτήτων υπερτοπικής εμβέλειας.

Μέτρο 3.4: Παιδεία

- Ολοκληρωμένο πρόγραμμα σε συνεργασία με τις σχολικές επιτροπές για την αποτελεσματικότητα στις δράσεις συντήρησης.
- Πρόβλεψη των απαραίτητων κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και πολεοδομικών παρεμβάσεων που θα εξασφαλίζουν τη σύντομη και ασφαλή πρόσβαση στους σχολικούς χώρους.
- Δημιουργία συνοδευτικών εγκαταστάσεων (αθλητική υποδομή, πολιτιστικές εγκαταστάσεις) που θα στηρίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία
- Δράσεις διαμόρφωσης σχολικών αυλών και δημιουργία χώρων πρασίνου.
- Ανάπτυξη πολιτικών για τη νεανική παραβατικότητα
- Πολιτιστικά προγράμματα νέων τους θερινούς μήνες (π.χ. αναδάσωση, εκδρομές σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, δραστηριότητες στα σχολεία κλπ).
- Ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία μέσα από ενημέρωση και συμβουλευτική του Δήμου στα σχολεία.
- Περιορισμός της σχολικής διαρροής, με εξατομικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη των οικογενειών και των παιδιών τους που εγκαταλείπουν το σχολείο.

ΑΞΙΟΝΑΣ 4: Εσωτερική Ανάπτυξη του Δήμου

Μέτρο 4.1 Αναβάθμιση Δημοτικών Κτιριακών Υποδομών

- Επέκταση, συντήρηση και επισκευή των δημοτικών κτιρίων
- Αναβάθμιση του τεχνικού εξοπλισμού.

Μέτρο 4.2 Σύγχρονες μορφές οργάνωσης / Ποιότητα υπηρεσιών

- Σταδιακή ενσωμάτωση νέων σύγχρονων προτύπων διαχείρισης, που θα ενδυναμώσει τις δυνατότητες μέτρησης και αξιολόγησης του ΟΤΑ, αναφορικά με τις υπηρεσίες και τις διαδικασίες λειτουργίας του.
- Ενδυνάμωση διαδικασιών από τα υπηρεσιακά στελέχη.
- Αποτελεσματική λειτουργία με επίκεντρο την ποιότητα, τη διαφάνεια και τη δημοκρατικότητα.
- Αύξηση της παροχής του αριθμού, αλλά και της ποιότητας των υπηρεσιών με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

- Εφαρμογή επιτυχημένων προτύπων διαχείρισης από τον ιδιωτικό τομέα, που δύναται να εφαρμοσθούν και στο δημόσιο χώρο.
- Διοίκηση μέσω στόχων.
- Πληροφόρηση, τεκμηρίωση, πρόβλεψη των εξελίξεων στη περιοχή του Ο.Τ.Α.
- Συμμετοχή στις διαδικασίες Ανάλυσης- Σχεδιασμού/ Προγραμματισμού- Παρακολούθησης/ Αξιολόγησης.
- Συντονισμός και συνεργασία με άλλους φορείς που εμπλέκονται στις αναπτυξιακές και προγραμματικές διαδικασίες, όπως επί του συγκεκριμένου η Νομαρχία, η Περιφέρεια, τα υπουργεία κλπ.
- Συνεργασία και εκπροσώπηση (μετά από συμφωνία με την πολιτική ηγεσία) σε εθνικούς και υπερεθνικούς οργανισμούς όπως ΙΥΛΑ, eurocities, Local Agenda 21 κλπ.
- Συμμετοχή και διεκδίκηση χρηματοδοτήσεων από το ΕΣΠΑ.

Μέτρο 4.3 Επιμόρφωση -Κατάρτιση

- Λειτουργίες διαρκούς επιμόρφωσης υψηλού επιπέδου των αιρετών και του προσωπικού.
- Εξασφάλιση διαρκούς επιστημονικοτεχνικής υποστήριξης των αιρετών και του προσωπικού.
- Ενδυνάμωση δομών και προγραμμάτων επιμόρφωσης –κατάρτισης.
- Συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς του Δημόσιου (ΕΚΔΔ, ΕΣΤΑ,ΙΤΑ,ΕΕΤΑΑ κλπ) αλλά και ιδιωτικού τομέα.
- Αξιοποίηση των εσωτερικών ανθρώπινων πόρων ως επιμορφωτές

Μέτρο 4.4 Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών- Ψηφιακός Δήμος

- Προώθηση της ευρυζωνικότητας τόσο σε επίπεδο της πόλης όσο και στο εσωτερικό του οργανισμού.
- Πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων εφαρμογών από τους υπαλλήλους.
- Αναβάθμιση και εμπλουτισμός του υπάρχοντος λογισμικού του Δήμου.
- Σύνδεση σε ενιαίο δίκτυο όλων των υπηρεσιών του Δήμου (intranet-extranet).
- Παροχή πολλαπλών ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες.
- Συνεργασίες με τον ιδιωτικό χώρο με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας προς όφελος της τοπικής κοινότητας.
- Αξιοποίηση των προοπτικών που προσφέρουν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ψηφιακή Σύγκλιση» και «Διοικητική Μεταρρύθμιση» στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.
- Διαδημοτικές συνεργασίες και με τους αρμόδιους φορείς της αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ,ΕΕΤΑΑ, ΚΕΔΚΕ κλπ).

- Προώθηση των ηλεκτρονικών συμμετοχικών δράσεων.
- Προώθηση πολιτικών χρήσης ΤΠΕ για την προώθηση εναλλακτικών μορφών απασχόλησης (τηλεργασία)

Μέτρο 4.5 Οικονομική Διαχείριση

- Ορθολογικοποίηση της κατανομής των οικονομικών πόρων.
- Πηγές Χρηματοδότησης.
- Κοστολόγηση παρεχόμενων υπηρεσιών, δραστηριοτήτων και έργων.
- Διαμόρφωση πενταετούς Προϋπολογισμού.

Μέτρο 4.6 Συμμετοχικές Διαδικασίες

- Σχεδιασμός νέων μορφών συμμετοχής (πχ συμμετοχικό τεχνικό πρόγραμμα, συμμετοχικός προϋπολογισμός).
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας αναφορικά με τις συμμετοχικές διαδικασίες.
- Προώθηση της Ηλεκτρονικής Δημοκρατίας.
- Προώθηση της δημιουργίας συλλογικοτήτων και για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, όπως οι οικονομικοί μετανάστες.

Μέτρο 4.7 Νομικά Πρόσωπα

- Σχεδιασμός σύμφωνα με τους στόχους προτεραιότητας.
- Δράσεις συντονισμού.
- Ορθολογική κατανομή των πόρων.

Μέτρο 4.8 Πολιτική Προστασία – Διαχείριση κρίσεων

- Σχεδιασμός προγράμματος Πολιτικής Προστασίας και κινητοποίηση φορέων σε τοπικό επίπεδο.
- Δράσεις συντονισμού φορέων πολιτικής προστασίας σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.
- Προώθηση εθελοντισμού.

4.3 Καθορισμός επιμέρους στόχων/δράσεων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρα

ΑΞΟΝΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΜΕΤΡΟ 1.1/ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Συμμετοχή στον Περιβαλλοντικό Σύνδεσμο

Δραστηριοποίηση του δήμου στην ΠΕΣΥΔΑΠ για την προστασία του Ποικίλου Όρους, την εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας κ.λπ.

2. Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση Δημοτών

Ευαισθητοποίηση δημοτών στην υπόθεση του περιβάλλοντος.

3. Ανάπλαση πλατείας επί της οδού Κοσμά Αιτωλού

Ανάπλαση πλατείας επί της οδού Κοσμά Αιτωλού.

4. Προγραμματική Μελέτη καταγραφής & διατύπωσης προτάσεων Ενεργειακής Βελτιστοποίησης

Προστασία περιβάλλοντος και μείωση κόστους ενεργειακών αναγκών.

5. Μελέτη εγκατάστασης συσκευών παραγωγής εναλλακτικών μορφών ενέργειας

Τοποθέτηση εναλλακτικών μορφών ενέργειας σε κτήρια ιδιοκτησίας του δήμου αλλά και πιλοτική εγκατάσταση σε επιλεγμένα οικοδομικά τετράγωνα.

6. Εγκατάσταση συσκευών παραγωγής εναλλακτικών μορφών ενέργειας

Πιλοτική τοποθέτηση εναλλακτικών μονάδων παραγωγής σε επιλεγμένα οικοδομικά τετράγωνα.

7. Διαμόρφωση πράσινου δώματος στο Δημαρχείο του Δήμου Περιστερίου

Πιλοτική εφαρμογή στο Δημαρχείο για δημιουργία νέων πράσινων χώρων και δημιουργίας «θερμικών νησίδων».

8. Πρόγραμμα Ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων

Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτηρίων.

9. Ενημερωτικό πρόγραμμα εξοικονόμησης ενέργειας

Οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης των δημοτών για τρόπους εξοικονόμησης ενέργειας.

10. Ανάπλαση ελεύθερων χώρων περιοχής Χωράφας με βιοκλιματικό σχεδιασμό

Πράσινη αναβάθμιση περιοχής, πρότυπη ειδική βιοκλιματική μελέτη για την ολιστική αναμόρφωσή της. Ανάδειξη υποδομών περιοχής.

11. Βιοκλιματική ανάπλαση ευρύτερου χώρου 1^{ης} Παιδικής Χαράς

Ανάπλαση ευρύτερου χώρου 1^{ης} Παιδικής Χαράς (Ο.Τ. 237) με γνώμονα τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών.

ΜΕΤΡΟ 1.2/Πολοδομία-Χωροταξία

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Δημιουργία πράσινης στέγης στα δημοτικά καταστήματα περιβάλλοντος χώρου Ευαγγελιστρίας

Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου προσφυγικών πολυκατοικιών καταστημάτων περιοχής Ευαγγελίστριας.

2. Βιοκλιματική διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου προσφυγικών πολυκατοικιών Ευαγγελιστρίας

Αναβάθμιση περιοχής, πρότυπη ειδική βιοκλιματική μελέτη για την ολιστική αναμόρφωση των Πολυκατοικιών.

3. Ενίσχυση πρασίνου και ανάπλαση στην περιοχή Αγίου Αντωνίου – Είσοδος πόλης

Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου προσφυγικών πολυκατοικιών καταστημάτων περιοχής Αγίου Αντωνίου.

4. Συντήρηση - Ανακατασκευή Κοινοχρήστων Χώρων

Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση χώρων Δήμου Περιστερίου.

5. Ανάπλαση νησίδος Λ. Κύπρου από Εθνάρχου Μακαρίου έως πλατεία 28ης Οκτωβρίου

Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση οδικού άξονα από την Πλ. Μπουρναζίου μέχρι τον κεντρικό άξονα Εθνάρχου Μακαρίου.

6. Μελέτη διενέργειας έρευνας και αξιολόγηση προτάσεων για την κήρυξη περιοχής του Δήμου Περιστερίου ως περιοχής αισθητικής αναβάθμισης, με σκοπό την χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ 2014-2020

Διενέργεια έρευνας και εξασφάλιση κατάλληλων πόρων για την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση περιοχών Δήμου Περιστερίου.

7. Μελέτη αναθεώρησης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου

Εμβάθυνση και αναθεώρηση του ΓΠΣ με στόχο την διερεύνηση δυνατοτήτων εκσυγχρονισμού της πόλης.

8. Σύνταξη τοπογραφικών διαγραμμάτων στην Π.Ε Ελαιώνα στα Ο.Τ 14 ΚΠ και ΚΠ 10Α (διάνοιξη οδού Θεσσαλίας)

Σύνταξη τοπογραφικών διαγραμμάτων και κτηματογραφικών πινάκων για μελέτη μεμονωμένων πράξεων εφαρμογής με σκοπό την διάνοιξη συγκεκριμένης οδού.

9. Σύνταξη μελετών, Τοπογραφικών και Κτηματογραφικών Πινάκων και Πράξεων Τακτοποίησης Αναλογισμού για την εξασφάλιση κοινοχρήστων χώρων

Διερεύνηση και προσδιορισμός δυνατοτήτων ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων.

10. Σύνταξη Τοπογραφικών διαγραμμάτων και κτηματογραφικών πινάκων για την εκπόνηση πράξεων αναλογισμού σε τμήματα του κυρίου οδικού δικτύου.

Έρευνα για την εφαρμογή καινοτόμων προτάσεων πολεοδομικής αναδιάρθρωσης και δημιουργίας ελεύθερων χώρων.

11. Αποτυπώσεις γηπέδων ιδιοκτησίας Δ. Περιστερίου και σύνταξη διαγραμμάτων για τις ανάγκες του κτηματολογίου.

Τακτοποιήσεις εκκρεμοτήτων ιδιοκτησιών Δήμου.

12. Υλοποίηση προγράμματος αισθητικής αναβάθμισης σε επιλεγμένες περιοχές του Δήμου Περιστερίου.

Βελτίωση αστικού περιβάλλοντος.

ΜΕΤΡΟ 1.3/Μεταφορές – Συγκοινωνίες

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Συντήρηση ασφαλτικών ταπήτων διαμερισμάτων/13

Ασφαλτόστρωση δρόμων του Δήμου. (Συνεχιζόμενη εργολαβία του 2013)

2. Συντήρηση ασφαλτικών ταπήτων διαμερισμάτων/14

Ασφαλτόστρωση δρόμων του Δήμου. (Συνεχιζόμενη εργολαβία του 2014)

3. Συντήρηση ασφαλτικών ταπήτων 1ης & 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας

Ασφαλτόστρωση δρόμων του Δήμου.

4. Συντήρηση ασφαλτικών ταπήτων 2ης & 3^{ης} Δημοτικής Κοινότητας

Ασφαλτόστρωση κεντρικών οδικών αξόνων του Δήμου.

5. Κατασκευή μπετοδρόμων

Ειδικές κατασκευαστικές επεμβάσεις σε δρόμους με μεγάλες υψομετρικές διαφορές.

6. Πλακοστρώσεις

Αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση πεζοδρομίων.

7. Αναβάθμιση της δημοτικής συγκοινωνίας Περιστερίου

Αναδιοργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας για την ποιοτική εξυπηρέτηση των δημοτών.

8. Δημιουργία οδικού άξονα σύνδεσης Δήμων Δυτικής Αττικής με Αττικό Νοσοκομείο & ταυτόχρονη διαμόρφωση πάρκου αναψυχής και αθλητισμού

Δημιουργία οδικού άξονα με σύνδεση όμορων δήμων και δημιουργία «ανοικτών» δημόσιων χώρων.

9. Κατασκευή Υπογείων Χώρων Στάθμευσης

Κυκλοφοριακή αποσυμφόρηση της πόλης.

10. Εκπόνηση Κυκλοφοριακής Μελέτης στα όρια του Δήμου Περιστερίου

Διαχείριση στάθμευσης, ιεράρχηση οδικών δικτύων, έλεγχος ταχύτητας και προστασία πεζών.

11. Τοποθέτηση Πινακίδων Ρύθμισης της Κυκλοφορίας

Διευκόλυνση και κυκλοφοριακή ρύθμιση.

12. Αποτύπωση και έρευνα χαρακτηριστικών στάθμευσης – διατύπωση προτάσεων εγκατάστασης συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης σε επιλεγμένες θέσεις του Δήμου

Έρευνα για την αποτύπωση προτάσεων στην υπόθεση στάθμευσης και διατύπωση προτάσεων για την εγκατάσταση συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης.

13. Σύνταξη Master Plan για την ανάπτυξη έργων στάθμευσης σε επιλεγμένες θέσεις με τη μέθοδο ΣΔΙΤ

Σύνταξη Master Plan για την ανάπτυξη έργων σταθμεύσεως με την μέθοδο ΣΔΙΤ.

14. Εξομάλυνση διασταυρώσεων Δήμου Περιστερίου

Κυκλοφοριακές ρυθμίσεις σε κόμβους με υψηλή κυκλοφοριακή κίνηση.

15. Ολοκλήρωση διανοίξεως οδού Αλκίμου

Κυκλοφοριακή σύγχρονη παράδοση οδού.

16. Ανάπλαση πεζόδρομου Αγίου Πολυκάρπου

Αρχιτεκτονική και ηλεκτρομηχανολογική ανάπλαση πεζόδρομου Αγίου Πολυκάρπου.

17. Ανάπλαση οδού Αιμ. Βεάκη από Σαρανταπόρου έως Π. Τσαλδάρη και οδών Ρούσβελτ και Καραθεοδωρή από Αιμ. Βεάκη έως Εθν. Αντιστάσεως στο Περιστερί.

Αρχιτεκτονική και ηλεκτρομηχανολογική ανάπλαση οδού ήπιας κυκλοφορίας Αι. Βεάκη.

18. Διαγραμμίσεις.

Διαγραμμίσεις οδοστρωμάτων.

ΜΕΤΡΟ 1.4/Διαχείριση Απορριμμάτων

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Μελέτη Διαχείρισης Αστικών και Βιομηχανικών Απορριμμάτων

Εκπόνηση μελέτης για την ορθολογική διαχείριση αστικών και βιομηχανικών απορριμμάτων για την μείωση των περιβαλλοντικών ρύπων και επίτευξη υψηλού επιπέδου καθαριότητας.

2. Εφαρμογή Συστήματος Διαχείρισης Βιομηχανικών Απορριμμάτων

Εφαρμογή Συστήματος Διαχείρισης Βιομηχανικών Απορριμμάτων με την προμήθεια containers και ειδικού οχήματος περισυλλογής.

3. Μετεγκατάσταση Γκαράζ Δήμου Περιστερίου με τη μέθοδο ΣΔΙΤ

Μετεγκατάσταση του Garage του Δήμου Περιστερίου σε ζώνη συμβατών επιτρεπομένων χρήσεων και ανάπλαση του απελευθερωμένου χώρου με τη μέθοδο ΣΔΙΤ.

4. Αγορά Κάδων Μηχανικής Αποκομιδής

Αγορά κάδων απορριμμάτων μηχανικής αποκομιδής.

5. Πρόγραμμα Ενημέρωσης Ανακύκλωσης Απορριμμάτων

Ενημέρωση και παρουσίαση στα εκπαιδευτικά ιδρύματα των προτερημάτων και των ωφελειών των συστημάτων ανακύκλωσης.

6. Μελέτη Πιλοτικής Εφαρμογής Πλήρους Προγράμματος Ανακύκλωσης

Πιλοτική εφαρμογή σε επιλεγμένη συνοικία προγράμματος διαχείρισης προϊόντων ανακύκλωσης με αντισταθμιστικά οφέλη.

7. Προμήθεια Πλαστικών Κάδων Απορριμμάτων

Προμήθεια Πλαστικών Κάδων Απορριμμάτων για την επίτευξη υγιεινού, ελκυστικού και καθαρού αστικού περιβάλλοντος.

ΜΕΤΡΟ 1.5/ Δίκτυα

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Συντήρηση και Επέκταση Δικτύου Ηλεκτροφωτισμού Οδών, Πλατειών, Παιδικών-Χαρών και Κήπων

Ηλεκτροφωτισμός οδών, κοινοχρήστων χώρων, παιδικών χαρών για διόρθωση φθορών για την αναβάθμιση και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος.

2. Επισκευή και επέκταση δικτύου άρδευσης στους χώρους πρασίνου

Επισκευή ζημιών στα δίκτυα για βελτίωση της λειτουργικότητας των δικτύων.

3. Αντιπλημμυρική προστασία Δήμου Περιστερίου

Μελέτη και Κατασκευή δικτύου αγωγών ομβρίων για την αποτροπή πλημμυρικών φαινομένων σε προβληματικές περιοχές (π.χ. Τσαλαβούτα).

4. Μελέτη Σύνδεσης Δημοτικών Κτιρίων με Δίκτυο Φυσικού Αερίου

Μελέτη σύνδεσης δημοτικών κτιρίων με φυσικό αέριο για την μείωση του ενεργειακού κόστους.

5. Ανακατασκευή αγωγών ακαθάρτων

Ανακατασκευή αγωγών ακαθάρτων για την άρση δυσλειτουργιών.

6. Συνδέσεις αγωγών ακαθάρτων

Συνδέσεις νέων κατασκευών.

7. Καθαρισμός και συντήρηση φρεατίων υδροσυλλογής του δικτύου ομβρίων υδάτων Δήμου Περιστερίου

Προστασία – αντιπλημμυρική προστασία της πόλης.

8. Ηλεκτρολογικές Παρεμβάσεις Κοινόχρηστων Χώρων

Βελτίωση ασφάλειας και φωτισμού κοινοχρήστων χώρων, εξοικονόμηση ενέργειας.

9. Κατασκευή δευτερευόντων αγωγών ομβρίων

Τοπική κατασκευή δευτερευόντων αγωγών ομβρίων προς αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων.

10. Ανάπλαση της οδού Σοφοκλή Βενιζέλου του Δήμου Περιστερίου

Βιοκλιματική ανάπλαση κεντρικού οδικού άξονα

11. Μελέτη ωρίμανσης για τη συγκοινωνιακή διαμόρφωση κόμβου Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως – Τρώων – Ελ. Βενιζέλου

Μελέτη για τη συγκοινωνιακή διαμόρφωση του κόμβου Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως – Τρώων – Ελ. Βενιζέλου

12. Υδραυλική μελέτη ευρύτερης περιοχής Θηβών

Μελέτη για την προστασία της περιοχής από πλημμυρικά φαινόμενα.

13. Υδραυλική μελέτη ευρύτερης περιοχής Αγ. Ιεροθέου

Μελέτη για την προστασία της περιοχής από πλημμυρικά φαινόμενα.

14. Επείγουσες εργασίες αποκατάστασης ζημιών

Εργασίες για την αποκατάσταση περιοχών από τα πλημμυρικά φαινόμενα της περιόδου 2014-2015.

15. Επείγουσες εργασίες αντικατάστασης αγωγών ομβρίων υδάτων

Επείγουσες εργασίες αντικατάστασης αγωγών ομβρίων υδάτων για την αποτροπή πλημμυρικών φαινομένων.

Άξονας 2 ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΜΕΤΡΟ 2.1/Ανεργία – Απασχόληση

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Λειτουργία του Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης

Δημιουργία Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης με σκοπό την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού στο σύνολο της πόλης (Δημότες και εργαζόμενοι της πόλης). Ως αρχή είναι η δημιουργία μελέτης για τους τομείς αναβάθμισης και για τον χώρο στέγασης του Κ.Ε.Κ.

2. Ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων

Δράσεις κατάρτισης στους ανέργους της πόλης αλλά και σε εργαζόμενους των ΜΜΕ που είναι εγκατεστημένες στον Δήμο.

3. Βάση δεδομένων για προγράμματα κατάρτισης και δια βίου εκπαίδευσης

Ενημέρωση ανέργων σε θέματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης με ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και στην προσπάθεια αναβάθμισης των δεξιοτήτων του τοπικού πληθυσμού.

4. Πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων φορέων κατάρτισης (ΚΕΚ)

Πιστοποίηση γνώσεων από το ΚΕΚ για χρήση Η/Υ στον τοπικό πληθυσμό και στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

5. Εκπόνηση Τοπικού Σχεδίου Απασχόλησης (ΤΣΑ) για το Δήμο Περιστερίου

Σχεδιασμός και συντονισμός για την ενίσχυση της απασχόλησης, στήριξη επιχειρηματικότητας, δημιουργία εταιρικής σχέσης σε τοπικό επίπεδο, αξιοποίηση οικονομικών πόρων περιοχής, αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού.

6. Μελέτη Δημιουργίας Κέντρου Υποστήριξης – Προώθησης στην Απασχόληση

Καταγραφή επιχειρήσεων, ανέργων, ειδικοτήτων με στόχο την διερεύνηση του προφίλ εργαζομένων, εταιρειών κ.λπ. για να φτιαχτεί πραγματική επανακατάρτιση προς ένταξη του δυναμικού στην πραγματική οικονομία.

ΜΕΤΡΟ 2.2/Τοπική Επιχειρηματικότητα

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Ενέργειες κατάρτισης και επιμόρφωσης των μικρό – μεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα νέων τεχνολογιών και νέων μορφών εργασίας.

Στήριξη επαγγελματικής δραστηριότητας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας με την διάδοση τεχνογνωσίας και πληροφόρησης, πληροφόρηση μέσω διαδικτύου, ευέλικτες μορφές εργασίες.

2. Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Επιχειρήσεων σε Θέματα Ευέλικτων Μορφών Εργασίας

Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής εταιρικής ευθύνης, προώθηση συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή.

3. Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης Επιχειρηματιών για την Έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Προώθηση έννοιας κοινωνικής οικονομίας, προσπάθεια δημιουργίας νέων θέσεων στην περιοχή, στήριξη παραγωγικών επιχειρήσεων.

4. Θεσμοθέτηση «Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας».

Ενίσχυση μέσω της προβολής της τοπικής επιχειρηματικότητας, αύξηση καινοτομίας, δικτύωση επιχειρήσεων.

5. Διενέργεια Έρευνας Καταγραφής βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων.

Διαμόρφωση από τον δήμο της εικόνας δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην περιοχή με στόχο να συγκεκριμενοποιηθεί η περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική πολιτική.

ΜΕΤΡΟ 2.3/Δημοτική Επιχειρηματικότητα

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Αίθουσες Εκδηλώσεων και Πολιτισμού ΚΥΒΕ - Εκθεσιακό Πολιτιστικό Κέντρο Περιστερίου

Δράσεις για την προώθηση οικονομικής και δημοτικής επιχειρηματικότητας.

2. Δημιουργία Τοπικού Παρατηρητηρίου

Ενίσχυση αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας των σχεδιασμένων πολιτικών, παρακολούθηση ενεργειών Δήμου και φορέων.

ΜΕΤΡΟ 2.4/Καινοτόμες Δράσεις

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Μελέτη για την προώθηση Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων (PRE-Incubation) σε περιοχές υποδοχής

Ενίσχυση γυναικείας επιχειρηματικότητας, αξιοποίηση τοπικών παραγωγικών πόρων, αύξηση καινοτομίας στην περιοχή.

2. Προώθηση δράσεων ηλεκτρονικού εμπορίου σε ΜΜΕ της περιοχής

Ενέργειες για προώθηση ψηφιακής οικονομίας, τοπική ανάπτυξη, νέες θέσεις εργασίας κ.λπ.

3. Δημιουργία Δράσεων Ψηφιακού Καταναλωτή

Δημιουργία παρατηρητηρίου τιμών των τοπικών επιχειρήσεων για να μπορεί ο κάτοικος να επιλέγει με γνώμονα το κέρδος, προώθηση καταναλωτικής αγωγής.

4. Πιλοτική λειτουργία Κοινωνικών Επιχειρήσεων

Νομική και οργανωτική μορφή των συλλογικών συνεταιριστικών δράσεων. Εξειδίκευση της κοινωνικής οικονομίας για αύξηση εκτός των άλλων και της κοινωνικής συνοχής.

ΑΞΟΝΑΣ 3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΜΕΤΡΟ 3.1/ Κοινωνική φροντίδα

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Κατασκευή Βρεφονηπιακού Σταθμού 60 θέσεων στο Ο.Τ. 1 του Δήμου Περιστερίου

Ανταπόκριση στις αυξημένες ανάγκες φιλοξενίας βρεφών και νηπίων για να ενισχυθούν οι υπάρχουσες υποδομές.

2. Κατασκευή Βρεφονηπιακού Σταθμού στο Ο.Τ. 800

Ανταπόκριση στις αυξημένες ανάγκες φιλοξενίας βρεφών και νηπίων για να ενισχυθούν οι υπάρχουσες υποδομές.

3. Μηχανολογική μελέτη βρεφονηπιακού σταθμού στο Ο.Τ. 800

Μελέτη εγκαταστάσεων.

4. Γεωτεχνική μελέτη βρεφονηπιακού σταθμού στο Ο.Τ. 800

Μελέτες εδάφους, προτάσεις θεμελίωσης.

5. Επεμβάσεις – Μονώσεις – Στεγανοποιήσεις σε σχολεία Δ. Περιστερίου

Εκσυγχρονισμός-συντήρηση σχολικών εγκαταστάσεων.

6. Παρεμβάσεις σε υφιστάμενες παιδικές χαρές του Δήμου Περιστερίου για την πιστοποίηση της καταλληλότητάς τους

Ανακαίνιση - Προσαρμογή των παιδικών χαρών στις αναγκαίες ασφαλείς προσαρμογές.

7. Ανακατασκευή – Διαμόρφωση παιδικών χαρών Δήμου Περιστερίου

Ανακατασκευή – Διαμόρφωση παιδικών χαρών Δήμου Περιστερίου

8. Μεταφορά πυλώνων υψηλής τάσεως από τις παιδικές χαρές

Σε παλαιές παιδικές χαρές και όπου υπάρχουν διελεύσεις από καλώδια υψηλής τάσεως η μεταφορά τους γίνεται κυρίως για λόγους ασφαλείας.

9. Κοινωνική Μέριμνα μέσω του προγράμματος Βοήθειας στο Σπίτι

Πρόγραμμα κοινωνικής προστασίας που έχει στόχο την παροχή οργανωμένης και συστηματικής φροντίδας σε άτομα που το έχουν ανάγκη.

10. Δράσεις Πρόληψης και Προαγωγή Υγείας και Διενέργειας Ενημερωτικών εκδηλώσεων

Πραγματοποίηση διαλέξεων, ημερίδων και εν γένει εκδηλώσεων για ενημέρωση δημοτών σε θέματα πρόληψης υγείας με προφανή στόχο την βελτίωση της υγείας του τοπικού πληθυσμού.

11. Υλοποίηση Προγραμμάτων Εκπαιδευτικού και Ψυχολογικού Χαρακτήρα

Παρεμβάσεις στην κοινότητα για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε υποθέσεις πρόληψης χρήσης ουσιών και κινητοποίηση του τοπικού παράγοντα. Επίσης δραστηριοποίηση των παραγόντων υγείας σε θέματα πρόληψης.

12. Συντήρηση Παγίων Βρεφονηπιακών Σταθμών

Εργασίες Συντήρησης ή ανανέωσης παγίων Βρεφονηπιακών Σταθμών.

13. Αναλώσιμα Βρεφονηπιακών Σταθμών

Προμήθεια αναλωσίμων Βρεφονηπιακών Σταθμών

14. Θαλάσσια Μπάνια

Παροχή δωρεάν σε άτομα ή οικογένειες οικονομικά αδύνατους με μίσθωση τουριστικού λεωφορείου και συγκεκριμένα δρομολόγια σε παραθαλάσσιες περιοχές.

15. Συμμετοχή σε Κατασκηνωτικά Προγράμματα

Ολιγοήμερες φιλοξενίες παιδιών από οικογένειες οικονομικά αδύναμες σε κατασκηνώσεις εντός του ορίου του νομού Αττικής.

16. Πρόγραμμα Κοινωνικού Τουρισμού

Δωρεάν συμμετοχή ατόμων και οικογενειών οικονομικά αδύναμους σε πρόγραμμα διακοπών ολίγων ημερών του πρώτου δεκαπενθήμερου του Σεπτεμβρίου με στόχο τον περιορισμό του κοινωνικού αποκλεισμού και της ψυχολογικής ισορροπίας των δημοτών.

17. Επιμορφωτικά Σεμινάρια Εκπαιδευτικού και Διοικητικού Προσωπικού Βρεφονηπιακών Σταθμών

Συμμετοχή προσωπικού των βρεφονηπιακών σε εκπαιδευτικά σεμινάρια με στόχο την κατάρτιση των υπαλλήλων σε σύγχρονα παιδαγωγικά προγράμματα.

18. Προγράμματα Εθελοντικής Αιμοδοσίας

Πρόγραμμα εθελοντικής αιμοδοσίας δυο φορές το χρόνο που γίνεται σε χώρους ιδιοκτησίας του Δήμου για να καλυφτούν οι ανάγκες των κατοίκων της πόλης.

19. Υποδοχή Αιτημάτων Βοήθειας στο Οδοιπορικό.

Βοήθεια σε άτομα με προσωπικές δυσκολίες για να τα διευκολύνει κατάλληλα οδηγώντας σε ανάλογα θεραπευτικά προγράμματα

20. Δημιουργία Δικτύου Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την προστασία των νέων

Σε συνεργασία και με την συνδρομή Μ.Κ.Ο. βοήθεια σε νέους για την δυνατότητα εύρεσης εργασίας παρέχοντας παράλληλα την ευκαιρία ολοκλήρωσης σπουδών

21. Ενέργειες δημοσιοποίησης και ενημέρωσης των δημοτών για τις προσφερόμενες υπηρεσίες του ΟΤΑ

Ενέργειες ενημέρωσης δημοτών για την κοινωνική πολιτική του Δήμου ιδιαίτερα σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

22. Λειτουργία κοινωνικού Παντοπωλείου

Μέσω προσφορών, ΜΚΟ και του ιδίου του Δήμου η παροχή τροφίμων σε άπορες αποδεδειγμένα οικογένειες ή άτομα.

23. Διεξαγωγή έρευνας πεδίου κοινωνικών αναγκών

Κοινωνική έρευνα για την καταγραφή των πραγματικών αναγκών και τη χάραξη νέων πολιτικών και νέων προγραμμάτων δράσης για την επίτευξη κοινωνικής ευημερίας στην τοπική κοινωνία μέσα από την ανανέωση –εξέλιξη των δομών κοινωνικής πολιτικής.

ΜΕΤΡΟ 3.2/ Πολιτισμός

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Πολιτιστικές Δραστηριότητες (Εορτασμός Χριστουγέννων, Αποκριάτικες Εκδηλώσεις, Επετειακοί Εορτασμοί, Θερινός Κινηματογράφος κλπ)

Πολιτιστικές Δραστηριότητες για την Ψυχαγωγία του πληθυσμού με διαφόρων ειδών εκδηλώσεις για την διατήρηση των πολιτισμικών παραδόσεων της πόλης και της χώρας.

2. Κατασκευή Θερινού Σινεμά στο πάρκο Νέας Ζωής

Ενίσχυση πολιτιστικής υποδομής και δραστηριοτήτων του Δήμου

3. Εργαστήρια Δημιουργίας (Τομέας Πολιτισμού)

Διεύρυνση πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων στους δημότες με προώθηση της δημιουργικής απασχόλησης στον τομέα του πολιτισμού μέσω θεατρικών παραστάσεων, θεατρικού παιχνιδιού, του χορού, της ζωγραφικής κ.λ.π.

4. Δραστηριότητες Τομέα Παιδείας μέσω ΔΕΠΑΔΠ

Παροχή φροντίδας και επιμόρφωσης μέσω της λειτουργίας των ΚΔΑΠ, της δημοτικής βιβλιοθήκης και της υλοποίησης συνεδρίων και εκδηλώσεων.

ΜΕΤΡΟ 3.3/ Αθλητισμός

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Διαμόρφωση χώρου αθλοπαιδιών στην περιοχή Τσαλαβούτα

Βελτίωση και αναμόρφωση αθλητικών εγκαταστάσεων.

2. Ανάπτυξη Σχολικού Αθλητισμού

Πρόγραμμα Σχολικού αθλητισμού με συμμετοχή περίπου 1000 μαθητών την εβδομάδα.

3. Εγκατάσταση συνθετικού χλοοτάπητα στο γήπεδο ποδοσφαίρου Χωράφας

Ανακατασκευή γηπέδου με συνθετικό χλοοτάπητα και παρεμβάσεις συντήρησης στα αποδυτήρια του γηπέδου

4. Εγκατάσταση συνθετικού χλοοτάπητα στο γήπεδο ποδοσφαίρου Ηφαίστου

Ανακατασκευή γηπέδου με συνθετικό χλοοτάπητα και παρεμβάσεις συντήρησης στα αποδυτήρια του γηπέδου

5. Εκπόνηση μελέτης για την επισκευή του Κλειστού Γυμναστηρίου «Ανδρέας Παπανδρέου»

Εκπόνηση μελέτης για την επισκευή του κλειστού γυμναστηρίου «Ανδρέας Παπανδρέου»

6. Δράσεις ενημέρωσης και δημοσιότητας των αθλητικών δραστηριοτήτων προς τον τοπικό πληθυσμό

Ενημέρωση σχετικά με τις αθλητικές δραστηριότητες, ενεργοποίηση τοπικής κοινωνίας, αύξηση μαζικού αθλητισμού.

7. Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων και αγώνων

Διοργάνωση αθλητικών αγώνων και εκδηλώσεων για την δημιουργία αθλητικού πνεύματος στο Δήμο Περιστερίου.

8. Μαζικός Λαϊκός Αθλητισμός

Πρόγραμμα ανάπτυξης μαζικού λαϊκού αθλητισμού με παροχή στους πολίτες προϋποθέσεων άθλησης και εκγύμνασης με χρήστες ανεξαρτήτου ηλικίας δημότες.

9. Υλοποίηση Αθλητικών Προγραμμάτων ΑΜΕΑ

Υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων σε άτομα ειδικών δεξιοτήτων με παροχή καταλλήλων προϋποθέσεων.

10. Συντήρηση Αθλητικών Εγκαταστάσεων

Διατήρηση της ποιότητας των Αθλητικών Εγκαταστάσεων και εξασφάλιση της ασφάλειας των αθλητών.

11. Συντήρηση εξοπλισμού

Παροχή κατάλληλου εξοπλισμού για άθληση.

12. Μελέτες Αδειοδοτήσεων Γηπέδων

Αναγκαίες αδειοδοτήσεις αθλητικών εγκαταστάσεων.

ΜΕΤΡΟ 3.4/ Παιδεία

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Ανάπλαση αύλειων χώρων σχολείων Δήμου Περιστερίου

Αναβάθμιση και δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος σε μαθητές και προσωπικό.

2. Συντήρηση Δημοτικών καταστημάτων - Σχολείων του Δήμου Περιστερίου

Δημιουργία ασφαλούς και λειτουργικού περιβάλλοντος στο προσωπικό και στους μαθητές

3. Συντήρηση σχολείων του Δήμου Περιστερίου

Δημιουργία ασφαλούς και λειτουργικού περιβάλλοντος σε μαθητές και προσωπικό.

4. Διαμόρφωση πράσινου δώματος στο 11^ο Λύκειο του Δήμου Περιστερίου.

Εξοικονόμηση ενέργειας, αισθητική αναβάθμιση.

5. Διαμόρφωση πράσινου δώματος στο 13^ο Γυμνασίο του Δήμου Περιστερίου

Εξοικονόμηση ενέργειας, αισθητική αναβάθμιση.

6. Διαμόρφωση πράσινου δώματος στο 16^ο Γυμνασίο του Δήμου Περιστερίου

Εξοικονόμηση ενέργειας, αισθητική αναβάθμιση.

7. Παρεμβάσεις σε μαθητές των σχολείων του Δήμου

Υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σχολεία με σκοπό την ενημέρωση και την ενεργοποίηση των νέων σε θέματα ψυχικής υγείας.

ΑΞΟΝΑΣ 4. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΟΥ

ΜΕΤΡΟ 4.1/Αναβάθμιση Δημοτικών Κτιριακών Υποδομών

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Εξωραϊσμός –Αναβάθμιση Δημοτικών Χώρων και Εγκαταστάσεων

Εξωραϊσμός –Αναβάθμιση Δημοτικών Χώρων και Εγκαταστάσεων για την βελτίωση επιπέδου παροχής υπηρεσιών, περιβάλλοντος εργασίας και αύξηση παραγωγικότητας.

2. Συντήρηση Δημοτικών Καταστημάτων του Δήμου Περιστερίου

Δημιουργία ασφαλούς και λειτουργικού περιβάλλοντος στο προσωπικό

3. Συντήρηση γεωτρήσεων

Συντήρηση γεωτρήσεων.

4. Κτιριολογική αναδιοργάνωση συγκροτήματος Ξυλοτεχνίας.

Αξιοποίηση μεγάλου κτιριακού συγκροτήματος με επεμβάσεις στην αναδιάταξη των χώρων και στις όψεις του κτηρίου για την βελτίωση επιπέδου παροχής υπηρεσιών, περιβάλλοντος εργασίας και αύξηση παραγωγικότητας.

ΜΕΤΡΟ 4.2/Σύγχρονες μορφές οργάνωσης-Ποιότητα Υπηρεσιών

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Επικαιροποίηση - Ανάπτυξη, εγκατάσταση & εφαρμογή συστήματος διαχειριστικής επάρκειας συγχρηματοδοτούμενων έργων σύμφωνα με τις οδηγίες εφαρμογής του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

Επικαιροποίηση του υπάρχοντος συστήματος διαχειριστικής επάρκειας μιας και με την πάροδο του χρόνου και των όγκων νέων αρμοδιοτήτων απαιτείται η εναρμόνιση του υπάρχοντος στις νέες συνθήκες εργασίας.

2. Υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου για την υποστήριξη ενεργειών δημοτικής αρχής & των υπηρεσιών του Δήμου

Ολοκληρωμένη ποιοτική αναβάθμιση υπηρεσιών του Δήμου για την αύξηση της δυνατότητας πρόσβασης σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα.

3. Μελέτη βελτιστοποίησης διαχείρισης ανθρώπινων πόρων, διοικητική αναδιοργάνωση, έλεγχος απόδοσης νέου οργανισμού εσωτερικής λειτουργίας

Αξιολόγηση και αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων του οργανισμού η οποία αφορά την εσωτερική κατανομή στην αναδιοργάνωση των επιμέρους οργανικών μονάδων. Στόχος η βελτιστοποίηση της λειτουργίας του οργανισμού με την κατάλληλη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων

ΜΕΤΡΟ 4.3/Επιμόρφωση-Κατάρτιση

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Συμμετοχή σε συνέδρια

Παρουσία σε τακτικά και έκτατα συνέδρια, ημερίδες καθώς και διοργάνωση συνεντεύξεων τύπου και δεξιώσεων. Ενεργή παρουσία του Δήμου στις εξελίξεις της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Προγράμματα Επιμόρφωσης και Κατάρτισης των Ανθρώπινων Πόρων και Αιρετών του Οργανισμού

Οργάνωση εσωτερικών προγραμμάτων επιμόρφωσης και κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού σε θεματικές ενότητες ανάλογα με τις ανάγκες του Δήμου με ιδιαίτερη έμφαση στις νέες τεχνολογίες με επιδίωξη την ουσιαστική και αποδοτική λειτουργία του οργανισμού.

ΜΕΤΡΟ 4.4/Τ.Π.Ε

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Λειτουργία Infohouse στα όρια του Δήμου

Δημιουργία δομής σε κατάλληλο χώρο με εξειδικευμένο προσωπικό για βοήθεια των δημοτών στην χρήση νέων τεχνολογιών, προώθηση αυτών στον τοπικό πληθυσμό, προώθηση μορφών απασχόλησης όπως π.χ. της τηλεργασίας.

2. Μελέτη ψηφιακής ανασυγκρότησης Δήμου Περιστερίου

Μελέτη για την αύξηση χρήσης των νέων τεχνολογιών στον Δήμο για να παραχθούν ποιοτικότερες υπηρεσίες, υψηλότερη αποδοτικότητα, εξοικονόμηση πόρων κ.λπ.

3. Ψηφιοποίηση αρχείων Δήμου Περιστερίου

Απλοποίηση διαδικασιών για την αναζήτηση και διαχείριση αρχειακού υλικού.

4. Μελέτη Εκσυγχρονισμού και Επέκτασης του Ραδιοδικτύου του Δήμου

Αρτιότερη λειτουργία υπηρεσιών μέσω βελτιστοποίησης των επικοινωνιών εντός του Δήμου.

5. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές και Ηλεκτρονικά Συγκροτήματα και Λογισμικά

Εκσυγχρονισμός ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού για αποδοτικότερη λειτουργία υπηρεσιών.

ΜΕΤΡΟ 4.5/Οικονομική Διαχείριση

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1.Μελέτη για την πλήρη καταγραφή, ψηφιοποίηση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου Περιστερίου.

Έρευνα μέσω εξειδικευμένου ιδιωτικού φορέα προτάσεων αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας του Δήμου. Τα έσοδα από την αξιοποίηση της ακινήτου περιουσίας θα συμβάλουν στην οικονομική πολιτική του Δήμου.

ΜΕΤΡΟ 4.6/Συμμετοχικές Διαδικασίες

Επιμέρους στόχοι/Ομάδες δράσεων

1. Διεξαγωγή έρευνας πεδίου

Αποτελεί πρωτογενή πηγή πληροφόρησης σχετικά με τις τάσεις που επικρατούν (ποιοτικές και ποσοτικές) σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού με στόχο η αντικειμενικότητα της πληροφορίας να οδηγεί τους αρμόδιους σε συγκεκριμενοποίηση των επιλογών.

2. Ηλεκτρονικές Συμμετοχικές Διαδικασίες

Σχεδιασμό πλαισίου ηλεκτρονικής Δημοκρατίας με αύξηση της συμμετοχής των δημοτών.

ΜΕΤΡΟ 4.7/Νομικά Πρόσωπα

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Κατάρτιση Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και Συγκρότησης της Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου

Σχέδιο αναδιοργάνωσης της κοινωνικής πολιτικής καθώς κοινωνικές ενέργειες απαιτούν συντονισμό και σχέδιο.

ΜΕΤΡΟ 4.8/Πολιτική Προστασία-Διαχείριση Κρίσεων

Επιμέρους στόχοι/ Ομάδες δράσεων

1. Δράσεις ενίσχυσης του εθελοντισμού και της πολιτικής προστασίας

Μέσω κατάλληλης δομής διοργάνωση δράσεων για την οργάνωση της τοπικής κοινωνίας σε δίκτυα εθελοντών, για οριζόντια επικοινωνία πολιτών και ανάδειξη αποτελεσματικότητας εθελοντικών οργανώσεων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Οι προτεινόμενες δράσεις διακρίνονται ανάλογα με την προτεραιότητα τους σε Α, Β και Γ' και η εξήγηση τους έχει ως εξής:

Α προτεραιότητα: Δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν άμεσα/βραχυπρόθεσμα, απαντούν σε άμεσες ανάγκες πολιτών, περιοχής και του ίδιου του Δήμου.

Β προτεραιότητα: Δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν μεσοπρόθεσμα ή προϋποθέτουν συνέργειες ή απαντούν σε λιγότερο άμεσες ανάγκες πολιτών, περιοχής και του ίδιου του Δήμου.

Γ προτεραιότητα: Δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν μακροπρόθεσμα, προϋποθέτουν την επίτευξη άλλων δράσεων που προηγούνται στην υλοποίηση και έχουν μερικώς εξασφαλισθεί οι απαραίτητοι πόροι

Συντμήσεις / Συντομογραφίες

Ε.Ε.Τ.Α.Α	Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης
Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Κ.Δ.Δ.Α	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης
ΕΛΛ.Α.ΔΑ	Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης
Ε.Π	Επιχειρησιακά Προγράμματα.
Ε.Π.Δ	Επιχειρησιακά Προγράμματα Δράσης
Ε.Π.Τ.Α	Ειδικό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013
Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020
Ε.Σ.Τ.Α.	Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ε.Τ.Π.Α.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Κ.Δ.Κ.	Κώδικας Δήμων & Κοινοτήτων
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων
Κ.Α.Π.	Κεντρικοί Αυτοτελής Πόροι
Μ.Ο.Π.	Μεσογειακά ολοκληρωμένα Προγράμματα
Μ.Κ.Ο.	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
Ο.Τ.Α	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης
Π.Δ	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Σ.Α	Πρόγραμμα Σταθερότητας & Ανάπτυξης
Π.Ε.Π	Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα
Σ.Δ.Ι.Τ	Συμπράξεις Ιδιωτικού – Δημόσιου Τομέα
Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Α.Π.	Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα
Τ.Ε.Π.	Τεχνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Υ.Α	Υπουργική απόφαση
ΥΠ.ΕΣ.Α.& Η.Δ.	Υπουργείο Εσωτερικών Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
ΚΣΠ	Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία ή Ταμεία ΚΣΠ	Τα Ταμεία του ΚΣΠ στην προγραμματική περίοδο 2014-2020 είναι το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΕΓΤΑΑ, το ΕΤΘΑ και το Ταμείο Συνοχής.

ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΤΘΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΤΑ	Ταμείο Συνοχής
CLLD	Community Lead Local Development ή Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων.
ΟΧΕ	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση

Παραρτήματα

Παράρτημα 1:

Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγραμματισμού

ΝΟΜΟΣ 3463/2006 (ΦΕΚ 114Α΄/8.6.2006)

«Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

ΝΟΜΟΣ 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α΄/7.6.2010)

«Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ΄ ΑΡΙΘΜ. 185 (ΦΕΚ 221Α΄/12.9.2007)

«Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού»

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ΄ ΑΡΙΘΜ. 89 (ΦΕΚ 213Α΄/29.9.2011)

«Τροποποίηση του υπ΄ αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ -221Α΄) “Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού”»

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 41179/23-10-2014 (ΦΕΚ 2970Β΄/4.11.2014)

«Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019»

Βιβλιογραφία

- Ακαδημία Αθηνών (2000) «Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση, Διαπιστώσεις- Προτάσεις».
- Αναθεωρημένο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού, Αθήνα: Περιφέρεια Αττικής Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Εργαστήριο Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας (2005).
- Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Περιστερίου
- Γετίμης, Π. & Καυκαλάς Γ. (2003) « Μητροπολιτική Διακυβέρνηση».
- Γετίμης, Π. & Καυκαλάς, Γ. (2003), «Οι Ευρωπαϊκές Μητροπόλεις και το ζήτημα της πολυεπιπέδης διακυβέρνησης».
- Γεωργούλη Σ. (1997), «Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση».
- Δήμος Περιστερίου, (2011), Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας, Έγκριση τροποποίησης Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Περιστερίου (ΦΕΚ 2578/07-11-2011).
- ΗΛΠΑΠ, www.athens-trolley.gr
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσίας (2001), Μητρώο Επιχειρήσεων Δήμου Περιστερίου.
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσίας (2002), Μητρώο Επιχειρήσεων Δήμου Περιστερίου.
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσίας (2003), Μητρώο Επιχειρήσεων Δήμου Περιστερίου.
- ΕΛΣΤΑΤ ανακοίνωση προσωρινών αποτελεσμάτων απογραφής πληθυσμού 2011.
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2007-2010 Δήμου Περιστερίου.
- ΕΣΥΕ (2004), Στοιχεία Απογραφής Πληθυσμού 1991 & 2001 διαθέσιμα στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα www.statistics.gr.
- Ιστοσελίδα Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων, www.gsis.gr
- Ιστοσελίδα Δήμου Περιστερίου www.peristeri.gr
- Ιστοσελίδα ΕΘΕΛ, www.ethel.gr
- Ιστοσελίδα Εθνικού Τυπογραφείου www.et.gr
- ιστοσελίδα Υπουργείου Εσωτερικών, www.ypes.gr
- Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Δήμου Περιστερίου Δ.Ε.Π.Α.Δ.Π Οικονομικά στοιχεία (προϋπολογισμός, απολογισμός, ισολογισμός), 2012, 2013.
- Κατάρτιση προγράμματος εκτελεστέων έργων Δήμου Περιστερίου έτους 2013.
- Κέντρο Πρόληψης Πληροφόρησης Δήμου Περιστερίου, Οδοιπορικό, Τροποποίηση και Κωδικοποίηση του Καταστατικού, 03-09-1998
- ΚΕΔΚΕ, Γνωμοδότηση σχετικά με το Σχέδιο Νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, 2005 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.

1260/1999, Διορθωτικό στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 ΚΕΔΚΕ-ΕΕΤΑΑ, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, Ν. 3463/2006.

- Λίτσος Η., Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Νικολαΐδου Σ., Η Κοινωνική Οργάνωση του Αστικού Χώρου.
- Μετεωρολογικός Σταθμός Πειραιά
- Μετεωρολογικός Σταθμός Ελευσίνας
- Μπένεκος Η., Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Σαββάκη Ιωάννα (2005), "Αξιολόγηση των Υπηρεσιών Στήριξης του Οργανισμού Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Δήμου Περιστερίου για Άτομα ή /και Οικογένειες που Ζουν στα Όρια της Φτώχειας ή και Κάτω από αυτά", Αθήνα: Διπλωματική Εργασία της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.
- Οικονόμου Δ. (2000), Ο διεθνής Μητροπολιτικός ρόλος της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης και ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος.
- Παπαδασκαλόπουλος Α., Πρότυπα και Πολιτικές Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Παπακωνσταντινίδης Λ., Στρατηγική Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης.
- Περιφέρεια Αττικής, Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2007-2013. Επίσημη υποβολή στην ΕΕ.
- Πετράκος Γ. & Οικονόμου Δ. (1999), «Διεθνοποίηση και Διαρθρωτικές Αλλαγές στο Ευρωπαϊκό σύστημα αστικών κέντρων.
- Πετράκος Γ., Ψυχάρης Γ.,(2004), Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα.
- Παπανικολάου Δ., Μπάση Ε.-Κ., Κράνης Χ. και Δανάμος, (2004),
- Πετρινώτη Ξ., (1998), Η Ανεργία στην Ελλάδα Επετηρίδα Εργασίας 1998.
- Περιφέρεια Αττικής www.patt.gov.gr.
- Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου που περιλαμβάνει γενικές διατάξεις για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής. www.europa.eu.int/comm./regional_policy.html.
- Ρυθμιστικό σχέδιο Αθήνας (Ν. 1515/85).
- Σακέλλης Γ., (1993), Πληθυσμός και Εργατικό Δυναμικό στην Ελλάδα.
- Τσέκος Θ., (1998), "Τοπική Αυτοδιοίκηση και Ποιότητα Υπηρεσιών", στο Τετράδια Αυτοδιοίκησης, Επιστημονική Επιθεώρηση περί τα «Κοινά των Πόλεων», Φεβρουάριος, σ.7-41, ΚΕΔΚΕ: Αθήνα
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης.
- Υπουργείο Οικονομικών, Αντικειμενικές Αξίες Ακινήτων 2011.

- Χλέπας, Ν (1997), Οι επιμέρους ρυθμίσεις του νέου θεσμικού πλαισίου για τη Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση.
- Χλέπας, Ν. (1999), «Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα».
- Χριστοφάκης Μ., Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική.
- Χριστοφιλοπούλου, Π, (1996), «Νομαρχιακή διοίκηση και αυτοδιοίκηση».
- Χωρικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη, ΦΕΚ 207/7-10-1999.
- Sophia Michaloroulou Μεταπτυχιακή εργασία στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α.
- Δρ. Χρυσάνθη Κάτση, (2008) Αειφόρος ανάπτυξη και εκπαίδευση, Frederick Research Center
- Παπανικολάου και άλλοι. Η γεωλογική δομή του αλλόχθονου συστήματος των σχιστολίθων Αθηνών. Δελτίο Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας XXXVI, 2004
- Βανδαράκης, Ζ. Η παλιογεωγραφική εξέλιξη της πεδιάδας των Αθηνών τα τελευταία 6000 έτη. Διδακτορική Διατριβή, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 2013.
- Βάση Οικολογικών Δεδομένων ΦΙΛΟΤΙΣ <http://filotis.itia.ntua.gr/home/>
- ΦΕΚ Β' 882/6 – 12 – 1993 Κύρωση των αποτελεσμάτων του πραγματικού πληθυσμού της γενικής απογραφής πληθυσμού της 17^{ης} Μαρτίου 1991
- Λύτρας, (2014), Αν. Αιγάλεω - Ποικίλο και Λίμνη Ρειτών. Δεδομένα – Προβλήματα – Προοπτικές. Παρουσίαση
- ΑΣΔΑ, Ελισσαίου Γ. & Γεωργόπουλος Π. Ποικίλο Όρος – Όρος Αιγάλεω
- ΑΣΔΑ, (2010), Μελέτη Προστασίας και Διαχείρισης Δασικής Έκτασης Ποικίλου Όρους – Όρους Αιγάλεω.
- Ιστότοπος http://ergatikilesxiperisteriou.blogspot.gr/2013/04/blog-post_109.html
- Ιστότοπος <https://sites.google.com/site/banagnostopoulos>
- Τριανταφυλλοπούλου Αναστασία, (2006) "Περιστέρι: Η Ανάπτυξη της Πόλης, η Δομή και ο Ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης". Εκδόσεις Βιβλιόραμα
- Wikipedia <https://el.wikipedia.org/wiki/>
- Ιστότοπος Πάρκου Τρίτση Δυτικής Αττικής <http://www.parkotritsi.gr/parko-perigrifi.htm>
- Ιστότοπος Ορνιθολογικής Εταιρίας http://www.ornithologiki.gr/page_in.php?tid=1967
- Ρόζος Δ., Ι. Βακόνδιος, Μ. Κυνηγαλάκη, Χ. Αργύρης, (1999), Η Γεωτεχνική Μελέτη των Εδαφικών Καθιζήσεων στην περιοχή Ανθούπολης Περιστερίου, για λογ/σμό του Δήμου Περιστερίου
- Ρόζος, Βακόνδιος, Κυνηγαλάκης, (2001) «Γεωτεχνική και Μικροζωνική Μελέτη Περιστερίου (περιοχή Ανθούπολης)»
- Λοϊζίδου Μ, (2012), Σύγχρονες Τεχνολογίες στη Διαχείριση Απορριμμάτων, ΕΜΠ, Τμήμα Χημικών Μηχανικών

- ΑΣΔΑ – ΕΚΠΑ : Επιχειρησιακή οργάνωση των Δήμων του ΑΣΔΑ για την Πολιτική Προστασία και Αντιμετώπιση φυσικών και Περιβαλλοντικών Κινδύνων, Α΄ Φάση, 2010
- Ιστότοπος www.meteo.gr/stations/peristeri ΕΑΑ
- Ιστότοπος ΥΠΕΚΑ. Περιβαλλοντική Πληροφορία www.ypeka.gr
- Ιστότοπος ΥΠΕΣ. Μηχανολογικός Εξοπλισμός ΟΤΑ www.ypes.gr
- Ιστότοπος Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, Γεωδυναμικό Ινστιτούτο Αθηνών, <http://www.gein.noa.gr/el/>
- Ιστότοπος Ινστιτούτου Τεχνικής Σεισμολογίας και Αντισεισμικών Κατασκευών ΟΑΣΠ – ΙΤΣΑΚ <http://www.itsak.gr/>